

ANNALES TYPOGRAPHICI AB ANNO M. D. XXXVI. AD ANNUM M. D. LVII. CONTINUATI: CUM APPENDICE.

Operâ

MICH. MAITTAIRE A. M.

TOMI TERTII

PARS POSTERIOR.

HAGÆ-COMITUM,

Apud { FRATRES VAILLANT, ET NICOLAUM PREVOST.

M. D. CCXXV.

ANNALES TYPOGRAPHICI.

REdeo jam ad enarrationem, quam dedit operum suorum Conradus GESNERUS, Catalogo librorum (ab ann. 1537.) interveniente abruptam; eámque ipsius GESNERI verbis continuabo.

„ Veterum aliquot Theologorum Græcorum Orthodoxorum libri „ Græci, & iidem Latinitate donati è regione: quorum plerique par- „ tim Latinè, partim Græcè antehac non sunt editi; nostrâ plerique „ curâ excusi, Tiguri apud Andream patruelem anno 1552. in fol. „ chartis 104. Sunt autem hi; Canones Apostolorum, & veterum „ tredecim Conciliorum decreta, à *Clemente Romano*, ut quidam pu- „ tant, versi & collecti; *Ignatii* Epistolæ 12. *Joanne Brunero* Tigurino „ interprete; *Athenagoræ* pro Christianis Apologia ex nostrâ interpreta- „ tione cum annotationibus nostris; Ejusdem de mortuorum resurrec- „ tione liber, *Petro Nannio* interprete, cum *Henrici Stephani* typographi „ doctissimi (qui hos duos *Athenagoræ* libellos seorsim (*a*) prius excu- „ dit Genevæ) in Græcum simul contextum & *Nannii* versionem an- „ notationibus; *Æneæ Gazæi Theophrastus*, *Joanne Wolphio* Ecclesiæ Ti- „ gurinæ ministro interprete; *Cydonii* de morte contemnendâ oratio, „ *Raphaele Seilero* I. C. Augustano interprete; *Hermiæ* irrisio gentilium „ Philosophorum, eodem interprete; Expositio capitum admonitorio- „ rum *Agapeti Diaconi*, innominato interprete. Ex his ego suppedita- „ vi *Æneæ Gazæi* Theophrastum ex nobili Bibliothecâ Augustanæ Reip. „ nactus; & *Ignatii* Epistolas, quas Lutetiæ paulò antè Græcè (*b*) ex- „ cusas ignorabam. In *Hieronymi Tragi* de stirpibus Commentarios Ar- „ gentinæ excusos apud *Rihelium* anno 1552. præfationem adjeci in „ gratiam typographi, quæ continet Catalogum rei herbariæ scripto- „ rum, chartis 3. De thermis & fontibus Helvetiæ & Germaniæ li- „ bri

(*a*) Hos libellos excudit Henricus Stephanus (nullo autem urbis nomine addito) in 8. anno M. D. LVII. Quo etiam eodem anno data est Gesneri ad Bullingerum Epistola Athenagoræ, quam edidit, versioni præmissa. Itaque hæc Theologorum Græcorum editio Gesneriana non prodiit anno 1552. (quod procul dubio mendum est typographicum, neque tamen corrigitur in Bibliothecâ Gesneri per Simler. ann. 1574.) sed anno 1559. utì habetur in Clariss. Fabricii Bibliothec. Græc. Lib. V. cap. 1. pag. 87.

(*b*) Apud Guil. Morelium 1558. in 8.

„ bri duo excuſi Venetiis in officinâ Juntarum anno 1553. in fol. char-
„ tis 5. cum quadrante, cum permultis aliorum libris, qui thermas Ita-
„ liæ deſcripſerunt. Tabulæ collectionum, quibus per ſingulos anni
„ menſes, quæ ſtirpes in ſingulis per Germaniam flores fructûſque ut
„ plurimum proferant, ordine recenſetur, Argentinæ à *Ribelio* impreſ-
„ ſæ 1553. in 8. Chartis quinque cum quadrante, cum *Davidis Kyberi*,
„ ſummi amici mei, rei herbariæ lexico; quod dum ſub prelo eſſet,
„ vir doctiſſimus peſte ſublatus obiit, eodem anno, menſe Januario;
„ mihi verò jam morti proximus, quæ excudenda ſupererant, ut ante
„ prelum inſpicerem ac emendarem, commendari voluit: itaque &
„ præfationem in illum librum, & in authoris mortem idyllium lugu-
„ bre Græcum condidi. Icones animalium quadrupedum viviparorum
„ & oviparorum, quæ primo & ſecundo hiſtoriæ animalium libris à
„ nobis deſcribuntur, cum nomenclaturis ſingulorum Latinis, Italicis,
„ Gallicis & Germanicis; Tiguri apud *Froſchoverum* 1553. in fol. char-
„ tis 32. Hiſtoriæ quadrupedum oviparorum liber, id eſt ſecundus
„ de animalibus, cum appendice ad quadrupedes viviparas; ibid. anno
„ 1554. in fol. chartis 37. Hiſtoriæ avium liber, qui eſt tertius de a-
„ nimalibus, cum figuris, ex eâdem officinâ anno 1555. chartis 204.
„ Icones avium omnium, quæ in noſtrâ avium hiſtoriâ deſcribuntur,
„ cum nomenclaturis, ibidem evulgatæ, anno 1555. in fol. chartis
„ 33 & rurſus anno 1560. auctæ atque recognitæ; chartis 37. De
„ Medicinæ Chirurgicæ præſtantia & antiquitate ſcriptum noſtrum, &
„ enumerationem alphabeticam illuſtrium Chirurgorum, Gesneri
„ fratres duo (patrueles mei) Tiguri publicarunt, chartis 7. & dimi-
„ diâ ferè, in volumine ſatis magno. De raris & admirandis herbis,
„ quæ Lunariæ nominantur, Commentariolus; & obiter de aliis etiam
„ rebus, quæ in tenebris lucent. Deſcriptio montis fracti ſive Pilati
„ vulgò dicti juxta Lucernam in Helvetia; apud patrueles meos Tigu-
„ ri anno 1555. in 4. unà cum *Ioan. du Chaoul* G. F. Lugdunenſis de-
„ ſcriptione Pilati montis in Galliâ, & *Ioan. Rhellicani* idyllio, quo
„ Stocchorum montem altiſſimum, in Bernenſium Helvetiorum agro,
„ verſibus heroicis deſcribit: chartæ omnium ſunt 12. cum dimidiâ.
„ Epitome Bibliothecæ noſtræ tomi primi, à *Conrado Lycoſthene* Rubea-
„ quenſi edita primùm Baſileæ; per *Ioſiam Simlerum* Tigurinum reco-
„ gnita & aucta, excuſa Tiguri apud *Froſchoverum* in fol. 1555 char-
„ tis 105. *Roberti Conſtantini* Galli Nomenclatorem, ſcriptorum in-
„ ſignium (qui velut Epitome breviſſima utiliſſimáque Bibliothecæ
„ noſtræ eſt) *Andreas Wechelus* Pariſiis excudit 1555. in 8. chartis 12.
„ (*a*) *Mithridates*, ſive de differentiis linguarum, tum veterum, tum
„ quæ

(*a*) Hunc Librum Geſnerus Joanni Balæo Anglo, Epiſcopo Oſſorienſi in Hiber-
niâ

„ quæ hodie apud diverſas nationes in toto orbe terrarum in uſu ſunt ob-
„ ſervationes; typis *Froſchoveri* 1555. in 8. chartis 10. cum tabulâ,
„ quæ orationem Dominicam in plurimis linguis ſcriptam proponit.
„ Libelli tres medicinales; unus de ſanitate tuendâ, alter contra luxum
„ conviviorum, tertius contra notas Aſtrologicas ephemeridum de ſe-
„ candis venis; ſesqui chartâ à patruelibus impreſſi 1556. in 8. *Cl.*
„ *Æliani Præneſtini* Pontificis & Sophiſtæ, qui Romæ ſub Antonino
„ Pio vixit, Meligloſſus aut Meliphthongus cognominatus, mo-
„ numenta, quæ extant, omnia Græcè Latinéque (*a*) è regione curâ
„ & operâ noſtrâ in lucem edita. Sunt autem hæc: De animalium
„ hiſtoriâ lib. 17. ex *Petri Gillii* Galli & noſtrâ interpretatione, ad
„ Græcos codices Manuſcriptos recogniti, & tertiâ ferè parte ex iis-
„ dem per nos aucti, Græcè quidem priùs antehac non excuſi; Variæ
„ hiſtoriæ lib. 14. *Juſto Vulteio* Wetterano interprete, nunc etiam re-
„ cogniti; De militaribus ordinibus inſtituendis more Græcorum lib.
„ 1. à *Fr. Robortello* Utinenſi in Latinum Sermonem verſus, & ab
„ eodem picturis quamplurimis illuſtratus, nunc denuo emendatior;
„ Epiſtolæ ruſticanæ, *Sebaſtiano Guldebeckio* Tigurino interprete; omnia
„ Tiguri apud patrueles meos anno 1556. in fol. chartis 176. De pi-
„ ſcibus & aquatilibus omnibus libelli tres; 1. Halieutic. Ovidii emen-
„ datum & ſcholiis illuſtratum; 2. Aquatilium enumeratio juxta Pli-
„ nium, emendata & explicata ſerie literarum; 3. Eorundem nomen-
„ clator Germanicus; & alia quædam ad piſcium hiſtoriam pertinentia,
„ apud Andream Geſnerum F. Tiguri, 1556. in 8. chartis 18. De
„ ſtirpium aliquot nominibus vetuſtis ac novis &c. chartæ tres excuſæ
„ Baſileæ apud *Nic. Epiſcopium* F. 1557. in 8. *M. Antonini* de ſeipſo
„ ſeu vitâ ſuâ libros 12. una cum *Marini* Neapolitani (*b*) libro de Pro-
„ cli

niâ nuncupavit Epiſtolâ, *Tiguri*, *Calendis Auguſti*, *M. D. LV.* datâ in quâ hæc; ——— *Bibliothecæ noſtræ auctarium non mediocre per te acceſſit: & quo polyglottum hunc Mithridatem noſtrum ornarem, veteris Britannicæ linguæ ſpecimen, quod orationem Dominicam interpretatur, nobis à te miſſum eſt.* ——— *Deo ingentes gratiæ debentur, quòd, ut religionem ſynceram noſtris temporibus innoteſcere, ac variis illuſtrari linguis largitus eſt, ita orationes ſacras & Pſalmos diverſæ nationes hodie privatim publicéque in templis, invito Antichriſto, ſuâ quæque vernaculâ linguâ proferre incœperint. Siquidem in noſtrâ utcunque anguſtâ civitate, Latinè, Græcè, Hebraïcè, Germanicè, Italicè, Gallicè, Anglicè, & aliis quibusdam linguis ſacræ literæ leguntur, addiſcuntur, celebrantur.* ——— *Hoc maximè peto, ut ſiqua alia Britannici regni lingua eſt (nam & Hiberniæ & Monæ inſulis ſuas eſſe audio) de illis quoque ſpecimen aliquod, præſertim in oratione Dominicâ, maturè ad nos transmittas.*

(*a*) In hujus libri præfatione interpretes Græcorum librorum & typographos admonet, ut Latinis interpretationibus Græca conjungant. Lege Chevillier Orig. de l'Imprim. de Paris. pag. 237 238.

(*b*) Hunc auctiorem & integrum edidit cum verſione & notis (anno 1703. Londini in 8. ad Calcem Bibliothec. Latin.) vir de re literariâ perquam optimè meritus Jo. Albertus Fabricius.

„ cli vitâ & felicitate, Græcos è Bibliothecâ principis *Othonis Henrici*, „ cùm *Michael Toxites* nobis communicâſſet, deſcribendos curavi, & „ ad archetypum contuli, & patrueli *Andreæ* cudendos dedi, unà cum „ tranſlationibus Latinis, in Antonini libros *Gul. Xylandri* Auguſtani, „ in Marini *Proclum* amici cujusdam noſtri juvenis eruditi, qui præ „ modeſtiâ nomen ſuum exprimi noluit; 1558. in 8. chartis 30. Hi- „ ſtoriæ animalium liber quartus, de piſcibus & aquatilibus, cum ico- „ nibus; *Gul. Rondeletii* quoque & *Pet. Bellonii* de aquatilium ſingulis „ ſcripta; Tiguri à Froſchovero 1558. in fol. chartis 335. Hannonis „ navigatio è Græco Sermone in Latinum converſa, adjectis etiam „ ſcholiis; ſesqui chartâ, Tiguri apud *Andream Geſnerum* F. 1559. in „ 8. cum *Joan. Leonis Africani* deſcriptionis Africæ libris novem. *Xe-* „ *nocratis* de alimento & aquatilibus libellus Græcus noſtrâ operâ edi- „ tus, idémque Latinus ex noſtrâ interpretatione, cum ſcholiis; char- „ tæ ſunt 4. cum dimidiâ procuſæ Tiguri apud *Andream* patruelem in „ 8. unà cum *Jani Dubravii* Olmucenſis Epiſcopi, de piſcinis & piſcium, „ qui in eis aluntur, naturis, libris quinque Icones animalium aqua- „ tilium in mari & dulcibus aquis degentium, plusquam DCC. cum „ nomenclaturis ſingulorum Latinis, Græcis, Italicis, Hiſpanicis, „ Gallicis aliísque interdum. &c. *Froſchoverus* cudebat Tiguri 1560. in „ fol. chartis 101.

„ *Valerii Cordi* Simeſuſii annotat. in Diſcorid. & ejusd. hiſtoria ſtir- „ pium, ſylva &c. & de hortis Germaniæ liber à me tum recèns con- „ ſcriptus; apud typographum Argentinenſem *Joſiam Ribelium* 1562. „ in fol. chartis 303. Hortorum Germaniæ privatim chartæ ſunt 32. „ Prolegomena in opera *Galeni* Latina, quæ hôc anno 1562. Baſileæ „ prodierunt; chartæ 16. cum quadrante in magno folio. *Caſſii* Iatro- „ ſophiſtæ quæſtiones 48. ex noſtrâ interpretatione Latinâ; eædem „ Græcè longè, quàm antehac, caſtigatiores, cum ſcholiis noſtris &c. „ impreſſ. à *Iacobo Geſnero* Tiguri 1562 in 8. chartis 9. cum dimidiâ. „ *Santis Ardoyni* Piſaurenſis Medici libri octo, & *Ferdinandi Ponzetti* „ Cardinalis tres, de venenis; excuſi Baſileæ apud *Henricum Petri & P.* „ *Pernam* anno 1562. in fol. Utriusque authoris codicem ante annos „ 40. aut ampliùs retro excuſum typographis ego ſuppeditavi, cum in „ nullis ampliùs Bibliopoliis proſtarent. [*Libros duos proximè ſequentes Conradus Geſnerus, ſuo nomine celato, publicavit.*] „ Theſaurus *Euony-* „ *mi Philiatri* de remediis ſecretis liber Phyſicus, Medicus, & partim „ etiam Chymicus & Oeconomicus in vinorum diverſi ſaporis apparatu „ &c. impreſſus Tiguri apud *Andream Geſnerum* F. in 8. chartis 39. „ anno (*a*) 1548. Secunda ejus editio prodiit anno 1558. adjectis qui- „ busdam

(*a*) Sic habet Hottingeri Bibliotheca Tigurina edita 1664. & Bibliotheca Geſner: per

" busdam instrumentorum figuris. Hunc librum cùm in gratiam *An-*
" *dreæ Gesneri* patruelis mei, novi tum typographi, immaturum ede-
" rem, nomen meum addere nolui. Historia & interpretatio prodigii,
" quo cœlum ardere visum est per plurimas Germaniæ regiones incunte
" anno 1561. die tertio à Natali Dominico, déque aliis quibusdam
" prodigiis veteribus ac novis; chartæ sunt tres impressæ apud nos eo-
" dem anno in 8. *Con. Belovesi* authoris nomine: meum enim nomen
" non ponere placebat, ne quis sutorem ultra crepidam mihi objiceret.
" Dictionarium Germanico-Latinum, nostrâ adhortatione, copiosissi-
" mum *Iosua Pictorius* noster confecit, excusum Tiguri à *Froschovero*
" in 8. 1561. cum nostrâ præfatione &c. *Aristotelis* libellum de vir-
" tutibus à me translatum passim *Stobæi* collectaneis Græcè & Latinè
" inserui; sicut & *Theophrasti* characteres, Græco contextu & *Politiani*
" translatione, quoad ejus potui, emendatis. His (*a*) ultimus, hòc
" tempore, annumeretur præsens hic de scriptis, tum propriis, tum alio-
" rum à me editis.

[*Ita Gesnerus de scriptis suis editis; de nondum editis, ita idem ille*]
" —— Nuper doctissimo typographorum *Henrico Stephano*, (*b*) Xe-
" nophontis de Venatione libellum ab *Omnibono Leoniceno* minimè bene
" conversum in ejus gratiam ut emendarem, roganti obsecundare vo-
" lui: & spero translationem illam cum scholiis fortè nostris, inter cæ-
" tera Xenophontis opera Latina ex ejus officina propediem apparitu-
" ram, unà cum nostris emendationibus Græci contextûs. —— *Ioan-*
" *nes Moibanus* Augustanus Medicus nuper fato suo fungens amicis
" mandavit, ut conversionem suam & annotationes in Euporistων (*c*)
" Diosco-

per Jos. Simler. 1574. Puto tamen reponi oportere 1548. Nam secunda editio dicitur prodiisse anno 1558. & præterea Andreas Gesnerus non erat *novus typographus* anno 1558. cum anno 1552. excuderit Theologorum aliquot libros curâ Conradi Gesneri.

(*a*) *Conradus Gesnerus* peste obiit anno 1565. 13. Decemb. ætatis suæ 49. Vide Hottinger. Bibliothec. Tigurin. pag. 99. Nescio, quo primùm anno hic de ipsius scriptis libellus prodierit. In Bibliothecâ Telleriana (pag. 548.) hujus editionem reperio authoris morte posteriorem: *Vita Conr. Gesneri Tigur. Philosophi & Medici à Josiâ Simlero; item Epistola Gesneri de libris à se editis* &c. *Tiguri*, *Froschover*. 1566. 4. Lege etiam Bibliothec. Gesner. per Simler. 1574. sub voce *Josias Simlerus*.

(*b*) Henr. Stephanus in suâ ad Joach. Camerarium Epistolâ Xenophontis operibus Latinis præfixâ harum, quas Gesnerus promiserat, annotationum meminit, séque aliquando unà cum suis conjunctūrum pollicitus est. Fidem tamen suam quòd nunquam (nisi fallor) liberaverit, ipsine an Gesnero imputandum sit, ignoro.

(*c*) *Fabric. Bibliothec. Græc. lib.* 4. *cap.* 3. *pag.* 95. & Bibliothec. Gesner. per Simler. sub voce [Conr. Gesner.] in Corollar. Libri duo περὶ εὐπορίστων in editionibus antiquioribus omissi, separatim primum è MS. Augustano in lucem editi sunt apud Iosiam Rihelium Argentorati 1556. 8. Chartis 61. cum versione Ioan. Moibani, & cùm hic operi immortuus esset, *Conradi Gesneri*, qui & notas addidit,

„ Dioſcoridis libros duos, nusquam antehac editos, imperfectos ad me
„ mitterent, quos ego propter amicitiam, quæ nobis viventibus inter-
„ ceſſit ipſius nomine perficerem ederémque &c. (*a*) Oppiani de au-
„ cupio librorum paraphraſin, quam Venetiis olim mihi deſcribendam
„ curavi, Græcam Latinitate donavi, & noſtræ animalium hiſtoriæ
„ paſſim inſerui, editurus etiam ſeorſim, ſi occaſio fuerit &c. (*b*) *Pro-*
„ *copii Gazæi* in Octoteuchum Commentarios Græcos ex eadem Biblio-
„ thecâ nactus ante annos aliquot tranſcribendos curavi, & *Con. Clau-*
„ *ſero* convertendos dedi, ubi primùm typographus contigerit, Græcè
„ etiam editurus. (*c*) De canibus *Ioannis Caii* Angli Medici & Phi-
„ loſophi ſummi libellus, cum noſtris quibusdam additionibus, vel
„ per ſe, vel cum alio quopiam ad animalia pertinente libro edendus,
„ apud me aſſervatur &c.

Caius Anglus & Gesnerus Helvetius, viri ſuæ quisque gentis & eruditione & induſtriâ præſtantiſſimi, ſummâ familiaritate conjungebantur: ad quam artis ejusdem profeſſio eorúmque ſtudiorum ratio acceſſerat. Uterque (*d*) Galeni exemplo ductus de libris propriis tractatum poſteris reliquit. Quod ſi ab optimis omnibus quibusque authoribus factum fuiſſet, ſummo ſanè beneficio literariam rempublicam demereri potuiſſent.

Gesneri tractatum modò Lectori expoſui; neque par eſt me præterire, quæ de eâdem materiâ Caius diſſeruit; qui primùm Gesneri

didit, & Galeni aliorùmque συμφωνίας. Ian. Anton. Saracenus in ſuâ Dioſcoridis περὶ εὐποριστων. editione(1598. fol.) Moibani & Geſneri verſionem & notas memorat.

(*a*) *Conr. Rittershuſius* in ſuo procemio Oppiani editioni (Lugd. Bat. 1597. 8. præfixo ſcribit Oppianum de avibus duos libros compoſuiſſe, quos adhuc in Italiæ βιβλιοταφέιοις ἀνεκδότους latere aiunt; *Conradúmque Geſnerum*, virum incredibili diligentiâ, tantum paraphraſin illius operis Græcam nanciſci potuiſſe.

(*b*) Bibliothec. Geſner. per Simler. ſub voce *Procopius Gazæus*. „ Græcè extant „ in Bibliothecâ Auguſtanâ, & Latinè „ editi ſunt Tiguri apud Géſneros fra- „ tres anno 1555. in fol.

(*c*) Caii de Canibus Britannicis libellus, & de rariorum animalium atque ſtirpium hiſtoriâ alter, & de libris propriis tertius, non antè excuſi primùm prodierunt *Londini per Gulielmum Sereſium typographum* 1570. *in* 12. Duo priores ad Geſnerum *ſcripti ſunt ante mortem Geſneri, etſi non antè publicati. Scripſimus* (inquit Caius) *de canibus quædam ad te ſeorſum; quæ in libro tuo de iconibus animalium ordine ſecundo manſuetorum quadrupedum, ubi de canibus Scoticis ſcribis; & in fine Epiſtolæ tuæ ad Gulielmum Turnerum de libris à te editis, inter libros nondum excuſos, te editurum polliceris. Sed quia de canibus noſtris quædam in eo libello mihi videbantur deſiderari, editionem prohibui, & alium promiſi. Quamobrem, ut promiſſis meis ſtarem* &c. [Et in fine] *Quanquam forſan omni ex parte non ſatisfecerim tibi in edendo cui in deſideriis omnis feſtinatio in morâ eſſe videatur, quòd inhibuerim editionem rudioris illius libelli, quem ad te tanquam ad privatum amicum, non ad editionem publicam ante annos quinque dederim; tamen in hôc ſpero me ſatisfeciſſe tibi, quòd mora facit aliquanto meliorem, & δεύτεραι φροντίδες lectu commodiorem.*

(*d*) Galenus ſcripſit περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων ad Baſſum.

GESNERI ſuaſu, *paucis* (ut ait) *admodum & jejunè* ſcripſit; poſtea autem THOMÆ HATCHERI hortatu librum contexuit: *in quo* (Hatcherum affatur) , *quando nulla ejus Catalogi , quem ad Geſnerum ſcripſi, copia mihi ſupereſt, quam ad te darem , priora omnia repetam & retexam ; quæque ab illis temporibus, quibus illa ad Geſnerum ſcripſi, commentatus ſum, addam atque aſſuam. Adjungam præterea occaſiones atque tempora ſcribendi, perſonarum atque rerum circumſtantias, & quibus locis ſint excuſa , quæ edidimus. Exprimam & nomina librorum, quos ſcripſimus, traduximus , aut emendavimus, & argumenta magnâ ex parte omnia : obitèrque ex occaſione mentionem faciemus de controverſiis anatomicorum ; de morte clariſſimi viri Conradi Geſneri; de Bibliothecis Italiæ; déque pronunciatione Græcæ & Latinæ linguæ ex Græcorum , Italorum , Germanorúmque ſententiâ & uſu. Eum librum de libris propriis ad te inſcribimus, quòd ipſe ejus ſcribendi & edendi author extitiſti.*

Optandum profectò fuerit, ut JOANNIS CAII de ſuis popularibus tam bene, cùm ſcribendo tum faciendo , meriti vita , & opera omnia tam edita , quæ non ubivis occurrunt, quàm inedita , undecunque corrogari poſſint , in unum tanquam corpus compacta , luci publicæ communi eruditorum uſui redonarentur. Interim dum vir aliquis, artis, quam CAIUS dignè exercuit, ſtylíque , quo mirè in ſcribendo excelluit, & eruditionis, quâ variâ replebatur, magiſter, opus adeò laudabile tantumque profuturum aggrediatur ; ex illius de libris propriis diſſertatione viſum eſt ea, quæ ad rem maximè librariam meorumque Annalium inſtitutum pertinent , huc tranſcribere.

„ JOANNES CAIUS, *anno* 1510. [*nam ſexageſimum agebat ; cùm*
„ *hunc librum ſcriberet:* (*vid. fol.* 28.) *ſcil. ann.* 1570.] *natus*, cùm
„ annum agens alterum & viceſimum , adhuc Cantabrigiæ ſtuderet
„ (*fol* 1. 2.) convertit quædam de Græcis in Latinam , quædam de
„ Latina in vulgarem linguam : *ſcil* Nicephori Calliſti Zanthopuli
„ Græci libellum , quemadmodum quis orando etiam confiteatur ;
„ item Chryſoſtomi de modo orandi Deum libellum : Eraſmi etiam
„ de verâ Theologiâ librum (cœpit enim per ea tempora nova de
„ religione perſuaſio in Anglia pullulare) , & paraphraſim in E-
„ piſtolam ſancti Judæ. Hæc juvenis ſcripſit, Poſt annos ſex
„ *fol.* 2. 3.) moriebatur Norwici anno 1537 29. Septemb. annos
„ natus 25. menſes 7. dies 6. Gulielmus Frammigamus , ejus conci-
„ vis, eiſdem ſcholis Nordovici, quibus ille , ab ineunte ætate doc-
„ tus; in aula Pembrokiana Cantabrigæ educatus, in Collegium Re-
„ ginale collega aſcitus, gradu artium magiſter, quem alii artium doc-
„ torem nominant. Is moriens *Caio* commendavit octo libros , quos
„ per ætatem ſcripſerat: duos ſoluta oratione , de continentia; tertium
„ verſu hexametro & pentametro, de conſolatione ad Æmilianum cæ-
„ cum

,, cum, quo ſe conſolatur adverſus infirmitatem oculorum, quam ex
,, immodico ſtudio Cantabrigiæ contraxerat; quartum heroico carmi-
,, ne, in quo divi Laurentii martyrium deſcribit; quintum verſu item
,, heroico de incendio Sodomorum; ſextum, Idololatram vocatum, car-
,, mine choriambico gliconio in eos, qui numinis honorem ad idola
,, tranſtulerunt; ſeptimum, Ἀρετὴν nominatum, de virtutis vi &
,, poteſtate; octavum Epigrammatum, vario argumento atque carmi-
,, ne ſcriptum. In hos omnes libros Caius juvenis ſcripſit Commen-
,, tarios: ſed hi Commentarii & illi libri, poſtquam in Italiam pro-
,, fectus eſt, apud eos periere, apud quos in Anglia reliquerat. An-
,, no tamen 1570. Menſe Aprili, in menſa Matthæi Cantuarienſis
,, Archiepiſcopi, cùm de libris illis ſermo eſſet. Edmundus Roffenſis
,, Epiſcopus apud ſe in Bibliotheca ſua ſupereſſe, eóſque impreſſos,
,, quantum memoria ſuppetabat, aſſeruit Inſtituit etiam *Caius* ſuæ
,, civitatis Nordovicenſis in Britanniâ orientali hiſtoriam. Anno 1542.
,, *fol.* 4. 5.) libros de medendi methodo ex ſententiâ Galeni & Jo.
,, Baptiſtæ Montani (ſui in Medicina præceptoris) duos exercitii cau-
,, ſa juvenis adhuc in Italia luſit; per Hier. Frob. & Nicol. Epiſcop.
,, Romana litera Baſileæ anno 1544. menſe Maio excuſos. Eodem
,, tempore (*fol.* 6. 7.) conſcripſit Commentarios in Galeni libros no-
,, vem περὶ ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν, & duos περὶ μυῶν κινήσεως, ab ipſo
,, in Italia caſtigatos ad vetuſtum quendam librum, cujus ei copiam fe-
,, cerat Lazarus Bonamicus per ea tempora humaniorum literarum
,, Græcè & Latinæ Linguæ Patavii Profeſſor publicus. Illi libro ac-
,, ceſſerunt ad caſtigationem notæ quædam Græcæ paucæ, ex vetuſto
,, libro Græco apud Juntas, per Auguſtinum Gadaldinum hominem
,, commodum & literatum & præli Juntani præfectum, tranſumptæ,
,, atque ad Andream Veſalium (qui eadem communíque domo cum
,, Caio uſus eſt Patavii. nempe *caſa de gli valli*, ſeu ut Patavini lo-
,, quuntur, *cavalle*, *appreſto al ponte della paglia*, ad octo menſes, quo
,, tempore libros ſuos de fabrica humani corporis ſcripſit & depinxit)
,, in hoc tranſmiſſæ, ut ex eis Galeni libros anatomicos Latinos caſti-
,, garet Honeſta enim æmulatio illis diebus interceſſit inter Antonium
,, Juntam, Auguſtinum Richum, & Victorem Trincavellium de caſ-
,, tigatiori omnium Galeni operum editione Latina. Sed eæ notæ
,, erant maxima ex parte falſæ omnes. Invenit aliud exemplar Beſſa-
,, rionis Græcum in Bibliotheca ſancti Marci Venetiis, quod aliquot
,, locis juvit. Caſtigatis novem illis Galeni libris anatomicis, paratíſ-
,, que in eos commentariis, in Angliam revertens, obiter excudendos
,, curavit Baſileæ apud Hiero. Frob. & Nicol. Epiſcop. anno 1544.
,, una cum Galeni integris libris περὶ ἀντεμβαλλομένων, & magna parte
,, libri ſeptimi de uſu partium Græca, & primo περὶ τῶν Ἱπποκράτους
,, καὶ

„ καὶ Πλάτωνος δογμάτων Græco cum suâ Latinâ ejusdem interpretatione, & libro de comate Græco, & Hippocratis libro περὶ φαρμάκων Græco, non antè inventis neque excusis. Postquam in Angliam venerit, nactus est aliud exemplar περὶ ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν Joannis Clementis Angli, probi viri & singularis Medici; & alterum Thomæ Linacri, hominis præcellentis judicii: ex quibus exemplaribus multa suis castigatis addidit in aliam editionem, quam unà cum libris Galeni περὶ χρείας μορίων Græcis per se emendatis meditatus est. Thomas Linacrus, inter multa præclara opera, Collegium Medicorum Londini anno 1520. instituit; cujus Annales (a) *Caius* à collegio condito scripsit, & ad annum 1565. suæ præsidentiæ ultimum produxit. Præfuit autem annos septem, quousque per ædificationem collegii Cantabrigiæ licuit; quod inchoatum anno 1564. absolutum est anno 1569. Annales Collegii Gonevilli Cantabrigiæ ab ipsis primordiis ad annum 1570. & historiam Cantabrigiensis Academiæ scripsit. *Annales autem illos* in privatum utriusque collegii usum tantùm scripserat. Magnam (*Caio teste*) anatomicωn Galeni partem aliquando apud Antonium quendam vice-comitem fuisse (in Italiâ credit *Caius*) Ambrosius Calepinus in dictione [*Medicina*] confitetur; eâ videlicet editione, quæ Hagenoæ fuit (b) anno 1526. *Caius* suos in Galeni anatomica Commentarios auxit: in quibus (*fol.* 11. (admonuit lectorum quorundam Galeni locorum in Anatomicis, quos Vesalius corruperat, cum illi eorum castigandi provinciam (c) Antonius

(a) In Oratione, quam anno 1720. die Octobris habuit in Collegii Regal. Medic. Londinens. theatro clariss. vir Joannes Freind M. D. non modò artis, quam profitetur, sed politioris omnigenæ humanitatis peritissimus, leguntur hæc de Caio, pag. 8. *Fuit singulari in hoc domicilium studio atque amore affectus: quod cùm aliàs, tum hinc etiam liquet; quòd; tametsi libros scripsit & multos & eruditos, nullos tamen scripserit vel distinctiùs vel, quod Annalium est longè maximum, candidiùs, quàm quos magni muneris loco nobis reliquit, rerum nostrarum, per lustra ferè quatuor gestarum, Commentarios.* Si lustrum pro quinquennio habeatur, quatuor lustra erunt vicennium. Sed Caius (ut ex ipsius verbis constat) Annales Collegii ab anno 1520. quo institutum est, ad annum 1555. produxit. Quod spatium annorum 45. sive novem lustra complectitur. Oportet itaque Annales quinque lustrorum aut temporis injuriâ deperiisse, aut adhuc alibi ignotos delitescere.

(b) Hanc Calepini editionem vidi quidem; non autem mihi ad manum præsto est, quam consulam. Sed editiones Roberti Stephani 1353. & Caldorianæ societatis 1609. quibus utor, nihil de illo Antonio mihi indicant.

(c) De Antonio Juntâ ante dixit, scilicet inter quem, & Augustinum Richum & Victorem Trincavellium magna erat & honesta in edendis Galeni operibus Latinis æmulatio. In Bibliothecâ Gesneri per Simler. celebrantur *Latinæ Galeni editiones Juntarum Venetiis in fol.* Vide & Fabric. Bibliothec. Græc. lib. 4. cap. 17. pag. 558) *& Victoris Trincavelii ibidem in* 8. *Augustinus Riccus Medicus Lucensis transtulit multos Galeni libros, omnes verò ad antiqua Græca exemplaria contulit, & annotationes adjecit, quæ excusæ Venetiis in* 8. *in officinâ Joannis Farrei.*

,, tonius Junta typographus Venetus commiſerat. Cùm *Caius* ſuam in
,, anatomicis caſtigandis operam ex eo profuiſſe deprehendit, quòd ho-
,, neſtiſſimus typographus Gulielmus Rouillius Lugdunenſis ſuos La-
,, tinos libros ad illius Græcos caſtigaverat, & ex illius Commentariis
,, annotationes multas ad verbum penè in ſuas transfuderat, & anno
,, 1551. Lugduni parvo volumine typis (*a*) excuſerat; viſum ei fuit
,, etiam Galeni librum τῶν ὑγιεινῶν Græcum caſtigare, & anno 1549.
,, ſinè Commentariis primò in communem uſum per Joannem Oporí-
,, num edere. Hujus τῶν ὑγιεινῶν caſtigandi occaſio hæc fuit. (*fol.*
,, 12.) Henricus Knolles Anglus à Caio, cùm unà eſſent Patavii,
,, ut ſibi Galeni libros τῶν ὑγιεινῶν Græcos prælegeret, obtinuit. Cui
,, ut caſtigatiorem librum faceret, omnem diligentiam adhibebat. Sed
,, mendis ſcatebant omnia. Quocirca *Caius* conquiſitis undique exem-
,, plaribus manuſcriptis non ſolùm Italicis, ſed & Anglicis quoque,
,, cùm reverterat, (ex quibus duo porrexerunt Joannes Clemens & Geor-
,, gius Owenus clariſſimi Medici) ſtuduit emendare diligenter omnia.
,, Perfectos jam tandem libros & aſcriptos Commentarios Joanni Opo-
,, rino Baſilienſi typographo imprimendos dedit anno 1563. additis Ga-
,, leni libris ad Thraſybulum & de parvâ ſphærâ Græcis, & eis quo-
,, que caſtigatis; annotationibus etiam adjectis; adjunctòque Galeni libro
,, περὶ χυμῶν, aliquot in locis emendato. Præfixit Epiſtolam ad Annam
,, Nicolai Bacon magni ſigilli Angliæ cuſtodis uxorem Græcè & Latinè
,, doctiſſimam, ſobolem literatiſſimæ familiæ Cocinæ; cujus familiæ & ma-
,, res & fœminæ omnes conferri poterant cum laudatiſſimâ illâ Thomæ
,, Mori familiâ: cujus etiam fecit mentionem, non omiſſâ recordatione li-
,, terarum eruditiſſimæ nuper reginæ Mariæ & præſentis Eliſabethæ;
,, clarique Mildredæ Cecilii, Margaretæque Joannis Clementis conjugis,
,, & Gulielmi Roperi uxoris Margaretæ aliarúmque fœminarum illus-
,, trium tum ſuæ memoriæ, tum ſuperiorum temporum in Britanniâ. (*fol.*
,, 13. 14.) Unà cum his ſuſcepit Oporinus ille excudenda Joannis Clay-
,, mondi eruditiſſimi viri ſcholia in omnes Plinii naturalis hiſtoriæ libros,
,, præterquam in primos duos, quæ à morte ejus perierunt; quæque Caius
,, impetraverat à præfecto & collegis Collegii Corporis Chriſti Oxoniæ
,, (cui vivens præfuit (*b*) Claymondus) in gratiam ejusdem Joannis Opo-
,, rini, qui per multas ſuas literas â Caio efflagitaverat. Sed nec Caii nec
,, Claymondi libros excudit vir ille, etſi in hoc aut reſtitutionem Caius
,, non ſolùm per epiſtolas ſuas, ſed per amicos etiam, tum alios, tum (*c*)
,, Chriſto-

(*a*) Antea obſervavi à verbo *excudo* inflecti perfectum non tantùm *excudi* ſed *excuſi* (ſecundùm Chariſium, Diomedum, Phocam. Vide Priſcian. lib. 10. & Ger. Io. Voſſ. de Art. Gramm. lib. 5. cap. 26.) imo & *excuſſi*, quod, quamvìs in ſenſu verbi *excudo* accipiatur, mallem derivare ab *excutio*.

(*b*) Claymondus obiit ann. M. D. XXXVII. Vide Antiquit. Oxon. p. 232.

(*c*) Orthographiam hujus nominis, quam in impreſſis codicibus reperio, mutare nolui.

„ Christoferum Mounte juris utriusque doctorem & serenissimis
„ Angliæ principibus apud Argentoratenses jamdiu oratorem, &
„ Joannem Gulpinum sæpius sollicitaverat: sive quòd (a) egestas,
„ oberat, sive quòd illud humanum illi inerat, ut quæ non habeas de-
„ sideres, quæ habeas contemnas. Itaque id tunc verebatur *Caius*,
„ ne eo jam mortuo in discrimen libri venirent, nisi testamenti ejus
„ executores viros esse doctos atque probos intellexisset; quos vehe-
„ menter oravit, ut aut excuderent, aut salvos ad ipsum libros remit-
„ terent. Castigavit libros Galeni de placitis Hippocratis & Platonis
„ omnes, ex occasione à se inventi libri ejus operis primi; omnes de
„ medendi methodo, de simplicium medicamentorum facultatibus
„ omnes, & septendecim περὶ συνθέσεως φαρμάκων libros; etiam de lo-
„ cis affectis, de differentiis febrium, déque purgantium medicamen-
„ torum potestate; ut & libellum, in quo Galenus docet, qui purgan-
„ di sunt, quibus medicamentis, & quo tempore. Librum item de
„ morborum differentiâ castigatiorem fecit, de morborum causis item
„ unum, de differentiâ symptomatum unum, & libros de causis symp-
„ tomatum tres; qui omnes sic Græcè sunt impressi primo Basileæ,
„ si omnes essent ejusdem operis libri sex. Librum de libris Galeni, qui ut
„ non extat, Græcè scripsit. Atque hæc de libris Galeni Græcis e-
„ mendatis. Sequuntur Latinorum libri ab illo quoque castigati. An-
„ no 1543. defunctus publico munere prælegendi Aristotelicam disci-
„ plinam Græcè publico salario illustrium Venetorum, concurrente
„ Realdo Columbo Cremonense, in scholis publicis apud S. Blasium
„ Patavii (nondum enim Artistarum scholæ ad forum boarium ex to-
„ to exstructæ, nec à jurisconsultorum scholis divisæ erant) medita-
„ batur ante reditum in Britanniam, profectionem in omnem Italiam.
„ Cùm igitur eo anno, mense Julio, Patavio Florentiam atque Pisas
„ audiendi causâ Matthæum Curtium suum in Medicinâ præceptorem
„ concessérat, Celsúmque in itinere circumferebat, nactus copiam
„ trium exemplarium manuscriptorum Florentiæ apud Sanctum Lau-
„ rentium in Bibliothecâ publicâ principis Cosmi Medices quæ omni-
„ bus literarum studiosis principis humanitate atque gratiâ patet, dili-
„ gentem navabat operam, ut suis studiis Celsum inoffensum redde-
„ ret;

nolui: quamvìs receptior sit *Christophorus* & Græcæ origini ac consuetudini conformior. Altera, scil. *Christoferus*, ad usum Latinum & Anglicanum idioma propiùs accedit.

(a) De egestate, in quam incidit Oporinus, antea dictum est. Huic mortuo Ludovicus Grempius I. C. Argentinensis reip. advocatus, & Ioannes Sturmius Academiæ ibidem Rector, summam pecuniæ debitæ non exiguam remiserunt. Henricus Petri typographus celebris, quadringentos florenos in usum typographicum Oporino suppeditatos pupillo liberaliter condonavit. Lege Melch. Adam. in Vit. Oporin.

„ ret; Latinorum Medicorum primum, sed corruptum, & injuriam
„ temporum atque hominum vitio passum. Cui rei opem ferre cùm
„ studeret, contulit cum Florentinis tribus codicibus (quorum alter
„ vetustissimus, reliqui recentiores erant) Celsum Lugduni excusum
„ anno 1542. (quòd is castigator ei videretur) cum (*a*) Veneto item
„ & (*b*) Salingiacensi impressis. *fol.* 15.) Adhibuit alterum Urbina-
„ tem, quem in Bibliothecâ Ducis Urbini (cum libris Galeni de usu
„ partium, Aphor Hipp. & introductione sive Medico) triduanis
„ precibus vix tandem obtinuit: usque adeò difficilis accessus erat in
„ Bibliothecam ejus viri, sive naturâ ingenióque suo, sive quòd paulo
„ antè à typographo, cui librum Galeni περὶ εὐπορίστων integrum com-
„ modaverat, ingratè fuisset habitus. Adhibuit & Lazari Bonamici
„ Oratoris apud Patavinos eloquentissimi alterum, cùm Patavium re-
„ verteretur: utrumque manuscriptum. Quibus non sufficientibus
„ ipsum etiam Hippocratem consuluit: quòd eum ita Celsus imitetur,
„ ut Marcellus Scribonium, Virgilius Homerum, & Oribasius Gale-
„ num; sed tam occultè; ut non facilè deprehendas, nisi in Hippo-
„ crate multùm sis versatus. Cùm in Britanniam reversus esset, ad
„ alios item diligentiùs per otium contulit; & quæ in Italiâ transcripsit,
„ recognovit omnia. Discordes erant libri sæpissime, & maximè re-
„ center scripti; quòd sæpius fusi ac refusi, librariorum vitio sint cor-
„ rupti. Antiquus ille annorum plùs minus nongentorum integrita-
„ tem majorem retinebat Ex recentioribus alter Petri Medices erat,
„ à patre Antonio Marii anno 1427. scriptus; alter Angeli Politiani
„ fuit, ut ex ejus subscriptione manu propriâ intelligi poterat, à filio
„ Antonio Marii anno 1453. exaratus. Celso absoluto venit *Caio* in
„ mentem, ut Scribonium quoque corruptissimum, Cornelio coæta-
„ neum (Celsus enim sub Tiberio, Scribonius & sub eodem impera-
„ tore & sub Caligula quoque atque Claudio Cæsare floruit, cujus Me-
„ dicus idem fuit, quíque cum eo in Britanniam transfretavit Lunæ
„ portu solvens) emendaret. Atque ita castigatos & conjunctos Cel-
„ sum & Scribonium, & Commentariis auctos asservavit, si per o-
„ tium licuerit, editurus. (*fol.* 16 17. 18.) Librum unum de peste
„ Ephemera, seu sudore Britannico (morbus anno 1551. in Anglia
„ pullulare cœpit) Roberto Warmyngtono Philosopho & Juriscon-
„ sulto Londinensi aliísque amicis postulantibus scripsit, festinatione
„ potiùs effusum propter morbum præcipitem, & Londini apud Ri-
„ chardum Graftonum typographum regium excusum; quàm curâ di-
„ ligentiùs per maturitatem elaboratum: postea alterum accuratiùs, &
„ propter

(*a*) Quænam Veneta illa editio fuerit, non indicavit, nam Celsus prodiit Venetiis in fol. 1495. 1497. 1524. 1528. Lege Fabric. Bibliothec. Latin. lib. 2. cap.

(*b*) Apud Joannem Soterem 1538. in 8. Lege Fabric. Ibid.

" propter magnam acceſſionem in duos diviſum. Iſtis junxit libros " Galeni Latinos tres ex ſuâ tranſlatione, poſtquam Græcos caſtigâſſet: " nempe duos de libris propriis Galeni & ordine librorum eorundem, " tertium de ratione victûs Hippocratis in morbis acutis: non illa com- " mentaria, quæ in Hippocratis librum eâ inſcriptione divulgatum " ſcripſit, ſed alterum illum libellum non antè excuſum, cujus in libro " de libris ſuis inter θεραπευτικὰ mentionem fecit. Sed hunc nondum " edidiſſet; quod Græcum exemplar, quo uno uſus eſt, non ita illi " per omnia ſatisfecit, etſi in eo caſtigando (ut & in libro περὶ κώματος, quem ante annos viginti quinque inter alia Baſileæ primus (a) " ediderat) plurimùm inſudârit; niſi quòd nollet Medicinæ ſtudioſos " eo aliquâ ex parte emendato tantiſper carere, dum adhuc perfectior " per ipſum recudi poſſet. Verebatur enim, ut ſi ipſe interim morere- " tur, periret liber; eóque conſilio brevì etiam Græcè eum ſe daturum " pollicitus eſt. Hos *Latinos Galeni libros* Lovanii Italicâ literâ impreſ- " ſit Antonius Maria Bergagne, natione Italus anno 1556. non infœ- " licibus auſpiciis eorum, qui in editionibus Latinis omnium Galeni " operum, ultimis jam illis anno 1565. Venetiis excuſis, his uſi ſunt. " Iſtis libris Caius ſuos duos de medendi methodo auctos cum indice " locupletiſſimo adjunxit. Anno 1557. Jo. Oporinus Baſileæ excudit " libros Galeni Græcos *à Caio* caſtigatos; *ſcil.* περὶ ἑπταμήνων βρεφῶν, " καὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὰ τοῦ Ἱπποκράτους ex Stobæo, quos Thomæ " Wendeo dedit; καὶ τὸ περὶ ὀστῶν τοῖς εἰσαγομένοις (brevibus quidem " ſcholiis illuſtratum poſtea, ſed nondum editis) quod correxit Tho- " mæ Maroni Anatomes ſtudioſo, qui ad annos penè viginti ſemper in- " terfuerat *Caii* diſſectionibus anatomicis (quas Londini obivit voto " Henrici octavi apud Chirurgos, nam apud Medicos per ea tempora " nullæ erant); & libellum περὶ πτισσάνης Græcum ad vetuſtum codi- " cem Manuſcriptum non ſolùm caſtigatum, ſed etiam integrum fac- " tum: cùm priùs eſſet factus lucernâ mutilus, utì Jo. Clemens An- " glus, qui per ea tempora Venetiis apud Aldum agebat, certâ fide " *Caio* retulit; dormitante enim illo, qui Aldino prelo tum præerat, " candela in exemplar cecidit, & combuſſit. Emendavit (*fol.* 18.— " 25.) *poſtea Caius* Hippocratis librum περὶ ἀνατομῆς Græcum, valde " diſſipatum, ſed conjecturâ ſuâ reſtitutum. *Optabat, ut* viri doctiſſi- " mi, quos Galeni libros Græcos tranſtulerunt, ſub prelum miſiſſent; " *nempe* Aug. Gadinus familiaris olim ſuus in Italiâ apud Juntas, li- " bros περὶ μυῶν ἀνατομῆς, περὶ νεύρων ἀνατομῆς, περὶ φωνητικῶν ὀργάνων " ἀνατομῆς, καὶ περὶ τῶν ἰατρικῶς λεγομένων ἐν τῷ Πλάτωνος Τιμαίῳ; Nic. " Machelius, principium Commentarii primi Galeni in librum pri- " mum.

(a) Nempe anno 1544. Vide priùs.

„ mum Hippocratis ἐπιδημίων; Jo. Bapt. Raſarius, ſeptimum & octa-
„ vum Commentarium Galeni, & dimidium ſexti in ſextum Hippo-
„ cratis librum ἐπιδημίων. & tres Galeni commentarios περὶ χυμῶν. *Caius*
„ proximè ſcripſit de rariorum animalium atque ſtirpium hiſtoriâ ad
„ Conradum Geſnerum librum unum, & de canibus Britannicis ad
„ eundem item unum: eos unà cum hôc de libris propriis Gulielmus
„ Sereſius typographus Londinenſis anno 1570. excudit. *Caius ſuo de*
„ *libris propriis libro* (*fol.* 21. 22. 23. 24.) *inſeruit eulogium Geſneri*
„ dulciſſimi, dum vixit, amici; cujus mors inopinata Idibus Decem-
„ bris 1565. ſic ipſius animum afflixit, ut mœrorem ejus bene lon-
„ gum tempus (quod acerbiſſimis doloribus, etiam in mulierculis,
„ mederi ſolet) usque adeò non leniverit, ut & paulatim magìs ac
„ magìs cogitatione auxerit. Scripſit *Caius* libellum de Symphoniâ
„ vocum Britannicarum, in quo docuit, quemadmodum cum linguâ
„ Græcâ & Latinâ Britannica conſonet. Scripſit, cum collegium ſuum
„ Cantabrigiæ extrueret, (*a*) Londinenſem ſeu de antiquitate Canta-
„ brigienſis Academiæ libros duos excuſos anno 1568. menſe Auguſto
„ Londini per Henricum Bynneman: hiſtoriæ item Cantabrigienſis
„ Academiæ ab urbe conditâ libros duos. *Compoſuit præterea* libros,
„ de thermis Britannicis unum, de urbibus antiquis unum, de libris
„ Galeni (qui non extant) unum Græcè conſcriptum; quos tum non-
„ dum emiſerat, propediem ſe emiſſurum pollicitus. *Caius* (*fol.* 26.
„ 27. 28.) apparatum ſibi fecit & veluti Commentarium in futuram
„ (ſi fata ſinerent) caſtigationem omnium Galeni operum Græcorum
„ (erant enim corruptiſſima) partim ex antiquis Italiæ libris, quam, ut
„ mores gentis, urbes, atque Bibliothecas videret, anno 1543. propè per-
„ agraverat. Sed præcipuè ex libris in Bibliothecâ Sancti Joannis &
„ Pauli Venetiis, bonis quidem illis, ſed miſerè planè habitis &
„ tractatis. Nam raſi multi ſunt, & multis in locis, maximè libri de
„ uſu partium, ſic ut ne veſtigia quidem veræ lectionis ſuperfuerint.
„ Ex libris etiam Bibliothecæ Sancti Marci & Sancti Antonii ibidem;
„ Sancti Joannis de Viridario Patavii, quos Beſſarion dedit. Ex libris
„ item Bibliothecæ publicæ gentis Mediceæ apud Sanctum Laurentium
„ Florentinæ; ubi inter multos Græcos libros reliquit Dioſcoridis περὶ
„ ἐμπειρίας ἰατρικῆς τῶν ἁπλῶν καὶ συνθέτων φαρμάκων librum; Galeni

„ item

(*a*) Titulus hujus libri ſic ſe habet: *De antiquitate Cantabrigienſis Academiæ libri duo; in quorum ſecundo de Oxonienſis quoque Gymnaſii antiquitate diſſeritur, & Cantabrigienſe longè eo antiquius eſſe definitur; Londinenſi authore: adjunximus aſſertionem antiquitatis Oxonienſis Academiæ, ab Oxonienſi quodam annis jam elapſis duobus* (nempe 1566.) *ad reginam conſcriptam, in quâ docere conatur, Oxonienſe Gymnaſium Cantabrigienſi antiquius eſſe.* Caius in hâc editione ſuum nomen celavit; ſed hos libros poſtea *auxit* (*ut & illos de medendi methodo jam tertiò*) *& denuo typis deſtinavit. Noſtros* (ait) *eſſe quid attinet occultare, cùm nota res ſit univerſo populo? etſi diligenter diſſimulaverim.*

,, item περὶ ὔρων unum; in tertium ἐπιδημίων Hippocratis Commenta-
,, ria ejuſdem Galeni; περὶ ἰδίων βιβλίων unum, ἢ περὶ τάξεως ἀυτῶν
,, unum; ἢ περὶ συνθέσεως Φαρμάκων κατὰ τόπȣς (utì inſcribuntur ho-
,, die) πραγματείαν duobus libris comprehenſam, ab Angelo Politia-
,, no (Leonis Pontificis Romani præceptore) in ruſculo ſuo Fæſula-
,, no ſeptimo Calendas Quintiles anno 1497 emptis: ut ſiquis tranſcri-
,, bere eos atque edere cupiat, aut Galeni libros ad eos emendare ſtu-
,, deat, indè petat. Poteſt autem facilè bonâ gratiâ optimi principis
,, Coſmi Medices, in bonarum litterarum ſtudioſos propenſiſſimi. Sunt
,, Fæſulæ urbs Italiæ antiqua: abeſt Florentiâ ſeſquimilliario, aut ad
,, ſummum duobus paſſuum millibus ad ſeptentrionem in monte poſi-
,, ta. Ex libris Bibliothecæ Ducis Urbini quædam ſelegit *Caius*; quam
,, Federicus Dux Urbinas fabricavit & inſtruxit; ubi liber eſt Galeni
,, integer περὶ ἐυποριςων, inter alios raros libros: & Vaticanæ Romæ,
,, pluribus Græcis quàm Latinis refertæ; in quâ vidit Auguſtinum de
,, Trinitate, Thomam Aquinatem, & Ovidii Metamorphoſim Græcè
,, ſcriptos; & περὶ ἁμμάτων Galeni librum; ἢ συναγωγὴν λέξεων παλαιῶν-
,, τε ἢ νέων. Ferrariæ in Bibliothecâ Sancti Dominici, quam Cælius
,, Calcagninus multis libris inſtruxerat; & Sanctorum Angelorum,
,, quam Hercules primus Ferrariæ Dux conſtruxerat; & Sancti Mar-
,, ci Sanctæque Mariæ Florentiæ; & Sancti Dominici ac Sancti Salva-
,, toris Bononiæ; pauci boni libri *Caii* tempore erant: at in Senenſi
,, Bibliothecâ, quam in Eccleſiâ Cathedrali Pius tertius Romanus
,, Pontifex ædificaverat, prorſus (*a*) nulli. Nec ulli memorabiles in
,, iſtis jam ultimò commemoratis Bibliothecis libri erant (Græcos ma-
,, nuſcriptos magnâ ex parte intelligit, nam eorum præcipua fuit cu-
,, ra), præterquam in Philoſophia Plinius manuſcriptus, apud Sanc-
,, tam Mariam Florentiæ; & in Theologia (*b*) Eſdras ab ipſo Prophe-
,, ta (ut aiunt) conſcriptus, apud Sanctum Dominicum Bononiæ. In
,, Academia Piſana beneficio Ducis Coſmi Medices anno 1543. reſti-
,, tuta & novis ſcholis exornata Bibliotheca nulla fuit. Extra Biblio-
,, thecas, libros quoſdam *Caius* vidit Piſis apud Curtium & Pontremu-
,, lum; ac Ferrariæ apud Antonium Muſam Braſavolam, Nicolaum
,, Bonaſciolum, Hippolytum Cananum, & Jo. Baptiſtam Cananum.
,, Nam & iſtos viros doctos inviſebat propter medicinam: ut & Vari-
,, num hominem Latiniſſimum & Antimachum Græcum, ejus Acade-
,, miæ humaniorum literarum Profeſſores, propter novam de pronun-
,, ciatione Græcæ & Latinæ linguæ perſuaſionem. Quos diligenter
,, uſos eſſe veteri pronunciatione (ut & alios Græcos ex ipſa Græcia
,, oriundos in lectionibus & officiis divinis Venetiis) obſervabat:
,, quem-

(*a*) Id, ut puto, Caius de libris Medicis Galeni intelligit.
(*b*) Lege Annal. Typograph. Tom. 2. p. 99.

„ quemadmodum etiam Patavii Lazarum Bonamicum, Bononiæ A-
„ chillem Boccium & Pompilium Amuſeum, & Venetiis Joannem
„ Baptiſtam Egnatium inſignem certè virum. Romæ, quod aſcholiæ
„ ſeu vacationes veteris & novæ ſapientiarum erant, *Caius* cùm ibi
„ eſſet, nullos prælegentes audiebat. Tantùm ſibi ſpectabat ruinas
„ veteris Romæ, & alia ſpectatu digna monumenta, & Bibliothecam
„ Vaticanam (quæ duabus domibus Græcos cum aliquot Hebraï-
„ cis, tertiâ Latinos libros continebat) perluſtrabat. In Germaniâ
„ quoque Melanchthon, Joachimus Camerarius, Sebaſtianus Munſterus
„ (quibus omnibus uſus eſt familiariter) & Lovanienſes quoque om-
„ nes, quos ipſe novit & audivit (inter quos erat Hieremias Thriverus
„ Brachelius) veteri pronunciatione uſi ſunt. Quo modo etiam E-
„ raſmum pronunciâſſe & Cantabrigienſes nôrunt, apud quos multos
„ annos egit & Levinus, Hieronymúſque Frobenius, quibuſcum
„ victitabat, retulerunt, Verùm *Caius* de eâ ſeorſùm multa ſcripſit in
„ alio libello, cui titulum fecit, De pronunciatione Græcæ & Latinæ
„ linguæ cum ſcriptione novâ. *Hanc in ſuo de libris propriis libello* per-
„ ſequi decreverat, ex occaſione peregrinationis ſuæ per Italiam, Ger-
„ maniam ſuperiorem & inferiorem, atque Galliam, in quibus uſus
„ erat veteris pronunciationis. Verùm cùm inſtitutum eſſet hìc ſuos
„ libros enumerare tantum, non integros adſcribere, è loco exeruit,
„ & ſeorſùm poſuit: atque ad apparatum in futuram caſtigationem
„ omnium Galeni operum redivit. Quæ ut abſoluta & perfecta ante
„ diem ſuum extremum videret (tunc agens annum ſexageſimum, &
„ plus habens ſenectæ quàm ſenii) ſive operâ ſuâ ſive alienâ, in
„ votis fuit quàm maximè. Quò magìs optavit, ut omnes, quibus
„ Medicinæ ſtudium eſt, quibus exemplaria Græca ſunt antiqua, con-
„ ferant operam in commune ad operis perfectionem in communem
„ omnium uſum, liberúmque quisque ſuum tandem producat in lu-
„ cem. Nam ea ſtudiorum ratio certior potiórque ſemper illi viſa eſt,
„ quæ ex primis in quavis ſcientia authoribus, quod diſcendum ſit,
„ eruit, atque idem, ut hac illave lingua ſcriptum ſit, ita quidque pe-
„ tit; tum quòd ex ipſo gratius fonte aquæ bibuntur, tum quòd autho-
„ torem uſu ſibi familiarem facit.

Hactenus duorum medicorum, hujus inter Anglos, illius inter Helvetios, præſtantiſſimorum memoriæ, quàm breviter per materiæ copiam licuit, juſta perſolvi: in quorum notitiâ dandâ perſuaſum habeo me non levem gratiam à Medicis iniiſſe; &, ſi multa de plurimis bonarum litterarum cultoribus, de editionibus librorum diverſis, de codicibus manuſcriptis, de Bibliothecis Italiæ celebrioribus, narrationis filo & argumenti ratione ductus, admiſcuerim, à propoſito tamen Annalium Typographicorum magis quàm par fuit, nequaquam aberraſſe.

Eò

Eò jam revertor, unde me CAII GESNERÍQUE mentio, quam omittere ſalvo argumento, nec amputare ſalvo ſenſu, potui, paulùm ultrà limites his Annalibus à me præſtitutos abduxit.

Medio hujus ſæculi tempore, cœperunt Pariſiis rem typographicam librariamque inter alios multos illuſtrare MARTINUS JUVENIS, GULIELMUS MORELIUS, ADRIANUS TURNEBUS, JACOBUS PUTEANUS, SEBASTIANUS NIVELLIUS, ANDREAS WECHELUS, HENRICUS STEPHANUS & ROBERTUS STEPHANUS *Roberti* filii, FEDERICUS MORELLUS.

MARTINUS JUVENIS [*le Jeune*] prima ſuæ artis ſpecimina anno 1549. dedit (*a*) Bibliopola & typographus in Univerſitate Pariſienſi: & in officinâ librariâ ſpatium temporis (*b*) plusquam tricennale emenſus eſt. Libros ex ejus prelo prodeuntes characterum Hebraïcorum præſertim, & Latinorum, necnon (*c*) etiam Græcorum, venuſtas commendabat. Suis editionibus ſubſcribere ſolebat hæc, (*d*) *Apud Martinum Juvenem, ſub inſigni D Chriſtophori, è regione Gymnaſii Cameracenſium.* Vel (*e*) *Apud Martinum Juvenem viâ S. Joannis Lateranenſis, ad inſigne Serpentis* Librorum titulus Serpentis Moſaïci ſigno decorabatur, ſive figurâ patibuli cum ſerpente circumplexo, quod binæ juntim manus ſuſtentabant; hâc aliquando adjectâ (*f*) ſententia, (*g*) *Juvenes & virgines, ſenes cum junioribus, laudate nomen Domini.* Iſto ſerpentis Moſaïci ſigno uſi ſunt Conradus etiam *Neobarius*, ac *Jacobus Bogardus*, cujus filiam [(*h*) *Perrette*] *Petronillam Martinus Juvenis* duxerat. (*i*) Fertur *Martinus Roberti Stephani*, poſt ejus à Pariſienſibus ad Genevenſes migrationem, typographeûm habuiſſe. Verum id ſit, nècne, equidem dubito. *Robertus* certè ante annum 1552. non migravit; & *Martinus* mihi ſanè videtur eandem typorum formam in libris ante & poſt *Roberti* diſceſſum excuſis exhibuiſſe.

(*k*) GULIELMUS MORELIUS TILLIANUS maximâ cum laude typographiam ab anno 1549. usque ad annum 1564. quo mortuus eſt, exercuit. In bonarum literarum ſtudiis quàm verſatus fuerit, ex ipſius verbis lector accipiet. (*l*) *Ante tres annos, quum illis eſſem primis lit-*

(*a*) Lege Privilegia ei conceſſa & libris affixa.

(*b*) Quinquarbor. Inſtitut. Hebr. 1582.

(*c*) Demoſth. contra Aphob. 1552.

(*d*) Mercer. Tabul Chald. 1550.

(*e*) Sext. Empiric. Latin. 1569 fol.

(*f*) Sext. Empiric. 1569. Turneb. Adverſ. 1580. fol.

(*g*) Ex Pſalm. 148. v. 12.

(*h, i,*) Caille. p. 124.

(*k*) Sic ſe ipſe appellat in ſuo ad Cicer. libros de finibus Commentario apud Joan. Lodoïcum Tiletanum excuſo Pariſiis 1546. in 4. Alicubi tamen aliam nominis orthographiam reperio per duplicem liquidam, *Morellius*; ſcil. in editione Cyprian. 1564. Paris fol. Attamen in eâdem, pag. 469. *Morelius.*

(*l*) Lege ejus ad Iacobum Spifamium ſcholæ Pariſienſis cancellarium & in ſupremo

litterarum & disciplinarum initiis aliquantùm imbutus, nec ea, ut erant rudia & impolita, meo multùm satisfacerent animo, cogitare mecum cœpi, quânam ratione illa possem provehere atque perpolire. Et cùm audito prudentum doctorúmque judicio disciplinarum omnium fontes Græcorum literis atque scriptis intelligerem contineri, diutius in iis mihi ponendam operam studiúmque majus collocandum putavi: non quia Latinis scriptis omne doctrinarum genus tractatum non esset, & illustratum; sed audiebam Græcos omnia multo meliùs, copiosiùs & apertiùs, quàm Latinos, disputâsse; nec id tantùm, verùm Latinorum etiam vel omnia vel quamplurima vix ab eo aut ne vix quidem intelligi, qui progressus in Græcis aliquos non haberet. Itaque tot tantísque hujus cognitionis utilitatibus incitatus, Græca versare cœpi exemplaria tenuiter primùm equidem, non tamen in totum inutiliter: adeóque semel suscepta deserere studia non potui, ut quò longiùs proficiscerer, eò minùs cupiditatem illam coërcere reprimeréque possem. Ergo, ut jam videbar Græcorum institutionibus nonnihil instructior, corrigendis chalcographorum exemplaribus à Joanne Lodoico Tiletano Librario diligentissimo tum demum præficior, nactus equidem Spartam, quam ornare pro dignitate ne doctrinâ quidem plus quàm mediocri præditus possit. Operam omnem in eam rem, legendo, describendo, conferendo dum libenter insumo, siquid interea de iis quæ tum occurrebant, animum movebat, id memoriæ commendatum, cum aliis generis ejusdem comparabam, & seorsum nonnunquam, si videbatur, adscriptum mihi reservabam. Ita factum est, ut locos Oratorum, Philosophorum & Poëtarum non paucos antè mihi non satìs cognitos intellexerim: quod me potissimùm consecutum sentiebam, quando vel cum Latinis Græca, (a) vel contrà hæc cum illis conjungebam. Ea verò non aliò referebam omnia quàm ut aut emendandis pro meo officio quæ prodeunt ex illius officinâ, exemplaribus valerent, aut meis privatim studiis juvandis inservirent. Nam unde mihi venisset in mentem, hæc minutula nec in eam unquam rem congesta foras dare, quæ ne mihi quidem plerumque sinè fastidio sese ob oculos offerre poterant? Ea nactus aliquando Lodoicus ille laudat, & de pluribus congerendis mecum agit. Qui ejus animum nesciebam, pergo: ille verò de hâc ingenuarum artium studiosis communicandâ farragine cogitabat. Quod demum ut intelligo, vehementer, id ne faciat, efflagito: efficere tamen non potui, quo minùs, ipsius hortatu quæ collegeram, ea ipsius voluntati consilióque permitterem, ut pro suis uteretur, ac de iis, quicquid vellet, statueret. Statuit autem, ut jamdiu habebat in animo, bonarum artium studiosis ea tradere, quorum ad utilitatem suas omnes refert actiones, studia, cogitationes. Ego verò constanti & perpetuâ hominis expostulatione victus, cogor tam indigesta, ne majori essent dispendio adulescentibus, quàm compendio, sub incudem revocare; & qualia erant

premo Senatu præsidem Epistolam Commentario ad Cicer. de finib. præfixam, & Lutetiæ Parisiorum, Pridie Calend. Novemb. 1545. datam.

(a) Certè, nisi fallor, debuit scripsisse, *vel contrà illa cum his*, id est, *Latina cum Græcis.*

erant cunque nonnihil emendata me prolaturum in lucem polliceri. Et quoniam erant omnia confusa, & in varios Ciceronis librorum, quos (a) ille potissimùm suis commendat typis, locos delineata quædam explicationum rudimenta, invito de multis unus mihi proponitur liber assumendus; in quem operam jamdudum inchoatam omnem conferrem, siquo pacto fieri posset, ut illis illustraretur selectis, & ad alium profectò usum sepositis adnotatiunculis. Præclusis omnibus, quà possem elabi, tergiversationibus, libros quinque de finibus bonorum & malorum in manus sumo: non quòd meæ doctrinæ nescirem impares, sed ut operis difficultate longitudinéve deterrerem hominem, &, si fieri posset, de sententiâ dimoverem. Annuit, sed interea hortari non desinit, undecunque incitat, urget; &, ne ullus recusationi locus esset, libros plures, quàm vellem, suppeditat. &c. *Ac neminem hominum esse puto, qui, si meam ætatem cognoverit, sique multo magìs animum meum perviderit, ac instituti rationem intellexerit, meum non sit probaturus studium. Neque enim hæc mea ideo proferri patior adnotata, ut aut alicujus studiis detrahere, aut aliorum longè me doctiorum conatus retardare velim: sed tum ab illo, quem dixi, coactus & impulsus, tum ratus non omnibus vacare fortasse, quos legerim libros, unde ista sumi possint, evolvere, operæpretium me facturum existimavi, si viro de me bene merito postulata non denegarem, & studiosorum aliquâ ex parte compendio inservirem. Nec dubito me plura reperire potuisse, si plures libros excutere diligenter vacâsset: verùm hæc paucula, quid spei cæteris perquirendis relictum sit, ostendent. Et ita certè malo, quàm plura proponere: præsertim ego, qui mihi meæ conscius ignorationis, in tanto virorum eruditorum cœtu meas exponam aliorum judicio cogitationes.* &c.

Ab

(a) *Joannes Lodoicus Tiletanus* in excudendis variis Ciceronis tractatibus multum operæ insumpsit, nec minorem ex hâc parte laudem meruit, quàm *Michaël Vascosanus*: cujus editiones quoniam antea (Annal. Typograph. Tom. 2. p. 547.) plurimas recensui, gratum lectori me facturum putò, si ea quoque Ciceronis opera diversa, quæ annis diversis apud *Lodoïcum* excusa in 4. mihi innotuerunt, recenseam

Ad Herennium. 1543.
De Inventione. 1543.
De Oratore. 1542.
Brutus cum not. 1543.
Orator. 1542.
Idem cum not. 1543
Topica cum not. 1543.
Partition. cum not. 1543.
Oratio pro Q. Rosc. com. 1545.
Pro L. Mur. cum not. 1545.
Pro P. Syll. cum not. 1541.
Pro L. Val. Flacc. cum not. 1545.
Pro P. Quint. cum not. 1543.
Pro domo suâ. 1543.
In Verr. 1545.
De Arusp. cum not. 1545.
Pro P. Sest. cum not. 1546.
Pro M. Cæl. cum not. 1544.
Pro Marcell. cum not. 1539.
Ante exil. & post redit. 1547.
Ascon. & Lusch. in Oration. 1536.
Tusculan. Quæst. 1541.
De Natur. Deor. 1544.
De Fat. cum not. 1544.
De Legib. . . . 1541.
Et 1545.
Id. cum not. 1538.
De Univers. cum not. 1540.
G. Morel. in lib. de Finib. 1546.
Versio Arat. phænom. 1540.

Ab his initiis æſtimare licet, quid à Morelio expectandum erat, cùm ſe ad typographicam artem accingeret : neque eum ſpem fefelliſſe teſtantur ſatis multæ & elegantes optimorum in omni literarum genere librorum editiones, quas in eruditorum uſum per quindenum annorum ſpatium evulgavit, plures, niſi vita huic brevior contigiſſet, daturus. Morelii vidua, poſtquam defuncti conjugis officinam cum laude magis quàm lucro per biennium ſola curâſſet, Joanni Bene-nato induſtrio typographo nupſit, qui domûs Morelianæ rebus afflictis opem tulit, & eandem artem pari animo ab anno 1566. ad annum 1588. exercuit. Morelii, cui vitam diuturniorem fata inviderant, obitu illatum literis damnum reſarcire pro virili parte conatus eſt non tantùm Joannes Bene-natus, ſed etiam Stephanus Prevostæus [Prevoſteau] *Morelii*, cujus filiam (*a*) duxerat, gener & hæres; ab anno (*b*) 1581. ad annum (*c*) 1607. Editionum copiâ juxtà ac elegantiâ clariſſimus. Moreliani poſtea nominis famam ad poſteros continuaverunt celebres duo typographi, Petrus Pautonnier *Guilielmi Morelii* nepos, & Joannes Libert *Franciſcæ* (*d*) *Prevoſteau* in primis nuptiis maritus : ille ann. (*e*) 1602 & (*f*) 1607. inclaruit; hic poſtquam rem typographicam ab anno (*g*) 1609. ad annum (*h*) 1646. adornâſſet, defunctus (*i*) viduam reliquit, quæ mortui conjugis officinam à labore feriari non paſſa procurandis librorum editionibus uſque ad annum (*k*) 1652. operam ſtrenuam navavit.

In Scriptoribus (*l*) bibliothecariis mentio fit *Joannis Morel* ſeu *Morelii*

(*a*) Caille, p. 171.

(*b*) Baſil. de honor. parent. de Senect. ac juvent. Græc. Lat. è typographiâ Steph. Prevoſtæi hæredis Guil. Morelii in ædibus Jo. Bene-nati. 1581. 4.

(*c*) Phil. Coſpeani in urbem reverſio: è typographiâ Steph. Prevoſteau viâ D. Jo. Lateran. in colleg. Cameracenſi. 1607. 8.

(*d*) Caille, p. 215.

(*e*) Cicer. de Leg. lib. 1. apud Pet. Pautonnier nepotem Guil. Morellii viâ aurigarum è regione trium creſcentium. 1602. 4.

(*f*) Cicer. Topic. apud eundem. 1607 4.

(*g*) Jo. Roenni accentiunculæ. ex typographiâ Joan. Libert, viâ D. Jo. Lateran. 1609. 8.

(*h*) Ovid. Faſt. apud eund. 1646. 12.

(*i*) Ioannes Libert in ſecundis nuptiis duxit Ioannam Guillemot viduam Samuelis Thibouſt. Lege Caille. pag. 215.

(*k*) Plutarch. Apophthegm. Gr. apud Viduam Ioannis Libert. 1646. 4. Juvenal. Satyr. 12. apud eandem. 1652. 4.

(*l*) Bibliotheq. du Sr. de la Croix du Maine.] *Jean Morel ou Morelli Pariſien a eſcrit un livre de la diſcipline & police Chrétienne, imprimé à Lion l'an* 1562. *comme témoigne Charles du Moulin J. C. Pariſien en ſa defenſe contre les Calviniſtes fol* 151. *J'ai opinion que c'eſt celui Morel, frere de Guillaume* Morel *imprimeur à Paris, tous deux natifs du Tailleul* [aut potiùs Tilleul] *en Normandie, hommes doctes és langues, duquel le plus jeune frere, nommé Jean Morel, fût brûlé à Paris pour ſon hereſie, comme nous avons dit ci-devant, parlant de Guillaume Morel* Bibliotheq du Verdier.] *Jean Morely a eſcrit en quatre livres par chapitres Traicté de la diſcipline & police Chreſtienne ; impr. à Lion.* 4. *par Jean de Tournes* 1562 *Calvinique.* Caille. p. 124.] *Guillaume Morel avoit un frere nommé Jean Morel, qui compoſa un Li-*

relii vel *Morelli*, & alterius etiam *Joannis Morel*; quorum duorum unus *Guilielmi Morelii* frater fuiſſe fertur. Utrumque à me confundi, alterúmque pro altero uſurpari conqueritur author notarum in librum *Adriani Baillet* [Jugemens des Savans. Tom. 1. p. 368 not. 7] at nulla in me rejici debuerat culpa, qui, judicio meo non interpoſito, *Joannis de la Caille* (in cujus libro p. 124. legeram, quod exſcripſi) nomen & authoritatem allegavi.

Inter multos, quos habuit in re typographicâ ſocios *Gulielmus Morelius*, nullus ei fuit conjunctior quàm ADRIANUS TURNEBUS, vir nota eruditionis, magníque inter contemporaneos ſuos poſterósque nominis; natus anno 1512. obiit anno 1565. *Jacobo Tuſano* Græcæ linguæ profeſſori ann. 1547. ſucceſſit. Typographiæ Græcæ Regiæ curam geſſit per quadriennium ab anno 1552. ad annum 1556. Reliquum vitæ tempus bonarum diſciplinarum ſtudiis regius philoſophiæ & Græcarum literarum profeſſor tradidit. *Turnebi Moreliíque* notitiæ diutius híc immorarer, niſi utriusque vitam in typographorum aliquot Pariſienſium hiſtoriâ, ad quam lectorem remitto, deſcripſiſſem.

Librorum, qui ex *Guilielmi Morelii* officinâ prodierunt, catalogus (Adriano * Baillet teſte) lucem aſpexit anno 1555. Illum equidem nunquam vidi: verùm alium anno 1560. in 8. excuſum, cujus exſcribendi copiam mihi fecit *Thomas Rawlinſon* armiger, vir in penitiſſimâ librorum cognitione verſatiſſimus. Hunc rei librariæ curioſis exhibere operæ pretium duxi; eodem, quo impreſſus eſt, ordine; pretio ſingulis libris appoſito. Quoniam autem impreſſionis annus non erat additus, eum, ubicunque certus mihi innotuit, ad marginem adjeci; annos, qui deſunt, relinquens deinceps, prout libri occurrent, ſupplendos. Adjunxi præterea majuſculas literas G. M. & A. T. & R. S. nominum *Gulielmi Morelii* & *Adriani Turnebi* & *Roberti Stephani* indices, ubi ambo conjunctis operis libros emiſerunt. Libri aliquot repe-

Livre de la diſcipline & police Chrétienne, & qui fût brûlé à Paris pour le fait de la religion. Author notar. in Baillet. ex Bezæ Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ hæc errata ſic reſtituit: *Le Jean Morel Normand* [Scil. Guilielmi Morelii frater] *âgé d'environ* 20. *ans mourut à Paris en priſon, ou il étoit detenu comme heretique, & ayant été deterré fut brûlé le* 27. *Février* 1559. *au lieu que le Jean Morel Pariſien étoit plein de vie à Orleans, (auteur d'un livre de la diſcipline Eccleſiaſtique imprimé in* 4. *à Lion chés Jean de Tournes) le* 27. *Avril.* 1562. *& n'a jamais été priſonnier pour le fait de la religion.* Franciſcus à Cruce Cænomanâ lapſus eſt, cùm eundem *Joannem Morel* & Pariſienſem & Normannum dicit. Non tamen tam facile (quàm putat author notarum ſuprà dictis Bezæ hiſtoriâ adjutus) erat alium ab alio diſtinguere, ubi ex eodem nomine oritur confuſio, & ex eâdem forſan opinione; nam hic hæreſeos accuſatus in carcere obiit; ille hæreſeos ſuſpicione vacare vix potuit, qui librum Calviniſticum (uti ex Antonio du Verdier comperio) ſcripſerat.

* Jugem. des Sav. Tom. 1. pag. 369.

reperiuntur, qui licèt *Adriani* solius *Turnebi* nomen præferunt (e. g. Philo, Apolinarius &c.) huic tamen Moreliano indici inseruntur; in quibus igitur curandis *Morelium Turnebo* adjutorem fuisse putaverim. Denique animadvertendum est multos libros in hôc indice desiderari, qui ex *Morelii* prælo prodierunt; quales Phalaridis Epistolæ, 1549. Homer. Ilias Lat. 1550 Orus Apollo, 1551. Isocrat. contra Sophist. 1552. Buchanani Jephthes, 1554. Terentii Andria, 1555. Hippolyt. de consummatione mundi, 1556. Cicer. de Legib. 1557. &c.

LI.

LIBRORUM INDEX

IN OMNI DISCIPLINARUM

Genere, quos Guil. Morelius *è ſuâ officinâ ſuppeditare ſtudioſis poſſit: Primùm, quos ille typis cudit:*

M. D. L X.

S A C R I.

LIturgia S. JACOBI Apoſtoli, BASILII, & *Jo.* CHRYSOSTOMI. Multi veteres auctores eâdem de re & de ſacramento altaris. Græc fol.	12. ſ. 6. d.	1560.
Latinè partim antiquâ tralatione, partim recenti.	12. ſ. 6 d.	
B. IGNATII Martyris, Archiepiſcopi Antiochenſis, Epiſtolæ. Græc. 8. . .	3. ſ.	1558.
Latinè. . . .	1. ſ.	
CLEMENTIS ROMANI Epiſcopi, de rebus geſtis B Petri, ad D. Jacobum. Clementis Vita. Græc. 4. . . .	3. ſ. 6. d.	1555.
Latinè *Joachimo Perionio* interprete. .	3. ſ.	
* BASILII MAGNI Epiſtola de vitâ ſolitariâ, & moribus informandis Græc. 8.	3 d.	
Lat. *Budæo* interpr. . .	2. d.	
De capiendâ utilitate ex libris prophanis. Græc. 4 (*a*). . . .	9. d.	
Lat.	6. d.	1551.
Oratio in iraſcentes. Græc. 4.	6. d.	

De vitâ & moribus Chriſtianorum conciones

vi-

* Hunc librum vidi à Morelio impreſſum, ſed anno 1562.

(*a*) Hujus libri textum Græcum à Morelio excuſum nondum vidi, ſed verſionem tantùm Latinam.

viginti quatuor, ex omnibus *Baſilii* libris, quorum magna pars non extat, per *Simonem Logothetam* jam olim ſelectæ. Græc. 8. . 7. ſ. . 1556.

Lat. . . . . . 4. ſ. . 1558.

Gregorii Nysseni contra eos qui caſtigationes ægre ferunt. Græc. 4. . 6. d.
Lat. . . . . 4. d. } . 1550.

De iis qui Hieroſolyma adeunt. Græc. & Lat. . . . . . 3. d. . 1551.

Macarii *Ægyptii* homiliæ 50. de Chriſtianorum integritate. Græc 8. . . 9. ſ.
Latinè, cum indicibus aliquot. . 6. ſ. } . 1559.

Synesii *Cyrenenſis* epiſcopi opera. Græcè. De regno, ad *Arcadium*. De ſuæ vitæ ratione, ſeu *Dion*. *Calvitii* encomium. De providentiâ. Concio panegyrica. De inſomniis, cum *Nicephori Gregoræ* commentariis. Epiſtolæ. fol. 16. ſ. A. T. 1553.

Gregorii Palamæ orationes judiciales duæ, mentis corpus accuſantis, & corporis contrà ſe defendentis: itemque judicum ſententia. Græc 4. . . . . 1. ſ. 6. d. A. T. 1553.

Latinè. . . . . 1. ſ. 2. d. 1553.

Philonis Judæi opera Græcè. De mundi ſecundùm Moſem opificio. Allegoriæ. De Cherubim, flammeo gladio De Cain & Abel. De agriculturâ & plantatione Noë. De ebrietate Noë. De gigantibus. De linguarum confuſione. Vita Abraami. Vita Joſeph. De inſomniis. Vita Moſis. Decalogi expoſitio De circuncifione & ſacrificiis. De præceptorum Judaïcæ legis ad Decalogum revocatione. De Nobilitate De Eſſæis. De mundi perennitate. Contra Flaccum. De legatione ad Caium. fol. 3. lib. A. T. 1552.

Vita Moſis, *Philone* auctore, verſa per *Adr. Turnebum*. 8. . . . 3. ſ. A. T. 1554.

Mercurii Trismegisti de poteſtate

ac ſapientiâ divinâ, ſeu Pœmander. Æſculapii definitiones ad Ammonem regem. 4. Græc.	3. ſ. 6. d.	A. T. 1554.
Latinè *Marſilio Ficino* interpr.	2. ſ. 6. d.	1554.
PRUDENTII veteris poëtæ Chriſtiani de pugnâ vitiorum & virtutum. Lat. 4.	10. d.	
APOLINARII antiqui poëtæ Chriſtiani metaphraſis ſeu interpretatio pſalmorum, verſibus heroicis. Græcè. 8.	4. ſ. 6. d.	A. T. 1552.
JOAN. DAMASCENI hymnus de Nativitate Chriſti. 8.	4. d.	1551.
Cantica R. HAAI & JOSEPH *Hyſſopei* verſibus, de moribus & vitâ inſtituendis, Hebraic.	15. d.	
Lat. *Jo. Mercero* interprete. *	9. d.	

LEGALES.

ULPIANI Jurisconſulti veteris, liber titulis XXIX. quorum in Pandectis nulla mentio eſt.	1. ſ.	
SICULI FLACCI, HYGENI & aliorum veterum jurisconſultorum opera, de limitibus agrorum & metiendis agris, coloniis Romanis. Liber figuris illuſtratus, & nunc primùm in lucem editus. 4.	15. ſ.	A. T. 1554.

HISTORICI.

PLinii de viris illuſtribus. 4.	14. d.	
Heliæ Vineti Scholia & emendationes in Florum. 4.	8. d.	
Suetonii Julius Cæſar. 4.	1. ſ. 4. d.	

MA-

* Hujus libri anno 1561. in 8. excuſi apud Morelium fit mentio in Buxtorfii bibliothecâ Rabbinicâ.

MATHEMATICI.

ARtis metiendi, seu Geometriæ praxeos liber. 4. . . .	6. d.	1549.
DIONYSII AFRI de situ orbis, Græcè. 4.	2. s.	1556.
Latinè *Fannio Rhamnio*, veteri grammatico, interprete.	10. d.	
Tabulæ duæ, quæ nomina regionum, populorum, urbium, montium, promontoriorum, fontium, insularum totius orbis terrarum complectuntur, tum vetera, tum recentia.	8. d.	
ARATI Phænomena & Prognostica. THEONIS commentaria & LEONTII Mechanici de Sphæræ fabricâ, Gr. cum tabulis .	6. s. 6. d.	1559.
Latinè, *Cicerone Germanico* & *Festo Avieno* interpretibus. HYGINI astronomicon. Omnia emendata, & emendationum ratio exposita.	5. s.	

MEDICI.

THEOPHILI de fabricâ hominis, quæ est velut epitome librorum Galeni de usu partium, & anatomicorum. Græc. 8. .	2. s.	1555.
Latinè, *Paulo Crasso* interprete. .	1. s. 4. d.	1556.
ORIBASII collectaneorum artis medicæ liber, quo totius corporis humani anatomia explicatur. Græc. 8. . . .	2. s. 4. d.	1556.
EURITII CORDI herbarium. VALERII CORDI in Dioscoridem annotationes, in quibus de omnibus simplicibus, quibus utuntur medici, disceptatur, quæ quæque hodie sint, & quibus vulgo nominibus appellentur. 16.	3. s. 6. d.	1551.

ACTUARII medici opera. De actionibus & affectibus spiritûs animalis, ejusque nutritione, lib. 2. De Urinis, lib. 7. Methodi medendi, lib. 6. in quorum quinto de compositione medicamentorum liber continetur; quem alii

per-

perperam sejunxerant, ac quasi novum librum ederent, curârunt edendum. Scholia, item index copiosus. 8. Lat.	12. s.	1556.
GALENI de alimentorum facultatibus. Græc. 8.	4. s.	1557.
Ejusdem de Præcognitione. Græc. 8.	1. s.	1550.
De Paratu facilibus remediis, Latinè, scholiis illustratus. 8.	18. d.	
De febribus. Græc.	1. s. 8. d.	1557.
De Marasmo. Græc.	8. d.	1557.
De purgantibus medicamentis & de succedaneis pharmacis. Gr.	8. d.	1557.
De tumoribus præter naturam. Gr.	4. d.	1557.
HIPPOCRATIS de diætâ lib. 3. Græc. 4.	2. s. 6. d.	
Latinè.	2. s.	
Ejusdem Aphorismorum lib. 7. Prognostica. Coacæ prænotiones. Prorrheticorum lib. 2. De insomniis. Jusjurandum. Omnia Græca Latinis è regione respondentibus. 16.	6. s.	1557.
Epidemiorum lib. tertius. Gr.	1. s.	
ARETÆI *Cappadocis* medici de signis, caussis & curatione morborum acutorum & diuturnorum, lib. 8. Græc. 8.	4. s. 6 d. A. T.	1554.
RUFFI *Ephesii* medici de morbis Renum & vesicæ. De purgantibus medicamentis. De partibus corporis humani, externis & internis, quoque nomine singula nuncupentur. Græc. 8.	18. d. A. T.	1554.
ARETÆI & RUFFI eadem opera. Lat. 16.	5. s.	1554.
DEMETRII *Pepagomeni* de Podagrâ, & reliquis fluxionibus, quos rheumatismos vocant, ad *Michaëlem Palæologum* Imperatorem Constantinopolitanum. 1. Gr.	1. s.	1558.
Latinè.	6. d.	1558.

Plutarchi de tuendâ bonâ valetudine, Lat. Eraſmo Roterodamo interprete. 4. (a) 1. ſ.

PHILOSOPHICI.

Tabula una de origine, ſectis, ſucceſſione, dogmatibus, & ætate veterum philoſophorum. . . . . 4. d.

Dialectica *Politiani*. 4. . . . 8. d.

Porphyrii inſtitutiones de quinque vocibus. 4. . . . . 1. ſ.

Aristotelis Categoriæ, quæ vulgò Prædicamenta dicuntur. Græc. 4. . . 1. ſ 3. d.

Analytica poſteriora Græc. 4. . 1. ſ. 10. d. 1552.

Ejuſdem ars poëtica emendata, & emendationum explicatio. Græc. 8. . . . 1. ſ. 6. d. 1555.

Ejuſdem libri octo Phyſicorum. 6. ſ Lib. 3. de cælo. 3. ſ. 3. d. Lib. 2. de ortu & interitu. 1. ſ. 9. d Meteor. lib. 4. 3. ſ. 9. d. De animâ lib. 3. 2. ſ. 3. d. De ſenſu & ſenſilibus, memoriâ & recordatione, ſomno & vigiliâ, inſomniis, divinatione per ſomnum, longitudine & brevitate vitæ, juventute & ſenectute, vitâ & morte, reſpiratione & ſpiritu. 3. ſ. 3. d. Gr. (b) 4. . . . . . 20. ſ. 1556.

Libellus de virtutibus. Græc 3 d. Lat (c). 2. d.

Ethica ſeu de moribus ad Nicomachum libri decem. *Petri Victorii* in eaſdem correctiones, & variarum in vetuſtis codicibus lectionum annotationes. Græc. 4. . . 7. ſ. . 1560.

Eadem Ethica Latina, Græcis ex adverſo reſpondentibus, ut conferri poſſint. fol. 16. ſ. A. T. & G M. . . 1555.

Po-

(a) Hunc tractatum in 4. Græcè excuſum vidi, ſinè anni & typographi notatione: ſed ex charactere vix dubito, quin à Moreliano prælo prodierit.

(b) Initio præfert annum 1561.

(c) Vidi hunc libellum Græcè, ex Morelii (ut ex charactere conſtat) officinâ, ſed abſque ejus nomine & anni indicio.

Politica itidem correcta, & *Petri Victorii* castigationes. Græc. 4.	8. f.	1556.
Oeconomica Lat. *Gilberto Cognato* interpret. 4.	4. d.	1551.
PLATONIS Mænon. fol. Græc.	2. f. 3. d.	
Ejusdem Phædo seu de animo. Græc. 4.	2. f. 6. d. A. T.	1553.
Latinè.	2. f.	1554.
Erastæ seu de philosophiâ. Græc. 6. d. Lat. (*a*).	4. d.	
Theages seu de sapientiâ. Græc. 6. d. Lat.	4. d. [Græcè, 1558.]	
Minos sive de lege. Græc. 6. d. Lat. (*b*).	2. d.	1558.
Primus de leg. Græc. 1. f. secundus (*c*).	1. f.	
Hipparchus. Gr. 3. d. Lat. (*d*).	3. d.	
Ejusdem Platonis oratio Socratis de amore, ex convivio. Græc.	6. d.	
De republicâ liber sextus. Græc. 15 d. septimus.	15. d.	
Ex epistolis selectiores. Græc.	3 d.	
Axiochus sive de morte. Græc.	6 d.	
Lat. Cince Romano interpr.	4. d.	
PLUTARCHI de procreatione animi, seu in Timæum Platonis. Græcè & Lat. Turnebo interpr. 4.	3 f. [Gr. G. M. Lat. A. T.]	1552.
THEOPHRASTI de igne. Græc. 4.	1. f. A. T.	1552.
Latinè cum Scholiis, auctore *Turnebo*.	10. d. A. T.	1553.
Ejusdem lib. sextus de causis plantarum, de odoribus & saporibus Græc. Lat. è regione.	2. f.	1558.

PLU-

(*a*) Vidi equidem hunc tractatum sine notâ anni & typographi, sed character prodit Morelium.

(*b*, *c*, *d*,) Vidi etiam Græcè Minoem, secundum de legibus; Græcè & Latinè Hipparchum; apud Morelium (ut credo) excusos, sed absque ejus nomine, & tempore impressionis.

PLUTARCHI *Chæronei*, de primo frigido. Græc. 4.	1. ſ.	A. T.	1552.
Latinè, *Turnebo* interprete.	10. d		
TIMÆI LOCRI de Univerſitate rerum, ex quo Platonis Timæus factus eſt. Græc. 8.	6. d.		1555,
ALEX. APHRODISEI de fato, de eo quod eſt in noſtrâ poteſtate, & de fortunâ. Græc. 4.	1. ſ.		

POETICI.

MImi PUBLII SYRI commentariis Eraſmi explicati, & utrique Gallici. 8.	1. ſ.	1549.
AUSONII opera. 16.	20. d.	1551.
Ejuſdem ludus ſeptem ſapientum & eorundem ſententiæ 4.	4. d.	
TIBULLI carmen de laudib. Meſſalæ Corvini. 4.	4. d.	
COLUMELLÆ liber decimus, de cultu hortorum. 4.	4 d.	1549.
JUVENALIS ſatyra prima. 2. d. Tertia. 4 d. Quarta. 2. d. Quinta. 2. d. Sexta. 6. d. Septima. 2. d.		
PERSII ſatyræ ſex. De ſatyrographis commentatio. 4.	8. d.	1549.
De Caletis receptis Panegyricus *Turnebi* verſibus heroicis. 8.	6. d.	
Epithalamium *Franciſci* Franciæ delphini & *Mariæ* Scotiæ reginæ, per eundem *Turnebum*. 8.	6. d.	1558.
Sententioſi poëtæ 17. d. ſententiæ Theognidis. 18. d. Phocylidis. 3. d Pythagoræ aurea carmina. 3. d. Solonis Tyrtæi, Simonidis & aliorum. 18. d. Græcè. 4.	3. ſ.	A. T. 1553.
Idem Latinè, verſibus.	2. ſ.	1553.

In

In eadem carmina Pythagoræ commentarius Steph. Nigri. 8. . . .	1. ſ.	
HESIODI opera & dies. Græc. 4. 1. ſ. Lat.	8. d.	
LUCIANI Epigrammata Græca. .	3. d. .	1551.
Epigrammata ſelecta ex variis auctoribus. Græc. 4.	3. d.	ſinè anno.
PALLADÆ epigrammata. Græc. 4.	6. d.	
ANTIPATRI epigrammata. Græc. 4.	6. d. .	1551.
THEODORI PRODOMI Exulans amicitia vers. jambicis. Græc. Lat. 4. .	10 d. .	1549.
THEOCRITI ſelecta Edyllia. Græc. 4.	6. d.	
Ilias HOMERI, ſeu de rebus ad Trojani geſtis lib. 24. Græc. 8. . .	10. ſ. A. T.	1554.
OPPIANI opera. De piſcatu. De venatione. Græc. 7. ſ. Latinè. . . .	5. ſ. [Gr. A. T. Lat. G. M.]	1555.
NICANDRI opera. Theriaca, Alexipharmaca, Græcè, & Latinè, Jo. Gorrhæo interprete. Scholia Græca in eadem, & item ejuſdem Gorrhæi ſcholia Latina de ponderibus & menſuris, Græc. item Gorrhæi apologia de lepore marino ad Guil. Rondeletium. 4.	10. ſ. .	1557.
Ex 42 Comicis Græcis quæ ſuperſunt ſententiæ, Græcè & Latinè 8. .	4 ſ. 6. d.	1554.
ANACREONTIS odæ, item aliorum lyricorum, Græcè. In eaſdem obſervationes. Eædem Latinæ, Heliâ Andreâ, & Henric. Stephano interprete. 8. .	3 ſ. 6 d. [G. M & R. S]	1556.
PINDARI opera. Græc. Olympia, 3. ſ. Pythia. 3. ſ. Nemea 2. ſ. Iſthmia. 15. d 4.	9. ſ. .	1558.
ÆSCHYLI Tragœdiæ emendatæ. Græc. 8.	4. ſ. 5. d. A. T.	1552.
SOPHOCLIS tragœdiæ, ſtrophis, antiſtrophis, & epodis ac aliis ejus generis notis diſtin-		

ctæ,

ctæ, ſingulæ ſeorſim, 4. Græc. 3. ſ. Omnes ſimul. . . . 13. ſ.

Demetrii Triclinii commentaria in eaſdem Sophoclis tragœdias, in quibus & metrorum genera & ſchemata, & loci quique difficiles explicantur. Græc. 4. . 7. ſ.

} A. T. 1553.

ORATORII SIVE RHETORICI.

Aristotelis Rhetoricorum libri tres. Græc. . . 6. ſ. . 1559.

Latinè Hermolao Barbaro interpr. . 4. ſ.

Rhetorica *Iſidori* 4. . 2. ſ.

Rhetorica *Caſſiodori*. 4. . 6. d.

Quintiliani inſtitutionum oratoriarum univerſarum Epitome, auctore Petro Paulo Vergerio. 8. . . 2. ſ. 2. d. 1554.

Quintiliani liber octavus. 4. 18. d.

M. T. Ciceronis De optimo genere oratorum. 4. . . 2. d.

Partitiones oratoriæ 4. . 1. ſ.

Locorum in Partitionibus difficilium explicatio, quæ vice aliorum commentariorum eſſe poſſit. 4. . . 20. d. . 1549.

Topica. 4. . . 8. d.

Joci Cicer. Lib 2. de Oratore à *Turnebo* explicati. 4. . . 2. ſ. . 1554.

Dionysii Halicarnassei ad Cn. Pompeium epiſtola de Platonis ſtilo. Comparatio Herodoti cum reliquis hiſtoricis, & hiſtoricorum inter ſe ad Ammæum, quòd Demoſthenes ab Ariſtotele Rhetoricam non didicerit. Scriptorum præcipua elogia. Prooemium ejuſdem de antiquis oratoribus. Maximi, qui Ju-

liano

liano præceptor fuit, quomodo Demosthenes & alii veteres iis quæ dissolvi non possunt, obstiterunt. Græcè. Ciceronis & aliorum elogia doctorum quæ superioribus Dionysii respondent. 8. (*a*).	1. f. 8. d.	
DEMETRIUS PHALEREUS de Elocutione. Græc. 8.	2. f. 6. d.	1555.
T. LIVII Conciones selectæ.	6. d.	
Oratio CICERONIS pro Rabirio Perduellione, commentariis *Adr. Turnebi* explicata.	10. d. A. T.	1553.
GORGIÆ LEONTINI defensio Palamedis contra Ulyssem. Græc. 4.	6. d.	
LYSIÆ oratio pro eo qui adulterum deprehensum interfecerat. Græc. 4.	6. d.	
Latinè cum scholiis.	10. d.	1549.
ARISTIDIS oratio, quod in comœdiis non sit suggillandum. 4.	3. d.	
Ejusdem oratio adversùs oratores qui à vulgatis rhetorum præceptis recedunt. 4.	6. d.	
DEMOSTHENIS opera. Græcè.		
Demosthenis olynthiacæ tres. prima. 6. d. secunda. 6. d. Tertia. 6. d. Græcè 4. 18. d. Lat. (*b*).	16. d.	
Philippicæ quatuor. Prima 6. d. secunda	3. d	
Tertia 9. d. Quarta 9 d. Græc. 4.	2. f. 3. d.	1552.
Latinè Paulo Manutio interpr.	2. f.	
De rebus in Cherroneso. Græc.	9. d.	
De pace. Græc. (*c*).	3. d.	

De

(*a*) Hunc librum vidi sub nomine Caroli Stephani & Henrici Stephani curâ anno 1554. excusum; nunquam sub nomine Morelii.

(*b*, *c*,) Vidi (absque typographi & temporis notâ) olynthiacas secundam; & tertiam; de pace; de Rhodiorum libertate; Græcè & Latinè: pro Megalopolitis; Latinè: omnes Morelianum characterem referentes.

De Halonefo Græc. . 6. d.

De claffibus ordinandis. . 6. d.

De Rhodiorum libertate (*a*) De Cherronefo.

De Megapolitis. (*b*) De pactis cum Alexandro. . . 1. f.

Contra Epiftolam Philippi. Græc. 3. d.

Contra Timocratem. . 2. d.

De falsâ legatione. Græc. . 2. f. 6. d.

Contra Androtionem Græc. 6. d.

Contra Midiam. Græc. . 2. f.

GRAMMATICI.

ALphabetum Græcum. De fingularum literarum appellatione & fignificatione. De literarum nexibus, & fyllabarum compendiis. De numero Græcorum. Medicinæ & aliarum artium notæ. *Ignatii* & *Gregorii* Theologi Alphabeticæ fententiæ, verfibus Jambicis. Sacræ preces. Decalogus ex Nicephoro. 4. & 8. . . 1. f.

Aliud Alphabetum, in quo de literarum appellatione, pronunciatione, divifione & vocalitate, ex *Dion. Halicarnaff.* Græcè & Lat. Menfium Græcorum & Latinorum comparatio, ac plena defcriptio. Sententiæ aliquot infignes Græcè & Latinè. 8. . 1. f.

Græcarum inftitutionum liber, in quo cafuum, temporum, & perfonarum canones & & indeclinabilium ratio tractantur. 4. 1 f. 3. d.

CLENARDI inftitutiones in linguam Græcam. Inflectendi formulæ. Inveftigatio thematum

(*a*, *b*,) Vide notam præcedentem.

matum ſeu de verbis Anomalis. De Accentibus. De Syntaxi. Scholia in univerſum opus, in ſuos redacta locos. 4. 3. ſ.

ANGELI CANINII Grammatica Græca: in quâ quicquid vetuſtiſſimi ſcriptores de Græcæ linguæ ratione præcipiunt, atque adeò omnia quæ ad Dialectos intelligendas, & poëtas penitus cognoſcendos pertinent, facili methodo exponuntur. Eò accedit plurimorum verborum omnis generis linguarum originis explicatio. 4. 10. ſ. . 1555.

Tabulæ duæ, quæ totius Græcorum grammatices ſummam, methodo facili complectuntur. 8. d.

De verbis Anomalis, in quo ſingula verba anomala, aut alioqui difficilia, ordine alphabetico ad ſua themata revocantur, liber auctior. 3. ſ. . 1558.

GEORGII FABRITII Syntaxis Græca, in quâ quæ Latini à Græcis mutuârunt tractantur, & exemplis propoſitis regulæ examinantur. 1. ſ.

FRANCISCI VERGARÆ Grammatica Græca. Præfatio de ratione ſtudii Græcanici. Lib. primus de inflexione nominum & verborum & de indeclinabilibus. Secundus in quo præcepta declinandi & conjugandi traduntur. Tertius de conſtructione octo partium orationis. Quartus de Orthographiâ, de accentibus & ſpiritibus, de ſyllabarum quantitate. Quintus de Dialectis, & poëtarum licentiâ ac proprietate. 8. 7. ſ. . 1557.

HEPHÆSTIONIS *Alexandrini* enchiridium, de metrorum omni genere, de ſtrophis, antiſtrophis, epodis, & id genus poëmatiis. Scholia in idem enchiridion. Græcè. 4. 4. ſ. A. T. 1553.

Tabella quæ diagramma pedum & poëmatum complectitur, Græcè. 3. ſ.

Tabulæ ſex de pedibus, & omni genere metrorum. Lat. . . . . 1. ſ.

Dictionarium Latino-Græco-Gallicum, in quo voces omnes Latinæ Græcis & Gallicis exponuntur, accentus earum, quantitas, inflexio, genus, caſus, conjugatio, modi, tempora. Item quæ Cicero, Varro, Columella, Plinius, & cæteri claſſici Latini de Græcis verterunt: & viciſſim quæ Græci de Latinis. 4. . . . 50. ſ. . . 1554.

De ſingulis conſcribendarum epiſtolarum formulis. Græc. 8. 3. Lat. . . . 2. d.

De optimo genere colloquiorum & eorum formulis. 8. . . . 1. ſ.

Colloquiorum quotidianorum formulæ. Græc. 3. d. Lat. . . 2. d.

MISCELLANEI.

PLutarchi, de puerorum educatione. Græc. (*a*). . . 9. d.

Latinè. . . 6. d.

De virtute & vitio. Græc. 3. d. Lat. (*b*). 2. d.

De virtute morali. Græc. 9. d. Lat. 6. d. . 1555.

De fortuna Romanorum, Guil. Budæo interprete. 4. . . 6. d.

De procreatione animi, ſeu in Timæum Platonis. Græcè & Lat. Turnebo interprete. 4. (*c*). . . . 3 ſ.

Contra Herodotum. Græc. 4. . . 9. d. . 1556.

Liber quartus ſympoſiacon. Græc. 4. (*d*). 9. d.

Xe-

(*a*) Hunc librum vidi, ſed ann. 1561. 4.

(*b*) Hunc etiam, at (utì priorem) Græcè tantùm, typis, qui ſanè ſunt Moreliani; ſed ſinè nomine typographi, & anno.

(*c*) Hujus Libri mentio in hôc indice antea facta eſt inter philoſophicos.

(*d*) Librum non tantùm quartum, ſed & quintum vidi; ſed, quoniam pagina tituli deſiderabatur, annum comperire non potui.

Xenophontis Lacedæmoniorum Politia. Græc. 4. (*a*). 9. d.

De diſciplinâ & Rep. Perſarum. Græc. 4. 3. d.

Latinè. 2. d.

Apologia Socratis. Græc. 6. d. Lat. 4. d.

Ageſilai laudatio. Gr. 1. d.

Plinii Liber XXXIV. qui eſt de metallis. 14. d.

Huic Moreliano Catalogo alium ſubjungere ab re non erit, nempe JOANNIS LODOICI TILETANI; quem Pariſiis ann. 1546 in 8. (teſte Adriano Baillet, Tom. 1. Jugem. des Sav. pag. 367) impreſſum aſpicere mihi nondum contigit. Qualem tamen ex editionibus, quas vidi, licuit contexere, exhibebo.

Librorum à JOANNE LODOÏCO TILETANO excuſorum Catalogus juxta annorum ſeriem diſpoſitus.

Anno 1536. Bed. in Proverb. & Cantica, fol.
Gelen. in Plin. 8.
Cicer. Oration. cum comment. fol.
Aſcon. & Luſch. in Cicer. 4.
Cicer. Somn. Scip. cum not. Olivar. 4.
Quintilian. Inſtitut. & Declamat. fol.
Aul. Gell. cum Schol. fol.

1537. Lombard. Sentent. 4.
Theognid. Sentent. & Pythagor. Vers. Gr. 4.

1538. Hor. Virgin. &c. Gr. 12.
Zoroaſtr. Magic. cum ſchol. Pleth. Gr. 4.
Ariſtot. Ethic. ad Nicom. Gr. 4.
Schol. in Cicer. de Legib. 4.
Cicer. Tuſculan. Quæſtion. 8.

1539. Cicer. pro Marcell. cum not. 4.
Ejuſd. Offic. Cat. Læl. Paradox. Somn. 4.
Zoroaſtr. Magic. cum ſchol. Pleth. Lat. 4.
Cæſar. Comment. 8.
D. Juſtin. admonitor. ad gent. Gr. 4.

1540. Niph.

(*a*) Hic tractatus nondum mihi occurrit; ſed alter de Athenienſium politia, ſinè nomine & anno.

1540. Niph. in Sophiſtic. Ariſtot. fol.
Ariſtot. Ethic. ad Nicom. Gr. 4.
Ejuſd. Politic. Gr. 4.
Perion. de optim. gener. interpret. &c. 4.
Sophoc. Antigon. Gr. 4.
1541. Geſner. hiſtor. Plantar. 12.
Quintilian. Inſtitut. fol.
Cicer. Tuſcul. Quæſt. 4.
Ejuſd. de Legib. cum ſchol. 4.
Ejuſd. pro P. Syll. cum not. 4.
1542. Platon. Tim. Gr. 4.
Ariſtot. Topic. Latin. cum comment. Aphrodis. fol.
Carol. V. expedit. per Villegagn. 4.
Cicer. de Oratore. 4.
Ejuſd. Orator. 4.
Macropæd. Rudiment. Græc. 4.
1543. Perion. pro Ariſtot. in Ram. 8.
Procl. Sphær. Gr. 4.
Juſtin. Hiſtor. 8.
Cicer. Rhetoric. ad Herenn. 4.
Ejuſd. de Invent. 4.
Ejuſd. Brut. cum not. 4.
Ejuſd Orator, cum not. 4.
Ejuſd. Partit. cum not. 4.
Ejuſd. Topic. cum not. 4.
Ejuſd. Orat. pro P. Quint. cum not 4.
pro domo ſuâ. 4.
Theognid. Sentent. Gr. Lat. cum not. 4.
Horat. Poemat. 4.
1544. Leod. à Querc. Epitom. in Ruell. 8.
Cicer. de natur. Deor. 4.
Ejuſd. de fat. cum not. 4.
Ovid. Epiſtol. 4.
L. Vall. Elegant. 4.
1545. Pſell. Arithmetic. Gr. Lat. 8.
Gemm. Friſ. Arithmetic. 8.
Varr. de re ruſtic. 4.
Cicer. Orat. pro Q. Roſc. com. 4.
de Aruſpic. reſponſ. cum not. 4.
in Verr. 4.
Ejuſd. de Legib. 4.
Moſellan. Tabul. de Schemat. 8.

Eu-

Euripid. Med. Gr. cum ſchol. Gr. 4.
Ejuſd. Hecub. Gr. cum ſchol. Gr. 4.
Ariſtoph. Theſmoph. Gr. cum ſchol. Gr. Bourdin. 4.
Les X. prem. livr. de l'Iliade, par Salel. fol.
Vergar. de Dialect. 8.
1546. Morel. in Cicer. de finib. 4.
Cicer. Orat. pro P. Seſt. cum not. 4.
1547. Salluſt. Jugurth. 4.
Cicer. Orat. ante & poſt exil. 4.
Rob. Vall. in art. verſif. Hutten. 8.

Non (ut ſpero) gravabitur lector, neque magnum erit temporis aut chartæ diſpendium, ſi *Lodoici* catalogo CONRADI NEOBARII catalogus jungatur; quos commercium aliquando junxit typographicum, ambos coætaneos, induſtriâ & peritiâ pares; quorum uterque temporis, quod ipſis ad ſuam artem exercendam contigit (annorum illi duodecim, huic duorum) inopiam operum copiâ ita compenſavit, & ætatem breviorem labori impenſam redemit cum tantâ erga rempublicam literariam utilitate, ut nemo non annos Neſtoris utrique optaverit.

Librorum à CONRADO NEOBARIO excuſorum
Catalogus.

Anno 1539. Actuar. de medicam. compoſit. Latin. 12.
Fuchs. de medend. meth. & Hippocr. de medicam. purgant. Latin. 12.
Ocell. Lucan. Gr. 4.
Cleomed. Cyclic. Gr. 4.
Comment. in Ariſtot. Rhetoric. Gr. fol.
Velcur. in Eraſm. cop. 8.
1540. Canon. Apoſtol. Gr. 4.
Adamant. Phyſiogn. Gr. 12.
Ariſtot. & Phil. de mund. Gr. 12.
Epictet. Gr. 4.
Id. Latin. 4.
Ariſtoph. Plut. Neb. Ran. Gr. 4.

Apud Conradi Neobarii Viduam.

1540. Alex. Aphrodiſ. medicin. problem. Gr 12.
Georg. Gemiſt. de different. Ariſtot. & Plat. Gr. 12.
1541. Caſſ. medicin. Quæſt. Gr. 12.

Ho-

Horum Catalogorum particularium libri in annuâ generalium ſerie fusè deſcripti continentur. Ex uſu nihilominus φιλοβίβλοις ſunt hi ſingulares (ut ita dicam) indices, ubi ſingulas clarioris cujuſdam unius typographi editiones intuitu faciliori perluſtrare & diſtinctiùs obſervare poſſint; exemptas quippe ſelectáſque ex iſto communi acervo, in quo omnes indiſcriminatim typographi, obſcuriores, celebriores, mixti, prout annus & materia poſtulant, neglectâ dignitatis ratione, recenſentur.

JACOBUS PUTEANUS [*du Puys*], (*a*) mercator librarius juratus univerſitatis Pariſienſis, officinam habuit (*b*) in vico D. Joannis Lateranenſis, ſub inſigni Samaritanæ (quod libris apud ſe venalibus præfigere ſolebat) (*c*) è regione collegii Cameracenſis ſitam: in quâ cum laude per reliquum (*d*) ferè hujus centuriæ ſpatium ſe exercuit. (*e*) Duxit CATHERINAM Sonnii filiam; (*f*) mortuúſque 1591. 3. Novemb. ſuas in S. Benedicti æde exuvias reliquit. *Jacobo* fuit (*g*) frater *Mathurinus*, cujus impenſis (*h*) libros aliquot excudit *Gulielmus Morelius*. JACOBUS PUTEANUS *Gulielmi* etiam aliquando (*i*) *Morelii*, (*k*) *Dionyſii du Val*, (*l*) *Franciſci Stephani* & (*m*) *Joannis Benenati* operâ ac conſortio uſus eſt. Quò clariùs eluceſcat eximia *Jacobi Puteani* induſtria, ipſius verba hìc ſubnectam, quæ Dictionario Gallico-Latino apud ipſum ann. 1573. in fol. edito præfatus eſt; quæque huc traducere eò lubentiùs volui, quòd magni illius typographi Roberti Stephani laudes complectantur.

„ A tres illuſtre Prince Georges Jehan, Conte Palatin
„ du Rhin, Duc de Baviere &c.

„ Monſeigneur, comme tout le monde tient pour un ſingulier bien-
„ faict, venant de la providence de Dieu d'avoir de noſtre temps ſuſ-
„ cité infinis gens de bien & de ſcavoir pour eſclaircir les bonnes let-
„ tres & diſciplines &c. On ne doibt pareillement moins recognoiſtre
„ venir de la meſme providence l'inſtrument & moyen de faire tous les
„ hommes participants de ce grand bien, qui eſt l'Imprimerie. Le-
„ quel moyen comme il n'a eſté trouvé à une fois en telle perfection
„ comme nous le voyons maintenant; auſſi ceulx qui ſe ſont le plus
„ employez par le paſſé, & ont le plus apporté d'induſtrie & travail
„ pour

(*a*) Vide privilegia ei conceſſa.
(*b*) Brocard. in Ariſtot. Rhetor. 1549. 8.
(*c*) Theodoret. Quæſtion. in Sac. Scriptur. Gr. Lat. 1558. 4.
(*d*) Ab ann. 1549. ad 1588. quo vulgavit *Hiſtoire de Bretagne par Bertrand d'Argentré, fol.* Vide Long. Bibliotheq. Hiſt. num. 14869.
(*e, f, g,*) Caille. p. 133. 134. 111.
(*h*) Vide ann. 1550.
(*i*) Aret. Lat. 1554. 12.
(*k*) Juſtin. Hiſtor. 1581. 8.
(*l*) Dictionar. Lat. Gall. 1571. fol.
(*m*) Cicer. Oper. 1572. 8.

„ pour l'amener à cette perfection, doibvent eſtre grandement eſti-
„ mez, & reputez veritablement comme ſuſcitez de Dieu &c. Je ne
„ parleray des autres nations. Quant à la France, elle ne peut, qu'elle
„ ne celebre grandement la memoire, comme elle ſe ſent avoir eſté or-
„ née par ſon induſtrie, de defunct Robert Eſtienne, lequel peut eſtre
„ dict avoir eſté le premier, qui a faict, que la France pour ce regard
„ ne cede à aulcune autre nation ; tant pour les graces qu'il a eu pro-
„ pres pour l'ornement de cet art d'imprimerie, que pour l'amour in-
„ fini qu'il a porté à l'utilité publique, & le grand labeur & peine qu'il
„ a pris, ſans y eſpargner rien qui fuſt en ſa puiſſance, pour l'advan-
„ cer & mener à ſa perfection : De quoy font foy tant de beaux & ex-
„ cellens livres, & Latins, & Grecs, & Hebrieus, plus encores re-
„ cerchez aujourd'huy que du vivant de l'Imprimeur. Et n'euſt été la
„ calamité qui luy ſurvint, comme à la moytié de ſon chemin, la-
„ quelle luy retrancha une bonne partie des commoditez desquelles il
„ ſe ſervoit pour cet effect, nous euſſions un nombre infini de livres de
„ ſon impreſſion plus que nous n'avons ; & de ceulx qu'il avoit desja
„ mis en lumiere, venants principalement de ſa diligence, comme
„ de Dictionaires pour ſoulager la jeuneſſe, nous en verrions un bon
„ nombre augmenté & corrigé en infinis endroicts. Entre lesquels il
„ deliberoit mettre le Dictionnaire Francois-Latin des premiers pour
„ n'avoir ja rien espargné à le faire reveoir à pluſieurs ſcavants perſon-
„ nages qui l'avoient en cet endroict infiniment aydé, & nomméement
„ à M. Jean Thierry, homme de grande erudition: & pour ſcavoir
„ tres bien que tel qu'il avoit peu ſortir de ſon imprimerie pour la
„ premiere fois, il avoit eſté ſoigneuſement recueilly & apporté une
„ utilité grande à tous deſirants entendre la proprieté de la langue
„ Francoiſe &c. Car je puis dire qu'il n'y a ne ſcience, ne art, ne
„ meſtier, desquels les propres & plus particuliers mots n'y ſoyent di-
„ ligemment & proprement expliquez &c. Laquelle choſe m'a prin-
„ cipalement incité à r'imprimer ledict livre, duquel y a quelque temps
„ que j'ay recouvré l'exemplaire laiſſé par deça par ledict Robert E-
„ ſtienne, avant que partir de France: lequel je me ſuis ingeré, Mon-
„ ſeigneur, de vous dedier, pour ce que je ſcay qu'avez bien bonne
„ cognoiſſance de noſtre langue, encores que n'ayez jamais veu la
„ France, ayant eſté à ce tres heureuſement conduict par M. Jean Pi-
„ lot, homme de tres grande erudition & d'une humanité ſinguliere,
„ qui meſmes a communiqué au public, il y a ja aſſez long temps, la
„ methode de laquelle il a uſé à vous enſeigner. Il y a plus, que me
„ ſouvenant de tant de bien & d'honneur qu'il vous pleut me faire lors
„ qu'eſtiez à Heydelberg, & lequel je reçoys continuellement de voſtre
„ tres noble maiſon, marchant à ſeureté, frequentant les foyres de

„ Francfort, ſous ſa protection par ſes terres &c. Voſtre tres humble
„ ſerviteur Jaques Dupuys.

„ Jacques Dupuys au Lecteur.

„ Mon intention n'eſtoit pas de r'imprimer ſi toſt ce dictionaire
„ François Latin, que par ma premiere impreſſion j'avoy mis en lu-
„ miere avec le plus de perfection qu'il m'eſtoit lors poſſible : mais ayant
„ veu que la cupidité de gain d'aucuns les a meus depuis nagueres le
„ mettre en avant du tout ſelon mon premier exemplaire &c. n'ay vou-
„ lu plus avant differer de vous communiquer ce que j'ay fait extraire
„ de pluſieurs eſcripts de M. Nicot conſeiller & maiſtre des requeſtes
„ de l'hoſtel du Roy, concernant le fait & pour pris de ce dict Dictio-
„ naire, qui en eſt augmenté d'un tiers plus qu'il n'eſtoit en ma dicte
„ premiere impreſſion. Et ſi la precipitation d'iceulx ne m'euſt quaſi
„ oſté des poings cette preſente augmentation, j'euſſe retiré encores du
„ meſme endroit pluſieurs choſes, qui euſſent indubitablement rendu
„ ce Dictionaire au plus pres de la perfection qu'on luy peult deſirer.
„ Mais je ne lairray pourtant à ſuyvre ces erres de croiſtre & mener cet
„ œuvre juſqu'à ſon comble & à l'égal des Grecs & Latins Dictionai-
„ res ; & dedans brief temps vous l'aurez en main : ce que le Sei-
„ gneur Nicot m'a octroyé, pour en recueillir ce & tant qu'il me
„ plaira. Cependant & par ceſte mienne deuxieme edition je vous
„ baille à preſent tous les mots concernant le faict de la navigation : le
„ tout prins d'un traité redigé par ledict Seigneur Nicot, De la fabri-
„ cation des navires. Vous y trouverez auſſi les mots de la venerie &
„ faulconnerie, & en plus grande quantité, meilleur ordre & aſſiette
„ que n'eſtoit en ma dicte premiere impreſſion des ſuſdicts &c. Vous
„ jouïrez de ceſte mienne diligence en attendant l'effect de ma promeſ-
„ ſe ſuſdicte, dont je vous puis hardiment aſſeurer ; me tenant desja
„ pour nanti de tout ce qui m'eſt requis pour l'augmentation. Et à
„ Dieu.

Sebastianus (*a*) Nivellius, librarius inclytus, librorum cultu & copiâ longóque, quo arcem illam excoluit, temporis ſpatio celeberrimus, anno 1523. natus eſt. Cœpit inclareſcere (*b*) anno 1551. ſuóque munere naviter fungi non deſtitit uſque ad annum (*c*) 1603. Habitavit in viâ Jacobæâ ſub ſigno duarum ciconiarum, quo ſuos ſolebat

(*a*) Baillet. Jugem. des Sav. Tom. 1. pag. 369. *Nivelle ſe diſtingua du commun des imprimeurs par ſon exactitude, & l'on recherche encore aujourd'hui ſes editions avec ſoin, quoiqu'on n'ignore pas qu'il n'y ait eu un peu de préjuge dans l'eſtime qu'on en faiſoit autrefois.*

(*b*) Gnomolog. Demoſt. 1551. 8.

(*c*) Caille. p. 133.] Theodori Petreii Campenſis Carthuſiani confeſſio Tertulliana, 1603. 8.

bat libros insignire, cum his plerumque (*a*) lemmatibus; כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה *Exod.* 20. *Honora patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram.* (*b*) Ἱκανῶς βιώσεις γηροβοσκῶν τὰς γονεῖς, αὐτὴ γὰρ ἀντιπελάργωσις ἱκανεῖ. *Ciconia in cœlo cognovit tempora sua. Hieremiæ.* 8. *c.* (*c*) Sepultus est in æde S. Benedicti, ubi legitur hoc epitaphium: *Cy-devant gisent honorables personnes* SEBASTIAN NIVELLE *Marchand Libraire juré en l'Université, & Bourgeois de Paris, & Magdelaine Baudeau sa femme, qui ayant vescu ensemble l'espace de cinquante-cinq ans, sont decedés, sçavoir ledit Nivelle âgé de quatre-vingts ans, le dix-neufiéme Novembre* 1603. *& ladite Baudeau âgée de soixante & dix-huit ans, le neufiéme May* 1611. *PRIEZ DIEU POUR EUX.*

SEBASTIANO NIVELLIO fuit filia (*d*) *Elizabetha*, mater Sebastiani (*e*) Cramoisy, typographi regii; qui sui avi Nivellii librariam supellectilem adeptus ejusdem etiam insigne sibi adoptavit: suíque primùm anno 1609. notitiam dedit.

ANDREAS WECHELUS (*f*) *Christiani* filius anno (*g*) 1554. primùm cœpit libros evulgare: in vico Bellovaco, sub Pegaso; quo insigni pater antea usus fuerat. Ab industriâ paternâ hunc non degenerâsse testantur plurimæ cùm nitidæ tum emendatissimæ editiones, quæ ab ejus officinâ in eruditorum manus venerunt. Neque sanè libri poterant esse non accurati, quibus recognoscendis plerisque & illustrandis *Federici Sylburgii* labor & judicium adhibebatur. Annos ferè totidem in librariâ hâc provinciâ administrandâ transegit *Andreas* filius, quot *Christianus* pater; hic triginta duos [(*h*) à 1522. ad 1554.] ille viginti octo [à 1554. ad (*i*) 1582] Quin mihi

(*a*) Vide Gnomolog. Demosth. 1551. & Chrysostom. Homil. 1554. 8.

(*b*) Lege Erasm. Adag. in ἀντιπελαργεῖν.

(*c*) Caille. p. 133.

(*d*) Id. p. 193.

(*e*) Id. pag. 194. 195. 196. „ Il estoit „ de toutes les compagnies de libraires „ pour l'impression des meilleurs livres. „ Sa marque estoit celle de son grand „ pere. Il eut deux freres, Gabriel & „ Claude. Il epousa Marie Chaillon, „ dont il eut plusieurs enfans, entr'autres un qui fut Secretaire du roy. Il „ fut receu imprimeur & libraire juré au „ lieu d'Abel l'Angelier, 30 Janv. 1610. „ & imprimeur ordinaire du roy, 24. „ Dec. 1633. & le premier directeur de „ l'imprimerie royale au Louvre établie „ en 1640.

(*f*) Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 438.

(*g*) Dion. Chrysostom. Oration. aliquot Græcè; 1554. 4. Christianus Andreæ pater ante annum 1553. non obiisse constat. De Joan. Quintini Hædui libro, quem Joannes de la Caille ab Andreâ Wechelo prodiisse (p. 126) anno 1550. scribit, valde dubito, ne pro 1550. reponendum sit 1559. utì habetur non tantùm in Bibliothecâ Tellerianâ (p. 166) sed etiam in Barberinâ (Tom. 2. p. 263.).

(*h*) Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 405. 438.

(*i*) Virgil. Bucolic. cum P. Rami prælectionibus; apud Andr. Wechelum. Francofurti 1582. 8. Sylburg. Rudiment. Græc. apud hæredes Andr. Wecheli. Francofurti. 1582. 8. Lapsus est igitur Joannes de la Caille (p. 126.) dum ejus mortem ad an-

mihi verisimillimum videtur filium à patre, antequam de vitâ decederet, in laboris partem (*a*) adscitum fuisse. Præli paterni typis aliquandiu usus est *Andreas*, donec (*b*) tandem conspectiores nitidiorésque comparâsset. Pater quidem (*c*) triplici charactere inclaruit; filius

annum 1600. promovet; quod erratum corrigitur in Baylii Dictionario (tom. 4. p 2863.) *André Wechel mourut le 1. jour du mois de Novembre, comme on le peut inferer de la preface, que Jean Obsopœus son correcteur mit au devant dès commentaires de Pierre Ramus sur quelques harangues de Ciceron impriméz à Francford, apud hæredes Andreæ Wecheli, l'an* 1582. Nec obstat, quin Bucolica Virgilii supra dicta, quæ anno 1582. prodierunt, nomen præferant Andreæ Wecheli anno 1581. defuncti; quorum scilicet editio eo vivente & incepta & ferè ad umbilicum perducta est.

(*a*) Andreas Wechelius in suâ ad lectorem ante quasdam Dionis Chrysostomi orationes præfatione anno 1554. hæc habet; *Dionis Chrysostomi orationes edidimus anno superiore*; nempe anno 1553. quo anno eas (uti titulus præfert) *excudebat Christianus Wechelus.* Christiano igitur patri filius Andreas subsidiariam operam præstabat

(*b*) Sicui libitum fuerit Græcos characteres, quibus Christianus & Andreas usque ad annum 1560. (quo Synodus Gangrensis Græcè & Latinè apud Andream prodiit in 4) cum iis, quos postea (Plutarch. Conviv. sept sapient. Græcè: apud Andream 1566. 4.) Andreas usurpavit, conferre; liquidò constabit ab his illos longo intervallo superari, hósque ad pulchritudinem typorum, quibus libri Stephanorum aliorúmque insignium typographorum exornantur, prorsus accedere. Nonnulli putaverunt magnam illorum typorum partem ab Henrico Stephano ad typographêum Wechelianum transiisse. Baillet. Jugem des Sav. Tom. 1. pag. 366.] „ Les Wechels, Chrétien & André son fils, imprimeurs de Paris & de „ Francfort. Leurs editions sont assés „ estimées, & on dit qu'en effet ils avoient une bonne partie des characteres d'Henri Estienne. Le catalogue „ des livres sortis de leur presse parut à „ Francfort en 1590. in 8. où André s'étoit retiré sous la protection du Comte de Hanau apres l'execution de la „ S. Barthelemi. Ce qui a aussi contribué à rendre leurs editions plus celebres, & qui les fait encore aujourd'hui rechercher avec empressement, „ est la grande reputation du correcteur „ de leur imprimerie Frederic Sylburge, „ grand homme de lettres, qui passoit „ pour un des premiers Grecs, & pour „ un des plus excellens critiques d'Allemagne. In his duo admittuntur errata. 1. Wechelis duobus tribuitur, quòd uni tantùm Andreæ potest competere. Christianus enim Wechelus, qui ultra annum 1554. non vixit, non potuit uti typis Henrici Stephani, qui ante annum 1554. nihil impresserat. 2. Erratum alterum Adriano Baillet commune est cum Joanne de la Caille; qui (p. 126.) hæc habet: „ André Wechel fut obligé de „ se retirer à Francfort sous la protection „ du Comte de Hanau. Francofurtum ab Hanoviæ comitibus non pendere observatum est in Baylii Dictionatio. (tom. 4 p. 2863.) ubi lege plura.

(*c*) Christianus Wechelus cœpit imprimere Gallicè *Les Oeconomies d'Aristote translatées par Sibert Lowenborch*, anno (si Joanni de la Caille credimus) 1522. in fol. [Is quidem liber in Wecheliano catalogo recensetur. Consule Annal. Typograph. Tom. 2. p. 431. Ejus etiam meminit Antonius du Verdier in Bibliothecâ suâ; *Sibert Lowemborch licencié ès loix demeurant en Cologne a translaté en Francois les Oeconomiques d'Aristote, impr. à Lyon par Francois Juste sans datte.* Sed de editione Wechelianâ tacet] Latinè, *Galen. de plenitud* 1528. in fol. Græcè, *Isocrat. Orat. de pac.* 1529. in 8. [Chevillerius (p. 256.) ante ann. 1538. & Baylius (in Dictionar. tom. 4. p. 2862. not. A.) ante ann. 1530. nil à Christiano Græcè excusum proferunt.] Hebraïcè, *Exod.* 1536. in 4. Chevillerius (p. 296.) citat annum 1535. Sed consule Annal. Typograph. Tom. 2. p. 816. not. b. An-

lius Latino multa, multa Græco, nihil (quod sciam) Hebraïco emisit. Uterque religionis causâ venit in discrimen; ille ob librum (*a*) pravitatis hæreticæ suspectum in ipsius officinâ venalem pecuniâ multatus est; hic anno circiter (*b*) 1572. solum vertere, & cum familiâ

Andreas Wechelus cœpit imprimere Latinè, & Græcè, *aliquas Dionis Orationes* 1554. in 4. Chevillerius (p. 141. 142.) Christianum Wechelum vocat correctum typographum, qui in Francisci Buranæ Veronensis ad Aristot. prior. resolut. commentario indicem duorum tantùm erratorum adjecit.

(*a*) Chevillier, p. 353.] „ Chrétien „ Wechel vendoit l'Ecrit d'Erasme intitulé, *De interdicto esu carnium*: La „ Faculté l'avoit censuré, & l'Université „ le regardoit comme un livre suspect, „ qu'elle mettoit au nombre des livres „ defendus. Le Procureur Syndic porta „ sa plainte l'année 1534. contre ce libraire; & requit dans l'Assemblée tenuë aux Mathurins le 5. Novembre, „ qu'il fût puni de quelque amende. On „ deputa des docteurs en Theologie pour „ terminer cette affaire. *Supplicavit ut*, „ *cùm libellum Erasmi de esu carnium ab* „ *Academiâ Parisiensi tanquam suspectum* „ *reprobatum Christianus Wechelus vendendum exposuisset*, —— *pœnâ, quâ videbatur dignus, mulctaretur* &c." Lego in Baylii Dictionario (tom. 4. p. 2862.) nonnullos scriptores tradere Christianum Wechelum ad inopiam redactum fuisse, & ultioni divinæ debitas pœnas persolvisse, qui libros duos infames impiósque edidisset, alterum hôc titulo [*Exactissima infantium in limbo clausorum Querela adversùs divinum judicium apud æquum judicem proposita. Apologia divini judicii contra Querelam infantium. Infantium ad Apologiam divini judicii responsio. Æqui judicis super hâc re sententia. Autore Antonio Cornellio juris utriusque licentiato doctissi. Lutetiæ apud Christianum Wechelum in viâ Jacobæâ sub scuto Basiliensi, anno M. D. XXXI. mense Januario.* in 4. Continet 70. circiter paginas, & Antonio Borg judici civili apud Parisienses præsidíque sacri consistorii illustriss. D. Lodovicæ Galliarum gubernatricis dedicatur.] in quo nihil omnino impium aut profanum; judéxque tandem inducitur decernens *infantes de divino judicio injustè queri.* Alterum opus, quod Christiano Wechelo fertur fuisse exitiale, erat *impii & immemorandi cujusdam hominis, imò dæmonis corporati, de tribus magnis impostoribus, Mose, Christo, Mahumete.* At verò Baylius ibidem non tantùm hoc libri adeò detestabilis edendi crimen Christiano illatum diluit; sed etiam librum ipsum nunquam extitisse affirmat.

(*b*) Caille. p. 126.] *Il fût obligé de se retirer pour le sûjet de la religion vers l'an* 1575. *avec Marguerite Frenot sa femme*: [Et Baillet Jugem. des Sav.] *après l'execution de la S. Barthelemi* Bartholomaïcâ Laniena incidit in diem 24. August. 1572. Andreas Wechelus ante hunc annum, quo officinam adhuc typographicam Parisiis habuisse eum constat, minimè mihi videtur recessisse. Vidi enim librum hôc titulo: *Grammaire de P. de la Ramée lecteur du Roy en l'Université de Paris, à la Royne, mere du Roy: à Paris, de l'imprimerie d'André Wechel.* 1572. in 8. Author libri Petrus Ramus eodem hôc anno, cùm *biduum à strage Bartholomæi feriis in vulgus editâ præterierat, à duobus subornatis homicidis trucidatus est.* (Vide P. Rami vitam à Nic. Nancelio conscriptam, editámque Paris apud Claud. Morellum 1599. in 8. pag. 74. 75.) Liber itaque ab Andreâ Wechelo probabiliter impressus est & editus aliquamtisper ante Bartholomæi ferias, anno forsan 1572. ineunte. Andreas autem Wechelus, postquam hunc librum excudisset, migrare potuit; sed num ante, num post illas ferias, nondum satis exploratum habeo. Author eruditissimus notarum in Baylii Dictionarium (tom. 4. p. 2863. C.) putat Wecheli fugam Bartholomaïcæ internecioni antecessisse; fretus authoritate Melchioris Adami, qui in Laurentii Zincgrefii jurisconsulti vitâ sic scribit: *Sedatis paulùm Gallicis tumultibus*, Zincgrefius *ad Parisienses rediit, anno* 1569. —— *Multa hôc in itinere perpessus est indigna* —— *propter rei pecuniariæ penuriam, cùm* il. a.

liâ migrare Francofurtum coactus fuit. Ibi maximâ cum laude de bonis litteris optimè mereri non cessavit, donec anno 1582. negotiorum typographicorum cursum mors interrupit. (*a*) Post Wecheli ta-

illa, quæ —— *transmissa fuerant, interciperentur apud Wechelium bibliopolam notissimum; quippe cujus bona omnia confiscata fuerant, ipso regni limitibus proscripto, reliquisque ut plurimum Protestantium libris ab officinâ illius Luteriæ publicè combustis.* —— *Interim cum Wechelianis transigere, próque pecuniâ sibi debitâ libros nonnullos, quos clam adhuc illi servârant, ac confiscatoribus regiis subduxerant, sumere coactus fuit.* —— Postea *acceptâ iterum aliquâ pecuniâ, Aurelias sese contulit, ubique gradu utriusque juris anno* 1570. *ornatus est.* Hæc omnia (inquit author notarum) cruento illo Bartholomæi festo priora sunt. Et id quidem est certissimum. At certissimum est etiam, *Julii Cæsaris commentariorum de bello Gallico Librum primum Parisiis, apud Andream Wechelum, sub pegaso, in vico Bellovaco, anno Salutis* 1571. in 4 (18. foliis, sive 16. paginis comprehensum) prodiisse. Quo pacto hæc sibi tam apertè pugnare visa concilientur, non invenio; nisi ut putem Andream Wechelum anno 1569. [cujus initio prodierant *Philippi Cominæi de rebus gestis Ludovici XI. commentarii, ex Gallico Latini à Joanne Sleidano facti, ab Andreâ Wechelo Parisiis excusi* 1569. in 12] religionis causâ vexari cœpisse, libris suis fuisse spoliatum, & proscriptum; postea aut alicubi latebras quæsivisse, aut fugam aliquò ornâsse [per totum annum 1570. quo nihil mihi occurrit ab illo excusum]; deinde sedatis paulùm tumultibus, ad officinam, fractam utcunque & afflictam, rediisse: in quâ (post librum unum anno 1571. & alterum anno 1572. excusum) vix se fore deinceps tutum satìs & quietè suis rebus literariis vacaturum ratus, cum totâ familiâ eâque (quam ipsi suæ fortunæ calamitas reliquam fecerat) supellectile Francofurtum concessit. Ibi anno 1577. Aristotelis Organum Græcè in 4. *sibi & Thomæ Guarino excudit.* Thomas Guarinus Basileæ degebat sub Palmæ signo, quod Adriani Turnebi Adversariis ex illius officinâ emissis in fol. 1581. præfixum est.

(*a*) *Martini Crusii Æthiopicæ Heliodori historiæ epitome: Francofurti excudebat Joannes Wechelus, impensis Bernardi Jobins. M D LXXXIIII. in* 8 [Is Jobinus officinam habuit Argentorati; ex quâ prodierunt in 8. ann. 1588. Proverbia Salomonis carmine Latino à Pantaleone Candido reddita; & ann. 1589 Nicodemi Frischlini poemata. Jobini insigne erat laureatum caput termino insistens, cum his verbis, *sapientia constans*] *Philonis opuscula tria, de nominum in sacris literis mutatione; de formatione Evæ ex Adami latere, & utriusque lapsu; de somniis Josephi, Pharaonis, pincernæ ac pistoris; Græcè nunc primùm edita cum David. Hœschelii notis: Francofurdi, apud Joannem Wechelum, M D LXXXVII* in 8. Charactere sanè nitido. Joannis Wecheli vidua Francofurti emisit S. Macarii Homilias Gr Lat. 1594 in 8. impensis Nicolai Bassæi typographi & civis Francofortensis, qui anno 1598. D. Basilii Orationes morales Gr. Lat. in 8 excudit, *ante annos* 40. *à regio* (ut ipse in sua præfatione notat) *Galliarum typographo Morellio publicæ luci datas, sed per aliquot annos inopiâ & defectu exemplarium suppressas.* Hujus Bassæi insigne erat imago Occasionis rotæ insistentis. Caille. p. 126.]
„ André Wechel eut plusieurs enfans de „ Marguerite Frenot sa femme, entr'autres Jean marié à une des filles de Jerosme Drouart libraire à Paris, qui en „ se retirant à Francfort avec son pere, „ emporta la moitié de l'edition de *Polybii opera Gr. Lat. cum notis Casauboni* „ in fol. en 1609. ce qui fait qu'on trouve de ce Polybe à son nom, qui est „ la mesme edition, que celle de Paris. „ Jean Wechel fils d'André imprima dans „ Francfort des l'année 1583. & ensuite „ *Diodori Siculi Biblioth. Histor. Gr. Lat.* „ en 1604. & autres, qui luy ont attiré „ la reputation d'avoir esté l'un des plus „ habiles imprimeurs & libraires, qu'il „ y ait eu de son temps." Multa hìc affirmantur, quæ animadversionem non effu-

tamen obitum typi Wecheliani diu in honore permanserunt. Joannes Wechelus Francofurti ; & Andreæ Wecheli hæredes Claudius Marnius & Joannes Aubrius , Francofurti primùm , postea Hanoviæ ; ho-

effugiant. In notis ad Baylii Dictionarium (tom. 4. p. 2863.) observatum est, Joannem Wechelum secum dimidiam Polybii Casauboniani partem auferre non potuisse anno 1573. quo à Johanne de la Caille dicitur cum patre Andreâ recessisse; quippe eo anno Casaubonus nondum erat quindecim annos natus: [Nam obiit ann. 1614. suæ ætatis 55.] Joannem porrò Wechelum Andreæ Wecheli filium non fuisse , quòd neque in ullius libri titulo , neque à Ioanne Obsopæo recenseatur tanquam Andreæ hæres; solos Andreæ hæredes Claudium Marnium Ioannémque Aubrium typographi illius generos ab Obsopœo nominari ; Diodorum Siculum à Claudio Marnio & filiis Ioannis Aubrii anno 1604. editum esse ; Ioannem Wechelum seorsim officinam typographicam habuisse, ex quâ Monlorii in Aristotelis Analytic. prior. scholia & ejusdem de entelechiâ , & universis tractatus prodierunt [*Francofurti in officinâ Joannis Wecheli*, 1593.]. Hæc in notis ad Bayl. Dictionar. leguntur. Præterea observo Polybium Casauboni sub duplici quidem titulo emissum ; scilicet *Parisiis cum privilegio Regis apud Hieronymum Drouardum* , 1609. & *Francofurti typis Wechelianis*, *apud Cl. Marnium & hæredes Jo. Aubrii* , 1609. *cum privilegio Cæsareo ad sexennium :* nullâ factâ Ioannis Wecheli mentione. Ioannes porrò Wechelus (si Andreæ filius non fuerit) aliquâ tamen cognatione eum attigisse mihi videtur ; non solùm quòd ei sit idem cognomen ; sed quòd insigni typographico penè consimili utatur , non autem absque aliquâ varietate. Insigne est Caduceus binis alis , anguibus & copiæ cornibus cinctus , noctuâ apicem insidente, & Minervâ juxtà adstante. Andreæ hæredibus Claudio Marnio & Ioanni Aubrio idem insigne typographicum, quod ipsi Andreæ , ipsiúsque antea patri (Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 406. lin. 15. 16.) Christiano, fuit. *Pausanias, Græcè, apud hæredes Andreæ Wecheli* 1583. *fol.* Andreæ Wecheli hæredibus Claudio Marnio & Ioanni Aubrio Cæsareum Aristotelis imprimendi privilegium , Viennæ , xxv. Maji, anno M. D. LXXXII. datum est. Aristotelis editio illa Græcè in 4. prodiit 1587. Francofurdi , cum Friderici Sylburgii præfatione , in quâ *Andreæ Wecheli hæredes* laudat, quòd *Soceri* exemplum in optimis authoribus emittendis imitentur. Sylburgius eandem Wecheli hæredibus , quam antea Andreæ , operam commodabat ; ejúsque epistolæ quibusdam libris (E. G. Virgilii operibus , 1583. in 8. Aristotelis operibus , 1587. in 4) præfixæ , *è museo Wecheliano* dabantur. Ille aliquando apud Joannem Wechelum hospitatus est , unde ad Joannem Aubrium migravit ; utì ex ipsius Sylburgii epistolâ (Vide not. in Bayl. Dictionar. p. 2863) 20. Jun. 1587. datâ constat. Anutius Fœsius in suâ ad lectorem epistolâ Hippocratis editioni (*Francofurti apud Andr. Wecheli hæredes Claud. Marnium & Joan. Aubrium* 1595. in fol.) præfixâ scribit: *Joannem Aubrium typographum vigilantissimum publicæque utilitatis studiosissimum Lutetiâ duo Hippocratis exemplaria, unum Aldinum, alterum Frobenianum, ad ipsum attulisse.* Curtius Pichena, Ducis Etruriæ à secretis, in suis ad Corn. Tacitum notis *apud hæredes Andreæ Wecheli Claud. Marnium & Jo. Aubrium* , 1600. *in* 8. excusis , *Claudium Marnium typographum Francofordiensem clarissimum* salutat; & ut has (inquit) notas tibi promissas mitterem , *impulit me, præter veterem inter nos amicitiam, exquisita quædam diligentia , quam in omnibus editionibus tuis adhibes , ut nihil desiderari possit. Idque ego maximè sum expertus , qui, dum in aulâ Cæsaris diu agerem, libros tuos mihi avidè paravi.* Hôc eodem anno 1600. Epigrammatum Græcorum , cum Jo. Brod. & Vinc. Obsop. notis & Græc. Schol. libri VII. lucem aspexerunt in fol. *Francofurti apud Andr. Wecheli hæredes Claud. Marnium & Jo. Aubrium , M. D. C.* Epistola ad lectorem huic editioni præmissa , de quorundam typographorum *avaritiâ, quæ hanc liberalem sanè ar-*

horúmque hæredes etiam posteríque, in opus typographicum strenuè incumbentes, Wecheli memoriam interire vetuerunt

Quod attinet ad HENRICUM STEPHANUM ROBERTÚMQUE STEPHANUM fratres, *Roberti Stephani* filios & FEDERICUM MORELLUM, Michaelis Vascosani generum; quorum primus ab anno 1554. ad annum 1598. secundus à 1556 ad (*a*) 1571. tertius à 1557. ad 1583. artem typographicam tractavit; malo lectorem ad illorum (*b*) vitas jam dudum à me conscriptas remittere, quàm actum

artem corrumpit, conqueritur, & *Wechelianorum Claud Marnii Johannisque Aubrii liberalius ingenium* laudat. Occurrunt libri [E. G. *Henrici Stephani Orationes duæ adversùs Folietam* &c. in 8. *M D LXXXIIII.*] qui, *Francfordii typis Wechelianis* excusi, typographi nullius nomen indicant. Anno 1600. exeunte, aut 1601. ineunte, Joannes Aubrius decessit. Ovidii enim Opera duob. tomis in fol. prodierunt Francofurti, *typis Wechelianis, apud Claudium Marnium & hæredes Joannis Aubrii. M. DCI.* Horum editiones partim Francofurti, partim Hanoviæ, eodem anno datæ sunt. *Demosthen. Gr. Lat. Francof.* 1604. *fol. Horatii odæ in locos communes à Josepho Langio digestæ, Hanoviæ, M DCIIII. in* 8. *Grammatic. Latin. authores, Hanoviæ, M DCV. in* 4. His authoribus additur Henrici, Galliæ regis privilegium concessum *à nostre bien aimé Claude de Marne marchant libraire demeurant à Francford, & aux heritiers de Jehan Aubri demeurans à Hanaw.* Libri igitur communibus illorum impensis editi, utriusvis loci, ubi degebant, nomen præferebanr *Jul. Cæsar. Comment. Francof. M. DCVI. in* 4. *Dion. Cass. Gr. Lat. Hanov. M DCVI. in fol. Concordant. Vet. Testam. Francof. M DCVII. in* 4. *Boet. de Consolat. philos. Hanov. M. DCVII. in* 8. *Jul. Polluc. Onomastic. quæd. Gr. Lat. Hanov. M DCVIII. in* 8. Claudius Marnius & hæredes Joannis Aubrii aliquando inter se dissenserunt; ut comperimus ex Gothofredi Jungermanni epistolâ (citatâ in not ad Bayl. Dictionar. p. 2863.): *Aubriani* (inquit) *rationes reddi sibi à Marnio volunt, & hæreditatem prorsus dividi; adeò ut aliquoties officina claudi debuerit, quum aliàs inter has occupationes ad calculos sedere quietè nequeant.* Claudii Marnii ante annum 1613. defuncti hæredes, seorsim à Joannis Aubrii hæredibus typographêum habuisse Hanoviæ videntur; hi tamen & illi typis Wechelianis usi sunt. *Prudentii opera, Hanoviæ apud hæredes Joannis Aubrii. M. DC. XIII. in* 8. *Pausan. Gr. Lat. Hanoviæ, typis Wechelianis, apud hæredes Claudii Marnii M. DC. XIII. in fol. Quint. Smyrn. Gr. Lat. prostat Francofurti in officinâ Aubrianâ, M. DC. XIV. in* 8. *Clenard. Institut. Græc. cum not. Antesignan. Hanoviæ, typis Wechelianis, apud hæredes Joannis Aubrii. M. DC. XVII. in* 4. Hæredes Joannis Aubrii (nisi fallor) vocabantur Daniel & David, cum Clemente Schleichio associati; & typis Wechelianis Hanoviæ & Francofurti libros excudebant. *Juvenal. & Pers. cum not. Lubin. Hanoviæ, typis Wechelianis, apud Danielem ac Davidem Aubrios & Clementem Schleichium. M. DC. XIX. in* 8. *Apul. opera, Francofurti, in officinâ Wechelianâ, apud Dan. ac David. Aubrios, & Clem. Schleich. Francofurti, M. DC. XXI. in* 8. *Rutil. Itinerar. typis Wechelianis, sumptibus Danielis ac Davidis Aubriorum & Clementis Schleichii. M. DC. XXIII. in* 8. *Joseph. Scaliger. Epistolæ, Francofurti, sumptibus Aubriorum, & Clementis Schleichii. M. DC. XXVIII. in* 8. *Erasmi Adagia. Typis Wechelianis sumptibus Clementis Schleichii & Petri de Zetter. M. DC. XXIX.* Omnes hi Wecheli posteri Wechelianum symbolum typographicum suis editionibus præfigebant. Mihi autem ex proposito itinere, dum Wecheliani nominis, generis, typographeíque famam se latè spargentem prosequor, longiùs progresso jam tandem revertendum est.

(*a*) Non idem forsan fuit Robertus Stephanus, qui à 1556. ad 1571. & qui à 1571. ad 1588. libros excudit. lege Histor. Stephanor. pag. 515, 516.

(*b*) Histor. Stephanor pag. 125. 504. & Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 81.

actum agere. Quæcunque autem nova & priùs aut inobſervata aut correctione digna mihi deinceps occurrerunt, ea ſuis quæque locis, ut in mentione librorum, quorum catalogos hi Annales exhibent, dabitur occaſio, diſtribuam. Interim, quoniam multos librorum indices à typographis celebribus vulgatos his antè paſſim Annalibus interjeci, indicem ab Henrico Stephano epiſtolæ, quam de ſuæ typographiæ ſtatu anno 1569. in 8. edidit, ſubjunctum prætermittere non viſum fuit. Horum indicum commemorationem, non eſt ut quisquam, quaſi futilem otioſámque prorſus & ſupervacaneam, damnet. Quid enim ad typographorum notitiam (quod eſt horum Annalium inſtitutum) magìs pertinet, quàm data ab ipſis librorum ſuorum notitia? Neque fortè indignati fuiſſent eruditi, ſi ab Artis inventæ initiis omnes typographi hujusmodi ſuarum editionum *Inventaria* (ut cum jurisconſultis loquar) excuſa ad poſteros transmiſiſſent: & hôc pacto tenebras hiſtoriæ typographicæ offuſas maximâ ex parte removiſſent. Sunt quidem generales, ex iísque nonnulli accurati admodum & minimè aſpernandi, quarundam bibliothecarum catalogi; in quibus illorum typographorum libri recenſentur. Quàm tamen ſæpe lectorem aut fallant aut dubium dimittant, nemini rerum iſtarum ſatagenti non notiſſimum eſt. At verò catalogus ab ipſo typographo conſcriptus & vulgatus omnem tollit dubitationem; fidémque certiorem facit, & oculato teſtimonio proximam. Pauci ſunt iſtiusmodi indices, ab uno vel altero typographo emiſſi; iíque rariſſimè occurrunt. Qui mihi fuerunt obvii, in curioſi lectoris uſum exſcripſi: non ſolùm, ut id habeat, cujus unicum ſuâ ſolâ raritate conſtet pretium: ſed ut exinde utilitatis fructum haud mediocrem percipiat; & variam catalogos conficiendi, libros diſponendi deſcribendíque rationem à diverſis veteribus typographis inſtitutam obſervet; quod puto bibliothecariis non omnino inutile futurum.

Indici proximè ſequenti annos, quos non addidit Henricus Stephanus, adſcripſi.

INDEX LIBRORUM,

Qui ex officinâ HENRICI STEPHANI hactenus prodierunt.

Quibus inserti sunt nonnulli ex iis autoribus, quos ejus pater ROBERTUS STEPHANUS *edidit: (significati literis R. & S.) quorum paucula exemplaria apud eundem Henr. supersunt.*

Unicuique adjecta est impressionis forma, declarata verbis typographicis seu bibliopolicis: fol. significante eam quæ vulgò appellatur In folio: 4. Eam quæ vocatur In quarto: itidémque 8. In octavo: & 16. In 16. Eorum autem librorum nominibus qui minore etiam formâ sunt, subjuncta est nota p°. p°. de quâ in calce hujus indicis dicetur.

POETÆ GRÆCI.

POetæ Græci principes heroici carminis, & alii nonnulli. HOMERUS, HESIODUS, ORPHEUS, CALLIMACHUS, ARATUS, NICANDER, THEOCRITUS, MOSCHUS, BION, DIONYSIUS, COLUTHUS, TRYPHIODORUS, MUSÆUS, THEOGNIS, PHOCYLIDES, PYTHAGORÆ aurea carmina. FRAGMENTA aliorum poetarum. In fol. gr. lit. 1566.

HENRICI STEPHANI *Tetrastichon de hâc suâ editione.*

Quæ facie invitat, plures invitat ocellos,
Quum cultu corpus compta decente nitet.
Nativo priùs hi nos illexere decore:
Illecebras cultus dat novus iste novas.

Dionysii Alexandri de situ orbis poemation, Eustathii Thessalonicensis archiepiscopi commentariis illustratum. . . R. S. In 4. 1547.

Florilegium diversorum epigrammatum veterum in septem libros divisum. Magno epi-

gram-

grammatum numero & duobus indicibus auctum.	In 4.	1566.

Henrici Stephani *de hâc ſuâ editione diſtichon.*

Priſtinus à mendis fuerat lepor antè fugatus :
Nunc profugæ mendæ, nunc lepor ille redit.

Æſchyli tragœdiæ VII. Quæ omnes multo quàm antea caſtigatiores eduntur, tum verò una, quæ mutila & decurtata priùs erat, integra nunc profertur.	In 4.	1557.
Scholia in eaſdem plurimis in locis locupletata, & in penè infinita. Petri Victorii curâ & diligentiâ.		
Sophoclis tragœdiæ ſeptem unà cum omnibus Græcis Scholiis, & cum Latinis Joach. Camerarii.	In 4.	1568.
Annotationes Henr. Stephani in Sophoclem & Euripidem ſeorſum excuſæ, ſimul prodeunt.	[in 8.]	1568.

Ejuſdem Henr. Stephani *diſtichon de ſuis edit. Æſchyli & Sophoclis.*

Æſchylon edideram, Sophocles invidit: at idem
Cur ab eo poſthac invideatur, habet.

Tragœdiæ ſelectæ Æſchyli, Sophoclis & Euripidis	In 16.	1567.
Cum duplici interpretatione Latinâ, unâ ad verbum, alterâ carmine.		
Ennianæ interpretationes locorum aliquot Euripidis.	In 16.	
Pindari Olympia, Pythia, Nemea, Iſthmia		
Cæterorum octo lyricorum carmina, Alcæi, Sapphus, Stesichori, Ibyci, Anacreontis, Bacchylidis, Simonidis, Alcmanis.		
Nonnulla etiam aliorum.		
Editio II. Græcolatina H. Stephani, recognitione quorundam interpretationis locorum, & acceſſione lyricorum carminum locupletata.	[in 16]	1566.
Anacreontis Teii Odæ, cum aliquot earum interpretatione Latinâ, eodem metri genere.		

Autore Henrico Stephano, cujus etiam annotationes calci adjectæ sunt. . In 4. 1554.

Comicorum Græcorum sententiæ, id est γνῶμαι Latinis versibus ab Henrico Stephano redditæ, & annotationibus illustratæ. In p°. p°. 1569.

Ejusdem HENR. STEPHANI *tetrastichon de his comicorum sententiis.*

Quem permixta jocis offendunt seria multis,
Quem minùs idcirco comica Musa juvat:
Paucis mixta jocis hinc seria plurima carpat.
Namque cothurnata hic plurima soccus habet.

Synesii Cyrenæi episcopi Ptolemaidis, hymni vario lyricorum versuum genere. In p°. p°. 1568.

GREGORII NAZIANZENI odæ aliquot. . .

Utrisque nunc primùm in lucem prodeuntibus Latinam interpretationem adjunxit Fr. Portus Cretensis. .

Psalmi Davidis aliquot, metro Anacreontio & Sapphico. Autore Henrico Stephano, cujus etiam ex officinâ prodeunt. . In p°. p°. p°. 1568.

Ejusdem HENR. STEPHANI *odarion de Psalmis aliquot Davidicis à se* ἀνακρεοντειομελοποιηθεῖσι.

Anacreontis olim
Modos dedi jocosos:
Anacreonticam nunc,
Sed nil Anacreontis
Dabo lyram sonantem.
Sic æmulabor hastam

Quæ vulnus inferebat,
Addebat & medelam.
Quos sauciavit olim
Nervis chelys profanis,
Sanabit illa nervis
Aptata Christianis.

POETÆ LATINI.

P. Terentii comœdiæ, cum commentariis Ælii Donati. . . R. S. In 4. 1541.

P. Virgilii Maronis opera. .

Mauri Servii Honorati grammatici in eadem commentarii, ex antiquis exemplaribus suæ integritati restituti. . .

Index eorum quæ à Servio explicantur, ita

copioſus ut vel dictionarii inſtar eſſe poſſit. . 1532.

Caſtigationes & varietates Virgilianæ lectionis, per Joannem Pierium Valerianum. R. S. In fol. 1529.

Ejuſdem P. Virgilii Maronis opera. R. S. In 8. 1540.

Q. Horatii Flacci poemata. . .

Variæ lectiones ex vetuſtiſſimis codicibus in calce libri annotatæ. . R. S In 8. 1544.

M. Annei Lucani poema de bello civili, libris X, ad vetuſtiſſima exemplaria emendatum, quorum etiam variæ lectiones ad calcem rejectæ ſunt. . . R. S In 8. 1545.

Junii Juvenalis ſatyræ XVI, & A. Perſii ſatyræ VI, ad vetuſtiſſima exemplaria emendatæ. R S. In 8. 1544.

Diſticha moralia nomine Catonis inſcripta, cum Gallicâ interpretatione, &, ubi opus fuit, declaratione Latinâ. .

Hæc editio, præter præcedentes, non ſolùm recentem autoris Maturini Corderii recognitionem, ſed & Græcam Maximi Planudæ interpretationem & diſtichorum indicem habet

Dicta ſapientum ſeptem Græciæ ad finem adjecta cum ſuâ quoque interpretatiunculâ. [Olivâ Rob. Stephani.] . In 8. 1561.

Fragmenta poetarum veterum Latinorum, quorum opera non extant: ENNII, ACCII, LUCILII, LABERII, PACUVII, AFRANII, NÆVII, CÆCILII, aliorúmque multorum. . . In 8. 1564.

Pſalmorum Davidis Paraphraſis poetica nunc primùm edita, Autore Georgio Buchanano, Scoto, poetarum noſtri ſæculi facilè principe.

Ejuſdem Davidis Pſalmi aliquot in verſus item Græcos nuper à diverſis tranſlati. [*De hâc editione conſule Hiſtor. Stephan. pag. 505.*] In 8. ſinè anno.

Pſalmorum Davidis Paraphraſis poetica nùnc primùm edita, Autore Georgio Buchanano, Scoto, poetarum noſtri ſæculi facilè principe

Ejuſdem Buchanani tragœdia quæ inſcribitur Jephthes. . . In 16. 1566.

Davidis psalmi aliquot Latino carmine expressi à quatuor illustribus poetis, quos quatuor regiones, Gallia, Italia, Germania, Scotia, genuerunt. In gratiam studiosorum poetices inter se commissi ab Henrico Stephano: cujus etiam nonnulli psalmi Græci cum aliis Græcis itidem comparati in calce libri habentur. In 4. 1556.

Theodori Bezæ Vezelii poemata, quibus adjuncta sunt varia ex præstantissimis quibusdam nostri seculi poetis carmina . In 8. 1569.

Artis typographicæ querimonia, carmine elegiaco ab Henrico Stephano scripta.

EPITAPHIA DOCTORUM quorundam typographorum, ab eodem scripta. In 4. 1569.

HISTORICI GRÆCI.

Herodoti Halicarnassei historiæ lib. IX. & de vitâ Homeri libellus. . In fol. 1566.

Illi ex interpretatione Laur. Vallæ adscriptâ: hic ex interpretatione Conradi Heresbachii, utrâque ab Henrico Stephano recognita. Ex Ctesiâ excerptæ historiæ. Icones quarundam memorabilium apud Herodotum structurarum. Apologia Henrici Stephani pro Herodoto.

Ejusdem H. STEPHANI *de hâc suâ editione distichon.*
Herodoti Latium possederat hactenus umbram,
Nunc Latium corpus possidet Herodoti.

Thucydidis Olori filii de bello Peloponnesiaco libri octo . .

Unà cum scholiis Græcis suas in sedes magnâ ex parte repositis, & integritati suæ restitutis plerisque in locis . .

Iidem Latinè, ex interpretatione Laurentii Vallæ, ab Henrico Stephano recognitâ. In fol. 1564.

Xenophontis omnia quæ exstant opera, multorum veterum exemplarium ope, (quorum bonam partem bibliotheca viri illustris Huldrichi Fuggeri suppeditavit) à multis mendorum sor-

dibus

dibus ita purgata, ut longè majore cum fructu legi, multóque faciliùs quàm antea intelligi possint.

Epistolarum Xenophontis fragmenta quædam hæc editio præter alias habet.

In Xenophontem annotationes Henrici Stephani, quibus partim varias lectiones examinare, partim mendosos quosdam (in quibus veterum codicum auxilio destitutus fuit) suæ integritati restituere conatur.

Eorundem operum interpretationem à diversis editam Henricus Stephanus partim ipse recognovit, partim per alios recognoscendam curavit, in iis potissimùm locis in quibus minùs tolerabilis esse videbatur.

Huic præfixa est ejusdem Henrici Stephani oratio de conjungendis cum Marte Musis, exemplo Xenophontis.

Hujus editionis margini appositi sunt numeri qui Græcam paginam Latinæ respondentem indicant, ut index (qui paulo superioribus accuratior operi extremo adjectus est) ad utranque editionem lectori usui esse possit. In fol. 1561.

Diodori Siculi bibliothecæ historicæ libri quindecim de quadraginta. Decem ex his quindecim nunquam priùs fuerant editi. In fol 1559.

Plutarchi Chæronensis Parallela, seu Vitæ parallelæ id est, Vitæ illustrium virorum, quos binos quasi paria composuit. In 8. 1572.

Cum Latinâ interpretatione. *.

Dionysii Halicarnassei antiquitatum Romanarum libri XII. Ejusdem, de compositione seu orationis partium aptâ inter se collocatione, ad Rufum.

Ejusdem, Artis Rhetoricæ capita quædam ad Echecratem.

Item, quo genere dicendi sit usus Thucydides. R. S. In fol. 1547.

Ejus-

* Hæc editio Plutarchi, quæ ante annum 1572. non prodiit, nondum absoluta erat anno 1569, quo hic index editus est.

Ejuſdem Reſponſio ad Cn. Pompeii epiſtolam, in quâ ille de reprehenſo ab eo Platonis ſtylo conquerebatur. Ejuſdem comparatio Herodoti cum Thucydide, & Xenophontis, Philiſti, Theopompi, inter ſe. Ejuſdem, ad Ammæum epiſtola, adversùs eos qui Demoſthenem ab Ariſtotele præcepta eloquentiæ didiciſſe contendebant. Ejuſdem, de præcipuis linguæ Græcæ autoribus elogia. (*a*).	In 8.	1554.
Dionis Romanarum hiſtoriarum libri XXIII, videlicet à XXXVI. ad LVIII. uſque	R. S. In fol.	1548.
Appiani Alexandrini Romanarum hiſtoriarum, Celtica, Libyca vel Carthaginenſis, Illyrica, Syriaca, Parthica, Mithridatica, Civilium bellorum, in libros quinque diſtincta. (*b*)	In fol.	1551.
Appiani Alexandrini Iberica, ſeu Hiſpanica, & de geſtis Annibalis. Eadem Latinè, interprete Franciſco Beraldo, linguæ Græcæ profeſſore doctiſſimo.	(in 8.)	1560.
Ex Cteſiâ, Agatharchide, Memnone excerptæ hiſtoriæ	In 8.	1557.
Apophthegmata Græca regum & ducum, philoſophorum item, aliorúmque quorundam, ex Plutarcho & Diogene Laertio.	In 16.	1568.
Epitome hiſtoriæ Dionis Nicæi, autore Joanne Xiphilino, cum interpretatione Latinâ Gulielmi Blanci.	In 8.	
Herodiani hiſtoriæ de imperio poſt Marcum, vel de ſuis temporibus, multo quàm antea emendatiores: cum interpretatione Latinâ Angeli Politiani.	In 8.	

Sunt autem inſerti hi duo hiſtorici operi quod inſcriptum eſt, Varii hiſtoriæ Romanæ ſcriptores, partim Græci, partim Latini, in unum velut corpus redacti.

HIS-

(*a*) Lege notas hujus libri editioni adjectas in Catalog. ſequent. ann. 1554.

(*b*) Hæc Appiani editio nomen Caroli tantùm Stephani præfert. Tamen credibile eſt junctis Caroli Stephani & Henrici Stephani operis eam prodiiſſe.

HISTORICI LATINI.

VArii historiæ Romanæ scriptores Latini in unum velut corpus redacti. . . De rebus gestis ab Urbe conditâ, usque ad imperii Constantinopolin translati tempora. CAROLI SIGONII FASTI consulares ac triumphi, à Romulo rege usque ad Tiberium Cæsarem. Ejusdem in Fastos & triumphos, id est in universam historiam Romanam, commentarius. Cui subjunctus est de nominibus Romanorum liber. . . C. VELLEIUS PATERCULUS, EUTROPIUS, C. SUET. TRANQUILLUS, ÆLIUS SPARTIANUS, JULIUS CAPITOLINUS, ÆLIUS LAMPRIDIUS, VULCATIUS GALLICANUS, FLAVIUS VOPISCUS, TREBELLIUS POLLIO, AMMIANUS MARCELLINUS, POMPONIUS LÆTUS, JO. BAPT. EGNATIUS. Inserti sunt autem huic operi etiam duo Græci historici, Dion Nicæus in epitomen à Xiphilino redactus, & Herodianus, uterque Latinâ interpretatione . .	In 8.	1568.
Gentium & familiarum Romanarum stemmata, Richardo Streinnio Barone Schwarzenavio autore Ad illustrissimum principem Carolum Archiducem Austriæ. . .	[in-fol.]	1559.

ORATORES GRÆCI.

THemistii (Euphradæ ab eloquentiâ cognominati) orationes XIIII. Harum sex posteriores, sunt novæ: cæteræ emendatiores quàm antea prodeunt. . . .	In 8.	1562.
Polemonis, Himerii & aliorum quorundam declamationes, nunc primùm editæ .	In 4.	1567.

ORATORES LATINI.

ORationes aliquot Ciceronis seorsum excusæ, in puerorum gratiam. . .	R. S. In 8. (a).	
Orationes seu conciones ex Græcis Latinísque historicis collectæ : cum indice earum artificiosissimo & utilissimo, quo velut in quosdam communes locos earum argumenta reducuntur. (b). . . .	In fol.	1570.

PHILOSOPHI GRÆCI.

ARistotelis & Theophrasti scripta quædam, quæ vel nunquam antea, vel minus emendata quàm nunc edita fuerunt. .	In 8.	1557.
Plutarchi opuscula quæ moralia vocantur. Cum Latinâ interpretatione. (c).	In 8.	1572.
Maximi Tyrii philosophi Platonici Sermones sive Disputationes XLI. Cum Latinâ interpretatione Cosmi Paccii archiepiscopi Florentini, ab Henrico Stephano quamplurimis in locis recognitâ. . .	In 8.	1557.
Sexti philosophi Pyrrhoniarum hypotyposeωn libri III, quibus in tres philosophiæ partes severissimè inquiritur. . . Libri magno ingenii acumine scripti, variâque doctrinâ referti : Græcè nunquam, Latinè nunc primùm editi, interprete Henrico Stephano. . . .	In 8.	1562.

AD

(a) Vide Annal. Typogr. Tom. 2. p. 467 490. Vix ulla vidi harum orationum seorsim excusarum exemplaria. Una mihi occurrit pro lege Maniliâ 1533.

(b) Dubito, an hæc editio anno 1569. (quo hic index prodiit) emissa fuerit; nam ejus titulus habet 1570. Sed solent nostri typographi (& antiqui etiam forsan solebant) libris (quorum editio anno exeunte finem accipit) anni, non tunc decurrentis & penè finiti, sed sequentis & penè incepti, notam præfigere.

(c) Vide priùs Plutarch. Vit. inter Historic. Græc.

AD JURISPRUDENTIAM PERTINENTES LIBRI.

IMperatoris Justiniani, Justini, Leonis novellæ constitutiones. Justiniani Edicta. Justiniani quidem opus antea editum, sed nunc primùm ex vetustis exemplaribus studio & diligentiâ Henrici Scrimgeri Scoti restitutum atque emendatum, & viginti tribus Constitutionibus, quæ desiderabantur, auctum. Cui & edicta ejusdem imperatoris, non priùs edita, tanquam corollarium, accesserunt. Justini autem & Leonis Constitutiones (quæ & ipsæ in antiquis codicibus novellæ cognominantur) nunquam antea in lucem prolatæ.	In fol.	1558.
Imperatoris Leonis Augusti Constitutiones novellæ, aut correctoriæ legum repurgationes, Latinæ nunc primùm ab Henrico Agylæo factæ. Imp. Justiniani Edicta. Imp. Justini Constitutiones aliquot. Imp. Tiberii Constitutio una. Imp. Zenonis Constitutio una. Eodem interprete. Hujus editionis margini appositæ numerorum notæ paginas Græci exemplaris indicant ab Henrico Stephano excusi.	In 8.	1560.
Gulielmi Budæi annotationes in quatuor & viginti Pandectarum libros, postremùm auctæ & recognitæ. [*Vascosan. pro R. S. & Roigny.*]	In fol.	1543.
Ejusdem Budæi DE ASSE & partibus ejus libri quinque, ab eo novissimè & recogniti & locupletati. [*Vascosan. pro R. S. & Roigny.*]	In fol.	1542.
Gulielmi Budæi Forensia.		1544.

Forensium verborum & loquendi generum quæ sunt à Gulielmo Budæo proprio commentario descripta, Gallica de foro Parisiensi sumpta interpretatio.

Gallicus forensium verborum index; cui ex ad-

adverso respondet Latina ex Gulielmi Budæi Forensibus collecta interpretatio. R. S. In fol. 1545.

MEDICI,
AUT AD MEDICINÆ ARTEM PERTINENTIA SCRIPTA.

ALexandri Tralliani libri XII.

Rhazæ de pestilentiâ libellus, ex Syriacâ linguâ in Græcam translatus. R. S. In fol. 1548.

Medicæ artis principes, post Hippocratem & Galenum. In fol. 1567.

Græci Latinitate donati, ARETÆUS, RUFUS EPHESIUS, ORIBASIUS, PAULUS ÆGINETA, AETIUS, ALEX. TRALLIANUS, ACTUARIUS, NIC. MYREPSUS.

Latini, CORN. CELSUS, SCRIB. LARGUS, MARCELL. EMPIRICUS.

Aliíque præterea, quorum unius nomen ignoratur.

Index non solùm copiosus, sed etiam ordine artificioso omnia digesta habens.

Hippocrat. aliquot loci cum Corn. Celsi interpretatione.

HENR. STEPHANI *de hâc suâ editione tetrastichon.*

Quærere quos ægri per compita multa solebant,
Hospita nunc per me est omnibus una domus.
Prima saluti feræ medicorum est gratia dextræ:
Sistenti medicos nónne secunda mihi?

Dictionarium medicum, vel, Expositiones vocum medicinalium, ad verbum excerptæ, Ex Hippocrate, Aretæo, Galeno, Oribasio, Rufo Ephesio, Aetio, Alex. Tralliano, Paulo Æginetâ, Actuario, Corn. Celso. Cum Latinâ interpretatione.

LEXICA duo in Hippocratem huic Dictionario præfixa sunt, unum EROTIANI, nunquam antea editum: alterum, GALENI, multo emendatiùs quàm antea, excusum. [in 8.] 1564.

De

De diſſectione partium corporis humani, libri tres, à Carolo Stephano, doctore medico, editi.
Unà cum figuris & inciſionum declarationibus à Stephano Riverio chirurgo compoſitis. [*Apud Sim. Colinæum.*] . . In fol. 1545.

GRAMMATICI GRÆCI, Aut scripta ad Grammaticam Græcam Pertinentia.

ALphabetum Græcum, cum Theodori Bezæ ſcholiis, in quibus de germanâ Græcæ linguæ pronuntiatione differit. [*olivâ Rob. Stephani*] . . . In 8. 1554.

Manuelis Moſchopuli liber de ratione examinandæ conſtructionis. . . R. S. In 4. 1545.

Inſtitutiones linguæ Græcæ, Nicolao Clenardo autore. . . . R. S. In 4. 1549.

De puerili Græcarum literarum doctrinâ liber, Lodoico Enocho autore. . R. S. In 8. 1555.

Ciceronianum Lexicon Græco-Latinum. Id eſt, Lexicon ex variis Græcorum ſcriptorum locis à Cicerone interpretatis collectum ab Henrico Stephano.
Loci Græcorum autorum cum Ciceronis interpretationibus. . . In 8. 1557.

Dictionarium medicum, ſeu Expoſitiones vocum medicinalium, vide paulo antè inter ſcripta ad medicinæ artem pertinentia.

Theſaurus linguæ Græcæ, ab Henrico Stephano conſtructus ad exemplar Theſauri linguæ Latinæ à Rob. Stephano patre ſuo editi, brevi in lucem (Deo juvante) prodituruſ. In fol. [*prodiit* 1572.]

Henrici Stephani annotationes in Sophoclem & Euripidem.
Quibus variæ lectiones examinantur & pro mendoſis emendatæ ſubſtituuntur.

Ejuſdem Tractatus de orthographiâ quorundam vocabulorum Sophocli cum cæteris tragicis communium.

Ejuſdem Diſſertatio de Sophocleâ imitatione Homeri. [*Vide priùs inter poet. Græc.*]

Ejuſdem diſtichon de ſuis illis annotationibus.

Spuria germanis primum eſt dignoſcere verba.
Germanà eſt tibi mens elicienda dehinc.

GRAMMATICI LATINI,

AUT SCRIPTA AD GRAMMATICAM LATINAM PERTINENTIA.

MAuri Servii Honorati commentarii in Virgilium. Vide ſuprà in poetarum catalogo.		
Ælii Donati antiquiſſimi & celeberrimi grammatici commentarii in Terentium. [*Vide etiam priùs in poetarum catalogo.*] .	R. S. In 4.	
Ælii Donati de octo partibus orationis libellus. . . .	R. S. In 8.	1536.
Prima pars grammaticæ Johannis Despauterii Ninivitæ, diligentiſſimè recognita.	R. S. In 4.	1550.
Syntaxis Johannis Despauterii Ninivitæ, quartò edita. . .	R. S. In 4.	1550.
Rudimenta prima Latinæ grammatices, Joanne Pelliſſone Condrienſi autore. (*a*).	R. S. In 8.	
Contextus univerſæ grammatices Despauterianæ, Joanne Pelliſſone Condrienſi autore. (*b*)	R. S. In 8.	
Rudimenta grammaticæ de partium orationis declinatu, ab autore Maturino Corderio recognita & aucta. Appendix ejuſdem Corderii ad ſuum rudimentorum libellum, nunc primùm edita. (*c*)	In 8.	

Col-

(*a*, *b*, *c*,) Hos libros nondum vidi. Horum quidem primum & ſecundum vidi, ſed apud Carol. Stephanum excuſos, illum 1560. hunc 1559.

Colloquiorum ſcholaſticorum libri IIII, ad pueros in ſermone Latino paulatim exercendos, autore Maturino Corderio. Colloquiorum ſeu dialogorum Græcorum ſpecimen, autore Henrico Stephano (a)		In 8.	
Paraphraſis ſeu potiùs epitome, inſcripta deſiderio Eraſmo Roterodamo, luculenta juxtà ac brevis, in Elegantiarum libros Laurentii Vallæ, ab ipſo recognita. Cum Gallicâ tum dictionum, tum loquutionum expoſitione. Cui addita eſt FARRAGO SORDIDORUM VERBORUM, ſive Augiæ ſtabulum repurgatum, per Cornelium Crocum	R. S.	In 8.	1548.
Ars verſificatoria Hulderici Huteni	R. S.	In 8.	1526.
Dictionariolum puerorum Latino-Gallicum, ex poſtremâ recognitione Rob. Stephani: in quâ illorum conſilio qui quotidiano & aſſiduo uſu in docendis juvenibus exercitatiſſimi ſunt, adjecta eſt ſingulorum Verborum conſtructio, Nominúmque regimen: nec non dicendi formulæ, ſinè quibus varia illorum ſignificatio rectè dignoſci non poterat. Huic ſubjunctum eſt Dictionariolum Gallico-Latinum, ex poſtremâ ejuſdem recognitione.	R. S.	In 4.	1557.
Dictionarium propriorum nominum virorum, mulierum, populorum, idolorum, urbium, fluviorum, montium, cæterorúmque locorum quæ paſſim in locis profanis leguntur.	R. S.	In 4.	1541.
De vaſculis libellus, adoleſcentium causâ ex Bayſio decerptus, additâ vulgari Latinarum vocum interpretatione.	R. S.	In 8.	1547.
De re hortenſi libellus, vulgaria herbarum, florum ac fruticum qui in hortis conſeri ſolent, nomina, Latinis vocibus efferre docens, ex probatis autoribus: in adoleſcentium gratiam, multo quàm antea locupletior factus. Cui nuper additus eſt alius de cultu & ſatione hortorum.	R. S.	In 8.	1545.

Se-

(a) Vide notam præcedentem.

Seminarium & Plantarium fructiferarum præsertim arborum, quæ post hortos conseri solent, denuo auctum & locupletatum. Huic accessit alter libellus de conserendis arboribus in seminario, déque iis in plantarium transferendis atque inserendis. .	R. S. In 8.	1547.
De Latinis & Græcis nominibus arborum, fruticum, herbarum, piscium & avium liber: ex Aristotele, Theophrasto, Dioscoride, Galeno, Aetio, Paulo Æginetâ, Actuario, Nicandro, Athenæo, Oppiano, Æliano, Plinio, Hermolao Barbaro, & Joanne Ruellio: cum Gallicâ eorum nominum appellatione. Tertia editio (a) . .	R. S. In 8.	1547.
Adagiorum chiliades quatuor cum sesquicentum, Des. Erasmi Roterodami. Hæc editio multos Græcorum Latinorúmque autorum locos emendatiores quàm in aliis sint editionibus, indicem item longè locupletiorem habet. HENRICI STEPHANI Animadversiones in Erasmicas quorundam Adagiorum expositiones. . . .	R S. In fol.	1558.
Jani Parrhasii liber de rebus per-epistolam quæsitis. HENRICI STEPHANI *tetrastichon de hôc Jani Parrhasii aliísque quibus poëtas illustravit libris.* *Si migrare animas aliena in corpora nostras* *Veridico Samius protulit ore senex,* *Migrâsse in Janum Latiorum pectora vatum,* *Aut vatem Oedipodis more fuisse reor.* Francisci Campani Quæstio Virgiliana adjuncta est. . . .	[in 8.]	1567.
Francisci Hotomani commentarii in aliquot Marci Tullii Ciceronis orationes [*Olivâ Roberti Stephani.*] . . .	In fol.	1554.
In M. T. Ciceronis quamplurimos locos castigationes HENRICI STEPHANI: partim		

cx

(a) Hujus editionis mentio fit in Catalog. Biblioth. Græv. p. 182.

ex ejus ingenio, partim ex vetustissimo quodam & emendatissimo exemplari. . In 8. 1557.

SACRA SCRIPTA,

Aut, quæ ad ea pertinent.

HEBRAICA,

Aut ad Hebraicam Linguam pertinentia: Nonnulla item ad Chaldaicam, et Syriacam.

Biblia Hebraica, in quibus duodecim parvi qui vocantur prophetæ, adjunctos habent commentarios R. David Kimhi, à Francisco Vatablo, Hebraicarum literarum doctiss. professore regio, accuratissimè emendatos, & locorum Scripturæ passim citatorum annotatione illustratos. . . . R.S. In 4. 1539-1544.

Biblia Hebraica. . . R.S. In 16. 1544-1546.

Prophetæ quinque, Osee, Joel, Amos, Abdias, Jonas, cum Thargum, id est Chaldaica paraphrasi Jonathan, & commentariis Rabbi Selomoh Iarhi, R. Abraham Aben Ezra, & R. David Kimhi, variis lectionibus ex multorum exemplarium diligente collatione in margine descriptis. . . . R S. In 4. 1556.

Alphabetum Hebraicum, in quo literæ Hebraicæ describuntur, punctorum vocalium, accentuum forma & vis: cum appellatione syllabarum & dictionum Hebraicarum.

Ex Antonii Cevallerii Hebraicarum literarum professoris recognitione. . [In 8.] 1566.

Hebraicæ linguæ rudimenta, accuratâ methodo & brevitate conscripta. Eorundem rudimentorum praxis, quæ vivæ vocis loco esse possit. Omnia recognita & aucta ab ipso autore Antonio Rodolpho Cevallerio, ejus linguæ professore.

De Hebraicâ Syntaxi Canones generales nunc primùm editi. . . .	In 4.	1567.
Hebraicarum inſtitutionum libri IIII. Sanċte Pagnino Lucenſi autore, ex R. David Kimhi priore parte מכלול, quam חלק הדקדוק inſcripſit, ferè tranſcripti. . .	R. S. In 4.	1549.
Inſtitutionum Hebraicarum abbreviatio, M. Sanċte Pagnino Lucenſi autore. .	R. S. In 8.	1546.
Theſaurus linguæ Sanċtæ, ex R. David Kimhi ספר השרשים, Sanċte Pagnino Lucenſi autore. . . .	R. S. In 4.	1548.
Grammatica Chaldæa & Syra, Immanuelis Tremellii, Theologiæ doċtoris & profeſſoris in ſcholâ Heidelbergenſi. . .	In 4.	1569.
Syriaca interpretatio Teſtamenti Novi, Hebraicis typis deſcripta, pleriſque etiam locis emendata, necnon ſermone Latino reddita, ab Immanuele Tremellio theologiæ doċtore & profeſſore in ſcholâ Heidelbergenſi. Appoſitus eſt autem è regione Græcus Textus, necnon ejus interpretatio. . . .	In fol. grandibus literis. .	1569.

G R Æ C A.

Novum Teſtamentum, adſcriptas habens varias leċtiones ex collatione exemplarium XVI. . . .	R. S. In fol.	1550.
Idem ad fidem illorum veterum exempl. diligentiſſimè excuſum. . .	R. S. In 16.	1549.
Novum Teſtamentum cum interpretatione & annotationibus Theodori Bezæ. .	In fol.	1565.
Novum Teſtamentum cum interpretatione Theodori Bezæ, & ſummis brevibus doċtrinæ unoquoque Evangeliſtarum & Aċt. Apoſtolicorum loco comprehenſæ: necnon cum brevi explicatione methodi Apoſtolicarum epiſtolarum.	In 8.	1565.
Juſtini philoſophi & martyris, ſcriptoris perantiqui, opera. . . .	R. S. In fol.	1551.

Athe-

Athenagoræ Athenienſis philoſophi Chriſtiani Apologia pro Chriſtianis, ad imperatores Antoninum & Commodum:
Ejuſdem, De reſurrectione mortuorum.
Ex antiquis exemplaribus libellus ille nunc primùm profertur, hic autem caſtigatior quàm antea editur.
Eorundem libellorum interpretatio Latina, hujus quidem à Petro Nannio, illius autem à Conrado Geſnero. . . . [in 8.] 1557.

Euſebii Pamphili Eccleſiaſticæ hiſtoriæ libri X.
Ejuſdem de vitâ Conſtantini libri V.
Socratis Scholaſtici Eccleſiaſticæ hiſtoriæ libri VII.
Theodoriti Epiſcopi Cyrenſis Eccleſiaſticæ hiſtoriæ libri V.
Collectaneorum ex hiſtoriâ eccleſiaſticâ Theodori lectoris, libri II.
Hermiæ Sozomeni libri IX.
Evagrii Scholaſtici libri VI. . R. S. In fol. 1544.

Euſebii Pamphili, Evangelicæ præparationis libri XV. . . . 1544.
Ejuſdem, Evangelicæ demonſtrationis libri X. . . . R. S. In fol. 1545.

LATINA.

Biblia Latina ex tralatione quæ vetus appellatur, diligentiſſimè cum multis pervetuſtis exemplaribus collata: quorum variæ lectiones margini adjectæ ſunt.
Icones ſtructurarum quæ in Bibliis deſcribuntur. . . . R. S In fol. 1540.

Biblia ex duplici tralatione, vetere & novâ, eâque ex prælectionibus Franciſci Vatabli emendatâ. Unde magnâ ex parte ſumptæ annotationes, eorundem textui circunjectæ ſunt. R. S. In 8. valde minutis literis. 1545.

Bibliorum vulgata editio, in quâ juxta Hebraicorum verſuum rationem ſingula capita ver-

ſibus diſtincta ſunt, numeris præfixis qui reſpondent iis quos annotatos habent Concordantiæ.	R. S. In 8.	1555.
Pſalmi Davidis, ex tralatione Sanctis Pagnini & veteris interpretis: cum annotationibus diffuſioribus quàm quæ in Bibliorum volumine habebantur. . .	R. S. In 8.	1556.
Geneſis cum catholicâ expoſitione Eccleſiaſticâ, ab Auguſtino Marlorato collectâ.	(in fol.)	1562.
Pſalmi Davidis cum catholicâ expoſitione Eccleſiaſticâ: ab eodem Aug. Marlorato collectâ. Cantica ex diverſis Bibliorum locis, cum ſimili expoſitione. . .	(in fol.)	1562.
Eſaiæ prophetia, cum catholicâ expoſitione Eccleſiaſticâ, ab eodem Aug. Marlorato collectâ. Adjectus eſt index locuples & artificiosè digeſtus, huic Expoſitioni communis cum ejuſdem generis expoſitionibus in Geneſin & in Pſalmos ante hac ab eodem Marlorato editis.	(in fol.)	1564.
Novi Teſtamenti catholica expoſitio Eccleſiaſtica, id eſt, ex variis probatis theologis excerptâ, ab Auguſtino Marlorato. Sive BIBLIOTHECA EXPOSITIONUM Novi Teſtamenti. Id eſt, Expoſitiones ex probatis omnibus theologis collectæ, & in unum corpus ſingulari artificio conflatæ: quæ inſtar bibliothecæ multis expoſitionibus refertæ eſſe poſſint. Editio II. . . .	In fol.	1564.
In Matthæum, Marcum, & Lucam commentarii ex Eccleſiaſticis ſcriptoribus, qui ſunt novæ gloſſæ ordinariæ ſpecimen. .	R. S. In fol.	1553.
Hebræa, Chaldæa, Græca & Latina nomina virorum, mulierum, populorum, idolorum, urbium, fluviorum, montium, cæterorúmque locorum quæ in Bibliis leguntur, reſtituta: cum Latinâ interpretatione. Locorum deſcriptio ex coſmographis. Index in Biblia, id eſt, rerum & ſententiarum quæ in iiſdem continentur. .	R. S. In 8.	1537.

Phra-

Phrases Hebraicæ, seu Hebraica loquendi genera, quæ in veteri præsertim Testamento passim leguntur, ex commentariis Hebræorum aliísque doctissimorum virorum scriptis explicata. . .	R. S. In 8. 1558.
Concordantiæ librorum veteris & novi Testamenti, novæ, id est ab integro ex ipso textu excerptæ, ac multis partibus auctiores superioribus.	R. S. In fol. 1555.

Nota illa p°. p°. significat in parvo parvo, ita vocantibus quibusdam bibliopolis libros qui minore sunt formâ quàm qui appellantur in 16.

Observavi (*a*) jam pridem typographis veteribus eandem non fuisse catalogos suos construendi rationem. Duo præterea hìc mihi occurrunt adnotanda. 1. Quod iis diversus sit libros enuntiandi modus: brevior (*b*) aliquando, cùm tractatus & authoris nomen tantùm exprimatur; aliquando diffusior, cùm tota prima ferè libri pagina sive titulus ad verbum recitetur. Hòc modo usus est plerunque in Indice præcedente *Henricus Stephanus*. Mihi quidem modus ille tantùm deficere videtur, quantùm hic abundare. Tum sanè liber in catalogo rite enuntiatur, ubi ad dandam libri ideam nihil desit, nihil supersit. 2. Quòd inter catalogorum structores, qui libros juxta scientiarum artiumque classes disponunt, de ordine minimè conveniat. Henricus Stephanus à prophanis orditur, in sacra desinit: (*c*) alii à sacris incipientes ad prophana transeunt. Neque aut illis, quòd posteriorem teneant locum, honor minuitur; aut his, quòd priorem, augetur. In pompis enim solennibus claudunt agmen, qui dignitate sunt potiores. De generali scientiarum artiumque (*d*) distributione in Theologiam, juris-prudentiam, Historiam, Philosophiam, & Literas humaniores, plerique consentiunt: verùm cùm illæ in alias partes, eæ in particulas minores, tum hæ porrò in minimas dividendæ sint, sententiis ita variatur, ut, si singula, quibus alii ab aliis diffident, persequi vellem, nugari forsan me potiùs putarem quàm prodesse. Ea interim suos libris locos assignandi ratio videtur mihi potissima, quâ cavetur, ut, neque duntaxat

(*a*) Vide Annal. Typograph. Tom. 2. pag 461. 462. & præfat. pag. IV. V.

(*b*) Vide Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 421.

(*c*) Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 471. 521.

(*d*) Consule Catalogos celebriores Bibliothecarum Thuanæ & Tellerianæ; ac Catalogum Manuscriptum Bibliothecæ Regiæ Parisiensis, quem, cùm aliquot abhinc annis Parisiis agerem, evolvi.

taxat rerum capita summatim attingendo, minús distincta sit Catalogi series; nec capita illa in plures minutiorésque particulas curiosiùs dissecando, nimis interrupta. Illud lectoris animum confundit, hoc distrahit. Is catalogus placebit, in quo materiæ ordo communi omnium sensui obvius est, nec ambagibus variis diverticulísque frequentioribus obscurus; qui libris ibi recensitis quandam lucem affert, eósque faciliùs & citiùs quærentibus indicat: hic (nisi fallor) si non unus, at præcipuus certè est indicum istorum bibliothecariorum usus. Siquis cupiat hoc argumentum accuratiùs & pleniùs discussum legere, consulat *Systema* (*a*) *Bibliothecæ collegii Parisiensis Societatis Jesu*. Nescio, ubi Catalogi conficiendi ratio magìs eruditè & artificiosè ineatur; ubi tota universæ cujuslibet bibliothecæ materies ad rerum naturam & legentium cùm voluptatem tum usum redacta lucidiori ordine disponatur. Neque sanè silentio præterire possum Præfationem, seu Epitomen Systematis Bibliographici in ordinando D. *Joachimi Faultrier* Catalogo (Paris. 1709. in 8.) à viro clarissimo *Prospero Marchand* adhibiti: ubi à primis literaturæ elementis per gradus singulos artium & scientiarum ad summum apicem pervenitur. Scilicet introductione primùm ad rem librariam datâ, suo ordine recensentur Grammatici, Logici & Rhetorici, Poetæ, Philologi, Philosophi, Mathematici, Theologi, Historici. Lectorem neutiquam pœnituerit illam Præfationem, in quâ vir ille rei bibliothecariæ peritissimus de libris in bibliothecâ disponendis agit sanè quàm accuratè, perlegisse.

Henricus Stephanus, cujus Index nonnulla de catalogorum constructione adnotandi occasionem mihi præbuit, vitam plurimùm duxit erraticam; varia passim Europæ loca peragrans, in quibus literatos conveniendi, bibliothecas invisendi, literaria monumenta conquirendi spes ulla ipsi affulgebat. Miror equidem virum potuisse tot authorum, Græcorum maximè, opera excudere, qui vix unquam diu fixam habuit suarum fortunarum sedem. In patriâ suâ posuit prima suæ typographiæ rudimenta: quam artem exercuit Parisiis anno (*b*) 1554. (*c*) 1566. (*d*) 1585. (*e*) 1587. ac Genevæ anno (*f*) 1563.

(*a*)

(*a*) Prodiit Parisiis ex officinâ Sebastiani Mabre-Cramoisy, 1678. in 4.

(*b*) Anacreon. 1554.

(*c*) Buchan. Psalm. 1566. Hæc editio in 12. nullum loci nomen præfert; sed, quoniam ab Henrico Stephano ipsiúsque fratre Roberto (quem constat semper Parisiis habitâsse) prodiit, non dubito, quin Parisiis excusa fuerit.

(*d*) Aul. Gell. & Macrob. 1585. Hæ editiones in titulo nomen Parisiorum, non Henrici Stephani, indicant; at Henr. Stephani præfationes utrique præfixæ Parisiis datæ sunt.

(*e*) Henr. Stephan. Dissertat. de Critic. Veter. 1587.

(*f*) Pentateuch. cum not. Calvini. 1563.

(*a*) 1564. (*b*) 1566. (*c*) 1575. (*d*) 1578. (*e*) 1583. (*f*) 1588. (*g*) 1591. (*h*) 1592. Ab anno (*i*) 1558. uſque ad (*k*) 1567. ſe *Huldrici Fuggeri* illuſtris viri typographum ſcribebat. Libris pleriſque, quos aliis annis excudit, nullam loci, ubi prodierunt, addidit mentionem; neque ergo de hôc mihi quicquam certum eſt: niſi quòd putem ipſum; (*l*) poſtquam ad Calviniſtarum partes tranſiiſſet, eccleſiæque Romanæ aſſeclas non ſolùm illâ tranſitione ſibi fecerat inimicos, ſed ſtyli etiam acerbitate irritâſſet, vix unquam moram Pariſiis traxiſſe, ſed Genevæ ferè ſuum typographeum (& forſan apud patrem *Robertum*) continuiſſe. *Robertus Henrici* pater, ex quo (*m*) Genevam migraverat, ut ibi in tuto typographiæ vacaret, ullam loci notam ſuis editionibus perrarò præfixit, nunquam ſanè (quod ſciam) ſi Calvini (*n*) Inſtitutiones anno 1559. editas excepero.

Non profectò ſatìs defleri poteſt à literatis omnibus illud infortunium ex diſſidiis ob religionis cauſam natis exortum; quod duos illos typographos ſolum vertere coëgit, cursùmque ſuſceptorum ab illis laborum, ſi non omnino interrupit, at paulùm ſuſpendit & fregit. Qui enim tot & tanta exules & à patriâ extorres præſtiterunt, quid non ab illis, ſi florentes uſque Pariſiis permanſiſſent, expectari potuiſſet?

Hìc libet inſerere, quod *Antonius Verderius* in ſuâ bibliothecâ (pag. 1223.) dedit, *Roberti Stephani* encomium. „ Ce rare perſonnage en ſcavoir, induſtrie & diligence au fait de l'imprimerie, laquelle il a tellement polie, qu'en excellence de characteres & en bonne & ſincere correction devancant tous les paſſez, il n'y a aucun des preſens (j'en excepte ſon fils Henry) qui l'ait egalé, a eu tant d'heur de naiſtre, lorsque le grand & invaincu Francois „ pre-

(*a*) Nov. Teſtam. Expoſit. per Marlorat. 1564.

(*b*) Alphabet. Hebraic. 1566. Hôc eodem anno (utì priùs dictum eſt) apud eum fratrémque Robertum prodiit Pariſiis Buchanani Paraphraſis in Pſalmos; eodem etiam lucem aſpexit (menſe Novembri) liber Henrici Stephani, cui titulus, *L'Introduction au traité de la conformité des merveilles anciennes avec les modernes.* Ex eo libro (cujus titulus, ubi impreſſus fuerit, non prodit) magnum à papicolis adversùs Henricum conflatum eſt odium; nec credibile eſt illum aliter ſuæ ſaluti, quàm fugâ, conſuluiſſe. Poſtea tamen liquet eum Lutetiam rediiſſe; ibi enim (ann. 1585.) data eſt epiſtola Gellio præfixa. Odium forſan illud, quod adversùm ſe antea concitaverat, tempore mitigatum eſt.

(*c*) Paradox. Moral. 1575.

(*d*) Schediaſmat. 1578.

(*e*) Mercer. in 5. Prophet. 1583.

(*f*) Thucyd. Græc. Lat. 1588.

(*g*) Append. ad Varron. 1591.

(*h*) Appian. Græc. Lat. 1592.

(*i*) Novell. Conſtitut. Græc. 1558.

(*k*) Polem. & Himer. Declam. 1567.

(*l*) Non compertum habeo, quo primùm tempore Henricus novas Calvini opiniones apertè imbiberit: at credo eum jamdiu patris exemplo in has adductum fuiſſe.

(*m*) Scilicet ab anno 1552.

(*n*) Hæ prodierunt anno 1559. 17. Cal. Sept. & Robertus Stephanus obiit eodem anno, ſeptimo Idus Septembres.

„ premier du nom, tuteur des Muſes & de leurs nourricons, a „ manié les rénes de ceſte puiſſante monarchie des Gaules. Soubs „ la majeſté duquel, en tiltre d'imprimeur royal, il a fait voir le „ jour à maint bel ouvrage tant Grec que Latin. De quoy entre „ autres fait foy ſon *Theſaurus Linguæ Latinæ*, pour lequel toutes „ gens d'eſtude luy demeureront à jamais obligez Que ſi au mi- „ lieu de ſon cours il n'euſt eſté arreſté par je ne ſcay quelle hu- „ meur luy faiſant changer propos, il euſt parfaict ſa carriere en „ France avec los immortel. Il a eſcrit pluſieurs livres touchant „ la grammaire, eſquels pour l'interpretation du Latin il entreme- „ ſle des dictions Francoiſes, & en outre un Dictionaire Latin- „ Francois, & un autre Francois-Latin, & quelques traductions de „ Latin (*a*) en Francois; les tiltres deſquelles œuvres je ne puis met- „ tre icy particulierement, le cayer, ou ils eſtoient, ayant eſté es- „ garé par l'imprimeur. De ***Roberto Stephano*** non tacuit ***Franciſcus de la Croix du Maine***; cujus bibliothecam (pag. 443.) conſulere lector poterit: & Hiſtoriam Stephanorum à me jam dudum ſcriptam; pag. 107.

Præter typographos celebriores ſuprà dictos, alii multi artem illam Pariſiis & in aliis quibuſdam Galliæ urbibus tractaverunt:

1549. (*b*) LUDOVICUS BEGATIUS; (*c*) HIERONYMUS DE MARNEF:

1550.

(*a*) Nihil unquam ad meas manus pervenit ex Latino quoquam ſcriptore in Gallicum ſermonem à Roberto Stephano verſum.

(*b*) Verdier. p. 60. 61. Draud. Biblioth. Gallic. p. 83. Caille. p. 125.] " Antoine „ Couillard ſieur du Pavillon lez Lorris „ en Gaſtinois a eſcrit, Les fleurs odo- „ riferantes, cueillies es delectables jardins „ de vertu, diviſees en deux livres; „ impr. à Paris 8. par Loys Begat. 1549. Lodoici Begatii typographica officina erat ſita ex adverſo collegii Remenſis; inſigne, Phœnix; cum hâc ſententiâ, *mihi mori vivere eſt.* Vide Luc. Flori epitomen apud eum editam 1550. in 4.

(*c*) Caille. p. 125.] „ Jeroſme de Mar- „ nef libraire juré fit imprimer, *Alberti* „ *Pighii Campenſis controverſiarum in co-* „ *mitiis Ratisponenſibus tractatarum expo-* „ *ſitio*: in 8. 1549. La ſomme des pe- „ chez & le remede d'iceux, par Jean „ Benoiſt; in fol. 1595. Sa marque eſtoit „ celle de ſes anceſtres, ſçavoir un peli- „ can avec cette deviſe, *in me mors, in* „ *me vita.* Caille. p. 127.] " Jeroſme & „ Denis de Marnef, aſſociez firent im- „ primer *Concordantiæ breviores omnium* „ *ferè materiarum ex ſacris Bibliis autho-* „ *re Antonio à Konigſtein*; in 8. 1550. „ Juſtification du pecheur par la peni- „ tence par Nicolas Grenier, in 8. 1552. Puto hìc ***Deniſe*** reponendum eſſe pro ***Denis***, quamvìs Draudii etiam bibliotheca Gallica (p. 27.) habeat ***Denis.*** Nam *Cicer. Rhetoric apud Hieronymum & Dionyſiam de Marnef viduam Ambroſii Girault, ſub pellicano. Pariſiis* 1547. in 12. cum hâc ſententiâ, *Principium ex fide, finis in charitate.* Illæ Concordantiæ ſupra dictæ habentur in Bibliothec. Simler. & Draud. excuſæ *Coloniæ* 1550. *in* 8. & in Long. Biblioth. Sacr. (tom. 2. pag. 406.) *Pariſis* 1551-52. *in* 8. Præterea pro *Nicolas* repone *Nicole*, utì legitur in Bibliothec. de la Croix du Maine & du Verdier:

Juſti-

1550. (*a*) MICHAEL JULIANUS; (*b*) JOANNES BRAILLY; (*c*) LAZARUS GRENET; (*d*) JOANNES AMAZEUR; (*e*) ROBERTUS MASSELIN:

1551.

Justification du pecheur &c. impr. à Paris in 16. par Hierosme & Denyse de Marnef. 1552. *Apud Hieronymum de Marnef & viduam Gulielmi Cavellat, sub Pelicano, monte D. Hilarii, Parisiis* in 8. 1585. (cum sententiâ hâc, *In me mors, in me vita*) prodiit *D. Petri Chrysologi archiep. Ravenn. opus homiliarum nunc primum in lucem editum.* Et ad calcem libri, *Parisiis excudebat Carolus Rogerius, M. D. LXXXV.* ac insigne Gryphii, cum hâc gnomâ, *virtutis & gloriæ comes invidia.*

(*a*) Caille. p. 125.] „Michel Julian Li„ braire juré fit imprimer *Henrici Gla„ reani Geographia in* 4. 1550. *S. Dionys. „ Areopag. opera transl. ab Amb. Floren„ tino in* 16. 1569. Et avec son frere „ Guillaume Julian, *Panoplia Evangelica „ Guillelmi Lindani* imprimé pour eux „ par Jean le Blanc en 1564. *Tertullian. „ & Arnob. cum not. Renati Laurentii de „ la Barre. in fol.* 1580. [Hujus editionis meminit Albert. Fabricius in Bibliothec. Lat. vol. 3. p. 350.] „ Il avoit „ pour marque une etoile couronnée, „ & pour devise ces mots, *Astra viam „ invenient.* Il eut pour femme Fran„ coise Petit. Caille. p. 140.] „ Guillau„ me Julien, un des habiles imprimeurs „ & libraires de son temps, imprima „ complainte ou Réponse Catholique „ contre les heretiques, par l'Evesque „ d'Avranches. Il fit imprimer par An„ net Briere, *S. Dionys. Areopag. opera „ transl. nov. Amb. Florentini* in 16. 1565. [Quærendum est, an hæc opera bis excusa fuerint 1565. & 1569. vel una eadem sit editio eodem vulgata anno; utro horum duorum, incertus sum.] „ Il fut ma„ rié à Lucrece Charles. *Apud Gulielmum Julianum, sub signo amicitiæ, ad Gymnasium Cameracense, Parisiis*, 1555. in 8. prodiit *Omphalii de elocutionis imitatione ac apparatu liber.* Affigitur *typus Amicitiæ* cor apertum dextrâ ostendentis, cum his verbis, *Nil Deus hâc nobis majus concessit in usus.* Curiæ Parliamenti privilegium 14. Nov. 1554. datum est *à Guillaume Julian libraire en l'université de Paris.*

(*b*) Caille. p. 125. „Jean de Brailly fit „ imprimer, Oraison panegyrique sur le „ trépas du Duc Claude de Guise, par „ Pierre Doré in 8. 1550. At verò oportet legere *Brouilly* non *Brailly.* Idem enim est, quem antea anno 1543. [Caille. p. 117] memoravi, ex quo uno in Joannis de la Caille historiâ duos typographos fecit error typographicus. Bibliotheq. du Verdier. pag. 1003.] „Pierre Doré Doc„ teur en Theologie, de l'ordre des fre„ res prescheurs, a escrit, Deploration „ de la vie humaine &c. impr. à Paris, „ in 16. par Jean de Brouilly 1543. [sed „ Caille. p. 117. 1549.] Oraison panegy„ rique &c. in 8. par Jean de Brouilly, „ 1550. *Paradoxa Petri Deaurati* &c. „ *Parisiis* 8. *excud Joannes de Brouilly*, „ 1543. Consule & Draud. Bibliothec. Gallic. pag. 23.

(*c*) Caille. p. 125. Verdier. p. 276. Draud. Bibliothec. Gallic. p. 94.] „ E„ mond du Boullay premier heraut d'ar„ mes de Charles 3 du nom, a escrit, „ le Catholique enterrement du Cardi„ nal de Lorraine impr. à Paris 8. 1550. „ par Lazare Grenet demeurant sur le „ pont S. Michel [Sed Croix du Mai„ ne pag. 75. *par Jean Dalier*] ce livre „ est assez curieux & recherché.

(*d*) Caille. p. 127. „ Jean Amazeur „ (Bibliothec. Tellerian. pag. 212. habet, „ *Amazeux*) imprima *Breviarium Cœno„ bii* S. Dionysii in Franciâ in 4. (Bi„ bliothec. Tellerian. *in* 8.) 1550. Et „ pour Guillaume Merlin, *Antidotarius „ animæ* in 12. 1554. rouge & noir. Il „ avoit pour marque un cygne entre„ lassé d'une croix, avec cette devise, „ *In hôc signo* vinces.

(*e*) Caille. p. 126.] „Robert Masselin „ imprima la réponse du peuple Anglois „ à leur roy Edouart, sur la religion „ Chrestienne, traduite de Latin en „ Francois par Jean Riviere prestre in 8.

1551. (*a*) ADRIANUS LE ROY; (*b*) LAMBERTUS DODU; (*c*) PETRUS RATHOIRE; (*d*) JOANNES BONHOMME; (*e*) NICOLAUS CHRESTIEN; (*f*) STEPHANUS GUYOT; (*g*) RICHARDUS BRITANNUS:

1552.

„ 8. 1553. [Verdier. pag. 752. Sed Croix „ du Maine pag. 262. errore typogra- „ phico, 1530.] *Dionyſ. Carthuſian. in* „ *Evang.* fol. 1552. Hiſtoire de Tancre- „ de traduicte de Phil. Beroalde par Ri- „ chard le Blond [Verdier. pag. 1222. „ & Croix du Maine. pag. 440. *Richard* „ *le Blanc*] avec le livre de Proba Fal- „ conia traduit par le même. in 16. 1553.

(*a*) Caille. p. 127. Verdier. p. 15. 915. Croix du Maine. p. 4. Draud. Bibliothec. Gallic. p. 158.] „ Adrian le Roy, habile „ imprimeur, grand muſicien & excel- „ lent de luth, beaufrere de Robert Bal- „ lard imprimeur du Roy pour la muſi- „ que, a eſcrit une inſtruction ſur le luth „ & ſur la guitarre, & mis en tablature „ les Pſeaumes de David, & compoſé le „ livre de tablature de guitarre in 4. 1551. „ qu'il fit imprimer en societé avec ſon „ beaufrere. Les Pſeaumes par Marot, „ in 8. 1562. Douze chanſons ſpirituel- „ les, dont la lettre eſt de Jean Antoine „ de Bayf, in 8. 1562. Les œuvres de „ muſique de Nicolas de la Grotte, „ 1570. Inſtruction pour apprendre la „ tabulature à bien accorder, conduire, „ & diſpoſer la main ſur la guiterne, „ 1578. Ils avoient pour marque le Pe- „ gaſe, avec ces mots, *pietate & juſti-* „ *tiâ.* Robert Ballard fut marié à Lu- „ crece le Bé. Vidi præterea librum, cui titulus, *Baillet comique de la royne aux nopces du duc de Joyeuſe & de Mademoiſelle de Vaudemont fait par Baltaſar de Beaujoyeulx, à Paris*, imprimé *par Adrian le Roy, Robert Ballard & Mamert Patiſſon imprimeurs du Roy*, in 4. 1582.

(*b*) Caille. p. 128.] „ Lambert Dodu „ fit imprimer *Petrus Quiqueranus de lau-* „ *dibus Provinciæ*, in fol. 1551. Sed Long. Bibliotheq. Historiq num. 15253. *Petri Quiquerani Bellojocani, episcopi Senecenſis, de laudibus Provinciæ libri tres; & de adventu Annibalis in adverſam ripam Arelatenſis agri, Hexametri centum; in fol. Paris. Dodu*, 1539. *in* 4. *Paris.* 1551.

(*c*) Caille. p. 128] „ Pierre Rathoire „ imprima pour Jean Foucher, *Quatuor* „ *libri ſententiarum auth. Petro Lombardo* „ in 8. 1551. On peut voir par ce li- „ vre, qu'il a eſté un des habiles impri- „ meurs de ſon temps. Joannes Foucher officinam habuit *ſub ſcuto* Florentiæ, & vaſis effracti, viâ ad D. Jacobum: utì ex Franciſci Campani Quæſtione Virgilianâ apud illum anno 1541. in 8. editâ conſtat.

(*d*) Caille. p. 128. „ Jean Bonhomme „ fils (de Paſquier Bonhomme, cujus „ mentio, in Annal. Typograph. tom. „ 1. pag. 84. 119.) fit imprimer le ma- „ nuel de la parfaite vertu &c. traduict „ du Latin d'Albert le grand Eveſque de „ Reynsburg (compoſé en l'an 1234.) „ par Francois de Sarben [reponi oportet, *de Larben*; utì in Verdier. pag. 405. & Draud. Biblioth. Gall. pag. 82.] Celeſtin, in 16. 1551. „ Methode & medi- „ tation des myſteres de la philoſophie „ Chreſtienne par Francois Barat [d'Ar- „ genton en Berry, *Vide Verdier. pag.* 366.] „ in 16. 1551. Il eut pour femme Mar- „ guerite Guerin. Neſcio, quâ affinitate hic Joannes Bonhomme conjunctus fuerit Mathiæ Bonhomme; ex cujus officinâ *ſub clavâ aureâ* prodiit Lugduni 1552. in 4. Stichoſtratia Girardi; & 1560. in 4. Terentius ex editione Anteſignani. Mathiæ inſigne erat Perſeus alatus, volans, dextrâ gladium, lævâ Meduſæ caput geſtans, & Atlantem in Saxum mutans; cum his verbis, ’εκ πόνȣ κλεός.

(*e*) Caille. p. 128. Verdier. p. 726. Croix du Maine. p. 248.] „ Nicolas Chreſtien „ imprimeur & libraire imprima l'Hiſtoi- „ re des amours d'Eurialus & Lucrece, „ d'Eneas Sylvius, traduite par Jean Mil- „ let, in 8. 1551.

(*f*) Caille. p. 128.] „ Eſtienne Guyot „ fit imprimer *Monopanton authore Diony-* „ *ſio Richel Carthuſiano*, in 16. 1551.

(*g*) Caille. p. 141.] „ Richard Breton „ imprima en ſocieté avec Philippes Dan-

„ fr.e

1552. (*a*) PETRUS GUYMIER ; (*b*) JOANNES LANGLOIS; (*c*) VIDUA *Francisci* REGNAULT:
1553. (*d*) CLAUDIUS FREMY ; (*e*) DIONYSIUS DUVAL ;

„ frie libraire, les Oracles de Zoroastre, „ traduits du Grec in 8. [finè anni no„ tâ. Vide Draud. Bibliothec. Gallic. „ pag. 132. Verdier. pag. 1191.] Et la „ comedie du Monarque par Francois „ Habert, 1558. [Croix du Maine. pag. „ 99.] La description du Beauvoisis, „ par Jaques Grevin, in 8. 1558. [Sic Long. Bibliotheq. Historiq. num. 14605. Sed absque typographi nomine.] „ Et „ en son nom seul, Devis de la langue „ Francoise, par Abel Mathieu, in 8. „ 1559. [sic Verdier. pag. 1. Croix du „ Maine. pag. 2. Draud. Biblioth. Gall. „ pag. 142.] Il eut pour femme Jeanne „ Horme. Vidi præterea librum, cui titulus, *Jacobi Artisiani prima Latinæ grammatices rudimenta; Lutetiæ, apud Richardum Britannum, viâ Jacobæâ ad insigne cancri. M. D. LI.* in 8.

(*a*) Caille. p. 128.] „ Pierre Guymier „ imprima avec Louis Grandin, *De utroque J. C. adventu, auth. Petro Alite Carnutensi*, in 4. 1552. Sic Bibliothec. Simler. sed *apud Ludovicum Grandinum* solum.

(*b*) Caille. p. 131. 203. „ Jean Langlois fit imprimer, Traité familier des „ noms Grecs, Latins, & Arabiques, „ par Jean Mallard, in 8. 1552. Il eut „ un fils nommé Denis: qui quitta la „ Medicine pour exercer l'art de l'Im„ primerie & librairie en 1607.

(*c*) *Nov. Testam. Latin. 16. apud viduam Francisci Regnault Paris* 1552. Caille. p. 132.] „ Magdelaine Bourielle veu„ ve de Francois Regnault libraire fit „ imprimer, la police humaine de Fran„ cois Patrice, traduite par Jean le Blond „ en 1553. In bibliotheq. de la Croix du Maine, pag. 205. illa vocatur *Magdelaine Boursette*, & apud Caille. pag. 79. *Magdelaine Bouchette*.

(*d*) Caille. p. 131.] „ Claude Fremy „ fit imprimer les fondemens de la foy „ par Nicole Grenier, in 8. 1553. *Optati „ Milevitani libri VI. de schismate Dona„ tistarum, cum præfatione Fr. Balduini*, „ *in* 8. 1563. [sic Bibliothec. Tellerian. „ p. 32.] *Historiæ Ecclesiasticæ Scriptores „ varii Græci Latinè per Joannem Chri„ stophorsonum. in fol.* 1571. [Sic Fabric. Bibliothec. Græc. lib V. cap. 4. pag. 120. Sed nomine typographi non addito. Et Bibliothec. Cordes. pag. 154. *apud Claudium Fremy*.] „ Il avoit épousé Marie „ Fontaine.

Caille. p. 134.] „ Claude Fremin fit „ imprimer, la pratique de l'homme „ Chrestien par Nicolas (*repone*, Nicole) „ Grenier, in 16. 1554. Catholique pur„ gation du Purgatoire & suffrage pour „ les trépassez par le mesme Nicolas „ (Nicole) Grenier, in 8. 1562. Sic Draud. Biblioth. Gallic. pag. 27. Sed Verdier. pag. 924 la pratique &c. chez Claude Fremy 1554. Catholique purgation &c. chez Claude Fremin 1562. Itaque locus est dubitandi, an *Claude Fremy* & *Claude Fremin* duo fuerint librarii, an unus forsan sub diversâ nominis orthographiâ. Vidi exemplar Cypriani operum ex editione Guil. Morelii in fol. 1564. quod in titulo habet, *Parisiis M. D. LXIIII. apud Claudium Fremy, sub insigni D. Martini, viâ Jacobæâ.* Claudio Fremy aliquando excudebat Joannes Benenatus; uti anno 1569. *Gregor. Nazianz. opera Latinè*, fol. imprimendi privilegium concessum est (à Claude Fremy marchant libraire en l'université de Paris) anno 1567.

(*e*) Caille. p. 132.] „ Denis Duval fit „ imprimer, la Susanne de Didier Oriet „ in 4. 1553. (sic Verdier. pag. 265. & „ Draud. Bibliothec. Gallic. pag. 156) „ Il avoit pour marque, Alexandre sur „ son Bucephale, le tournant contre le „ soleil, avec ces mots, *non vi sed in„ genio.* Il eut de Marie Piscot sa fem„ me plusieurs enfans, entre lesquels De„ nis. Il mourut le 2. Fevrier 1621. & „ fut enterré à Benoist. Aliquando Jacobo Du Puis & Ægidio Beys suam operam præstitit; nam Justin. Epitom cum not. Bongars. in 8. *Parisiis apud Jacobum Du Puys.* 1581. *Excudebat Dionysius du Val.* Et Horat. Epistolæ cum præ-

 lection.

(*a*) JOANNES GUEULARD; (*b*) JOANNES SAVETIER; (*c*) NICOLAUS BAFFET:
1554. (*d*) MARINUS MASSELIN; (*e*) PHILIPPUS RITHOVEUS; (*f*) PETRUS THIERRY; (*g*) FRANCISCUS BARTHELEMY; (*h*) ANNETUS BRIERE:

lection. Claud. Minois prodierunt in 4. *Parisiis, apud Ægidium Beys, sub signo lilii albi, viâ Jacobæâ, vel apud Dionysium Du Val. M. D. LXXXIIII.* Et in fine, *Excudebat Dionysius Duvallius.* Dionys. Duvallius excudit etiam *Julian. Oper. Gr. Lat.* 8. 1583. *Hippocrat. de morb. mulier. Gr. Lat.* 1585. *Epigramm. & poemat. veter. Latinor.* 8. 1590.

(*a*) Caille. p. 132.] „ Jean Gueulard „ fit imprimer la Doctrine du siecle do- „ ré, ou de l'Evangelique regne de J. „ C. par Guill. Postel, in 16. 1553. (sic „ Verdier. pag. 105. Draud. Biblioth. „ Gall. pag. 34. Sed Croix du Maine „ pag. 485. *chez Jean Ruelle*) le dit livre „ a esté imprimé sur la fin du livre, „ vulgairement appellé *la mere Jeanne* „ *de Postel*, autrement intitulé, les tres- „ merveilleuses victoires des femmes du „ nouveau monde 1553 (Croix du Maine. pag. 485.) *chez Jean Gueullard a l'enseigne du phœnix pres le college de Reims.* (sed Verdier. pag. 105. & Draud. Biblioth. Gall. pag. 34) *impr. par Jean Ruelle.* Puto igitur Joannem Gueulard & Joannem Ruelle in his imprimendis socios fuisse. De Postelli vitâ & libris lege *Memoires de litterature Tom.* I. *Articl.* I.

(*b*) Caille. p. 132.] „ Jean Savetier „ fils de Nicolas [de quo vide Annal. „ Typogr. Tom. 2. pag. 690.] imprima „ pour Oudin Petit *Homiliæ in Epistolas* „ *Dominicales totius anni per Fr. Joan.* „ *Royardum*, in 8. 1553. & pour Gilles „ Gorbin, *Theologia Platonica de immor-* „ *talitate animarum, authore Marsilio Fi-* „ *cino.* in 8. 1552. Il eut pour femme Catherine Pinot. De Ægidio Gorbin, infrà dicetur, ann. 1557.

(*c*) Caille. p. 132.] „ Nicolas Baffet „ fit imprimer, Recueil d'Epitaphes d'Hi- „ laire Courtois, en 1553. Sed Croix du Maine pag. 170. *chez Nicolas Buffet.* Itaque puto non *Baffet* scribendum, sed *Buffet*, de quo Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 561. Reperio etiam in Draud. Biblioth. Gallic. pag. 148. Verdier. pag. 570. La publication de l'estat de la chancellerie faicte par Mercure, par Hilaire Courtois, impr. à Paris, par Nicolas Buffet in 8. 1545. Et Croix du Maine. pag. 98. „ Eclogue pastorale de Francois Habert „ sur les nopces de Philippes roy d'Espa- „ gne & d'Elizabeth fille de Henry II. „ impr. à Paris chez la veuve de Nicolas „ Buffet l'an 1559.

(*d*) Caille. p. 134.] „ Marin Masselin „ imprima pour Jacques Kerver (de quo „ Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 562) „ Discours du songe de Polyphile in fol. 1554. Hunc librum ex Italico Francisci Columnæ in Gallicum sermonem vertit Joannes Martin: Vide Verdier. pag. 720. [1554.] & Croix du Maine. pag. 243. [1546.] Sed, *chez Jaques Kerver*, Marino Masselin non nominato. De Italicâ editione consule Annal. Typograph. Tom. I. pag. 254.

(*e*) Caille. p. 134. & Long. Bibliothec. Sacr. Tom. I. pag. 654. *Nov. Testam. Latin. cum schol Jo. Benedicti. in* 12. *Parisiis, apud Philippum Rithoveum.* 1554.

(*f*) Caille. p. 134.] „ Pierre Thierry „ (fils de Pierre, natif de S. Fargeau en „ Champagne, qui vint à Paris en 1514. „ & commenca à exercer la librairie chez „ Galliot Dupré) fit imprimer (avec An- „ toine le Clerc; Verdier. pag. 760 Draud. „ Biblioth. Gallic. pag. 50. & vide priùs „ ann. 1547. Antoine le Clerc) Abregé „ du droit civil par Jean de Vernoy 8. „ 1554. (Croix du Maine, pag. 271.) Il „ laissa un fils nommé Henry.

(*g*) Caille. p. 134.] „ Francois Barthe- „ lemy fit imprimer *Explicatio locorum me-* „ *dicinæ*, in 8. 1554.

(*h*) Caille. p. 134.] „ Annet Briere im- „ prima, Abregé de l'art poetique par „ Claude de Boissiere en 1554. (Croix du Maine pag. 54. & l'art d'Arithmetique, par le mesme, in 4. 1554. Verdier. pag. 168. Draud. Bibliothec. Gallic. „ pag. 127.) Histoire de nostre temps „ fai-

RE: (*a*) ÆGIDIUS ROBINOT; (*b*) NICOLAUS DU CHEMIN: (*c*) HÆREDES CAROLÆ GUILLARD:

1555. (*d*) JOANNES HULPEAU: (*e*) BERNARDINUS TURRISANUS; (*f*) PETRUS BUEGUIN; (*g*) JOANNES LESCALLIER; (*h*) FRANCISCUS LE HUBY:

1556.

„ faite en Latin, & traduite par Pierre „ Boaistuau surnommé Launay, in 16. „ 1556. C'est l'Histoire de Francois premier. Histoires prodigieuses & memorables depuis la naissance de N. S. jusqu'à nostre siecle, par le meme Boaistuau, in 4. 1560. (Hic liber apud Verdier. p. 983. Croix du Maine. pag. 386. & Draud. Biblioth. Gall. pag. 93. dicitur prodiisse in 8. 1561. *Paris. par Vincent Sertenas.* Vidi Librum, cui titulus; *Constitutiones Apostol. Latinè, Jo. Carolo Bovio episcopo Ostunensi interprete, cum ejus scholiis; apud Jacobum Dupuis; excudebat Annetus Briere, viâ olitoriâ. Paris.* 1564. 8.

(*a*) Caille. p. 136.] „ Gilles Robinot „ fit imprimer, Poesies de Louis le Caron autrement dict Charondas (Verdier. pag. 792. Draud. Biblioth. Gall. „ pag. 147.) in 8. 1554. Gabriel du Preau, „ dit Prateolus, de l'authorité du Concile in 8. 1564. (Hic liber apud Verdier. pag. 435. Draud. Biblioth. Gall. pag. 35. dicitur prodiisse 1564. 8. à Paris par Robert le Maignier. Quem Joannes de la Caille p. 157. 158. ante annum 1572. excudisse non scribit.) Il avoit pour devise, *Ne quid nimis*, autour de sa marque, qui estoit Icare tombant dans la „ mer. Il laissa un fils nommé Gilles.

(*b*) Caille. p. 127.] „ Nicolas du chemin natif de Provins, fondeur & graveur de poincons, particulierement „ pour la musique, imprima des Chansons spirituelles mises en musique par „ Claude Joudimel en 1554. Horæ in „ laudem B. V. ad usum Ecclesiæ Parisiensis, in 12. 1574. Il fut marié à „ Catherine de la Haye.

(*c*) *Nov. Testam Lat in* 24 1554. Long. Biblioth. Sacr. Tom. 1. pag 654. Ubi lego hoc Novum Testamentum *apud hæredes Carolæ Guillard* prodiisse. Vidi tamen S. Chrysostomi enarrationem anno 1555. *apud Carolam Guillard* excusam. De quâ lege priùs, ubi Carolæ Guillard mentio facta est.

(*d*) Caille. p. 137.] „ Jean Hulpeau „ fit imprimer, Instruction sur l'Anatomique partie de la physiologie d'Hippocrate & Galen, traduite du Latin de „ Jaques Sylvius par Jean Guillemin (Verdier. pag. 709. 710.) in 8. 1555. *Mureti* „ *orationes* in 16. 1578. Il epousa Catherine Guerard.

(*e*) *Oribas. Sardian. Collect. Medicin. Latinè; apud Bernardinum Turrisanum, viâ Jacobæâ, sub officinâ Aldinâ*, 8. 1555. Hic cum Guil. Morelio commercium habuit typographicum; nam *Actuar opera*, 1556. & *Vergar. Gramm.* 1557. *apud Guil. Morelium & Bernardum Turrisanum in Aldinâ bibliothecâ.* Huic Bernardino sive Bernardo Turrisano insigne fuit Aldina anchora cum delphino & voce *ALDUS*. Quo cognationis gradu hic & Federicum Turrisanum, qui Venetiis typographiam exercebat, & Aldinam familiam attigerit, non satis mihi compertum est.

(*f*) Caille. p. 137.] „ Pierre Bueguin „ fit imprimer, *Flores epigrammatum &c.* „ *in* 16. 1555. Les sympathies & antipathies traduittes du Latin d'Antoine „ Mizault par Nicole le Houlx. in 16. „ 1556. Sic Verdier. pag. 924. Croix du „ Maine pag. 359.

(*g*) Caille. p. 137.] „ Jean Lescallier „ imprima, les quinze effusions du sang „ de J. C. in 8. 1555. Il avoit une sœur „ nommé Annete ou Jacquette Lescallier, qui épousa vers l'an 1538. Gabriel „ Gregoire imprimeur, dont elle eut un „ fils nommé Arnoult Gregoire né 16. „ Juill 1541.

(*h*) Caille. p. 137.] „ Francois le Huby imprima *Epitome in Prosodiam &c.* „ in 12. 1555. Il eut un fils d'Adrienne „ Lainette nommé Francois.

1556. (*a*) GULIELMUS THIBAULT; (*b*) RICHARDUS ROUX; (*c*) STEPHANUS DENISE; (*d*) NICOLAUS

(*a*) Caille. p 138. Verdier. p 696. Draud. Biblioth. Gall. p. 26.] „ *Opus tripartitum* „ de Jean Gerron chancellier de l'Université de Paris, à Paris, 16. par Guillaume Thibault. 1556. De primâ hujus libri editione vide Annal. Typograph. Tom. 1. pag. 215.

(*b*) Caille p. 138] „ Richard le Roux „ imprima les histoires de Matathias & de „ Judas Machabée in 8. 1556. Discours „ des champs Faëz, à l'honneur des da„ mes, par Claude de Taillemont, en „ 1557. (Croix du Maine. pag. 64.) & „ pour Jean Mace, Annales & Chroni„ ques de Nicole Gilles, augmentées par „ Denis Sauvage, in fol. 2. vol. 1562. Hic liber memoratur in Long. Bibliotheq. Historiq. num. 7436. sed sinè Richardi le Roux mentione. Et in Verdier. pag. 255. impr. à Paris par Gabriel Buon. 1562.

(*c*) Caille. p 138.] „ Estienne Denise „ fit imprimer, la harangue de Francois „ Habert sur la reception de M. Jean le „ Moinier au degré de Lieutenant civil à „ Paris, en 1556. (Croix du Maine. pag. „ 99. chez Guillaume Thiboult & Estien„ ne Denise) Il prenoit la qualité de li„ braire suivant la cour.

(*d*) Caille. p. 138.] „ Nicolas Ches„ neau Angevin de la paroisse de Cheffes, „ libraire juré, imprima *Confessio Augustiniana* in 8. 1556. (Bibliothec. Cordesian. „ p. 73.) & 1570. Les œuvres de S. Cy„ prien traduites par Jaques Tigeou An„ gevin, fol. 1574. (Verdier. pag 627.) „ *S. Gregorii Nazianz. opera Latinè, Jac.* „ *Billio interprete*, in fol. 2. vol. 1583. „ Cette edition passe pour une des meilleures. [Apud Fabric. Biblioth. Gr. Lib. V. cap. 12. pag. 510. memoratur per *Sebastianum Nivellium* edita; & apud Bibliothec. Thuan. Tom. 1. pag. 27. per *Morellum*. Forsan in hâc editione Nicolaus Chesneau, Nivellius & Morellus socii fuerunt.] „ Chesneau s'est fait distin„ guer par la grande quantité de livres, „ qu'il a imprimés en perfection, & au„ devant de la pluspart desquels il nous a „ donné des prefaces, epistres, & discours „ tres-intelligibles & tres sçavans. Il é„ pousa Marie Aurillet, & mourut en „ 1584. Il avoit deux freres, Thomas „ auteur d'un traité contre les dances, „ imprimé à Paris en 1564. (Croix du „ Maine. pag 466.) & Nicolas, qui fut „ marié à Magdelaine Ruelle fille de libraire. Cum hôc Nicolao Chesneau non est confundendus alius Nicolaus Chesneau dictûs Querculus, Sacerdos, Turterone in Rhetelensi comitatu natus, S. Symphoriani Rhemensis decanus & canonicus, cujus opera recensentur in Bibliothecis du Verdier. pag. 902. & de la Croix du Maine. pag. 338. & Draud. Gallic. pag. 21. Nicolai hujus Querculi opus (scil. l'histoire de l'Eglise Metropolitaine de Rheims traduite du Latin de Flodoard en Francois par iceluy Chesneau) traditur excusum in 4. *à Paris par Nicolas Chesneau libraire*, 1581. Verdier. pag. 903. *à Reims par Jean de Foigny*, 1581. Long. Bibliotheq. Historiq. num. 3746. Sed *à Reims par Jean de Foigny*, 1580. Croix du Maine. pag. 139. In Long. Bibliotheq. Historiq. num. 837. invenio, *Discours des Eaux de Barbotan en la comté d'Armaignac, par Nicolas Chesneau medecin*, *in* 8. *Bourdeaux*, 1629. Non vero absimile est hunc Nicolaum medicum fuisse Nicolai Librarii fratrem, qui Magdalenam Ruelle duxerat. Nicolai Chesneau librarii elogium hoc dedit Franciscus de la Croix du Maine, in Bibliothec. pag. 339. „ Nicolas Chesneau Angevin, na„ tif de la paroisse de Cheffes en Anjou, „ Libraire tres-renommé en l'Université „ de Paris. Il se voit plusieurs prefaces, „ epistres, & autres discours au devant „ des œuvres, qu'il a imprimees; des„ quelles encores qu'il n'en soit l'autheur, „ si se trouvent elles mises * en son nom. „ Il mourut l'an 1584. Francois de Bel„ leforest le loüe fort en son livre de la cos-

* Igitur cavendum est, ne quamcunque epistolam libro præfixam viderimus sub typographi aut bibliopolæ nomine, statim putemus eandem ab illo conscriptam fuisse; nisi de illius eruditione ita constet, ut alterius operâ uti ad eam conscribendam non necessé habuerit.

LAUS CHESNEAU; (a) FRANCISCUS HONORAT; (b) JOANNES BRIDIER; (c) AMBROSIUS DE LA PORTE:

1557

„ cosmographie au chapitre d'Anjou &c. „ comme aussi il le merite bien, par les „ beaux livres, qui ont esté imprimez par „ sa diligence, & ayant fait les frais d'i„ ceux, aidé de ses amis, car autrement „ il n'y eust peu satisfaire. Ex Nicolai Chesneau officinâ prodiere multa Gentiani Herveti opuscula, quæ in Bibliothecis Verdier. pag. 441. Croix du Maine. pag. 120. Draud. Gallic. pag. 29. lector reperiet. Inter illa Joannes de la Caille (p. 138.) recenset hunc librum: „ Il fit imprimer à „ Rheims le Concile de Trente in 8 qu'il „ fit traduire par Gentian Hervet, & qu'il „ vendoit en sa boutique à Paris, en 1564. „ C'est la premiere traduction de ce li„ vre, qui est tres-recherchée. L'on trou„ ve dans cette edition, que trois Cardi„ naux s'opposerent à la confirmation du „ Concile de Trente, lors qu'elle fust de„ mandée par les Peres. Hunc librum puto à Joanne Foigny (qui eo tempore plurimos Herveti tractatus Rhemis emittebat) impressum fuisse. Hujus meminit Bibliotheca Telleriana (pag. 190. *anno* 1566 *in* 8. *Rhemis*, sed sinè typographi nomine. In Caille p. 138. habetur tanquam à Nicolao Chesneau emissus, *Procopius in Esaiam*, *fol.* 1580. Procopii autem, quod vidi, exemplar *excudebat Joannes Mestayer in mathematicis typographus regius*, *sumptibus Michaelis Sonnii*, *Parisiis*, 1580. Sonnio igitur socius esse potuit Nicolaus Chesneau, uti & Sebastiano Honorato [*Dictionar. Latino-Gallic. fol. M. D LXXI. Apud Sebastianum Honoratum. Venundatur Parisiis apud Nicolaum Chesneau*, *viâ Jacobæâ*, *sub scuto Frobeniano & quercu viridi. Excudebat Franciscus Stephanus*.] Nicolao prælum aliquando Federici Morelli inserviebat [*Claud. Espenc. in posterior. ad Timoth. epistol. fol.* 1564. *apud Nicolaum Chesneau*, *viâ Jacobæâ*, *sub scuto Frobeniano & quercu viridi. Excudebat Federicus Morellus.*] Nicolao librario jurato in Universitate Parisiensi concessum est à rege anno 1574. opera Stephani Jodelle imprimendi privilegium, quæ apud eundem Nicolaum Chesneau & Mamertum Patisson prodierunt. Nicolai insigne fuit Quercus viridis, cujus circa truncum serpens circumflectitur fasciculo sagittarum ad caudam ipsius implicito, cum viro adstante, & hôc lemmate, *concordia vis nescia vinci.*

(a) Caille. p. 139.] „ Francois Ho„ norat fils de Balthasar fit imprimer *Eu„ thymii monachi Zigabeni orthodoxæ fidei „ dogmatica panoplia*, *Latinè*, *interprete* „ Franc. Zino, in 8. 1556. In Bibliothec. Thuan. tom. 1. pag. 40. *Euthym. de Orthodox. fid. Latinè per Franc. Zinum*, *Paris*. 8. 1556. Sed typographi aut bibliopolæ nomen non additur. Quo gradu hic Franciscus Honoratus, & Sebastianus Honoratus paulò antè memoratus, & Bartholomæus Honoratus (qui Lugduni inclaruit) affines fuerint, nescio. Bartholomæi Honorati insigne erat urna aquam in arbusculum effundens, cum hâc sententiâ, *poco a poco.* Ex ejus officinâ prodierunt, anno 1576 in 8. Les diverses Leçons, suivans celles de Pierre Messie, par Antoine du Verdier (Vide ejus Bibliothec. pag. 81.) & ann. 1581. in 4. *Imagines Deorum ex Italico Vincentii Chartarii Rhegiensis in Latinum sermonem ab Antonio Verderio traducta*; [*privilegio dato* à Barthelemy Honorati & Estienne Michel, marchands libraires, demeurans à Lyon.]. Et ann. 1585. in fol la Bibliotheque Francoise d'Antoine du Verdier, par Barthelemy Honorat. Achevé d'imprimer le 15. de Decembre, 1584. à Lyon par Jean d'Ogerolles.

(b) Caille p. 139.] „ Jean Bridier fit „ imprimer, Instruction de Jean le Moy„ ne, escrivain à Paris, pour parfaite„ ment bien escrire, en 1556. (Verdier. „ pag. 727. & Draud. Biblioth. Gallic. pag. 143.) Impr. in 16. par Jean Ruelle. (Croix du Maine. pag. 248.) En vers Francois, impr. par Jean Bridier & Jean Hulpeau, l'an 1556.

(c) Caille p. 132.] „ Ambroise de la „ Porte, fils aisne de Maurice [De quo „ Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 580.] „ estoit tres-docte & bien versé en no-

stre

„ ſtre langue : ſes œuvres ne ſont point „ en lumiere (Croix du Maine. pag. 7.) „ On voit deluy une epitaphe (*epitre* „ Croix du Maine.) au devant des dia- „ logues de Jaques Tahureau (*imprimez* „ *par Gabriel Buon.* 1565. Croix du Mai- „ ne. pag. 195. at 1562. Verdier. pag. „ 621). Il imprima *Ciceronis Orationes* „ in 4. 1556. Il mourut le 23. Avril. „ 1571. Il avoit la meſme deviſe, „ que ſon pere, aupres duquel il fut „ enterré à ſaint Eſtienne du Mont; ou „ l'on voit leurs epitaphes miſes par les „ ſoins de Maurice de la Porte, frere „ aiſné (Croix du Maine. pag. 7.) de cet „ Ambroiſe, autheur d'un livre, qui a „ pour titre, *Livre d'Epithetes tres-neceſ-* „ *ſaire à ceux qui font profeſſion de la poë-* „ *ſie & de l'hiſtoire* (*Imprimé à Paris chez* „ *Gabriel Buon in* 8. 1571. & *in*.16. 1580. Verdier. pag. 34. Croix du Maine. pag. 7. & 320. Draud. Bibliothec. Gallic. pag. 143.) „ Cet ouvrage a donné lieu à „ cette epitaphe qui eſt à coſté de cel- „ le de ſon pere à ſaint Eſtienne du „ Mont.

„ *Paſſant, s'il ne te peut tomber en fantaiſie,*
„ *Que meſme fléche puiſſe occire, & donner vie,*
„ *Voy ce Tombeau où eſt* DE LA PORTE *enterré,*
„ *Tombeau d'un grave corps rarement honoré:*
„ *Phœbus qui l'aimoit tant, que d'un enthuſiaſme,*
„ *Comme d'un aiguillon luy chatouilloit ſon ame,*
„ *Le fichant ſur le livre, & d'eſprit curieux*
„ *Luy faiſant remarcher les Arts laborieux,*
„ *Luy a donné la mort avant l'age avancée;*
„ *Mais le meſme Phœbus a bien recompenſée*
„ *Une ſaiſon ſi courte à mil & millions*
„ *De ſiecle que vivra de la Porte ſon nom.*
„ *Il eſt mort s'efforcant d'honorer noſtre France,*
„ *Pointelé du deſir d'accabler l'ignorance.*
„ *Ce deſir, qui a pû une vie abreger,*
„ *Luy pourra double vie à un coup prolonger.*
„ *Une ſera au ciel, l'autre en la terre baſſe;*
„ *Car Dieu, qui le cherit, au ciel luy donne place,*
„ *Et ſon renom fameux le fait vivre entre nous.*
„ *Il eſt mort travaillant pour le profit de tous,*
„ *Honorant la memoire, & les cendres müettes,*
„ *Et le cercueil où giſt l'Autheur des Epithetes.*
„ *Et ſi tu es devot, dreſſe ta voix à Dieu,*
„ *Et pour le Trépaſſé fais-luy quelque humble vœu.*

Obſervandum eſt autem authores variare in ſuis de illorum Epithetorum authore ſententiis. Draudius enim & Verderius opus illud Ambroſio de la Porte, Franciſcus de la Croix du Maine. Mauricio de la Porte, adſcribunt. Joannes de la Caille de Ambroſii & Mauritii fratrum ætate ſibi conſtare non videtur (aut potiùs error eſt typographicus); nam Ambroſium natu primùm majorem (*Ambroiſe de la Porte fils aiſné de Maurice*) & paulò pòſt minorem (*Maurice de la Porte frere aiſné de cet Ambroiſe*) facit: & afferit Ambroſium 23. Aprilis, anno 1571. deceſſiſſe. At Franciſcus de la Croix du Maine Mauritium natu minorem anno 1571. 23. Aprilis, anno ætatis ſuæ 40. deceſſiſſe affirmat. (*Maurice de la Porte Pariſien, frere puiſné d'Ambroiſe de la Porte, tous deux hommes bien doctes & tres-eloquents Celui-cy nommé Maurice a mis en lumiere un livre d'Epithetes —— Il mourut à Paris l'an* 1571. *le* 23. *jour d'Avril âgé de* 40. *ans*) Certè Mauricium Epithetorum authorem ultra annos quadraginta vitam non produxiſſe indicare hìc videtur verſus, *luy a donné la mort avant l'age avancée.* Ad ſententiam equidem Franciſci de la Croix du Maine accedo: ſcilicet Mauritium Ambroſio fratre juniorem Libri Epithetorum ſcriptorem anno 1571. ætatis ſuæ quadrageſimo obiiſſe. Ambroſius de la Porte Univerſitatis Pariſienſis librarius juratus anno 1553. Januar.

1557. (a) Claudius Picquet; (b) Ægidius Gourbin; (c) Ludovicus de Banville. Lugduni anno 1549. (d) Joannes Tornæsius : 1550.

nuar. 30. obtinuit privilegium imprimendi epistolas familiares Ciceronis cum commentar. quæ prodierunt in fol. 1557. apud Audoënum Parvum & Jacobum du Puys, à Benedicto Prevotio excusæ.

(a) Caille. p. 140] ,, Claude Picquet ,, fit imprimer par Jean le Blanc les Pseau- ,, mes de David en Latin, avec des no- ,, tes Francoises, qui expliquent la vertu ,, de Pseaumes, in 8 en 1557. ce qui ,, rend ce livre assez curieux.

(b) Caille. p 140.] ,, Gilles Gorbin li- ,, braire jure fit imprimer Dialogues de ,, George Pictorius, traduits par Armand, ,, Pasquet, in 8. 1557. Il mourut en ,, 1590. & fut enterré à S. Benoist. Ægidium Gorbinum ante 1557 innotuisse comperio ex Draudii (pag. 97.) & Verderii (pag. 726.) Bibliothecis, ubi *Jean Millet de St. Amour en la conté de Bourgoigne a traduit les cinq livres d'Egesippe, impr. à Paris*, 4. *par Gilles Gourbin*, 1551. Ægidii Gorbini insigne fuit Pandora cum suâ pixide, & hâc gnomâ, *intus spes sola remansit.* Vidi librum, cui titulus, *Oratiunculæ quatuor* [*Lepidi*, *Philippi*, *Macri*, *Cottæ*] *& Epistolæ duæ* [*Pompeii*, *Mithridatis*] *ex libris historiarum Sallustii*: *Parisiis*, *apud Ægidium Gorbinum*, *sub signo spei*, *è regione collegii Cameracensis. in* 4. *M. D. LXXXVI.*

(c) Caille. p. 140.] ,, Loys de Banville ,, libraire au Palais fit imprimer les An- ,, nales & Chroniques de France de Ni- ,, colas (Nicole) Gilles in fol. 1557. Hujus authoris & libri mentionem reperio in Bibliothecis Verdier. pag. 923. Croix du Maine. pag. 358. Draud. pag 99. & Long. Historiq. num. 7433. Sed nullibi invenio hunc aut annum aut librarium.

(d) Ex doctissimo authore notarum in Adrian. Baillet. (Jugem. des Sav. Tom. I. pag. 376.) comperio quatuor fuisse Tornæsios. I. Joannem, inter ecclesiæ Romanæ Catholicos natum, inter Calvinistas Lugduni mortuum, typographum egregium. 2. Joannem illius filium, inter Calvinistas natum Lugduni; unde anno circiter 1584 migrans suas fortunas Genevæ constituit. 3. & 4. Joannem Antonium & Samuelem fratres, quorum avus erat Joannes secundus. Hic Joannes Tornæsius secundus patrem superavit quidem doctrina, sed typographicâ arte minimè æquavit. Sub * Joannis hujus secundi nomine prodierunt notæ in Petronium, quas (utì Boissardus in 2. Iconum parte monuit) Dionysius Lebé, à se licèt scriptas maluit tamen Ternæsio quàm sibi attribui. Audiendum est, quid de Tornæsio hôc aliísque dixerit Adrianus Baillet. ,, Cet homme voulant nous mon- ,, trer, qu'il savoit quelque chose, a ,, composé quelques livres de belles let- ,, tres; & voulant nous faire voir en mé- ,, me tems, qu'il connoissoit le fin de son ,, métier, il nous a donné quelques edi- ,, tions entre les autres, qui sont tout à ,, fait charmantes pour la beauté & la ,, netteté des caractéres, & pour l'exacti- ,, tude de la correction. Les autres n'ont ,, point mal fait, mais il faut avouer, ,, que ce qu'ils ont imprimé à Geneve est ,, fort inferieur en tout à ce qui nous est ,, venu de leur imprimerie de Lyon. Ils ,, nous ont donné le catalogue de leurs ,, editions.

Bibliotheq. du Verdier p 758] ,, Jean ,, de Tournes le fils, imprimeur du roy ,, en sa ville de Lyon, a traduit d'Ita- ,, lien, le Capitaine de Jerome Cataneo ,, contenant en 9. chap. la maniere de ,, fortifier &c. impr. à Lyon 4 par ledit ,, de Tournes 1574. Le dernier volume ,, des Nouvelles de Bandel traduit d'Ita- ,, lien & impr. à Lyon 8. & 16. par A- ,, lexandre Marsilii 1574 & 1578. Escuy- ,, rie de Marco de Pavari Venitien. impr. ,, à Lyon fol. par ledit de Tournes tra- ,, ducteur

* Fabric. Biblioth. Lat. vol. alter. p. 541.] ,, Petron. Lugd. 1 75 8 apud Tornæsium, qui duobus ,, impressis, & totidem MSS. Cujacii & Dalechampii adjutus, & operà ulus Dionysii Lebei Batillii ,, JCti celeberrimi Petronium recensuit, eique variarum lectionum libellum adjunxit:

1550. ANGELINUS BENOIST;
1551. JACOBUS DE MILLIS; BALTHAZAR ARNOUILLET;

„ ducteur 1581. *Insignium aliquot viro-*
„ *rum seu philosophorum icones cum eorun-*
„ *dem vitâ. Excus.* 8. *ab eodem Tornæsio*
„ *collectore* 1559.

Tornæsianum insigne fuit serpentes bini capitibus caudísque in gyrum coeuntibus in se circumvoluti, cum parvulis ad latus erumpentibus; gnomâ hâc in gyro medio inscriptâ, *QUOD TIBI FIERI NON VIS, ALTERI NE FECERIS.* Anno 1549. excusum elegantissimè *Alphabetum Hebraicum* in 8 prodiit *Lugduni apud Joannem Tornæsium.* [Long. Biblioth. Sacr. Tom. 2. pag. 95. Biblia Gallica, in fol. Lugduni, Philiberti Rollet, Joannis de Tournes. 155.] Anno 1552. *Marcelli Palingenii Zodiacus.* in 12. *Lugduni apud Joannem Tornæsium & Guil. Gazeium.* Anno 1556. *Poemata Pythagoræ & Phocylidis Gr. Lat.* in 8 *Lugduni apud Joannem Tornæsium & Guil. Gazeium.* Anno 1554. *L'Algebre de Jaques Peletier.* in 8. *à Lyon par Jean de Tournes imprimeur du roy.* Ad hujus libri & proximè sequentis calcem affigitur icon angeli ligaminibus in se complicatis circumdati, cum hôc lemmate, *SON ART EN DIEU. Polyæni Stratagemat Gr. Lat.* in 12. *M. D. XXCIX. Apud Joan. Tornæsium Typ. Reg. Lugdunensem.* Cui editioni Is. Casaubonus addidit præfationem ann 1588 datam; in quâ hæc; * *Redeo ad Polyænum; in cujus versione si quid mutatum reperies (reperies autem multa) id omne Joanni Tornæsio nostro acceptum feres; qui quicquid typis suis mandat, id ut quàm emendatissimum, & quantum in ipso est, omnibus numeris absolutum exeat, eniti solet.* Si hæc Polyæni editio Lugduni (nam nullum urbis nomen præfert) prodierit, (eámque ibi prodiisse puto ex iis, quæ ibi adduntur, verbis, *typ. reg. Lugdunensem*) oportet hunc Tornæsium anno 1584. Genevam nondum migrâsse, quod vir mihi priùs jure laudatus affirmavit. De Tornæsio, non est omittendum, quid Lambinus in præfatione suo Horatio præfixâ scribat; *sibi ex Italiâ reverso librum* (Horatii) *calamo scriptum, vetustissimum à Jo Tornesio typographo Lugdunensi oblatum fuisse.* Neque quid in ejus laudem scripserit Gulielmus Borluyt in suâ ad lectorem præfatione [Vide *Descriptionem Historiarum ex Exodo sequentibúsque libris memorabilium per Gul. Borluyt. Lugduni. apud Joan. Tornæsium.* 1558. *in* 8] *Incidi in Joannem Tornæsium, virum (Dii boni) quantâ humanitate in humanioris disciplinæ professores! in egenos pathiâ! familiaritate in suos! integritate & clementiâ in omnes! Is licèt ingentem provinciam & onus (ut fertur) Atlanticum* [scilicet, ut historiarum biblicarum descriptionem, quam Gulielmus Paradinus inceperat, & in Geneseos libro concluserat, continuaret] *humeris meis, juvenili fortè robore vernantibus, nullâ interim basi suffultis imposuerit; duro tamen telo necessitate coactus tuli modestè, & opus hoc imprimis utile, ab alio inchoatum, deduxi, quàm potui ocyssimè, usque ad umbilicum.*

Gulielmus Borluyt libello suo, ut accedat Ioannem Tornæsium adolescentem.

Ergo, liber, vulgi temerarius ibis in ora?
Nec memor Icarii nominis esse potes?
&c. &c. &c
Sic te defendat Tornæsius ore diserto,
Percharus musis, indole & egregiâ.
Cujus & ingenium (vivat modò) noscet Eoüs,
Et qui Phœbeos abluit amnis equos.
Hujus adi, Latio licet es de fonte, camœnas;
Auguriúmque meum judiciúmque refer.
Protinus ille suo si te dignabitur albo
Doctorum, grates supplice habeto genu.
&c. &c.

* Id non puto prætereundum, quod ibidem scribit Is. Casaubonus, se (anno 1587.) quum Strabonem edidit, vixdum vigesimum octavum suæ ætatis annum ingressum fuisse.

LET; (*a*) DOMINICUS VERAARDUUS:
1552. (*b*) MATHIAS BONHOMME:
1554. (*c*) MAURITIUS ROY & LUDOVICUS PESNOT; (*d*) BARTHOLOMÆUS FREIN:
1556. HÆREDES JOANNIS MICHEL; (*e*) MICHAEL SYLVIUS:

1557.

(*a*) *Ling. Latin. Exercitatio Jo. Lod. Vivis. Lugduni, excudebat Dominicus Veraarduus.* 1551. in 8. Veraardui insigne fuit Phœnix in rogo erectis in solis radios oculis, altero pede globum tenens, altero librum (cui inscribitur vox, *VERA*) apertum; cujus rostro adnectitur nomen, *ARDUUS.* Phœnicis imaginem cingunt duo limbelli; interiori hæc imprimuntur, *ETIAM SI MORTUUS FUERIT, VIVET. IO. CAP. XI.* Exteriori hæc, *D. V. P. E. P. I. E. R.* 1540. Priores duæ literæ indicant typographi nomen, & figuræ numerales annum fortè, quo artem cœpit exercere. Quid significent reliquæ, conjectent sagaciores.

(*b*) De Mathiâ Bonhomme dictum est paulò antè, ubi de Joanne Bonhomme. Hic Mathias cum Antonio Vincent. aliquando socius fuit; nam anno 1560. excusum in 4. vidi (ex tertio Petri Antesignani exemplari) Terentium, qui in titulo Mathiæ Bonhomme, vel Antonii Vincentii nomen & insigne gerit; cujus tamen privilegium uni Mathiæ concessum est.

(*c*) *Quelques Philippicques de Demosthene & Ciceron, à Lyon, par Maurice Roy & Loys Pesnot*, 1554. in 8. Insigne erat Salamandra, cum hôc adagio, *VIRTUTI SIC CEDIT INVIDIA.* Huic Ludovico fuit frater Carolus; nam vidi hunc librum, *Cicer. Epistol. ad Q. Fratr. de provinciâ rectè administrandâ, cum comment Franc. Hotomani*, in 4. *Lugduni, ad Salamandræ* (scil. signum), *apud Ludovicum & Carolum Penot, fratres.* 1564. Hujus autem libri editioni præfigitur arbor, cujus ramos apes pervolitant, radicem formicæ obsident, cum hâc gnomâ, ΑΝΕΥ ΠΟΝΟΥ ΠΕΝΙΑ.

(*d*) Bartholomæus Frein Lugduni anno 1554. pro Theobaldo Pagano Terentii Eunuchum in 8. & pro Joanne Temporali Pet. Victorii Varias lectiones in 4. excudit. Privilegium Pagano [*Thibauld Payen libraire & imprimeur en Lyon*] anno 1552. & Temporali [*Iean Temporal, marchant libraire, demourant en Lyon*] 1553. concessum est. Temporalis insigne erat imago Temporis cum his sententiis, ΓΝΩΘΙ ΚΑΙΡΟΝ, *ET FUGIT INTEREA FUGIT IRREPARAPILE TEMPUS.*

(*e*) *Ioach. Fortii Ringelb. opera.* in 8. *Lugduni, apud Antonium Vincentium.* 1556. cum insigni Vincentiano. Et ad libri calcem, *Lugduni, ex officinâ typographicâ Michaelis Sylvii, M. D. LVI.* sub imagine scorpii, cum his verbis, *MORS ET VITA.* Sylvii nomine alii fuerunt, quorum alter *Lambertus Sylvius*, apud quem *prostitit Honorii dialogus* &c. *Coloniæ. M. D. LII. in* 8. alter, *Gulielmus Sylvius*, typographus regius, Antverpiæ; cujus insigne, Angelus manu alterâ librum, alterâ falcem tenens, cum hôc verbo, *SCRUTAMINI*: ex cujus officinâ prodierunt in 8. anno 1570 *Sophoclis Tragœdiæ carmine Latino à Georgio Ratallero redditæ*; & anno 1565. *Apollodori Bibliotheca Latinè, Benedicto Ægio Spoletino interprete*; cui epistolam ad lectorem idem Gul. Sylvius præmisit, scribitque *se in hunc auctorem non ita pridem* * *Romæ satis mendosè excusum incidisse*; *itaque hortatu hominum doctorum, eum probè castigatum formulis suis evulgavisse.* Item alius fuit *Joannes Sylvius*; qui excudit in 4. ann. 1581. *Demosthenis orationem de coronâ Græcè*; & ann. 1583. *Francisci Porti in Pindarum commentarios.* Neutri libro locus impressionis additur; sed huic præfigitur Æmylii Francisci Porti F ad Bernensis

* Notat hîc, nî fallor, *Apollodori editionem Græc. Lat.* in 8. *Romæ, apud Antonium Bladum.* 1555.

1557. (*a*) Petrus Anteſignanus; Joannes Gros & (*b*) Petrus Michel: Pinenſis Reip. Dominos epiſtola, Lauſannæ Idibus Februarii 1583. data: in titulo libri conſpicitur quædam ſylvæ effigies; & vir arborem mediam reliquis ſublimiorem conſcendens, ut coronam in ejus apice poſitam prehendat. Illi libro (ſcil. Demoſthen. Orat.) præfigitur figura *veræ Religionis*, qualem in Theodori Bezæ epigrammatibus legimus deſcriptam hôc dialogo decaſticho.

Quænam, age, tam lacero veſtita incedis amictu?
Religio, ſummi filia vera Patris.
Cur veſtis tam vilis? opes contemno caducas.
Quis liber hic? Patris verba ſacrata mei.
Cur nudum pectus? decet hoc candoris amicam.
Cur innixa cruci? crux mihi grata quies.
Cur alata? homines doceo ſuper aſtra volare.
Cur radians? mentis diſcutio tenebras.
Quid docet hoc frænum? mentis cohibere furores.
Cur tibi mors premitur? mors quia mortis ego.

Hoc epigramma Gallicis carminibus redditum in pleriſque Pſalmorum ad uſum congregationum Proteſtantium excuſorum editionibus occurrit.

(*a*) *Clenard. Inſtitut. & meditat in Græc. Ling. Lugduni, per Petrum Anteſignanum. M. D. LVII.* in 4. Et ad calcem Inſtitutionum, *Lugduni excudebat Matthias Bonhomme, M. D. LVI.* Initio Inſigne præfigitur VIRGULA DIVINA [De quâ conſule Eraſm. Adag. ſub titul. *Bon: Fortun.*] cum his ſententiis, Hebræâ (ex Pſalm 4 v. 6.) נכה עלינו אדר פניך יהוה & Græcâ 'ΕΠΙΣΤΗ'ΜΗ ΠΛΟΥΤΙ'ΖΕΙ. Petrum Anteſignanum librariorum albo inſerui, quòd ipſe ſuum nomen in eâ ſubſcripſerit tituli parte, ubi ſua ſolent librarii. An verò hujuſmodi artem exercuerit, aut mercaturam fecerit, adhuc dubito. * Hic fuit Rapiſtagnenſis [*de Rabaſteins, petite ville de Languedoc, au Dioceſe d' Albi*], grammaticus optimus; qui, *dum* † *doctrinæ opinionem affectabant alii, ipſe pro ſuâ virili parte puerorum & formandis & promovendis ſtudiis omnem ſuam operam addixit.* Scholia & praxin (inſigne laboris, eruditionis & induſtriæ ſpecimen) in Græcas Clenardi inſtitutiones (quibus præfixit epiſtolam ad Petrum Labadenſem, Lugduni, 4. Id. April. 1554. datam) conſcripſit, curâ poſtea Friderici Sylburgii (Hanoviæ, typis Wechelianis, apud hæredes Joannis Aubrii, M. DC. XVII. in 4.) recuſas. Anteſignani induſtria ſiniſtram Adriani ‡ Baillet cenſuram non effugit. Anteſignanus ⸸ tribus ex illis, quos in ſuo literario Lugduni erudiebat, diſcipulis inſcripſit ſuas in fabulas *⁎ Terentianas lucubrationes. His imprimendis privilegium in ** Mathiæ Bonhomme, cujus operâ utebatur, gratiam anno 1556. impetravit; & anno 1560. emiſit triplex poëtæ hujus exemplar. Primum notulas continet, & ſingularum ſcenarum argumenta; ſecundum his adjicit omnium ferè, qui in Terentium aliquid ediderunt, commentarios; Tertium compendioſam ex omnium interpretum commentariis expoſitionem & Gallicam præterea trium priorum comœdiarum tranſlationem complectitur. †⸸ Anteſignanus Latinarum Græcarumque cognitioni Hebræarum etiam peritiam conjunxit; ideòque Baylius eum in Colomeſii Galliâ Orientali fuiſſe prætermiſſum miratur.

(*b*) Hic Petrus, non dubito, quin affinis fuerit illius Johannis, cujus hæredes anno 1556. artem exercuiſſe dicuntur.

* Lege Diction. de Bayle. Tom. I. p. 341.

† Præfat. Anteſignan. in Terent. 1560. 4

‡ Jugem des Sav. Tom. 2. pag. 623. *Les grammaires univerſelles de Scot & d' Anteſignan ſont mal digerées, ſans aucun ordre, ſans aucuns principes, & remplies de tant de choſes ou inutiles ou embaraſſantes, qu'on ne ſe peut preſque reſoudre à les lire.*

⸸ Antonio, Theophilo & Joanni Saræis fratribus.

*⁎ Singulis omnium fabularum verſibus exactam pedum rationem ad interiorem marginem appoſuit; ſingulisque vocabulis hyperdiſſyllabis accentus affixit.

** Hunc Baylius in Dictionario vocat *Matthieu Bonhomme.*

†⸸ *Simler. in Epitom. Bibliothec. Geſner.* Petri Anteſignani epiſtola Hebræa ad P. Coſtum, cum ejus libro de Meſſiâ impreſſa. De ratione Græci carminis, & quædam alia.

Pictavii. 1552. BOUCHETI FRATRES.

A typographis, qui in Galliâ artem excoluerunt, pergo ad illos, quos in aliis Europæ partibus floruisse accepimus. Inter Italos, *Aldi Pii Manutii* Romani famam noménque continuaverunt illius posteri. Inter Allobrogas, dum Genevæ *Calvinus* cum suis fidem & politiam refingit, JOANNES CRISPINUS typographiam reformat. Inter Belgas, dum tremendum inquisitionis tribunal severam in libros exercet quæstionem, nequid adversùs Romanæ sedis edicta peccent, CHRISTOPHORUS PLANTINUS Antwerpiæ censurâ laudabili curam adhibet, ne quid in literas peccati admittatur.

(*a*) *Aldo Manutio* (*b*) *Romano, ejusque filiis atque hæredibus, quantum erudita respublica & renascentes præsertim Græcæ literæ debeant, nemo paulò humanior est, qui nesciat.* ALDO seniori anno (*c*) 1515. successit in ejusdem ædibus ANDREAS ASULANUS socer, qui ejus socius ab anno (*d*) 1501 fuerat: Librique ex Aldinâ officinâ prodeuntes exhibuerunt subscripta hæc verba, *in ædibus Aldi & Andreæ Asulani soceri*, usque (*e*) ad annum ferè 1530; deinde, *in ædibus hæredum Aldi Manutii & Andreæ Asulani soceri*, nescio an ultra (*f*) annum 1540; postea, *apud Aldi filios*, usque ad annum (*g*) 1555. Anno 1554. & deinceps hanc lege subscriptionem (*h*), *in ædibus Pauli Manutii, Aldi filii.*

PAULUS MANUTIUS *Aldi* filius, anno circiter (*i*) 1512. natus, *sub*

(*a*) Phil. Labb. Nov. Biblioth. pag. 389. ubi addit *Catalogum librorum, qui ex Aldinâ bibliothecâ prodierunt, extare; sed se, ubi & quo anno editus sit, cùm in manus suas nondum venerit, prorsus ignorare.*

(*b*) Author Notar. in Jugem. des Sav. de Baillet. tom. 1. pag 347.]. „ Alde, „ quoique né à Bassano dans la Marche „ Trevisane, & par cette raison appel- „ lé *Bassianus*, aima mieux dans la suite „ être appellé *Romanus.* Il y joignit „ peu après le nom de *Manutius*, & „ depuis en reconnoissance de la prote- „ ction dont l'honoroit le prince de Car- „ pi Alberto Pio son disciple, il prit „ aussi le nom de *Pius*, devenant par „ ce moyen *Aldus Pius Manutius Romanus.* On peut voir cette gradation a- „ greablement contée dans la XI. orai- „ son de Majoragius. Aldus tamen, quamvìs se Romanum appellari sæpius maluerit; loci natalis nomen non semper dissimulavit; imò utrumque aliquando conjunxit: δεξιότητι Ἄλδου Μανουκίου τοῦ Βασιανέως; *Aldus Manutius Basianâs Romanus*; Lege Annal. Typograph. Tom. 1. pag. 241 245. Et Jugem. des Sav. Tom. 6. pag. 318. & ibidem notas editoris accuratissimi.

(*c*) Lege Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 53. Sed Almeloveen. in Vit. Steph p. 215. & Baillet. in Jugem. des Sav. Tom. 1. p. 347 scribunt Aldum obiisse anno 1516. utì & Mallincrot. de Typograph. p. 91. ex Jacob. Tirin.

(*d*) Annal. Typogr. Tom. 2. p. 46.

(*e*) Ibid. p. 150. & p. 715. scilicet, ann. 1501. 1529

(*f*) Ibid. p. 788. & Ibid. Tom. 3. scilicet, ann. 1533 1540.

(*g*) Vide Ibid. Tom. 3. ann. 1545. 1554. 1555

(*h*) Jovit. Rapic. de num. Orator. 1554.

(*i*) Nam epistolam ad Gulielm. Paccium sic concludit: *Vale, Venetiis. M. D. XXXIII. prid. id. Jun. qui mihi primus dies est anni XXI.* Consule *Paul. Manut. Epistol. edit. in ædibus Manutianis.* 1571. in 8 pag. 267.

(a) *ſub patris ipſius moderatione, Eraſmóque præceptore, annos pueritiæ transegit.* Mihi tamen videtur annos infantiæ potiùs quàm pueritiæ ſub patris (qui poſt ejus natalem annos quatuor non numeravit) moderamine egiſſe. Quamdiu & quantum ſub *Eraſmo* profecerit, non ſatìs adhuc mihi eſt compertum: dubitóque an poſt *Aldi ſenioris* mortem (b) *Eraſmus* ullam in Aldinâ familiâ moram longam traxerit. (c) Quidam putant *Baptiſtam Egnatium* in *Paulo* bonis literis erudiendo multum contuliſſe. Sed quid ipſe de ſuorum ſtudiorum initiis & progreſſu *Paulus* ſcripſerit, attendendum eſt. (d) *Equidem, ut, quod res eſt, aperiam, fateor à primâ pueritiâ ita me in literis eſſe verſatum, ut unam maximè ſpectarem eloquentiam, unam colerem, unam admirarer: atque hôc me ſtudio ſatìs meâ ſponte flagrantem acriùs inflammabant ii, qui tum homines vivebant,*

(a) Zeltner. Corrector. Centur. p. 332. Ubi hæc leguntur: *Quandiu in familiâ paternâ idem vixit, tamdiu, quamvìs in matrimonio jam conſtitutus, adſtitit ei in opere typographico, corrigendo præcipuè, tum verò etiam aliis negotiis agendis. Atque id etiam non ſinè causâ graviſſimâ, nam diligentiam accuratam requirebat Aldus* &c. At verò quam operam patri præſtaret, non ſatìs intelligo, cùm in patris obitu nondum eſſet quadrimus. Neque ergo ſunt veriſimilia, quæ in hiſtoriâ de la Caille (pag. 25.) occurrunt: *Il imprima auſſi avec André ſon beau-pere Biblia ſacra des LXX. en Grec in-fol.* 1518. Ob ætatem ſanè erat tum multo junior, quàm qui illius operis curandi particeps eſſe potuerit. Præterea *Andreas* non erat (*beau-pere*) ſocer Pauli, ſed *Aldi Romani*.

(b) Eraſmus Lovanii degens anno 1519. [Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 135.] Paulum Manucium, tunc ſeptennem, ſub *Manucioli* (ut puto) appellatione diminutivâ, ſuo nomine ſalutari juſſit. Aldo ſeniori tres fuere filii, [Vide Annal. Typogr. Ibid.] Manucius primogenitus, Antonius, & Paulus: quem natu minimum Aldus genuit ætate jam valde affectâ, quippe tum oportet eum annos numeraviſſe plùs minùs ſexaginta quinque. Hìc integrum de Aldo patre & Paulo filio locum ex Jac Philip. Bergom. ſupplemento Chronic. [edit. ann. 1535. pag. 435] exſcribere non pigebit. „ Aldus Manutius Romanus, vir admodum eruditus „ & diligens, primus artem impreſſoriam „ nobilem fecit: cui, quòd viros doctos „ aluerit, amârit, ſummo honore affecerit, plurimum debemus; eorum enim „ operâ ac diligentiâ in emendandis voluminibus tum Græcis tum Latinis utebatur; atque ob hoc à Leone X. Pont. „ Max. plurimùm amatus, ut etiam perſæpe familiariter Aldum ſuum per literas concitaret ac cohortaretur. Cæterùm quod ad artem ſuam ſpectat, tam „ curioſus fuit ac diligens, ut paulò antequam nobis eriperetur, characteres argenteos mirâ dexteritate efformârit; „ quòd exiſtimaret argentum ipſum vivacius atque integre magìs formas literarum referre, quàm aut plumbum aut „ ſtannum: adeò neque operæ ſuæ neque „ ſumptibus pepercit, ut rempublicam literariam juvaret. Quin etiam idem „ grammatices principia atque elementa „ diligentiſſimè conſcripſit, quæ nunc „ quoque in manibus omnium ſunt. Mortuus eſt autem hôc anno [*ſcilic.* 1516. „ *ſed malo* 1515.] quatuor relictis liberis: „ quorum duo publicis negotiis dant operam; Alda filia nobili cuidam Mantuano nupſit; poſtremus Paulus Manutius „ patrem & ingenio & arte omnino referens, ac de quo omnes eruditi ſpem „ optimam conceperunt, rem paternam „ non minore diligentiâ quàm ingenii vigore quotidie augere ſtudet.

(c) Bergam. Supplem. Chron. Ibid.] „ Baptiſta Egnatius Aldum ſuâ operâ plurimùm juvit: ac Paulum Manutium bonis literis tinctum nobis reddidit, qui „ patris officio nunc quam diligentiſſimè „ fungitur.

(d) Lege Paul. Manut. Epiſtol. lib. 1. pag. 7.

bant, Bembus, Sadoletus, Bonamicus. Polus hic noster suis me scriptis capiebat, atque afficiebat maximè. Ego tum, ut erat ætas mea, præter verborum & nonnullarum sententiarum ornamenta nihil agnoscebam. Purè & eleganter scribere, putabam esse id, quod unum si assequerer, excellerem. Sed Rhambertus meus, qui ex Gasparis Contareni consuetudine prudentiam hauserat, præclara quædam notabat in Polo: méque paulò ætate inferiorem, ex vulgatâ venalium magistrorum disciplinâ rudem atque impolitum, erudiebat, & conformabat exemplo. Tum quidem, quantum proficerem, non me pœnitebat: & ex iis, quæ jeceram, fundamentis aliquid ejusmodi, quale ego vellem, excitari aliquando posse videbatur Sed in rebus humanis, quis est, cui nihil unquam secus accidat? Cùm in eloquentiæ studio multus essem, nec satìs valetudini parcerem, incidi in morbum: qui cùm esset per se gravis, tum eò factus est periculosior, quòd, usu mihi librorum à medicis interdicto, magna sanè est animi mei affectio atque ægritudo consecuta. Post biennium denique valetudine recuperatâ, cùm præteriti temporis jacturam sarcire diligentiâ vellem, ad pristina studia redeuntem exceperunt domesticæ controversiæ, quas neque sedare minimo negotio, neque negligere sinè gravi mearum fortunarum exitio licebat. His quoque me difficultatibus aliquando is, cui omnia debeo, eripuit Deus. Lucem jam, quasi diu per tenebras errâssem, videbar aspicere: & quanquam, multorum annorum amisso fructu, erat sanè, cur ingemiscerem, vitámque mihi haud satìs jucundam putarem; tamen, otii spe recreatus, facilè impetrabam à me ipso, ut ex animo meo superiorum molestiarum atque incommodorum memoriam oblivione delerem. Vigebat item, ut antea, pristina illa cura; nec erat quidquam in meis consiliis antiquius, quàm ut abditas atque implicatas in mente cogitationes non modò aperire, atque explicare verbis, verùm etiam exornare, quasíque pigmentis & coloribus illustrare possem. Res erat nec exigui temporis, & maximi laboris. Tempus non, quantum rei magnitudo ferret, suppetebat; cùm ex vetere patris instituto in hôc imprimendorum librorum munere & restituendæ antiquitatis curâ distinerer. Laborem autem, vel si abundarem tempore, perspecta valetudinis meæ ratio recusabat. Utrumque tamen cùm voluntas vinceret, quotidiéque aliquot horas occupationibus ereptas stylo darem; ecce me nescio quis, homo certè satis à fortunâ felix, præmiis commotum & blanditiis captum atque irretitum Romam abduxit. Ubi cùm aliquot menses non in iis, quæ semper amaveram, studiis, sed inani officiorum genere consumpsissem; & ille, quem secutus eram, montes aureos pollicitus vix minima præstaret; collegi ipse me: neque solùm studiorum meorum, quæ intermiseram potiùs quàm dimiseram, verùm etiam rei familiaris, cui nisi consulerem, ipsa quoque jacere studia necesse erat, habendam mihi rationem duxi. Quo consilio in patriam retuli omnino me ad veteres meas tum legendi, tum scribendi exercitationes: sed tum in domesticâ re constituendâ, tum in emendandis antiquorum libris districtus, postea verò etiam erudiendâ duodecim nobilium adolescentium academiâ per triennium occupatus, quantulam habuerim excolendæ facultatem

tatem eloquentiæ, quantúmque in tantis temporum angustiis per eam, quam ingressus eram, Latinè scribendi viam procedere potuerim, facile est existimare. Hic styli exercendi assiduitate consecutus est Paulus, ut magnam (*a*) sermonis Latini facultatem habuerit, paucissimíque illis temporibus fuerint

(*a*) Scaligeran. Prim. edit. Groning. 1669. 8. pag. 113. *Paulus Manutius vir Romanè scribens siquis alius hòc nostro sæculo, Longolio omnino contrarius. Cùm enim hic Ciceronis verbis & phrasi adeò alligatus fuerit, ut Ciceronis sensu, non suo, cogeretur scribere; ille contrà suo sensu scribit, Ciceronis, Terentii, & ejusmodi excellentum virorum verbis & stylo utens, quem suo instituto optimè accommodare novit.* Mar. Corrad. de ling. Latin. edit. Bonon. 1575. 4. pag. 511. *Paulo Manutio Aldi filio Venetias. —— Interim de me & sententiâ de te meâ sic habeto, neminem esse hâc ætate, ac ne fuisse quidem jam mille quingentos annos amplius, quem Latinis literis illustrandis tantum, quantum te unum contulisse putem. Si ad ea præsertim, quæ sunt à te scripta divinitus, antiquitates etiam accesserint, & quæ habes in manibus monumenta pulcherrima ingenii & scientiæ tuæ. Hæc tamen opera, & in omnes homines beneficium tuum, quantum sit, nemo potest satìs intelligere, nisi qui rectè cogitet artes omnes, ac disciplinas, divinas humanásque leges, sacra, ritus, religiones, instituta majorum, & quicquid literis continetur, unius cum Latinæ linguæ cultu manere, & illius interitu interire. Ego quidem sic delector tuis studiis, doctrinâ, cultu orationis, & famâ laudum tuarum, ut mihi vehementer sit in optatis, aliquo tandem loco esse apud animum tuum, & cognitam esse tibi veterem in te benevolentiam meam. —— Quum verò mihi non contigit, quod tantopere cupiebam, ut tecum vel de studiis vel de meo in te animo præsens communicarem, oro te saltem literis, quàm potest per longinquitatem creberrimis, mutuam nostri memoriam conservemus. Scipionem meum optimis moribus adolescentem & bonis literis deditum valde tibi commendo: quem si operâ & consilio tuo juveris, facies & illi & mihi gratissimum.* Quam vicissim de Corrado opinionem Paulus conceperit, in epistolâ (pag. 84), ad eum datâ ipse indicat: *Velim* (inquit) *mihi credas affirmanti, neminem me tibi Latinâ in oratione anteponere, conferre admodum paucos.* Marius Corradus aliquando Paulum rogavit, ut ipsi Aldinorum fragmentorum copiam faceret, cui sic rescripsit Paulus (per epistolam datam Romæ VI. Id. Nov. M. D. LXV. Vide pag. 403.) *Fragmenta patris mei quòd requiris, apud me nulla sunt: furto ablata, quo ille tempore vitâ excessit, creditum est.* Non defuerunt, quibus Pauli stylus non in omnibus placuit: inter quos Pascasius Grosippus (Vid. Consil. Var. studior. à Cren. collect. ann. 1692. pag. 398.) *A phrasibus & à significationibus novandis magno studio ei, qui puræ dictionis Latinæ laudem affectat, cavendum est. Quod quidem si Paulus Manutius fecisset, scripta ejus, cæterùm cultissima, sordibus quibusdam deturpata non haberemus; ut sunt*, ingratitudo, speculatio &c. Legenda est etiam præfatio epistolis P. Manutii ann. 1669. in 8. Lipsiæ editis præmissa, quâ Jacob. Thomasius censuræ à Scioppio (in judic. de styl. historic.) contra P. Manutium latæ respondet. Henricus Stephanus (in præfat. ad Epistol. Bunell. Manut. &c. edit. ann. 1581. in 8.) Paulo Manutio præfert Longolium & Bunellum & queritur Paulum Bunello, quem suum quasi magistrum agnoscit, minùs gratum fuisse. Quo meliùs judicet lector, loca ipsa ex Manutii epistolis proferam. (p. 13.) *Fac*, inquit P. Manutius ad Vidum Fabrum, *existimes ex Bunelli mei interitu tantum me cepisse dolorem, quantum fortasse dies exhaurire nulla poterit. Vixerat mecum Venetiis per quadriennium: cùm ego in illo probitatem morum virtutémque diligerem; ille in me propensionem, credo, quandam ad literas non improbaret. —— Ego ab illo maximum habebam beneficium, quòd me cum Philelphis & Campanis* [Henr. Stephanus notat in editionibus prioribus scriptum fuisse, *Politianis & Erasmis*] *nescio quibus (ut aliis parcam) miserè errantem in hanc rectè scribendi viam primus induxerat.* Et (p. 12.) *Quis* (inquit P. Manutius ad Steph. Saulium) *rationem & quasi viam, quâ pervenire ad eloquentiam liceat nobis indicavit?* Hìc arreptâ cavillandi ansâ Henr. Stephanus, *Bunellum,*

rint ob eruditionem celebres, quibuscum non inierit gratiam, & epistolare exercuerit commercium. (*a*) Suos præterea labores jam â primâ adolescentiâ, patris adductus exemplo, ad restituendam antiquitatem contulerat. Hâc de re ipse in suâ ad Hippolytum Estensem epistolâ libro de legibus anno 1557. edito præfixâ sic scribit. *Ego olim (decennium, opinor, abiit, eóque amplius) auctoribus Petro Bembo Cardinali, & Bernardino Maffeo, qui postea dignitatem eandem est consecutus, dederam me ad res Romanas, illas veteres, observandas, & ex omnibus antiquorum monumentis omni studio colligendas. Res erat præclara, mêque delectabat vehementer. Itaque meam omnem industriam, omnem curam, omnes denique in hôc studio cogitationes fixeram ac locâram. Sed accedit iniquo meo fato, ut Bembum primò jam senem, cujus in benevolentiâ ornamenti mihi erat plurimum, deinde Maffeum non ætate minùs quàm virtute florentem, à quo pendebam totus, importunâ morte ereptum amiserim. Destitutus eo præsidio, institutum antiquitatum Romanarum omiseram, & ad alia me converteram. Postea verò*

lum, ait, *excipere debebat, & dicere, Quis præter Petrum Bunellum, præceptorem meum, rationem* &c. At verò id Henricum urebat, quòd Manutius Longolium minùs probaverit, quod ex his in eâdem epistolâ Manutii verbis constat; *si quando, quid de Longolii scriptis existimem, interrogor, ita soleo respondere, exilem esse in sententiis, non luculentum in verbis; ut tamen de eo, si vitæ contigisset usura diuturnior, bene censeam sperandum fuisse. Sed, ut nunc est, meâ quidem sententiâ, nullus est. Quid enim affert exquisitum, quid singulare, quid non vulgatum, non ex quotidianâ consuetudine usûque sumptum? At scribit interdum & de rebus familiaribus & ad familiares. Quid tum? Quasi non vel in obscuro argumento possit ingenii lumen elucescere.* Juréne an injuriâ id scripserit Manutius, lectori judicandum relinquo. Interea quid Bunellus de Manutio senserit, ex illius epistolâ (Vid. Epistol. Bunell. & Manut. ann. 1581. pag. 58.) discendum est. *Petrus Bunellus Paulo Manutio S. Fuit tempus, cùm ego Paulum Manutium ob suavissimos mores & præclaram ad summa omnia indolem plurimi facerem, neque solùm ad literarum studia, sed ad probitatis paternæ imitationem currentem quidem cohortarer, túque me ut Gallum hominem & hospitem non omnino contemnere viderere.* &c. Antonius Teissier (ex J. Pogg. in Epistol. Clar. Vir. Vide Teissier. Additions aux eloges. p. 236.) hoc profert de Manutio elogium: *Manutii tum doctrinæ, tum Latinæ linguæ elegantiâ, penè admirabiliores esse Venetias, quàm situ, quàm navalibus, quàm singulari istâ pulchritudine & magnificentiâ urbis. Tibi verò judicabis Romam esse, sed illam veterem, Manutii domum, officinam virtutis & eloquentiæ.*

(*a*) Epistol. Manut. pag. 452. Paul. Manutius in suis epistolis frequentem habet suorum de Romanis antiquitatibus librorum mentionem; viz. de legibus, pag. 77. 84. 100. de Kalendario vetere, pag. 213. Procemium libri de magistratibus Romanis, pag. 106. Et pag. 21. in epistolâ ad Steph. Saulium habet hæc: *Illa, quæ scribis de legulejis quibusdam, in meum librum de Romanis legibus, detrahendi studio, incurrentibus, legi nullo cum stomacho: nec sum miratus à barbaris hominibus, sordido quodam literarum genere assuetis, elegantioris doctrinæ scientiam & quasi lautitiam quandam studiorum contemni. Non placet istis meus liber; magnis videlicet viris, quorum fama ædium illarum, in quibus ipsi habitant, limina nondum est egressa: at placet Vincentio Portulacæ, cujus est in urbe Brixiâ insignis authoritas, illustre per Italiam nomen; placet Antonio Augustino, Marco Antonio Nattæ, Lælio Taurello, Vido Pancirolo, juris utriusque scientiâ claris; quorum nomina, scriptis egregiis testata virtus atque expressa, cum æternitate conjunget.*

verò quàm, honorificâ in primis conditione delatâ, magno sum à te tuo beneficio in tuorum familiarium ordinem invitatus; rursus, quod abjeceram, suscepi, onúsque tantum, quantum privatis opibus perferri vix, aut ne vix quidem potest, te uno fretus egregiè sustineo. Et ut ex parte totum judicare posses, de decem, quos exorsus sum, libris hunc de legibus potissimum, quem ad te mitterem, delegi: non quòd ita postularet ordo (sextum enim in antiquitatum volumine locum obtinet); sed quòd, cùm omnium librorum materies non modò coacta jam in unum à me esset universa, verùm etiam satìs diligenter in partes distributa, casu accidit, ut hic minùs, quàm cæteri, rudis, minùs esset impolitus. Ex iis antiquitatum libris quatuor tantùm (quod sciam) prodierunt; de legibus, ann. 1557. in fol. & 8. de senatu, Venet. 1581. 4. & Colon. Agrippin. 1582. 8. de comitiis, Bonon. 1585. 8. de civitate. (lege Baillet. jugem. Sav. tom. 2. pag. 317. Bibliothec. Tellerian. Elog. pag. 406. de Teiss. part. 1. pag 11.) Ad Romanam antiquitatem referri possunt, Kalendarium vetus Romanum, & de ordine dierum veterum liber; quos tractatus à se scriptos unà cum Sigonii fastis anno 1555. edidit. Scholiis eruditis nonnullorum (*a*) Latinorum authorum, (*b*) Ciceronis maximè, libros illustravit: neque id sibi satìs habuit in hâc

(*a*) Virgil. cum præfatione ad Torquatum Bembum Petri filium datâ anno 1555. *Rectè fecit pater meus, qui Latinorum poëtarum principem Virgilium ejus nomini, quem optimum poëtam noverat, inscriptum emiserit* [scil. ann. 1501.] *Rectè item ego, qui, patris mei exemplum secutus, tibi & tanti viri filio, multis virtutibus ornato, & facultatis poëticæ studiosissimo ac peritissimo, eundem poëtam, quasi munus Bembæ familiæ debitum, dicaveram. — Novi te adolescentem, novi juvenem, & Patavii & Venetiis* &c. Sallust. cum præfatione ad Antonium Trivultium Cardinalem datâ anno 1557. Cæsar. Comment. cum præfatione ad Paulum Rhamnusium. [Prodiit anno 1559. *Vide Tellerian. Bibliothec. pag.* 278.] Plautum à se emendatum missurum se Lazaro Bonamico promisit. [*Vide Epistol. Manuc. pag.* 266.] Alias Pauli Manutii præfationes ad calcem ejus epistolarum habemus.

(*b*) Scripsit scholia in Orationem pro Sextio [quæ prodierunt anno 1559. in 8.] in Asconii Pædiani Explanationem ad Cicer. Oration. [ann. 1563. in 8.] in epistol. ad Attic. cum præfatione ad Rainutium Farnesium Cardinalem datâ anno 1548. ad Brut. & Quint. cum præfatione ad Alfonsum Carafam datâ anno 1557. Suorum in Orationem Sextianam & in Epistolas ad Brut. & Quint. commentariorum meminit Paul. Manutius in suis epistolis [Vide pag. 84. 101.] Commentarios in epistolas, quæ familiares vocantur, quos in suâ ad Mar. Nizolium epistolâ Romæ 1562. datâ promiserat, & in alterâ ad Horat. Cardanetum Romæ 1566. datâ, *se, si esset otium, propediem absolutos daturum* dixerat (Vide Epistol. Manut. pag. 368. 407.); ac in omnes Orationes; Aldus Manutius ipsius filius postea in suâ (de quâ suo loco) Ciceronis editione vulgavit. Henr. Stephanus in præfat. ad Comment. Var. in epistol. Cicer. (ann. 1577. in 8.) habet hæc: *Quum Pauli Manutii scholia pernecessaria has epistolas legenti futura scirem, quippe quæ locos plerosque quos Victorius intactos reliquerat, partim emendarent, partim explicarent, primum illis locum dedi. — Tum demum cœpi cogitare, locos esse multos scholiorum Manutii, qui ab illo partim recognosci, partim uberiores dari potuisse videretur; ac tandem, quod faciendum illi fuisse cogitaveram, factum fuisse mihi persuasi. Tum verò literis Venetias scriptis, duobus demum pòst mensibus editionem filii ipsius Manutii accepi; in quâ non solùm recognitos plerosque illorum scholiorum locos inveni, sed multos ipsius Ciceronis*

hâc palæſtrâ deſudare, niſi (*a*) alios quoque ad hoſce literarios labores co-

ronis partim emendatos partim explicatos eſſe comperi, aut etiam emendatos pariter & explicatos, quorum in præcedentibus editionibus nulla facta fuerat mentio. Jo. M. Toſcanus (in ſuo Italiæ Peplo) librum Paul. Manutii de legibus omnibus aliis ejuſdem operibus anteponit. Scaligeran. Poſter. pag. 149. *P. Manuce. Ses commentaires ſur les epiſtres familieres, & ad Atticum, bon: & tout ce qu'il a fait. Il ne s'eſt ſceu ſervir de beaucoup de beaux MSS. qu'il avoit. Tout ce qu'il a fait, eſt fort bon, & il le faut avoir. P. Manutius quicquid ſcripſit, bonum fuit: magno labore ſcribebat epiſtolas. Aldus filius, miſerum ingenium, lentum: quæ dedit, valde ſunt vulgaria: utrumque novi; patrem imitabatur. Solas epiſtolas bonas habet; ſed trivit Ciceronem diu. Inſignis eſt Manutii commentarius in epiſtolas ad Atticum & familiares. Manutius non poterat tria verba Latinè dicere, & bene ſcribebat; ut Hiſpani raro Latinè loquuntur. Manutius, quod ſcribebat, magno cum labore faciebat; & imitationem redolebat.* Muret. Var. lect. lib. 1. cap. 6. *De Manutio meritò dubitari poteſt, plúsne ipſe Ciceroni, an ipſi Cicero debeat. Nam & ipſe tractandis aſſiduè Ciceronis ſcriptis eam aſſecutus eſt eloquentiæ laudem, quâ vincit omnes: & cùm ad ingenium, quo excellit, addidiſſet eam diligentiam, eámque laborum perpeſſionem ac tolerantiam, quâ vires ipſámque adeò valetudinem ſuam, magno noſtro omnium, quotquot eum, quia planè novimus, plurimi facimus, dolore proſtravit; incredibile eſt, quot ab errorum millibus eos libros feliciſſimè vindicârit. At ætas noſtra mirificam quandam extulit vim hominum improborum, qui magnam laudem in obtrectatione poſitam putant, neque quicquam cupidiùs faciunt, quàm ut quicquid poſſunt, quacunque ratione poſſunt, ex alienâ gloriâ deterant, credúntque ſe ita demum emerſuros, ſi eos, qui extant, depreſſerint. Quam rationem graſſandi ad famam nemo unquam ſapiens approbavit. Sed me amoris quidam æſtus ab eo, de quo dicere cœperam, abduxit. Omnino autem, cùm de Paulo Manutio loquendum eſt, moderari orationi meæ neque volo, neque poſſum, neque debeo.* Idem Muretus in unâ ſuarum epiſtolarum (edit. ann. 1622. Argentor. in 12.) de nobilibus quibuſdam adoleſcentibus id ſcribit: *in Italiâ longè unum cæteris omnibus Paulum Manutium antecellere, neque ſe ſtudio ſuo ſatisfacere poſſe arbitrati ſunt, niſi in Italiam veniſſent, niſi Pauli Manutii aſpectu & collocutione fruerentur.* Quid præterea de Paul. Manutio ab Hieron. Magio (in Var. lect. lib. 1. cap. 10.) & Læl. Biſciolâ (hor. ſubceſiv. tom. 1. lib. 8. cap. 14. & lib. 13. cap. 6.) & Georg. Fabricio (de Rom. cap. 2.) dictum fuerit, legendum eſt in Adrian. Baillet. Jugem. des Sav. Tom. 2. pag. 315. Loci nonnulli Ciceronis, in quibus explicandis lapſus eſt Paul. Manutius citantur in Bailii Dictionario; pag. 1227, 1228, 2112. Morhof. Polyhiſtor. tom. 1. lib. 1. cap. 23. num. 57. *Paulus Manutius magnam aſſecutus eſt in exprimendo ſtylo Ciceroniano felicitatem, cujus epiſtolæ magnâ diligentiâ ac curâ conſcriptæ ſunt, atque ut Scioppius nobis narrat, tanto labore, ut menſes aliquot uni epiſtolæ interdum impenderit.* &c. *Unam ejus epiſtolam bene longam ineditam ſervat Cl. Gudius ipſius Manutii manu ſcriptam, quam ipſe epiſtolarum Manutii reginam vocare ſolet.* De epiſtolâ Manutii ineditâ, quam Morhofius vulgavit (Ibid. cap. 25. num. 41.), dicendi ſe paulò pòſt dabit occaſio. Inter Pauli Manutii labores philoſophicos numerantur Calepini XXIIII. libri de linguâ Latinâ ab ipſo aucti & editi, quibus præfationem ad Aloyſium Garzonium Venetiis anno 1558. datam præmiſit. *In augendo*, inquit, *Calepino tantum præſtitimus, quantum qui, hòc dictionario cum aliis dictionariis conferendo cognoſcet, non dubito, quin de hâc operâ nobis & faveat, & bene precetur. Non enim libet hìc commemorare, quæ quibus in verbis ſint à nobis addita: nam ſexcenta ſunt, neque ſumpta ex apertis aliorum librorum indicibus, ſed ex iis Latinæ linguæ fontibus, ad quos pervenire cuivis non licet.* &c.

(*a*) Inter plures, quorum amicitam coluit, quorúmque nomina in epiſtolis Manutianis reperies; libet hìc memorare Marium Nizolium, Antonium Auguſtinum, Marcum Antonium Muretum. (pag. 68. 69. 70.) *Te, ait, optime ac doctiſſime Mari, cujus conſuetudine & ſermone careo multis abhinc annis, quem mihi tamen ex animo nunquam eripuit neque tempus neque lon-*

cohortaretur; suáque cum ipsis consilia frequenter communicaret. Literas autem non solùm Latinas calluit, sed & Græcas; in quibus illum non mediocriter versatum esse testantur quatuor Demosthenis (*a*) Philippicæ Orationes, & (*b*) Longinus; ab ipso, illæ Latinitate donatæ, hic Græcè cum Græcâ præfatione editus. Hòc, quo ardebat, bonarum literarum amore, hôc, quem in iisdem excolendis fecerat, progressu, sibi ab (*c*) adolescentiâ ad ultimum usque vitæ tempus omnium

longinquitas, quo studio complectar? Quantam hauriam, cùm præsens præsentem alloquar, voluptatem? — Ego, quem tu esse aliquid vis in hâc Latinè scribendi facultate, in quo vereor ne te fallat amor, nam judicium in dubium vocare non debeo; sed, siquid sum, quâdam ex parte de tuo fonte fluxi. Thesauros enim Ciceronis omnes, in illo præclaro tuarum observationum libro congestos, reperi, & usus sum facilè: quos colligere dispersos, immensi laboris fuisset ac temporis. Laudas igitur beneficium tuum, cùm me laudas, & quodam modo præmia capis meritorum tuorum. Et (pag. 367.) *Equidem, si me audis, illud suaserim, ne ad figuras oratorum similia aggregares poetarum loca. Quorsum enim? cùm ab uno Cicerone omnis ubertas, & quasi sylva tum rerum, tum verborum sumi possit. Quòd si poëtis prodesse vis, hoc quoque separatim fiat: bene locabitur industria.* &c. Paul. Manutius (pag. 75. 79.) Antonium Augustinum hortatur, ut eandem, quam in Varrone posuerat, operam in Pompeio etiam Festo ponat. Eundem (pag. 76. 77. 78.) orat, ut *lapides aut nummos, si quos habeat, in quibus mentio fiat legum Romanarum, eos impertiat. Ad hunc enim de legibus librum, quantum ex antiquis lapidibus accedere posset ornamenti, præclarè intelligebat.* Mutuæ frequentes inter Manutium & Muretum occurrunt epistolæ. (Vide epistol. Manut. à pag. 126. ad pag. 159. & Epistol. Muret. à pag. 11. ad pag. 34.) Manutius (pag. 141.) Muretum hortatur, ut, *qui Catullum expolierit, in Tibullo & Propertio, qui locum illi proximum in elegantiâ verborum atque in sententiarum concinnitate obtinent, quàm simillimum sui se præbeat*: Et (pag. 144.) ut *de Tibullo cessator esse nolit.* Et (pag. 137.) *suadeo, ad Terentium omnem industriam conferat*; (pag. 143.) *détque operam, ut Bembi libro uti possit; cujus ope quin maculas eluat bene multas, & suos versibus numeros alienâ culpâ perturbatos restituat, etsi non dubitet, tamen hortatur, ut adhibeat diligentiam.* Muretus in præfatione ad Terentium (edit. 1558. in 8. apud Paul. Manut.), *Nuper*, ait, *cùm ejus poëtæ fabulas Paulus Manutius, vir eruditissimus & in hâc Latinè loquendi facultate omnium judicio singularis, denuo typis suis descriptas emittere pararet, egit mecum pro familiaritate nostrâ, ut eas accuratè recognoscerem, adhibitisque veteribus libris, judicióque etiam meo, perpurgarem ab iis mendis, quibus illas aliorum quorundam negligentia, inscitia, audacia contamináasset.*

(*a*) Manutius in Epistolâ suâ ad Joan. Morvillerium regis Christianissimi apud Venetos oratorem præmissâ observat, quàm difficile sit de Græco vertere; quòd *occurrant iis, qui de Græcis Latina faciunt, duo inter se maximè contraria vitia. Ineptè enim faciunt, & qui Græca verba totidem penè Latinis reddunt; & qui libertatem quandam & licentiam magìs amant. Vix unum*, ait, *aut alterum ex universâ multitudine reperio, qui perfecti munus interpretis expleverit. Ego, quàm à perfecto longè distem, ipsemet intelligo.* &c. *Vale. Venetiis. M. D. XLIX.* Hunc annum lego subscriptum editioni Morelianæ, quæ prodiit anno 1552. Sed in Epistol. ac Præfat. Manut. (pag. 65.) annus subscribitur M. D L I. Clariss. Zeltnerus (in Corrector. centur. pag. 334.) scribit se habere exemplar in 8. 1554. excusum [*in ædibus Pauli Manutii Aldi filii*] in cujus fronte singulis partibus, nam tribus partibus excuditur, adjecta hæc leguntur verba, *Prodiere corrigente Paulo Manutio.* Eadem verba in aliis etiam libris nonnullis ex illâ officinâ emissis legi.

(*b*) De Græcâ Paul. Manutii ad Michaëlem Sylvium cardinalem præfatione lege Catalogum proximum: ann. 1555.

(*c*) Paulus Manutius (epistol. pag. 69.) ad

omnium amicitiam & laudem conciliavit. Illâ tamen famâ minimè efferebatur; sed amicorum laudes (*a*) modestiâ, quæ viros meritis insignes semper comitatur, vincebat.

PAU-

ad Nizolium, *Alexandrum* (ait) *Farnesium cardinalem patronum veterem meum aveo salutare, quem cognovi Romæ, & colui puerum adolescens. — quo quidem tempore vehementer urbs ipsa excitavit me atque acuit in studio liberalium disciplinarum, adspectu ipso antiquitatis, & multiplici ac variâ hominum eruditorum scientiâ: sed, ut ingenuè veréque fatear, propriè me expolivit aula Farnesii moribus ac literis; cùm viverem conjunctissimè ac familiarissimè cum duobus præstantissimis viris, Marcello Cervino & Bernardino Mafæio; quorum alterum pontificem maximum, alterum cardinalem, utrumque immortalitate dignissimum, adversa bonis artibus iniqua mors eripuit.* De hôc Mafeio ejúsque erga Paulum Manutium benevolentiâ, quo auctore opus de Romanis antiquitatibus Paulus instituerat, lege plura pag. 10. Epistol. Manut.

(*a*) Paul. Manutius in Epistol. ad Steph. Saulium (pag. 9. 10.) *Satìs*, inquit, *equidem mirari non possum, cur tu me in epistolâ tuâ summum feceris in eloquentiâ, dederisque id, quod ego si accipiam, mei sanè dissimillimus, hoc est impudens planè sim.* &c. Et ad Silvium Antonianum (pag. 72.), *Quòd me ornas laudibus, non efficis, ut ipse mihi placeam, aut assumam plus, quàm soleo. Id assequeris, ut me tibi devincias magìs, cujus ex amore fluere ista video, nimis in me honorifica, præclara, singularia: quæ optavi equidem semper, adeptum me nunquam putavi.* Et ad Antonium Rolandum (pag. 313), postquam Hadrianum Turnebum (pag. 311, 312.) laudibus ornavit, *Turnebus*, inquit, *ut me plurimùm diligat, quod certè mutuò faciet, exopto: plurimum ut mihi tribuat, quod literæ tuæ significant, non postulo. Quid enim ego sum? aut, si esse aliquid videar, præ illo tamen quid sum? Non enim* χάλκεα χρυσείοις *unquam conferam, ne cum Homerico Glauco errem: Sed* χρύσεα χαλκείοις *anteponam semper. Ille est, cui jure omnia tribuantur; qui jam pervenerit eò, quò nobis adspirare non licet. Saluta eum meis verbis, cum veterrimo amico meo, spectatæ virtutis & industriæ viro, Carolo Stephano.* Turnebi obitum, cujus rumor Romam usque ad ipsum pervenerat, deflet. pag. 429. Et in suâ ad Antonium Ælium Polæ episcopum epistolâ suo in Cicer. orat. pro Sext. commentario (ann. 1559. in 8. apud ipsum excuso) præfixâ; *Exire*, inquit, *videmus quotidie à postremi ordinis hominibus factos, speciosis magnáque pollicentibus titulis insignes, minimi pretii commentarios in Ciceronis orationes: in quibus loca sunt malè mendis affecta quamplurima, sanari nullum videas. Sunt ob antiquitatis obscuram notitiam difficilia.* &c. *Statui, si cum vitâ valetudo & cum valetudine otium suppetat, triennium, aut quod omnino res exiget spatii, in Cicerone omnium pulcherrimo libro interpretando, studiosorum gratiâ, consumere: non quòd ego is sim, qui mihi tantum arrogem, ut aliis detractam scientiæ laudem ad me transferam; abest hoc à consuetudine meâ, abest à naturâ plurimùm: sed neque rursus is sum, qui, cùm cæteros probè noverim, ipse me prorsus ignorem; & qui, cùm alios accusem propterea, quia non præstant ea, quæ ab eorum studiis postulantur, ego me, si quid præstare posse mihi videor, velim contemnere. Non ita laudem fugio; etsi nec nimis appeto: alterum stupidæ cujusdam sapientiæ, alterum insanæ ambitionis esse vitium semper duxi. Neque verò, siquid mihi elegantioribus in literis assumpsero, longè admodum ab iis finibus, quos modestiæ ratio præscribit, discedere mihi videbor. Scis tu, Æli, pro nostrâ vetere amicitiâ & familiaritate, per quot annos, quibus laboribus hæc, quæ ab humanitate nomen acceperunt, studia coluerim. Sciebat optimè omnium, & mihi, cùm viveret, hôc nomine tribuebat plurimum Bernardinus Maffeus cardinalis — bene de hâc, quæcunque in nobis est, vel potiùs quantulacunque est, Latinæ orationis facultate existimabat, méque quotidie, quantum possem ut Latinè scriberem, urgebat; & scribebat ipse, ut scis, luculenter & egregiè. Probabat omnino meum consilium, & efferebat maximè, de commentariis in Ciceronis orationes: sed exerceri malebat priùs industriam meam in antiquitatibus Romanis, ipso potissimùm authore institutis,*

(*a*) PAULUS MANUTIUS tenui erat valetudine; quámque ei in-

(*a*) Epiſtol. Manut. pag. 97. *Valetudine ſum eâ, quæ facilè in morbos incurrat, imbecillâ prorſus & incommodâ: itaque ſæpe in curſu inſtitutorum meorum, cùm progredi maximè vellem, conſiſtere ſum coactus. Accedunt, quæ temporis haud exiguam partem auferunt, ſalutationes multorum, in quibus videtur eſſe honor, & eſt omnino quædam ſpecies: ſed valeat ambitio; odi omnia, quæ detrimentum ſtudiis afferunt. Quid domeſtica? Non enim tantùm à me pendent ii, qui meos intrà parietes vivunt, uxor, liberi, familia; ſed fratres quoque ſuas in me uno rationes habent ſitas: uterque meis conſiliis, alter etiam meis opibus, quantulæcunque ſint, nititur ac ſuſtentatur. Vides rerum mearum imaginem, ut in tabulâ depictam: nec tamen obrui me fino fluctibus moleſtiarum; ſed enitor ſæpe, & conſequor interdum, ut ex omnibus curis atque occupationibus emergam, méque ſaltem per aliquot horas in portum recipiam literarum.* Et pag. 74. *Fratres habet uxor mea duos: quos ego ambos unicè diligo; contráque ipſi mihi ſingularem non modò benevolentiam, verùm etiam obſervantiam præſtant. Probi ſunt adoleſcentes, ingenio, modeſtiâ, virtute etiam ornati; unâ re minùs laudandi, quòd inter ipſos parum convenit. Orta eſt inter eos poſt obitum patris de hæreditate diſſenſio; indè lis, indè odium. Quòd niſi ego me interponerem, conflictarentur aſſiduè turpibus judiciis, gravi jacturâ famæ, magno rei familiaris detrimento.* Et pag. 91. *Ego infirmus naturâ ſemper, nunc etiam valetudine impeditus, exquiſitâ quâdam ratione & curâ tuendus.* Et pag. 92. *Ignoſcetur valetudini: quam ſatìs infirmam atque imbecillam concuſſus & vexatio facilè frangeret. Rheda quidem, quâ mearum bene perita curationum ancilla cum filiolâ & puero vehatur, opus eſt.* Et pag. 175. *Me natura pertenui finxit corpore: ſtudiorum acceſſit non mediocris labor; ex quo imbecillitas & morbi. Quid res domeſtica? quæ, quò eſt anguſtior, eò tuenda diligentiùs eſt. — Amicis vel ſalutantibus horæ dandæ ſunt, vel aliquid petentibus officia tribuenda: qui ſi excludantur aut rejiciantur, ſanè conſuletur otio meo, rebus meis, valetudini meæ; ſed ubi humanitas? quæ quàm ſit hominis propria, nomen ipſum indicat. Jacent igitur inchoata, planè rudia, temerè vel diſſipata vel confuſa, ſcripta mea.* Et pag. 94. *Horologium Auguſtæ elaboratum velim, factum eleganter, artificio non vulgari. Audieram, quæ ducuntur egregia, minoris triginta ſcutatis emi non ſolere. Hoc quidem eſſet nimium; nec rei familiaris ratio ferret, cui conſulere, quia copioſa non eſt, videor debere. Porrò genus hoc ornamentorum ita ſoleo cupere, ut non inſaniam: cupio autem valetudinis, non libidinis causâ. Cùm enim me ſatìs triſtem natura finxerit, accerſenda extrinſecus jucunditas eſt, quam à me ipſo petere non poſſum: eóque magìs, quòd plurimus in cubiculo ſum, affectus jam quadriennio per totam hyemem oculorum morbo, moleſto tamen potiùs quàm acerbo. Nolim igitur impenſam eſſe ſupra decem ſcutatos, aut omnino quindecim, eámque ita fieri, ſi horologium probetur oculis eruditis. — Ego formam & artificium, non materiam cupio emere.* Et pag. 17. *Ego vexor acerbiſſimè anniverſariis oculorum doloribus: quos ſanare, cùm jam penè tentata ſint omnia, humanæ artis eſſe non puto.* Et pag. 71. *Urgeor quotidianis amicorum ſalutationibus: negotiis & rei domeſticæ curâ penè opprimor; oculorum verò valetudine ſic interdum vexor, ut nullam partem capiam quietis.* Et pag. 84. *Majora vellem, ac fortaſſe poſſem; verùm infirmitas corporis facit, ut labore debiliter; lippitudo autem, ne legere diutius liceat aut ſcribere. Magnam etiam mihi temporis partem eripiunt ſalutationes amicorum, magnam domeſtica negotia: ſexcenta præterea, quæ me à ſtudiis avellunt.* Et pag. 163. *Gravi ac diuturnâ oculorum valetudine impeditus* &c. Et pag. 179. *Ad oculorum dolores, quos diuturnâ conſuetudine ſatìs jam modicè fero, acceſſit moleſta febricula, periculi tamen expers, ut medicus affirmat.* Et pag. 168. *Hodie, tribus medicis adhibitis, accuratè diſputatum eſt de meo exeundi conſilio* &c. Et pag. 207. *Me leviter febricula tentavit, quâ triduo ſum, ſinè medicorum interventu, temperatâ duntaxat victûs ratiōne, liberatus.* Et pag. 245. *Cùm primùm Venetias reverti, etſi eram eo morbo, qui me Ferrariæ ſatìs graviter afflixit, nondum planè levatus* &c. pag. 298. *Pituita repentè commota, ſatìs per ſe moleſta, mox etiam, cùm tuſſis acceſſiſſet, periculoſa moram injecit:*

infirmam dederat natura, assiduis laboribus infirmiorem reddiderat. Fre-

cit: biduum jacui, medico non admisso, accuratâ victûs ratione contentus. Et pag. 307. *Κακοστόμαχοι sumus, & cruditate laboramus; id quidem à pueritiâ: sed auxit vitium assiduus literarum usus; quo adempto, quæ nobis, qui vulgaria contemnimus, delectatio, vel potiùs quæ vita superest?* Paulus in suis epistolis crebram facit fratrum suorum (quos quidem, ut antea dictum est, duos habuit), uxoris, filiorum mentionem. Pag. 33. *Domestica ferè sunt, ut volumus; fratres valent optimé.* Pag. 16. *Obiisse audio fratrem meum Bononiæ, cùm valeret optimè, repentino morbo oppressum. — qui bonitate præstabat, valebat ingenio, excellebat industriâ; factus ad omnia maximè omnium videbatur. — Ad hanc ægritudinem accedunt domestica. Uxor, cujus præcipuè studio res familiaris ac domus tota nititur, quæ me multis molestiis, multarúmque rerum & curarum onere levabat, quæ meam valetudinem præsenti semper officio tuebatur, ipsa nunc jacet, periculi non expers, affectis diuturno morbo viribus.* Pag. 211. *Uxor mea nondum ex puerperio convaluit: infans bellissimè habet; & incipit jam blandientibus arridere. Admodum scitus est; quódque amare solemus in pueris, hilaritatis habet multum.* Pag. 51. *Asulæ, oppido satìs eleganti, ubi magnam pueritiæ meæ partem traduxeram, omnes mihi jucunditates, omnia gaudia tum in fratris convictu, tum in veterum amicorum consuetudine fixeram; cecidit contrà. Frater enim ægrotavit diu, neque dum firmus est: Amicis autem quî frui possum, cùm uxorem, multorum dierum morbo conflictatam, nunc incertâ vitæ spe animam trahentem, in oculis habeam?* Pag. 56. *Quas res scis esse nobis in vitâ omnium carissimas, in iis me graviter exercere fortuna cœpit, uxore, liberis, fratre uno penè tempore in morbum conjectis.* Pag. 16. *Tota penè familia cœpit ægrotare; uxor quidem gravissimè; necdum valet: ego satìs leviter, sic tamen, ut jaceam. Corpori enim imbecillo quævis incommoditas vix ferenda. Quamobrem, affectus morbus, à viribus infirmus, equo me non auderem committere, vel placidissimè incedenti.* Pag. 170. *Incidit in morbum tota penè domus: sed uxor cum periculo vitæ integrum jam mensem miserrimè jacuit; necdum video, quid sperem, cùm jactetur acerbissimâ febre* &c. Pag. 182. *Multa hôc anno præter expectationem, prorsus adversa meis rationibus, obtigerunt: fratris primùm amantissimi, deinde filioli suavissimi interitus, uxoris morbus, invaletudo mea, rei familiaris incommoda.* Pag. 241. *Ego, accepto nuncio de obitu filioli mei, ita sum perturbatus, ut me tamen hominem esse meminerim, & illum in hanc vitam ita esse ingressum, ut accitu Dei aliquando discederet.* Pag. 139. *Filiolum meum Hieronymum, nondum quinquennem, Aldo parem ingenio, valetudine firmiorem, mandare Epidaurum ad hominem eruditum meique peramantem, Paulum Bosium cogitabam. Ibi moribus & primis literis imbuetur: nam ego me ad hæc humilia demittere nullo modo possum.* Pag. 262. in epistolâ ad Joannem Sambucum, quem de immaturo Georgii Bona obitu solatur, scribit suum sibi filiolum paucis antè mensibus obiisse. Georgius autem Bona decessit anno 1559. (Vide Oration. Sambuci in eund. edit. ann. 1561. in 8. Paris. apud Ægid. Gorbinum.) Paulus Manutius, præter filiam, tres ex uxore susceperat filios; nam pag. 300. scribit se esse *paulo conturbatiorem, ægrotante filio, quem de tribus unum habuit reliquum.* Hic (ut puto) quem dicit ægrotare, filius fuit Aldus, de tribus unus superstes, & trium forsan minimus natu. Filiorum duorum alteri nomen erat Hieronymus; alteri quod nomen fuerit, nondum comperi. De Aldo postea dicetur. His liberis (pag. 210.) quid relinqueret, rogatus, respondet; *non exiguum patrimonium, imitationem mei, & aliquam, ut spero, virtutis hæreditatem; eadem scilicet, quæ reliquit mihi pater meus. Non abundabunt. Nec id postulo; nec illi, si sapient, postulabunt. Modica poscit, ut honestè id est fœliciter vivatur, hominis natura: reliqua sunt instrumenta nequitiæ.* Ille enim (ut de se testatur pag. 190.) *pietatem & justitiam colere didicerat à primâ pueritiâ, domestico patris instituto*: illi (pag. 210.) *in animo fuit, ambitionem excludere; verum decus non in opibus aut magistratibus Regúmve aulis quærere; sed à rectis cogitationibus, honestis laboribus, studio & exercitatione virtutis petere.*

Frequentes indè morbi, febres, pituita, tussis, oculorum lippitudo. Ad hæc accessit rei domesticæ cura: officiorum præstandorum ratio. Duxit uxorem, genuit liberos; habuit & suos, & uxoris fratres: horum omnium onus illius humeris incumbebat, & ab illo penè uno pendebat. Tot occupationibus districto mirum est ullum, quod in studiis literariis contereret, otium superfuisse. His tamen oneribus domesticis pressùs, hâc malorum Iliade circumseptus, nunquam succubuit; *multis (a) jam infortuniis hoc assecutus, ut fortunam ipsam didicerit contemnere.*

Paulo (*b*) *conditiones delatæ sunt multæ, omnes cum emolumento, nulla sinè dignitate. Fecit tamen sive ipsius valetudo, sive voluntas, seu fati potiùs, quæ in rebus humanis dominatur, occulta quædam vis, ut omnes rejecerit. Postremam verò delatam à Cardinali Hippolyto Estensi, unam avidè amplexus est, unam omnibus anteposuit: nec fuit in ejus consiliis quidquam antiquius, quàm ut in illius aulâ, eximii principis, ac viri præstantissimi, consenesceret.* Non tamen mihi videtur principis aut hujus aut alterius cujusquam (licèt *honorificâ conditione invitatus*) aulæ adhæsisse; sed potiùs ad (*c*) *laudem propriam typographiæ, quæ jam in ipsius familiâ inveteraverat*, aspirâsse: quam (*d*) sibi *ita tractandam intellexit, non ut omnia ad utilitatem, sicut multi, sed pleraque ad suam existimationem referret ac dignitatem. Quo proposito, nihil* putavit *operæ, nihil studii recusandum: ac sæpe, ut ait poëta, sudavit & alsit.* Quoniam autem noverat (*e*) *mendorum* eam esse *causam*, quòd, *dum imprimitur, vel emendationi nemo præsit, vel præesse soleat homo mercenarius & parum literis instructus, & is, cui pecunia, quàm fama, sit antiquior*; *enitebatur* semper *& contendebat, ut, quantum ferret oculorum acies*, diligentiam adhibebat, ne esset, (*f*) *ut est ferè, nisi diligenter caveatur, corruptrix librorum typographia.* Rei sanè Typicæ erat adeò peritus, ut (*g*) *Antonius Bladus, qui prælo subjiciendi omnes libros Græcè scriptos in bibliotheca Palatinâ asservatos muneri à Marcello Cervino Cardinale præpositus fuerat, ad Paulum venerit, ut eos typos, quibus atramento illitis charta imprimitur, conflandos curaret, &, si quæ præterea essent ad opus necessaria, maturaret. Paulus sanè lætatus est plurimùm: hominémque suâ sponte diligentissimum tamen cohortari non desiit, ut in eâ re, quæ ad commodum studiosorum spectat, operæ ne parceret; eíque dixit, ut ad omnia*

tere. Illi (pag. 243.) *unicum erat vectigal industria; quâ liberos alere, tueri familiam cogebatur*: quæ *si negligat, deseretur humanitas; sin, ut debebat, diligenter curet, jacere studia necesse fuit, quæ solutum curis omnibus animum postulant.* Paulus *effigiem domi habebat parentis sui, cujus exemplar* (pag. 188.) Andreæ Zebridovio episcopo Cracoviensi pollicitus est.

(*a*) Epistol. Manut. pag. 242.
(*b*) Ibid. pag. 73. & Epistol. libro de legib. præfix.
(*c*) Epistol. Manut. pag. 170.
(*d*) Ibid. pag. 175. & 218.
(*e*) Ibid. pag. 169.
(*f*) Præfat. Manut. pag. 101.
(*g*) Epistol. Manut. pag. 28.

omnia & se & fratribus uteretur. Adjiciam hìc integrum (*a*) *Privilegium à Paulo III. Pont. Max. Paulo Manutio Aldi filio concessum. Cùm omnes, qui de literis judicare possunt, ita sentiant, Aldi Manutii Romani diligentiâ, doctrinâ, industriâ factum esse, ut innumerabiles optimi libri, qui in tenebris communi hominum damno latuerant, in lucem publico bono prodierint, neque solùm prodierint, sed eâ etiam correctione & elegantiâ, ut studiosi utrâque re ad legendum invitati ex iis libris maximam utilitatem minimo labore possent percipere; cúmque Paulus Manutius Aldi filius patris consuetudinem, quantum in ipso est, velit imitari, quódque in hôc genere vult, posse videatur; Nos, utì rectè agentibus præmia persolvantur, utíque homines hominibus consulentes, institutum bene merendi cursum nullâ re impediti quàm diutissimè teneant, interdicto cavemus, ut quos libros Paulus Manutius Aldi filius typis impressos emiserit, sive nunquam antea divulgatos, sive correctione restitutos, aut quâvis aliâ re auctos, eos libroc cum eâ correctione, cúmque iis additamentis, quorum auctor Paulus fuerit, ne cui per decennium typis impressos emittere, néve cui vendere jus sit. Secus qui faxit, ei pœna multáve esto â sacris interdictio, & simul aurei mille nummi. Cujus pecuniæ summa trifariam ita dividatur, ut & is, cujus operâ indicabitur, & magistratus, qui ex judicio jus persequetur, & Paulus ipse, cui hæc virtutis ergò concessimus, æquam quísquam portionem habeat. Hoc privilegium, qui in præfecturis sunt, quíque jus dicunt, in universâ nostrâ ditione, quanta est, religiosissimè tuentor. Quod hactenus licuit nemini, licere volumus Paulo Manutio Aldi filio, ut & Aldi defuncti manibus quasi gratia referatur, & filii adolescentis optima ad virtutem indoles extraordinario munere decoretur.*

Ex eruditissimi ZELTNERI (*b*) de correctoribus libro comperio PAULUM MANUTIUM *negotio expoliendi bonorum virorum scripta, ut aptissimus fuit, ita lubentem præfuisse, favorémque omnium doctorum adeò meruisse: famámque indè nominis & per patrem & doctrinam suam consecutum, à Bononiensibus, ut academiam urbis suæ excudendo ornaret, expetitum, sinè morâ eorum desideriis satisfecisse, & per sex integros annos officinam instructissimam illíc locorum habuisse: abhinc denuo Venetias migrâsse curam patris & Andreæ ejusdem soceri officinarum suscepturum* Nihil tamen adhuc mihi occurrit, quod me certiorem faciat, *Paulum* Bononiæ typographiam exercuisse; nullius libri editio, quod sciam, comparet; nulla extat inter tot, quas, ubicunque locorum degeret, ad familiares scribere solebat, epistola Bononiæ data: & ægre animum inducam credere, illum, si ibi per totum sexennium moram traxisset, nullam sui memoriam reliquisse Videtur, nisi fallor, verisimilius, eum in paternâ officinâ suæ artis fundamenta posuisse, & in eâ cùm corrigendis tum imprimendis libris

(*a*) Præfigitur initio commentarii ejusd. Manutii in Cic. Epistol. ad Attic. edit. apud Aldi filios, 1547. in 8.

(*b*) Pag. 333.

libris operam dedisse unà cum suis, donec (*a*) vixerunt, fratribus: quibuscum dum curas typographicas communicaret, libri plerique ex illorum officinâ prodeuntes hâc subscriptione notabantur, (*b*) *apud Aldi filios.* His sumptus (*c*) aliquando suppeditabat Federicus Turrisanus eorundem avunculus; idem nonnunquam suo (*d*) solius nomine libros imprimebat. Federicus ille Turrisanus (*e*) Aldi Manutii Romani sororem duxerat; (*f*) Bernardi forsan seu Bernardini Turrisani, quem priùs dixi Parisiis libros excudisse, frater; & (si rectam conjecturam facio) Andreæ Toresiani de Asulâ (*g*) Veneti olim typographi filius; nam (*h*) se *facere id*, *quod à patre hæreditarium acceperat*, fatebatur.

Typi, quibus PAULUS MANUTIUS utebatur, fuerunt elegantes, cùm (*i*) Latini tum Græci. Græcos *Mureto* non mediocriter placuisse ipse in epistolâ (*k*) ad *Muretum* indicavit; nec horum tantùm elegantiam (*l*) prædicabat, sed & copiam. *Typos*, inquit, *Græcos fratris mei*, *nescio quâ culpâ amissos*, *benignissimè mihi polliceris ac defers. Ego*, *mi Robortelle*, *istam vehementer amo voluntatem*, *quam tibi certè emetior: libertate verò tuâ etsi delector maximè*, *tamen*, *cur utar*, *non est; cùm officinam satìs amplâ & pereleganti hujus generis copiâ magnis jam sumptibus instruxerim.* Quid de ejus typis Muretus ad eum scripserit, non hìc omittendum est. (*m*) *Characteres tui Græci sanè luculenti: ac dolerem Gallorum nostrorum vicem, quos à te cæteris omnibus rebus jampridem victos typorum quoque Græcorum elegantiâ superatum iri video, nisi plùs te quàm plerosque illo-*

(*a*) Ex his unius mortem deflet, uti suprà ex ejus epistolis constat. Alterum comperio (pag. 401. ex Pauli epistolâ ad Jo. Bapt. Titium Romæ V. Cál. Nov. M. D. LXV. datâ) *Asulæ anno* 1565. *vixisse sibi animo tranquillo, ab omni remotum graviore curâ, ita ut rem domesticam non contemnat.*

(*b*) Usque ad ann. 1555.

(*c*) Aristotel. Græc. 1553. *Expensis nobilis viri domini Federici de Turrisanis eorum avunculi.*

(*d*) Erotemat. Chrysolor. & Etymologic. Magn. 1549. & Dion. Chrysostom. Orat. 1551. Vide Catalog.

(*e*) Erotemat. Chrysol. 1549. 8. apud Federicum Turrisanum, qui Aldi epistolam huic editioni præmisit, & his conclusit verbis: *Aldinæ eruditionis memor illiúsque facundiâ illectus Federicus Turrisanus sororius hanc epistolam rursus imprimi voluit.*

(*f*) Hic Bernardus Turrisanus, (*Parisiis, via Jacobæâ, in Aldinâ bibliothecâ*, 1557. *in* 8) imprimendum curavit librum Pauli Manutii de legibus eodem anno, quo prodiit Venetiis in fol. ex Aldinâ officinâ.

(*g*) Lege Annal. Typograph. Tom. 1. pag. 147.

(*h*) Lege Præfat. ad Dion: Chrysost. Orat.

(*i*) Marco Antonio Nattæ in suâ ad eundem epistolâ [Pag. 164.] typos suos Latinos commendat. *Meum*, inquit, *librum de legibus ad te mitto: Iisdem typis, si tibi placuerit, utemur in tuo libro. Sumptus omnino major erit, quàm si litera minor esset: verùm hoc tui consilii ac voluntatis est. Statue arbitratu tuo; perpende magnitudinem libri: deinde significa, quid velis. Mitto etiam aliud characteris genus, ut alterutrum deligas. Utrumque enim in folii, quod aiunt, formam aptè convenit: tametsi dignitas est major in majore. De ratione sumptûs, si numerum paginarum tui libri significaveris, & simul versuum in unâquâque paginâ, & literarum in quolibet versu; facilè summa fiet, & ad te scribetur.*

(*k*) Pag. 150.

(*l*) Pag. 330.

(*m*) Lege Epistol. Muret. pag. 15.

illorum amarem. Quâ fide Paulus in typographicis negotiis egerit, quâ diligentiâ, quàm diversâ ab aliis typographis ratione, nos proxima (*a*) ad Marcum Antonium Nattam docebit epiſtola. *Adeóne erravi, & lapſus ſum in ſubducendâ ratione, ut de foliis quinquaginta conjecerim, quæ nunc octuaginta fore video? Pudet indiligentiæ meæ. Verùm, ut eſt, commodo meo rem ſuſcipere non poſſum: nec audeo recuſare, ne mea fides in dubium apud te veniat. Itaque peto à te, ut cum tuâ ratione meam quoque ducas; nec exigas à me plus, quàm res & fortunæ meæ patiantur. Nam, quod ais, redituram ad me pecuniam cum fœnore, libro vendito; videlicet communi quâdam, non propriâ me regulâ metiris. Non enim ego, ut alii, qui libros imprimunt, habebo ſtatim certos homines, qui eos divendant, & longinquas in urbes regionésque diſſeminent. Venduntur hìc ſtatim à meis omnes ita parvo pretio, ut lucri quidem minimum, ſed minimo ſimul labore, minimâ moleſtiâ fiat. Meum ergo librum itidem, inquis, vendes. De doctrinâ libri tui, de elegantiâ poſſum ego facile judicare: de venditione quis præſtat? An neſcis libros Latinos optimos veteres ita nunc jacere, ut penè ſordium in genere putentur; vix jam Ciceronem ipſum, Cæſarem, Salluſtium legi; à multis etiam ne legi quidem, planéque contemni? Quare noli mirari me tam eſſe diligentem in iis rebus, quas me docuit uſus penè quotidianus, & in quibus non licet eſſe ſinè magnâ mercede negligenti.* En literati illius typographi tempore acerbum literarum fatum! Illum tamen ſuorum temporum infœlicitas ab inſtituto curſu neutiquam abſterruerunt. Ille enim erigendarum, quæ tum jacebant, literarum magis quàm lucri faciendi ſtudio efferebatur, averſiſſimum gerens animum iis, quos quæſtûs avidiores eſſe cernebat. *Jo. Antonius* (ait ad Octavianum Ferrarium (*b*) ſcribens) *bibliopola veſter, homo eſt, quod inter nos dictum ſit, paulò ad rem attentior, quàm vellem. Niſi remittat aliquid de ſuâ conſuetudine, vix puto inter nos poſſe convenire. Veruntamen quid ad nos? utamur alio, qui ſe præbeat æquiorem in tranſigendo, deinde bonum virum in fide præſtandâ.*

Inter Pauli Manutii opera recenſentur hæc Italicè ſcripta: (*c*) *Trattato de gli elementi & di molti loro notabili effetti* 4. *Venet. apud Aldum.* 1557. (*d*) *Lettere di varii ſcrittori, in tre libre diverſi. Lettere volgari.* (*e*) Poëſin Latinam non infeliciter coluit. Videtur autem animum præſertim ad ſtyli epiſtolaris exercitationem applicuiſſe (*f*) *tam accuratâ diligentiâ, ut*

(*a*) Pag. 166.
(*b*) Pag. 298.
(*c*) Bibliothec. Barberin. & Thuan. Tom. 2. pag. 33.
(*d*) Teiſſier. Elog. de Paul Manuce.
(*e*) Vide Tom. 2. Deliciar. poët. Italor.
(*f*) Sciopp. de Styl. Hiſtor. & Zeltner. de corrector. & Teiſſier. Elog. *Afin que ſes lettres euſſent toute la perfection, qu'il étoit capable de leur donner, il n'achevoit qu'à la fin de l'automne celles, qu'il avoit commencées au printems.* [Hoc tamen de perpaucis, ſi de ullis, dici poteſt; cùm pleræque omnes, quibus aut amicis reſpondebat, aut de rebus literariis, vel ad ſe pertinentibus agebat, moram adeò longam minimè admitterent.] *Nous apprenons dans un des dialogues de Speron,*

ut uni interdum epistolæ concinnandæ aliquot impenderit menses, spatio inter singulas lineas amplo facto, cui omissa hactenus inserere posset. De PAULI in dictando literas facilitate, hæc ex ipsius ad Muretum (pag. 157.) epistolâ accipe. *Vix credas, quàm non facilè meâ manu litteras conficiam; & quàm facilè, cùm utor amanuensi, fluat oratio. Itaque scripsi ad Severum laboriosè, quod inambulans, ut antea solebam, minimo negotio dictâssem. Discessus ille meus, magnorum index malorum, ut ab amicis tunc falsâ conjecturâ ductis putabatur, familiares meos, quorum uti operâ consueveram, Podocatharum, Fasinardum, postremò etiam Nicolaum Cretensem mihi ademit. Filium habeo, sed puerum adhuc, & imbecillo corpore, & occupatum satìs domesticâ curâ.* Sui postea filii (quem *Aldum* fuisse puto) manum ad id negotii adhibuit; utì comperio ex epistolâ ad Jo. Bapt. Rasarium Venetias Patavii datâ (pag 309.) quam sic concludit: *Hæc dictavi, ut soleo, filio meo; nam ut scriberem ipse meâ manu, neque per medicum licebat, nec sanè stomachi ferebat imbecillitas.* Et aliâ item ad Jo. Bapt. Titium Florentiam Romæ, nonis Decembribus MDLXI. datâ; *Vale, & salve à filio meo, cui raptim hæc manè dictavi, cùm in Vaticanum negotii causâ properarem.* Suarum epistolarum & præfationum volumen ad Albericum Cibo Malaspinam Massæ & Carrariæ principem misit, (*a*) *quas ipse nequaquam edere animum induxisset, nisi suadentis atque etiam petentis Venetæ nobilitatis ipsum movisset auctoritas.* Epistolas illas puto primùm prodiisse anno MDLIIX. quo lego datam ad Albericum Cibo præfationem: quarum tunc volumen continere non potuit libros plures quàm quatuor; nam liber quintus ab epistolâ ad *Pium* IV. Pontificem creatum gratulatoriâ; creatus est autem *Pius* IV. anno 1559. (*b*) Editio proxima (*c*) *quæ ipso autore præfante Coloniæ anno* 1569. *prodiit*, [quam nondum vidi] libros octo complexa est. Editioni sequenti, quæ (*d*) anno 1571. apud *Aldum Pauli* filium lucem aspexit, duo præterea libri additi sunt. Editio deinceps, quam clariss. *Zeltnerus* anno 1573. vulgatam memorat, fuit libro uno amplior, & undecim libris absoluta. *Ultimus* scil. duodecimus *liber à filio Aldo post fata patris additus censetur.*

PAULI MANUTII fama ubique jamdiu percrebuerat: nec quis ferè erat ullo disciplinæ genere clarus, qui cum illo familiaritatem con-

ron, que Paul Manuce avoit toujours des livres à la main, qu'il étudioit sans cesse, & que l'extreme attachement, qu'il avoit à l'etude étoit la cause d'une infinité de maux dont il etoit accablé: cependant (ajoute Sperone) Manuce etoit plutot né pour étre lu de tout le monde que pour lire.

(*a*) Lege Epistol. P. Manut. ad Alberic. Cibo præfix.

(*b*) In Bibliothec. Tellerian. pag. 413. reperio; *Epistolarum Pauli Manutii Libros IV. Ejusd. Præfationes. Venetiis, Ald.* 1560. *in* 8.

(*c*) Zeltner. Corrector. pag. 342.

(*d*) Hâc utor in epistolis ex decem prioribus libris allegatis: In duobus ultimis eâ, quæ ex typographiâ Jacobi Stoër ann. 16 6. in 12. exiit, & duodecim libros complectitur.

conflare non percuperet. Anno (*a*) 1552. Romæ, quò gratiâ eruditos conveniendi & eruditionis augendæ profectus erat, comiter à *Michaële Sylvio* exceptus est; & *Julii III.* Pont. Max. *Mafæique* Cardinalis ipsiúsque *Sylvii* hortatu ac promissis ad commorandum ibídque antiquiorum literarum studio invigilandum invitatus. Nullis tamen tunc oblatis conditionibus adduci potuit; sed Venetias reversus usque ad annum (*b*) 1559. artem typographicam excolendo de eruditorum studiis bene mereri non cessavit.

Anno circiter 1560. (*c*) à summo pontifice *Pio* IV. accitus est Romam (*d*) non contemnendâ conditione ad sacrorum librorum editionem. (*e*) *Me quidem (inquit) Venetiis, domestico patris mei restituendæ antiquitatis instituto, & honestè satìs & commodè viventem, nihílque minus, quàm de migratione, cogitantem; quippe cùm ab egregiis sæpe civitatibus, atque adeò à superioribus pontificibus semel & iterum optimâ invitatus conditione, nihil tamen unquam novi consilii cepissem; tui pontificatûs fama Romam facilè perduxit. Nam, cùm à summo viro Hieronymo Seripando, cui tua sapientia in cardinalium collegio locum tribuit, literas accepissem, in quibus erat scriptum, cupere te sacros omnes libros, vel hominum incuriâ vel improbitate corruptos, quam emendatissimos pervulgari, velléque in eo operâ uti & industriâ meâ; spatii ad deliberandum nihil sumpsi: statim rescripsi, ita me animatum esse, ita paratum, tibi ut in omnibus rebus libenter obsequerer; susciperem, quæcunque velles; & præstarem, quicquid possem. Quo quidem tempore non mihi aut ulla novorum commodorum est injecta cupiditas, aut honorum splendor mentis oculos præstrinxit* &c. *Erat mihi non modò laudabile & honestum, sed illustre etiam & gloriosum, vocari à Pio IV. pont. ad eam curam, ut sanctissimorum virorum scriptis emendandis edendísque præessem.* (*f*) *Totum hoc imprimendi munus,*

(*a*) Lege Epistolam Longino, qui anno 1555. prodiit, præfixam. pag. 2. lin. 13.

(*b*) Comment. in Cicer. Orat pro Sext. in 8. Venetiis 1559. apud Paulum Manutium Aldi F.

(*c*) Lege Epistol. ad Pet. Miscovium datam Romæ, XIV. Kal. Oct. M. D. LXI. Pag. 342. Lege etiam pag. 345.

(*d*) Zeltner. Corrector. pag. 337. *Argentei typi & 4000. ducatorum annui stipendii loco promissi erant à pontifice Pio IV. quibus verò an steterit P. Maximus, altum de iis silentium Manutii dubitare meritò jubet. Interim tamen per decem annorum lustra* [id est, per decem annos] *pari gratiâ Pio V. & Gregorio XIII. in se propensis Spartam suam diligenter ornavit. Liberrimus inter hæc nostro erat aditus, & usus bibliothecæ Vaticanæ, cui & præfectus aliquandiu fuit, unde manuscripta varia, præcipuè illa, quæ Heidelbergâ venerant, producta restituit, emendavit, atque typis suis vulgavit; quos codices omnes ipse lustrans ab erroribus præli purgare solebat.* Mallincrot. de Typogr. p. 98 ex Onuphr. Panvin. in Vitâ Pii IV. *Officinam libris SS. Patrum accuratè & integre imprimendis instituit, accito Paulo Manutio Aldi filio, viro tum in eâ facultate, tum vario literarum genere claro, qui ei muneri præesset.*

(*e*) Lege pag. III. præfationem Paul. Manutii ad Pium IV. in librum Regin. Poli de concilio.

(*f*) Lege pag. 431. Epistol. P. Manut. ad Pium IV.

munus, quod mihi à te mandatum pro meâ fide curo, duas habet partes; publicam unam, quæ ad communem animorum utilitatem pertinet, ut è sacris libris maculæ omnes eluantur; alteram privatam, ut ea mihi interim suppetant, quæ si absint, mecum & cum meis agatur incommodiùs. Quod ad priorem attinet, facerem arroganter, si tibi tantam rem studeam commendare, cùm quatuor spectatæ virtutis & innocentiæ cardinalium, quos huic negotio præfecisti, singularis prudentia nihil deesse patiatur. De meipso attingam (a) *pauca.* &c. (b) Paulo, *à quo die Romam venit, otioso nunquam esse licuit; neque verò salutationibus quotidianis, quarum pleræque illi quidem voluntariæ erant, necessarias quasdam aliis ambitio faciebat, valde fuit deditus; dum in curâ, quam susceperat, ut emendati ederentur sacri libri, sibi esse hærendum intellexit.* (c) *Ibi quanquam tum aliis rebus, tum officio salutandi molestissimo quotidie ferè distinebatur, jucundè tamen satìs vixit: si modò homini, scientiæ cupido, sinè librorum usu, quo carebat perinvitus, jucundi quicquam esse possit. Ipsius præla, comparatis jam ferè omnibus rebus, quæ ad imprimendum pertinent,* præstò erant, *& à Cypriani epistolis, quod felix faustúmque esset, initium* sumere decreverat. (d) Hôc eodem tempore à *Joanne Turritiano* epistolam accepit, quæ ei molestiæ nonnihil & doloris aspersit; cuíque id dedit responsi. *Bonifacii Caietani nomine, principis egregii, cujus causâ velle me omnia atque etiam debere confiteor, accuratè petis, ut ad ejus filium liberalibus excolendum disciplinis conferam studium & industriam meam. Quod idem antea cùm & sæpe & vehementer peterent cardinales aliquot, optimè de me meriti, invitus equidem, tamen pernegavi: neque verò ob eam causam, quia privatim docere, præsertim in urbe Româ, dignitatem non habere, arbitrantur multi; (quod mihi quidem videtur secus; quod enim scire honestum est, id cur docere turpe sit, non intelligo) sed multò magìs, quia publici muneris cura, libenter à me pro communi utilitate suscepta, vacui sanè temporis minimum relinquit; & id ipsum, quod relinquitur, jure quodam suo sibi postulant, atque exigunt studia mea: quanquam ab his me sæpe vel salutandi necessitas, vel amicorum avellit interpellatio. Non enim me* μισάνθρωπον *quendam, abhorrentem à consuetudine hominum, & humanitatis expertem, natura finxit. Verumtamen cum illâ studiorum suavitate voluptatem nullam comparo. Quòd si nobilissimi adolescentis confirmandum optimis artibus ingenium susciperem, valde mihi cogitandum esset, quid patri ejus & patruo, quid etiam avi memoriæ, quem colui studiosissimè, quid familiæ claritati deberem. Sæpe mihi occurreret mea fides, & suscepti ratio muneris, & hominum quoque opinio, cui serviendum esse non ignoras. Quæ profectò vel singula tanti sunt, ut maximam*

(a) De quibus paulò pòst dicetur.

(b) Lege pag. 342. epistolam Romæ, XIV. Kal. Oct. M. D. LXI. Non. Dec. M. D. LXI. datam.

(c) Lege pag. 349. Epistolam Romæ

(d) Lege pag. 350. epistolam Romæ XVI. Kal. Jan. M. D. LXI. datam.

mam à me diligentiam flagitare videantur; cùm in hâc tot rerum occupatione tantâ ne mediocrem quidem præstare possim. Triennio post suum in urbem Romam adventum *Paulus* in epistolâ ad *Franciscum Morandum* Romæ, XII. Kal. Febr. M. D. LXI. (*a*) datâ hæc scribit; *De rebus meis, hoc unum, quo lætari possis, accipe; frui me multorum benevolentiâ; cætera satìs frigere. Causam conferamus in tempora; nam ab hominibus libenter culpam averto. Pontificis quidem præstantem animum ita variæ itáque graves distrahunt curæ, ut ignorare multa cogatur, multa etiam delegare aliis, qui præter suum negotium nihil curant.*

PAULUS MANUTIUS Romæ excudit anno 1562. S. Jo. Chrysostomi de Virginitate librum à *Julio Pogiano* Latinè redditum, in 4. Et *Reginaldi Poli* (*b*) librum de concilio, in 4. Anno 1563. S. Cypriani (*c*) opera, in fol. Et librum Francisci Vargas (*d*) de jurisdictione

(*a*) Lege pag. 371.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. p. 157. *De concilio liber Regin. Poli Cardinalis. Ejusd. de baptismo Constantini M. quæstio. Reformatio Angliæ ex ejusd. decretis ann. 1556. Romæ. P. Manutii*, 1562: *in* 4. (Paul. Manutius hunc Librum Pii IV. jussu emissum primum fuisse in suâ præfatione declarat.) Sic & Bibliothec. Barberin. Tom. 2. pag. 230. Ubi alia etiam memoratur eorundem tractatuum editio eodem quoque anno 1562. Venetiis in 8. His Poli operibus Paul. Manutius addidit ad Pium IV. præfationem, in quâ Reginaldi Poli vitam breviter, laudes fusè prosequitur; ex quâ, utì & ex aliis Præfationum Manutianarum locis, (pag: 111. usque ad 123. pag. 129. 136. 138.) lector animum Pauli Manutii perspiciet Romanæ ecclesiæ sedísque partibus addictissimum. Sic Epistolar. pag. 404. 405. in epistolâ ad Petrum Perpinianum Lugdunum missâ: *De amico meo duriora significant literæ tuæ: quæ si vera sunt, amicum jam non appello. Excellat licet ingenio, valeat industriâ, ex antiquis monumentis præclara quæque delibaverit; hæc inania sunt, nisi cum optimâ mente & Christianâ pietate jungantur. Quòd si se respexerit, si cum ecclesiâ Catholicâ, id est cum Deo, redierit in gratiam, tunc ego me illi restituam, tollam hominem, & ornabo, quantum in me erit: nullum ei deesse à me officium patiar, quod ad ejus dignitatem existimationémque pertinet. Quod scribis, Lugduni meliore jam loco religionem esse* &c. *Rex adolescens ac penè puer, cùm in Christi causam tanto animo cœperit incumbere, superare videtur ætatem virtute* &c. *Possevino meo cùm salutem à me scripseris, hoc addes, memoriam illius nostræ veteris amicitiæ mihi esse perjucundam, sed longè charius longéque jucundius, quòd omnes ingenii sui vires ad profligandos Apostolicæ sedis hostes felicissimè profundat. Gratulor sanè optimo juveni de istâ facultate: nec dubito, quin eum semper, quocunque eat, quamcunque rem aggrediatur, ope suâ Deus & prosequatur & juvet. Rouillium, præstanti humanitate virum, egregiè de religione sentientem, si meo nomine salutaveris, gratissimum feceris. Vale. Romæ, XIV. Kal. Dec. M D LXV.*

(*c*) Bibliothec. Barberin. Tom. 1. pag. 323. & Tellerian. pag. 20. & Albert. Fabric. Biblioth. Latin. vol. 3. pag. 379. *Paulus Manutius epistolarum librum quintum addidit. In hâc editione multa è MS. antiquissimo Veronensi emendavit Latinus Latinius, qui nomen suum adscribi noluit, quòd Manutius contra codicum MSS. fidem aliqua retinuisset, alia addidisset.* Hanc Cyprianicorum operum editionem Carolo Borromæio Cardinali (cui avunculus erat Pius IV.) Paul. Manutius dedicavit. Præfat. pag. 127.

(*d*) Huic Paul. Manutius præfationem (pag. 124.) addidit. Hujus editionis mentio fit in Bibliothec. Barberin. Tom. 2. pag. 497. & Tellerian. pag. 171. *Franc. Vargas, de episcoporum jurisdictione & pontificis maximi auctoritate; responsum. Romæ, Paul Manutii*, 1563. *in* 4.

dictione episcoporum, & summi pontificis authoritate, in 4. Anno 1564. Canones & decreta (*a*) Concilii Tridentini, in fol. Anno 1565. Clementis Moniliani cardinalis (*b*) Theologic. disputationes. *Paulus* interim, dum Romæ commorabatur, mihi videtur (*c*) Venetiis etiam typographêum, neque quidem otiosum, habuisse.

Postquam Romæ aliquandiu vitam satis laboriosam duxisset, sibíque omnia prospere, ut speraverat, non procedere sensisset, cœpit apud *Pium* IV. pontificem (*d*) queri. *Ego*, inquit, *cùm ad urbem veni, licèt à Pio* IV. *sperari posse omnia intelligerem, tamen efferri me cupiditate non sum passus; id unum spectavi maximè, ut benevolentiâ tuâ, in quâ pono omnia, perpetuò fruerer. —— Domesticis rebus satìs consultum putabam honorario illo annuo, quod à tuâ benignitate impetraveram. —— Sic annus abiit: nec interea novam mihi cupiditatem dies attulit; quæ etiam admonet, quò propiùs fuerunt.*

(*a*) Cum Paul. Manutii præfatione. pag. 135. Bibliothec. Barberin. Tom. 2 pag. 476. & Tellerian. pag. 147. Teissier. Additións aux eloges. pag. 236.] „ Nicius „ Erythræus & Marville nous aprenent, „ que, quand les theologiens nommés „ par le pape eurent composé tout le corps „ du catechisme du concile de Trente, on „ choisit trois excellens hommes pour l'é- „ crire en Latin d'un style pur & intelli- „ gible; que ces trois élus furent Paul Ma- „ nuce, Julius Poggianus, & Corneille „ Amalthée: lesquels sans étre theologiens „ reussirent parfaitement de cette entre- „ prise, de sorte que ce catechisme est un „ livre agréable à lire pour le style, & „ qu'on peut faire lire à la jeunesse, à qui „ l'on veut aprendre le Latin &c.

(*b*) Has Paul. Manutius Clementi Moniliano cardinali inscripsit, præfatione (pag. 137.) Romæ, M. D. LXV. mense Sept. datâ: in quâ scribit hoc *Theologicarum disputationum volumen anno superiore impressum*, authoris *mox industriá locupletatum, duobus nuper additis tractatibus, uno de Cœlibatu, altero de Peccatis, iterum* à se, authoris consensu, edi. *Clementis Moniliani cardinalis Aracæli compendium Catholicarum institutionum, cum duobus tractatibus de peccatis & de cœlibatu; Romæ*, 1565. *in* 4. memoratur in Bibliothec. Draud. pag. 281. & Barberin. Tom. 1. pag. 85. Sed in Tellerian. pag. 58. & Simler. pag. 132. legitur impressum *apud Antonium Bladum.* Bladus forsan & Manutius in hóc imprimendo socii fuerunt.

(*c*) Illud typographêum, dum Paûlus Romæ aberat, cuidam ex suis operariis primario commisisse potuit, forsan filio etiam Aldo; qui, licèt patri Romam migranti comes fuerit, eíque ibidem commoranti officium suum præstiterit, Venetias tamen frequenter invisebat. Eum Venetias profectum anno 1565. 6. Id. Nov. & unà cum matre, anno 1567. comperio ex Pauli (pag. 401. 460.) ad Jo. Bapt. Titium & Augustin. Angelelum Epistolis. Habemus Aldi ipsius epistolas Venetiis datas, alteram anno 1561. Orthographiæ rationi præfixam, alteram anno 1566. in initio libri de Veterum notarum explanatione. Hos tractatus Aldus Manutius anno 1566. Venetiis excudendos curavit; de quibus plura, cùm ad Aldi Manutii mentionem pleniùs faciendam pervenero. Idem Aldus forsan curavit Asconii Pediani in Ciceron. Oration. explanationem, quæ in 8. Venetiis prodiit cum Scholiis Pauli Manutii recusa (nam antea ibidem in 8. prodierat ann. 1545. Vide Fabric. supplem. biblioth. Lat. pag. 144.) & secundam Livii editionem cum Sigonii Scholiis, quæ in fol. ann. M D. LXVI. prodiit, cum hâc subscriptione, *Venetiis, apud Paulum Manutium Aldi F.* Et cum hâc eâdem subscriptione, eodem hôc anno, Horatii Opera in 4. cum Dionys. Lambini in eadem Commentariis, & Jo. Michaelis Bruti in Carmin. & Epod. explicationibus.

(*d*) Epistol. pag. 430. 431. 432. 433.

piùs ad hujus peregrinationis, quæ vocatur vita, finem accedimus, eò minùs de viatico laborandum. Itaque mutatum nihil est in consiliis meis: animus, quos antea sibi fines præscripserat, iisdem se continet, ultrà nihil appetit, Sed corporis alia quædam ratio est: ætas jam ingravescens quasi extra ordinem multa desiderat; multa etiam, præsertim in laboribus ac studiis, valetudo requirit imbecillior. &c. *Nihil definio, neque mihi certum beneficii nomen peto:* —— *ego rationes meas principi maximo & ad beneficentiam nato commendare me intelligo. Nihil me postulare præcipuum decet: unum illud indicare satìs est, fulciri oportere subsidio aliquo fortunas meas* &c. Carolum (*a*) Borromæum Cardinalem per epistolam sollicitavit, ut ejus, quâ apud Pontificem avunculum suum valebat, gratiâ posset id consequi, quo Romæ libenter viveret Post mortem Pii IV. (quæ in ann. 1565. Decemb. 10. incidit) Paulo Manutio Roma displicere cœpit; studia inceperunt propemodum jacere; ipse uti valetudine incommodâ: utì in (*b*) epistolis anno 1566. 4. Non. Jan. 8. Id. Jan. 8. Id. Feb. datis testatum legimus. Quamvìs Pium V. (qui Pio IV. successit ann. 1566. Jan. 7.) laudaret, (*c*) *pontificem, qualem ætas nostra non vidit;* annóque proximo (*d*) se *rem familiarem, (quorundam hominum incuriâ aut socordiâ quod acciderat) amissam recuperavisse lætaretur*; non tamen multum temporis decurrit, antequam in querelas recideret: (*e*) *se valetudine uti satìs commodâ; re familiari, si spectentur ipsius labores, parum copiosâ; si ratio temporum, satìs amplâ.* Anno deinde (*f*) subsequente scripsit, se *non modò Romæ esse, verùm etiam libenter esse, existimatione integrâ, re familiari auctâ potiùs quàm imminutâ: se* (*g*) *& valere & satìs jucundè vivere, re domesticâ ita jam constitutâ, ut adolescenti filio, quem unicum habebat, cogitandum de virtute potiùs quàm de fortunâ videretur.* Habemus Pauli epistolam tunc temporis ad Joannem Cratonem [Id. Sept. M D. LXIX.] scriptam, quâ se apud eum purgat, quòd *de imperatore Maximiliano* (*h*) *ad Sambucum perscripta ex libro epistolarum suarum sustulisset.* Ann. 1570. Paulus ad Cratonem Viennam misit epistolam (*i*) Romæ, Id. Jun. M. D. LXX. datam; in quâ hæc à Paulo scripta occurrunt: *Mediocritatem earum rerum, quæ fortunæ bona quidam vocant, planè me consecutum credidi, cùm decem abhinc annis Romam veni. Quis enim aliter crederet, cùm à*

(*a*) Pag. 433.
(*b*) Pag. 407. 408. 411.
(*c*) Lege pag. 415. epistolam ad Marium Corradum datam VI. Kal. Sext. M. D. LXVI.
(*d*) Lege pag. 443. epistolam ad Jo. Franciscum Cremon. datam IV. Kal. Quint. M. D. LXVII.
(*e*) Lege pag. 452. epistolam ad Anton. Furnarium datam XVI. Febr. M. D. LXVIII.
(*f*) Lege epistolar. lib. 9. pag. 21. epilam ad Jacob. Gorscium datam VI. Kal. Oct. M. D. LXIX.
(*g*) Ibid. pag. 33. epistol. ad Ant. Furnar. dat. XIIX. Kal. Feb. M. D. LXIX.
(*h*) Ibid. pag. 4. 5. 6. 7.
(*i*) Hanc antea ineditam luce donavit doctissimus Morhoffius in Polyhistor. Tom. 1. pag. 317.

à pontifice maximo vocarer &c. *Dicam , & id ipsum invitus: nescio quo fato mihi fontes aruisse , qui profluere solebant ; benignitatem , quæ antea patebat , ita clausam in me esse , non modò , ut nihil ejusmodi , in quo vel copia vel splendor inesset , sed ne mediocritas illa quidem , quæ repellit incommoda , quæ honestatem ex parte saltem aliquâ tuetur , mihi adhuc obtigerit.* &c. *Quod ad rei domesticæ jacturam attinet , tranquillo satìs animo sum ; illa me dies noctésque vexat cura , quòd , si quem studia mea fructum ferre , siquid posteris industria mea prodesse poterit , id periisse totum ac perire quotidie magìs intelligo. Nunc quòd jacere mea studia per annos decem sum passus , quòd fundamentis adolescentiæ præclarè jactis , ætas gravior expectationi non responderit , id cùm recordor , penè totus ipse mihi displiceo* &c. *Sed illa pars literarum tuarum , in quâ de Maximiliani Imperatoris admodum propensâ ad liberales disciplinas voluntate significas , & addis , opem ab eo si petam , fore , ne frustra petam , ea verò pars animo meo tanquam labanti quiddam , quod consisteret , instillavit.* &c. *Equidem , si hoc per te assequar , ut ex turbulento negotii genere emersus , ad tranquillitatem perveniam , & quod reliquum vitæ contigerit , in optato literarum portu , interpellatore nullo , vacuus omni curâ , degam , nulla res erit tanta , quam non & me tibi debere confitear , & libenter tuâ causâ suscipiam.* &c. Illum autem portum , cujus spes ex eâ , quâ Crato apud imperatorem valebat , gratiâ affulserat , nunquam consecutus est. Ei itaque Venetias ad patrios Lares (*a*) remigrandi fixum fuit consilium : & Ro-

(*a*) Epistol. lib. 9. pag. 8. *Ad Jo. Cratonem. Romæ , Kal. Mai.* 1570. *Meus animus , aberrat à bonâ spe , quippe ætate ingravescente , valetudine perimbecillâ , morbo plurimorum mensium. Te rogo pro nostrâ necessitudine , siquid mihi acciderit humanitus , filium meum Aldum , qui vivit Venetiis , tuis officiis tuâque humanitate complectaris. Ego , si diutius vitâ fruar , nullum erga te amicissimi atque observantissimi hominis officium prætermittam. Hæc quoque alienâ manu ; nam meæ vim penitus omnem ademit morbus. Vale , & posthac Venetias , quò me brevì conferre cogito , ad oratorem vestrum literas mittes. Is mihi eas reddendas curabit. Et quanquam fieri potest , ut indè me Patavium , valetudinis curandæ gratiâ , conferam ; tamen discedens mandabo meis , ut literas mihi tuas eò mittant.* Ibid. pag. 14. *Ad Augustin. Angelellum. Romæ , Kal. Sept.* 1570. *Invaletudine nonum jam mensem ita laboro , ut neque ratione victûs neque ullo remedii genere adhuc quidem allevari potuerim. Itaque miserè jaceo , spe jam destitutus omni , præter eam , quam in cœli mutatione multi ponendam arbitrantur. Exire propter nimios calores nondum licuit. Sed ego exeundi consilium ita cepi , ut Urbem planè relinquam , & ad patrios Lares remigrem. In quo pontifex , ut est insigni præditus humanitate , facilem perbenignúmque se præbuit. Si quæris , lætior an tristior discedam ; non facilè dixerim. Ita multa occurrunt , quæ animum ac voluntatem huc illuc distrahant. Propensior tamen in hanc partem sum , ut post annos decem , ætate ingravescente , urgente præsertim difficili morbo , ad patriæ complexum recurram. Eamus igitur diis bene juvantibus , & redeamus aliquando ad illa studia , unde discedere piaculum fuit. De discessu igitur fixum consilium est ; de die nondum statui : sed ut hyemales imbres tempestatésque vitentur , ante Kal. Oct. cogitamus. Onuphrius hìc remanet , meo sanè cum dolore : non solùm enim ejus operâ utebar in studiis ; verùm etiam convictu , sermone , probitate , ingenio ita fruebar , ut hanc jacturam sarcire posse vix unquam putem. Hôc adolescente nihil aptius ad naturam meam.* Quid de Onuphrio alibi (Epistolar. lib. 2. pag. 81.) scribat Paulus , hìc injiciam. *Onuphrius Panvinius , ille antiquitatis helluo , specta-*

(*a*) Româ discedendi facultate à Pontifice primùm petitâ, viatico verò (*b*), quod rogaverat, non impetrato, Septembri (*c*) mense ann. 1570. in viam se dedit; & Venetias (*d*) reversus, à propinquis, familiaribus, notis pariter atque ignotis summâ voluptate exceptus est.

PAU-

spectatæ juvenis industriæ, Et ingenio, ut probitate, præstans, hìc (scil. Venetiis) est, *eritque in aliquot menses. Imprimit suos fastos cum commentariis; & interdum adornat alia. Sæpe litigat obscuris de rebus cum Sigonio nostro. Sed utriusque bonitas, mutuus amor, excellens ad cognoscendam veritatem judicium, facit, ut inter eos facilè conveniat.* Paulus Manutius in adolescentibus impensè mirabatur propensam ad studia literaria indolem; eorúmque, ubicumque essent, familiaritatem ambiebat: sic epistoar. lib. 7. pag. 429. *Tu meis verbis eruditum in primis & probum adolescentem, Josephum Scaligerum, si est Lutetiæ, salutes velim.*

(*a*) Epistolar. lib. 10. pag. 37. *Ad Cardinalem Joan. Moronum. Romæ, 7. Cal. Sept.* 1570. *Sperabam fore, ut auctoritas tua facilè impetraret ab æquissimo principe annuam tantùm ordinarii stipendii solutionem: ut quemadmodum Pius IV. venientem ad urbem insigni viatico donaverat, sic Pius V. ab urbe discedentem non modò simili, sed majore etiam munere prosequeretur: in quo ratio videbatur habenda ætatis meæ, habenda valetudinis* &c. *A pontifice sum Romam accersitus; à pontifice discedendi facultatem peto.* &c. *Vides cum Romano cœlo minimè jam mihi convenire posse; adductam esse in extremum ferè discrimen salutem meam; autumnum adventare, cujus varietatem & inconstantiam mea nequaquam ferret imbecillitas. Venetias multis nominibus cogito. Sed si vel per pontificem, quod nec opinor, vel per quotidianam febrem, quod magis metuo, patriam petere non licebit, accedam ad Sabinos colles, quos florere audio regionis amœnitate* &c.

(*b*) Ibid. pag. 40. *Ad Cardinalem Gulielmum Sirlettum. 7. Cal. Oct.* 1570. *Quanquam neque tua neque collegarum tuorum, Moroni & Cornelii, de viatico mihi impetrando summa contentio quidquam profecerit: — optimi pontificis angustias temporum difficultas excusat. Veruntamen ingravescenti hominem ætate, ægrâ valetudine, imparatum à re domesticâ, cum filiâ nubili, ab urbe Româ, cujus nomen omnia pollicetur, post decem annorum labores, suis sumptibus in patriam redire, iis fortasse, qui hæc solent animadvertere, admirationem aliquam pariet.*

(*c*) Ibid. pag. 45. *Ad Andream Antoninum. Venetiis. Ex sollicitudine ac laboris assiduitate incidi in morbum, cujus primùm vi deterritus, deinde etiam diuturnitate defessus, tentatis propè rebus omnibus, cùm neque periculi neque molestiæ finem viderem, cepi consilium in patriam revertendi: extremóque Septembri mense, dissuadentibus medicis & amicis, æger, in viam me dedi. Pisaurum usque morbus ingravescere visus est. Adspectu maris, quasi jam in oculis diu expetita patria esset, propinqui boni spe, animus corpori medicinam fecit: febris abiit, antequam Pisauro solveremus. Ita Venetias, refecti cibo, paulò firmiores appulimus.* Ibid. pag. 46. *Ad Franciscum Morandum. Venetiis. Quæ me causæ, minimè naturâ proclivem ad nova consilia, nunc impulerunt, ut negotium illud Romanum, quod Pius Pont. Max. decem abhinc annis honorifico quingentorum scutatorum stipendio mihi demandaverat, rejiciendum putarem, non facile est scribere. — Illud fieri non poterat, ut cum illo mihi ampliùs cœlo conveniret. — Veni domum: hìc verò me summa quies & domestica commoda, fidelissimæque atque amantissimæ conjugis cura tanta, quanta potest esse maxima, planè recreavit.*

(*d*) Epistolar. lib. 9. pag. 9. *Ad Jo. Cratonem. Venetiis, X. Cal. Nov. M. D. LXX. Nunc demum exoriri mihi videor, & quasi post multam noctem lucem adipisci, reversus post annos decem in patriam ab urbe Româ* &c. *Gratulantur amici, amplexantur, lætitiam oculis, vultu, sermone declarant. — Angor sæpe intimis sensibus, dum recordor, quid jacturæ, quandiu Romæ vixi, studia mea fecerint. — Laborabam domesticis incommodis, fratrum meorum culpâ; nec spes erat emergendi; nisi nova consilia caperentur. Vocabar à pontifice maximo; quo nihil videri poterat honorificentius: fructum autem quis non expectaret? Læta, copiosa, am-*

Paulus, postquam (*a*) Româ discessisset Venetias rediturus, (*b*) se-

ampla ab omnibus omnia promittebantur. Credidi, & speravi. — Quanquam hoc levius, quòd spem fefellerit eventus; non tam enim abundare, quàm non egere, gratum est: illud perquam grave, quòd perpeti sæpe multa sum coactus, indecora prorsus, indignáque studiis nostris, ætate nostrâ, existimatione antea partâ. — Nunc, singulari divino munere patriam adepti, redibimus ad illa præclara studia, unde discedere non oportuit &c. Epistolar. lib. 10. pag. 42. *Ad Cardinal. Gulielm. Sirlettum. Quicquid tuli, dum in patriam revertor, suave est: tuli autem aspera, gravia* &c. *Quæ dum ferrem, hæc mecum loquebatur animus: Sustine, præteritorum memoriâ, futurorum spe* &c. *In patriam tendis, refertam bonis omnibus. Ibi te complexu excipiet dulcissima conjux* &c. Ibid. pag. 48. *Ad Camillum Palæottum. Venetiis. Hic me propinqui, familiares, noti pariter atque ignoti redeuntem excepere voluptate summâ. — Est, cur immortali Deo gratias agam habeámque maximas, quòd mihi, occasione gravissimi morbi, missionis à pontifice petendæ, ipsíque pontifici concedendæ mentem attulerit. Alioqui nec satìs decorum putâssem, nec unquam omnino commisissem, ut ante pactam diem negotium publicum urbémque relinquerem. In discessu commoda quædam sperabantur; nec defuit intercedentium dignitas, auctoritas; gratia: ratio temporum est adversata; pontifice naturâ liberalissimo Turcicum bellum, & præsentis futurique sumptûs necessitatem excusante. Mirum id videri nonnullis. Ego, qui propemodum id, quod accidit, opinione jam præceperam, non sum commotus, ipsóque missionis impetratæ munere contentus, cætera non dixerim equidem contemnens, sed certè non maximi pendens, otii cupidus nihilo lætior discessi. Nunc habeo cum valetudine negotium* &c. Ibid. pag. 52. *Ad eundem. Venetiis. Id. Decemb* M. *D. LXX. — Romæ, ne spes quidem erat otii; hìc sæpe vaco, nec tempus perire sino* &c. Ibid. pag. 62. *Ad Henricum & Camillum Caëtanos fratres Bonifacii principis filios. Venetiis. 9. Kal. Dec. M. D. LXX. — Utinam biennio maturiùs in patriam venissem!* Ibid. pag. 63. *Ad Joan. Caselium. Venetiis, XIIX. Cal. Jan. M. D. LXX. Urbem Romam ante duos menses, difficili diuturnóque coactus morbo, reliqui. Melius omnino mihi nunc est: necdum tamen ita valeo, ut intermissa officia repetere audeam. Libros parcè attingo* &c. Ibid. pag. 65. *Ad Horatium Cardanetum. Venetiis, XVII. Cal. Jan. M. D. LXX. — Erras, quòd me bene nummatum in patriam rediisse putas. Decem enim annorum laboribus vix tria scutatorum millia, id est quantum ad filiam collocandam requiratur, colligere potuimus. Ita mihi nullæ pecuniæ, nullum vectigal, præter veterem frugalitatem, &, quo vectigal nullum est uberius, animum paucis contentum, relinquitur.* &c. Ibid. pag. 66. *Ad Antonium Rolandum. Venetiis, X. Cal. Jan. M. D. LXX. — Ego, posteaquam in patriam reverti, negotiorum magnitudine defatigatus, ætate etiam admonitus, & Venusini poëtæ versu, [Solve senescentem maturè sanus equum] mihi & Musis duntaxat vivere constitui. Nullas suscipio curas, nisi quas rerum domesticarum necessitas imponit. Novas amicitias non expeto; veteribus colendis operam non do: cum uxore liberísque suavissimam vitam duco.* &c. Hìc autem vocem [*liberis*] non satìs intelligo; nam Aldum filium habebat unicum de tribus superstitem (Vide Epistolar. lib. 5. pag. 300.) qui tunc cum ipso degebat Venetiis; filiam autem (quod mox constabit) Romæ reliquerat.

(*a*) Epistolar. lib. 10. pag. 54. *Ad Franc. Cicereium. Ex oppido Plebe Sacci. 7. Id. Nov.* 1570. — *Fuit omnino, ut vitæ consulerem, ab Urbe discedendum. In quo summi pontificis clementiam & facilitatem laudabo nunquam satìs: qui de languore meo certior factus, cùm adhuc muneris mei susceptæque provinciæ menses non pauci superessent, abeundi tamen potestatem petenti æquissimo animo concessit.* Hinc liquet Paulum Manutium, cùm primùm à Pontifice accersitus esset, suam operam muneri, quod ipsi demandatum erat, non ultra decennale spatium addixisse.

(*b*) Ibid. pag. 54. *Ad Camillum Palæottum. Venetiis. Kal. Jan. M. D. LXX. — Utinam fundus meus aut abesset propiùs, aut eâ saltem regione esset, ubi cœli gravitas minimè timenda videretur. Mihi crede; olearia ego instituerem, rusticis me oblectarem operibus, valetudini simul animóque consulerem:*

ſedem non ſemper habuit Venetiis fixam: ſed, quò meliùs infirmæ valetudini ſuóque, quod vitæ (*a*) negotioſæ præferre ſolent viri ſtudiis deditі, otio conſuleret, cœlum frequenter mutavit. Primùm in oppido (*b*) Plebe Sacci aliquandiu habitavit; dein non diu (*c*) Venetiis; poſtea, cùm (*d*) ſex ampliùs menſibus Mediolani moram feciſſet, repetiit Ve-

lerem: quod aliquâ tamen ut ratione conſequar, quocunque loco, quâcunque regione, operam dabo. Nam hìc diu commorandi ſpem auferunt multa; ſed maximè frigoris injuria, & vinorum auſteritas: quæ, tenui corpore, imbecillo ſtomacho, ferre vix poſſum, vel nullo modo poſſum. Itaque de migratione cogitandum.

(*a*) Ex iis, quæ hactenus in Pauli Manutii notitiâ allegata ſunt, ſatis apparet ipſum à vitâ publicis negotiis, crebris ſalutationibus & hujusmodi officiis implicitâ alieniſſimum fuiſſe. Non tamen ſe adeò literis abdidit, ut non permultorum eo tempore eruditorum colloquiis frueretur, & inſtitutas cum iiſdem amicitias epiſtolis ſubinde familiaribus coleret. *Sic cum Ferrario triginta annos, eóque ampliùs, arctiſſima ei interceſſit neceſſitudo* (Vide epiſtolam anteà proximè memoratam). *Quo primùm*, inquit, *die mihi cognitus eſt, ingenium & futuræ doctrinæ principia perſpexi; poſtea mores in conſuetudine probavi: indè ortus eſt utrinque amor; qui ne unquam deficeret, aleretúrque potiùs, & ad ſummum perduceretur, ille ſuæ virtutis, ego meæ meritis in illum obſervantiæ, præſtitimus.*

(*b*) Epiſtola, quam proximè citavi, data eſt *ex oppido Plebe Sacci. VII. Id. Nov. M. D. LXX.* Et Epiſtolar. lib. 9. pag. 35. *Ad Anton. Furnarium. Non patiar ignorare te, vivere me nunc in patriâ, & planè vivere. — Romæ aſſiduis quaſi negotiorum fluctibus obruebar. — Nunc fruor rebus iis, ſinè quibus vita prorſus nulla eſt, propinquis, amicis, libris, ipſâ demum libertate, quâ nihil eſt charius. — Vale, ex oppido, Plebe Sacci, quò me ſæpe conferam, valetudinis animique gratiâ: addo illud; ne ſtudia colenti, quibus carui diutius, quàm vellem, interpellatores moleſti ſint. III. Non. Nov. M. D. LXX.* Et Epiſtolar. lib. 10. pag. 58. *Ad Octavianum Ferrarium. Ex oppido Plebe Sacci, VI. Id. Nov. M. D. LXX. Gratulari te mihi æquum eſt, quod exoptatæ diu patriæ compos denique factus poſt annos decem tenui fortunâ contentus ita vivo, ut regum opes honoréſque contemnam. — Uxor & filius in urbe, commodâ uterque valetudine, illa rem domeſticam, hic officinam emendandorúmque librorum curam adminiſtrat egregiè. Mihi, tædio diutinæ commorationis urbanæ, ruſticari vehementer placet.* &c. Scripſit epiſtolam ad Camillum Palæottum datam *Ex Plebe Sacci. XVI. Cal. Maii. M. D. LXXI.* Vide edition. Epiſtolar. ann. 1616. pag. 457.

(*c*) Epiſtolam miſit ad Martinum Berzevicæum [Vide lib. II. pag. 475.] *Venetiis, XII. Kalend. Sext. M. D. LXXI.* datam; in quâ ſcribit, ſe, *volumen epiſtolarum ſuarum, cùm valetudinis cauſâ ab urbe diſcederet, dediſſe negotium filio, ut ad Cratonem mitteret.*

(*d*) Epiſtolar. lib. II. pag. 457. *Ad Camillum Palæottum Mediolani. Kal. Novemb. M. D. LXXI. Valde accidit non ſanè contra voluntatem, ſed certè præter opinionem meam, ut Mediolani conſiſterem. — Ego Genuam eâ potiſſimùm cauſâ petebam, ut villulis pulcherrimis, jucundò placidi maris adſpectu, & verno cœlo, hyeme ſummâ, fruerer. Nam Venetiis hyeme ſuperiore, cùm & cubiculo clauderer anguſto, & camino aſſiduè uterer luculento, parum tamen abfuit, quin me vis frigoris abſumpſerit. — Exercitationibus dum utor, confirmari me ſentio; at iis uti Venetiis, præſertim ſub dio, vel ob anguſtias viarum, vel ob infinitam propè civium peregrinorúmque frequentiam non licet. — Habes, cur Venetiis non ſim. Quò ſpectem, & ubi eſſe velim, ac reliquæ vitæ domicilium collocare, ſanè nondum conſtat. Amœnitatem & ſalubritatem ſequor. Utraque Genuæ eſt; utraque ut audio, Regii, quò peramanter invitor: & ſuburbanum mihi ſuum, magnificè extructum, eleganter ornatum, vir primarius integritate doctrinâque excellens, Horatius Malagutius, ſummi pontificis cubicularius, ſemel & iterum detulit. Mihi tamen ocellus Italiæ, Benacenſis ora, Aſulano meo, unde multa ſuppetent, ſatis pro-*

(*a*) Venetias; tandémque anno 1572. (*b*) Romam ſe contulit, ubi Gregorii

propinqua , vehementer arridet : eò me convertit animus , eò referunt pedes ; ibi denique cum ruſticis malim , ruſtico penè more , quàm alibi cum perurbanis , in magnâ non modò lautitiâ verùm etiam copiâ , vitam agere. Interea ſum in hâc urbe , & , ut video , diutius ero , quàm putabam &c. Et Ibid. pag. 462. alia occurrit epiſtola ad eundem , *Mediolani , Idib. Mart. M. D. LXXII.* data.

(*a*) Ibid. pag. 467. *Ad Joannem Cratonem. Venetiis , XI. Cal. Mai. M. D. LXXII. Quâ primùm horâ in patriam redii , unde menſes aliquot abfueram & valetudinis & otii causâ , quæſivi ſtatim de filio , Ecquid Crato noſter?* &c. *Mediolani abditus in literas vixi. Si quæris , quo ſtudiorum genere ; explanandis Ciceronis orationibus ; quod mihi propoſitum fuit ante multos annos. Nunc dandi ſunt dies tum amicis , tum etiam negotiis. Commentarios in Epiſtolas , quæ familiares vocantur , convitio jam propè efflagitatos debere ſtudioſis diutius vix poſſum.* &c. Et pag. 465. *Ad Hannibalem Cruceium. Venetiis , Idib. Mai. M. D. LXXII. — Purgas te de ſuperiori tempore , quòd ſex ampliùs menſibus , id eſt quamdiu Mediolani mihi eſſe contigit , ter aut quater ad me veneris.* &c.

(*b*) Ibid. pag. 453. Jacobo Boncompagno de Gregorio XIII. cui erat ſanguine conjunctus , in pontificem electo gratulatur epiſtolâ , *X. Kal. Quint. M. D. LXXII.* datâ. Et pag. 70. miſit epiſtolam ad Camillum Caetanum , *Romæ V. Id. Quint. M. D. LXXII.* datam. Et pag. 463. *Ad Camillum Palæottum , Bononiam. Romæ. VII. Id. Sept. M. D. LXXII. Agri veſtri ſiquidem , ut ſcribis , imbribus irrigari cœpti ſunt , meliore , quàm noſtri , qui adhuc valde ſitiunt , cœli munere fruuntur* &c. *Ego , non exſpectatis imbribus , jam ſarcinulas collegeram , ut in viam me darem : nihil enim erat prius , quàm ut domum redirem ; eóque itinere te viderem , & villulam tuam ; utroque autem fruerer , quamdiu per anni tempus liceret. Sed vicit conſilium meum cardinalium voluntas : quorum operâ eſt effectum , ut Gregorius XIII. honorifico me ſtipendio retinendum putaverit. Hic igitur cogimur conſiſtere* &c. Pag. 487. *Ad Jo. Cratonem. Romæ , Kal. Dec. M. D. LXXII. — Romam quâ cauſâ adductus venerim , ſcripſit , opinor , ad te filius : quæ retinuerit , à me cognoſce. — Incredibili ſum exceptus hominum lætitiâ. Pontifex ipſe , præclarè in optimas artes animatus , cognito adventu meo , negotium cardinalibus dedit , ut ita mecum de manſione agerent , ne diſcedere paterentur. — Parui rogantibus , cognitâ præſertim pontificis voluntate. Stipendium ſatis per ſe tenue , in quo meam facilitatem nonnulli reprehendunt , cum libertate & otio maximum videtur. Nihil oneris imponitur. Literis , ut in ſolitudine , frui licet ; & , ut ſpero , licebit. Unum aut alterum cardinalem bis in menſe , térve ſummum , ſalutare conſuevi. — Pituitâ carere jam non poſſum ſexagenarius , laborem ſcribendi aut legendi ferè nunquam intermittens.* &c. Et pag. 471. *Ad Horatium Cardanetum. Romæ , Id. Sext. M. D. LXXII. — Ego , ſi cum uno alteróve puero iter facerem , expeditus nullo negotio excurrerem ad te ,* (ſcil. Peruſiam). *Quid autem jucundius , quàm Caetanis meis tibique non modò id optanti , ſed etiam exigenti dies aliquot dare? Sed exiguo comitatu , cùm filiam virginem ducam , tot dierum viam conficere , quàm honeſtum ſit , tute cogita.* &c. Et pag. 474. *Ad Antonium Furnarium. Romæ , XII. Calend. Octoq. M. D. LXXII. Quod felix fauſtúmque ſit , iterum Romæ ſum. Id mihi , non dicam invito (Quis enim invitus , honeſtâ præſertim conditione , Romæ ſit?) ſed certè nec opinanti , contigiſſe velim credas. Nam , cùm poſt obitum Pii Quinti , quo ſedente neſcio quo meo fato ſecundis uti ventis haud ſatis mihi unquam licuit , eo conſilio ad urbem veniſſem , ut nubilem jam filiam , quam hìc biennio antè* (nempe anno 1570.) *æger diſcedens in cœnobio celeberrimo , ſacris commendatam virginibus , reliqueram , in patriam ad nuptias reducerem , exceptus incredibili omnium lætitiâ , precibus amicorum , ſuaſu cardinalium , juſſu Gregorii XIII. ſedem hic ſtatuere , & redeundi conſilium abjicere ſum coactus.* Eruditiſſimus Zeltnerus (in Centur. Corrector. pag. 337. lin. 9, 10, 11, 12.) videtur intra decennium , quod Paulus antea Romæ transegerat , includere tempus Pii V. & Gregorii XIII. Decennium illud ab ann. 1560. ad ann. 1570. extenditur. Gregorius autem decimus tertius , ante an-

annum 1572. Maii 13. pontificiam dignitatem non adeptus est. Epistolar. lib. 12. pag. 480. *Ad Camillum Palæottum. Romæ, XII. Cal. Mart. M. D. LXXIII. — Unicam filiam, inter sacras virgines educatam, non hebetem ingenio, nec paucis, nisi me fallit amor, virtutibus instructam, juveni optimo satis honesti loci, haud postremi ordinis in jure civili, addo etiam, quod hodie potissimum requiritur, à fortunæ bonis non imparato, meis reclamantibus, de sententiâ tamen fidelium amicorum despondi.* Et pag. 481. *Ad eundem. Romæ. M. D. LXIII. Sic tu par pari. Ego de filiâ meâ paulò antè collocatâ, nunc tu de tuâ significas. — Ego, quod præstare posse videor; id libenter unum ago, & quidem in urbe Româ, ut in desertâ solitudine, interpellante nemine. Quod beneficium optatum antea potiùs quàm speratum, nunc à pontifice optimo Gregorio XIII. acceptum meminero, & prædicabo, dum vivam.* &c. Et pag. 483. *Ad eundem. Romæ, Idib. Dec. M. D. LXXIII. Post gravem trium ferè mensium morbum, nunc denique incipit esse mihi paulò commodius. — Oleis tuis, quibus me, quocunque loco sim, carere non pateris, fruar cum filiâ & genero. Simul enim vivimus* &c. De Pauli Manutii filiâ, Joannis Imperialis (in Mus. Historic. p. 108.) verba (quæ in Baylii Dictionario p. 2657. citantur) hìc proferenda sunt. *Sacris in claustris jampridem conjecta filia, eò dementiæ ac furoris abrepta est impetu, ut indè se clàm egressuram minaretur misero patri, nisi omni studio ipsam extrahere niteretur. Quo factum, ut is plurium itinerum vexatione morosâque apud Romanos judices prehensatione, æger animo, afflictúsque corpore, tandem hujusmodi poculum, licèt peramarum, tamen justâ necessitate quæsitum, exorbere sit coactus, inusitato exemplo virginem pluribus annis Deo dicatam mundanis iterum angustiis devovendi; quæ cùm postea honesto conjugi nupta pravâ se libidinis fœdârit indole, infelicitérque peregerit, intestino is mærore correptus reliquum vitæ sollicitâ cogitatione traduxit. Quum verò etiam ei accessérint vetustæ luis Gallicæ inquinamenta, quibus alternatim vel temporum vel locorum vel victuum lædebatur mutatione, deterrimam prorsus vitæ conditionem sortitus videri potuit, nisi commoderato semper infractóque animo eam se perferre singulis ostendisset.* Hæc tamen cum illis, quæ antea ex Pauli epistolis deprompta sunt, quodammodo pugnare clarissimo Zeltnero (in Centur. Corrector. pag. 340.) videntur. In Pauli Manutii ad Hannibalem Cruceium epistolâ (vide pag. 465. 466.) Venetiis, Idibus Maii, M. D. LXXII. datâ, hæc lego, quæ, utì sunt in editione, quâ utor (scil. ex typographiâ Jacobi Stoer, 1616. in 12.) depravata, proferam tamen, lectori ex correctiore editione restituenda: *Ego de te tuorúmque valetudine quàm sæpe quæsierim, Ferrarius noster optimus testis est: atque ille de mea, quæ volebam scilicet, de filiâ paulò duriora, quæ comprobata eventu* &c. Paulus Manutius, dum Romæ egit, suis in Ciceronis orationes commentariis absolvendis incubuit. In epistolâ ad Cæsarem Orlandum (pag. 491. 492.) Prid. Non. Dec. M. D. LXXII. datâ: *Illud prædicare nunquam desinam, quòd mihi non solùm bibliotheca tua omni propè referta librorum genere, sed ea, quâ excellis, doctrina ita patet, ut, siquem ex his commentariis, quos in Ciceronis orationes diu noctuque texo, posteritas fructum colliget, eum tibi ex aliquâ parte acceptum referre debeat.* Et in epistolâ ad Camillum Palæottum (pag. 480. 481.) Romæ, XII. Cal. Mart. M. D. LXXIII. datâ: *Orationem pro Archiâ cum meo commentariolo, scire cupio, an acceperis. Absolvi jam in reliquas omnes, duabus exceptis pro Ligario & Deiotaro; quàm bene, alii judicabunt, magno certè cum labore, operâ nunquam, nisi per morbum, intermissâ.* Ex Aldi Manutii ad Gregorium XIII. epistolâ, pontificióque privilegio in Pauli Manutii gratiam dato, Florentinæ Adagiorum editioni præfixis, comperio, *munus perpurgandi librum de veteribus utriusque linguæ proverbiis, Paulo Manutio fuisse à Tridentino Concilio demandatum*; illaque *Erasmi Adagia castigata, ab eodem Paulo Florentiam die XXVII. Februarii M. D. LXXIII. Româ transmissa Philippo & Jacobo Juntis imprimenda*: quæ ex Juntarum officina prodierunt in fol. Florentiæ anno M. D. LXXV. hôc titulo; *Adagia, quæcumque ad hanc diem exierunt; Paulli Manutii studio atque industriâ, doctissimorum theologorum consilio atque ope, ab omnibus mendis vendicata, quæ pium & veritatis catholicæ studiosum lectorem poterant offendere; sublatis etiam falsis interpretationibus, & nonnullis, quæ nihil ad propositam rem pertinebant, longis inanibusque digres-*

gorii XIII. benevolentiam sensit; & 8. Id. April. (a) anno salutis 1574 suæque vitæ sexagesimo secundo animam efflavit.

Ma-

gressionibus: quem laborem à sacrosancti concilii Tridentini patribus Manutio mandatum, Gregorius XIII. motu proprio ita comprobavit, ut omnes Adagiorum libros, unâ exceptâ editione Manutianâ, prohibeat, atque condemnet: cum plurimis ac locupletissimis indicibus Græcis & Latinis, quorum nonnulli nusquam antehac impressi fuerunt: Gregorio XIII. Pont. Max. Nihil in rerum naturâ stabile, nihil firmum; omnia fluxa, omnia fallacia reperiri, & omnes jam pridem affirmârunt, & ego nuperrimè, domestico exemplo doctus, nimis graviter sensi. Cùm enim Paulus Manutius, pater meus, Romam venisset, tuâque benignitate fretus, ea aggredi in animo haberet, quæ studiosis omnibus summam utilitatem parerent; cùm, inquam, in eo totus esset; ecce tibi mors eum rapuit, rapuit mihi patrem, rapuit (liceat mihi, quod sentio, liberè proloqui) præclarum ac propè singulare veteris eloquentiæ exemplum. Quis enim, ejus scripta legendo, & sententiarum pondere & verborum nitore referta, valde non commovetur? aut quis in eis nativum quendam antiquitatis characterem non agnoscit? Sentiemus posteri, quantum difficultatis insit in eloquentiâ comparandâ; cuique vivo malevoli quidam obtrectatores invidebant, eum nunc è medio sublatum vel inviti admirabuntur. Verùm quid ago? Patrisne mei laudes perscribere proposui? Minimè: etsi, si id etiam facerem, pietatem debitam præstarem. &c. *Hoc assequor certè, ut, patrem meum dum laudo, summas tibi deberi gratias confitear, qui literatos homines tuâ benignitate sublevandos, liberales disciplinas jamdiu propè exules ad patriam sedem revocandas cures.* &c. *Cùm à concilio Tridentino patri meo demandatum fuisset munus perpurgandi librum de proverbiis — fecisti, ut pater meus emendationem susciperet: quam cùm doctissimorum theologorum ope tuo jussu absolvisset, paulo pòst ipse moritur.* &c. *Venetiis. Kal. Maii. M. D. LXXV. sanctitatis tuæ humillimus servus. Aldus Manutius, Paulli F. Aldi N.*

(a) Clariss. Zeltnerus (in libro sæpe mihi priùs laudato, pag. 341.) scribit Paulum Manutium *septuagenario majorem* anno 1574. obiisse. Mallem legere *sexagenario majorem* [error fortè ille erat typographicus] nam eum anno 1512. natum fuisse ex ipsius verbis à me antea citatis constat. De anno, quo obiit, omnem tollit dubitationem Aldi Manutii Pauli filii ad Gregorium XIII. editis in Ciceroniarum Orationum volumen primum commentariis præfixa, *Venetiis, Kal. Sext. MDLXXVII.* data: in quâ leguntur hæc; *Cùm tu patri meo honorificum stipendium eo præcipuè nomine assignâsses, ut quomodo ei placitum esset, ad præclara literarum studia incumberet, & studiosis hominibus emolumento esse posset; quæ ipse ex ingenio suo prompsisset, omnia, tanquam tibi debita & à te profecta, tibi optimo jure & merito esse consecranda quis dubitet? Quâ de re & S. T. purimum ipse debebat, id assecutus, quod in omni vitâ expetierat, ut omne otium tempúsque in scribendo contereret; & verò studiosi omnes, qui ex ejus scriptis maximum laborum levamentum sentiebant, singulari tuo beneficio ita devincti erant, nemini ut plus unquam se debere faterentur. Invidit hoc fortuna, magnarum rerum assidua & acerrima adversaria; & ei vitam eripiens, studiosis lumen exstinxit, méque (quo parente!) orbavit. Hinc ego nunc, triennio post ejus obitum (seriùs certè quàm promiseram, verùm ita temporibus non modò postulantibus, verùm exigentibus quoque) & publicis & privatis acerbitatibus semper afflictus atque exagitatus, vixque respirans, tandem ad te hunc in Ciceronis Orationes commentarium, tibi tanquam vero liberalium disciplinarum Mæcenati debitum, προσφωνέω.* Paulum itaque anno Christi 1574. mortuum esse, cùm annum ætatis sexagesimum secundum ageret, satis probatum est: quo mense & mensis die, nos docet Augustus Thuanus [in suarum historiarum libro 59. ad annum 1574. pag. 61. Edition. 1622.] his verbis: *Hic annus præterea nobis eripuit duo magna Italiæ & Germaniæ lumina, Paullum Manutium, & Joachimum Camerarium Papebergæ in Franconiâ anno 1500. & eodem ipso mense, quo mortuus est, natum: & in Paullo quidem præter exactam puritatis Latinæ & antiquitatis Romanæ cognitionem, quam ad Ciceronem suum illustrandum attulit, plerisque scriptis, dum vixit, publicatis, & post mortem*

tem

tem à filio Aldo virtutum paternarum hærede editis, præcipua ad juvandos aliorum labores cura ac per manus hæreditario veluti jure à patre & avo tradita industria fuit, insigni illa & omnibus sæculis deprædicanda artis typographicæ officina; ex quâ omnium ferè veterum tam Græcorum quàm Latinorum & aliorum auctorum scripta diligenter, ut tempora ferebant, certè elegantissimè excusa ad publicam utilitatem olim prodierunt; ut omnium confessione constet, literas renascentes ortum suum Manutianæ familiæ debere, quæ adultiores in Germaniâ à Frobeniis, sed maximè omnium in Galliâ à Stephanis per centum annorum spatium eâdem industriâ propagatæ, & ad summum diligentiæ simul & elegantiæ fastigium perductæ sunt. Paullus autem ante aliquot annos Venetiis Romam evocatus, ut sacrorum librorum editioni præesset, attenuato assiduis studiis corpore, cùm diu præ macie in lecto decubuisset, ubi eum paucis ante mortem diebus sedulò, cùm Romæ essem, cum M. Antonio Mureto vetere amico sæpius invisi, tandem optimè meritam de re literariâ animam. Deo reddidit VIII. Eid. April. ad Minervæ sepultus. In hôc, quod Jacob. August. Thuanus *principem inter* recentiores *historicos locum meritus* (teste Ger. Jo. Vossio in præfat. ad Histor. Latin.) dedit, Pauli Manutii elogio, luxuriante verborum copiâ (quæ præstantissimo illi scriptori admodum placuisse mihi videtur) involuto, occurrunt nonnulla, in quibus me omnino cæcutire fateor. Hæc verba [*à patre & avo*] de Paulo Manutio si dicantur [& ita intelliguntur à Teisserio Thuanorum elogiorum interprete], contra historiæ veritatem, nisi fallor, peccant. Sic etiam in Aldi Manutii elogio [quod Thuanus dedit in libro suæ historiæ 119. pag. 772.] Aldus Manutius dicitur, *Paulli F. Aldi N. Aldi Romani abnepos.* [Hìc Teisserius bene reposuit, *Alde Manuce, fils de Paul, & petit fils d'Alde*, omissis illis *Aldi Romani abnepos*]. Paulus certè Manucius Aldum Romanum patrem, cujus curam & industriam in arte typographicâ imitaretur, unum habuit. De Pauli avo, quicunque is fuerit, nulla usquam, quod sciam, fit notitia. Aldus autem Manutius se semper *Paulli filium*, *Aldi* (scil. Romani) *nepotem* scribit. Quis ille fuerit *Aldus Romanus*, cujus *abnepos* vocatur à Thuano Aldus Manutius, planè ignoro. Non alium novi Aldum Romanum, quàm qui Venetiis anno 1495. cœpit summâ cum laude typographicen excolere; cujus filius dignissimus fuit Paulus Manutius, de quo jam egi; & nepos à patre & avo neutiquam degener, Aldus Manutius, de quo mox acturus sum. Paulli Manutii effigiem ipsius in Ciceron. Oration. commentariis in fol. anno M. D. LXXIIX. Venetiis apud Aldum editis præfixam circumeunt hæc verba: PAVLLVS MANVTIVS. ALDI F. ALDI P. PAVLLI AVVS. Quis is *Paullus* fuerit, cujus *Avus* dicitur Paullus Manutius, ignoro. Non sanè Aldi Manutii (quem cœlibem decessisse Thuanus affirmat) filius. Nescio, an forsan ex Paulli Manutii filiâ (de cujus nuptiis suprà dictum est) genitus fuerit. De Paulo Manutio quid habeat in Musæo suo historico Joannes Imperialis, sibi hìc exponi lector ægre non feret. *Paulus Manutius transacto* * *sæculo meruit Romani puritate sermonis inter selectissimos cooptari, quando lucem illam Tullianæ facundiæ nostratibus propè invisam, ac superiorum obrutam ætatum caligine, solus ipse conspexisse, ac industrio calamo Italis diffudisse censeretur. Ac eò præsertim admirabiliùs, quò moroso addictus typorum exercendarum operi, angustiùs vacare literis, debitâque stylum excolere posse solertiâ carere videbatur: rarum herculè in typographis exemplum, quos præ avaritiâ & incuriâ dignus hic ornandæ literariæ officinæ genius plerumque deficit; vix hujus classis alter in Germaniâ contemporaneus ejus occurrat Henricus Stephanus, præterea nemo. Cæterùm hic Romæ peregregiâ ab Aldo patre institutione munitus, incepta ejusdem potuit signare vestigia opifex, ac doctus: indè in adversâ quæsitum fortunâ subsidium, hinc in prosperâ ornamentum. Vaticanæ primùm aliquantisper bibliothecæ præfectus, ad præclarissimorum sibi gratiam stravit aditum, intimâ usque adeò officiorum communione, ut paternâ ipsum, ceu Musarum & elegantiæ non vulgaris arbitrum, pietate com-*

* Hæc scribebat Joan. Imperialis anno 1639. cujus Musæum aliquot abhinc annis recusum est in 8.

Majorum suorum doctissimorum, avi patrísque, memoriam, nomen, famam, labores literarios, artémque interire vetuit (*a*) Aldus. Manutius, (*b*) ann 1547. Id. Febr. natus. In puero (*c*) fuit magna

complecterentur. Verùm illi exoptabili hôc virtutis fructu diutius potiri non licuit, iniquioris fati turbine Venetias revoluto. Sacris enim in claustris jampridem conjecta filia † &c. *Veneta ipsius domus, continuâ senatorum insigniúmque virorum frequentiâ nobilis, arcanos propemodum efflabat spiritus; quibus homo sapiens, vel dejectus, allicit cunctos admiratione virtutis: cum eo namque colloquia serere, cùm juniores fructu animi, tum seniores studiorum commercio, gestiebant. Ac illud non incertum, quòd ejus viventis depictam imaginem exterorum nobilissimi suis in aulis repositam voluerunt: inter quos Matthaeus Senarega Genuensis, ac postea dux patriae renunciatus, octimestre cum eo gessit hospitium; quo eruditâ viri humanitate ac praesentiâ intimiùs frueretur. Hôc etiam nos forsan non illiberali genio, eam hìc posteris subjicere curae fuit, etiamsi vera species animi longè praestantior suis in epistolis ultro transfulgeat, qua Aldi etiam filii claritate expansa mirum in modum ac propagata est.*

Petri Angelii Bargaei.

Exorta est tecum culti Ciceronis imago,
Et vivit tecum; & tecum moriatur, oportet.
Vive igitur, mi Paule, diu, diu ut illa superstes
Vivat, & hoc uni praesens tibi debeat aetas.

Ex Hippol: Capilupo, P. Manutii tumulus.

Qui te, Paule, gemit, linguam gemit ille Latinam;
Quos simul extinctos hìc brevis orbis habet.
Illa tuo stetit ingenio & praestante labore
Sustentata diu, téque cadente cadit.
Et voluit, tecum quia multos vixerat annos,
Tecum etiam hôc tumulo post tua fata tegi.
Una fuit vobis sors vitae & mortis & urnae;
Unus & ambobus plangor, & unus honos.

(*a*) In subscriptionibus librorum aut epistolarum, variatur Orthographia & subscribendi modus. Aldus Manutius Paulli F. *Epistol. praefix Orthograph.* 1561. Aldus Manutius Paulli F. A. N. *Comment in Cicer. Epistol.* 1568. & *Epistol. Paul. Manut.* 1571. Aldus Manutius Paulli F. Aldi N. *Ciceron. Oration. Vol.* 1. 1577. & *Vol.* 3 1579. Aldus Mannuccius Paulli F. Aldi N. *Cicer. Offic.* 1581. Aldus Manuccius P. F. A. N. *Cicer. Oper.* 1583.

(*b*) Ipsius epistola libro de Veterum notarum explanatione praefixa clauditur his verbis; *Venetiis, M. D. LXVI. Idibus Febr. qui mihi primus dies est anni XIX.* & epistola Ciceronis libro de Opt. Gen. Orator. praefixa; *Venetiis, Idib. Febr. M. D. XXCIII. quo ego die XXXIIX. ingredior. annum.*

(*c*) Teissier. Elog.] „ Alde Manuce „ fut élevé avec tant de soin par l'illu„ stre Paul Manuce son pere, qu'il n'hé„ rita pas moins de son erudition, & de „ sa vertu, que de ses biens. Il repon„ dit si bien aux soins de son pere, qu'il „ devint tout Ciceronien en très peu de „ tems, & qu'il le vid dès son enfance „ très habile dans l'antiquité Romaine. „ Muret dit, qu'il n'avoit jamais rien „ vû de plus spirituel qu'Alde Manuce „ dans son enfance; qu'il esperoit qu'il „ seroit un jour plus docte & plus illu„ stre que son pere; & qu'à cet age il „ étoit plus sçavant que son maitre. Baillet. Jugem. des Sav. Tom. I. p. 350.] „ Il étoit savant & grand homme de „ lettres, mais inferieur à son pere. At Scaligeran. Poster. pag. 149. *Aldus filius, miserum ingenium, lentum* &c. utì priùs citavi, in Paulli Manutii mentione.

† Quae reliqua sunt de Pauli filiâ, suprà jam tradidi.

gna ſpes & indoles mira; quæ patris auſpiciis fœliciſſimè exculta & exemplo promota, citò emicuit, ſuíque ſpecimen dedit decimo quarto (*a*) ætatis anno rariſſimum. Ingentes (*b*) in utrâque linguâ progreſſus fecit, Latinæ præſertim elegantiæ peritus. Illi hæreditarium erat ardens Ciceronis ſtudium; in quem ſuos patríſque & aliorum quorundam commentarios (*c*) luculentiſſimè edidit. Plagii (*d*) notam, quæ à ſeverioribus aliquot criticis patri inuſta eſt, non effugit. In officinâ paternâ Venetiis ſe (*e*) maturè ad opus accinxit typogra-

(*a*) Epiſtola, quæ Orthographiæ rationi præfigitur, data eſt *Venetiis M. D. LXI. Kal. Jan.* Hunc igitur librum abſolverat anno ſuæ ætatis decimo quarto.

(*b*) Epiſtolar. Paul. Manut. pag. 351. *Ad Joan. Turritianum Romæ, XVI. Cal. Jan. M. D. LXI. Filius meus, cui te bene ominari gaudeo, meâ voce jam, quâ quotidie ferè ejus aures antea perſonabant, in diſcendo non utitur. Sic enim in utrâque verſatur linguâ, ut ſuo jam ſtudio potiùs, quàm noſtrâ proficiat induſtriâ.* Et pag. 371. *Ad Franciſcum Morandum. Romæ, XII. Cal. Febr. M. D. LXIII. Valet filius, & res Romanas cupidè tractat, quibus libellum ſuum de Orthographiâ non mediocriter locupletavit.* Et pag. 403. *Ad Marium Corradum. VI. Id. Nov. M. D. LXV. In Sex. Empirico, Palæmone, Aſpro, & reliquis, mea tibi diligentia non deerit. Odorabor, ſicubi latent; nam in tabernis non extant; inventos, noli dubitare, quin eruam. Quàm vellem filius adeſſet, qui Venetias profectus eſt: præſtaret aliquid, opinor. Hæc enim ſtudia tractat naviter: & grammaticos, de Orthographiâ cùm ſcriberet, evolvit omnes.*

(*c*) Scilic. *ſuos* in libros ad Herennium, & de Oratore, & de claris Oratoribus; in Academ. Quæſtion. & de Finib. & Tuſculan. & de natur. Deor. & de divinat. & de fato & de Legib. & de Univerſ. & de Offic. de Seneƈt. & Amic. & Paradox. & Somn. Scip. *Patris*, in Orationes, & Epiſtolas. *M. Fab. Victorini*, in libros de Inventione. *Boetii* & *Guevaræ*, in Topica. *M. Ant. Majoragii*, in Partit. Orat. *Audom. Talæi*, in libr. de Oratore. *Victoris Piſani*, in Oratorem *Jo. Ant. Viperani*, in libr. de Opt. Gen. Orator. *Valer. Palermi*, in lib. de petit. conſulat.

(*d*) Thomas de Plag. Litterar. pag. 227] „ Aldus Manutius, Pauli filius, Aldi ſenioris nepos, *ſua in Cæſarem*, verba „ recito Joannis Brantii, *ad verbum magnam partem à Joanne Rhellicano homine Germano clàm eſt mutuatus. Si agnoſceret, mutuum foret; ſi tacet, furtum.* Hujus non tantùm furti Aldum inſimulat Grævius, ſed ei præterea objicit, quòd in ſuis ad Ciceronem commentariis omnia penè ex Hieronymo Wolfio & Xyſto Betuleio exſcripſerit. Quin Paulus etiam Manutius plagii crimine accuſatur, quòd in libro de legibus Zaſium, Gruchium Balduinúmque, & in commentariis ad Epiſtol. Cicer. ad Attic. Janum Parrhaſium compilaverit: *Vide Almeloveen. Plagiar. & Teiſſier. Elog. & Pithœan.* item quòd plurima ex Adagiis Eraſmi & Operibus Giraldi, ipſis authoribus non nominatis, in ſuas lucubrationes tranſtulerit. *Teſte Teiſſerio in Elog. ex Joan. Saubert. de Sacrif.*

(*e*) Anno 1566. (quo annum decimum nonum agebat) edidit, & forſan excudit (nam liber Venetiis impreſſus eſt cum anchoræ inſigni, addito nomine ALDVS) aut certè excudendam curavit in 8. *Orthographiæ rationem ab Aldo Manutio Paulli F. collectam ex libris antiquis* &c. *Interpungendi rationem: notarum veterum explanationem; Kalendarium vetus Romanum cum Paulli Manutii patris commentariolo: & Aldi Manutii avi de vitiatâ vocalium ac diphthongorum prolatione πάρεργον.* Aldus Orthographiæ rationi præfixit epiſtolam ad Franciſcum Morandum, & reliquis aliam ad Aurelium Portulacam, quorum utriusque benevolentiam & ipſe & pater Paulus ſenſerat. Epiſtolar. Paul. Manut. pag. 442. *Ad Vincent. Macarium: Romæ, XIIX. Cal. Quint. M. D. LXVII. Quod ad mutatam ſcribendi rationem attinet, hunc tibi ſcrupulum filii mei liber eximet,*

pographicum, anchoræ Aldinæ insigni usus (*a*) cum his verbis, ALDUS JUNIOR, additâ frequenter (*b*) Aldi senioris effigie, aut anchorâ (*c*) scuto

enet, *quem de Orthographiâ scriptum edidit anno superiore.* Et Epistolar. earund. lib. 9. pag. 13. *Ad Augustinum Angelellum. Romæ, VII. Id. Mai. M. D. LXVII. In Orthographiæ libro, cùm rursus edetur, aut in eo, qui apparatur, veterum inscriptionum, carere te tuâ laude non patiar.* Hinc conjecturam duco, ab Aldo Manutio librum de Veteribus inscriptionibus apparatum fuisse. Anno 1568. excudit Venetiis in 8. *Pauli Manutii in Ciceronis ad Atticum epistolas commentarium.*

(*a*) Prodierunt in 8. *Epistolarum Pauli Manutii libri X. duobus nuper additis, & ejusdem Præfationes, Venetiis, M. D. LXXI. in ædibus Manutianis*: cum anchoræ Aldinæ signo & his vocibus, *Aldus Junior.* Paginæ, quæ titulum gerit, aversæ imprimitur *Effigies Aldi Senioris*; cum his *INSIGNE MANVTIANVM.* & *ALDVS. PIVS. MANVTIVS. R.* & *EDITIO ALDI MANVTII PAVLLI F. A. N.* Et inferiùs; *Lectori. QVI. LIBRI. CVM. ALDI. IVNIORIS. NOMINE. SENIORISQ. EFFIGIE. IN. POSTERVM. EDENTVR. EOS. TANTVM. SCITO MANVTIANAE. EDITIONIS. ESSE.*

(*b*) Ciceronis libris de Offic. &c. M. D. XXCI. & Oration. Vol. 1. M. D. LXXIIX. & vol. 2. & 3. M. D. XXCIII. in fol. præfigitur Scutum bissectum æqualiter; cujus segmentum inferius occupat anchora cum delphino circumflexo; superius, aquila alis expansis literâque majusculâ M pectori impressâ, scilicet ad Manutianum nomen denotandum; scuto super imponitur galea coronata; cujus apici insidet aquila erecta & alas extendens. Prodiit, curante Aldo Manutio, opus præstantissimum, *Venetiis M. D. XXCIII.* in fol. *M. Tullius Cicero, Mannucciorum commentariis illustratus, antiquæque lectioni restitutus: Vespasiano Gonzagæ Columnæ Duci Sablonetæ* &c. nuncupatus (cui antea nempe anno 1581. suos in libros de Officiis commentarios sigillatim nuncupaverat). Editionis hujus Ciceronianæ frontem exornant effícta Ciceronis, Aldi senioris; Paulli Manutii, & Aldi junioris capita; & anchoræ delphino circumcinctæ tam solius quàm scuto inclusæ insignia. Deinde sequitur Ciceronis historia à Franc. Fabricio Marcodurano per consules descripta; cum tribus indicibus, primo locorum Ciceronis, qui in illâ citantur; secundo eorum, quæ ad Ciceronem pertinent; tertio communi rerum omnium. Tum Ciceronis Opera cum eorum, qui paulò antè nominati sunt, commentariis; sequenti ordine.

Tomus Primus continens de Rhetoricâ Volumen Primum; cujus voluminis duæ sunt partes. Prior; Libri quatuor Rhetoricorum ad Herennium, cum præmissâ ad Carol. Emmanuelem ducem Sabaudiæ epistolâ. Posterior; Libri duo de Inventione, cum (*a*) Epistolâ ad Claud. Puteum juris utriusque peritum; Topica, cum epistolâ ad Franc. Zavam; Dialogus (*b*) de Partitione Oratoriâ, cum epistolâ ad Petr. Galasinium.

Tomus Secundus continens de Rhetoricâ Volumen secundum: in quo libri tres de Oratore, cum epistolâ ad Joan. Zamoscium (*c*) R. P. Cancellarium; Liber de claris Oratoribus, cum epistolâ ad Jacob. Gorscium juris utriusque doctorem, canonicum Cracoviensem &c. Liber de perfecto Oratore, cum epistolâ (*d*) ad Philippum Pincium oratorem; li-

(*a*) In eâ scribit Aldus, quòd ipsius videndi desiderio, Alexandriam, deinde Papiam, Claud. Puteus se anno superiore (id est, 1582.) contulerit.

(*b*) Huic Dialogo præfigitur M. Ant. Majoragii effigies; quem ex Primi Comitis ad Pet. Galesinium epistolâ obiisse anno Christi 1556. ætatis suæ 41. comperio.

(*c*) *Nullam fortasse*, ait Aldus, *ob causam patri tantum me debere sentio, quantum quòd hæreditariam mihi tui observantiam reliquerit.*

(*d*) *Fuit*, scribit Aldus, *ex majoribus tuis Aurelius Pincius, qui quantum ingenio valuerit, quantùmque ornamenti ad typographiam, non solùm arte ipsâ, quâ excellebat, sed etiam doctrinâ, in iis præcipuè, quæ ad jurisprudentiam spectant, addiderit, omnes nôrunt.*

liber de optimo genere Oratorum, cum epiſtolâ ad Lælium Gavardum præpoſitum D. Zenonis Papiæ.

Tomus Tertius continens Orationum Volumen Primum, (*a*) cum epiſtolâ ad Gregorium XIII. pont. max.

Tomus Quartus continens Orationum Volumen Secundum, (*b*) cum epiſtolâ ad Aloyſium Eſtenſem cardinalem.

Tomus Quintus continens Orationum Volumen Tertium, (*c*) cum epiſtolâ ad Franciſcum Medicem magnum Etruriæ ducem.

Tomus Sextus continens Volumen unum, nempe epiſtolas, quæ Familiares vocantur, (*d*) cum epiſtolâ ad Jacob. Boncompagnum ducem Soræ &c.

Tomus Septimus continens volumen unum, nempe Epiſtolas ad Atticum, Brutum & Quinctum, cum (*e*) epiſtolâ ad Matthæum Senaregam.

Tomus Octavus continens de Philoſophiâ Volumen Primum: in quo Libri duo Academicarum Quæſtionum, cum epiſtolâ ad Henricum III. Gall. & Polon. regem; Libri quinque de Finibus, cum (*f*) epiſto-

(*a*) *In communibus miſeriis eâ præcipuè ſum miſeriâ conflictatus, Gregori XIII. quòd S T. promiſſum à pa-*
tre meo primùm, poſtea à me quoque, hoc animi noſtri ſignum in hoc uſque tempus differre ſim coactus. &c.
Certè niſi tua eximia benignitas perculſis jam & ferè proſtratis liberalibus diſciplinis opem & ſubſidium aliquod
afferat, vereor, ne hominibus ſeſe abripientes, exulatum abeant; ſummo Italiæ noſtræ, quæ olim litteratos vi-
ros ſummis præmiis ad præclara ſtudia incitabat, atque adeò totius Europæ cum dedecore. Multos jam annos er-
rantes ſupplicéſque, modò ad hunc, modò ad illum principem adeunt, modóque ab hôc, modò ab illo (dictu mi-
ſerabile) non repulſam tantùm, ſed ignominiam & calamitatem referunt. Quare ego, qui ab initio ætatis ad eas
ſemper omni animi mei vi inflammatus fui, cùm videro eas non eum obtinere locum, quem jure debent, verùm
in poſtremis eſſe, genus vitæ mutare in animum induxi, ne unà cum iis exulare cogar. Hoc igitur, quicquid
eſt, S. T. offero; eas tibi commendans; ſuppliciterque exorans, ut, laudabilem vitæ tuæ curſum retinens, eis
auxilio & præſidio eſſe, cadentéſque erigere & ſuſtentare velis. &c. Epiſtolæ libris Rhetoricis præfixæ anno
1583. (quo iidem libri cum commentariis prodierunt in fol.) datæ ſunt, niſi epiſtola Tomo ſecundo
præfixa, quæ anno 1594. data eſt. Epiſtolæ autem voluminibus Orationum tribus præfixæ, uti & ea,
quæ Epiſtolis ad Familiares præfigitur, non datæ ſunt anno 1583. ſed annum exhibent, quo primùm
impreſſæ fuerunt, ideoque in exemplaribus anni 1583. raro reperiuntur. Epiſtola hæc ad Gregorium
XIII. datur *Venetiis, Kal. Sext. M. D. LXXVII.* & comparet in Orationum exemplaribus, quæ prodie-
runt anno M. D. LXXIIX. ubi in tituli averſâ paginâ videtur (ut antea obſervavi) Paulli Manutii effi-
gies.

(*b*) Hæc epiſtola data eſt *Romæ, Id. Sext. M. D. LXXIX.* In quâ recolit *ingentem in ſe Gregorii XIII.*
liberalitatem ac munificentiam, qui liberalium omnium artium non ſolùm fautor, ſed etiam mirificus eſt ampli-
ficator &c. additque *ſe patris exemplum ſecutum, qui librum de legibus Romanis Hippolyto Eſtenſi cardinali in-*
ſcripſit, paternas has lucubrationes Aloyſio Eſtenſi cardinali dedicare, à quo diligi cupit æquè ac pater ab Hippo-
lyto diligebatur.

(*c*) Hæc epiſtola data eſt *Venetiis, Id. Dec. M. D. LXXIX.* In quâ narrat ſe *in Gregorio XIII. ſuis*
fractis ac debilitatis opibus, quas horrida peſtilentiæ vis modò non abſumpſerat, unicum inveniſſe præſidium: ex
quo illum, ut alterum parentem, jure coluit. Hanc peſtem comperio ex Ricciolio, anno 1576. eveniſ-
ſe; *quæ ex Tridento Venetias, cum interitu 60. millium de plebe, & poſtea ſtatum Venetum afflixit.* Paulus
Aldi pater in quâdam ad Vincentium Stellam epiſtolâ (vide pag. 56. Epiſtolar. in ædib. Manut. edi-
tarum) anni quidem notâ haud adſcriptâ mentionem facit alterius peſtis, quæ Venetias *pulcherrimam*
civitatem adſpectu mortuorum deformaverat.

(*d*) Hæc epiſtola data eſt *Romæ, Id. Jun. M. D. LXXIX.* In quâ mentio fit *peſtis, quæ anno ſu-*
periore in Parentio civitate Iſtriæ graſſabatur. Additque *has ſui patris lucubrationes* meritò dicari Boncom-
pagno, qui *illius in omni vitâ amantiſſimus ac patronus ſemper extiterat.*

(*e*) Hæc epiſtola Venetiis, Id. Maii, M. D. XXCIII. data eſt; in quâ ait *hoc opus ſui patris deberi*
Matthæo Senaregæ; *qui, cùm adoleſcens eſſet, relictóque Lovanienſi gymnaſio ſe Venetias contuliſſet, ut Pau-*
lum Manutium videret & cognoſceret, cui chariſſimus gratiſſimuſque fuit, dum apud eum jucundiſſimè totus
in literarum ſtudio viveret, in Etruſcam linguam Ciceronis ad Atticum epiſtolas *tranſtulerat.* Hanc Ita-
licam verſionem prodiiſſe *Venetiis apud Paulum Manutium* 1552. ſcribit Fabricius in bibliothecâ Latinâ.

(*f*) Hæc epiſtola data *Venetiis, Kal. Maii M. D. XXCIII.* In quâ ſic Turreſinum affatur. *Cùm ex*
eâ familiâ me natum conſidero, in quâ ſemper verus honor & ſplendor virtutis enituit, quæque tantùm litera-
rum ſtudioſis profuit, incredibili afficior deſiderio, ut omnes intelligant, quicquid in me facultatis aut jam
eſt, aut erit aliquando, in his, in quibus aſſiduè verſor, ſtudiis velle me totum publicæ utilitati inſervire.
Quamobrem M. Tull. Ciceronis libros omnes, quâ licebit induſtriâ, in omni tempore, in omni vitâ meâ ma-
gis quotidie exornare ſtudeo; ut inſtitutum domeſticum retineam, de literis bene merendi. Quid enim hôc in
genere non præſtiterunt Aldus avus & Paullus pater? Quorum unus Græcas literas quaſi ex Italiâ jam diu
exules revocavit; alter Latinæ eloquentiæ, poſt Ciceronem, omnium conſenſu, parens extitit. Hoſce ego imita-
tus, quantum mihi licuit, ſummum ſtudium atque laborem contuli, ut Ciceronis opera omnia illuſtrata exeant
atque exornata: quæ teſtentur animum & deſiderium meum. Quod vel ex his libris, quos de Finibus inſcrip-
tos ad te mitto, intueri facilè poteris. In quibus ſi diligentiam meam aliquando requires, erit ſapientiæ tuæ,
noſſe,

epiſtolâ ad Jo. Jacob. Turreſinum; Libri quinque Tuſculanarum Diſputationum, cum epiſtolâ ad Cæſarem de Nores comitem Tripolis Syriæ, epiſcopum Parentinen. &c.

Tomus Nonus continens de Philoſophiâ Volumen Secundum: in quo Libri tres de Naturâ Deorum, cum epiſtolâ ad Annam ducem Joioſæ, parem Franciæ, conſiliarium &c. Libri duo de Divinatione, cum (*a*) epiſtolâ ad comitem Marium Bevilaquam; Liber de Fato, cum epiſtolâ ad comitem Auguſtinum Juſtum; Libri tres de Legibus, cum epiſtolâ ad comitem Alfonſum Beccariam; Liber de Univerſitate, (*b*) cum epiſtolâ in memoriam Jacobi Critonii; Arati verſus à Cicerone, Virgilio, Germanico, Avieno converſi, cum epiſtolâ ad Staniſlaum Niegoſſewski adoleſcentem (*c*) Polonum; Liber Q. Ciceronis de Petitione Conſulatûs, cum Valerii Palermi Veronenſis (*d*) epiſtolâ ad Jo. Baptiſtam Foſcarenum Jacobi Foſcareni D. Marci procuratoris filium.

To-

nôſſe, perturbari me ab iis, quæ nunquam nec avum nec patrem perturbârunt. Hæc ſunt publica munera, quæ recuſare nec volo, nec debeo, ut patriæ, quicquid poſſum, præſtem. Exſtabit hoc certè amoris mei teſtimonium, qui tibi plurimum debere ſentiam, cùm Cremonâ me prætereuntem, téque inviſentem, hilari lætóque vultu exceperis. Vale.

(*a*) Hæc epiſtola (uti & omnes hujus tomi reliquæ) data eſt *anno M. D. XXCIII.* In quâ ſcribit ſe Marii Bevilaquæ *exemplo commotum, muſæum ſuum, tenue illud quidem, fortaſſe tamen non prorſus indignum, quod à literatis viris viſatur, ornare excellentium virorum ſtatuis* decreviſſe.

(*b*) In hâc epiſtolâ celebrat memoriam Jacobi Critonii, qui *anno ſuperiore* (id eſt, 1582.) *cùm nondum XXII. ætatis annum explêſſet*, Mantuæ deceſſerat. Eundem laudat in ſuâ ad eum epiſtolâ Paradoxis præfixâ anno 1581. datâ: in quâ *illuſtriſſ. Critoniam & sereniſſ. Stuardam, quibus oriundus erat Jacobus Critonius, familias extollit*; tum *ejus majores Scotorum reges, qui inter omnes Europæ reges vetuſtiſſimi Chriſtiani ſunt*; tum ejus *patrem Robertum Critonium, Fifenſem* &c. *dominum, qui ærumnoſiſſimæ ſimul & beatiſſimæ reginæ, quæ apud Anglos (proh dolor) jam captiva eſt, & Chriſtianæ religionis acerrimus exſtitit propugnator* &c. *Non*, ait, *tantum illi fortaſſe debes, quòd maximos hujus tempeſtatis viros, Buchananum, Heppurnium, Robertonium, & Rhetorfortem præceptores tibi dederit* &c. *quantum quòd ob inteſtinas ſeditiones & prœlia domeſtica, contra te ſuſcitata, quæ cum patre geſſiſti, regno diſcedere & regem relinquere coegit.* &c. *quòd regno, patriâ, domóque ob Catholicæ fidei ardorem tam longè abes* &c. *Belli ſtadia in ipſis ephebis inire, eadem & cum literis & philoſophiâ, tanquam alter Brutus, conjungere, nemini unquam ab initio humani generis obtigit.* &c. Aldus in ſuorum ad Catonem Majorem & Lælium commentariorum initio inſeruit Jacobi Critonii Odas duas lectu ſanè digniſſimas, alteram in Joannem Donatum patritium Venetum, alteram ad Laurentium Maſſam; & in Paradox. pag. 243, 244, 245, 246. ejuſdem Critonii carmen heroicum, quod *in ſuo ad urbem Venetam appulſu anno* 1580. *ſcripſerat Venetas laudes recenſens*: in quo Aldi honorificam mentionem facit;

Non te divini diviſque parentibus orti
Aldi fama latet, totum diffuſa per orbem? &c.

Sed Oden integram ibidem memoratam, quam in Aldum compoſuit, non pigebit hîc ſubjicere.

Intermiſſa diu chelys,
Nec Lydis cecini carmina tibiis,
Nec molles citharâ modos,
Carmen perpetuò flebile perſonans.
Sed nunc mente feror novâ,
Per ſacrúmque trahit Melpomene nemus.
Lauro tempora Delphicâ
Cinctum Pierius me rapit & chorus
Phœbi; quà tumidus ſequor,
Te clarum recinens, Alde, in Apollinis
Arte & conſpicuum: tuæ
Laudes lætitiam dulcéque gaudium
Solaménque dabunt mihi;
Et mentem eripient triſtibus è malis.
Siren carminibus truces
Cui mulcet pelagi præcipitis minas
Cantu, vel fide Lesbiâ,
Dum lenit virides Nereïdum choros,
Et Thetis cupidè ſonos
Dulces ſub vitreo gurgite concipit:
Sic laudes quoties tuas
Pulſis experior corde moleſtiis;
Non ſuſpiria ab intimo
Ducam corde dolens, ut ſoleo, nimis;
Sed Phœbus facilis meæ
Erranti injiciens fræna licentiæ,
Permittet pede candido
Errare, & gelidos viſere liberum
Nympharum latices ſinet.
Tunc ipſe ex adytis rite Heliconiis
Metrum grandius eloquar,
Candorémque canam ſemper amabilem.

De hôc Critonio plura legi poſſunt in Scaligeran. pag. 58. & Baillet Jugem. des Sav. Tom. VI. pag 61.

(*c*) In hâc epiſtolâ laudat Staniſlaum Niegoſſewski, adoleſcentem magnâ virtute, nondum annos octodecim natum.

(*d*) Valerius Palermus ſcribit ſe de hôc ſuo commentario *cum Aldo Mannuccio, quocum ipſi vetus intercedebat neceſſitudo, collocutum; eúmque, qui tantâ cum laude ſemper literarum ſtudioſis favebat, quantâ cum omnium admiratione literarum ſtudia colebat, authorem ipſi fuiſſe, ut hunc ipſum jam inchoatum abſolveret, abſolutum expoliret, atque ederet.*

ſcuto incluſâ. Venetiis (*a*) initia ei ceſſerunt non omnino improſperè: verùm rem familiarem, quam à patre haud admodum opulentam acceperat, non modò non augeri, ſed & paulatim imminui ſentiens, in anguſtias mox adductus, habitandi locum vivendíque rationem mutare decrevit. Quapropter Venetiis negotiíſque typographicis relictis, humaniores literas docendi munus ſuſcepturus, migravit (*b*) Bononiam primùm, deinde Piſas: Romæ tandem ſub (*c*) Sixti V. pontificatu ſedem

Tomus (*a*) ultimus continet libros tres de Officiis, cum epiſtolâ ad Veſpaſianum Gonzagam Columnam; Dialogum de Senectute; ad Joannem Donatum; de Amicitiâ, ad Laurentium Maſſam reip. Venetæ ſecretarium; Paradoxa, ad Jacobum Critonium Scotum; Somnium Scipionis, ad Bartholomæum Capram; cujus multa in ſuum patrem antea, & poſtea in ſe collata agnoſcit.

Singulis voluminibus ſeorſim adduntur Indices duo; alter rerum & verborum, quæ in textu Ciceroniano; alter rerum & verborum, quæ in commentariis continentur.

Editionem hanc Ciceronis Manutianam, ab Aldo, *qui codices MSS. Ciceronis ex illuſtriſſimis bibliothecis conquiſitos ad triginta vidit*, elaboratam, & propter eruditos commentarios utiliſſimam, *vitiis* tamen *paſſim typographicis deturpari* jure queritur doctiſſimus Fabricius; notátque illi Victorianam à Jano Grutero *multis paraſangis præferri*. Conſule Fabric. Biblioth. Lat. Supplement. anno 1721. pag. 158. Idem Bibliothec. Lat. anno 1712. pag. 143. ex Henr. Stephani Pſeudo Cicerone obſervat *Manutium quandoque lectiones conſenſu veterum librorum deſtitutas in textum recipere, aliáſque probas exturbare; ſcholia tamen doctiſſima eſſe & accuratiſſima.*

(*a*) Baillet. Jugem. des Sav. Tom. I. pag. 350.] „Alde le jeune, fils de Paul, „ fit aſſés bien dans les commencemens, „ & tant qu'il demeura à Veniſe. &c.

(*b*) Teiſſier. Elog.] „ Alde Manuce „ enſeigna premierement à Veniſe, puis „ à Bologne, & enſuite à Piſe. &c.

(*c*) Jan. Nic. Erythr. Pinacoth. & Cornel. Toll. de Infelicit. Litterator. ex editione Menckenii. pag. 637. *Quantùm lubrica ſors Aldo illuſit, Manutiæ familiæ poſtremo, tum de auctoribus aliis, tum præſertim Cicerone, præclarè merito! Is, ubi Venetiis Romam veniret, adeò exiguis erat facultatibus; ut aureorum aliquot centena ad transvehendam bibliothecam fœnori adſumere centeſimâ quidem uſurâ ſit coactus. Quo alieno ære, juſtiſſimam ob cauſam conflato,* (*b*) *vix unquam liberare ſeſe potuit. Ac primùm, quam in matrimonio habebat mulierem, tanquam contra leges ductam, dimiſit, fore ſperans, ut hâc occaſione pingui aliquo foveretur ſacerdotio, & egeſtati duræ mederi poſſet. Eâ tamen parte illi gratificatum, ut hoſpitium & quotidianus cibus in ædibus Vaticanis præberetur. Tandem quoque humaniores literas in gymnaſio Romano publicè docendi provinciam, Thomæ Coræi morte deſtitutam ac vacuam, ſummâ omnium voluntate obtinuit. Sed admirari tum, vel deplorare potiùs licuit abjectam depreſſámque humaniorum artium conditionem. Nam quâ horâ diſcipulorum multitudini eloquentiæ traderet præcepta, à coronâ derelictus ante gymnaſii oſtium cum uno alteróve obambulabat: nullo penè ei, quem ſinè ſumptu, ſinè itinerum moleſtiâ habere poterant Græcæ Latinæque facundiæ doctorem eximium, præbere aures dignante. Quæ res triſtitiam paupertati ſuperaddens, graviter uſſit virum afflictiſſimum, mortiſque gradum*

(*a*) Huic operum Ciceronianorum parti, quæ locum poſtremum vulgò ſolet occupare, eâdem quidem, quâ præcedentes formâ, eodem modo & charactere impreſſæ, tomi (quotus ſit, ſicut reliquis, primus, ſecundus &c. uſque ad nonum) nomen Aldus non impoſuit; quoniam antea prodierat ſeorſim anno M. D. XXCI. qui annus hujus voluminis titulo epiſtolisque dedicatoriis ſubſcribitur. In fronte; *Venetiis. M. D. XXCI.* eum Aldi ſenioris effigie: ad calcem; *Venetiis, ex Typographiâ Georgii Angelerii, Sumptibus Mag. D. Aldi Mannuccii. M. D. LXXXI.*

(*b*) Teiſſier. Elog.] Il ne peut jamais acquitter cette dette, ainſi qu'il le temoigne lui même dans une lettre, qu'il ecrit à Sylvius Antonian Camerier de Clement VII.

dum acceleravit vitæ jam pertæso. Angel. Rocch. Bibliothec. Vatican.] Sixtus (a) V. typographiam Apostolicam Vaticanam magnificentissimè instituit, viris doctis undique conquisitis &c. (b) Dominico Basâ Veneto typographo, homine quidem navo & industrio ac sagaci ad typographiam erigendam atque regendam electo, qui pro hujusmodi re præstandâ circiter quadraginta aureorum millia insumpsit nulli parcens incommodo nullique impensæ. Hæc typographia & elegantiâ ac varietate ingentique characterum copiâ, Latinis scilicet literis, Græcis, Hebraïcis, Arabicis, & Servianis, necnon chartarum pulchritudine ac bonitate, aliísque rebus imprimendi arti necessariis, cæteras typographias longè antecellit, viris eruditissimis ad exemplaria (quod caput est) recognoscenda & illustranda selectis. Mallinkrot. de Typograph. pag. 98. Eidem Palatinæ in Vaticano typographiæ Clemens VIII. Aldum Manutium juniorem Pauli filium præfecit, postquam annis multis Bononiæ, Pisis, Romæ professorem eloquentiæ publicum egisset. Angel. Rocch. Bibliothec. Vatican.] Non silentio prætereunda videtur (c) Manutiana illa bibliotheca, mirâ librorum copiâ & varietate, codicibus scilicet non solùm impressis, sed manuscriptis etiam vetustissimis autographísque refertissima, quam ipsemet (d) Aldus junior, vir sanè doctus, tum de bonis ac politioribus litteris, tum etiam de litteratis viris bonarúmque artium cultoribus optimè meritus, suis sumptibus, principum tamen liberalitate adjutus, instituit, auxit, atque Romam advexit. Cùm enim ipse primùm Romæ cum Paulo patre viveret, eam struere (e) cœpit: postmodum Venetias profectus à senatu Veneto in secretariorum numerum allectus, & præcipuâ humaniorum litterarum lecturâ insignitus, aliquot ibi vixit annos, donec Bononiam accersitus præcipuum in eâ civitate locum tenuit: indè Pisas à Francisco Medice Hetruriæ duce ad Latinam & Græcam linguam de superiori loco docendam vocatus, ibique juris civilis & canonici laureâ decoratus. Romam tandem Sixti V. auspiciis petens, minori potitur statu, si præsentem spectemus; majore, si ejus merita, si Romanam civitatem, si, quod denique caput est, pontificiam & indeficientem Sixti V. beneficentiam perpendamus. Nulla enim alia res hominem ipsum potuisset adducere, ut vel animo cogitâsset, vel ut perficeret, quod certè perfecit. Octuaginta enim librorum salmas & supra (f) octuaginta voluminum millia, in quibus multa extant admodum singularia, Romam deferendas curavit: quibus in itineribus ad duo ferè aureorum millia insumpsit. Paulus (g) Aldi filius, alter Cicero in Latinè scribendo, Romanam linguam

(a) Sixtus V. pontificatum adeptus est anno 1585. April. 24.

(b) Baillet. Jugem. des Sav. Tom. 1. p. 351] „ Dominique de Basa avoit été formé & instruit „ dans l'école & la boutique du vieux Alde. *Quod non esse verisimile bene judicat notarum author, nam Basam annos 90. natum fuisse oportuit, cùm à Sixto V. accerseretur.*

(c) Mut. Pans. dell. Librar. Vatican. pag. 329.] „ Sopra tutto per privata Libraria è degna vera„ mente di memoria quella di Aldo Manutio huomo celebratissimo, si per la fama di Aldo, e Paolo „ suoi magiori; come anco per merito di proprio studio, il quale essendo condotto dalla santità di Sisto „ V. à legger lettere humane nello studio di Roma, con tanta grande aspettatione de tutti, vi portò „ ottanta mila pezzi di libri in ogni sorte di professione, i quali furono già raccolti da Paolo, e da „ Aldo suoi antecessori, che furono dello studio delle buone arti vaghissimi & ardentissimi.

(d) Hanc bibliothecam Aldus senior primus condidit & instruxit; Paulus deinde, & Aldus junior auxerunt. Erasmus [in Adag. *Herculei Labores*] scribit se opus suum Adagiorum *absolvisse, unâ adjutum bibliothecâ, nimirum Aldinâ, copiosissimâ quidem illâ, quâque non alia bonis libris, præcipuè Græcis, instructior; ut ex quâ, ceu fonte, omnes bonæ bibliothecæ per omnem usque orbem nascuntur ac propagantur.*

(e) Mihi tamen videtur (quod nonnullorum authoritate nixum lego) bibliotheca ab Aldo avo primùm structa, à Paulo patre deinde, & ab Aldo tandem juniore locupletata.

(f) Teissier. Elog.] „ Enfin pour subsister, il fut obligé de vendre sa belle bibliotheque, qui avoit „ été ramassée avec beaucoup de soin & de depense par son pere, par son ayeul, & par ses grands „ oncles, on dit qu'elle étoit composée de quatrevingts mille volumes, que ceux de Pise se vantent d'avoir. Alii dicunt illam bibliothecam fuisse ab Aldo non venditam, sed legatam. Sic Mallinckrot. de Typogr. pag. 98. *Aldus obiit Romæ ann. 1597. legavitque Pisanæ academiæ instructissimam suorum octoginta millium librorum bibliothecam.* Et Gallois des Bibliotheq. 121.] „ Il y a une bibliotheque dans l'a„ cademie de Pise, qui fut augmentée de 80000. volumes, qu'Alde Manuce legua à cette academie. Et Louis Jacob. des Bibliotheq. pag. 163.] „ La ville de Pise possede une tres noble bibliotheque pu„ blique: la quelle se glorifie de posseder la belle bibliotheque d'Aldus Manutius fils de Paul, qui avoit „ à Rome huictante mille volumes en diverses sciences & langues.

(g) De Pauli Manutii peritiâ quid senserint viri docti, legendum est in Teisserii Elogiis. Ibidem Teisserius scribit Paulo fuisse octo liberos, ex Pauli epistolâ antea ineditâ, & apud Morhoff. Polyhist.

dem fixit. Ibi, Palatinæ licèt postea typographiæ à (a) Clemente VIII. præfectus, sua tamen damna non potuit resarcire. Vitam denique, vitæ incommodis fessus magìs quàm annis obsitus, (b) Octobri exeunte, anno 1597. haud multùm quinquagenario major, (c) cœlebs, (d) Manutiæ familiæ postremus, finivit.

AL-

guam collabentem in pristinum nitorem studuit revocare, dum Latinorum monumenta diligenter scrutatus est. Aldus denique junior, Aldi nepos & Pauli filius, dum avum & patrem & typis ac scriptis imitatur utriusque linguæ non ignarus, avum & patrem imitatione repræsentat. ——— Aldum avum & Paulum patrem non solùm imitatus, sed quodam etiam modo superans (a), *quorum omnium ædes ubique locorum litteratis & probis hominibus semper patuerunt: ex quibus item viri præcipui card. Hieronymus Aleander Motensis, card. Rodulphus Pius Carpensis, à cujus familiâ Aldus senior in eam adoptatus Pii nomen accepit; episcopi permulti & alii innumeri; à Paulo M. Anton. Muretus multorum instar, & alii, quos longum esset recensere, prodiere. De his tribus Manucianis —— memini me aliquando lusisse in hunc modum:*

Aldus Manucius senior moritura Latina
Græcáque restituit mortua ferme typis.
Paulus restituit calamo monumenta Quiritum;
Utque alter Cicero scripta diserta dedit.
Aldus dum juvenis miratur avúmque patrémque;
Filius atque nepos, est avus atque pater.

(a) Clemens VIII. cathedrâ pontificiâ potitus est ann. 1592. Jan. 30. Et Zeltner. Centur. corrector. pag. 344.] *In aulam Vaticanam vocatus typographicis operibus vacavit, libros, qui imprimebantur, à suis nævis liberando* &c.

(b) Thuan. Histor. lib. 119. ad ann. 1597.] *Paulò pòst ibidem Romæ haud multùm quinquagenario major, exeunte VIII[bri] cœlebs decessit Aldus Manuccius. Sic enim repetitâ ad Florentinam familiam gentis suæ origine postea dici maluit, Paulli F. Aldi N.* (b) *Aldi Romani abnepos: cujus majores tantum rei literariæ contulerunt, quantum superiorum temporum barbaries illi abstulerat. Ipse Bononiæ literas humaniores magnâ frequentiâ professus est; & editis tam propriis quàm paternis ad omnem æternitatem victuris monumentis longè maximam ab omnibus gratiam meruit.*

(c) Uxorem enim (ut priùs dictum est) missam fecerat.

(d) Sic Cornel. Toll. in loco suprà citato. Jan. Nic. Erythræus in suâ pinacothecâ Aldum juniorem describit his verbis: *fuit pedibus præter modum enormibus; capite magno, facie oblongâ, ore illepido & invenusto, barbâ horridâ, cujusmodi in statuis philosophorum antiquis & imaginibus cernimus.* [Sed in abnormi corpore anima habitabat cultissima: ad ejus itaque opera transeamus.] *Nulla Ciceronis* (c) *operum pars est, quam ille commentariis vel notis non illustravit.* Præter opera, quæ priùs

hist. extante, in quâ tamen de octonâ illâ prole nihil reperio. Teisserius ibidem litem satis ridiculam inter Paulum Manutium & Lambinum de vocis [consumptum] orthographiâ exortam tradit. *Manuce disant qu'il falloit l'ecrire avec un* (p); *Lambin soutenant le contraire: Manuce dans cette dispute entra en une si grande fureur, qu'aiant pris entre les mains une pierre ancienne, où ce mot avoit un* (p), *il la jetta au visage de Lambin, & lui cassa le nés.*

(a) Baillet. Jugem. des Sav. Tom. 1. pag. 350.] „ En effet Alde Manuce etoit savant & grand „ homme de lettres, mais inferieur à son pere.

(b) Antea notavi hæc verba [*Aldi Romani abnepos*] errore forsan typographico non carere, quippe Aldus, qui *Romanus* dicitur, Aldi junioris avus fuit; & quicunque is *Aldus Romanus* fuerit, cujus *Abnepos* à Thuano hìc Aldus junior vocatur, ab Aldo juniore nunquam memoratur.

(c) Dixi antea de ejus in Ciceronem commentariis; & dubito, an in omnes Ciceronis libros notas scripserit.

priùs commemoravi, in eruditorum manibus versantur & sequentia. *Sallustius cum notis Aldi Manutii, qui fragmenta à se collecta addidit. Venet.* 1557. 1567. 1588. *Rom.* 1563. 8. *Horatii Ars poetica, cum notis ejusdem. Venet.* 1576. 4. *Horatii Epodon secunda, cum ejusd. notis. Venet. Vell. Paterculus, cum ejusd. scholiis. Venet.* 1571. 8. *Censorinus, cum ejusd. notis. Venet.* 1581. 8. Harum editionum meminit clariss. Alb. Fabricius in suâ bibliothecâ Latinâ. Teisserius recenset *Aldi notas in Eutropium & Orationem de laudibus Francisci Medicæi, & de conscribendis epistolis. Libr. tres de quæsitis per epistolâm. Venet.* 1576. *in* 8. (Vide Bibliothec. Tellerian. pag. 413.) *Lepidi Comici veteris Philodoxios fabula per A. Manutium edita. Lucæ.* 1588. 8. *Oratio habita in academiâ Bononiensi ad Sixt. V. Bonon.* 1588. *Oratio in funere Bernardini Rotarii apud Venetam Rempublicam pro duce Sabaudiæ habita in ecclesiâ SS. Jo. & Pauli, an.* 1588. *Epistola ad Camillum Palæotum. Rom.* 1590. *Discorsi politici sopra Livio. Rom.* 1624. 8. *Il perfetto gentilhuomo. Venet.* 1584. 4. *Eleganze Toscane e Latine. Rom.* 1589. 8. *Locutioni di Terentio, overo modi familiari di dire, scelti da Aldo Manutio. Venet.* 1585. 8. *Lettere* (*a*) *Rom.* 1592. 4. *Azione* (*b*) *di Castruccio Castracani. Rom.* 1590. 4. *Vita* (*c*) *di Cosmo Medici primo Grand Duca. Bologn.* 1586. *fol.* (Vide Bibliothec. Barberin. Tom. 2. pag. 20.) *Discorso intorno all' excellenza delle Republiche. Dell' antichita Romane inscrizione.* (Vide Teissier. Elog.) *Epistole* (*d*) *famigliari di Cicerone in lingua Toscana tradotte.* 1573. 8. (Vide Alb. Fabric. Biblioth. Lat. pag. 115.) Reperio præterea (in Biblioth. Barberin.) hunc librum: *Jo. Pet. & Paulus Manutii. Transylvaniæ descriptio ex variis monumentis collecta. Rom.* 1596. 4. Baillet. in Jugem. des Sav. Tom. 6. pag. 90. observat Aldum Manutium & Henricum Stephanum fuisse fortunâ non multum dissimiles; utrumque patre erudito typographo natum; utriusque vitam & mortem penè concurrere; illum enim 1598. hunc 1597. obiisse. „ Alde ne fut „ pas si curieus de Grec, que Henri, & „ il voulut se contenter d'exceller dans le „ Latin. C'étoit le fort de son pere Paul, „ qui n'ayant pas autant d'occupation „ dans l'imprimerie que Robert Estienne, „ trouva assés de loisir pour vacquer lui-„ même à l'instruction de son fils. --- Tout „ occupés qu'etoient Alde Manuce & „ Henri Estienne à travailler sur des lan-„ gues mortes & étrangéres, ils ne lais-„ soient pas l'un & l'autre de faire pa-„ roitre une passion extraordinaire pour „ cultiver, polir & orner leur langue „ maternelle. Ils ne se sont pas conten-„ tés de composer divers ouvrages en „ langue vulgaire de leur fonds, ou de „ traduire, l'un des livres Latins en Ita-„ lien, l'autre (*e*) des livres Grecs en „ François; mais ils ont encore écrit „ chacun des traités sur les origines, les „ progrés & les proprietés de leur lan-„ gue, pour en faire voir les beautés. Idem Baillet. Tom. 1. pag. 350.] „ Le „ catalogue des livres imprimés dans la „ boutique d'Alde le jeune parût in 4. „ en 1595. Habentur etiam *Libri di Stampa d'Aldo, che si trovano al presente,* ad calcem *Epistolar. Familiar. Ciceron. apud Aldum. Venet.* 1583. *fol.* & ad calcem *Essame de gl' ingegni de gl' huomini per apprender le scienze, di Gio. Huarte: tradotta dalla lingua Spagnuola da M. Camillo Camilli. In Venetia. Presso Aldo.* 1590. 8. Paulus Melissus hæc duo scripsit epigrammata [Vide ejus *Epigrammata, Noribergæ, M. D. XXC. in* 4]

Ad

(*a*) Teissier. Elog.] „ Elles sont écrites avec beaucoup de politesse, & sont fort estimées.

(*b*) Thuana. Colon. Agrippin. 1629. 8. pag. 333.] „ La vie de *Castruccio Castracani de gli Interminelli* faite par Aldo Manucci est fort belle, & toute autre que celle qui a été écrite par Ma-„ chiavel, (car la petite Latine est peu de chose, & tirée de Machiavel) &c. Cette vie merite d'é-„ tre curieusement recherché. Je n'en ai jamais veu qu'une, entre les mains du Seigneur Scipione „ Sardini, qui venoit aussi d'un *Interminelli*, & qui avoit invité Manucci à faire cette vie. Je croy „ qu'elle est imprimée à Lucques in quarto en Italien. C'est une belle piece.

(*c*) Hoc opus promiserat in epistolâ ad Franciscum Medicem Cosmi filium epistolâ tertio Cicer. Oration. Volumini præfixâ & anno 1579. datâ.

(*d*) Hæc translatio laudatur in Baillet. Jugem. de Sav. Tom. 3. pag. 195.

(*e*) Vide Histor. Stephanor. pag. 466. 467.

Aldinum nomen, quo vix aliud in republicâ literariâ per sæculum (*a*) integrum fuit celebrius, in Aldo Manutio expiravit: cujus notitiam dum studeo ad finem usque perducere, paulò longiùs evagatus sum. Ab Italiâ ad Allobrogas transeo: ubi Genevæ, rem ecclesiasticam *Calvini* viri famosissimi & ad arduum quodlibet opus capessendum paratissimi consiliis innovatam; typographicam sub ejus sectatoribus *Roberto Stephano*, *Conrado Badio* ac *Joanne Crispino*, viris in arte suâ præstantissimis, reformatam & florentem invenio. De duobus illis dictum est; de hôc nunc disserendum.

(*b*) Joannes Crispinus *Atrebas adolescens à patre jurisperito ad capiendum ingenii cultum Lovanium missus Gabrielem* (*c*) *Brechtanum magnum J. C. aliosque antecessores quinquennium totum ante aditam Galliam audivit.* (*d*) Postea adiit Lutetiam, ubi aliquandiu in Caroli du Moulin celebris jurisconsulti ædibus apud eundem amanuensis, aut (quod vulgò aiunt) secretarii munere fungebatur. (*e*) *Usus est multos annos amico Francisco Balduino, quocum à pueris educatus fuerat. Crispinum tamen postea omnis humanitatis non minùs quàm juris oblitum fuisse, ex quo factus est servus Allobrox*, scribit (*f*) Balduinus. Crispinus fuit (ut modò dixi (*g*) *Caroli Molinæi* ama-

Ad Aldum Manutium, Pauli F. Aldi N.

Carmina Mureto qui mittit, carmina vatum
Mittit Aristarcho; sed eidem nempe poëtæ
Atque oratori tanto, quem nemo recentum
Possit Aristarchi sumens sibi munera, sive
Momum crudus agens, numerosa carpere legis.
Felices numeri, nec sidere nata sinistro
Metra, quibus stellas adpinxerit, aut obeliscos
Dextera Mureti transverso cuspidis ictu
Fixerit! in lucem tali qui stigmate versus
Prodierint insigniti; credámne, Manuti,
Ullius his obelus metuatur, ullius aster?

In Aldum Manutium.

Tres animas siquis te dicat habere, Manuti,
Nil equidem absurdi dixerit ille, reor.
Patris avíque duæ, tuáque uno spirat ab ore:
Nec tibi tam similis, quàm patris ipse & avi es.
Ergo quid prohibet, vel te indigitare, Manuti,
Tergeminum patrem, tergeminum vel avum?

(*a*) Ab anno 1494. usque ad annum 1597. Vide Annal. Typogr. Tom. 1. pag. 234.

(*b*) Valer. Andr. Biblioth Belg. p. 487. ex ipsius Crispini præfat. ante Justinian. Institut.

(*c*) Valer. Andr. *Gabrielem Mudæum.* Melch. Adam. in Vit. Jurisc. p. 140. *Gabriel Mudæus anno* 1500. *natus est Brechtæ, quod est Antverpiæ municipium. Obiit anno* 1561.

(*d*) Valer. Andr. Ibid. & Author notar. in Baillet. Jugem. des Sav. Tom. 1. pag. 376.

(*e*) Valer. Andr. Ibid.

(*f*) Factus est servus Allobrox, cùm Calvini jugo se submisit. Vide not. in Baile. Diction. p. 935. ubi errata corriguntur, quæ in Joannis Crispini notitiâ admiserunt Joannes de la Caille p. 148. & Valerius Andreas: uterque enim affirmat Crispinum in Galliis professione typographicæ inclaruisse.

(*g*) Melch. Adam. in Vit. Bez. p. 205.

amanuensis; pòst in foro Parisiensi causarum patronus. Deinde ad Protestantium partes transiens à Gallis ad Allobrogas migravit. Theodorus Beza (*a*) *se recepit Genevam anno millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, nono Kal. Novembris. In eam urbem paulò antè concesserat, résque suas comportârat Joannes Crispinus, quo conscio jam pridem Beza uxorem sibi desponderat, & qui cum magna erat Bezæ consuetudo. Ambo autem de novo vitæ genere suscipiendo unà deliberant: & de societate ad typographicam artem faciendam ineundâ cogitârant; ad quam ut feliciter se accingerent, utriusque summa doctrina & singularis industria viam sternebat. Sed Bezæ alium cursum providentia destinârat.* Crispinus (*b*) *industriam omnem impendit, quâ honestam vitæ studiosæ commendationem bonorúmque virorum comprobationem tueri posset, ut hâc assiduâ laboriosâque evulgandorum librorum ratione & operâ, professione præclaræ atque elegantis typographicæ ac literariæ exercitationis, & interiore facultate in literis positâ (quoad posset) studia artium bonarum adjuvaret.* (*c*) *Edidit sui ingenii documenta multa, excudendis præclaris veterum Græcorum & Latinorum monumentis, & novis componendis: in quibus Gallica Martyrum* (*d*) *Historia summo studio & incredibili labore ac fide constructa, meritò ab omnibus* (*e*) *celebratur, & palmam obtinet.* Typographicam suam officinam CRISPINUS primùm aperuit anno (*f*) 1551. Genevæ, Conradi

(*a*) Id. Ibid.

(*b*) Lege ejus præfat. ad Justinian. Instit.

(*c*) Melch. Adam. in loco modò citato.

(*d*) Excusa Latinè in 8. 1556. & 4. 1560. Vide not. ad Bail. Diction.

(*e*) Bibliotheq. Historiq. du Pere Le Long. Num. 1760.] „ Le livre des Martyrs depuis Jean Hus jusqu'en 1554. in „ 8. Geneve, Crespin, 1554. Idem liber Latinè redditus, 8. Genevæ, Crispini, 1556. Troisiéme recueil des „ actes des Martyrs, in 12. [Geneve] „ 1559. Quatriéme recueil des actes des „ Martyrs, in 12. [Geneve] 1561. Je „ ne marque pas le second recueil, parce que je ne l'ai point trouvé. Bayle, „ dans son dictionnaire n'attribue à Jean „ Crespin * que l'edition de cet ouvrage; cependant, comme cet imprimeur „ de Geneve, qui mourut en 1572. étoit „ sçavant dans les langues Greque & Latine, il peut bien avoir composé cette „ histoire, qui lui est attribuée dans le titre suivant. Son stile est plus approchant „ du panegyrique que de l'histoire, au „ jugement de Varillas. Histoire des „ Martyrs persecutez & mis à mort pour „ la verité de l'Evangile, depuis le tems „ de Apôtres jusqu'à present; traduite du „ Latin de Jean Crespin, d'Arras; à laquelle est jointe l'Histoire des Martyrs „ de Bearn de l'année 1569. in fol. Geneve. 1570. La même Histoire, publiée sous un autre titre &c. in fol. „ L'ancre de Jean Crespin, 1570.

(*f*) Calvini Opusculum *De vitâ Christiana, 8. excusum Genevæ, apud Joannem Crispinum, Conradi Badii operâ, VIII. Calend. Julii. Anno M. D. L.* Idem libellus citatur in Bail. Diction. Gallicè, *De la vie Chrestienne.* 8. *A Geneve, de l'imprimerie de Jean Crespin, par Conrad Badius.* 1550. Utì Crispinus Badii operâ, ita Crispini typis Nicolaus Barbier usus est. Jacobus le Long in Biblioth. Sacr. affert *Biblia Gallica.* 4 *typis Joannis Crispini pro Nicolao Barbier.* 1555.

* Verba in Bail. Dictionar. sunt hæc: *Il s'appliqua avec beaucoup de capacité & de diligence à l'impression de plusieurs livres, & nommement à celle d'un Lexicon Grec & Latin, & à celle du Martyrologe des protestans.* Cùm hæc de Lexico & Martyrologio dicantur, his significari oportet eum Martyrologium æque ac Lexicon composuisse, nam nulla de Lexico movetur controversia.

radi Badii operâ usus. Libris plerumque præfigebat insigne (*a*) anchoræ, de cujus parte dependebat serpens; sæpe (*b*) cum binis manibus anchoram tenentibus, & (*c*) duabus literis majusculis, I. C. adjectísque aliquando his verbis (*d*), *SACRA ANCHORA.* Editiones *Crispini* veteres laudat (*e*) *Scaliger*; & esse, quæ *Roberti Stephani* characteres nitore æquent, notat (*f*) Colomesius. CRISPINUS nonnunquam suas editiones epigrammate præfixo lectoribus (*g*) commendabat. Libris (*h*) quibusdam suum nomen non tantùm proprium subscribebat, sed & gentile. Libri plerique, quos ex prelo suo emittebat, ipsius præfationibus aut epistolis Latini sermonis elegantiam referentibus ornabantur. In suâ ad pietatis studiosos epistolâ Novo (*i*) Testamento præfixâ sibi gratulatur, quod Papam forúmque ejurârit, & animum ad exercendam typographiam appulerit. An CRISPINUS *Nicolai Ridleii* (*k*) assertionem Latinè verterit, & Latinum epigramma præfationémque, in quibus religio Papistica & persecutio Mariana styli aculeis configuntur, scripserit, incertus sum. Anno 1559. Græcè in 12 edidit Homericam Iliadem, *ut à provectioribus in eâ linguâ hominibus familiariter ac jucundè poëtices hic pater assumi posset:* anno postea 1567. (*l*) *quod antea in Iliade fuerat conatus, illud in Odysseâ præstitit, utì nimirum totum præclari illius poëtæ corpus eâdem formâ* ἐγχειριδίȣ *habere lector posset.* Neque tantùm *dedit Græcum contextum purum* (*ut dicitur*) *putúmque seorsim in eorum gratiam, qui cum Homero vernaculâ linguâ & sinè ullo interpretis subsidio colloqui possunt;* sed *præterea in alio libro* (*m*) *non malùm nec infidelem interpretem præstitit, & Latinam ad verbum versionem è regione* Græci textûs *locavit; quò eorum, qui adhuc in Græcarum literarum cognitione novi sunt ac tyrones,*

(*a*) *Nov. Testam. Græc.* 1553.

(*b*) *Joan. Garnerii Institutio Gallicæ linguæ in usum juventutis Germanicæ.* 8. *Genevæ. apud Jo. Crispinum. M. D. LVIII.*

(*c*) *Justinian. Institut.* 8. *Genevæ. M. D. LXVIII.*

(*d*) *Ridleii assertio de cœnâ Domini.* 8. *apud Joannem Crispinum. Genevæ. M. D. LVI.*

(*e*) Scaligeran. Posterior.

(*f*) Paul. Colomesii Opera, Hamburg. 1709 4. pag. 495. *L'edition de Geneve* (du Nov. Test. Græc.) *de* 1553. *est recommendable par la beauté de son charactere, qui egale celui de Robert Estienne, & pour avoir esté faite par Jean Crespin, savant homme, qui d'avocat se fit imprimeur.*

(*g*) Distichon de Justiniani editione.

Qui legis è doctis decerpta hæc omnia libris,
Confer; & his paucis dic tibi multa dari.

Distichon de Georgicorum, Bucolicorum & Gnomicorum editione.

Si decus est paucis quàm plurima dicere & aptè;
Quidni etiam exiguo claudere multa libro?

(*h*) Homer. Ilias, Gr. Latin. 12. 1560. & Odyss. 12. 1567. *E typographiâ Joannis Crispini Atrebatii.*

(*i*) Græc. 1553. De quâ epistolâ lege plura in catalogo librorum.

(*k*) Anno 1556.

(*l*) Lege præfat. *Homer. Odyss. Bâtrachom. & Hymn Græc.* 1567. 12.

(*m*) Homer. Gr. Lat. 12. 1560. cujus præfationem lege.

venes, desideriis satisfieret. Utrumque conatus est commodâ formâ, quæ esset εὐβάστακτος, *nec ingrata sarcina iis accederet, qui, præter domesticam familiaritatem, cum Homero etiam quærunt aliquando rusticari. Quantus* in his edendis *labor fuerit, eos demum, qui typographicæ molestias experti sunt, æquissimos sibi fore judices existimat. Quotquot sanè ante hac edita ad verbum fuerunt, exemplaria diligenter contulit, adhibitâ insuper veteri & manuscriptâ Itali cujusdam interpretatione, quam ex magni Budæi bibliothecâ acceperat. Quod pierique typographi excudendis hâc formâ Latinis poëtis magnâ cum laude factitârunt, id* ille *his primùm typis cum magnâ & operarum & operis difficultate in gratiam studiosæ juventutis, quæ* ὀξυδερκία *valet, in Græcis poëtis tentavit: atque ab Homero poetarum principe sumendum exordium duxit. Postquam ab Homero cœptum esset,* (*a*) anno 1570. *alterum ab illo Hesiodum Ascræum illi* ὁμόχρονον; *Theognidem quoque & Phocylidem; Theocritum aliósque primarios poetas, qui ob excellentis & exquisitæ scriptionis dotes vetustatem ferre potuerunt, prosequi non injucundum duxit eâ formâ, quæ & domi & foris oblectet, nec impediat circumgestantem. Distinxit quidem eos veluti in* (*b*) *tres classes: quarum primam Hesiodi operibus, cum notis Philippi potissimùm Melanchthonis, Frisii & Garbitii, & genealogicâ Porti Cretensis tabulâ; secundam, Theocrito ac reliquis* εἰδυλλιογράφοις, *cum præfatoriis brevibus J. Crispini notis, & V. Winsemii in Syringem, & Aram, ac Claudii Auberii Triuncuriani in Ovum, Alas & Securim scholiis, quæ apud Blasium Marcuardum contulit, unà cum Ausoniano Eidyllio à Fed. Jamotio Græcis versibus reddito; tertiam dedit ipsi Theognidi cæterísque* Γνωμολόγοις, *cum annotationibus Eliæ Vineti in Theognidem, Viti Amerpachii aliorúmque in Phocylidem & Pythagoram; hâc exiguitate, ut in unum volumen coire omnes possint. Datur Latina versio, quæ de Græcis fideliter expressa est, omnibus è regione conjuncta. Præter eos, quorum elucubrata studia in hos poetas citata extant, pleraque benignè communicavit Portus Cretensis, vir Græcè atque Latinè doctissimus.* Eodem hôc (*c*) anno *eloquentiæ studiosis* tradidit (*d*) *tres coryphæos Artis dicendi, nempe Aphthonium, Hermogenem & Longinum, suâ editione emen-*

(*a*) Τὰ σωζόμενα τῶν παλαιοτάτων ποιητῶν Γεωργικὰ, Βουκολικὰ καὶ Γνωμικὰ, Græcè cum Latinâ interpretatione & annotatiunculis. παρὰ Κρισπίνῳ. αφο'. in 12. Lege præfationes horum singulis præfixas. Hanc operum collectionem recusam invenio, cum Isaaci Hortiboni (i. e. Casauboni) notis, apud Eustath. Vignon, 1584. & cum iisdem notis, Musæoque, apud hæredes Eust. Vignon. M. DC. & apud Johan. Vignon. M. DC. XX. in 12.

(*b*) Editio tamen quatuor constat distinctis titulis; primo Hesiodi; secundo, Theocriti & Simmiæ; tertio, Moschi & Bionis; quarto, Theognidis & reliquorum Gnomicorum.

(*c*) Οἱ ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ κορυφαῖοι, Ἀφθόνιος, Ἑρμογένης, Δ. Λογγῖνος, *Græcè, Francisci Porti operâ illustrati atque expoliti, cum necessariis in singulis indicibus.* 8. *Anchora Joannis Crispini. M. LXIX.* vel *M. D. LXX.* Editio duobus titulis seorsim excusis constat: quorum prior Aphthonio & Hermogeni, posterior Longino præmittitur.

(*d*) Lege Epistolam iisdem præfixam.

emendatos. Aphthonii quatuordecim exercitationis modi præpositi sunt, ut quos & primos habuit & diu solos Rhetorices institutio ad dicendi præ exercitamenta exactè atque absolutè tradenda. Quod ad Hermogenem attinet, multi quidem sunt rhetores tum Græci tum Latini; sed qui accuratiùs eo scripserint de Statu causarum & Formis orationis, neminem facilè reperies. Jam pridem fuerat hic liber (a) *Aldinâ, Florentinâ, Gallicâ, Germanicâ denique impressione excusus, sed adeò scatebat mendis, ut vix formâ rhetoris agnosceretur. Hunc olim Franciscus Portus Cretensis, vir diuturnâ Græcæ linguæ professione clarissimus, pluribus exemplaribus manuscriptis collatum emendavit; & exempla, quæ passim corrupta erant & mutilata, magno labore integra reddidit. Fuerunt omnes propemodum poetæ atque oratores evolvendi & attentè perlegendi, ut exempla, quæ in illis delitescebant, erueret, & suo quæque loco integra reponeret. Illis adjunxit Dionysium Longinum, summi judicii rhetorem, quem & ipsum pessimè habitum ipse Portus olim Ferrariæ Venetiísque veluti redivivum curavit judicio & industriâ magìs quàm subsidio librorum, quum præter unum, vix alterum exemplar manuscriptum, nedum tertium reperiretur: in quo & plus laboris suscipiendum, & ad conjecturas & ingenium confugiendum.*

CRISPINUS porrò studiorum, quibus in primis imbutus fuerat, me-

(a) Aldus anno 1508. Hermogenem cum reliquis veteribus Græcis rhetoribus edidit in fol. Parisiis Christ. Wechelus Hermogen. περὶ στάσ. 1538. περὶ εὑρέσ. 1530. περὶ ἰδ. & μεθόδ. 1531. in 4. De Florentinâ editione nihil prorsus novi. Germanicam non aliam scio, quàm quæ Argentorati ex Josiæ Rihelii officinâ in 8. prodiit; quæque non ante Crispinianam, sed anno partim 1570. partim 1571. Græcè & Latinè cum Joan. Sturmii Scholiis emissa est. Hanc Crispinianam Franc. Portus Theod. Bezæ dedicavit epistolâ Græcâ: in quâ hæc; Ἄλδος γέ τοι ὁ τῶν φιλολόγων (χρὴ γὰρ τ' ἀληθὲς εἰπεῖν) κοινὸς εὐεργέτης, μεθ' ἑτέρων ῥητόρων καὶ τοῦτον ἐξετύπωσεν. ἀλλ' ἢ δι' ἀπορίαν ἀκριβῶν ἀντιγράφων, ἢ δι' ἄλλην τιν' ἀνάγκην καὶ ἀμηχανίαν, ἁμαρτημάτων ἀνάπλεω κατέλιπεν. Ὅσοι δὲ μετ' ἐκεῖνον τετυπώκασι, τοσούτου δέουσι τὴν βίβλον διωρθωκέναι, ὥστε πολλῷ χεῖρον αὐτὴν διατεθείκασι. τὰ τελευταῖα δ' ὁ καλός τε κἀγαθὸς Κρισπῖνος, ἡμῶν παρακαλούντων καὶ συμβαλλόντων, ταύτην εἰς φῶς ἐκδίδωσιν· ὅσῳ δὲ κρείττω καὶ ἀδιάφθορον κατὰ τὸ δυνατὸν, πάντες ῥᾳδίως ἔσονται. — Πολλὰ μὲν ἀντίγραφα, πάντας δὲ ῥήτορας καὶ ποιητὰς ἀνελίξας καὶ διεξελθὼν, μόλις τὴν βίβλον διορθώσας, εἰς τὸ ἑαυτῆς σχῆμα κατὰ δύναμιν ἀποκατέστησα, τὰ μὲν διημαρτημένα καὶ παρεφθαρμένα θεραπεύσας, τὴν δὲ σύγχυσιν καὶ τὴν ἀσάφειαν διευκρινήσας, τὰ δὲ παραδείγματα ὁλοσχερῆ καὶ ὑγιῆ μετεμβαλών. Εἶχον δὴ τὸ βιβλίον παρ' ἐμοὶ, καὶ καιρὸν παρετήρουν τοῦ τοῖς φιλομαθέσι μεταδοῦναι τῶν ἡμῖν πεφιλοπονημένων. Νῦν δὲ τυχὼν ἀνδρὸς σοφοῦ, καὶ τὰ περὶ τὴν τυπουργίαν ἐμμελέστατα σπουδάζοντος, προθυμουμένου δὲ καὶ αὐτοῦ τοῖς περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφοῦσι βιωφελές τι συντελεῖν, ἕρμαιον τῶν πολυτίμων τοῦτο ἡγησάμην. Αὐτίκα τοίνυν ἄνδρα παροξύνας, τὸ μὲν βιβλίον δεδιορθωμένον παρέδωκα. Ἐκεῖνος δ' ἐξετύπωσεν· καὶ δὴ καὶ Διονύσιον τὸν Λογγῖνον αὐτῷ προσέθηκεν, ἄνδρα συμπάντων τεχνογράφων κριτικώτατον, ὃν βιβλιοθήκην ἔμψυχον καὶ μουσεῖον περιπατοῦν οἱ παλαιοὶ θαυμάζοντες ἐκάλουν. — Ἀποστέλλω δή σοι δῶρον μικρὸν μὲν, φίλον δ' ἴσως ἐσόμενον διὰ τὴν σὴν στοργὴν περὶ τοὺς τοιούτους ῥήτορας, οὓς μετὰ πολλῶν ἱδρώτων ὡς οἷόν τε ἦν διηκριβωμένους τῷ μηδεμιᾶς δαπάνης εἰς τὰ τοιαῦτα φειδομένῳ Ι. Κρισπίνῳ παρέδων ἐκτυπῶσαι.

memor cùm vellet *studiosis juris civilis adolescentibus industriâ suâ aliquâ consulere*, anno 1568 evulgavit (*a*) *Enchiridium Institutionum Imperialium, annotationibus ex nobilissimorum auctorum monimentis illustratum.*

Idem, ut erat literarum Græcarum peritissimus, se solebat in iis plurimùm exercere. Apud illum anno 1562. (*b*) in fol. *Roberti Constantini* Cadomensis medici doctissimi Lexicon Græco-Latinum primam editionem nactum est. Postea verò *Crispinus* ipse Lexicon aliud minus ex majore illo collectum (*c*) anno 1566 in 4. luce publicâ donavit. Multis

(*a*) Lege ejus præfationem in librum sequentem. *Justiniani Institutionum libri IIII. perpetuis doctiss. scriptorum notis illustrati. Leges XII. Tabularum. Ulpiani Institutionum tituli XXIX. Caji Institut. libri II. Genevæ. M. D. LXVIII.* in 12. Hos libros editos fuisse auctoris & Samuelis filii typis scribit (in Bibliothec. Belgic. pag. 488.) Valerius Andreas, qui inter Crispini Opera ibidem recenset *Nomenclaturam Actionum*; quam puto esse, *Actiones & Monimenta martyrum à Wichlefo ad hanc ætatem*; quem librum *Joan. Crispinus* edidit *Genevæ, M. D. LX.* in 4. In Notis ad Bayl. Diction. (pag. 934.) invenio opera hæc à Crispino composita. Viz. *Un commentaire sur la troisiéme loi du Code* de Apostatis, *en faveur de Calvin contre le commentaire de Baudoin sur les loix* de famosis Libellis. Et *un livre intitulé, l'Etat de l'Eglise avec le discours des temps depuis les Apostres jusques au present. Ou Crespin étala son zéle contre le Papisme, & pour l'instruction des Protestans.* Bibliothec. Tellerian. pag. 256. *L'Etat de l'Eglise* &c. *& un abregé des troubles de France, par Jean Crespin. Plus un Traité de la Religion & de la republique des Juifs, par Paul Eber. A Strasbourg.* 1565. in 8.

(*b*) Not. in Bayl. Diction. p. 934.] „ Son lexicon [i. e. *le Lexicon de Crespin*] „ Græco Latinum parut avant l'année „ 1562. *Tu* [Respons. Bezæ ad Franc. „ Balduin.] *oblitus te aliquando Lugduni* „ *fuisse Sebastiani Gryphii mancipium, bono* „ *& honesto, id est tui penitus dissimili,* „ *viro* [Crispino] *vitio vertis, quòd Lexicon Græco Latinum, quale antè editum* „ *fuit, maximo tum sumptu, tum labore* „ *in publicum emiserit.* Voila comment „ parle Beze dans la refutation d'un Ouvrage, que Baudouin avoit publié l'an 1562. In his notis affirmatur Lexicon Crispini Græco Latinum ante annum 1562. prodiisse. Quod equidem minimè intelligo. Nam Lexici Crispiniani (uti mox constabit) præfatio 10. Januar 1566. data est. Præterea Constantini Lexicon prodiit anno 1562. nec potuit Crispini Lexicon ante Constantini Lexicon lucem aspexisse, cúm illud fuerit hujus quasi compendium.

(*c*) Ἰωάννης ὁ Κρισπῖνος τοῖς φιλέλλησι χαίρειν. Αἱ δεύτεραι φροντίδες (κατὰ τὴν παροιμίαν) σοφώτεραι. Ἐγὼ γὰρ ἐπεπείσμην τοσούτων ἤδη λεξικῶν ἐκδεδομένων, τὰ τελευταῖα δ' ἐκείνου τοῦ μεγάλου τεῦχον ἔτος τουτὶ παρ' ἡμῖν ἐκτυπωθέντος, ἐμέ τε καὶ τοὺς ἄλλους μόλις ἂν τῶν τοιούτων ἄθλων εὑρεῖν ἀπαλλαγήν. Εἶτα μὴν καθ' ἑαυτὸν ἀναλογισαμένῳ τὸ πάχος, καὶ τὸ βάρος, καὶ τὸ δυσμεταχείριστον τῆς βίβλου, καὶ δὴ καὶ τὰ τῆς δαπάνης —— ἔδοξέ μοι μεταγνόντι καὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα μετελθεῖν, καὶ τοῖς φιλομαθέσι μὲν, ἀπόροις δὲ τῶν νέων εἰσενεγκεῖν καλόν τε καὶ ὠφέλιμον ἔρανον. —— Μετὰ πλείστης καὶ συνεχοῦς ταλαιπωρίας ἀνελίξας πάντα τὰ πρὶν ἐκτυπωθέντα, καὶ τὰ μὲν ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα ἐς ἐξήγησιν ἐκλεξάμενος, τὰ δ' ἄλλα τοῖς προτέροις καταλιπὼν, τὸ παρὸν λεξικὸν οὐδὲ μιᾶς φεισάμενος δαπάνης, εἰς φῶς ἐκφέρω. προσθεὶς μὲν παμπόλλους λέξεις ἐκ δοκιμωτάτων συγγραφέων ξυνειλεγμένας εἰς δ' ἐγχειριδίου σχῆμα τὴν βίβλον ἀποκαταστήσας, καὶ οἱονεί τινι σεισαχθείᾳ τοῖς ὠνησομένοις ἀνακουφίσας &c. ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν τυπογραφείου, δεκάτῃ ἱσταμένου γαμηλιῶνος, ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ θεογονίας χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἕκτῳ.

Φραγ-

tis tandem in re literariâ juvandâ laboribus perfunctus, anno 1572. (*a*) à peste consumptus, mortem obiit.

JOANNI CRISPINO (*b*) socero suo in officinâ typographicâ successit EUSTATHIUS VIGNON, qui suis editionibus (*c*) Crispinianam anchoram solebat præfigere, cum hôc aliquando disticho (*d*), *Anchora sacra mari jactatos unica Christus Fundat, & est omni tempore sola salus.* Fuit in gratiâ (*e*) non minimâ cum *Isaaco Casaubono*: sibíque &

Φραγκίσκου Πόρτου τοῦ Κρητὸς εἰς τὸ μικρὸν λεξικὸν τὸ παρὰ τοῦ Κρισπίνου τὰ τελευταῖα ἐκδοθέν.

Μῶμος ταῖς Μούσαις, βαιὰ ἡ βίβλος. Αἰ δέγε, βαιά.
Τόσσα δ' ἔχει σταθερᾶς ψάμμος ὅσα Λιβύης.
Ὅσσα θεῶν θνητῶντε πέλει, τραφερᾶς τε καὶ ὑγρᾶς,
Σήματα φωνάων πουλὺ φαεινότερα
Ἠελίου, πετέρων τόσα φέρτερος, ὅσσον ὃς ἄστρων·
Κρισπίνῳ δ' χάρις γίγνε τ' ἀπειρεσίη.

Crispinus in Latinâ suâ ad studiosos adolescentes præfatiunculâ, *Daturi*, ait, *hoc Lexicon in enchiridii formam redactum, ad vestrum usum ita aptavimus, ut comparatu facile, nec pondere nec vastitate utentem onerare possit. Ne verò etiam prolixiora in hôc opere προλεγόμενα vos remorentur, præfationum vice ea adduximus, quæ à doctissimis viris memoriæ prodita, De germanâ Græcæ Linguæ pronunciatione ac proprietate, extant.*

(*a*) Bayl. Dictionaire. & Author Notar. ad Baillet. Jugem. Sav. Tom. 1. p. 376. ubi disco fuisse quendam Joannem Crispinum, qui Lugduni excudit in 4. *Les Epistres de S. Jerome, avec les annotations d'Erasme*, 1528.

(*b*) Lege Præfation. ad Lexic. Constantin. 1592.

(*c*) *Comparatio Grammaticæ Hebraïcæ & Aramicæ, authore Bonaventurâ Cornelio Bertramo. apud Eustathium Vignon. M. D. LXXIII.* in 4. *De Francicæ linguæ rectâ pronuntiatione, Bezâ auctore. Genevæ, apud Eustathium Vignon. M. D. LXXXIIII.* in 8.

(*d*) *Jo. Calvini Comment. in Psalmos, Hebræo contextu è regione Latinæ interpretationis addito. Genevæ, apud Eustathium Vignon. M. LXXVIII.* in-fol. Et anno 1587. in 8. prodierunt *Symmachi Epistolarum libri X. cum not. Jacob. Lectii & Fr. Jureti: apud Eustathium Vignon per Dionys. Probum.* Huic libro insigne præfigitur, porticus aperta, binis hominibus hinc indè adstantibus; cum hâc insigni allocutione: *Specta juvenis, & omen quidem deus prohibeat; cæterùm in ea tempora natus es, quibus firmare animum expediat constantibus exemplis. Thrasea apud Tacit. Annal.* 16. in fine libri. Legitur in Taciti loco, *dii prohibeant.*

(*e*) *Georgica, Bucolica, & Gnomica Joannis Crispini, Genevæ*, 1584. in 12. in quâ edit. Isaaci Hortiboni sive Casauboni lectiones Theocriticæ. (Fabric. Bibliothec. Græc. lib. 3. cap. 17. pag. 438.) Lege Isaaci Casauboni ad Henr. Stephanum epistolam (Histor. Stephan. pag 428.) in quâ, *Mitto*, ait *ad te, quæ superioribus his diebus Eustathii Vignonis dignissimi typographi mihique amicissimi rogatu in quosdam Theocriti locos scripsi. Is enim quum in animo haberet hunc poetam denuo edere, non antè conquievit, quàm impetravit à me, ut eum perlegerem, & siquid haberem, quo posset ornari ejus editio, secum id, atque adeò cum omnibus ejus poëtæ studiosis, communicarem.* &c. *Ex museo nostro. VI. Id. Aug. M. D. LXXXIIII.* Hinc errorem Joannis de la Caille (pag. 149 ubi hæc, *Casaubon estoit un des auteurs de Crespin*) ortum monet Bayl. Diction. p. 934. 935. *Casaubon n'avoit pas encore quatorze ans, lors que Jean Crespin mourut. Mais on rimprima Theocrite apres la mort de Crespin, & l'on y joignit les notes de Casaubon, & l'on conserva la preface de Crespin.*

(*a*) & *Henrico Stephano* [anno 1588.] excudit. Post annum 1588. non diu vitam produxit; nam anno 1592. ejus (*b*) hæredes typographicen tractâsse comperio. EUSTATHII VIGNON editiones (*c*) ob correctionis curam magìs quam impressionis nitorem celebrabantur. Floruit etiam anno 1620. JOANNES (*d*) VIGNON, qui an *Eustathii* filius fuerit, incertus sum. *Joanni Crispino*, præter filiam, quam duxit *Eustathius Vignon*, filius erat SAMUEL (*e*) CRISPINUS, quem in arte typographicâ *Pauli Stephani* (*f*) socium fuisse annis 1516. & 1517. reperio.

His

(*a*) *Dion. Halicarn. Antiquit. Latinè, cum Æm. Porti notis & Henr. Glareani Chronologiâ, & Indice locupletissimo. Excudebat Eustathius Vignon sibi & Henrico Stephano. M. D. LXXXVIII.* in fol. Fronti apponitur insigne olivæ arboris cum ramis insitivis, & trium olearum fractarum truncis, & hâc ex Apostolo sententiâ, *Vide benignitatem & severitatem Dei* (Roman. cap. 11. vers. 22.)

(*b*) *Lexicon Græco-Latin. Roberti Constantini; secund. Edit. Genevæ excudebant hæredes Eustathii Vignon, & Jacobus Stoer.* in fol. *M. D. XCII.* Fontis insigne præfigitur. *Typographus Lectori.* —— *Eustathius Vignon, qui socero suo Joanni Crispino (à quò primùm Constantini Lexicon editum fuit) in officinâ typographicâ successit,* —— *de eo iterum excudendo jam pridem cogitârat.* —— *Curavit ad se transmitti codicem ipsum Rob. Constantini, in quo multa ad marginem scitu non indigna neque vulgaria erant adnotata. Francisco item Porto Græcarum literarum, quum vixit, lumine mortuo, ex illius bibliothecâ sibi ejus codicem comparavit, in quo, in schedas pro ordine literarum repositas, multa relata erant, quæ bonus senex ex variis authoribus ad memoriæ subsidium & prælectionum quotidianarum usum collegerat. Miserat quoque ad ipsum Berchetus quidam, vir eruditus & linguæ Græcæ imprimis peritus, quantum ex illius scriptis conjicere est, codicem suum, verùm minoris formæ, in quo etiam aliqua vocabula omissa in superiori editione, & non antea observatæ vocabulorum aliquæ significationes, ex Ecclesiasticis scriptoribus præsertim, collecta erant.* —— *Verùm quod Vignon morte interceptus præstare non potuit, id â nobis cùm nostro tum hæredum nomine præstitum est* &c. Is Jacobus Stœrus, qui hanc editionem unà cum Eustathii Vignon hæredibus curavit, Theodori Bezæ poëmatum editionem ab Henrico Stephano incœptam auxit & ad finem (anno 1598. in 4.) perduxit. De Roberti Constantini Lexico lego hæc tanto támque utili opere indignissima in Scaligeran. Posterior. pag. 55. *Constantini Dictionarium non valet. Stephani optimum. R. Constantin, qui a fait un Lexicon, n'a pas plus de dix ans plus que moy. C'est un grand fou.* Ex hôc utcunque loco (ubi vir de literis optimè meritus vapulat à critico doctissimo quidem, sed insolentissimo; (quæ duo in ætatis nostræ criticis rarissimè concurrunt) disco Constantinum natum fuisse anno circiter 1530. nam Josephus Scaliger natus est anno 1540. Vide Ricciol. Chronolog.

(*c*) Lege Authorem notar. ad Baillet. Jugem. Sav. Tom. 1. pag. 377.

(*d*) *Poetæ Georgic. Bucolic. Gnomic. Gr. Lat. cum annotatiunculis, & Is. Casauboni Theocriticis lectionibus; & Musæi poëmatio: Genevæ, apud Joannem Vignon. M. DC. XX.* in 12.

(*e*) Not. ad Baillet. Jugem. Sav. Tom. 1. pag. 376.

(*f*) *Nov. Testam. Græc. Latin. Genevæ, Olivâ Pauli Stephani, sumptibus Sam Crispini. M. DC. XVII.* in 12. *Eunap. de Vit. Philosophor. & Sophistar. Græc. Lat. Hadriano Junio interprete; Græca cum MSS. Palatinis comparata, aucta & emendata Hieronymi Commelini operâ; nunc recens accedunt ejusd. auctoris legationes Græcè è bibliothecâ Andr. Schotti. Genevæ. Olivâ Pauli Stephani. M. DC. XVI.* in 8. & in quibusdam exemplaribus, *Genevæ, apud Samuelem Crispinum. M. DC. XVI.* Quibus præfigitur insigne Famæ insistentis

His proximum inter Genevenses typographos locum meruerunt PETRUS

tis Orbi super basin posito ; cum binis ex utrâque baseos parte anguibus sursum tendentibus, & hâc sententiâ, *Fama perpetuaque gloria comparatur per orbem virtute ac studio.* Idem hoc insigne reperio affixum Aristophanis editioni, quæ cum scholiis diversorum prodiit Græcè & Latinè in fol. *Aureliæ Allobrogum, Sumptibus Caldovianæ Societatis. M. DC. VII.* Eunapii editioni modò memoratæ præmittitur H. Commelini epistola ad Jacobum Monavium virum nobilem ; in quâ scribit se *in serenissimi sui principis bibliothecâ duo Eunapii Græca exemplaria* nactum fuisse ; *cum editione Junii ea contulisse* ; *& corollarii loco fragmenta quædam* de legationibus *ex Andr. Schotti volumine descripsisse, unáque typis mandavisse.* Quoniam autem in Hier. Commelini mentionem fortè incidi, non possum de tam insigni typographo non saltem pauca hìc injicere. Hieronymus Commelinus Santandræanus Duaci natus, eruditissimus fuit typographus. Heidelbergæ, bibliothecæ Palatinæ gratia, instruxit officinam : *ex quâ tot egregii exiere authores, ut nemo ferè sit, cui hâc in parte cedere debeat. Maximè autem SS. Athanasii & Chrysostomi operibus, tum plerisque etiam aliis veteribus è Græciâ authoribus à* (a) *se primùm evulgatis inclaruit.* Quàm amicus ei fuerit, quantíque ejus editiones fecerit Isaacus Casaubonus, testatus est duabus epistolis, ad eum (b) scriptis, altera VI. Id. Nov. M. D. XCV. alterâ VI. Cal. Sept. M. D. XCVI. datâ. Obiit (c) Electoris Palatini typographus anno (d) 1598. utì ex Isaaci Casauboni ad Jacobum Gillotum (e) & Josephi Scaligeri ad Isaacum Casaubonum (f) epistolis constat. Commeliniani bibliopolii insigne erat Veritatis sedentis simulachrum, cum his verbis, 'ΑΛΗ'ΘΕΙΑ ΠΑΝΔΑΜΑ'ΤΩΡ. De Commelino in Scaligeranis posterioribus (g) *Commelinus nobis dedit Chrysostomum. Il demeuroit à Heidelberg à cause de la bibliotheque Palatine. C'est lui, qui a donné Ocellus Lucanus* (h) *comme aussi un bel Apollodorus* (i) *& autres livres.* Bailletus (in Jugem. Sav. Tom. 1. pag. 382.) de Com-

(a) Hæc lego in Mallinkrot. de Typogr. pag. 93. At Athanasius ann. 1601. & Chrysostomus 1591. 1603. ex officinâ Commelini, Heidelbergæ, Græcè & Latinè, in fol. prodiere. Vide Fabric. Biblioth. Græc. lib. V. cap. 1. pag. 299. & cap. 15. pag. 657. obiit Commelinus ann. 1598. Oportet ergo Athanasii & Chrysostomi editiones ab illo inchoatas post illius mortem finitas & vulgatas fuisse.

(b) If. Casaubon. Epistol. edit. ann. 1656. in 4. pag. 57. 98.

(c) *Pindar. & Lyric. Gr. Lat. apud Hieronymum Commelinum Elect. Palat.* Typographum. M. D XCIIX. in 8.

(d) Non anno 1597. sive *proximo ante Henricum Stephanum* juxta Mallinkrot pag. 93. & Baillet. Jugem. Sav. Tom. 1. pag. 382. ubi Bailleti errorem author notarum optimè correxit.

(e) Pag. 186. — *Stephani* [scil. Henrici] *nostri obitum puto intellexisti, Commelini quoque* — *tertio Eid. Mart. M. D. XCVIII.*

(f) Joseph. Scaliger. Epistol. edit. ann. 1628. in 8. pag. 151. — *Commelinus magno dolore meo, nec minore Græcarum literarum damno decessit. Uxor ejus Francofurto rediens luem pestilentem, quâ jam laborabat, communicavit illi. Ambo penè eodem tempore vitam reliquerunt, liberíque aliquot de multis, quos habebant.* — *XVI. Cal. April. M. D. XCVIII.*

(g) Pag. 54.

(h) Fabric. Biblioth. Græc. lib. 2. cap. 13. *Prodiit Græcè cum Nogarolæ versione & Var. Lect. ex Officinâ Commelini.* 1596. in 8.

(i) Fabric. Biblioth. Græc. lib. 3. cap. 27. *Prodiit cum Ægii Spoletini versione & variis lectionibus ab Hier. Commelino collectis, qui Græca ad plures MStos codices, Palatinos præcipuè castigavit. Heidelb.* 1599. 8. Hæc editio recusa est in 8. *Amstelodami, apud Joan. Janssonium à Waesberge, & Viduam Elisei Weyerstraet.* 1669. Ex Judæ Bonutii ad Michaelem Lingelshemium Electoris Palatini consiliarium epistolâ Apollodori editioni præfixâ quædam ad Hier. Commelinum spectantia excerpam. *Non paucis abhinc annis* [scil. Græc. Lat. anno 1596. in 8. consule Fabric. Biblioth. Gr. Lib. V. cap. 6.] *Hieronymus Commelinus sororius meus tibi dicârat Heliodorum suum* — *& cupiebat officium in te suum aliquo alio libello testari.* — *Verùm antequam votum implere posset, postquam uno die in vivis esse desierunt tres ex suis liberis, rapuit illum paulò pòst mors invida maximo literarum & literatorum damno. Ut enim erat magnæ vir eruditionis, ac animo in rem literariam propensissimo, constituerat plerosque omnes illos bonos authores, tum Græcos, tum Latinos, luce donare, non solùm eos, qui antea parum emendati prodierant, sed præcipuè eos, qui nondum typis mandati fuerant. Hujus sui in Musas propensi animi non parvum documentum dederunt varii libri, qui ex offi-*

trus & Jacobus Choüet (a), quos, ne ultra limites mihi propositos nimis excurram, nominâsse mihi sufficiet.

Ab

Commelino hæc scribit. *Scaliger* [Posterior. Scaligeran. p. 54.] *temoigne, que ce, qu'il a fait, est bon, & qu'il etoit habile en Grec & en Latin, mais non pas en Hebreu* At ibi Scaligerum de Chrysostomo, non de Commelino loqui, constabit, si totus iste Scaligeranorum locus rectè intelligatur, qui sic se habet. *Commelinus nobis dedit Chrysostomum, & multa, quæ non extabant. Erat vir bonus & satìs doctus Il étoit ignorant en Hebreu. Mais il a bien fait sur le Nouveau Testament. Il etoit orgueilleux. Il ne devoit pas ainsi traducere principem Il avoit atquis bien des ennemis.* Chrysostomus sanè in Novum Testamentum Commentarios, nihil omnino (quod sciam.) Commelinus, dedit. Thuanus in libro suarum historiarum 119, ad annum 1597. tradidit hæc de Commelino. *Hieronymus Commelinus aliàs Santandreanus dictus, natione Gallus, translato è patriâ Genevam primùm, dein Heidelbergam domicilio, rem literariam multùm juvit, editis tum veterum Græcorum plurimis nunquam antea editis monimentis, tum Athanasio inprimis & B. Joannis Chrysostomi magnâ operum parte; in quibus & propriâ industriâ multum contulit Immaturâ morte hôc anno nobis ereptus filiis eandem curam quasi hæreditario jure demandavit.* Josephus Scaliger in suis ad Octaviam Senecæ animadversionibus [pag. 479. Senec. Tragœd. edit. anno 1611. in 8. Lugd. Batav. ex Typogr. Henrici ab Haestens] mentionem facit *scriptorum codicum, quibus usus est Hieronymus Commelinus* [Apud eum Senecæ Tragœdiæ prodiere in 8. 1589. Vide Fabric. Biblioth. Latin. supplem.] *quem hominem instaurandis literis natum lues in Germaniâ abstulit.* Valer. Andr. in Biblioth. Belg. pag. 387. *Hieronymus Commelinus, Duacensis, Gallo-Flander, typographorum omnium, post Henricum Stephanum, doctissimus Græcos potissimùm auctores typis suis vulgavit, cum manusc. codd. collatos; & quibusdam, ut Heliodoro, Apollodoro aliisque, notas addidit.*

(a) *Sext. Empiric Gr. Latin. Genevæ. sumptibus Petri & Jacobi Chouet. M. DC. XXI.* fol. Insigne alludit ad vocabulum *Chouet* appingitur enim noctua serpenti circumflexo insidens inter duo copiæ cornua, cum hôc lemmate, *In nocte consilium* Apud eosdem anno proximo in 4. prodierunt *Auctores Linguæ Latinæ in unum corpus redacti:* ubi insigne est Arion delphino insidens, cum hâc gnomâ, *Ars non finit perire.* Apud Jacobum Chouet anno M. DC. XXVIII. Genevæ, in 4. lucem aspexerunt *Jacobi Gothofredi animadversionum juris Civilis liber;* cum anchoræ delphinique signo, & hôc lemmate, *Festina tardè* Et anno M. DC. XXXIV. ejusd. *Gothofredi Orationes politicæ* tres, in 4. cum anchorâ delphinóque, sed sinè lemmate. Et anno eodem, in 4. *Libanii Oratio pro templis Gr. Lat. ejusd. Gothofredi notis illustrata.* Hìc pro insigni præfigitur Oliva (a) Stephanorum. Ex typographiâ Petri Chouet, anno M. DC. XXVIII. in 4. exiit *Vetus Orbis Descriptio Græci Scriptoris, Græcè & Latine, cum Jacobi Gothofredi notis.* Insigne hìc est Pinus, cum hac (b) sententiâ, *finè te nihil.* Ex ejusdem typographiâ anno M. DC. XXXI. in 4. habemus (c) *Libanii Orationes quinque Græcè & Latinè, cum Jacobi Gothofredi notis.* Ubi insigne præfigitur ho-

mo

cinâ nostrâ prodierunt. — *Tibi dico hanc Apollodori Bibliothecæ editionem, quam tuus Commelinus ferè adumbilicum perduxerat, Apollodori videlicet ad calcem usque excusa. Deerant notæ illius & emendationes, pleræque omnes ex collatione MM. SS. præcipuè Palatini, nonnullæ etiam tum ex conjecturâ, tum ex Pausaniâ, Hygino, aliis. Illas curavi excerpi ac in unum colligi ex iis, quæ propriâ manu annotârat ad marginem duorum exemplarium.* — *A te peto, ut postumas hasce tui Commelini vigilias velis eâdem fronte à me accipere, qua superiores illas ab eo accepisti. Bene Vale. Heidelbergâ. Kal. Septemb.* 1598.

(a) Baillet. Jug. Sav. Tom. 1. p 377. *Jacques Chouet dans ses commencemens sembloit vouloir representer une image de l'imprimerie des Estiennes, sous pretexte qu'il avoit acheté les caracteres d'un des petits-fils du celebre Robert Estienne: mais il n'en exprima pas seulement l'ombre.*

(b) Eodem insigni usus est Franciscus Stephanus anno 1581. cùm pro Antonio Chuppin imprimezet. Lege Histor. Stephan pag. 519.

(c) Scil. περὶ τῶν προστασιῶν, τῶν ἀγγαρειῶν, τῶν δεσμωτῶν, κατὰ τῶν εἰσιόντων εἰς τὰς τῶν ἀρχόντων καταγωγάς, has quatuor nunc primum editas; & κατὰ τῶν προσεδρευόντων τοῖς ἄρχουσι, hanc ante hac à Federico Morello editam anno 1610. in 8. Græcè & Latine.

Ab Allobrogibus ad Belgas converso mihi sese aperit typographêum PLANTINIANUM Hujus fundamenta posuit CHRISTOPHORUS PLANTINUS in diœcesi (*a*) Turonensi anno (*b*) 1514. natus: qui (*c*) *flagranti Artis Typotheticæ desiderio captus, hanc à puerilibus annis sectatus est, ita tamen, ut* (*d*) *literas meliores simul haud neglexerit. Eáque propter utrique proposito satisfacturus, provincias primùm Gallicas peragravit; postea verò etiam exteras terras salutavit; nunquam non id agens, ut, ubicunque locorum viveret, & literarum & negotii typographici haberet rationem Varias igitur his itineribus officinas visitavit: & vel corrigendo, vel disponendo typos, vel imprimendo etiam disposita, sedulam navavit operam. Lugduni autem præcipuè aliquod tempus hujusmodi laboribus, inprimis corrigendo, terere non est veritus. Antverpiæ denique post varios casus fixas sibi posuit sedes, atque rem œconomicam æquè ac typographicam illîc instruxit. Vir erat solers, & alienissimus ab istis vitiis, quæ trivialiter addictis huic arti hominibus alioqui solent esse communia, & familiaria hodie ferè omnibus, ut fœdâ lucrandi cupidine sua mendosissimè deproperent. Non sua imprimebat, ut rem faceret tantùm, sed ut literis bonis præcipuè utilitatem, sibíque famam compararet. Duodecim aluit impressores; & correctores non paucos eruditione omni præstantes: præter instrumenta illa, quæ lignea ut plurimum solent esse, habuit & eburnea* Quin etiam (*e*) *argenteis fusilibus literis usus fuisse traditur. Memorabile est, quod de illo referunt, quòd ne doctissimis quidem, quibus semper instructus fuit, correctoribus, aut etiam ipsimet sibi, licet hujus rei oculatissimo & assiduo, satìs fisus, publicè* (*f*) *exponere solitus fuerit revisa privatim exemplaria, priusquam illa præli pressurâ multiplicarentur, & transeuntium de illis judicia experiri, Apellis ferè exemplo, voluerit; proposito etiam præmio, ut pro numero errorum, quos quisque observâsset, muneratus discederet.* Fidelissimi (*g*) hujus

mo ex urnâ aliâ in aliam liquorem infundens, cum hôc adagio, ***imbuta recens servabit odorem.*** Idem Petrus anno M. DC. XXXIII. in 4. excudit *la Response de Pierre du Moulin au Cardinal du Perron*: & huic apposuit Religionis insigne; quale jam antea ex Bezæ Epigrammate descripsi. Hujus Petri nescio an filius fuerit Petrus Chouet, cujus sumptibus Genevæ in 4. M. DC. LXX. excusa est *Friderici Spanhemii Historia Jobi.* Cui præmittitur Aquila Olivæ ramum rostro gerens & libro insistens, coronâ desuper impendente; cum hâc epigraphâ, *Constantis innocentiæ præmium, pax & honor.*

(*a*) Natif de Montlouis en Touraine, à deux lieues de Tours. *Vide Anti-baillet. Tom.* 1. *pag.* 115. & *Teissier. Elog.* & *Caille. pag.* 46.

(*b*) Obiit enim anno 1589. suæ ætatis septuagesimo quinto.

(*c*) *Zeltner. Cent. Corrector. pag.* 439. &c.

(*d*) Mais s'il en faut croire Balzac, il ne savoit pas la langue Latine. Juste Lipse lui ecrivoit des lettres en Latin, & dans le méme pacquet il lui en envoyoit l'explication en Flamand. *Teissier. Elog.*

(*e*) *Mallinckrot. de Typogr. pag.* 101. Quod etiam de Rob. Stephani typis dictum est. *Teissier. Elog.* & *Baillet. Jug Sav. Tom.* 1. *pag.* 387.

(*f*) Idem de Rob. Stephano traditur. *Histor Stephan. pag.* 19. 127.

(*g*) *Scaligeran. Prim. pag.* 81. Henricus Stephanus φιλαυτία laborans temere, quicquid displicet, immutat & corrumpit. Non ita Plantinus Antverpiensis, fidelissimus typographus. Edidit Lucretium

 [ann.

jus typographi typographeum (*a*) ſtructurâ ſuâ magnificâ omnia ferè reli-

[ann. 1566] correctiſſimum. *In Paul. Leopard. Miſcellan. edit. in* 4. 1568. *apud Chriſt. Plantinum*: *Guil. Pantinus ad Fran. Nanſium.* Ego typographiam divinum planè quoddam eſſe munus, ſi ad mortalium commoda & prudentiam artiúmque ingenuarum procurationem accommodetur; eandémque ſummè peſtiferam, ſi ad illiberales excitandas artes, ſi ad calumnias invexandas, ſi ad hæreſes & ad injurias fraudéſque propagandas operam ſuam applicet, exiſtimo. Præclarè itaque Plantinus typographus inſignis facit, qui opem ſuam omnem & induſtriam opéſque maximas impendit, ut optimis optimorum & doctiſſimorum veterum pariter & recentiorum auctorum monumentis aſſiduè excudendis edendíſque doctrinam atque eruditionem elegantiorem humaniorémque, veluti cœlum Atlas, humeris ſuſtentare contendit. E cujus officinâ operoſiſſimâ, tanquam ex equo Trojano, fortiſſimi lectiſſimíque trium principum linguarum (Hebraicæ, Græcæ & Latinæ) duces plurimi in omnibus clariſſimis diſciplinis & artibus quotidie exſilire conſpiciuntur. ——— Vale. XVIII. Cal. Januar. anno 1567. *Baillet. in loco antea citato*, & *Teiſſier. Elog.* Lipſe l'appelle tantot la prunelle, & tantot la perle des imprimeurs. Dom Nicolas Antoine (Bibliothec. Hiſpan. tom. I. pag. 162.) pretend, que ſa fidelité deviendra incroyable à la poſterité. Baronius lui écrivant pour lui faire faire une ſeconde edition de ſes Annales, dit (Leonard. Nicod. addit. ad Topii Bibl. Neapolitan. pag. 61.) qu'il etoit le premier des imprimeurs du monde, & qu'il les ſurpaſſoit tous autant par la pieté ſincere, que par toutes les autres parties, qui compoſent un homme achevé pour cette profeſſion. Arias Montanus avoit fait ces quatre vers à ſa louange:

„ Qui, Plantine, bonas hôc tempore juſſerat artes
„ Creſcere, te juſſit præla parare Deus.
„ Omnia χρηστὰ, inquit, doctorum ſcripta manebunt;
„ Hæc priùs excudat dummodo Chriſtophorus.

Valer. Andr. Bibliothec. Belgic. pag. 156. Plantiniana typographia libros procudit in primis nitidos, elegantes, & ſinè nævo. *Mallinckrot. de Typogr. pag.* 123. *ex Carolo Scribanio.* Vitam à Plantiniano prælo quanti acceperunt? perierant æternæ inſepulti oblivioni ——— ni ab hôc afflatore novâ redanimatione rediiſſent in vitam. Scio in omni propè gente floruiſſe in hâc arte nobiles: novi è Latio Manutios, è Germaniâ Frobenios, è Galliâ Stephanos. At vos unius Plantini nomine omnium tenebrâſtis nomina. Si ſidera illi regnis ſuis, ſol veſter fuit; non urbi huic, non Belgio: ſed orbi, quà patet. Et ut omnia hujus magna, nil majus fuit Bibliis Regiis; quæ quicunque è Latio, Græciâ, Palæſtinâ, Chaldæâ, Syriâ intuebitur, non exclamet, viciſti, octavum orbis miraculum hic eſt? *Tho. Treter. in præfat. ad Horat. Indic. ann.* 1575. *in* 8. *apud Plantin.* Quantam maximam potuimus, diligentiam adhibuimus: quæ ſi in imprimendo quoque (quod nobis de optimo viro Chriſtophoro Plantino, cujus ſolertia & diligentia in edendis optimis quibusque auctoribus orbi planè univerſo innotuit, haud dubiè pollicemur) adhibita eſt; bonâ ſpe ſum, quòd de utriusque noſtrûm LABORE ET CONSTANTIA tam noſtrâ in colligendo quàm typographi in excudendo indice hôc juſtè conqueri non poteris. *Johan. Otho Brugenſis in epiſtol. præfix. Apophthegm. ſept. Sapient. ann.* 1570. *in* 8. *apud Plantin.* ——— pulcherrimis nitidiſſimíſque Chriſtophori Plantini, de re typographicâ non malè meriti, formulis invitat. &c.

(*a*) *Mallinckrot. de Typograph. pag.* 114. *ex Ludovici Guicciardini Belgio de Antverpiâ agentis.* Spectatu & contemplatu jucundum ſimul & admirandum eſt amplum illud & celeberrimum Typographeion, quod ſeparatim ab ipſâ tabernâ librariâ propriis commodíſque admodum cellis exſtruendum curavit doctus ille & ingenioſus Chriſtophorus Plantinus architypographus regius, opus revera dignum, quod memoretur; quia fortaſſe non conſtat viſam

reliqua superabat ædificia, maximúmque habebatur Antverpiæ ornamentum: tot abundabat opificibus, ut *supra centenos aureos in singulos dies* expenderet. Hinc factum est, ut eruditorum plerorúmque laudem mereretur & amicitiam, Justi impensè (*a*) Lipsii, qui (Plantino natu quidem (*b*) minor, stupendâ autem vir eruditione) eum suis

sam huc usque fuisse, vel hodie in totâ, quàm latè patet, Europâ usquam videri ullam rem huic operi parem; ubi nempe tot præla, tot torcularia, tot & tam varii generis characteres, tot formulæ, tótque alii apparatus & instrumenta vel justum Thesaurum pretio suo æquantia; tot denique viri præstantes, & hísce talibus obeundis perquam idonei, lautis undecunque stipendiis conducti, & occupati in corrigendis omnibus prorsus (nullam enim excipio) tam literatis quàm vulgaribus linguis, quæ inter Christianos quidem in usu sunt: ita ut omnibus computatis expendantur in hanc officinam ejúsque appendices duceni & plures floreni, id est, supra centenos aureos nostros in singulos dies. Rem profectò præclaram, ac non ipsi duntaxat laudatissimo suo auctori, verùm & toti orbi utilem juxtà ac perquam honestam! Distribuuntur siquidem hæc tam pulchra támque emendata volumina innumerabili penè numero per universum orbem terrarum.

(*a*) Lege Lipsii ad Plantinum epistolas, Centur. 2. Epistol. 32. & 77.

(*b*) Lipsii ætas facilè colligitur ex ipsius præfatione ad Tacit. Comment. edit. in fol. Antverpiæ apud Joan. Moretum 1607. Quam præfationem claudit Lipsius his verbis: *Lovanii, XV. Cal. Septembr. anno Christiano M. DC. V. ætatis meæ quinquagesimo octavo, minùs mensibus duobus.* Natus est igitur anno 1547. Obiit anno 1606. Libet hìc inserere duas Epistolas, alteram Buchanani ad Plantinum, alteram Plantini ad Buchananum, ex Buchanani operibus Edimburgi nuper editis excerptas.

Christophoro Plantino, typographo regio, viro optimo ac amico singulari, Georgius Buchananus. Petrus Junius, clarissimi viri, mihique, dum vixit, amicissimi, Henrici Scrimgeri ex sorore nepos, meúsque in rege nostro instituendo collega, ob perpetuam erga me observantiam est mihi longè carissimus. Is labore nec minoribus sumptibus avunculi bibliothecam ex ultimis usque Allobrogibus ad nos transtulit, eámque non immeritò magni facit. In eâ sunt varii Græci scriptores ex vetustissimorum exemplarium fide vel integritati restituti, vel certè infinitis mendis, quibus scatebant, operâ & industriâ Scrimgeri repurgati. In quibus est Strabo, Demosthenes, Athenæus, Eusebii historia ecclesiastica, aliique non pauci; ex Latinis, Cicero, sed philosophica præsertim. Quos summi viri de literis optimè meriti labores, cùm ad reipublicæ literariæ utilitatem, tum ad defuncti famam orbi innotescere cupiat Junius, maximéque eâ in re tuâ operâ uti velit; tamen, quòd tibi tam ignotus sit, quàm mihi probè notus, rogavit me, ut te de hôc suo instituto certiorem facerem, ut vicissim ex literis tuis, quid tua sit sententia, sciat. Si quos ergo ex prædictis præsertim auctoribus edere paras, Junium in consilium adhibeas censeo, quò emendatiores exeant; eíque eam gratiam habebis, quam ejus merita poscere videbuntur. Vale. Tui amantissimus Georg. Buchananus. Catalogum librorum à te editorum unà cum singulorum æstimatione ad me mittas velim: erit hoc mihi Junióque pergratum. Iterum Vale.

Illustri viro D. Georgio Buchanano Christ. Plantinus S. P. Variis & ingratis hôc tempore occupatissimus mihi incommodissimo, vix quicquam audeo Græcè suscipere imprimendum. Spero tamen aliquando me vires animo pares recuperaturum, si pax coalescat; quæ adeò est explosa, & in varias partes dissecta, ut nihil toto hôc decennio videamus, quàm pro studiosis virtutum, armatos & sævientes passim milites. Latinorum verò clarissimorum auctorum nihil recusabo, quod à tanti viri bibliothecâ procedat: neque unquam ingrati animi notam, favente Christo, patiar inuri. Doleo verò, quòd jam nihil habeam afferendum te dignum. Hadrianus Junius Magdeburgi non ita pridem obiit. Ejus nomenclatorem auctum recudo. Catalogum librorum à me editorum mitto, unà cum aliquot aliis libellis, quos ut boni consulas rogo, & me, quantum nobis licet, tuum

suis sæpe epistolis compellavit, ejúsque præ cæteris elegit prælum, cui suas lucubrationes committeret. Plantinianum insigne fuit (a) Circinus, cum hôc lemmate, *Labore & Constantiâ.* Cœpit anno (a) 1555.

tuum esse tibi persuadeas. Vale, Antverpiæ, raptim inter ipsos fluctus occupationum & tumultuum; 24. *Maii* 1576. *tumultuariè scriptum.*

(a) *Minos in Syntagmat. de Symbol. ad Alciat. Emblemat.* [ubi de typographorum quorundam præstantium symbolis disserit; quam dissertationem, utpote quæ ad horum Annalium propositum maximè pertineat, integram hìc apponere operæ pretium duco]. Non tamen mihi tempero, quin animi causâ quorundam rei typographicæ peritorum hominum huc adjiciam eiconas, quibus ingeniosè uti soleant in suorum librorum frontispiciis, quibus se vel ingenio vel arte meliorum literarum adjumento necessariâ commendent. Unus inprimis habitus literis primùm renascentibus, qui purè nitidéque typographicam illustravit, ALDUS MANUTIUS Romanus, qui pro notâ singulari ac propriâ sibi sumpsit [*Annal. Typogr. Tom.* 2. *pag.* 43.] delphinum anchoræ alligatum, fortè ad laudem maturitatis, quæ medias partes teneat inter nimiam ac præcipitem celeritatem & tarditatem. Excidit mihi memoria typographi ex solo Italico, qui etiam ante Aldi ætatem Sirenem habuit, quâ usus est in suorum fronte voluminum, ad eloquentiæ, nisi me conjectura fallit, simulachrum ostentandum. SEBASTIANUS GRYPHIUS Lugduni eam artem pervigili studio illustriorem fecit, suámque solertiam nobili symbolo patefecit, captato sui nominis etymo, vel allusione potiùs. [Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 563.] Apud Germanos, Basileæ, FROBENIUS &c. [Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 5.] JOANNES OPORINUS, eruditus sanè vir, nedum Typographus, Delphino insidentem Ariona lyræ fides digitis attrectantem sibi legit, fortè indicans literatorum virorum salutem in mediis ac tempestuosis vitæ hujus (*) fluctibus tutam ac securam; aut etiam eruditos homines à suis nonnunquam malè haberi, ab extraneis excipi humanius. [DE ROBERTO STEPHANO & SIMONE COLINÆO vide Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 439. 397.] Non prætereo ANDREÆ WECHELI equum Pegasum, de quo in fabulis, quod signum immortalis nominis per doctrinam comparandi. Elegans & bene subactum ingenium, judicium par, mores inculpati FEDERICI MORELLI, cujus insigne, Fons, perennes fluvios doctrinæ omnis ingenuæ ac liberalis significat. Qui vir cùm in vivis esset, bonâ fide præstitit, quod artis fuit, & reliquit liberos, qui eandem palmam extendunt in dies uberiùs, nec unquàm fontem illum sinent arescere. SEBASTIANUM NIVELLIUM probum & honestum virum suæ jamdudum ciconiæ delectârunt, notum signum τῆς ἀντιπελαργίας. Et JACOBUM PUTEANUM sua Samaritana puteo proxima, non ad alium quæsita finem, quàm ut alluderet ad sui cognominis aliquam rationem. NICOLAO CHENELLO seu Querculo placuit quercus, & telorum seu arundinum fasciculus unà colligatus, & arbori appensus, affixo epigrammateio, *Vis nescia vinci.* Quod ex Scylluri petitum monito ad filios, cùm morti proximus concordiam suaderet. CHRISTOPHORI PLANTINI, cujus memoriam sanctè colo, signum familiare ac proprium circinus, cum eruditâ gnomâ, *Labore & Constantiâ.* Circulus in se circumactus laborem indefessum; idem in puncto hærens constans animi propositum notat. Id sanè Plantino Sphragidion conveniens, quo homine nullus laboris patientior, nullus in vitæ omni proposito tenacior fuit; præter eam morum facilitatem, quâ se omni hominum sorti probavit. ÆGIDIUS BEYSIUS, Plantini gener, vir certè bonus, idémque industrius, conatus soceri studia æmulari, laboriosè & constanter sese gessit, & præproperâ morte desiderium sui reliquit. Is cùm ante annos penè (†) sedecim

(*) Oporini sanè vita [de quâ priùs] multis infortuniis fuit jactata.
(†) Epistola prioribus editionibus præfixa datur *Lutetiâ*, *M. D. LXXX.*

(a) 1555. munere typographico Plantinus inclarefcere; aliósque interdum focios fibi adfcivit, Joannem Steelfium (b) anno 1558. annóque (c) 1564. Maternum Cholinum civem Colonienfem. In libris aliquibus (d) Gallicis imprimendis characteres maluit, qui vulgarem

decim fymbolum fibi peculiare ac proprium quæreret, me percontatus, rogavit aliquid reperirem, quod aliis ita commune non foret: ego illi fertum albi lilii lubens exhibui, addito boni (a) poetæ hemiftichio, *Cafta placent fuperis.* Symbolum moribus hominis accommodum, quem nôram ab omnibus illecebris turpium voluptatum inprimis abhorrere. Nec verò poffum tranfilire (b) JOANNIS RICHERII arborem virefcentem, cum fententiofâ notâ. Ὄλβιος αὐταρκής: quæ tamen parvum (c) admodum refpondet arbori ei virefcenti, fi bene corpus fymboli cum animâ æftimemus. Graviùs fanè ac meliùs, meo quidem judicio, STEPHANUS (d) TASSETUS, Richerii focer, antè ufurpârat arborem viroris plenam, addito verbo ex Davide (e), *Folium non defluet*; hoc eft, metuenti Deum nihil defuturum.

(a) *Les obfervations de plufieurs fingularitez, & chofes memorables en Grece, Afie, Judée, Egypte, Arabie, & autres pays eftrangers par Pierre Belon du Mans: de l'imprimerie de Chrift. Plantin. Anvers.* 1555. 8.

(b) *Hier. Vidæ Opera.* in 12. *Antverpiæ, apud Joannem Steelfium.* 1558. *& ad finem; Antverpiæ excudebat Chriftophorus Plantinus fub unicorni aureo.* 1558.

(c) *S. Cyrilli Catechefes Latinè, Joanne Grodecio interprete: Antverpiæ, excudebat fibi, & Materno Cholino civi Colonienfi, Chriftophorus Plantinus. M. D. LXIIII.* in 8. Hunc Cholinum, inter Typographos Colonienfes, cum honore nominat. Mallinckrotius. pag. 95. Vidi *Ciceron. Hiftoriam à Franc. Fabricio Marcoduran. per confules defcriptam: Coloniæ, apud Maternum Cholinum. M. D. LXIIII.* in 8. & *Gemmæ Frifii Arithmeticam practicam à Joanne Stein recognitam: ibidem, apud Eundem. M. D. LXXVI.* in 8. Cholini infigne erat Corolla florea cingens hunc ex Davide verficulum; *BENEDICES CORONÆ ANNI BENIGNITATIS TUÆ. PSAL.* 64.

(d) *Le Livre de l'Ecclefiaftique. A Anvers, de l'imprimerie de Chriftophle Plantin. M. D. LXIIII.* in 8. *Aux maiftres d'efcole, Salut. Veu l'inftance qu'aucuns d'entre vous m'avez faite, mes figneurs & amis, d'imprimer quelques livres propres pour l'inftruction de la jeuneffe, —— je n'ay pour le prefent rien fceu choifir plus propre que ce livret —— Et pourtant que je fcay, combien il eft utile à l'apprentif, qu'on luy propofe à fon commencement chofe, qui luy ferve tousjours, je le vous ay voulu imprimer de telle fortes de lettres, qu'il peuft auffi fervir d'exemplaire, pour apprendre à bien former & lire l'efcriture à la main.* &c. Eodem characterum genere *Philippi Galtheri Alexandreïdem, Lugduni excudit* in 4. *Robertus Granjon, M. D. LVIII.* cum privilegio regio [—— *& pour remuneration de fon invention, veult iceluy Seigneur, que nul*

(a) Tibull. Lib. 2. Eleg. 1. vers. 13.

(b) Joan. Richerius emifit ann. 1573. *Harangue de Jean de Mouluc aux Polonois* [Bibliotheq. Verdier. p. 729.] & ann. 1587. in 8. *Dictionnaire des rimes Francoifes par Jean le Fevre, augmenté par le Seigneur des Accords.* Sententiâ Gallicâ pro Græcâ aliquando utebatur, *Affez à qui fe contente.* Sic *Francifci Infulani Parifini in urbem reditus. Parifiis, apud Joannem Richerium viâ divi Joannis Lateranenfis fub figno arboris virefcentis.* 1581. *in* 4. Cum Ægidio Beyfio nonnunquam commercium habuit: *Anton. Auguftin. de Legib. & Senatus-confult. cum legum antiquar. fragment. & not. Urfini, & Lipfii Libell. de Legib. Reg. & XVI viralib. apud Joannem Richerium & Ægidium Beyfium. Paris.* 1584. in fol.

(c) Sententia illa planè alludit ad nomen *Richer.* Imò nec male arbori virefcenti conveniet; hôc fcilicet fenfu, fe virore folo arboris, fructu licet adhuc careat, effe contentum.

(d) Hic Guilielmi Morelii fuit focius ann. 1558. in imprimendis *Verbor. Latinor. cum Græc. & Gallic. conjunctor. commentariis.* 4.

(e) Pfalm. 1. vers. 4.

garem ſcripturam imitarentur. Anno 1565. Cæſareum (*a*) generale privilegium, anno 1570. (*b*) Typographi Regii titulum, 1571. (*c*) pro-

nul autre, quel qu'il ſoit, en ce royaume, n'aye à tailler poinſſons, ne contrefaire ladite lettre Francoiſe d'art de main &c] ac præfatione. R. *Conſtantinus Lectori Equidem fore non dubito, quin quantùm horum characterum novitas atque inſolentia lectorem in admirationem convertent, tantùm oblectet utilitas atque elegantia: quorum non ſolùm typos ingenioſè expreſſit Robertus Granjon, ſed etiam, ut alter* (*a*) *Dibutades Sicyonius, protypa & extypa fecit, & excudit. Primùm quod ad characterum venuſtatem & facilitatem in legendo, horum certè forma non minùs commendabilis cæteris, magìs autem noſtris uſitata, quæ ſcribentis manum quàm proximè reddit: ut ſcripturam ementiatur impreſſio; & quod manufactum, an typis excuſſum ſit, poſtea poſſit dubitari.* &c. Huic Alexandreidos editioni præfigitur inſigne Baculus erectus, quem ramus & ſerpens invicem tortiles circumeunt, & cujus apici imponitur corolla, adjectâ hâc gnomâ, *Ex æquitate & prudentiâ honos.* Hujuſmodi characteribus ſed & largioribus & lectu facilioribus prodierunt in 4. *Les Saintes Metamorphoſes par J. Baudoin, en l'imprimerie des nouveaux characteres de P. Moreau, eſcrivain juré à Paris, & Imprimeur ordre. du Roy; & ſe vend en la boutique au Palais, à la ſalle Dauphine, par F. Rouuelin, à l'enſeigne de la verité.* 1644.

(*a*) Plantinus ſuas editiones muniebat privilegiis, Regio plerumque (*Liturg. Sanctor. Latinè.* 1560. 8.) aut Cæſareo etiam addito (*Lucret. per Giſan.* 1566. 8.) Cæſareum illud privilegium Generale ei datum eſt à Maximiliano II. die 21. Febr. anno 1565. —— *Cùm Chriſtophorus Plantinus civis & typographus Antverpienſis nobis humiliter exponi curârit, ſe veteres nonnullos auctores, vel nunquam antea viſos & raros, vel emendatiores, aliáque opera magni momenti, imprimis verò* (*b*) *Biblia Hebraïca, Novum* (*c*) *Teſtamentum,* (*d*) *Eunapium de Vitis Philoſophorum,* (*e*) *Illuſtrium de Poëtis,* (*f*) *Nonium Marcellum,* (*g*) *Petronium Arbitrum, omnes veteres poëtas correctos vel commentariis illuſtratos, Emblemata* (*h*) *Sambuci, Dictionarium Hebræum, Dictionarium Græcum, & ſi quæ hujus generis alia, vel antea non edita, vel emendatiora, locupletiora, auctiora, & illuſtriora facta ſunt, quâcunque in linguâ imprimere conſtituiſſe;* —— *Nos* —— *ſancimus, nequis* —— *prædicta aut alia quæcunque* —— *intrà proximum ſexennium à primâ cujusque operis editione excudat* &c. Occurrunt etiam libri ex editione Plantinianâ, nullo privilegio muniti; utì (*i*) Nemeſius, cui Plantinus ipſe Latinam ad lectorem epiſtolam præmiſit. Plantinus idem, in initio (*k*) Virgilii collatione ſcriptorum Græcorum à Fulvio Urſino illuſtrati, Cardinalem Granvellanum, & Lectorem (*l*) Latinè compellat.

(*b*) *Septem Sapientum Apophthegmata &c. Gr. Lat. Joanne Othone Brugenſi interprete; Antverpiæ, ex officinâ Chriſt. Plantini Typographi regii. M. D. LXX.* in 8.

(*c*) *Euripid. Tragœdiæ, Gr. operâ Guil. Canteri: Antverp. ex officinâ Chriſt. Plantini, Regii proto-Typographi. M. D. LXXI.* in 12.

(*a*) De Dibutade Sicyonio Figulo lege Plin. Natur. Hiſtor. lib. 35. cap. 12.
(*b*) Prodiere in 4. & in 8. & in 12. ann. 1566. *Vide Long. Biblioth. Sacr.*
(*c*) Nov. Teſtam Gr. 8. 1573. *Vide ibid.*
(*d*) Gr. Lat. 8. 1568.
(*e*) Vel potiùs de claris viris. 8. 1572.
(*f*) 1565. 8.
(*g*) 1565. 8.
(*h*) 1566. 8.
(*i*) Gr. Lat. Nicaſiò Ellebodio Caſletano interprete. 1565. 8.
(*k*) 1567. 8.
(*l*) Teiſſier. Elog] „ Si ce que dit Balzac, eſt veritable, que Plantin ne ſavoit pas la langue „ Latine, il s'enſuit neceſſairement, que pluſieurs prefaces, qui paroiſſent ſous ſon nom à la tête „ de quelques livres, qu'il a imprimez, ne ſont pas des Ouvrages de ſa façon, & qu'elles ont été „ compoſées ou par Lipſe ou par quelqu'autre de ſes amis.

prototypographi Regii, aut 1574. (*a*) architypographi Regii, adeptus est. Anno 1576. ad eum (*b*) *divertit Thuanus; & in ejus ædibus, licèt rebus accisis, tunc adhuc XVII. prælis operæ fervebant. Ab eo didicit de statu Provinciarum, eò res illarum redactas, ut nisi Ordines præverterent, insigni clade ab Hispanis opprimerentur.* Ecquis æquis auribus accipiat accisas fuisse res CHRISTOPHORI PLANTINI? (*c*) *qui, secundùm Manutios, Stephanos, Frobenios & Oporinum, maximè rem literariam juvit libris innumeris, & inter alia* (*d*) *Bibliis ad Complutense exemplar, sed longè majore operarum elegantiâ, auspiciis Philippi Hispaniarum regis editis: quæ editio illi quàm gloriosa, tam detrimentosa fuit; præposterâ ministrorum Philippi diligentiâ, qui, pecuniam in id à rege collatam dum asperiùs exigunt, Plantinum aliunde pecuniâ ab amicis mutuò sumptâ, jam gravatum penè merserunt.* Ille demum, postquam vixisset (*e*) *annos LXXV. obiit Antverpiæ*, anno M. D. XXCIX. *Kalen. Vtilibus, in majore urbis æde honorificè sepultus:* & hôc (*f*) epitaphio donatus.

D.O.M.S.

Doctorum si jacturam, Plantine, virorum.
Respicimus, fateor, vixeris ipse parum.
Si meritum, studiúmve, exantlatósque labores
Pro Musis toties, vixeris ipse satis.
Sive tot ærumnæ, sævæ aut ludibria Divæ
Occurrunt, nimiùm vixeris ipse diu
At si spectemus famæ monumenta perennis,
Hæc vitam spondent jam tibi perpetuam.
Janus Douza f. amico posuit.

(*a*) *Josuæ Historia Gr. Lat. ab Andreâ Masio illustrata: Antverp. ex officinâ Christ. Plantini, Architypographi Regii. M. D. LXXIIII.* in fol. Andreas Masius in suâ dedicatoriâ ad Regem Philippum epistolâ —— *cùm*, ait, *Typographum tuum Plantinum Chaldaïcis quibusdam exemplaribus, raræ illis quidem & emendatissimæ integritatis, quæ manuscripta in meâ supellectile librariâ habebam, libenter adjuvissem* &c, *Æschyli Tragœdiæ Gr. operâ Guilielmi Canteri: Antverp. ex officinâ Christ. Plantini, Architypographi Regii, M. D. LXXX.* in 12. At libris ann. 1581. (*Euripid. tres Tragœd. Lat. per Georg. Rataller.* in 12. 1582. (*Pomp. Mel.* in 4) 1583. (*Jun. Nomenclat.* in 8.) 1584. (*Callimach.* &c. *Gr. Lat.* in 12.) 1585. (*Fabul. Faern.* in 12.) 1586. (*Steweck. in Apul.* in 8.) editis subscribitur nudum Christophori Plantini nomen, titulo nullo addito. Annis autem 1587. (*Plutarch. de liberor. educat. Gr.* in 8.) & 1588. (*Isaiæ Paraphras. Latin. per Jodn. Carpenteium.* in 4.) resumitur Architypographi regii titulus.

(*b*) Lege Thuan. in vitâ suâ.

(*c*) Thuan. Histor. Lib. 96. ad annum M. D. XXCIX.

(*d*) De horum Bibliorum editione ann. 1572. legatur Mallinckrot. pag. 115. & Long. Dissertat. sur les Polyglott. Chap. VIII. & Bibliothec. Sacr. pag. 20.

(*e*) Zeltner. pag. 442. scribit Plantinum *annos septuaginta octo implevisse* Forsan error est typographicus. Ego in Histor. Stephanor. pag. 479, in errorem graviorem incidi, secutus Almeloveenium, qui pag. 126. affirmat Christophorum Plantinum obiisse 1598. Idem error in Bailleti editionibus tam posteriore quam priore.

(*f*) Caille. pag. 47. & Bullart. Academ. Tom. 2. pag. 257. In Teissier. Elog. hæc referuntur Dousæ in Plantini obitum carmina.

D. O. M. S.

CHRISTOPHORO PLANTINO
Turonenſi civi,
Incolæ Antverpiano,
Architypographo Regio,
Pietate, Prudentiâ, Acrimoniâ ingenii magno,
Conſtantiâ & Labore maximo;
Cujus induſtriâ atque operâ
Infinita opera, vetera, nova,
Magno & hujus & futuri ſæculi bono,
In lucem prodierunt;
IOANNA RIVIERA conjux
Et liberi hæredésque,
Illa optimo viro,
Hi parenti, mœſti
Poſuerunt.
Tu, qui tranſis & hæc legis,
Bonis manibus bene apprecare.
Vixit annos 75.
Deſiit hic vivere Kal. Quintil. ann. 1589.
Chriſtophorus ſitus hic Plantinus, Regis Iberi
Typographus; ſed Rex Typographûm ipſe fuit.

Plantino ob ſumptus in Typographiam impenſos res defuncto ſupererat non admodum magna, quam hæredibus relinqueret; præter (*a*) bibliothecam, *quæ uti optimis Plantinianæ editionis authoribus, ſic & aliis ad genuinam eorundem authorum lectionem hauriendam libris inſtructa eſt.* Plantinus ex ſuâ uxore (*b*) *Joannâ de la Riviere* ſuſcepit (*c*) unum filium, qui obiit duodecim annos natus; tres filias, quarum major *Margareta* nupſit Francisco Raphelengio, minor *Martina* Joanni Moreto, Ægidio Beysio minima *Magdalena*. Ille autem, cùm tria haberet in locis diverſis Typographea, Antverpiæ ſcilicet, Lugduni Batavorum, & Pariſiis, ſuis generis conceſſerat, Raphelengio Lugduno-Batavum, Beysio Pariſienſe. Moretus poſt ſoceri mortem cum viduâ Antverpienſe poſſedit. Apud hos (*d*) tres Plantini generos permanſit ſolennis uſque Plantinianæ Ty-

(*a*) Louys Jacob. des Bibliotheq. pag. 353.

(*b*) De hâc quid dicat Lipſius, refert Bullart. in loco ſuprà citato.

(*c*) Lege Bullart. Ibid. & Tom. 1. pag. 300. & Valer. Andr. pag. 238. & Bullart. Tom. 2. pag. 263. & Caille. pag. 164.

(*d*) *Druſ. de literis* משה וכלב: *Lugduni Batavorum, ex officinâ Plantinianâ, apud Franciſcum Raphelengium. M. D. LXXXIX.*

Typographiæ mentio, Plantinianíque emblematis & adagii usus.

ÆGIDIUS BEYSIUS ex tribus Plantini generis unus Parisiis innotuit (a) anno 1577: obiítque ann. 1595. April. 19 ad S. Benedicti humatus. Excusoriâ (b) DIONYSII DUVALLII operâ nonnunquam utebatur; & insigne (præter Plantinianum, quod (c) rariùs solebat usurpare) proprium sibi adoptabat alba (d) lilia, cum hôc hemistichio, *Casta placent superis.* Ei filius fuit ADRIANUS, qui anno 1605. (e) floruit, eodem, quo pater, symbolo gaudens; annóque circiter 1612. decessit. ÆGIDII BEYSII viduam Plantini filiam duxit (f) HADRIANUS PERIER Parisiis ann. 1586. usque ad 1616. ex libris, quos emisit, nitidè impressis signóque Plantiniano plerumque condecoratis, satìs notus. ÆGIDII BEYSII filiam (ut puto) *Magdelenam* uxorem sibi adjunxit (g) JEREMIAS PERIER,

LXXXIX. in 8. *Oppian. Gr. Lat. cum comm. Conr. Rittershusii: Ibid. ex officinâ Plantinianâ, apud eundem. M. D. XCVII.* in 8. *Auger. Gislen. Busbequii epistolæ legationis Turcicæ quatuer* &c. *Paris. ex officinâ Plantinianâ, apud Ægidium Beys. M. D. XCV.* in 8. *Simon. Verepæi Rudiment. Gramm. Latin. Antverpiæ, ex Officinâ Plantinianâ, apud Viduam & Joannem Moretum. M. D. XCII.* in 8.

(a) Caille. pag. 164.

(b) *Horat. Epistol. cum prælectionib. Claud. Minois: Parisiis, apud Ægidium Beys, sub signo Lilii Albi, viâ Jacobæâ, M. D. LXXXIIII.* in 4. Et ad finem, *Excudebat Dionysius Duvallius.*

(c) Vide notam paulò antè præcedentem.

(d) Lege suprà notam, ubi habetur Claudii Minois de Symbolis Typographicis Tractatus. Inter Ægidium Beysium & Martinum Juvenem fuit aliquando commercium: nam *Horat. cum Pet. Gualterii Chabotii expositione*: in 8. *Parisiis, apud Ægid. Beys.* 1582. Privilegium regium est datum Martino Juveni; & infrà additur, *Permis, par ledit le Jeune à Gilles Beys libraire juré.*

(e) Caille. pag. 202. *Carol. Labbæi observationes in Synopsim Basilicon: Parisiis, apud Adrianum Beys viâ Jacobæâ, sub signo liliorum. M. DC. VI.* in 8. Et apud Eundem in 8. *Codex Canonum Ecclesiæ Universæ Gr. Lat. per Christophorum Justellum: M. DC. X.* Item apud Eundem in 8. *Josephi Scaligeri Opuscula diversa Græca & Latina: M. DC. V.* ad cujus libri finem, *Excudebat Petrus Pautonnier, in Græcis Lit. Typograph. Regius.* Hujus Pautonnier mentio antè facta est, cùm de Gulielmo Morelio agerem. Vidi præterea *Petronii Arbitri Satyricon cum notis & observationibus variorum*: in 12. *Lutetiæ Parisiorum, ex Officinâ Christophori Beys, viâ Jacobæâ, M. DC. I.* Illum Christophorum Adriani fratrem fuisse me docet Joannes de la Caille. pag. 202.

(f) Caille. pag. 176.] „ Adrian Perier fit imprimer les Plaidoyers de Mr. „ Servin en 1586. Il avoit épousé Mag„ delaine fille de Christophle Plantin veu„ ve de Gilles Beys; elle mourut le 28. „ Decemb. 1599 & fut enterrée à S. Be„ noist. Adrian Perier avoit la marque „ de son beau-pere; & mettoit quelque„ fois cette devise, *Dum premor, attollor.* Frequentiùs Adrianus Perier Plantinianum symbolum & adagium suis libris affigebat; *B. Hilarii fragmenta quædam ex opere Historico, nunquam antea edita: Parisiis, ex Officinâ Plantinianâ, apud Adrianum Perier, viâ Jacobæâ, M. D. XCVIII.* in 8. In cujus libri editione fuit particeps privilegii Regii, quod Ambrosio Drouart concessum erat: itidémque in editione *Rhetorum Latinorum veterum*, quæ *apud Eundem Adrianum* in 4 prodiit *M. D. XCIX.* Idem Adrianus Perier edidit Lutetiæ anno M. DC. XVI. in 8. *Julii Cæsaris Vanini de admirandis Naturæ reginæ Deæque mortalium arcanis libros quatuor*, cùm Facultatis Theologicæ Parisiensis approbatione, tum Regio Privilegio communitos.

(g) Caille. pag. 185.] „ Jeremie Pe„ rier

RIER, in re libraria non ignobilis. Eo igitur nomine tres fuerunt, CAROLUS, HADRIANUS, & JEREMIAS (*a*); quâ autem cognatione fuerint conjuncti, non adhuc satis mihi constat. HADRIANUS libris affigebat circinum Plantinianum, CAROLUS & JEREMIAS Bellerophontis insigne. Officinam habebant in viâ Jacobæâ sitam Hadrianus & Jeremias, in vico Bellovaco Carolus. Ad duos alios Plantini generos jam me confero; RAPHELENGIUM & MORETUM.

(*b*) FRANCISCUS RAPHELENGIUS [vernaculè, *Raulenghien*] *Lanoii ditionis Insulanæ in* (*c*) *Pleumosiis oppido natus die* 27. *Februarii, anno* 1539. *cùm prima fundamenta literarum Gandavi jecisset, patrem amisit. Proinde matris jussu ad mercaturam se convertere coactus, à mercatoribus, apud quos collocatus erat, Norimbergam missus, animo ipsius ad mercaturam minùs aut apto aut inclinato, apud eos ipsos, ad quos missus erat, commoditatem nactus est, studia pauxillùm intermissa per biennium circiter continuandi. Domum deinde reduci nova se obtulit occasio Lutetiam proficiscendi: ubi, florente tunc academiâ, magnos in Linguis Græcâ & Hebræâ, sub illustribus professoribus, & inprimis* (*d*) *Joanne Mercero, fecit progressus. Supervenientibus ibidem bellorum civilium tumultibus, in Angliam se contulit, & Cantabrigiæ aliquantisper Græcam Linguam professus est; donec institutâ in patriam, revisendæ matris gratiâ, profectione Antverpiam in reditu divertit, ad coëmendos aliquot libros, quorum tum Cantabrigiæ non magna erat copia. Dum Antverpiæ aliquantisper hæret, correcturâ Typographicâ ipsi arridente, mutato consilio operam suam Christophoro Plantino addixit. Qui adeò ingenuitate morum ipsius delectatus est, & potissimùm quòd Typographiæ suæ eruditionem juvenis, cum insigni conjunctam diligentiâ, perutilem fore animadverteret; ut ipsi maximam natu filiarum* (*e*) *Margaretam, anno* 1565. *elocaret. In soceri igitur Typographiâ corrigendorum librorum præcipuam molem plures annos sustinens, Biblia illa magna, quæ Regia vocant, edere Plantinus aggressus est. Horum in editione incredibile est, quantos labores Raphelengius insumpserit: dum accuratissi-*

„ rier épousa Magdelaine Beys en 1596. „ Il fit imprimer en 1597. *P. Ærodius de* „ *patrio jure* in 8. Apud Eundem, *viâ Jacobæâ, sub signo Bellerophontis, M. D. XCIX.* in 4. prodierunt *Aristotelis Mechanica Gr. Lat. cum Henr. Monantholii commentariis.*

(*a*) Carolus Perier anno 1550. usus est operâ Benedicti Prevotii in edendo *compend. Ciceron. Sentent.* in 12 & anno 1561. in 4 edidit Raymundi Lortheli tractatum, cui titulus *Cicero Græcus*; *in vico Bellovaco, sub insigni Bellerophontis.* Alii eo nomine, Thomas, Simeon, Christophorus &c. memorantur à Joanne de la Caille, pag. 174. 176. 185. &c.

(*b*) Vit. Rapheleng. in Melch. Adam. German, Philosoph. pag. 423. & Mallinckrot. de Typogr. pag. 94. & Teissier. Eloges. & Bayl. Diction. & Bullart. Acad. Tom. I. pag. 300. & Zeltner. Cent. Correct.

(*c*) Thuan. Histor. lib. 119.

(*d*) Bullart. Academ. *Il fut instruit par Jean Mercere aux Langues Grecque & Hebraique.* At dubito, an Græcas literas didicerit sub Mercero, qui erat Orientalium Linguarum professor.

(*e*) Bullart. Academ. & Valer. Andr. pag 138.

ratissimè singula recognoscit; annotationibus, ubi opus, illustrat; versionem interlinearem adornat; Grammaticam Hebræam ex optimis quibúsque grammaticis cum judicio & curâ collectam addit; epitomen Thesauri Linguæ Hebraïcæ Santis Pagnini infinitis vocibus auget, & innumeris locis emendat; quod luculentè ex testimonio Benedicti Ariæ Montani inter prolegomena præmisso patet. Multa iisdem annis ad ornamenta librorum, quos socer excudebat, præcipuè in linguis Orientalibus, corrigendo illustrandóque contulit; quamvìs rarò nomen suum adscribi pateretur. Tandem socero Lugduni Batavorum, quò longiùs (a) *à turbis abesset, commorante; omnis molestia regendæ Typographicæ in illum ferè solum Antverpiæ incubuit. Plantino autem sub finem anni* 1585 *Antverpiam reverso; Raphelengius vice versâ Lugdunum Batavorum cum familiâ commigravit; & in* (b) *partem Typographiæ, quam eò Plantinus transvexerat, successit. Hìc Hebrææ Linguæ professor designatus, operam suam & curatoribus academicis & auditoribus suis probavit. Otium insuper majus nactus, seriò Arabicæ* (c) *linguæ cognitioni, quò dudum animus illum ferebat, se dare cœpit: & subsidio librorum, quos Gulielmus Postellus & Andreas Masius lubenter subministrârant, Lexicon Arabicum satìs copiosum confecit; adjutus etiam nonnihil usu librorum Josephi Scaligeri, quocum sæpenumero de iis studiis conferebat. Lexicon hoc cùm in nimiam molem excrevisse illi videretur; demtis multis, quæ minùs necessaria existimabat, in formam editioni aptiorem contractiùs descripsit: ita tamen, ut & tyronibus sufficere, & provectioribus etiam*

(a) Bullart. Academ.] ,, se retirant à ,, Leyde à cause des troubles du Pays bas. Tempus, quo Plantinus Lugdunum Batavorum concessit, ex Lipsii epistolis sequentibus scitur. (Centur. I. Epistol. 20.) *Ad Lernutium. —— De Plantino verum est. Ædes hìc conduxit sanè amplas, & partem vacantem Typographiæ transferet istuc. —— Vale. Lugd. Batav. III. Id. Novemb. M. D. LXXXI.* Et (Epistol. 10.) *Ad Eundem. —— Plantinus ædes hìc habet, Typographiam instituit. —— Vale. Lugd. Batav. Prid. Id. Sept. M. D. LXXXII.* Et (Epistol. 70.) *Ad Giselinum. —— Plantinus ædes hìc emit, Typographiam instituit: & videmur effecturi, ut stipendium ab Ordinibus accipiat honestum.* [Huic epistolæ annus, quo data est, non additur.] Et (Epistol. 92.) *Ad Dudithium. —— Plantinus apud nos nunc agit. —— Vale. Lugd. Batav. M. D. LXXXIV.* Et (Epistol. 94.) *Ad Metkerchum. —— Me Plantinus ad grammaticam concinnandam impellebat, quæ communis Belgio universo. Sperabat id enim Ordines decreturos. Vix ego: nec si faciant tamen, valde ingenio aut Genio meo scriptio talis. &c. Vale. Lugd. Batav. III. Id. Nov. M. D. LXXXII.*

(b) Bullart. Ibid.] ,, Il luy donna son ,, imprimerie, qu'il avoit establie à Ley- ,, de. At Baillet. Jug. Sav. Tom. I. pag. 392.] ,, Il professoit l'Hebreu & l'Arabe ,, à Leide, ou étoit son imprimerie, ou ,, plutôt celle de Plantin son beau-pere, ,, qu'il conduisoit.

(c) Thuan. Histor. lib. 119.] *Cùm in Typographicâ egregiam sub socero operam diu navâsset, relictâ Antverpiâ Lugdunum Batavorum concessit; & Linguarum Orientalium vel teste Scaligero valde peritus, etiam Arabicam publicè magnâ cum laude professus est: de quâ Lexicon posthumum ab eo, dum viveret, summâ curâ & labore compositum prodiit.* Sic ex Thuano Mallinckrot. pag. 94. & Valer. Andr. pag. 238. *Antverpiæ anno M. D. LXV. Margaretâ Christophori Plantini filiâ ductâ uxore, in partem typographiæ venit. Vir fuit in Hebræis, Chaldæis, Arabicis juxtà ac Græcis Latinisque exercitatus, maturo judicio, sagaci ingenio; formâ ipsâ faciei aliquid etiam πολυγλώττου præ se ferens.*

tiam placere posse, persuasum sibi haberet. Sed quid? Vix ultimam manum illi describendo imposuerat; cùm mors, quam toto triennio, præ tædio amissæ uxoris, & paralysi afflictatus, sæpe optârat, virum optimum humanis exemit, die 20. (*a*) *Julii, anno Christi* 1597. *ætatis suæ duodesexagesimo, superstitibus tribus filiis,* (*b*) *Francisco, Christophoro & Justo, filiâ unicâ. Lexicon illud,* (*c*) *quindecim ab obitu ipsius annis, publici juris factum est. Scripsit præterea Dictionarium Chaldaïcum, quod posterioribus editionibus epitomes Pagninianæ; item alia quædam, sed omnia in privatos suos usus; ut Lexicon Persicum vocabulorum, quæ in Pentateucho; item observationes Linguæ Hebrææ, quas vir minimè ambitiosus nonnullis familiarium & discipulorum suorum promptè & liberaliter communicavit. Tabulas item in grammaticam Arabicam, & alia huc facientia, sibi concinnavit, sed quæ edi noluit; ne Postello, qui primus Christianorum grammaticæ Arabicæ rudimenta evulgavit, gloriam præripere voluisse videretur. Multa denique ex Hebræo & Arabico in Latinum sermonem transtulit: quorum pauca admodum perfecta, pauciora edita sunt. Staturâ fuit paulò infra mediocrem; formâ faciei non indecenti; florido colore; barbâ spadiceâ oblongiore; oculis cæruleis; moribus* (*d*) *sinè fuco & fallaciis, & præcipuè ab omni fastu alienissimis. Familiares habuit viros doctos,* (*e*) *Ariam*

(*a*) Thuan. in loco modò citato: *Tandem non ita senex, vix enim annum LVIII. excesserat, ad alteram vitam migravit.* Bullart. in Academ. hoc affert in Franc. Raphelengium viri cujusdam docti carmen:

Aspices angustum tumuli se tollere molem;
Lenique terram vertice,
Exiguo raram gremio quæ possidet umbram;
Manésque nobiles. procul
Hinc fuge, cui scelerum cura est, cui gloria rerum
Ventosa pectus erigit,
Virtuti patet ille locus, solique beatus
Sacer modestiæ vacat.
Virtutum domus est: jacet hìc Raphelengius ille;
Ingentis Europæ decus
Huic oriens Aurora suos ediscere soli
Permiserat lubens sonos.
Eoósque domi residens transduxit honores:
Paucisque cognitus licèt,
Cum patriis Batavis Arabas confudit & Indos.
Ah! hospes, ah! en qui fuit
Sol oriens nobis, Linguásque Orientis ab ortu
Transvexit, occidit tamen.

(*b*) Valer. Andr. pag. 238. 239.

(*c*) Idem Ibid. *A morte editum est Lexicon Arabicum, cum Thomæ Erpenii notis; typis Raphel.* 1613. 4.

(*d*) Bullart. Academ.] „ Sur son visage les traits de la candeur & innocence „ de son ame.

(*e*) Lege quid de illo Arias Montanus in Biblior. Polyglott. Antverpiens. Prolegomenis scripserit. Illi Joannes Drusius suum de literis משה וכלב Tractatum inscripsit. Josephus Scaliger [in libro primo epistolarum] in epistolâ XLIV. ad Isacium Casaubonum *Lugduni Batavorum, feriâ V. XV. Cal. Sept. M. D. XCVII.* datâ; *His, ait, diebus optimum doctissimúmque virum Fr. Raphelengium amisimus. Magnam Orientales Linguæ, quarum ille non mediocrem usum habebat, jacturam in illo fecerunt.*

riam Montanum, *Boderianos fratres*, *Josephum Scaligerum*, *Joannem Drusium*, *Franciscum Junium*, *Franciscum Gommarum*, *& alios*; *sed intrinsecè*, *Abrahamum Ortelium*, *Cornelium Kilianum*, *Carolum Clusium*, *Justum Balbianum*, *Justum* (*a*) *Lipsium*, *& Lucam Trelcatium seniorem.*

Libros ex officinâ Plantinianâ apud FRANCISCUM RAPHELENGIUM Lugduni Batavorum ante annum M. D. LXXXVIII. editos (*b*) nullos novi. Qui autem ultra annum M. D XCVII. (quo obiit FRANCISCUS RAPHELENGIUS pater) *Lugduni Batavorum*, *ex Officinâ* (*c*) *Plantinianâ*, aut *ex Officinâ* (*d*) *Plantinianâ Ra-*

(*a*) Lipsii epistola [in centuriâ priore] trigesima quinta ad Franciscum Raphelengium scripta est, in quâ hæc lego de Fr. Raphelengii filiis; —— *Filius tuus in studiis perseverat, & effecimus, nequid Typographia avocaret illum aut impediret. Cursum certè hunc studiorum interpellari aut sisti non erat è re ejus. De filio altero tibi agnato gratulor: etiam filius tuus, ut videbis è carmine genethliaco, quod credo illum jam misisse.* —— *Vale & me ama. Delphis. Hac enim sorores tuas abeuntes deduximus III. Id. Sept. M. D. LXXXIII.* Scaligeran. Posterior. pag. 201. *Raphelengius croit, que de tous les livres, que Lipse à escrits, le seul* de constantiâ *aura la vogue fort long temps: de aliis silebitur, ut hodie de multis aliorum scriptis.*

(*b*) *Constantin. Porphyrogennet. de Thematib. Gr. cum Latinâ versione & notis Bonavent. Vulcanii: Lugduni Batavorum, ex Officinâ Plantinianâ, apud Franciscum Raphelengium. M. D. LXXXVIII.* 8. *Drusii de litteris* משה וכלב *Libri duo ad Fr. Raphelengium: Lugduni Batavorum, ex Officinâ Plantinianâ, apud Fr. Raphelengium. M. D. LXXXIX.* 8. *Hanc* (ait Drusius) *meam qualemcunque opellam ad te potissimùm mittere visum, Raphelengi virorum optime, quòd considerem propter communia studia gratam eam tibi acceptámque fore.* Et ad calcem: *Atque hæc sunt, quæ colligere hôc tempore licuit. Tu, qui in Ebræorum commentariis assiduus es, multo plura forsitan inveneris* &c. Mecum nuper clarissimus Thomas Goodman, M. D. vir librorum apprime gnarus & ad literariam rem promovendam promptissimus ex cultissimâ suâ bibliothecâ perhumanè communicavit volumen in 4. quo continentur Græcè Homericæ Iliados libri sequentes;

Ῥαψῳδία	Α.	M. D. LXXXI.	Antverpiæ, ex Officinâ Christophori Plantini.
	Β.	M. D. LXXXVIII.	
	Γ.	M. D. LXXXII.	
	Δ.	M. D. LXXXII.	
	Ε.	M. D. LXXXV.	
	Ζ.	M. D. LXXXVIII.	Lugduni Batavorum, ex Officinâ Plantinianâ, apud Franciscum Raphelengium.
	Η.	M. D. LXXXVIII.	
	Θ.	M. D. LXXXVIII.	
	Ι.	M. D. LXXXVIII	
	Κ.	M. D. LXXXIX.	
	Λ.	M. D. LXXXIX.	

Majori & pulcherrimo charactere excusi sunt hi libri; singulísque (excepto primo) numerus versuum ad interiorem marginem apponitur.

Horat. cum comment. Veter. & Cruq. Lugd. Bat. ex Officinâ Plantinianâ, apud Franc. Raphelengium. M. D. IIIC. 4.

(*c*) *Phædr. Fabul. cum not. Conr. Rittershus. Lugduni Batavorum, ex Officinâ Plantinianâ. M. D. IIC.* 8.

(*d*) *Phædr. Fabul. cum animadvers. Joan. Meursii: ex Officinâ Plantinianâ Raphelengii. M. DC. X.* 8. *Petron. Satyric. ex Officinâ Plantinianâ Raphelengii. M. DC. XIV.* 12.

Raphelengii, aut (*a*) *Leydæ*, *Typis Raphelengianis*, editi occurrunt, ad illius hæredes seu filios, (*b*) FRANCISCUM aut (*c*) CHRISTOPHORUM, referendi sunt.

(*a*) *Caspari Waseri Grammatica Syra: Leidæ, typis Raphelengianis.* 1619. 4. *Hoseas Ebraïcè & Chaldaïcè, cum duplici versione Latinâ, & comment Ebraic. Lugduni Batavorum, Typis Raphelengianis. Prostant apud Johannem Maire. M. DC. XXI. in* 4.

(*b*) In duabus Lipsianarum Epistolarum centuriis plurimas Lipsii ad Franciscum Raphelengium Francisci F. missas invenio: viz. in centuriâ priore, septuagesimam septimam datam, *XVI. Cal. Januar. M. D. LXXXIV.* [cùm Fr. Raphelengius Lutetiæ degeret; —— *Passeratio sedulam operam da* &c. *Ævum tuum vides? propera: non aliud magìs idoneum disciplinæ. Avum tuum vides? item propera: infirmus enim ille tibicen, qui te sustentat. Morbi & languores quotidiani illum urgent; facturi aliquando quod minantur.* &c.] Octogesimam secundam datam *Prid. Cal. Dec. M. D. LXXXIV.* [quæ etiam Lutetiam missa est. —— *Ego audiendi tibi Genebrardi auctor sum in Hebræis, in Græcis Heliæ aut Gullonii, nam magnus ille Auratus lectionem, ut audio, jam desiit.* —— *Avus tuus & avia valent: tibi volunt* &c. *Cave verba tua præcipites, ne sint cum Homero* ἔπεα πτερόεντα. *Vitium tuum nôsti: quod nunc aut nunquam corrige; & effer sermones tuos clarè, articulatè, distinctè* &c.] In centuriâ posteriore, septimam datam *XVI. Cal. Dec. M D. LXXXVI.* [quæ Antverpiam missa est, cùm eò Raphelengius Lutetiâ reversus esset. —— *Tu Deo, tu avo, tu mihi, curæ & cordi es* &c] trigesimam octavam, *proprid. Kal. Dec. M. D. LXXXVIII. Antverpiam* missam; quinquagesimam sextam, *eodem anno VI. Cal. Maias* datam [*Manutium & Stephanum quoties tibi ingessi? Tu supra eos esse potes magnâ conciliatrice avi tui famâ, quam illi non habuerunt* &c. *Erige te & aptum præbe iis, ad quæ avus, pater, ego te destinamus* &c] Sexagesimam octavam, *eodem* quoque *anno IIII. Kal. Nov.* datam [*In nummo Orteliano (frater tuus me consuluit) nihil video* &c.] Septuagesimam quintam (cui annus non subscribitur) *VI. Id. Nov.* datam [*Senecam tuum accepi* &c. *Quid tam proprium huic studio, quod avum tuum immortalem reddidit, quàm critice.* —— *Avus te amat, ut ex se natum, non ut nepotem* &c. Septuagesimam octavam, *Postrid. Id. Jul. M. D. LXXXIX.* datam [*Amisisti tu avum optimum, alii patrem, ego amicum, sanctum nomen & rarum hodie in terris* &c. *Scripsissem ad Moretum & hæredes, sed ego minimè aptus sum ad solandum* &c.] Nonagesimam primam, *XIII. Cal. Sextil. M. D. LXXXIX.* datam [—— *Ratio suadet differri iter in proximam æstatem, ob causas multas. E famâ tuâ erit, è re tuâ, ex usu familiæ Plantinianæ. Tam citò solvi & abrumpi illum cœtum sublato capite, sit indignum.* —— *Ire te in Italiam ad multa utile est, ut absis ab his turbis, ut videas & discas* &c. *Hæc omnia vera sunt, & suadeo: sed hoc quoque verum, magìs decorè te iturum post aliquot menses, magìs tutò sub æstatem, & magìs providè omnia ac dispositè acturum.* &c.] Hæc è Lipsianis passim epistolis visum est excerpere; quæ cùm ad res familiæ Plantinianæ illustrandas admodum conducant, à lectore desiderari minimè æquum fuerat. Valer. Andr. Biblioth. Belg. pag. 239. *Franciscus Raphelengius Francisci Fil. scripsit, Notas & castigationes in Senecæ Tragœdias; Typis Plantin.* 8. *& Lugd. Batav.* 8. 1620. *Elogia carmine elegiaco in imagines quinquaginta doctorum virorum. Antverp.* 1587. fol.

(*c*) *Ex Officinâ Plantinianâ, apud Christophorum Raphelengium, Academiæ Lugduno Bat. Typographum, Martiani Capellæ Satyricon cum notis Hug. Grotii, M. D. IC.* in 8. & *Aristophanis Comœdiæ undecim Græcè, M. DC.* in 12. prodierunt. His sic præfatur Typographus: *Prodierant ex Officinâ nostrâ Aristophanis aliquot comœdiæ, videlicet* πλοῦτος, νεφέλαι, βάτραχοι, ἱππεῖς, *quas Fr. Raphelengius pater meus piæ memoriæ ante annos aliquot minutiori hâc formâ singulatim excuderat.* —— *En omnes comœdias conjunctim & uno (quod aiunt) fasce, pari typorum elegantiâ & formæ concinnitate jam evulgamus.* Apud Eund. *Christophorum, ex Officinâ Plantinianâ*, in 4. *M. DC.* prodiit *Manilii Astronomicon cum Jos. Scaligeri notis; expensis Joannis Commelini*: qui forsan fuit Hieronymi antea memorati filius.

Habuit (*a*) *Plantinus* tertium *generum Joannem Moretum*, *virum haud vulgaris literaturæ*, *& officinæ dotalis in urbe Antverpiensi ex asse hæredem & successorem; quem, præter librorum ingentem numerum nitidissimis typis descriptorum, amicitia & familiaritas incomparabilis herois & verè in Romanæ antiquitatis scientiâ publicóque cultu ac illustratione phœnicis Justi Lipsii plurimùm nobilitavit, cujus etiam scripta inter præcipua, quæ ex illâ officinâ prodierunt, numerari jure optimo merentur.* Hic JOANNES MORETUS cum viduâ Plantini soceri officinam (*b*) curavit; candémque anno (*c*) 1610. defunctus suæ viduæ & filiis suis, BALTHASARI & JOANNI (*d*) curandam legavit. BALTHASAR MORETUS Antverpiæ (*e*) ann.

(*a*) Mallinkrot. de Typograph. pag. 97.

(*b*) *Verep. Rudiment. Latin. ex officinâ Plantinianâ, apud Viduam & Joannem Moretum. Antverpiæ. M. D. XCII.* in 8. & ad calcem Indicum in Senec. Trag. cum comment. Delr. in 4. *apud eandem & eundem, M. D. XCV.* cum privilegio Philippi II. Hispan. regis, *XVI. Maii, M. D. XCI.* dato, *nequis citra voluntatem Joannis Moreti, Typographi Antverpiensis, veterum, novorum, aliorúmque probatorum auctorum opera, olim à Christophoro Plantino ejusdem Moreti socero excusa, aucta vel emendata, sive deinceps augenda vel emendanda, imprimat* &c. Et *Just. Lips. Poliorcetic.* in 4. *Antverp. M. D. XCVI. ex Officinâ Plantinianâ, apud Viduam & Joannem Moretum.* Ubi in fine ea est Lipsii permissio: *Tibi, Joannes Morete, pro amicitiâ, quæ mihi cum Plantino (heu quondam meo) & Plantinianis est ac fuit, permitto, utì hos libros typis tuis excudas* &c. Et *apud Joannem Moretum* solum, *Lips. de Militiâ Roman. M. D. XCVIII.* in 4. ac *ejusdem Physiolog. Stoic. M. DC. IV.* in 4. ac *Christophori Uladeracci Ducis Silvii Polyonyma Ciceroniana. M. DC. X.* in 8.

(*c*) Baillet. Jug. Sav. Tom. I. pag. 391.

(*d*) *Adagia Græcorum, Græcè & Latinè, cum schol. Andr. Schotti: Antverpiæ, ex Officinâ Plantinianâ, apud Viduam & filios Joannis Moreti M. DC. XII.* 4. Privilegium ab Alberto & Isabellâ Archiducibus Austriæ *XV. Jan. M. DC. XI.* datum est, *ne quis Adagia hæc, præter Martinæ Plantinæ Viduæ, & Balthasaris & Joannis filiorum Joannis Moreti p. m. voluntatem intrà sexennium excudat.* Iisdem postea, scilicet Martinæ viduæ & Balthasari Joannísque filiis, concessum est anno M. DC. XV. privilegium Bernardi Bauhusii & Caroli Malapertii poemata imprimendi, quæ *apud hos filios & illam viduam* prodierunt *anno M. DC. XVI.* in 12. Anno 1613. (Lege Zeltner. pag. 442.) *Isabella Hispaniæ infans Mariam Mediceam Galliæ reginam secum Antverpiam abduxit, ut Typographeum Plantinianum inspiceret.* Anno *M. DC. XVII.* edidit in 8. *Carolus Scribanus* librum *de primâ scribendi origine, apud Balthasarem & Ioannem Moretos*; sed nulla fit ibi mentio Martinæ viduæ, quæ forsan obierat. Anno proximo (nempe 1618.) mortuus est Joannes Moretus Joannis filius; utì ex notâ proximè sequente, Bullarto teste, probabitur. Anno *M. DC. XV. apud Viduam & Filios Io. Moreti*, emissus est in 8. *Index Librorum, qui ex Officinâ Plantinianâ prodierunt usque ad ineuntem illius anni autumnum;* —— *ut siquando Typographi alicujus incuria eos ipsos depravaverit, ad Plantinianæ editionis exempla, velut optimæ notæ archetypa, lector emendet.* —— *Tituli librorum dantur pleniores; singulæque scientiarum classes aliquanto intervallo disjunguntur, ut quolibet deinceps anno proditurі adscribi queat.*

(*e*) Bullart. Academ. Tom. 2. pag. 263.] „ Balthazar Moret. —— Jean Moret „ son pere & Martine Plantin sa mere le „ commirent à Louvain aux soins de „ Juste Lipse leur amy. —— Il a „ gouverné l'imprimerie de Christophle „ Plantin son grand pere avec son frere „ Jean Moret jusqu'à l'an mil six cens „ dix-

ann. 1574. 23. Jul. natus obiit cœlebs 8. Jul. 1641. & hæredem scripsit BALTHAZAREM sui fratris filium, quem anno (*a*) 1651. arti à suis majoribus excultæ incumbentem reperio.

Sic

„ dixhuit, auquel il en demeura le (*a*) „ seul maistre, par la mort de Jean. „ ——— Il l'embellit apres d'un bati„ment, qu'il ajouta à celuy de Plantin. „ ——— Ayant vécu dans le celibat, „ il le laissa par son testament à Baltha„sar Moret fils de son frere Jean. Il é„toit né à Anvers le 33. de Juillet de „ l'an 1574. Il mourut le 8. de Juillet „ de l'an 1641. & fut enterré aupres de „ Plantin.

D. O. M. Sacr.

Et perenni memoriæ Balthasaris Moreti Typographi Regii, qui pietate in Deum, liberalitate in egenos, benevolentiâ in omnes, dum vixit, claruit. Doctrinam, quam ex incomparabilis viri Justi Lipsii contubernio adolescens hauserat, non privato sui unius otio, sed publico rei literariæ bono devovit. Officinam Typographicam ab avo Plantino feliciter institutam, à patre Joanne Moreto gnaviter propagatam, sibique traditam, labore, constantiâ, industriâ rexit, auxit, ornavit. Vixit cœlebs annos LXVII. Devixit VIII. Idus Julii. M. DC. XLI. Balthazar Moretus I. F. hæres, Patruo de se optimè merito P. C.

R. I. P.

Valer. Andr. Biblioth. Belg. pag. 103. *Balthasar Moretus, Joan. Fil. Christophori Plantini nepos, Antuerpianus, vir ingenii, judicii & eruditionis præstantis, nec venæ infelicis poëta, versus multos lusit sparsim editos; famámque posthumam memoriæ I. Lipsii, Belgarum ocelli, gratus discipulus consecravit. Præterea Abrahami Ortelii parergon Theatri orbis, sive Vet. Geograph. tabb. commentariis Geographicis & Historicis illustravit. 1624. fol. Obiit anno M. DC. XLI. VIII. Idus Julii, juxta patris avíque cineres ad D. Virginem depositus.*

Et Mallinckrot. de Typograph. pag. 97. *Moreti filius Balthazar vir eruditione & pietate commendandus, avitæ & paternæ laudis pius æmulator antiquam Plantinianæ Officinæ dignitatem præclare* (*b*) *etiamnum sustinet, numerosa quotidie præla quadraginta & octo ad minimum operarum ministerio exercens, nisi fortè bellicorum tumultuum passim furens, & papyrias officinas, ut pleraque alia, destruens Erinnys ad tempus numerum hunc contraxerit. Præter elegantiam autem & varietatem lectissimorum typorum, quibus omnibus universi orbis chalcographeis hoc Moreto-Plantinianum antistat, hæc insuper singularis ejusdem officinæ gloria est, quòd pietati ferè se totam addixisse videatur, quando non ullis jam indè ab antiquo operibus libentiùs insudat, quàm his quæ divino cultui & cœlitum honori deserviunt: cujus generis voluminibus Catholicas Europæ provincias atque adeò ipsas Italiam Hispaniásque dudum replevit.* Louis Jacob. Trait. des Bibliotheq. pag. 353.] „ Christophle Plantin nâtif de „ Tours (*c*) vivra eternellement dans la „ memoire des gens de lettres, pour a„voir perfectionné en son temps l'art de „ l'imprimerie; & pour avoir dressé une „ bibliotheque, qui est conservée par „ Balthasar Moret son neveu (*d*). *Visitur & ibidem* (dit Antoine Sander dans „ sa dissertation de la bibliothéque de „ Gand) *Plantiniana bibliotheca apud Balthasarem Moretum Christophori Plantini* „ *ex filiâ nepotem.*

(*a*) *Breviarium Romanum: Antverpiæ, ex Officinâ Plantinianâ Balthasaris Moreti. M. DC. LI.* in 4. Ad calcem habetur Approbatio Gaspar. Nemii episcopi Antverpiensis, qui dat *licentiam* illud Breviarium *imprimendi Balthasari Moreto Joannis*

nis

(*a*) Socium aliquando Joannem Meursium, unà cum viduâ sui fratris Joannis Moreti, sibi adjunxit. *Balduini Cabillavi epigrammata: Antverpiæ, ex Officinâ Plantinianâ, apud Balthasarem Moretum, & Viduam Joannis Moreti, & Jo. Meursium. M. DC. XX.* in 12. Postea sub suo solius nomine, *ex Officinâ Plantinianâ Balthasaris Moreti, Adagialia sacra Nov. Test. exposita ab Andr. Schotto, M. DC. XXIX.* in 4. Et *Caroli Neapolis Anaptyxis ad fastos Ovidii, M. DC. XXXIX.* in fol.

(*b*) Hæc scribebat Mallinckrotius anno 1639. quo ipsius de Typographicâ arte liber prodiit.

(*c*) Antea observatum est Plantinum, non in urbe Turonum, sed prope in oppidulo dicto Monte-Ludovici, natum fuisse.

(*d*) Ou plutôt, *son petit-fils.* Nomen Latinum *Nepos* est æquivocum, & utrumque significat.

Sic ab uno sæculo in aliud, ab anno 1555. ad annum 1651. me sensim deduxit familia Plantiniana : cujus memoriam intercidere nondum patitur unus ex MORETI posteris, etiam nunc (ut audio) Officiorum Ecclesiasticorum impressione, Antverpiæ clarissimus. Sed mihi iter est jam retrorsum relegendum ; & continuanda ab anno 1549. ad annum 1557. Typographorum quorundam nomenclatio : coronisque his Annalibus imponenda. Libris imprimendis operam dederunt ;

Anno 1549. *Venetiis ;* CORNELIUS (*a*) ADELKIND LEVITA :
Francofurti ; CYRIACUS JACOBUS :
1550. *Norimbergæ ;* VALENTINUS NEUBERUS :
Ingolstadii ; WEISSENHOVII :
Hafniæ ; LUDOVICUS DIEST :
Friburgi Brisgoic. STEPHANUS GRAVIUS :
Constantinopoli ; Exiguus SAMUEL HHAIM GERMANUS :
Londini ; ANDREAS HESTER ; THOMAS (*b*) RAYNOLD :
1551. *Antverpiæ* ; JOANNES (*c*) VERWITHAGEN :
Londini ; THOMAS (*d*) GAULTIER ; NICOLAUS HYL *pro* ABRAHAMO (*e*) VELE :
1552. *Venetiis* ; VINCENTIUS (*f*) VALGRISIUS & JOANNES GRYPHIUS ; ANDREAS & JACOBUS SPINELLI :

Gene-

nis junioris filio, Typographo Antverpiensi; cujus proavo Christophoro Plantino Pius V. avo Joanni Moreto Clemens VIII. patruo Balthasari & patri Joanni Moretis Paulus V. & Urbanus VIII. impressionem Missalium, Breviariorum, Diurnalium, speciali privilegio concesserunt : cui ipsi idem Urbanus VIII. eandem licentiam & facultatem dedit. Longiorem hanc, quàm præstitutus his Annalibus terminus postulabat, digressionem imperavit Plantinianæ Typographiæ celebritas : cujus notitiam, modò inchoatam, & mox suspendi abrumpique non æquè, ut opinor, tulisset lectoris cognitioni rerum Typographicarum intenti impatientia.

(*a*) Idem anno 1551. imprimebat in ædibus Antonii Justiniani.

(*b*) *In Paules church-yearde at the sign of the starre.*

(*c*) Typographus juratus & à Cæsareâ majestate admissus. Hujus insigne erat cæcus claudum portans, cum hâc gnomâ, *Mutua defensio tutissima.* Is vocatur etiam *Joannes Withagius*, cujus typis prodiit in ædibus Joannis Steelsii (de quo vide Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 583.) Antverpiæ, 1559. in 12. Psalterium à M. Ant. Mureto & Franc. Spinulâ Latinis versibus expressum.

(*d*) Is anno 1551. typis Italicis minutis, sed nitidissimis, excudit in 12. Novum Testamentum Gallicè, ex Joannis Calvini recognitione : cui præfixit iconem Mosis legis tabulas à Deo accipientis, cum his verbis, *LEGEM PONE MICHI DNE. PSAL. CXIX.*

(*e*) Prodiit hujus typis Th. Mori Utopia Anglicè, *M. D. LVI. Imprinted at London in Paules church-yarde, at the sygne of the Lamb, by Abraham Veale.*

(*f*) Prodierunt *Venetiis scholia in Æschylum Græca ex Officinâ Erasmianâ Vincentii Valgrisii. M. D. LII. in* 8. Ibidem anno 1561. *in fol. Joan. Baptistæ Pignæ Poeticam Horatianam Vincentius Valgrisius* excudit.

Genevæ; PHILIBERTUS (*a*) HAMELIN:
1553. *Venetiis*; GUALTERUS SCOTTUS:
Ferrariæ; YOM TOB ARIAS:
Coloniæ; VANDER MEULEN:
Tubingæ; GEORGIUS GRUPPENBACH:
Genevæ; ADAMUS & JOANNES RIVERIZ; (*b*) SIMON *du* BOSC & GUILIELMUS GUEROULT:
1554. *Florentiæ*; HÆREDES (*c*) *Bernardi Juntæ*:
Genevæ; FRANCISCUS (*d*) PERRIN:
Emdæ (*e*); - - - -:
1555. *Lipsiæ*; GEORGIUS HANTSCHIUS:
Viennæ; MICHAEL CYMBERMANNUS:
Salmanticæ; ANDREAS *à* PORTONARIIS:
Coloniæ; HÆREDES (*f*) *Arnoldi Birckmanni*:

Ba-

cudit. Hujus insigne fuit (idem, quod Neobarii ac Bogardi, de quibus antea ann. 1538. & 1541.) serpens circa patibulum intortus, cum hôc vocabulo, *VINCENT*. Ibidem *anno* 1552. *in* 4. *Ludovici Nogarolæ comitis dialogum de Nilo excudebat Joan. Gryphius ad instantiam Vincentii Valgrysii*. Ibidem *anno* 1554. *in fol. Alexandri Aphrod. in Topic. Aristotel. expositionem Latinè excudebat Joannes Gryphius*: cujus idem erat insigne, quod Sebastiani ac Francisci Gryphiorum (de quibus Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 563.) quibus, ut puto, aliquâ consanguinitate propinquus fuit. De Vincentio Valgrisio lege priùs, ubi mentio facta est libri II. Pandect. Gesner. eidem dedicati.

(*a*) *Sommaires de la Bible, à Geneve, par Philbert Hamelin*. 1552. in 12. Signum hujus Typographicum erat arbor cum ramis aliis insitis, aliis defractis; & hâc sententiâ, *Regarde la benignité & la severité de Dieu. Rom. XI.*

(*b*) Hi duo junctim imprimebant etiam anno 1554.

(*c*) Hi fuerunt Philippus & Jacobus Junta, qui anno 1575. Erasmi Adagia in fol. impresserunt.

(*d*) Hic Gallicos Joannis Calvini in librum Josuæ Commentarios anno 1565. in fol. excudit: quibus præfixit insigne portarum duarum, alterius angustæ & vepretis obsitæ sed coronatæ, alterius latæ & floribus sparsæ sed flammis ardentibus opertæ; cum his sententiis; *Entrez par la porte estroite, car c'est la porte large & le chemin spacieux, qui mene à perdition. Mat. 7. Je suis la porte, si aucun entre par moy, il sera sauvé. Jean. 10.* Idem omnino insigne Antonius Rebul Typographus Genevensis Bibliis Gallicis apud se ann. 1562. editis affixit. Id tamen semel monendum lectorem puto, quòd figuræ hujusmodi symbolicæ, quibus ornari solebant librorum tituli, mihi videantur fuisse non semper usurpatæ, tanquam propria Typographei, ex quo libri prodibant, aut officinæ, in quâ prostabant venales, insignia; sed sæpe affixa, tanquam decoramenta pro re natâ aut argumento libri, cui apponebantur, adinventa: Sic Conradus Badius, cujus proprium insigne fuit prelum Ascensianum, suæ Novi Testamenti è Græco sermone in Gallicum versi ann. M. D. LXI. in fol. editioni præfixit Temporis Veritatem de profundo extrahentis imaginem, cum disticho hôc rhythmo, *Des creux manoirs & pleins d'obscurité. Dieu par le temps retire verité.*

(*e*) Cum nullo Typographi nomine; sed ibi anno 1556. STEPHANUS MIERMAN & JOANNES GAILLARD memorantur.

(*f*) Ex eorum officinâ ann. 1555. in 8. prodierunt *B. Vigilii opera*: quibus insigne præfigitur arbor cum gallinâ & hôc nomine *ARNOLD BIRCKMAN*. De Fran-

Basileæ; NICOLAUS (*a*) EPISCOPIUS *Junior*:
Bononiæ; ANSELMUS (*b*) GIACCARELLUS:
1556. *Argentorati*; HÆREDES (*c*) *Wendelini Rihelii*:
Tiguri; (*d*) ANDREAS GESNERUS F. & JACOBUS GESNERUS *Fratres*:
Gandavi; CORNELIUS MANILIUS:
1557. *Venetiis*; PETRUS DANIEL:
Romæ; VINCENTIUS (*e*) LUCHINUS.

Ad

Francisco Brickman & utroque Arnoldo, ac Arnoldi Brickman viduâ lege Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 582.

(*a*) Hujus insigne est pedum episcopale, cui grus insidet vigilantiæ symbolum. Hic Nicolaus Nicolai Episcopii (de quo Annal. Typogr. Tom. 2. pag. 358.) fuit filius; ideóque se *juniorem* vocat, ut distinguatur à patre, qui eodem, quo filius, tempore libros imprimebat: uti ann. 1561. *Georg. Agricol. de re Metallic.* in fol. *per Hieron. Frobenium & Nicol. Episcopium.* & *Angel. Sangrini Paraphr. metric. in Psalm. & alia pia poemata.* in 4 *per Nicol. Episcopium juniorem.* Nicol. Episcopii junioris Epitaphium hoc est (Vid. Basil. Monument. Antigraph. per Sim. Grun. p. 36.)

TRINITATI S.
NICOLAO EPISCOPIO
NICOLAI F.
Typographo Basil.
Uti nominis, ita & artis,
Industriæ, fidei, erud.
Paternæ hæredi:
In medio at. cursu magno
Cum reip. lit. incom.
Bonorum omnium cum luctu
Humanis exempto
Marito incomparabili
Elizabetha Bavara uxor
infelicist.
animæ suæ dimidio
Extremum hocce conjug. fid.
& observantiæ munus
contra votum
persolvit.
Migravit V. vitæ septenario,
Anno sal. MDLXVI.
IIII. Kl. Jan.
H. M. H. S.

Caille. p. 37.] „ Ce Nicolas l'Evesque „ eut un frere nommé Eusebe, avec le„ quel il imprima *Cisneri oratio de Friderico II. imperatore.* en 1555. & plusieurs „ autres livres. Son epitaphe est rappor„ tée par Tonjola dans son livre *de Basileâ sepultâ.* Anno 1570. prodierunt, in 8. *Gnomologia Demosthenica, ex officinâ Hervagianâ, per Eusebium Episcopium*: & in fol. *D. Hilarii opera, per Eusebium Episcopium, & Nicolai fratris hæredes.*

(*b*) Ex hujus officina prodiit *Corradi Quæstura*; cui præfigitur Hercules Hydram clavâ feriens, cum hôc disticho:

Quid timeam rabidis turgentem dentibus Hydram,
Si pro me Alcides protinus arma capit?

(*c*) Ediderunt anno 1556. in 8. Aristotel. Ethic. ad Nicom. Græcè. Usi eodem insigni, quo antea Wendelinus Rihelius. Hic anno 1550. adhuc imprimebat.

(*d*) Conradus Gesnerus Gesnerorum fratrum (Vide Bibliothec. Tigurin. pag. 110.) suorum patruelium mentionem facit, & unius eorum (Ibid. pag. 108.) Andreæ Gesneri patruelis sui, in cujus (cùm novus esset typographus) gratiam librum de remediis secretis ediderat. Huic Andreæ fuit filius eodem etiam nomine Andreas, qui cum Jacobo fratre excudit ann. 1556. in 4. *Martini Ruelandi librum de Linguâ Græcâ & ejus dialectis.* Jacobus autem solus excudit ann. 1561. in 8. *Cassii jatrosophistæ naturales Quæstiones Græcè & Latinè, cum Antonii Schnebergeri Tigurini Medici Catalogum Medicamentorum contra pestem.*

(*e*) Apud hunc Vincentium Luchinum & Antonium Bladum impressorem Cameralem ann. 1557. in 8. prodiit *Terent. Varr. de Ling. Lat.* Antonius Bladus Asulanus ante ediderat *Euclid. Elem. Græc.* 1545. 8. & *Homer. cum Schol. Eustath.* 1550. fol.

Ad rectam Typographici muneris administrationem quantum momenti afferat correctionis officium, sæpe priùs observavi. Plurimos itaque comperimus in hôc obeundo se exercuisse, antequam ad illud capessendum accederent: quasi illius tyrocinium non commodiùs quàm in hujus exercitatione poni posse arbitrarentur. Typographia, si absit emendandi cura, quid aliud est, nisi iners quædam massa, corpus informe, cæcum & animæ expers? Hæc, quasi mens per totos artus infusa molis agitatrix, illi lucem vitámque largitur: quæque absque hâc in plebeium aliquod opificii genus, sordidum & illiberale, degenerâsset; hâc modò duce & comite, artis liberalis & ingenuæ dignitatem adipiscitur. Hanc ergo corrigendi provinciam nemo olim putavit unquam sibi erubescendam, doctrinâ quantumvìs locóve conspicuus. Officii in republicâ literariâ ἐπανορθωτικȣ̃, non minor habebatur, quàm in civili censorii, honos & authoritas: quíque Correctorum Catalogum contexere aggreditur, idem certè agit, ac si virorum suis temporibus eruditione & gradu primariorum nomenclaturam instituat. Clarissimus igitur ZELTNERUS, mihi non semel laudatus, maximam, ab eruditis omnibus inivit gratiam, qui hoc primus accuratissimè & plenissimè (nam & alii, uti *Mallinckrotius* pag. 96. *Chevillier*. Part. 2. Chap. 7. *Struvius* in Introd. in rei Liter. notit. pag. 575. nonnihil passim, at id plerísque breviter, de correctoribus Typographicis insperserunt) deditâ operâ tractavit argumentum; ex cujus libro multa me passim in meos Annales transcripsisse lubens agnosco, multa mox transcripturum.

CORRECTORES IN OFFICINIS TYPOGRAPHICIS.

Adrianus (*a*) ALBINUS; . in officinâ RHAVIANA:
Gothofredus (*b*) JUNGERMANNUS; } WECHELIANA:
Fredericus (*c*) SYLBURGIUS; }
Johannes Guicæus (*d*) STRATANDER; FROBENIANA:
Hiero-

(*a*) Zeltner. pag. 57. *Adrianus Albinus natus Laubani oppido Lusatiæ superioris, ann.* 1513. 12. *Cal. Nov. in Officinâ Typographicâ Rhavianâ & aliorum, librorum imprimendorum correctionem sibi creditam habuit. E vivis excessit ann.* 1590. *ætatis* 77.

(*b*) Zeltner. pag. 288. *Gothofredus Jungermannus Gasparo Jungermanno & Ursulâ Joachimi Camerarii filiâ genitus, apud Wechelios Typographorum celebratissimos, & in Typographeo Marniano, operam ἐπανορθωτικὴν dedit.* Quod ex binis ipsius epistolis à Zeltnero allatis comperio. *Fatis concessit* 16. *Aug.* 1610.

(*c*) Zeltner. pag. 524. & Melch. Adam. Vit. Philos. pag. 416. & Thuan. in Histor. lib. 117. *Fredericus Sylburgius natus Wetteræ Hassorum ann.* 1536. *non solùm Henricum Stephanum strenuè juvit, verùm etiam maximam vitæ & laborum immensorum partem apud celeberrimos Typographos Wechelios & Commelinum corrigendo confecit, istis quidem Hanoviæ constanter, huic aliquandiu etiam Heidelbergæ inserviens. Ereptus est è vivis Heidelbergæ anno ætatis LX. Die Febr.* 16. *M. D. XCVI.*

(*d*) Zeltner. pag. 509. *Johannes Guicæus Stratander, cujus natales nobis non innotue-*

Hieronymus (*a*) RUSCELLUS;	MANUTIANA:
Justus (*b*) VULTEJUS;	OPORINIANA:
Victor (*c*) GISELINUS, Johannes (*d*) GHEESDALIUS, Franciscus (*e*) HARDUINUS, Cornelius (*f*) KILIANUS,	PLANTINIANA:

Theo-

notuere, omnium maximè ab Hieronymo Frobenio diligebatur, à quo etiam, ut emendationi sphalmatum Typographicorum in officinâ suâ incumberet, rogatus, huic muneri & Frobenii expectationi satisfecit. Hinc à Guilhelmo Crataolo, in Indice Galeni operibus apud Froben. & Nic. Episcop. 1562. fol. adjecto, vocatur Frobenianus corrector, juvenis eruditissimus & medicinæ studiosus.

(*a*) Zeltner. pag. 479. *Hieronymus Ruscellus Viterbiensis, cùm Index virorum illustrium Italicè ann. 1573. apud Aldum Manutium expressus sit, in ejus officinâ videtur correctorem egisse. Decessit Venetiis ann. 1568. & habuit in templo S. Lucæ sepulchrale monumentum.*

(*b*) Zeltner. pag. 538. & Melch. Adam. Vit. Phil. pag. 266. *Justus Vulteius Wetteræ anno 1500. natus, Basileæ in Miconii ædibus hospitatus suam operam, vertendis nonnullis Græcis scriptoribus, Æliano, Heraclide & Polyæno, annum tum agens decimum octavum, locavit Joanni Oporino; cujus causâ correctorum eruditorum numero adscribi potest. Lethali vulnere in capite accepto, cùm per clathratam fenestram præceps decidisset, anno 1575. obiit, ætatis septuagesimo quinto.* At verò Zeltnerus natales Vulteji ad annum 1529. refert, obitum ad 1575. Ideóque juxta hunc calculum vixit tantùm 46. annos.

(*c*) Hos quinque viros doctos apud Plantinum fuisse correctores affirmant Mallinckrotius de Typogr. pag. 96. Bailletus Tom. 1. pag. 387. Teisserius in Elog. &c. De Victore Giselino agunt Valerius Andreas in Biblioth. Belg. pag. 843. Thuanus in Histor. ad ann. 1591. Melchior Adamus in Vit. Medic. pag. 239. *Is Giselinus Santfordæ natus, pago territorii Brugensis, Ostendæ proximo, ann. M. D. XLIII. X. Cal. April. medicus: Criticus & Philosophus, Justo * Lipsio perfamiliaris, adjuvit in operis Typographicis Christophorum Plantinum. Obiit anno M. D. XCI. suæ* (ut scribit Thuanus) *ætatis sexagesimo.* Quod si verum est, non erat (quod asserit Valerius Andreas) natus anno 1543. sed 1531. Zeltnerus cum Melchiore Adamo ejus natales anno undequinquagesimo supra millesimum & quingentesimum assignat, & tradit *eum in ætatis adhuc flore constitutum placidè exspirasse.*

(*d*) De Gheesdalio consule Zeltner. pag. 241. & Valer. Andr. pag. 506. Vocatur *Joannes* ab aliis (Valer. Andr. & Zeltner.) ab aliis (Mallinckrot. pag. 96. & Baillet. ex Aubert. Mir. Elog.) *Antonius. Erat Flander, è vico Berchemio prope Aldenardam oriundus.*

(*e*) De Francisco Harduino lege Zeltner. pag. 250. *Obiit anno 1609. 21. Octobris.*

(*f*) Hunc celebrant Mallinckrot. pag. 96. Chevillier. pag. 196. 203. Zeltner. pag. 297. & Valer. Andr. pag. 156. *Cornelius Kilianus, Duffleus, Brabantus, constantis laboris & perennis industriæ laude quinquaginta annis Plantinianæ Typographiæ correctorem egit.* Hujus epigramma (cujus mentionem feci in Annal. Typogr. Tom. 1. pag. 300.) non censui hìc omittendum.

Officiî

* In Lipsianarum Epistolarum centuriâ priore habemus ad Giselinum epistolas Lipsii quatuor; & in posteriore unam.

Theodorus (*a*) PULMANNUS; PLANTINIANA:

Æmarus (*b*) RANCONETUS; Jacobus Ludovicus (*c*) STREBÆUS; } in officinâ STEPHANORUM:

Adamus (*d*) LONICERUS; Christiani EGENOLPHI:

Christo-

Officii est nostri mendosa errata librorum
Corrigere, atque suis prava notare locis.
Ast quem scribendi cacoëthes vexat, ineptus
Ardelio vitiis barbariéque rudis,
Plurima conglomerat, distinguit pauca, lituris
Deformat chartas, scriptáque commaculat.
Non annum premit in nonum, non expolit arte;
Sed vulgat properis somnia vana typis.
Quæ postquam Docti Musis & Apolline nullo
Composita exclamant, ringitur ardelio:
Et, quâcunque potest, sese ratione tuetur,
Dum correctorem carpit agitque reum.
Heus! cessa immeritum culpam transferre deinceps
In correctorem, Barde, Typographicum.
Ille, quod est rectum, non depravavit: at audin'?
Post hac lambe tuos, ardelio, catulos.
Errata alterius quisquis correxerit, illum
Plus satìs invidiæ, gloria nulla manet.

(*a*) Valer. Andr. pag. 830. Zeltner. pag. 444. *Theodorus Pulmannus, Cranenburgius, ditionis Clivensis, primùm fullonem Antverpiæ egit, ut de se ingenuè ipse scribit, Præfat. ad Ausonium; pòst otium nactus, omnes penè poëtas Latinos ad vett. codices comparavit, scholiis illustravit, ac Plantini typis evulgavit; videl. Virgilium* [1561.], *Horatium* [1566.], *Lucanum* [1564.], *Claudianum cum Aviani fabulis* [1585.], *Juvenalem & Persium* [1565.] *Ausonium* [1567.], *Paulinum, Prudentium* [1564.], *Terentium* [1580.], *Boëthium de Consolat.* [1562.], *Suetonium* [1574.] *Eâ accuratione singulas plagulas relegebat, ut vel aliquot horas uni impenderit, id cum tædio non rarò ipsius Plantini. Salmanticæ in Castellæ regno diem vitæ clausit supremum. Ipsius mortem Andreas Schottus his notavit verbis: Video quædam commissa errata in valetudine Plantini viri optimi, interitu Theodori Pulmanni* &c.

(*b*) Zeltner. pag. 452. Toll. de infelicit. Litterat. pag. 458. Scævol. Sammarth. in Elog. Thuan. in Histor. & Teissier. Elog. *Æmarus Ranconnetus natus Petrocorii, vel, ut alii, Vesanæ in agro Pericoriensi, anno* 1499. *in carcere Bastiliâ dicto exspiravit anno* 1559. *ætatis sexagesimo.* De Correctoris, quod apud Robertum & Carolum Stephanum exercuit, munere jam dixi in Histor. Stephanor. pag. 168.

(*c*) Zeltner. pag. 511. & Scævol. Sammarth. in Elog. & Toll. de Infelicit. Litterat. pag. 473. *Jacobus Lodoicus Strebæus, ortus ex humili familiá Remensis agri & parentibus pauperrimis, anno* 1481. *Primus Lutetiis puriorem loquendi & scribendi modum induxit & à barbarie maximâ, ibidem dominium obtinente, scholas expurgavit. Cùm ad tuendum eruditionis decus necessaria deessent fortunæ subsidia, apud Stephanos aliósque nobiliores Typographos Parisienses* [forsan Vascosanum, qui excudit in 4 ann. 1538. ejus libr. de collocat. Orator. & ann. 1549. in Aristot. Ethic. & ann. 1550. Aristot. Politic. &c.] *mendis operarum corrigendis inops ac debile senium sublevare coactus est, magnóque hujus sæculi probro vir tantus in eâ sortis malignitate vitam finivit.*

(*d*) Zeltner. pag. 327. Melch. Adam de Vit. Medic. pag. 278. *Adamus Lonicerus Marpurgi Hassorum ann.* 1528. *die* 10. *Octob. natus, medicinæ doctor, duxit uxorem Magdelenam filiam honesti & eruditi viri Christiani Egenolphi Hadamarii civis Francofurtensis,*

Christophorus (*a*) WALTHERUS; Johannis LUFFTII:

Basilius Johannes (*b*) HEROLD; Nicolai BRYLINGERI, & Henrici PETRI:

Sebastianus (*c*) GULDEBECKUS; Andreæ GESNERI:

Georgius (*d*) RORARIUS:

Petrus (*e*) TRECIUS:

Theodorus (*f*) ZUINGERUS.

In Correctorum albo adnumerandos esse jam pridem (*g*) dixi eruditos illos etiam Typographos, quotquot corrigendi curam, & antequam Typographicæ arti manum admoverent, habuerunt, & postquam admovissent, non deposuerunt: quales *Robertus Stephanus Henricúsque* filius, *Gulielmus Morelius*, *Federicus Morellus*, *Paulus Manutius Aldúsque* filius, *Franciscus Raphelengius*, & *Simon Millangius*. De hôc posteriore, licèt intrà meorum Annalium terminos non includatur, ut non omnino sileam, facit nominis celebritas.

SIMON MILLANGIUS (*h*) *in juventute multa sustulit acerba & molesta, ut iis fieri solet, qui egestate attriti ex aliorum vel fortunæ liberalitate vi-*

tensis, qui primus Typographiam in remp. Francofordianam invexerat. In soceri officinâ ad tollenda menda, quæ in pagellis impressa occurrebant, continuam diligentiam exercuit. Terminum vitæ adeptus est anno 1586. *die* 19. *Martii.*

(*a*) Zeltner. pag. 542. *Christophorus Walther, vir celebris sed obscuri ortûs, vixit ad finem usque vitæ Wittenbergæ, ubi* συνεργὸς *Rorarii* (de quo mox) *diu fuit. Siquidem Johanni Lufftio optimo & de primis Ecclesiæ Evang. procusis libris Bibliisque Germanicis excudendis Typographo meritissimo per multos annos menda Typothetarum correxit.*

(*b*) Zeltner. pag. 258. *Basilio Johanni Herold patriam dedit non obscura olim Suevorum urbs Hochstadium anno* 1511. *In officinis Nicolai Brylingeri & Henrici Petri se exercuit; & anno* 1566. *mortuus est.*

(*c*) Vide Joan. Parkhursti Epigrammat. Londini, apud Joan Dayum, 1573. in 4. pag 187. *Ad Sebastianum Guldebeckum in Officinâ Typographicâ Andreæ Gesneri correctorem.*

Ludicra si mendis sinè vulgentur mea, nomen
Quod tibi designat, re mihi semper eris.

(*d*) Zeltner. pag. 473. *Georgius Rorarius, Lutheri amanuensis, anno* 1492. *Cal. Octob. in electorali Saxoniâ natus; præfationibus Bibliorum Germanicorum se correctorem subscripsit.* [Lege & Long. Bibliothec. Sacr. part. 2. pag. 207. 239] *Obiit annis* 65. *propè expletis,* 24. *April.* 1557.

(*e*) Sabellic. Ennead. 10. lib 6. & ex eo Mallinckrot. pag. 91. Chevillier. pag. 202. Zeltner. pag. 531. *Petrus Trecius gloriari solitus est* 30. *voluminum millia ex formulâ suæ recognitionis librariis officinis impressa.* Erat is juris-consultus, eòque, quo ars Typographica inventa est, sæculo, degebat Venetiis.

(*f*) Melch. Adam. in Vit. Medicor. pag. 301. Thuan. Histor. Teissier. Elog. & Zeltner. pag. 573. *Theodorus Zwingerus, anno* 1533. *die* 2. *Aug. patre Leonhardo cive Basileensi & matre Christianâ Joannis Oporini sorore natus, in Galliam migravit, & Lugduni ubi & Lutetiæ se labore emendandis libris facto aluit. Obiit Basileæ anno* 1588. *ætatis quinquagesimo quarto.*

(*g*) Annal. Typogr. Tom. 1 pag. 294.

(*h*) Zeltner. pag. 362. & Mallinckrot. pag. 96 ex Gabr. Lurb. Chronic. Burdigal. & Joan. Darnalt. Continuat.

vivere coguntur. Ope tamen ingenii ſui ad illud culmen eruditionis aſcendit; ut ob doctrinam & ſingularem in ſtudiis elegantioribus notitiam collegii Guinenſis ſive Aquitanici in Galliâ florentiſſimi (*a*) *rector fuerit conſtitutus. Is cùm multis annis collegii Guiennenſis ſive Aquitanici* (*b*) *rectorem magnâ laude egiſſet, poſtquam compulſus eſſet illam Spartam ſuam patribus Soc. Jeſu, quorum collegio unitum deinceps fuit, concedere, ſuaſu ſuorum Typographico negotio animum applicuit. Primùm quidem aliis ſaltem ejus rei cultoribus operam conſecraverat ſuam, dum plagulas, quas illi excudebant, ut mundæ puræque fierent, purificare ſuſceperat. Poſtquàm verò in ſtabulis iſtis everrendis & purgandis diu, ut Hercules, ſudaverat, anno* (*c*) 1572. *officinam, quæ inter Galliæ deinceps præcipuas cenſeri meruit, inſtauravit. Utebatur typis admodum acutis, chartâ candore marmoribus ſimili, atramento nigro; correctioni librorum, quos uberrimâ fœtatione procreavit, jugiter intendens; quæ laus etiam Oporino,* (*d*) *Golzióque tribuitur*, & aliis quibusdam inſignioribus

(*a*) Author. Notar. in Baillet. Tom. I. pag. 377. *Gabriel de Lurbe & Jean Darnalt ne diſent point, que Simon Millanges ait été ni recteur ni principal du college de Bourdeaux, mais ſeulement qu'il y avoit long tems regenté.*

(*b*) Hæc ſunt expreſſa Mallinckrotii verba.

(*c*) Gabr. Lurb. Chronic. Burdigal. ad ann. 1572. *Simon Millangius poſt plurimos in gymnaſio Aquitanico ſudores ornatiſſimam Burdigalæ Typographiam inſtituit.*

(*d*) *Hubertus Goltzius Venloæ in ducatu Juliacenſi anno* 1526. *die* 30. *Octob. patre Rutgero Goltzio Herbipolitano, pictore, natus; ab ineunte ætate ſtudium ad pingendi artem applicuit; & cum eâ literarum ſtudia conjunxit. Antiquitatum explanandarum cupidine raptus, nullis ſumptibus, vigiliis, laboribúsve pepercit, ut ex numiſmatis hiſtorias quàm fideliſſimè vulgaret. Anno itaque* 1556. 4. *Non. April. Antverpiâ abiit, perluſtratisque Belgii numiſmatarchiis & Muſæis eodem anno* 7. *Id. Jul. Antverpiam reverſus eſt. Deinde anno* 1558. *Antverpiâ, ubi annos* 12. *continuos haud illiberaliter exegerat, in Flandriam cum univerſâ familiâ Brugas diſceſſit, ibique ſedes fixit, evocatus literis nobiliſſimi viri Marci Laurini: apud quem cùm quadrimeſtri ampliùs ſpatio infinitæ multitudinis numiſmatum exemplaria excepiſſet, anno* 1558. *mediâ urgente hyeme, univerſam ferè percurrit Germaniam, Italiam, Galliam; & ſub finem anni* 1560. *Brugas rediit. Typographorum perſpectâ cognitâque negligentiâ, inſcitiâ, ac lucrandi non inſerviendi cupidine, noluit ſua tot ſudoribus eorum curæ committere. Verùm ipſe intrà privatos parietes inſignem extruxit officinam, quæ non paucis imò plurimis eo tempore aliis, typorum nitore, chartæ albore, ac denſitate antecelleret. In quâ aluit viros operarios doctos & eruditos, qui Typothetarum munere fungerentur. Ipſe verò dux auctórque in omnibus, quæcunque imprimebantur, ſedulò inſpexit; &, ubi per errorem quidquam falſi commiſſum eſſet, correxit. Signum, quod codices ab eo impreſſi in fronte gerebant, virginem exhibet, cornucopiæ manu geſtantem, atque ex eo varia profundentem numiſmata, additis ad latera atque caput illius verbis, ad nomen Goltzii reſpicientibus, HVBERTAS AVREA SÆCVLI. Primùm anno* 1558. [Valer. Andr. 1557. *fol Antverpiæ*] *edidit Marci & Guidonis Laurinorum fratrum ære, Imperatorum ferè omnium vivas imagines à C. Julio Cæſare ad Carolum V. ex veteribus numiſmatibus; & poſtea illuſtria admodum & multa eruditionis & antiquitatis monumenta. Nec ſuos tantùm; ſed non rarò etiam aliorum probatos ſibi libros excudit*: Utì; Jacobi Ræv ardi Brugens. J. C. ad leges 12. tabularum librum ſingularem; Brugis Flandrorum, apud Hubertum Goltzium Herbipolitam Venlonianum. Menſe Novemb. M. D. LXIII. in 8. Præfigitur Philippi Hiſpan. Reg. privilegium Huberto Goltzio Typographo jurato ad ſexennium conceſſum, cum Rævardi ad Marcum Laurinum

ribus Typographis, quòd *nihil, nisi priùs diligentissimè à se revisum, excuderint.*

MILLANGII signum Typographicum fuit Divinæ majestatis effigies; Antiquus dierum throno lucido insidens, cujus caput gloriæ radiis coronatur, pedibus cœlestis globus subjicitur, angelis in circuitu ad ministerium paratis, cum hâc ex septimo Danielis capite epigraphâ, MILLIA MILLIVM MINISTRABANT EI. Aliquando (utì in Ausonio) præfixit Burdigalense palatium, cum hâc voce, BURDIGALA. Suum nomen primùm subscripsit simpliciter; utì *Catonis & Græcorum Sapientum Præceptis de moribus*, in 8. 1573. *Apud Simonem Millangium.* Postea nomini adjecit titulum; *Mercur. Trismeg. Pimandr. Græcè & Latinè, Francisci Flussatis Candallæ industriâ*, in 4. 1574. *Apud Simonem Millangium Burdigalensium Typographum viâ Jacobæâ.* Et *Ausonii opera cum* (a) *Eliæ Vineti Santonis commentariis*, in largo 4. *M. D.*

rinum epistolâ, in quâ hæc: [Hubertum Goltzium nactus es, virum in imaginibus Cæsarum & instrumentis sacerdotalibus magistratuúmque insignibus exprimendis ita exercitatum, ut eo exercitatior inveniri nemo possit]. Ex officinâ ejusdem Goltzii prodierunt præterea, anno 1565. in 8. ejusdem Ræverdi liber de protribunalibus; & Joannis Othonis in Historiam Romanam Introductio ab ipso Goltzio (ut ex ejus epistolâ ad Othonem constat) castigata, cum Sexti Rufi breviario; & in 4. Moschi Bionísque Idyllia Græcè; Latinè tam solutâ oratione quàm carmine reddita, & Scholiis illustrata, accurante Adolpho Mekercho Brugensi, cujus epistola ad Marcum Laurinum præmittitur. *Hubertus Goltzius anno M. D. LXVII. à S. P. Q. R. civitate Romanâ donatus est. Naturæ concessit anno M. D. LXXXIII. in vigiliâ annunciationis Mariæ, cùm vixisset annos LVI. menses IV. dies XXIV. Brugis Flandrorum.* Melch. Adam. in Vit. Philosoph. pag. 309. Val. Andr. Biblioth. Belg. pag. 392. Thuan. Histor. Teissier. Elog. Baillet. Tom. 1. pag. 386. & Zeltner. pag. 243. apud quos uberiorem Goltzii notitiam lector inveniet.

(a) De Ausonianis, quæ hanc præcesserunt, editionibus sic in præfatione differit Vinetus. *Nostra*, ait, *commentaria dum maturescerent, sola Ausonii scripta, ut restitueram, Lutetiam misi Jacobo Gupylo Pictoni amico Latinis Græcisque literis doctissimo; qui edenda curavit anno 1551. eámque editionem Cardinali Bellaio Burdegal. Archiepisc. dedicavit. Non multò post Stephanus Charpinus Lugdunensis sacerdos, ex antiquo codice in vetere agri Lugdunensis bibliothecâ reperto, multa, quæ Ausonii erant, nondum edita, Joanni Tornæsio Lugdunensi Typographo edenda dedit* [quæ Ludovici Miræi curâ lucem aspexerunt ann. 1557. in 8.]. *Quæ cùm animadvertissem non satis fideliter ex suo exemplari descripta fuisse: vetustum codicem à Jacobo Cujacio, cui commodatus erat, missum contuli, collatum communicavi cum amicis, qui instantiùs efflagitaverunt, ut emendatiorem jam Ausonium cum commentariis edere nihil cunctarer. Quando mea commentaria nondum satìs tota esse matura existimabam, in lucem dare visum est, quæ in librum de claris urbibus scripseram: hæc Engilbertus Marnefius Pictavis impressit anno 1565. Non multò post* * *Antonius Gryphius à me litteris pe-*

* Antonius Gryphius Sebastiani (qui anno circiter 1557. obiit; *Vide Annal. Typograph. Tom. 2. pag.* 364.) filius, eodem, quo pater, insigni Typographico utebatur. Aliquot post patris obitum annis cœpit innotescere; suique genii specimen dedit in epistolâ *Petri Angelii Bargæi Cynegeticis, Carminibus & Eclogis apud hæredes Sebast. Gryphii, Lugduni, M. D. LXI.* in 4. excusis præfixâ ad Lectorem. *Sebastianus*, inquit, *Gryphius pater meus in edendis veterum scriptis plurimùm elaboravit: edere eà, quæ quotidie à multis temere scriberentur; nisi magno adhibito delectu, etiam si illius opera sedulò efflagitaretur, ferè semper neglexit. Quo quidem in instituto ita nobis perpetuò esse manendum statuimus, ut, nisi quid nobis obla-*

tum

M. D. LXXX. apud Simonem Millangium Typographum Regium. Huic editioni præmisit hanc inscriptionem; *Senatu, P. Q. Burdigalen. auctore, ac auspice, Ausonii Burdigalen. viri Consular. scripta ab Eliâ Vineto Sant. emendata, commentariisque illustrata, Simon Millang. Lemovix, Clarissimæ civitat. Typographus ac civis, suis cœpit formis edere, VII. Id. Febr. An. Chr. M. D.*

*petiit; ut, si manum extremam apposuissem Ausonio, ad se mitterem, quem esset brevì excusurus. Misi ergo, sed sola Ausonii scripta: mea commentaria adhuc retinui. Josephus Scaliger promisit omnem operam, quò posset Ausonius in lucem castigatior exire, & meis commentariis illustratus. Cæterùm veterem illum librum, quem Cujacio remiseram, conferendum cum meo exemplari censuit, siquid fortè deprehenderet, quod me fugisset. Barbarica namque scriptura erat: quædam literæ agnitu difficiles, multæ fugientes; plerique multorum verborum versus in modum unicæ dictionis descripti, & nonnulla interdum verba in duo plurave divisa. Scaliger præterea scripsit, Ausonianarum Lectionum titulo, perquam doctum commentarium; quod * mihi consecratum Gryphio tradidit imprimendum. Tardiùs autem dum editionem aggreditur Lugdunensis, Typographiam interim Burdigalenses instituerunt: à méque continuò petierunt, ut aliud emendarem exemplar, quò mox in suâ civitate sui civis scripta excuderentur castigatiora, simúlque mea commentaria. Cœpit itaque Ausonius edi Burdigalæ mense Februario, quum annus 1575. ageretur, absolvebatúrque ineunte æstate, quum à Gryphio accepimus, quod nimiùm diu expectaveramus. Typographum autem quia defecit charta, nec alicunde ob immanium latrociniorum frequentiam nancisci statim potuit, commentariorum editionem differre fuit coactus. Placuit in istâ cessatione veterem librum, quem Cujacius per literas rogatus statim misit, iterum conferre. Rebus interea nostris aliquanto quietioribus, accersitâque chartâ, imprimere tandem cœpit Simo Millangius nostra in Ausonium commentaria mense Julio, quatuor annis, postquam Ausonium edidisset.* Elias Vinetus in Ausonii vitâ notavit quatuor Ausonii nomina [*Decius Magnus Ausonius Pæonius*] reperiri in Jodoci Badii Typographi Parisiensis editione: quæ nempe prodiit anno 1517.

tum sit, quod hominum doctissimorum judicio planè excellat, facilè patiamur nostram operam convicio etiam (modò id frustra) ab imperitis posci. &c. Gulielmus Paradinus Anchemanus (vide ejus *Epigrammata, Lugduni, apud Ant. Gryphium M. D. LXXXI.* in 4. pag. 50.) filium patremque his versibus celebravit.

In effigiem clarissimi viri & fœlicis memoriæ Sebastiani Gryphii, Typographi.

Hæc oris probitas, animi ceu teste refulgens,
Indicat ingenuâ fronte, quod intus erat:
Doctrinam omnigenam, studium de plebe merendi,
Candorémque piâ mente, trilingue caput.

Insignia nobilium Typographorum, ad Antonium Gryphium, & Joannem Tornæsium.

Obruerant tristes jam prorsum oblivia musas,
Nec cœtûs vitæ spes erat ulla sacri:
Anchora cùm jacta est med is Aldina procellis,
Cyrrhaúmque labans pondere sistit onus.
Sustulit hinc dextrâ geminos Frobenius angues;
Cui recti & prudens simplicitatis amor.
Virtutem indè levi Sortis comitante volatu
Semifer annexam Gryphus ad alta vehit.
Vipera & involvens geminæ Tornæsius orbem,
Nil aliis fieri, quàm cupit ipse sibi.
Vestrâ operâ ipsa cohors jam penè extincta revixit;
Atque inter proceres sustulit alta caput.

Author notarum ad Baillet. Tom. 1. pag. 373. de Antonio Gryphio dedit hanc censuram. *Antoine Gryphe fils de Sebastien paroit avoir negligé ses dernieres impressions, n'y employant que des caracteres usés. Il a bien imprimé, quand il a voulu; & ne cedoit point en erudition à son pere, si on s'en rapporte à la lettre que lui écrivit de Pise Angellus Bargæus le 4. Nov. 1560. pag. 286. des* Epistolæ claror. Viror. in 8. *à Lyon* 1561. *chés les heritiers de Sebastien.*

* *Jos. Scaliger Eliæ Vineto S. Antonius Gryphius noster ante hos tres menses scribens ad me Lugduno de Ausonio, quem edere in animo habebat, rogavit me, siquid haberem, sibi communicarem. Id te pro eâ, quæ inter nos est, amicitiâ summopere à me contendere.* &c. *Poëmatia ipsa correctorum audaciâ & contactu contaminata purgavimus. Quæ mutata fuerant ante aliquot L. annos, & à quibus mutata, indicavimus. Ubi corrector Lugdunensis in peroptimo codice, quem & nobis videre contigit, perplurima aut perperam legerat, aut de industriâ mutârat, ea restituimus.* &c. *Vale. Basileæ, IIII. Kal. Sept. M. D. LXXIII.* Hæ Jos. Scaligeri Ausonianæ lectiones unà cum textu Ausoniano *Heidelbergæ M. D. LXXXVIII.* in 8. excusæ sunt.

M. D. LXXV. Et in suâ ad lectorem epistolâ (*a*) secundæ Ausonii editioni ann. 1591. præfixâ, scribit se fuisse *relatum in civium Burdigalensium album & civitate donatum.* Anno 1593. in 8. prodierunt, *les Commentaires de Blaise* (*b*) *de Monluc, par Simon Millanges imprimeur ordinaire du Roy.* Et 1605. in 4. *Cleomedis Meteora Græcè & Latinè, Roberto Balforeo interprete, cum ejus commentariis, apud Simonem Milangium Typographum Regium.* Regis Henrici IV. privilegium anno 1601. ad excudendum Breviarium, Diurnale & Missale Romanum; & concessam anno 1605. ab Archiepiscopi Burdigalensis generali Vicario licentiam idem (*c*) Missale distrahendi obtinuit: quod Missale in 8. anno M. DC. VI. emissum est. Simonem Millangium usque ad annum 1620. floruisse liquet: (*d*) & Jacobum Millangium, qui ipsi succederet, reliquisse.

Quæ dixi hactenus de correctoribus eorúmque munere ad artem Typographicam perquam necessario, *Johannis Rainoldi* Angli ad transmarinos

(*a*) Hæc editio in 8. continet præterea Jos. Scaligeri Ausonianas Lectiones & Gabrielis Lurbei Chronicon rerum Burdigalensium. In hujus initio Lectorem sic affatur Sim. Millangius. *Qui cupiunt referri in numerum civium Burdigalensium, non admittuntur priùs, quàm jurejurando promiserint se omni curâ & studio consulturos urbis commodis & dignitati. Relatus ergo in eorum album, & donatus tam clarâ & nobili civitate, affectúsque ab eâ multis & magnis beneficiis, essem & ingratus & perjurus, si non promoverem ejus commoda & dignitatem. Itaque visum est sub incudem revocare Ausonii opera, quæ Elias Vinetus commentariis illustravit, ac decem abhinc annis emisit in lucem typis nostris. Quia verò commentaria illa, etiam emendata & aucta ab auctore suo paucis annis antequam è vivis excederet, non videbantur satis explicare poetæ nostri opera obscura, mutila, & corrupta in multis, volui eis adjungere duos libros Ausonianarum lectionum à Josepho Scaligero scriptos. Hoc meum consilium & mentem aperui non modò Scaligero, sed etiam viris eruditis, quos mihi notos scivi Lutetiæ degere.* &c. Adjunxit unà Eliæ Vineti (qui 14. Maji 1587. obiit) vitam, & virorum aliquot doctorum in eundem Epitaphia.

(*b*) Ad calcem hujus editionis adjicitur Blasii Monluci tumulus, sive Epitaphia Græcè, Latinè & Gallicè à viris eruditis in illius obitum composita.

(*c*) Clariss. Zeltnerus, in eâ, quam dedit, Millangii notitiâ, scribit eum *Rectoris munus communi eruditorum reformatorum suffragio accepisse; invalescente verò potentiâ Pontificiorum, & Patrum præcipuè Societatis Jesu, qui scholas hæreticorum, ut credebant malorum seminaria, rapuerunt, ei de munere suo vel nolenti cedendum fuisse.* Si autem Millangius reformatorum partibus favisse visus esset, haud facilè credam voluisse Pontificios ei Officia Romanæ Ecclesiæ excudendi copiam facere.

(*d*) *Chronique Bourdeloise composée cydevant en Latin par Gabriel de Lurbe, & par luy augmentée & traduite en François. A Bourdeaux, par S. Millanges imprimeur ordinaire du roy.* 1594. in 8. [Ubi ad annum 1572. leguntur hæc: *Simon Millanges, apres avoir longuement enseigné les Lettres au college de Guyenne, dresse une belle imprimerie.*] La méme *depuis continuée & augmentée par Jean Darnalt; A Bourdeaux, par Simon Millanges imprimeur ordinaire du roy. M. DC. XIX.* in 4. *Supplement des Chroniques de la ville de Bourdeaux par Jean Darnalt; A Bourdeaux, par Jac. Millanges imprimeur ordinaire du roy, & Cl. Mongiroud marchand libraire de l'université. M. DC. XX.* in 4. [Ubi pag. 50. ad annum 1572. leguntur hæc: *Maistre Simon Millanges, qui avoit honorablement & utilement regenté au college de Guyenne, homme versé aux bonnes lettres, persuadé d'aucuns de ses amis, d'entreprendre de dresser une imprimerie à Bourdeaux, dont il y avoit grand faute, n'y ayant que* qui-

nos Typographos (*a*) Admonitio concludet. *Quintilianus, ſuos de inſtitutione oratoriâ libros ſtudioſis cupiens quamplurimis prodeſſe, Tryphonis bibliopolæ, qui eos à librariis deſcribendos curabat, diligentem requirit operam, ut in manus hominum quàm emendatiſſimi veniant. Nimirum non modò voces, ſed ſyllabæ, ſed literæ, imò & interpunctiones nonnunquam immutatæ, additæ, detractæ, vel obſcurant lucem & intellectum ſententiarum, vel etiam veritatem corrumpunt & adulterant. Quo nomine quanto magìs enitendum dixi in operibus meis, ——— ut aut nulla prorſus Typographi noſtri prælo ſubreperent errata, aut, ſi qua ſubrepſiſſent, indicarentur corrigenda, corrigerentúrve calamo; tanto acerbiùs dolentiúsque tuli* (*b*) *exterum Typographum, quum recuderet ultimum, nec caviſſe, quin plurimis cujusque generis mendis id contaminaret, & mea tamen* (*c*) *verba, quibus* Typographica errata calamo correcta eſſe *admonueram, editioni ſuæ haud correctæ intexuiſſe. Ejuſmodi quidem nonnihil in iterandâ priore harum theſium editione peccârat* (*d*) *alius: qui ſuppreſſit verſus præmiſſos theſibus explicandis, & tamen hoc præfationis,* eas editas eſſe prout erant deſcriptæ verſibus, *ex editionis meæ verbis in ſuâ poſuit. ——— Illam notationem meam monendi ſunt, qui legent, ad* (*e*) *primam Oxonienſem ſpectare, cujus ipſe curam ſic emendandæ ſuſcepi; & orandi, ſiqui meorum quicquam recudent, ut, licèt excuſatas velint paucas maculas, quas humana infirmitas cavere prorſus nequit, incuriam tamen vitant, & cudendum, quàm poſſunt emendatiſſimè curent. Beatus* (*f*) *Irenæus cujusdam libri ſui adverſùs Valentinianos ſcripti exſcriptorem graviſſimè* per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & per adventum ejus ad judicandum vivos & mortuos adjurat, ut conferat, quod tranſcripſit, & ad exemplar, unde tranſcripſit, corrigat accuratè, adjurationémque iſtam ſimiliter

quelque chetif & ignorant imprimeur: Meſſieurs les Jurats en ſollicitent ledit Millanges, & luy donnent de beaux & amples privileges. Il dreſſa une des plus belles imprimeries de France, travaillant aſſiduement à la correction des livres, à avoir de beaux characteres tant Grecs que Latins, de maniere qu'il a été eſtimé l'un des premiers de ſon tems, & non en moindre reputation que Robert Eſtienne. Il a conſommé ſes années en cette honneſte occupation, ayant attiré le commerce de la librairie auparavant, & à preſent l'un des plus grands, qu'on y faſſe. Et pag 57 ad annum 1587. *Les livres de la bibliotheque de feu Mr. Vinet furent acheptez par la ville, mis es mains du ſieur Braſſier principal pour l'uſage du college, ſont à preſent es mains du principal, qui eſt aujourd'huy nommé le Sieur Balfour.*] *Juris Pontificii tomus 4. in duas partes diviſus: Burdigalæ, apud Jacobum Millangium Typographum regium. M. DC. XXIV.* in fol.

(*a*) *Johannis Rainoldi Angli ſex Theſes de ſacrâ Scripturâ & Eccleſiâ: Hanoviæ, apud Gulielmum Antonium, M. DC. III.* in 8. Lege pag. 473. uſque ad pag. 479. Hujus libri notitiam mihi impertivit ſacerdos reverendus Joannes Blackbourn, vir ob doctrinam, mores inculpatos, & intaminatam (quod rarum eſt) conſcientiam celebrandus; adhæc, quo nemo hujus, quod laudavi, muneris, nempe Typographicas librorum maculas eluendi peritior.

(*b*) Jacobus Stoër anno Domini 1598.

(*c*) Admonit. ad Lectorem. ſect. 8.

(*d*) Theophilus Regius, 1586.

(*e*) Oxon. apud Joſephum Barneſium. M. D. XCVI.

(*f*) Apud Euſeb. Eccleſ. Hiſtor. lib. 5. cap. 19.

liter tranſcriptam exemplari inſerat. *Utinam Typographi, conſcientiam ſuam adjuratricem loco Irenæi habentes, parem diligentiam, ac ille poſtulat, adhiberent in conferendis & corrigendis omnibus, quæ excudunt.* —— *Quòd ſiquis, ad lucrum attentior quàm ad officium, laboret, non ut maximo cum legentium fructu, ſed ut minimo cum ſumptu rem expediat; ego talem ejus ſobolem pro meâ reputari nolo.* —— *Iſta ratio me tuebitur, ut opus Typographicis mendis depravatum tanquam ſuppoſititium & alienum partum abdicem; vel admoniti indè Typographi transmarini correctiùs edant mea, ſi typis ea rurſum mandando ſe putârint facturos operæpretium.* —— *Valete: & hanc quoque admonitionem, ut Irenæus de ſuâ adjuratione rogavit, ſiquis fortè veſtrûm recudet theſes meas, unà quæſo excudite.* Ita *Rainoldus*: cujus ſummam in corrigendis typothetarum indiligentium mendis curam ſuâ laude debitâ fraudandam nequaquam duxi Pergo jam ad Catalogum, qui his Annalibus Typographicis finem imponet, deſcribendum.

Biblia Hebræa Rabbinica; 4 vol. *in domo Danielis Bombergi, operâ Cornelii Adelkind Levitæ.* (*a*) fol. *Die IV. menſis Tiſri.*	Venet.	1549.
Pſalm. Hebr. cum comment. R. Salomonis F. Sem. Tob. Athiah. (*b*) fol.	Venet.	1549.
Tobiæ liber Hebr. cum verſione Latinâ Seb. Munſteri. (*c*) 4.	Baſil.	1549.
Nov. Teſtam. Græc. ex bibliothecâ regiâ: *ex officinâ Roberti Stephani.* 12. *IV. Id. Octob.*	Lutet.	1549.
Idem: *excudebat* BENEDICTUS PRÆVOTIUS (& *apud Petrum Haultinum*). 12. *Idibus Martii.*	Lutet.	1549.
Idem: *apud Du Puys & Fezandat.* 12.	Paris.	1549.
Idem. (*d*) 8.	Baſil.	1549.
Idem, Gr. Lat. Eraſmi: *apud Granjon.* (*e*) 12.	Paris.	1549.
Pſalm. Gr. (*f*) 24.	Baſil.	1549.
Biblia Latina, cum ſcholiis Joan. Benedicti: *apud Carolam Guillard ſub ſole aureo, & Gulielmum Desbois in cruce albâ viâ ad divum Jacobum. Excudebat Carola Guillard.* fol.	Paris.	1549.

(*a, b, c, d, e, f,*) Long. Bibliothec. Sacr.

Biblia Latina: *apud Yolandam Bonhomme.* (*a*) 8.	Paris.	1549.
Eadem: *apud Theobaldum Paganum.* (*b*) 8.	Lugd.	1549.
Nov. Teſtam. Latin (*c*) 8.	Antv.	1549.
Idem, Eraſmi: *apud Seb Gryphium.* 16.	Lugd.	1549.
Et (*d*) 12.	Baſil.	1549.
Pſalmorum liber, Latinè, cum Flaminii explanatione, ac ejuſdem in pſalmos aliquot paraphraſi, & verſione pſalmorum triginta metricâ: *apud Audoënum Parvum.* 12.	Paris.	1549.
Biblia Bohemica. (*e*) fol. (*f*).	Pragæ.	1549.
Biblia Anglica fol.	Lond.	1549.
The book of the Common Prayer and adminiſtration of the Sacraments, and other rites and ceremonies of the Church, after the uſe of the Church of England: *in officinâ Edouardi Whitechurch.* (& ad finem(*imprinted in Fleteſtreet at the ſunne over againſt the conduyte, by Edward Whitechurche.* (*g*) fol. *The fourth days of May.*	Lond.	1549.
Horæ in laudem Virginis ſecundùm conſuetudinem Romanæ curiæ, cum vigiliis mortuorum, & nonnullis aliis; Græcè & Latinè. 12.	Paris.	1549.

Joan-

(*a, b, c, d, e, f,*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*g*) Hujus libri alia exemplaria vidi, *by Edward Whitechurch, the XVI. day of June, the year of our Lord* 1549. fol. quæ etiam inter ſe invicem diſcrepabant, tum in Florentium (quas vocant) literarum figurâ, tum in vocum nonnullarum orthographiâ, uti in S. Ambroſii Hymno, *earth, yearthe.* Vidi præterea editionem Wigornienſem in fol. characteribus paulò minoribus quàm Londinenſem; *The Boke of Common prayer. Wigorniæ, in officinâ Joannis Oswæni cum privilegio ad imprimendum ſolum.* 1549 *menſe Julio.* [Tum hæc in rubricâ; *Let everye ſoule ſubmyt hymſelf unto the authoritie of the higher powers. for there is no power but of God. The powers that be are ordained of God Whoſoever therefore reſiſteth the power, reſiſteth the ordinaunce of God.*] *Imprinted the XXX day of July, M. D. XLIX. At Worceſter by Jhon Oswen.* Regiâ authoritate pretium libri conſtitutum eſt; exemplar Londinenſe, *unbound not above the price of two shyllynges and two pence piece. And the ſame bounde in paſte or in boordes, not above the price of three shyllynges and eight pence the piece.* Exemplar Wigornienſe, *unbound two shyllynges and ſix pence, bound four shyllynges.*

Joannis Arborei commentarii in Proverbia Salomonis : *apud Joannem Roigny.* (*a*) fol. Paris. 1549.

Targum in Lamentationes Jeremiæ , per Joannem Quinquarboreum : *apud* MARTINUM JUVENEM. (*b*) 4. Paris. 1549.

Titelmann. in Ecclesiasten : *apud Audoënum Parvum.* (*c*) 8. Paris. 1549.

Thomæ à Campis opera : *apud Joan. Roigny.* (*d*) fol. Paris. 1549.

S. Thom. in Epistolas D. Pauli : apud Joan. Roigny. (*e*) fol. Paris. 1549.

Gabrielis Putherbei Turonici professione Fontebraldæi de tollendis & expungendis malis libris libri tres : *apud Joannem Roigny* 8. Paris. 1549.

Galen. de tuendâ valetudine, Græcè, studio Joannis Caji : *per Joannem Oporinum.* (*f*) 8. Basil. 1549.

Ejusd. de ratione curandi ad Glauconem libri duo , Latinè , interprete Martino Acakiâ Catalaunensi medico regio, cum ejus commentariis : *apud viduam Jacobi Gazelli.* 8. Paris. 1549.

Dioscoridis libri octo , Græcè & Latinè , cum castigationibus : *apud Petrum Haultinum* , *viâ Jacobæâ , sub signo caudæ vulpinæ* ; vel *impensis viduæ Arnoldi Birckmanni* ; & ad finem , *excudebat Benedictus Prevost in vico Frementello , sub signo stellæ aureæ.* (*g*) mense *Augusto.* Paris. 1549.

Pla-

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 9.

(*b*) Ibid. pag. 20. & Caille. p. 124.

(*c*) Bibliothec. Cordesian. p. 27.

(*d*, *e*,) Caille. p. 97.

(*f*) Lege Caium de libris propriis. p 12.

(*g*) *Typographus lectoribus. Cùm Dei benignitate consecutus essem, ut hæ literarum formæ, quas exculpsi, multis probarentur, hoc mihi studium fuit , ut optimum quemque librum in quamplurima exemplaria hâc scribendi ratione transfunderem. Initium itaque hujus rei à sacris* [Vide priùs Nov. Test. in 12. 1549.] *mihi faciendum putavi* &c: *Jacobus Goupylus consilium dedit, ut Dioscoridis libros ita exprimeremus , ut in angustum quoddam spatium contraherentur* &c. *Exemplaria ab aliis excusa cum multis veteribus libris manuscriptis contulit; locósque omnes , qui perversè descripti aut deficientes essent; asterisco annotavit, ut eos postea restitueret. (ea enim libros castigandi ratio potior ei visa est , quàm ut ea , quæ jam recepta essent , induceret). Id autem quantâ fide ac diligentiâ ab eo sit præstitum,* ta-

Platonis Hipparchus, Amatores, & Theages; Græcè: *Excudeb. Christianus Wechelus* 4 Paris. 1549.

Dexippi Philosophi Platonici Jamblichi discipuli, in defensionem prædicamentorum Aristotelis adversùs Plotinum Porphyrii præceptorem Platonicæ Disciplinæ Propugnatorem, Quæstionum Libri III. Latinè nunc primùm conversi atque in lucem editi, Joanne Bernardo Feliciano authore: *apud Vascosanum.* 8. Paris. 1449.

Jac Lodoici Strebæi in tres priores libros Aristotelis ἠθικῶν Νικομαχείων commentaria: *apud Vascosanum.* Paris. 1549.

Aristotelis Politica ab Jac. Lodoico Strebæo è Græco conversa: *apud Joannem Roigny; excudebat Matthæus David.* 4. *Nonis Januarii.* Paris. 1549.

Aristotelis vel Theophrasti de coloribus libellus, Græcè, cum Simonis Portii Latinâ versione, & commentariis, & præfatione de coloris naturâ: *apud Vascosanum.* 8. Paris. 1549.

Pet. Rami Institutionum Dialecticarum Libri tres; postrema editio: *apud Joannem Roigny.* (*a*) 8. Paris. 1549.

Plinii Naturalis Historiæ Liber decimus septimus: *apud Vascosanum.* 4 Paris. 1549.

Artis metiendi seu Geometriæ liber, ex Gregorii Reischii Margaritâ Philosophicâ: *apud* GUIL. MORELIUM *sub imagine D. Stephani ex adverso scholæ Remensium.* 4. *excudebat Guil. Morelius Idib. Decembr.* Paris. 1549.

Plutarch. εἰ καλῶς εἴρηται τὸ Λάθε βιώσας· περὶ φιλοπλουτίας πότερον τὰ τῆς ψυχῆς ἢ τὰ σώματος πάθη χείρονα. Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1549.

Pu-

videbitis in castigationibus, quas in hunc auctorem scripsit. Vos igitur his nostris laboribus interim fruimini, dum vobis expressam imaginem plantarum, de quibus in hôc auctore tractatio est, apparamus. Valete.

(*a*) De his Institutionibus, lege, quid priùs dictum sit ad Ram. Animadvers. Aristotel. 1548.

Publii Syri Mimi, auctiores & ordine commodiori quàm hactenus descripti, ac Latinâ Erasmi & Gallicâ explicatione ad puerorum captum accommodati: *apud Guil. Morelium.* 8. *Idibus Juniis.*	Paris.	1549.
Columell. de cultu hortorum: *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1549.
Thucydid. Liber secundus & tertius, Græcè; uterque seorsim: *apud Vascosanum.* 4.	Paris.	1549.
Fenestell & Pompon. Læt. *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *Calendis Febr.*	Lutet.	1549.
P. Cornelii Scipionis Æmiliani Africani minoris vita, vel ejus dispersæ potiùs reliquiæ ex multis probatissimorum authorum scriptis in modicum quoddam corpus redactæ per Antonium Bendinellium Lucensem: *Laurentius Torrentinus excudebat.* 8.	Florent.	1549.
Pauli Jovii Vitæ duodecim Vice-Comitum Mediolani principum; ex Bibliothecâ Regiâ: *ex officinâ Rob. Stephani.* 4.	Lutet.	1549.
Georg. Merul. de gestis ducum Mediolanensium sive de antiquitatibus Vicecomitum: *ex officinâ Rob Stephani* (a) 4.	Paris.	1549.
Instructions sur le faict de la Guerre, extraictes des Livres de Polybe, Frontin, Vegece, Cornazan, Machiavelle, & plusieurs autres: *de l'imprimerie de Michel Vascosan.* (a) fol.	Paris.	1549.

Com-

(a) Almeloveen. de Vit. Stephanor. Ind. p. 9

(b) Privilegium regium conceditur Galioto du Pré & Michaeli de Vascosan. Hæc editio in fol. non memoratur in Bibliothecâ Antonii du Verdier. Huic præfigitur sequens præfatio. *Quand Messire Guillaume du Bellay Seigneur de Langeay, chevalier de l'ordre, Lieutenant du Roy à Turin deceda* [nempe ann. 1543.], *il laissa une tres-belle librairie garni d'un grand nombre de volumes Grecs, Latins, & Francois; tous de bonne estoffe, qu'il avoit assemblez de toutes parts avec une merveilleuse despense. Mais sur tous il en y avoit deux en la masse, qui luy avoient plus cousté que le reste —— l'un estoit l'histoire des Francois, qu'il escrivoit en Latin, qui estoit desja bien advancée, laquelle le feu roy luy avoit commandé traduire en nostre langue. L'autre estoit le present traicté de la Guerre, sur lequel plusieurs de ses serviteurs tesmoignent l'avoir veu besongner. Et l'un d'eux en apporta tost apres un double*

à

Compendiosa rerum memorandarum descriptio, ex immensis Francisci Patritii Senensis, de regno déque institutione Reipublicæ, voluminibus deprompta ; cui additur codiculus de institutione principis Christiani, ex Libro Erasmi novissimè excerptus : *apud Audoënum Petit.* 12. . . Paris. 1549.

Aristotelis Rhetorica, Græcè, & seorsim Latinè, Hermolao Barbaro interprete : *apud Vascosanum.* 8. . Paris. 1549.

Jacobi Brocardi in tres libros Aristotelis de arte Rhetoricâ Paraphrasis : *apud* JACOBUM DUPUYS, *sub insigni Samaritanæ, in vico D. Joannis Lateranensis* 8. . Paris. 1549.

Lysiæ defensio super cæde Eratosthenis adulteri, Latinè, Renato Gulonio interprete, cum scholiis Antonii Bellaudi Grasseni : *apud Gul. Morelium.* 4. . . Paris. 1549.

Luciani Charon sive contemplantes, Græcè : *Excudeb. Christianus Wechelus.* 4. Paris. 1549.

Georgii Acanthii Kelhaimanni partitiones in Ciceron. Rhetoric. ad Herenn. nunc primùm & scriptæ & in lucem editæ : *ex officinâ Johannis Oporini.* 8. *Mense Junio.* . . Basil. 1549.

Ciceronis Orationes tres ; una ante exilium cum Myliandri Tigurini notis ; duæ post reditum, altera in senatu, cum schol. Jacobi Bugelii ; altera ad Quirites, cum schol. Barth. Latomi ; additis in easdem singulis Xichonis Polentoni Patavini & Joan. Sturmii argumentis : *apud Thomam Richardum.* 4. . Paris. 1549.

Ejusd.

à certain personnage, lequel ——— a donné ce livre à l'imprimeur pour le publier, mais tout en la forme qu'il est venu en ses mains, c'est a dire sans porter en teste le tiltre de celuy, qui l'a faict &c. De authore hujus libri dubitatur. Franciscus à Cruce-cenoman. in sua bibliothecâ sic concludit ; *je n'asseure pas que ce soit de luy* [Guillaume du Bellay] *&* *aussi je ne l'improuve pas.* Lege plura de incerto hujus libri Scriptore, & de morte ac ætate Gulielmi du Bellai in *Dictionaire de Bayle.*

Ejusd. Offic. Cat. Læl. Paradox. & somn. Scip. additis variis lectionibus è Libris Manuscriptis & ex ingenio: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *XII Cal. Decemb* . Lutet. 1549.

Ejusd. Tusculan. Quæstionum Libri V. ad vetustiss Exemplar Manuscriptum summâ diligentiâ correcti & emendati; cum comment. G. Vallæ, Ph. Beroaldi, & Joach. Camerarii; ac schol. & var. lect. Erasmi, Jani Pagnini, & Paul. Manutii: *apud Vascosanum.* [vel *apud Jo. Roigny.*] 4. . . Paris. 1549.

Ejusd. Epistolæ familiares, cum Varior. commentariis: *apud Audoënum Parvum, excud. Benedictus Prevost* fol. . Paris. 1549.

Ejusd. Cato major: *apud Vascosanum* 4. Paris. 1549.

Senecæ Declamationes cum Rod. Agricolæ comment. *apud Vascosanum* (*a*) fol. Paris. 1549.

Quintiliani Institut. Orator. Libri XII. cum Pet. Gallandii Argumentis, & annotat. Pet. Mosellani in Libr. septem priores, Jo. Camerarii in primum & secundum, Ant. Pini in tertium; Ejusd. Quintiliani Declamationes; & L. Ann. Senecæ Declamationes cum Rod Agricolæ commentariis: *apud Vascosanum.* fol. Paris. 1549.

Epistolæ Sapientum, scil. Solonis, Thaletis, Chilonis, Pittaci, Cleobuli, Periandri, Anacharsidis, Epimenidis, Pherecydis; Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium.* 4 *Idib. Jun* Paris. 1549.

Epistolæ Phalaridis, Græcè [*Idib. Jun.*] & Latinè [*Cal. Septemb.*] Francisco Aretino interprete: *apud Guil. Morelium.* (*b*) 4. Paris. 1549.

Ci-

(*a*) Bibliothec. Thuan. part. 2. pag. 252. At tamen puto has non seorsim prodiisse, sed simul cum Quintiliano excusas fuisse.

(*b*) Ad calcem G. Morelius lectorem sic affatur. *Has Phalaridis epistolas, sive Luciani sint, qui accommodatè ad ea quæ de Phalaride scripta erant, eas finxerit, ut sentit Politianus, sive alicujus alius Sophistæ, certè elegantes & variâ rerum Tractatione abundantes; eas, inquam, in codicibus variè descriptas comperi. Nam alius est earum ordo in codicibus Aldinis, alius in Florentinis, alius in iis quibus Aretinus usus est. Itaque nequis statim alia nactus exemplaria,* epifto-

Ciceronis Epiſtolæ aliquot in ſtudioſorum adoleſcentium uſum collectæ : *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1549.

Locorum in Ciceronis Partitionibus Oratoriis difficiliorum explicatio, exſcriptore Gulielmo Morelio : *apud Guil Morelium.* 4. Paris. 1549.

Æſopi Vita & Fabulæ, Gabriæ Fabulæ, Homeri Batrachomyomachia, Muſæus de Herone & Leandro, Agapetus, Hippocratis Jusjurandum, Græcè & Latinè ; Galeomyomachia, Græcè : *Excudeb. Benedictus Prævotius.* 12. *XII. Cal. Maji.* Paris. 1549.

Ariſtophanis Plutus, Græcè, cum Caroli Girardi Biturici Latinâ verſione & Commentariis : *Imprimebat Chriſtianus Wechelus ſibi & Mathurino Dupuys.* 4. Paris. 1549.

Sophoclis Tragœdiæ, Latinè, Vito Winshemio interprete : *Excudeb. Petrus Brubachius.* 8. Paris. 1549.

Callimachi Hymni, Græcè, cum ſcholiis Græcis : *apud Vaſcoſanum.* 4. Paris. 1549.

Oppiani Cynegetica, Græcè : *apud Vaſcoſanum.* 4. Paris. 1549.

Nicandri Alexipharmaca, Græcè, cum Jo. Gorræi Latinâ metricâ verſione & annotationibus : *apud Vaſcoſanum* 8. Paris. 1549.

Epigrammatum Græcorum Libri VII annotationibus Joannis Brodæi Turonenſis illuſtrati : *apud Hier. Frobenium & Nic. Epiſcopium.* (a) fol. Baſil. 1549.

Joan.

epiſtolas nobis prætermiſſas aut additas putet, collegimus indicem, ex quo, quæ quibus è locis requirendæ ſint, intelligi poſſit. Quoniam autem Florentinum exemplar, quo uſi ſumus, itémque Aldinum, corruptiora erant, aſteriſcos ad marginem aliquoties adſcribere ſumus coacti, ubi locus depravatus videbatur : ex conjecturâ enim nihil in Græcis immutare voluimus ; Latina enim ad Græca componenda nobis fuerunt Ex amicis quidam antiquum exemplar manuſcriptum pollicitus eſt : ubi habuerimus, emendatiorem librum foras dabimus. Interim qui nobis errores animadverſi ſunt, eos indicavimus, ne tua ſtudia remorarentur. Vale. 5. Cal Sept. 1549.

(a) De hâc editione lege Annal. Typograph. Tom. 2. p. 356 De ætate Brodæi (in quâ fallitur Gelenius) conſule *Dictionaire de Bayle.* & Elog. Scævol. Sammarthani.

Joan. Stobæi Sententiæ, Gr. Lat. per Conr. Gesnerum: *impensis Christophori Froschoveri, ex officinâ Joannis Oporini.* fol. . Basil. 1549.

Cyri Theodori Prodromi exulans amicitia, Gr. Lat. Conrado Gesnero interprete: *apud Guilielmum Morelium* 4. . Paris. 1549.

Virgilii opera & opuscula: *ex officinâ Roberti Stephani.* 12. . . Lutet. 1549.

Horatii poëmata, scholiis & argumentis ab Henrico Stephano illustrata: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. . . Lutet. 1549.

Juvenalis ac Persii Satyræ, annotatiunculis illustratæ: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. Lutet. 1549.

Persii Satyræ: *apud Gul. Morelium.* 4. Paris. 1549.

Horatii Epistolæ: *apud Vascosanum.* (*a*) 4. Paris. 1549.

Ovidii Opera Amatoria, cum comment. diversorum, & Jacobi Micylli retractatione aliquot locorum ex Metamorph. per Johannem Hervagium. fol. . Basil. 1549.

Enarratio Librorum Ovidii de Tristibus, & paraphrasis duarum Ovidianarum, Ajacis & Ulyssis, Orationum, à Vito Amerpachio conscripta, núncque primùm in lucem edita: *per Joannem Oporinum.* 8. . Basil. 1549.

Andreæ Dacti patricii & Academici Florentini poemata: *apud Laurentium Torrentinum.* 8. Florent. 1549.

Carmina quinque illustrium poëtarum, scil. Bembi, Naugerii, Castilioni, Cottæ, Flaminii: *apud Laurentium Torrentinum.* 8. Florent. 1549.

Alexandri ab Alexandro Jurisperiti Neapolitani genialium dierum libri sex: *apud Vascosanum* [vel *apud Audoënum Parvum.*] (*b*) 8. Paris. 1549.

Joan.

(*a*) Fabric. Biblioth. Lat. suppl. p. 91.

(*b*) Præmittitur Epistola ad lectorem data *ex officinâ nostrâ Calend. Jan. M. D. XLIX.* ubi hæc leguntur: *In his libris supra quadringenta loca emendavimus, propterea quod extrema manus authoris in illis desideratur.*

Joan. Tritem. de origin. gent. & princip. Bavarorum: *per Cyriacum Jacobum.* 4.	Francof.	1549.
Lucii Fauni liber de antiquitatibus Romanis: *apud Michaëlem Tramezinum.* 8.	Venet.	1549.
Lazari Bayfii lib. de re navali, vestiariâ, & vasculis; ac Ant Thylesii de coloribus: *ex officinâ Roberti Stephani.* 4. *Prid. Id. Septemb.*	Lutet.	1549.
Erasm. de civilitate morum: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *XIIII. Cal. Octob.*	Lutet.	1549.
Christoph. Hegendorphini Institutio, & Othonis Brunfelsii Paræneſis: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8.	Lutet.	1549.
Hebræa & Chaldæa nomina propria, quæ in Bibliis leguntur: *ex officinâ Roberti Stephani.* 4. *XIII. Cal. Mai.*	Paris.	1549.
Hebraïcarum Institutionum libri IIII authore S. Pagnino; ex priori parte R. D. Kimhi מכלול: *ex officinâ Rob. Stephani.* 4. *XIII. Cal. Maji.*	Lutet.	1549.
Alphabetum Hebraïcum: *apud Joan. Tornæsium.* 8.	Lugdun.	1549.
De ratione discendæ docendæque Linguæ Latinæ & Græcæ libri duo, Antonio Schoro authore: *in ædibus Wendelini Ribelii.* (a) 8.	Argentor.	1549.
Lippi Brandolini de ratione scribendi libri tres; item Viv. Erasm. Celt. & Hegendorphin. de conscribendis epistolis: *ex officinâ Joannis Oporini.* 4.	Basil.	1549.
Erotemata Chrysoloræ; de anomal. verbis, de Formatione tempor. ex Chalcondylâ; Gazæ liber quartus; de encliticis; gnomæ μονόστιχοι; Catonis disticha; erotemata Guarini; Græcè; disticha; erotemata Guarini; Græcè; item de Atheniensium tribubus & symmoriis: *apud Federicum Turrisanum.* 8.	Venet.	1549.

Com-

(a) Quæ proponuntur exercitamenta, sunt aliquot Ciceronis epistolæ, & Isocratis prima ad Demonicum oratio.

Commentarius G. Morelii de verbis anomalis: *apud Gul. Morelium*. 8. — Paris. — 1549.

Institutiones Linguæ Græcæ, Nic. Clenardo authore; pro cujus Meditationibus Latinis, Manuelis Moschopuli veteris Grammatici Græcum Librum περὶ σχεδῶν eruditiss. quo Græcia tota instituendis pueris uti consuevit, excudimus ad exemplaria Regiæ Bibliothecæ: *ex officinâ Roberti Stephani*. 4. *VI. Id. Novemb.* — Lutet. — 1549.

Nic. Clenardi Meditationes Græcanicæ in artem Grammaticam, in eorum gratiam, qui vivâ præceptoris voce destituuntur, & Literas Græcas suo ipsorum ductu discere coguntur; emendatiores: *ex officinâ Roberti Stephani*. 4. — Lutet. — 1549.

Etymologicum Magnum Græcè: *apud Federicum Turrisanum*. fol. — Venet. — 1549.

Elegantiar. L. Vall. Libri sex, carmine perstricti, cum brevissimis scholiis, Joan Roboamo authore: *ex officinâ Roberti Stephani*. 8. — Lutet. — 1549.

Petri Megangi Ninivitæ Grammatica Latina in carmen & Tabulas Graphicè concinnata: *apud Vascosanum*. 4. — Paris. — 1549.

Ejusd. Syntaxis Latina tam in carmen quàm in tabellas contracta: *apud Vascosanum*. 4. — Paris. — 1549.

Principia sive prima Linguæ Latinæ elementa: *ex officinâ Roberti Stephani*. 8. — Lutet. — 1549.

Les declinaisons des Noms & Verbes; la maniere de tourner les Noms, Pronoms, Verbes, Participes; des huict parties d'oraison; la maniere d'exercer les enfans a decliner les Noms & les Verbes: *de l'imprimerie de Robert Estienne*. 8. *au mois de Septembre*. — Paris. — 1549.

Dictionaire Francois-Latin: *de l'imprimerie de Robert Estienne*. fol. *XXVII. Juillet*. — Paris. — 1549.

Pentateuchus & quinque Meghilloth & Haphtharoth, Hebraïcè; editio rarissima, *Ty-*

pis Exigui Samuelis Hbaiim Germani. (*a*) 4. *imperante Solymano II.* . Constantinop. 1550.

Psalter Græc (*b*) 8. . Argentor. 1550.

Biblia Veteris Testamenti Græcè, juxta editionem Venetam; & Latinè, ex versione Complutensi; 4. Voluminib. *apud Nic. Brylingerum.* (*c*) 8. . . Lutet. 1550.

Novum Testamentum Græcum; ex bibliothecâ Regiâ, *ex officinâ Roberti Stephani*, *regiis Typis.* (*d*) fol. *XVII. Cal. Jul.* . Lugd. 1550.

Biblia Latina grandioribus nitidissimísque typis excusa, ad optima quæque veteris, ut vocant, tralationis exemplaria, duob. volum. *apud Sebastianum Gryphium.* fol. . Lugd. 1550.

Eadem, quinque volum. *apud Seb. Gryphium.* (*e*) 16. . . Lugd. 1550.

Eadem: *apud Juntas* (*f*) 4. . Venet. 1550.

Eadem, Tigurina: *apud Froschoverum.* (*g*) 4. Tigur. 1550.

Nov. Testam. Latin. Erasmi. (*h*) 12. Lugd. 1550.

Idem: *apud hæredes Simonis Colinæi.* 12. Paris. 1550.

Chaldæa Translatio Abdiæ & Jonæ, cum Johannis Merceri Latinâ versione & scholiis: *apud Martinum Iuvenem.* 4. . Paris. 1550.

Biblia Gallica, secundùm vulgatam editionem Latinam, quæ nuper Lovanii prodiit: *apud*

Bar-

(*a*) Long. Bibliothec. Sacr. p. 125. part. 1. ubi annus non indicatur; sed p. 479. part. 2. sub anno M D. L. recensetur.

(*b*, *c*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*d*) Adduntur marginibus variantes lectiones; initio, *Roberti Stephani* epistola Græcè & Latinè, S. Joan. *Chrysostomi* hypomnema de Evangelio, Canones Eusebiani, Index Testimoniorum ex veteri Testamento, *Henrici Stephani.* Græcum ad philotheum omnem poematium; singulis libris, procemia & vitæ SS. Evangelistarum & Apostolorum, ac capitula Librorum; fini, correctio erratorum numero undecim; plura tamen forsan lectori diligenti occurrent, *ex. grat* βιϐλία pro βιϐλία part. 2. pag. 11. lin. 30. 2 Timoth. c. 4. v. 13.

(*e*, *f*, *g*, *h*,) Long. Bibliothec. Sacr. &c.

Bartholomæum de Grave & ſocios. (*a*) fol.	Lovan.	1550.
Eadem, juxta Genevenſem tranſlationem; 2 Voluminib. *apud Angelinum Benoiſt.* Lugduni. 8. & (eadem forſan editio) 8. (*b*).	Baſil.	1550.
Biblia Germanica Joannis Eckii: *apud Weiſſenhovios.* (*c*) fol.	Ingolſtad.	1550.
Eadem, Joannis Dietembergeri. (*d*) fol.	Colon.	1550.
Biblia Helvetica: *apud Froſchoverum.* (*e*) 4.	Tigur.	1550.
Biblia Danica ad ductum verſionis Lutheri Germanicæ prioris, interpretibus Petro Palladio, Olao Chryſoſtomo, Joanne Synningio, & Joanne Machabæo, hortante Joan. Bugenhagio Pomerano: *apud Ludovicum Dieſt.* (*f*) fol.	Hafniæ.	1550.
Nov Teſtam. Italic. Bruccioli: *apud Guil. Rauillium.* (*g*) 16.	Lugd.	1550.
Nov. Teſtam. Suecic. ex verſione Amundi Laurentii (*h*) 4.	Holmiæ.	1550.
Pſalter. Linguâ Caſtellanâ: *apud Seb. Gryphium.* (*i*) 8.	Lugd.	1550.
Biblia Anglica per Mileſium Coverdale: *Typis Andreæ Heſter.* (*k*) 4.	Lond.	1550.
Nov. Teſtam. Anglicè. (*l*) 8.	Lond.	1550.
Concordantiæ Bibliorum Anglicorum: *apud Grafton.* (*m*) fol.	Lond.	1550.

CLE-

(*a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m,*) Long. Bibliothec. Sacr. —— Reverendus Joannes Herbert S. T. P. præbendarius Weſtmonaſterienſis, vir ſummâ eruditione paríque modeſtiâ præditus mihi nuper dixit ſibi viſa fuiſſe illa *Biblia Angl. per Mileſ. Coverdale, Edwardo VI regi dicata*; *in* 4. *Typis Andreæ Heſter.* 1550. Et ibid. in Miles. Coverdalii præfatione hæc occurrere: *Among the Greeks had not Origen a ſpecial tranſlation? Had not* VULGARIUS *one peculiar, & likewiſe Chryſoſtom? Beſide the ſeventy interpreters, is there not the tranſlation of Aquila, of Theodotion, of Symmachus, & of Sundry others? Again among the Latin men, thou findeſt, that every one almoſt uſed a ſpecial and ſundry tranſlation, for in ſo much as every biſhop had the knowledge of the tongues, he gave his diligence to have the Bible of his own tranſlation. The doctors, as Hiereneus, Cyprianus, Tertullien, S. Jherom, S. Auguſtin, Hylarius, and S. Ambroſe, upon diverſe places of the ſcripture read not the text all alike.* Hìc divinare:

CLEMENTIS ALEXANDRINI Opera, Græcè, è bibliothecâ Mediceâ, recensente Pet. Victorio: *excudebat Laurentius Torrentini.* fol. Florent. 1550.

Gregorii Nysseni adversùs eos, qui castigationes ægre ferunt, Oratio, Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium, ad scholas Coqueretias.* 4. *Calendis Decemb.* . . Paris. 1550.

Gregorii Nazianzeni de pauperibus amandis Oratio, Latinè, Petro Francisco Zino Veronensi interprete; Gregorii Nysseni in idem argumentum orationes duæ, Latinè, nunquam antehac neque Latinè excusæ, eodem interprete: *apud Vascosanum.* (*a*) 4. . Lutet. 1550.

Summa Conciliorum & Pontificum à Petro usque ad Paulum tertium; per F. Bartholomæum Carranzam Miranden. instituti S. Dominici Theologiæ professorem & regentem in Collegio sancti Gregorii in Valle Oletanâ: *apud Odoënum Parvum.* 8. . . Paris. 1550.

The exposytion of Daniel the prophete gathered out of Philip Melanchthon, Johan Oecolampadius, Chonrade Pellicane & out of Johan Draconite &c. by George Joye: *imprinted in Paules Church-yearde at the sign of the starre by Thomas Raynolde.* 12. . Lond. 1550.

De amplitudine misericordiæ Dei oratio, à Mar-

vinare nullo modo possum, quid sibi velit illa vox VULGARIUS. Hâc intelligi Vulgatam aut Vulgarem Latinam versionem, ut absurdè credam, nunquam adducar; nam ibi de Græcis, non Latinis, (quæ seorsim postea ponuntur) versionibus agitur; porrò nominis cujusdam proprii est ea terminatio, & aliis nominibus propriis (Origenis & Chrysostomi) adnumeratur. Certè dictionis *Vulgarius* pro *Vulgatâ Vulgarève* usus sonat adeò barbarè, ut Coverdalius, vir neutiquam ignarus, & episcopali (illis temporibus, cùm dignitas & meritum unà plerumque jungerentur) infulâ ornatus, vix tam incongruè & absonè scribere potuerit. Erat (ut docet Hieronymus in epist. ad Sunn. & Fretell.) editio τῆς ὁ κοινὴ seu vulgata, quæ à plerisque Λουκιανὸς (seu Λουκιανὴς) dicebatur; de quâ Usserius doctiss. in Syntagm. de Græc LXX. vers. (Lond 1655. in 4.) pag 71. differit. Sed, quâ Linguæ analogiâ aut rationis specie hæc appellari possit *Vulgarii translatio*, me prorsus ignorare fateor.

(*a*) Istas tres Orationes interpres Petro Contareno patritio Veneto dedicavit; præmissâ illi epistolâ *Patavii Pridie Cal Augusti M. D. XLVI.* datâ; his, *Patavii III. Id. August. M. D. L.*

Marſilio Andreaſio Mantuano Italico primùm ſermone conſcripta, nunc in Latinum converſa, Cælio Horatio Curione interprete; item ſermones tres Bernardini Occhini, de officio Chriſtiani principis, eodem interprete; item Declamationes quinque in aliquot D. Jacobi locos; ad Angliæ Regem Eduardum ſextum: *ex officinâ Joan. Oporini* (*a*) 8. *Menſe Maio.* Baſil. 1550.

Leonhardi Culmanni Chraylssheimenſis inſtructio, quomodo afflicti, ægri & morituri ſunt inſtituendi atque conſolandi: *apud Valentinum Neuberum.* 8. Norimb. 1550.

Calvini opuſculum de vitâ hominis Chriſtiani: *excuſum apud* JOANNEM CRISPINUM, *Conradi Badii operâ.* 8. *VIII. Calend. Julii.* Genev. 1550.

Ejuſd. de prædeſtinatione & providentiâ Dei: [*Typiis iisdem, quibus præcedens*]. 8. Genev. 1550.

Pſalterium, & Eccleſiaſtes, carmine Latino, per Helium Eobanum Heſſum: *Excudeb. Guil. Morelius.* 12. *Menſe Auguſto.* Lutet. 1550.

Pet. Lombardi Sententiarum Libri IV. per Joannem Aleaume Theologiæ profeſſorem reſtituti: *apud Jo. Roigny.* (*b*) 4. Paris. 1550.

Andr. Tiraquelli regii in ſenatu Pariſienſi conſiliarii tractatus, Le mort ſaiſit le vif: *apud Jacobum Kerver, ſub duobus Gallis in viâ Jacobæâ; excudebat Guil. Morelius Iacobo Kerver.* (*c*) 8. *Idib. Octob.* Paris. 1550.

Galen. περὶ τοῦ προγινώσκειν: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1550.

Caroli Stephani libri tres de nutrimentis, ad Bayllium inquiſitorem regium: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. Paris. 1550.

Ariſto-

(*a*) Ad finem adjicitur explicatio Pſalmorum 93. & 130. Johanne Witlingio authore.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 47.

(*c*) In initio, loco inſignis Typographici exhibetur Andreæ Tiraquelli icon, cum hôc ſymbolo, *Deus facientes adjuvat.* Ad calcem, Termini figura, cum hâc epigraphâ, *conſtituiſti terminos ejus* ex Job. c. 14. v. 5.

Ariſtotelis de Naturali Auſcultatione libri octo, Græcè, cum Latinâ verſione & commentariis Franciſci Vicomercati Mediolanenſis: *apud Vaſcoſanum.* fol. . . . Paris. 1550.

Ejuſd. Politica Latinè, Jacobo Lodoico Strebæo interprete; quibus acceſſit quid inter eundem Strebæum & Joach. Perionum non conveniat in Politicῶn Ariſtotelis interpretatione: *apud Vaſcoſanum.* 4. . . Paris. 1550.

Plinii Naturalis Hiſtoriæ liber decimus octavus: *apud Vaſcoſanum.* 4. . Paris. 1550.

Vitruv. Architectur. cum Gul. Philandri Caſtilionei Galli caſtigationibus, unà cum Frontin. de Aquæductib & Nicol. Cuſan de ſtaticis experimentis: *ex officinâ Knoblockianâ per Georgium Machæropœium.* 4. . Argentor. 1550.

Henr Glarean. Epitome de ſex Arithmeticæ practicæ ſpeciebus: *Excudeb. Stephanus Gravius.* 8. . . Friburg. Brisg. 1550.

Oront Fin. de Univerſali Quadrante: *ex officinâ Reginaldi Calderii & Claudii ejus filii.* 4. Paris. 1550.

Jo. Carionis Mathematici Buetickheimenſis Chronicorum libri tres in Latinum ſermonem converſi Hermanno Bonno interprete; Et appendix de rebus ab anno 1532. ad 1550. geſtis ex optimis quibusque hiſtoricis & Chronographis à G. Morelio excerpta; cum Catalogo regum, conſulum, Cæſarum, & Pontificum Romanorum: *apud Martinum Iuvenem*, [vel *apud Iacobum du Puis*]; *typis ſuis deſcribebat Guiliel. Morelius ſibi & Martino Iuveni.* (*a*) 12. *Calendis Mart.* . . Paris. 1550.

Xenophontis Hieron, Latinè, Joanne Fraxineo interprete: *apud* CHRISTIANUM WECHELUM. 4. . . . Paris. 1550.

Idem,

(*a*) Privilegium Regium Guil. Morelio datum eſt 7. Decembris 1547. Ejus epiſtola ad lectores Cal. Mart. 1550. data indicat hanc editionem, quam emendatiſſimè fieri potuit, emiſſam fuiſſe primis exemplaribus & poſterioribus aliquot collatis.

Idem, Gallicè, par Jaques Miſſant de Dieppe : *par Martin le Ieune.* (*a*) 8.	Paris.	1550.
L. Flori de geſtis Romanorum libri IIII; Sext. Ruf. de Hiſtor. Roman. Epitome ; Meſſal. Corvin. de progenie Auguſti : *apud Vaſcoſanum.* 4.	Paris.	1550.
L. Flori Epitome in primam Livii decadem ; cui acceſſit breve compendium à captâ Trojâ ad ſecundæ decadis tempora : *è Typographiâ Lodoici Begatii, ad inſigne phœnicis, ex adverſo collegii Remenſis.* 4.	Paris.	1550.
Feneſtell. & Pompon. Læt. *apud Viduam Mauricii à Portâ.* 4.	Paris.	1550.
Iidem, ſed ſeorſim : *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1550.
Cæſaris Commentariorum de bello Gallico libri octo : *apud Vaſcoſanum.* 4. [vidi exemplaria quæ habent 1551.]	Lutet.	1550.
Paul. Æmyl. de rebus Geſtis Francorum, cum Jo. Tilii de Francorum regibus Chronico: *ex officinâ M. Vaſcoſani.* fol.	Lutet.	1550.
Arnold. Ferroni Burdigalenſis de rebus geſtis Gallorum libri IX, ad Paul. Æmylii Hiſtoriam additi, uſque ad Henr. II. *apud Vaſcoſanum.* fol.	Lutet.	1550.
Ejuſdem iidem : *apud Vaſcoſanum.* 8.	Paris.	1550.
Paul. Jov. de vitâ & geſtis Alfonſi Ateſtini Ferrariæ principis : *excudebat Laurentius Torrentinus.* fol.	Florent.	1550.
Hiſtoria Hugonis Falcandi Siculi de rebus geſtis in Siciliæ regno, jam primùm typis excuſa, ſtudio & beneficio Matthæi Longogæi Sueſſionum pontificis ; huc acceſſit Gervaſii Tornacæi Sueſſionenſis in librum præfatio & encomium Hiſtoricæ lectionis : *apud Mathurinum Dupuys* [cui conceditur privilegium] ; *excude-*		

bat

(*a*) Biblioth. Verdier.

bat Guil. Morelius impensis Mathurini Du Puys. 4. *Calendis Septemb.* . . Paris. 1550.

Libri duo; Joannis Sturmii de Periodis unus; Dionysii Halicarnassæi de Collocatione verborum (Græcè) alter: *apud Wendelinum Ribelium.* (*a*) 8. . . Argentor. 1550.

Isocratis Orationes, partim doctorum virorum operâ, partim meliorum exemplarium collatione, nunc demum multo quàm antea emendatiores excusæ; quibus jam quoque præter aliorum editionem accesserunt ejusdem Isocratis Epistolæ; atque Harpocrationis & Suidæ difficiliorum apud eundem locorum explicatio; Græcè: *apud Mich. Isingrinum.* 8. Basil. 1550.

Demosthenis de falsâ legatione contra Æschinem Oratio, Græcè: *apud Wendelinum Ribelium.* 8. . . Argentor. 1550.

Lucian. de non facilè credendo calumniæ, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4. . Paris. 1550.

Audomari Talæi Academia; Ciceronis Academicarum Quæstionum libri duo cum Audom. Talæi commentariis: *ex Typographiâ Matthæi Davidis.* (*b*) 4. *Idibus Maii.* . Paris. 1550.

Ciceronis pro A. Licinio Archiâ poëtâ oratio: *ex officinâ Joanni Loëi.* 8. . Antverp. 1550.

Ejusd. de Oratore dialogi tres: *apud Vascosanum.* 4. . . Lutet. 1550.

Ejusd. Philippicæ: *apud Vascosanum.* 4. Lutet. 1550.

Ejusd. Epistol. Familiar. [*Non. Dec.*] cum P. Manut. schol. [*VIII. Cal. Dec.*] 8. *ex officinâ Roberti Stephani.* . . Paris. 1550.

Ejusd. Epistola nona ad P. Lentulum, dia-

lecticis

(*a*) Præmittitur Joan. Sturmii ad Elizabetham Henrici VIII. filiam epistola; in quâ Aschamum laudat.

(*b*) Audom. Talæus in suis ad Cardinalem Lotharingum epistolis Petri Rami meminit, quem *Aristotelicæ oppressionis invidiâ* agitatum Cardinalis liberaverat.

lectici rerum summis breviter illustrata : *apud Vascosanum*. 4. . Lutet. 1550.

Ejusd. de Fato liber, Pet. Rami prælectionibus explicatus : *apud Vascosanum*. 4. Lutet. 1550.

Ejusd. Somnium Scipionis, Pet. Rami prælectionibus explicatum : *ex Typographiâ Matthæi Davidis*. 4. *Idibus Maji*. . Paris. 1550.

Ex Cicerone insignium sententiarum compendium, authore Petro Lagnerio Compendiensi : *apud Carolum Perier ; excudebat Benedictus Prevotius*. 12. . . Lutet. 1550.

Caroli Sanctomarthani in Margaritæ Navarrorum reginæ obitum funebris oratio ; accessere eruditorum aliquot virorum in eandem epitaphia : *ex officinâ Reginaldi Calderii, & Claudii ejus filii*. 4. . . Paris. 1550.

Ejusd. eadem ab ipso Gallicè versa ; Epitaphes de la dicte Dame par aulcuns poetes Francois : *par Regnault Chauldiere, & Claude son fils*. 4. *La vingtiesme d'Apvril*. . Paris. 1550.

Homeri Ilias & Odyssea, Græcè, cum GRÆCIS EUSTATHII SCHOLIIS, & Græco Matthæi Devarii in eadem INDICE ; quatuor voluminibus : *apud Antonium Bladum impressorem cameralem* (a) fol. . Rom. 1550.

Ari-

(a) Hæc editio primùm incœpta est Romæ M. D. XLII. communita tribus privilegiis, primo imperatoris Caroli V. Benedicto Giuntæ & sociis Typographis dato ann. 1544. secundo regis Francorum Henrici II. Nicolao Majorano Typographísque, quorum operâ uteretur, dato ann. 1548. tertio Julii papæ III. Benedicto Giuntæ & sociis Typographis dato ann. 1550. Editionem Julio papæ III. dedicat Nicolaus Majoranus, qui epistolam præfixit cum dissertatione de Homero & Eustathio. *Lucubrationes* (ait Majoranus) Eustathii *in Homerum injuria temporum ad eam jam paucitatem redegerat, ut duo tantùm, de quibus nos compertum haberemus, superessent : quorum alterum sanè emendatissimum ac perfectius in bibliothecâ Nicolai Rodulphi Cardinalis spectatæ probitatis & doctrinæ, quocum ego annos multos familiarissimè fui, unà cum cæteris ejus generis scriptoribus Græcis quàm plurimis summâ curâ ac diligentiâ asservabatur ; quos vir ille amplissimus ac munificentissimus atque bonarum literarum literatorúmque omnium amator, fautor, adjutor, ingenti precio summóque studio undecunque comparaverat. Hic ergo cùm semper id spectâsset, quibus rationibus bonarum literarum studiosis commodaret, exemplar Eustathii libentissimè tradidit. Nec huic operi defuit & ipse de literis optimè meritus Marcellus Cervinus Cardinalis, vir* in-

Ariſtophanis Comœdiæ XI., Græcè; comœdiarum Catalogum verſa pagella indicabit: *apud Chriſtianum Wechelum* (*a*) 4.	Paris.	1550.
Homeri Ilias, Latino carmine reddita, Helio Eobano Heſſo interprete: *apud Joannem Roigny; excudebat Guil. Morelius.* 12. *Calendis Jul.*	Paris.	1550.
Theocriti Idyllia Græcè cum Eobani Heſſi Latinâ metricâ verſione; & brevi Græcâ diſſertatione de Doricâ dialecto præfixâ: *apud Guil. Morelium.* 4. . .	Paris.	1550.
Horatii Ars poëtica, cum Jac. Grifoli interpretatione. 4. . .	Florent.	1550.

Te-

integerrimus atque innocentiſſimus; qui cùm multiplici literarum cognitione excellat, jamdiu in eam curam præcipuè incumbit, ut libros veterum aut jam ſitu ac vetuſtate corruptos inſtauret, aut propter exemplarium paucitatem periclitantes coëmat undique, & ad publicam hominum utilitatem in Vaticanâ bibliothecâ, quæ ejus curæ commiſſa eſt, ſervandos curet. Is etiam, ut hæc Euſtathii monumenta in lucem prodirent, non ſolùm ſtudio & auctoritate, ſed etiam pecuniâ editionem operis adjuvit. Neque ſuam hâc in parte liberalitatem deſiderari paſſus eſt Bernardinus Maffeus cardinalis, vir ſingulari cùm doctrinâ tum probitate. Quantum verò ego in hôc opere modò publice in Romano gymnaſio, modò intrà privatos parietes deſudaverim, quámque multos & graves labores exhauſerim, iis omnibus, qui non Euſtathio, ſed Homero etiam ipſo jam emendatiſſimo utentur, judicandum relinquo. Præmiſſa eſt etiam ad ſtudioſos epiſtola; in quâ, *ex omni* (ait) *librorum copiâ, quæ nobis facta eſt, emendatiſſimos quoſque ſumpſimus; & eos hominibus, quos ad hanc rem maximè idoneos judicavimus, deſcribendos emendandóſque mandavimus.* ——— Euſtathium *primum edere volui, qui ipſe primum poëtarum atque adeò ſcriptorum omnium interpretatus eſſet. Verumtamen cùm cuperem quamprimum hujus noſtræ induſtriæ aliquod exemplum & ſpecimen dare* ——— *optimum factu eſſe duxi, non expectare, dum opus abſolveretur; ſed primam quanque partem, ut ad juſti voluminis magnitudinem accederet, deinceps edere. Quod his quinque libris accidere perſpiciens, retinere eos diutius nolui. In quibus ſi homines noſtram diligentiam ſedulitatémque probabunt, eandem in reliquis, aut (ſi fieri poteſt) majorem agnoſcent. In primis autem vobis univerſi operis indicem dabimus, rem maximè utilem ac propemodum neceſſariam; quem ab homine valde erudito ſumméque induſtrio conficiendum curamus.* Editionis hujus volumen quinque primos Iliadis libros continet, characteribus ſanè elegantiſſimis excuſos; ſecundum, ejuſdem reliquos; tertium, Odyſſeam integram; quartum, Devarii indicem. Trium poſtremorum character primi charactere minutior & minùs ſpectabilis. Optandum profectò fuiſſet, ut opus tam eruditum typorum pompâ integrum abſolutum fuiſſet Ad tertii voluminis calcem: *Impreſſum Romæ apud Antonium Bladum Aſulanum & ſocios, Typis Joannis Honorii Manlienſis Salentini Bibliothecæ Palatinæ inſtauratoris. M. D. XLIX.*

(*a*) Hujus editionis Plutum tantùm vidi, ſed non dubito, quin reliquæ etiam prodierint. (Vide quæ notavi ad annum 1544) Puto equidem Wechelianas Ariſtophanis editiones, quæ ann. 1540. 1544. 1550. exhibent, fuiſſe non diverſas, ſed unam eandem, cujus exemplaribus varia anni notatio in titulo addebatur.

Terentii Heautontimorumenos : *apud Vascosanum.* 4 . .	Lutet.	1550.
Salmonii Macrini næniarum libri tres, de Gelonide Borsalâ uxore, quæ annos XXXX, menses II, dies XV. nata, obiit XIIII. Junii, anno M. D. XXXXX. *apud Vascosanum.* 8.	Lutet.	1550.
Sermonum liber unus ex Isocratis Oratione de regno, carmine Heroico, authore Joanne Blacco Dano : *ex officinâ Reginaldi Calderii, & Claudii ejus filii.* 4. .	Paris.	1550.
Proverbia Gallicana secundùm ordinem alphabeti reposita, & ab Joanne Ægidio Nucerienſi Latinis versiculis traducta ; correcta & aucta per H. Sussannæum : *ex officinâ Prigentii Calvarini.* 8. . .	Paris.	1550.
Hecuba d'Euripide traduite par Guil. Bouchetel : *impr. par Robert Estienne.* (*a*) 8.	Paris.	1550.
Erasmi Adagia : *apud Seb. Gryphium.* fol.	Lugd.	1550.
Alexandri ab Alex. genial. dier. libri : *apud Jo. Roigny.* fol. . .	Paris.	1550.
Prima Rudimenta in Linguam Hebræam nunc primùm edita, authore Rodolpho Bayno : *apud Christianum Wechelum.* 4.	Paris.	1550.
Alphabetum Hebraïcum : *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. . .	Paris.	1550.
Joannis Merceri tabulæ in Chaldæam Grammaticen, quibus ea continentur, quæcunque sunt ad Chaldæas Bibliorum paraphrases assequendas necessaria : *apud Martinum Juvenem.* 4.	Lutet.	1550.
Nic. Clenardi Meditationes Græcanicæ : *ex officinâ Roberti Stephani.* (*b*) 4. .	Lutet.	1550.

Al-

(*a*) Bibliotheq. Verdier.

(*b*) Hæc editio eadem est ac præcedens ann. 1549. nisi quòd in titulo & tribus sequentibus paginis non ubique in linearum dispositione aliisque levis momenti rebus conveniant.

Alphabetum Græcum, regiis trium generum characteribus postremò excusum: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. . Paris. 1550.

Andreæ Salernitani bellum Grammaticale: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *Nonis Octob.* Lutet. 1550.

Tho. Linacri de emendatâ structurâ Latini sermonis libri sex, emendatiores: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *VI. Id. Mar.* . Lutet. 1550.

Ejusd. Rudimenta Grammatices Latinè versa, interprete Georg. Buchanano: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. . . Lutet. 1550.

Joan. Despauterii Grammaticæ pars prima diligentissimè recognita: *ex officinâ Roberti Stephani.* 4 *Calendis April.* . Paris. 1550.

Ejusd. Syntaxis: *ex officinâ Roberti Stephani.* (*a*) 4. . . Lutet. 1550.

De Syllabarum quantitate, per Corderium: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *IIII. Non. Dec.* Lutet. 1550.

Cornelii Valerii Ultrajectini Grammaticarum institutionum libri quatuor nunc diligentius ab authore multis locis recogniti & aucti: *apud Vascosanum.* 4. . . Lutet. 1550.

Grammatica Latina Phil. Melanchthonis: *ex officinâ Roberti Stephani.* (*b*) 8. . Lutet. 1550.

Dictionarium Poeticum, quod vulgò inscribitur Elucidarius carminum: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *Prid. Cal. Octobr.* . Lutet. 1550.

Dictionariolum puerorum: *ex officinâ Roberti Stephani.* 4. *XV. Cal. Novemb.* . Paris. 1550.

Bi-

(*a*) Ad calcem verò sic: *excudebatur Lutetiæ anno M. D. LII. V. Calen. Jun. apud Carolum Stephanum, Typographum regium.*

(*b*) Ad calcem, *Excudebat Robertus Stephanus Parisiis anno M. D. XLVIII. IX. Cal. Febr.* Eadem sanè hæc, & præcedens ann. 1548. editio, nisi in solis annorum figuris.

Biblia Hebraïca : *in ædibus Antonii Justiniani, operâ Cornelii Adelkind.* (*a*) 4.	Venet.	1551.
Eadem. (*b*) 4.	Francof. ad Oder.	1551.
Pentateuchus Hebraïcus, & Latinus ex versione Seb. Munsteri, è Rabbinorum commentariis, annotationibus; item quinque parva volumina Hebr. & Latin. ex ejusd. versione: *ex officinâ Justinianeâ.* (*c*) 4.	Venet.	1551.
Targum Haggæi, cum Latinâ versione & scholiis Johannis Merceri: *apud Martinum Juvenem.* 4.	Paris.	1551.
Evangelium secundùm Matthæum, Hebraïcè; item septem psalmi pœnitentiales, & psalmus 119. & Oratio Danielis, & decalogus, Hebraïcè; curâ Johannis Quinquarborei: *apud Martinum Juvenem.* 8.	Paris.	1551.
Novum Testamentum Græcè, cum duplici Latinâ versione, Erasmi & veteris interpretis; item (Andr. Osiandri) Harmonia Evangelica, & index locupletissimus: *ex officinâ Roberti Stephani.* (*d*) 8.	....	1551.
Ecclesiasticus, Græcè, studio Joachimi Camerarii, cum ejusdem annotationibus. (*e*) 8.	Basil.	1551.
Biblia Latina: *apud Yolandam Bonhomme.* (*f*) 8.	Paris.	1551.
Et *apud Frelon.* (*g*) fol.	Lugd.	1551.
Et *apud hæredes Jacobi Juntæ.* (*h*) 8.	Lugd.	1551.
Et *apud Jacobum de Millis.* (*i*) 8.	Lugd.	1551.

Ea-

(*a*, *b*, *c*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*d*) Jacobus le Long in Bibliothec. Sacr. rectè observat in exemplaribus notari annum M. D. XLI. pro M. D. LI. Et in quibusdam (uti in eo, quod consului) abradi literam X. certum autem esse hanc editionem Genevæ prodiisse, *anno ipso* (sic affirmat Longus) *quo in hanc urbem se recepit.* In præfatione ad Lectorem huic editione affixâ, *brevium annotationum* meminit, *quales annos abhinc jam decem ediderat.* (De his vide Nov. Testam. Latin. 8. 1541.) Notatu id dignum est, quòd in hâc omnium primâ editione capita in versiculos dividantur. An verò anno 1551. Genevam Robertus Stephanus concesserit, dubito: Lege Histor. Stephanor. pag. 69. 70.

(*e*, *f*, *g*, *h*, *i*) Long. Bibliothec. Sacr.

Eadem, ex Hebræo & Græco, interprete Sebast. Castalione, cum ejusdem annotationibus; charactere cursivo: *sumptibus Jo. Oporini.* (*a*) fol.	Basil.	1551.
Psalter. Latin. ex Hebræo, interprete Wolfgango Musculo. (*b*) fol.	Basil.	1551.
Nov. Testam. Latin. cum scholiis Jo. Benedicti jam de integro recognitum. (*c*) 16.	Paris.	1551.
Biblia Gallica Genevensium: *apud Balthazarem Arnouillet.* (*d*) fol.	Lugd.	1551.
Et *apud Philibertum Rollet, & Joannem de Tournes.* (*e*) fol.	Lugd.	1551.
Et *typis Joannis Crispini.* (*f*) 4.	Genev.	1551.
Psalter. Gallic. ex Hebræo translatum à Ludovico Bude: *typis Joannis Crispini.* (*g*) 8.	Genev.	1551.
Nov. Testam. Gallic. Genevense: *apud Joannem Gerard.* (*h*) 16.	Genev.	1551.
Idem, ex recognitione Calvini, cum indicibus; minutiori Italico charactere: *de l'imprimerie de Thomas Gaultier.* 12.	à Londres.	1551.
Biblia Italica, Ant. Bruccioli. (*i*) 4.	Venet.	1551.
Nov. Testam. Italic. ex Græco recèns translatum à Maximo Theophilo, & dicatum Francisco de Medicis Etruriæ duci. (*k*) 16.	Lugd.	1551.
Biblia Germanica Lutheri. (*l*) fol.	Witteb.	1551.
Nov. Testam. Danicè, Joannis Michaëlis. (*m*)	Witteb.	1551.
Biblia Anglica ex translatione Thomæ Matthæi; cum præfatione Wilhelmi Tyndall initio Novi Testamenti adjectâ, prologis, & annotationibus: *typis Nicolai Hyl pro Abrahamo Vele.* (*n*) fol.	Lond.	1551.

Con-

(*a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n*) Long. Bibliothec. Sacr.

Concordantiæ magnæ à Francisco Arolâ recognitæ: *apud Gryphium.* (*a*) 4. . Lugd. 1551.

Eædem innumeris locis recognitæ à Joan. Gastio. (*b*) fol. . . Basil. 1551.

Pandecta legis Evangelicæ, Simone à Corroy Cælestino authore; item Monopanton, id est, unum ex omnibus D. Pauli epistolis per locos communes digestis, Dionysio Richel Carthusiano authore: *apud Joannem Roigny.* 12. Paris. 1551.

Psalterium paraphrasibus illustratum, Raynerio Snoygoudano authore: *apud Audoënum Parvum.* 12. . . Paris. 1551.

Justini Philosophi & Martyris opera, Græcè, ex bibliothecâ regiâ: *ex officinâ Roberti Stephani, regiis typis.* fol. . Lutet. 1551.

Basilii Magni oratio, quâ docet, quæ utilitas ex gentilium librorum lectione capi queat; Latinè: *apud Guil. Morelium.* 4. . . Paris. 1551.

Gregorii Nysseni, de iis qui adeunt Hierosolyma, opusculum; Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium.* 8. . Paris. 1551.

Joannis Damasceni in Theogoniam hymnus, Græcè: *apud Guil. Morelium* 8. Paris. 1551.

Joannis Chrysostomi de orando Deo libri duo, Græcè & Latinè Erasmo interprete, à Jacobo Tusano emendati: *apud Martinum Iuvenem.* 12. . . Paris. 1551.

Ejusd. aliquot Orationes Græcæ & Latinæ, ante hoc tempus Græcè nunquam editæ, Latinè tantùm semel; cum Epiphanii quâdam oratione, ac Historiâ de Jesu Christo; interpretibus Martino Cromero & Vito Amerpachio*: *per Ioan. Oporinum.* 8. . Basil. 1551.

Opuscu-

(*a*, *b*) Long Bibliothec. Sacr.

* Amerpachius dicit sibi & Oporino à Cromero datum fuisse emendandi, quæ ipsum fugerant, jus & negotium.

Opuſcule de St. Auguſtin de l'Eſprit & de la Lettre, traduit par Valentin du Caurroy : *de l'imprimerie de Vaſcoſan*. 4. .	Paris.	1551.
Titelmannus in Pſalmos : *apud Joannem Roigny*. (*a*) fol. . .	Paris.	1551.
Joan. Arborei commentarii in quatuor Evangelia : *apud Joan. Roigny*. (*b*) fol.	Paris.	1551.
Petri Lizetii Alverni montigenæ utroque jure conſulti, primi, dum hos libros componeret, officium præſidis in ſupremo regio Francorum conſiſtorio exercentis; nunc cùm in lucem edit, abbatis commendatarii S. Victoris, adverſùm pſeudo-evangelicam hæreſim libri ſeu commentarii novem, duobus voluminibus excuſi : *apud Michaëlem Vaſcoſanum*. (*c*) 4.	Lutet.	1551.

Petri Vireti de communicatione fidelium contra-

(*a*, *b*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 8, 9.

(*c*) Bibliotheq. du Verdier. *Lutetiæ*, 4. 1551. *apud Poncetum le Preux*. Nam Ponceto & Vaſcoſano privilegium conceſſum eſt. De Petro Lizet conſule *Jugemens des Scavans*. *Tom*. 1. *p*. 89. & *Dictionaire de Bayle*, ubi agitur de Bezæ Paſſavantio contra Lizetium ſcripto, & de duplici Lizetiani operis editione, ſcil. 4. *Lutetiæ apud Poncetum le Preux*. 1551. & 4. *Lugduni apud Sebaſtianum Gryphium*. 1552. In Dictionario ſupradicto, eorum operum à Lizetio compoſitorum, quæ in duabus illis editionibus continentur, mentio fit; quæ quia manca eſt, eáque tantùm in ſecundo volumine comprehenſa recenſet, catalogum hìc ſubjiciam, ex Pariſienſi editione; Lugdunenſem enim nondum vidi. *In primo volumine. Tractatus contra præcipuum pſeudo-evangelicæ ſectæ fundamentum, quinque libros continens. Tractatus de Catholicæ Eccleſiæ, & ſuorum judiciorum & decretorum authoritate. Tractatus de ſupremi Eccleſiæ verticis ſuorúmque decretorum authoritate. Exhortatio ad ſupremos aliósque regni Chriſtianiſſimi regios judices, ut pro virili pſeudo-evangelicum toxicum è Chriſtianiſſimâ republicâ extrudere ſatagant. Quæſtio, an Evangelicæ libertati adverſetur hæreticos Lutheranos à judicibus ſæcularibus ignis pœnâ plecti. In ſecundo volumine. Tractatus de nobilium eccleſiæ præceptionum utilitate, quin imo & neceſſitate, illarúmque aſtrictorio vinculo, ſex libros continens. Dialogus de ſacrorum librorum è Latino in vernaculum minimè probandâ verſione inter Pantharcheum & Neeterum. Tractatus de auriculari confeſſione, quam priſci exomologeſin dicebant. Tractatus de monaſtico inſtituto. Dialogus de hujuſce ſæculi cæcitate & circumventione inter ſpiritalem & mundanum.* Lizetiani ſermonis ſtylus à Latinitate purâ longè abeſt, Bezæque (in ipſius Paſſavantio) ſcommata meretur. Non poſſum tamen non obſervare, quantum inter Lizetium Romanæque eccleſiæ aſſeclas, & Calvinum Bezámque (vide, quid uterque ſcripſerit & ediderit ann. 1554.) ac pleroſque Genevenſium congregationum ſectatores conveniat *de hæreticis à civili magiſtratu puniendis*. Lizetius quidem rudiori craſſioríque oratione, Calvinus & Beza longè elegantiori terſioríque, ſed & hi & ille eandem cauſam eodem animo ſanguinario egerunt.

tra Papiſtarum ceremonias libellus : *ex officinâ Joannis Criſpini.* 8. .	Genev.	1551.
Joan. Calvini de ſcandalis libellus : *ex officinâ Joan. Criſpini.* 8. *Prid. Non. Mart.*	Genev.	1551.
Mutua miniſtrorum Tigurinorum & Calvini in re Sacramentariâ conſenſio : *ex officinâ Joan. Criſpini.* 8. . .	Genev.	1551.
Rudimenta Fidei Chriſtianæ, Græcè ; libellus nunc primùm in lucem editus : *apud Robertum Stephanum.* (*a*) 12. .	.....	1551.
Euricii Cordi Simeſuſii Botanologicon ; & Valerii Cordi Simeſuſii in Dioſcoridis libros annotationes : *apud Guil. Morelium.* (*b*) 12.	Paris.	1551.
Ori Apollinis Hieroglyphica , Græcè , & Latinè , Joan. Mercero interprete , cum ejuſd. obſervationibus : *apud Jacobum Kerver ; excudebat G. Morelius Jacobo Kerver.* (*c*) 8.	Paris.	1551.
Platonis Timæus , ſive de naturâ ; Græcè : *apud Guil. Morelium.* 4. .	Paris.	1551.

Ejuſd.

(*a*) Ad finem , Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον παρὰ Ῥωβέρτῳ τῷ Στεφάνῳ ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν αφνα , Ποσειδεῶνος μηνὸς πέμπτῃ ἐπὶ δέκα. Præfigitur Græca Typographi epiſtolâ , cum Græco Jambico carmine ad Chriſtianum lectorem. Adjiciuntur in fine Chriſtianæ aliquot preces Græcè , cum Pſalmis 89. & 3. ac oratione Dominicâ in Græcam poëſin verſis. Tacentur hujus Catechiſmi cùm author (Calvinus) tum interpres (Henr. Stephanus). In præfatione ſuâ , εὖ οἶδ᾽ ὅτι , Typographus ait , πᾶς ὁ ἀναγνοὺς αὐτὸ καὶ συνεὶς ὡς δεῖ , μεγίστην χάριν καὶ τῷ συντάξαντι , ὅστις ποτὲ ἐκεῖνος , ἦν , καὶ ἐμοὶ τῷ τυπώσαντι εἴσεται. De Græcâ hâc editione , plura poſtea dicentur ann. 1563. quo ab Henrico Stephano excuſa prodiit.

(*b*) Ex Valerii Cordi (qui obiit ann. 1544) epitaphio , quod in Botanologici fine habetur, comperio Valerium Euricii filium fuiſſe.

(*c*) Præmittitur hæc monitio , *Ad lectorem. Admonitum te velim in hâc Ori editione pleraque ſecus habere , quàm in prioribus ; idque propter oblatum nobis à doctiſſ. & diligentiſſ. homine Guil. Morelio vetuſtum hujus autoris exemplar manuſcriptum. Ex quo in primo libro (qui in eo tantùm , nec tamen totus deſcriptus erat) multa reſtituimus. Hoc tamen ſcito , ubi alia illìc lectio occurrebat, judicio adhibito nos eam ſecutos quæ potior videretur, adjectâ interdum margini vetuſti codicis lectione, ubi noſtra non diſplicebat. Illud inſuper es admonendus in vetuſto exemplari capitibus titulos non præponi , ſed ad marginem adſcribi.* &c. Hujus editionis calci adfiguntur eadem figura & epigrapha , quæ in And. Tiraquelli tractatu, *le mort ſaiſit le vif*, 1550.

Ejuſd. Alcibiades primus, vel de naturâ hominis; Græcè: *apud Vaſcoſanum.* 4. Lutet. 1551.

Ejuſd. Crito, ſive de eo quod agendum; Græcè: *ex officinâ Michaëlis Vaſcoſani.* 4. Lutet. 1551.

Ariſtotelis de mundo liber; Græcè: *apud Vaſcoſanum.* 4. Lutet. 1551.

Ejuſd. Oeconomica, Latinè, Gilberto Cognato Nozereno interprete: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1551.

Ejuſd. Categoriæ, Græcè, cum Græcis Simplicii in eaſdem commentariis, & Latinis Juſti Velſii Hagani ſcholiis: *apud Michaelem Iſingrinium.* (*a*) fol. *Die quinto Martii.* Baſil. 1551.

Compendium Phyſicæ Franciſci Titelmanni, ad libros Ariſtotelis de Naturali philoſophiâ utiliſſimum: *ex officinâ Viduæ Mauricii à Portâ* 4. Paris. 1551.

Joach. Perionii Oratio in Jac. Lod. Strebæum; Ejuſd. Orationes duæ pro Ariſtotele in Pet. Ramum: *apud Thomam Richardum.* 4. *IIII. Cal. Febr.* Paris. 1551.

La Theologie Naturelle de Raymond ſecond, compriſe en ſept dialogues de la nature de l'homme, traduicts de Latin en Francois par Jean Martin: *impr. par Michel Vaſcoſan.* (*b*) 4. Paris. 1551.

Hieronym. Cardan de ſubtilitate: *ex officinâ Michaëlis Fezandat & Roberti Granjon.* 8. Paris. 1551.

L'Hiſtoire naturelle des eſtranges poiſſons marins, avec la vraie peincture & deſcription

du

(*a*) Initio præfigitur Velſii ad Viglium Zuichemum Phryſium ſupremi Cæſareæ majeſtatis & ſecreti apud Bruxellam conſilii præſidem præfatio, Coloniæ Cal. Mart. M. D. LI. data; in quâ notat hæc Simplicii *commentaria, quæ Venetiis anno* 1499. *in lucem prodierunt, eſſe depravatiſſima.* Ad hujus Baſilienſis editionis calcem hæc leguntur; reliqua Simplicii ſcripta, ſcil. *comment. in Ariſtotel. auſcultat. phyſic.* & *in libros de cœlo*, & *in enchirid. ac epiſtolas Epicteti*, & *in Jamblich. de Pythagoric. ſectâ*: hæc *omnia, candide lector, multò quàm antea fuerint, caſtigatiora* ——— *daturi ſumus* &c. *Accepimus enim nuper ex Italiâ partim, partim á Conrado Geſnero, exemplaria ſuo planè nitori & integritati, innumeris etiam lacunis expletis, reſtituta* &c.

(*b*) Bibliotheq. du Verdier.

du daulphin, & de plusieurs autres de son espece, observée par Pierre Belon du Mans : *de l'imprimerie de Regnaud Chaudiere.* 4. | Paris. | 1551.

Orontii Finæi de speculo ustorio ignem ad propositam distantiam generante liber : *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. | Lutet. | 1551.

Ejusd. sphæra mundi sive Cosmographia quinque libris recèns auctis & emendatis absoluta : *apud Michaëlem Vascosanum.* (*a*) 4. | Lutet. | 1551.

Ejusd. eadem, Gallicè : *par Michel de Vascosan.* 4. | Paris. | 1551.

Ejusd. in sex priores Euclidis libros demonstrationes, cum Euclidis Græco textu, & Latinâ Barthol. Zamberti interpretatione : *apud Reginaldum Calderium.* 4. | Lutet. | 1551.

Joannis de Roias commentariorum in Astrolabium, quod Planisphærium vocant, libri sex nunc primùm in lucem editi : *apud Vascosanum.* 4. | Lutet. | 1551.

Gemmæ Frisii, Medici ac Mathematici, Arithmetica Practica, cum Jacobi Peletarii Cenomani annotationibus : *apud Gulielmum Cavellat.* 8. | Paris. | 1551.

Henrici Glareani Epitome de sex Arithmeticæ practicæ speciebus : *apud Gulielmum Cavellat ; excudebat Benedictus Prevotius.* 8. *III. Non. Januar.* | Paris. | 1551.

Algebræ compendiosa facilisque descriptio, authore Joanne Scheubelio Mathematicarum professore in academiâ Tubingensi : *apud Gulielmum Cavellat ; excudeb. Benedictus Prevotius.* 4. | Paris. | 1551.

Pomponii Melæ de situ orbis libri tres, accuratissimè emendati : *apud Vascosanum.* 4. | Lutet. | 1551.

Appiani Alexandrini Romanæ Historiæ, Græcè ; ex bibliothecâ regiâ : *curâ ac diligentiâ* Caroli Stephani, *typis regiis.* fol. | Lutet. | 1551.

Dio-

(*a*) Vidi exemplaria, quæ gerunt annum M. D. LII.

Dionis Nicæi rerum Romanarum Epitome, Græcè, authore Joanne Xiphilino; ex bibliothecâ regiâ: *ex officinâ Roberti Stephani Typographi regii, regiis typis.* 4. Lutet. 1551.

Eadem, Latinè, Gulielmo Blanco Albiensi interprete. (*a*) 4. . Lutet. 1551.

Sallustii Historiæ: *apud Sebastianum Gryphium.* 12. . . Lugd. 1551.

Theodori Bibliandri libri duo, de ratione temporum, & demonstrationibus Chronologicis: *ex officinâ Joannis Oporini.* 8. *Mense Martio.* Basil. 1551.

Petri Bembi Cardinalis Historiæ Venetæ libri XII: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*b*) 4. Lutet. 1551.

Pauli Jovii elogia virorum illustrium: *in officinâ Laurentii Torrentini.* fol. . Florent. 1551.

Jo. Tilii Chronicon de regibus Francorum: *apud Vascosanum.* 8. . Lutet. 1551.

Vincentii Lupani Commentarii de Magistratibus & Præfecturis Francorum: *apud* Gulielmum Nigrum; *excudebat Benedictus Prevost.* 8. . . Paris. 1551.

Apologia cujusdam Regiæ famæ studiosi contra Cæsarianos: *apud Carolum Stephanum Typographum Regium.* 4. . Lutet. 1551.

Eadem, Gallicè: *chez Charles Estienne imprimeur du Roy* 4. . Paris. 1551.

Le

(*a*) Absque Typographi nomine; sed non dubito, quin prodierit ex officinâ Roberti Stephani, cujus insigne Typographicum, scil. Oliva, præfigitur. Vidi exemplaria, quæ præferunt insignia Georgii Armeniaci Cardinalis, cui interpres Gul. Blancus suam versionem nuncupavit, epistolâ Romæ, VII. Cal. Martias, M. D. L. datâ. Dionis Nicæi epitome, Græcè, gerit insigne Typographicum regium

(*b*) Huic libro annexa est, in tabulis binis seorsim excusis, Epitome omnium ferè magistratuum reipublicæ Venetæ; *Parisiis ex officinâ Michaelis Vascosani. M. D. XXXIX.* Has digessit Joannes Boschæus à Mendrevilla, cùm Contareni de Magistratibus Venetorum liber in ipsius manus incidisset. Nondum tamen illius libri editio ulla mihi innotuit prior anno M. D. XLIII. quo anno Contarenum obiisse in Ricciolii Chronologiâ lego. Puto itaque aliquam priorem editionem ab illo antea publicatam fuisse.

Le Timée de Platon, avec notes; Trois Oraisons de Demosthene ; dittes Olynthiaques; Trois livres d'Isocrate, le premier à Demonique, le second à Nicocles, le troisieme intitulé Nicocles ou le Symmachique ; Deux livres de Xenophon, le premier de la Cyropedie, & les louenges d'Agesilaus ; le tout translaté de Grec en Francois par Loys le Roy, dit Regius : *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* (*a*) 4.	Paris.	1551.
Columella traduit en Francois par Claude Cotereau : *imprimé par Guillaume Morel pour Jacques Kerver Libraire.* 4. *le* 25. *de Sept.*	Paris.	1551.
Gnomologiæ & Similitudines ex Demosthenis orationibus & epistolis in certa virtutum ac vitiorum capita collectæ à Joanne Loïno Illesiensi ; Græcè & Latinè : *apud* SEBASTIANUM NIVELLIUM. 8.	Paris.	1551.
DIONIS CHRYSOSTOMI Orationes LXXX. GRÆCÈ: *apud Federicum Turrisanum.* (*b*) 8.	Venet.	. . . .
Ejusd. Oratio περὶ ἀπιςίας, Græcè & Latinè : (*c*) 8.	Norib.	1551.

Li-

(*a*) Omnia hæc seorsim excusa sunt. Ad finem Timæi Platonis, *imprimé à Paris par Michel de Vascosan le XXII. jour de Janvier. M. D. LII.* In Regio privilegio recensentur non tantùm opera supra-dicta, sed alia etiam à Ludovico Regio Gallicè versa; scil. *le Phaidon de Platon ; le livre d'Hippocrates de l'aer, des eaues, & differences des lieux, & parties du monde; Theophraste des vens ; & un abregé de la cosmographie tant ancienne que moderne;* [*sept Oraisons de Demosthene*, les trois Olynthiaques &] quatre Philippiques. Ad finem Xenophon des Louenges d'Agesilaus, *imprimé par Michel de Vascosan, le dernier jour d'Octobre M. D. L I.*

(*b*) Editio, quam vidi, nullum anni indicium præferebat; sed clariss. Fabricius in Biblioth. Gr. lib. IV. cap. X. p. 318. habet 1551. Forsan illi, quam consului, editioni deerant aliquot ad calcem pagellæ, in quibus & annus indicari, & Pontificis Senatûsque Veneti privilegia contineri poterant. Hanc editionem Federicus Turrisanus Rodulpho Pio Carpensi Cardinali commendat epistolâ præfixâ; in quâ Rodulphii Pii *patruum Albertum patrémque Leonellum* laudat; & *patrem suum Andream virum optimum, neque inter alios postremum, qui imprimendis libris tam Græcis quàm Latinis de re literariâ semper bene meritus est ; Aldúmque in primis affinem suum doctissimum atque eruditissimum virum*, quem [Piorum] *domus omnibus opibus studiísque complexa est, nequid ipsi deesset ad hujuscemodi imprimendi munus.* &c. *Institui*, addit Turrisanus, *facere id, quod hæreditarium accepi à patre meo optimo, ut nunc primùm typis nostris impressus prodeat jam in lucem Dion Chrysostomus Græcus orator insignísque philosophus nomini dicatus tuo* &c.

(*c*) Fabric. Biblioth. Gr. lib. IV. cap. X. p. 317.

Liban. de conſcribendis epiſtolis : *apud Morel.* (*a*) 8.	Paris.	1551.
Joannis Sturmii in Ciceronis partitiones Oratorias dialogi quatuor : *apud Vaſcoſanum.* (*b*) 4	Lutet.	1551.
In eaſdem Annotationes ex Audomari Talæi prælectionibus collectæ : *ex Typographiâ Matthæi Davidis.* 4.	Lutet.	1551.
Ciceronis Oratio pro Caio Rabirio, Pet. Rami prælectionibus illuſtrata : *ex Typographiâ Matthæi Davidis* 4.	Lutet.	1551.
Ejuſd. de optimo genere Oratorum liber, cum Achillis Statii Luſitani commentariis : *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1551.
Ejuſd. Paradoxa, Audomari Talæi commentationibus explicata : *curâ ac diligentiâ Caroli Stephani.* 4. *XIII. Calend. Januar.*	Lutet.	1551.
Ejuſd. Orationes Philippicæ cum notis Curionis ; His acceſſere Orationes quatuor ejuſdem argumenti ex Dione, eodem Curione interprete & explicatore : *apud Hieron. Frobenium & Nic. Epiſcopium.* fol.	Baſil.	1551.
Pet. Gallandii Oratio pro ſcholâ Pariſienſi contra novam Pet. Rami Academiam : *apud Vaſcoſanum.* 8.	Lutet.	1551.
Petri Meſtrei Oratio de laudibus D. Ludovici : *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1551.
Petri Bunelli familiares aliquot epiſtolæ : *curâ ac diligentiâ Caroli Stephani.* (*c*) 8. *XIII. Calend. Octobr.*	Lutet.	1551.
Anthologia epigrammatum, Græcè : *apud Aldi filios* 8.	Venet.	1551.

An-

(*a*) Catalog. libror. Jani Albini. p. 270.

(*b*) Hæc tamen editio (quam vidi) dialogos duos tantùm complectitur.

(*c*) Ex duabus epiſtolis (alterâ Caroli Stephani ad ſtudioſos adoleſcentes, alterâ Pauli Manutii ad Vidum Fabrum) huic editioni præfixis Petri Bunelli notitiam habemus.

Anthologia epigrammatum Luciani, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1551.
Anthologia epigrammatum Antipatri, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1551.
Virgilii Bucolica, cum notis Hermanni Torrentini: *excudebat Joannes Verwithaghen Typographus juratus & à Cæſareâ majeſtate admiſſus; cenſurâ ac nutu Symonis de Planco ab Aſperen ſubplebano eccleſiæ beatæ Mariæ Antverpienſis.* 8.	Antv.	1551.
Horatii Satyræ, & liber de Arte Poeticâ, ſeorſim: *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1551.
Terentii Adelphi: *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1551.
Mureti Annotationes in Terentii Andriam & Eunuchum, ſeorſim excuſæ: *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1551.
Terentii Comœdiæ, cum argumentis ex Donato, & verſuum generibus per Eraſmum: *ex officinâ Rob. Stephani Typographi regii*; [& ad calcem, *excudebat Rob. Stephanus Typographus regius, Pariſiis, ann. M. D. L. IIII. Cal. Decemb.*] 8.	Lutet.	1551.
Auſonii opera, diligentiùs iterum caſtigata, & in meliorem ordinem reſtituta: *apud Jacob. Kerver; excudebat Guil. Morelius ſibi ac Jac. Kerver.* (a) 12. *Calendis Iul.*	Paris.	1551.
Sententiæ Veterum Poëtarum per Georgium Majorem digeſtæ; & Ant. Mancinelli de poëticâ virtute libellus: *ex officinâ Roberti Stephani Typographi regii.* 8.	Lutet.	1551.
P. Lotichii Secundi Elegiæ & Carmina: *ex officinâ Vaſcoſani.* 8.	Lutet.	1551.

Jo.

(a) *Cardinali D. I. Bellaia Jacobus Gopulus S. ——— cùm Elias Vinetus Santonenſis bonarum artium profeſſor in collegio Burdigalæ regiâ benignitate conſtituto, homo ad utilitatem publicam natus, poemata ſuperiorum temporum inſcitiâ ſic neglecta videret, ut in his multa perverſa eſſent, incredibili diligentiâ omnia quæcunque eorum exemplaria extant, conquiſivit: ad quæ cùm poetam hunc accuratè recognoviſſet, mecum pro pari & inter nos mutuâ amicitiâ, quod præſtitiſſet, communicandum putavit, & etiam, ut ederem, permiſit.* &c.

Jo. Lod. Vivis exercitatio Linguæ Latinæ : *Excudeb. Dominicus Veraarduus*. 8. Lugd. 1551.

Ejusd. Introductio ad sapientiam, & alia aliquot opuscula Christiana ac erudita : *apud Antonium Vincentium ; excudebat Ioannes Frellonius*. 8. Lugd. 1551.

Ejusd. de Christianæ fidei veritate libri quinque : *apud Antonium Vincentium ; excudebat Ioannes Frellonius*. 8. . . Lugd. 1551.

Theodori Gazæ liber quartus, Græcè, cum Heliæ Andreæ Burdigalensis Latinâ versione & explanatione : *apud Vascosanum*. (*a*) 4. Lutet. 1551.

Institutiones Linguæ Græcæ, Nicolao Clenardo authore : *curâ ac diligentiâ Caroli Stephani*. 8. *Nonis Octobr.* . Lutet. 1551.

Joach. Camerarii Commentarii utriusque Linguæ, Græcæ & Latinæ : *per Ioannem Hervagium*. fol. . . Basil. 1551.

Jacobi Artisiani gymnasiarchæ Roiani prima Latinæ grammatices rudimenta : *apud* RICHARDUM BRITANNUM 8. . Lutet. 1551.

De Syllabarum & carminum ratione Compendium, authore Philippo Melanchthone : *apud Thomam Richardum*. 4. . Paris. 1551.

Maturini Corderii Liber de corrupti sermonis emendatione : *ex officinâ Roberti Stephani Typographi regii* [*Parisiis* 1550. sed ad calcem libri] *Excudebat Robertus Stephanus Typographus regius*. (*b*) 8. *Prid. Cal. Dec.* . Paris. 1551.

Bi-

(*a*) *Heliæ Andreæ in librum quartum Theod. Gazæ ad Sebastianum à Guichia præfatio.* —— *Jacobus Gopylus multùm me & libenter adjuvit, ut est librorum Græcorum sagacissimus indagator.* —— *Hunc librum Lutetiæ ab uno Jacobo Tusano regio Græcarum literarum professore semel tantùm publicè enarratum fuisse audio ; & Patavii ab uno item Lazaro Bonamico memini* &c. —— *Nactus codicem Græcâ exaratum arundine, & eum jam vetustatem aliquam præ se ferentem, ex eo Græcum Theodori contextum, ut erat ubique parum scienter impressus, aliquot locis emendavi, quanquam ne ille quidem satis emendatus erat. Sed quicquid immutavi, aut in illo ab impressis codicibus diversum reperi, ejus in meâ explanatione admonitum lectorem volui* &c. *Sic Latinum feci, ut, quoad ejus fieri potuit, verbum de verbo expresserim.* &c.

(*b*) Hinc colligitur Robertum Stephanum ante ultimum Novembris diem ann 1551.

Biblia Hebraïca 4 vol.: *ex officinâ Iustinianæâ.* (*a*) 18. . .	Venet.	1552.
Eadem, cum Commentario Germanico R. Nephthali ben Aser. (*b*) fol. .	Cracov.	1552.
Threni Jeremiæ, Hebraïcè: *apud Martinum Iuvenem.* 4. . .	Paris.	1552.
Iidem, Hebr. Gr. & Lat. ex duplici versione S. Hieronymi & Munsteri. (*c*) 8.	Basil.	1552.
Nov Testament. Græcè, antiquorum aliquot exemplarium collatione multo, quàm hactenus est editum, emendatius; cum locorum ex Veteri Testamento in Novo citatorum indice: *ex officinâ Ioannis Oporini.* 12. *Mense Augusto.*	Basil.	1552.
Biblia Latina, cum scholiis Joannis Benedicti: *apud Carolam Guillard & Gulielmum Desboys.* (*d*) fol. . .	Paris.	1552.
Sapientia Salomonis, Latinè, ex versione & cum scholiis Petri Nannii. (*e*) 4.	Basil.	1552.
Jonas, Latinè, ex versione Andreæ Placi. (*f*) 8. . .	Viennæ Austr.	1552.
Psalmi, Latinè & Gallicè [*VII. Apvril.*]; & eorundem summaria, Gallicè [*le douzieme de Iuin*]: *imprimè par Robert Estienne.* 8.	....	1552.
Nov. Testament. Latinè, cum figuris: *apud viduam Francisci Regnault.* (*g*) 16.	Paris.	1552.
Idem, ad Græcorum exemplarium fidem; ad veterem, atque ipsius Erasmi versionem, nec non & Tigurinam editionem, aliorúmque Latinorum codicum interpretationem recognitum,		

cum

1551. Parisiis non migrâsse, ibíque tunc adhuc Typographi regii munus obiisse. Notandum est hôc anno eum libros duos, scil. *Nov. Testam Gr. Lat* & *Rudiment. fid. Christian. Gr.* edidisse nullo urbis nomine adjecto; quorum hic finem accepit die Decembris decimo quinto. Neque forsan illos libros in publicum prodire passus est, antequam ad Genevenses se recepisset Verùm de hôc penès eruditum lectorem esto judicium.

(*a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, *g*) Long. Bibliothec. Sacr.

cum lectionibus diversis collectis ex variis Græcorum exemplaribus, & ephemeride historicâ seu calendario: *ex officinâ Joannis Crispini* 12. .... 1552.

Evangelium Marci, Latinè: *apud Oporinum.* (*a*) 8. . . Basil. 1552.

Nov. Testament. Latinè & Gallicè; cum Gallicis indicibus testimoniorum, vocum difficiliorum, rerum; & summariis: *de l'imprimerie de Robert Estienne.* (*b*). 12. . ... 1552.

Bi-

(*a*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*b*) Huic satìs prolixa adjicitur *Roberti Stephani* præfatio, in quâ hæc: *Voyant que l'impression Latine du Nouveau Testament qu'aviez eu de moy depuis dix ans en ca, avec quelques brieves annotations en marge* —— *avoit esté si bien receue* —— *je me suis addonné a reveoir iceluy Testament avec lesdictes annotations. Lesquelles ayant diligemment considerees avec gens fort exercitez es sainctes Escritures* —— *ay trouvé les choses non si bien ne si purement dictes, qu'il eust esté a desirer, a cause des temps pleins de tenebres plus grandes que jamais ne furent celles d'Egypte.* —— *Reduisant donc en memoire l'infinie bonté de nostre Pere, en ce qu'il m'a jecté hors de ces tenebres, & delivré des mains de mes ennemis* —— *je n'ay voulu r'imprimer l'ouvrage tel qu'il estoit* —— *mais par le conseil desdicts amis, ay escript des annotations toutes entieres, ou il n'y aura point ou bien peu d'obscurité, ne de meslange impure.* —— *Vray est que des ce temps la mesme je desiroye bien qu'il pleust au Pere de misericorde m'appeler à soy par sa saincte parolle* —— *Mais en partie par faulte de liberté, en partie aussi que je n'estoye pas encore tant advancé que pour faire office de bonne guide & seure, je ne satisfaisoye ne à moy ne aux autres. Cependant, je vous ay bien voulu bailler ceste nouvelle edition du Nouveau Testament: auquel pour toutes annotations m'a souffi en si petit volume, à costé de la translation Latine traduicte du Grec, mettre la translation Francoise aussi selon le Grec, laquelle sera comme une exposition pour la Latine.* —— *Et avons distingué tout iceluy Nouveau Testament comme par vers, à la maniere que tout le Vieil a esté escript & distingué, soit par Moyse & les prophetes compositeurs & autheurs, ou par scavans Hebrieux succedans.* — *En la fin du livre, trouverez aucunes manieres de parler & certains mots exposez plus au long, qu'on n'eust peu faire en si petite marge* —— *Apres lesquels a esté adjoustée une table* &c. Idem Robertus Stephanus in præfatione Novo Testamento Gr. Lat. [1551. in 12] præfixâ, sic: *Quum nobis in animo esset Novum Testamentum, ut est à veteri interprete Latinè redditum, excudere, adjectis tantùm brevibus annotationibus* —— *quales abhinc annos jam decem edideramus; ecce amici aliquot, singulari veréque Christianâ eruditione prædìti, consilium meum sibi probari negant; esse enim illas annotationes partim breviores justo, partim etiam hujusmodi in quibus major Evangelicæ doctrinæ puritas desiderari possit. Horum consilio quum parendum esse ducerem, operæ pretium me facturum putavi, si pro illis brevibus, quas olim à me accepisti, annotationibus, tibi nunc alias, quæ pleni perfectique commentarii vice esse possent, in proximum annum præpararem. Interim accipe à me hoc Novum Testamentum* —— *quod per quosdam* (*ut vocant*) *versiculos distinximus, vetustissima Græca Latináque ipsius Novi Testamenti exemplaria secuti* &c. Ex duabus illis præfationibus colligi facilè potest, Robertum Stephanum jam diu in animo habuisse suam à Papistis ad Genevenses defectionem: eúmque suam Novi Testamenti (1551. in 12.) editionem non vulgâsse, antequam in tutum locum ab inimicorum suorum malevolentiâ, & (ut aiunt) extra teli jactum se recepisset.

Biblia Gallica Genevensia, 4 vol. *apud Philibertum Hamelin.* (*a*) 8. . . . Genev. 1552.

Et 2 vol. *apud Joannem Crispinum.* (*b*) 8. eadem forsan editio. Genev. 1552.

Les Proverbes, Ecclesiaste, Cantique, Sapience, Ecclesiastique: *de l'imprimerie de Robert Estienne.* 8. . . .. 1552.

Sommaires & briefs recueils en forme d'exposition du contenu és chapitres des livres de la Bible [du Vieil Testament]: *par Philbert Hamelin.* 12. . . Genev. 1552.

Biblia Germanica sive Helvetica: (*c*) fol. Basil. 1552.

Eadem: *apud Froschoverum.* (*d*) 4. Tigur. 1552.

APOLINARII INTERPRETATIO Psalmorum, GRÆCÈ, versibus Heroicis; ex bibliothecâ regiâ: *apud* ADRIANUM TURNEBUM *Typographum regium.* 8. *typis regiis. Mense Octob.* . . Paris. 1552.

M. Ant. Flaminii Paraphrasis in triginta Psalmos versibus Latinis conscripta; & ejusdem de rebus divinis carmina: *apud Carolum Stephanum Typographum Regium.* 12. . Lutet. 1552.

PHILONIS Judæi Opera, GRÆCÈ, ex bibliothecâ regiâ: *ex officinâ Adriani Turnebi Typographi Regii; regiis typis.* (*e*) fol. *XIX. Cal. Septemb.* . . Paris. 1552.

HONORII Augustodunensis ecclesiæ presbyteri de prædestinatione & libero arbitrio dialogus, nunquam ante hac typis expressus; ac epistolæ duæ ad B. Augustinum, altera Prosperi; altera Hilarii Arelatensis episcopi, de reliquiis Pelagianæ hæreseos, ad fidem vetusti exem-

(*a*, *b*, *c*, *d*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*e*) Huic editioni Turnebus Græcam ad Carolum Lotharingiæ Cardinalem epistolam præfixit, & subjecit indicem lectionum variantium, erratorum, & rerum memorabilium,

exemplaris reſtitutæ; item ſententiæ ex libris B. Auguſtini de prædeſtinatione ſanctorum & bono perſeverantiæ; Georgio Caſſandro editore: *Proſtant apud Lambertum Sylvium.* 8. Colon. 1552.

Guillaudius in Canonicas Epiſtolas: *apud Joannem Roigny.* (a) 8. Paris. 1552.

Confutationes Cavillationum in Euchariſtiæ Sacramenti veritatem; authore Marco Antonio Conſtantio Theologo Lovanienſi: *apud Joannem Roigny; excudebat Benedictus Prevotius.* 4. *XIII. Cal. Auguſti.* Paris. 1552.

The Book of Common Prayer and adminiſtration of Sacraments, and other rites of the Church; with the form of Conſecrating Biſhops, Prieſts and Deacons: *Excudebat Richardus Graftonus Typographus regius.* fol. *Menſe Auguſti.* Lond. 1552.

Ad Cenſuras Theologorum Pariſienſium, quibus Biblia à Roberto Stephano Typographo regio excuſa calumniosè notârunt, ejuſdem Roberti Stephani reſponſio: *olivâ Roberti Stephani.* 8. *XXIII Junii.* .... 1552.

La méme, traduicte de Latin en Francois: *L'Olivier de Robert Eſtienne.* 8. *Le XIII. de Juillet.* .... 1552.

Vinculum Mundi, compendio expoſitum, in quo baſis earum rationum exponitur, quibus veritas articulorum fidei Chriſtianæ aut probatur aut defenditur; Pariſiis in quadrageſimâ dictabat auditorum ſuorum humanitati in Babylonis ruinam Guilielmus Poſtellus 1552. ad corrupti mundi finem: *proſtant exemplaria ſub ciconiis in viâ Jacobæâ.* 4. Paris. 1552.

De diverſis regulis juris antiqui, Pandectarum libri quinquageſimi titulus decimus ſeptimus & ultimus; In eaſdem vetus, ſed incerto au-

(a) Bibliothec. Cordeſian. pag. 31.

autore, brevis & elegans commentarius : *apud Carolum Stephanum Typographum regium.* (*a*) 12.	Lutet.	1552.
Joannis Valverdi Hamuſcenſis de animi & corporis ſanitate tuendâ libellus : *apud Carolum Stephanum.* 8. *Nonis Febr.*	Lutet.	1552.
Edoardi Wottoni Oxonienſis de differentiis animalium libri decem : *apud Vaſcoſanum.* (*b*) fol.	Lutet.	1552.
Euclidis Elementorum liber decimus, Petro Montaureo interprete : *apud Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1552.
Georgii Gemiſthi PLETHONIS elegans ac brevis quatuor virtutum EXPLICATIO, Græcè & Latinè, nunc primùm edita, Adolpho Occone Phyſico Auguſtano interprete; item de moribus philoſophorum locus ex Platonis Theæteto Græcè & Latinè, eodem interprete; & Ariſtotelis de virtutibus ac vitiis libellus Græcè, cum Latinâ quatuor interpretum verſione Alexandri Chamaillardi, Simonis Grynæi, Andreæ à Lacunâ, Juſti Velſii Hagani : *per Joannem Oporinum.* (*c*) 8.	Baſil.	....

Ariſto-

(*a*) *Car. Stephanus lectori S.* —— *In* hujus autore *perveſtigando quum anxii multùm eſſemus (nam alii Irnerii, cujus tamen nihil extat, alii docti cujuſdam neoterici vigilias eſſe putabant) incidimus tandem in Placentinum, cujus* —— *non modò ſtylum huic in regulas juris acceſſioni propemodum conformem reperimus; verùm etiam in locum quendam obiter offendimus, è quo tu, ni fallor, Placentinum hujus libelli autorem eſſe comperies.* &c: *Jo. Bertrando Galliarum deſignato & jam functione cancellario, Carolus Stephanus S. P. D.* —— *Infœliciſſima tempora, quæ tam doctè támque ſententiosè conſcripta ſapientum oracula à tam incultis atque impolitis hominibus miſerè defœdari permiſerint.* —— *Putabam hoc vitium ſtatim poſt Juſtiniani tempora vel eo argumento irrepſiſſe, quòd ipſos etiam antiquiſſimos gloſſularios ac commentatores barbarè ſcripſiſſe perciperem: niſi Jo. Lucius Catharinæ Auguſtæ noſtræ procurator, bonarum omnium artium, ac præter has juris amantiſſimus, incertum quempiam regularum juris interpretem mihi oſtendiſſet; quem poſt quadringentos plùs minùs annos ſcripſiſſe poſteaquam per ſummam exemplaris manuſcripti vetuſtatem comperiſſem, meis protinus typis excudendum ab eo petii; & quòd is quidem bene Latinè ſcribere videretur, & quòd in ſuâ interpretatione receptiſſimas leges ac ſententias tantâ induſtriâ committeret, ut ex earum connexione ſermo quidam perpetuus enaſcatur* &c. *Vetuſtiſſimum ſanè fuit hujus autoris exemplar, quod eſſe Placentini ſuſpicatus eſt Lucius* &c. *Bene vale. Ex noſtrâ typographiâ XII. Cal. Octobr. M. D. LII.*

(*b*) Hunc librum dedicavit Wottonus Edoardo VI. Angliæ regi (epiſtolâ Londini XXII. Octobris M. D. LI. datâ), ornavit Jacobus Gopylus Græco carmine elegiaco; (ad finem) *Imprimebat Michaël Vaſcoſanus Lutetiæ Pariſiorum ann. M. D. LI.*

(*c*) Occonis ad Hieronymum Antonii Fuggeri filium epiſtola data eſt *ex Vindelicorum Auguſtâ, anno M. D. LII. Calendis Januarii.*

Ariſtotelis Ethic. ad Nicomach. Latinè, Joachimo Perionio interprete, corrigente & emendante Nicolao Grouchio: *ex officinâ Michaëlis Vaſcoſani.* (*a*) 4.	Lutet.	1552.
Ejuſd. Analyticorum poſteriorum liber primus, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1552.
Theophraſt. de Igne, Græcè: *apud Adrianum Turnebum.* 4.	Paris.	1552.
Plutarchi convivium ſeptem ſapientum Græcè & Latinè, & de ſuperſtitione, Latinè, Gulielmo Planco interprete: *apud Seb. Gryphium.* 8.	Lugd.	1552.
Ejuſd. Commentarius de primo frigido, Latinè, Adriano Turnebo interprete: *ex officinâ Adriani Turnebi.* (*b*) 4.	Paris.	1552.
Ejuſd. idem, Græcè: *ex officinâ Adriani Turnebi, typis regiis.* 4.	Paris.	1552.
Ejuſd. dialogus de procreatione animi in Timæo Platonis, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1552.
Ejuſd. idem, Latinè, Adriano Turnebo interprete: *ex officinâ Adriani Turnebi.* (*c*) 4.	Paris.	1552.
Ludovici Nogarolæ comitis dialogus, qui inſcribitur Timotheus ſive de Nilo: *Ioannes Gryphius excudebat ad inſtantiam Vincentii Valgryſii* 8.	Venet.	1552.
The Rule of reaſon conteining the art of Logick: *imprinted by Richard Grafton printer to the Kin'gs majeſty.* (*d*) 8.	Lond.	1552.

De

(*a*) *D. Anjorano, in centumvirali foro apud Lutetiam judici conſiliarióque regio Gul. Guerenteus S. D* —— *Eos libros à Jo. Perionio nove & elegantiſſimo interpretandi genere antea in Latinum converſos, nuper verò à N. Grouchio viro doctiſſimo & mihi amiciſſimo magnâ ex parte emendatos, cùm accepiſſem:* —— *non alienum à voluntate & dignitate tuâ officióque meo fore mihi perſuaſi, ſi curarem, ut Michaëlis Vaſcoſani, viri optimi & Typographi fideliſſimi & diligentiſſimi, fide & operâ ſub tuo nomine in manus hominum quàm emendatiſſimi venirent.* &c.

(*b*) *Petro Montaureo conſiliario & bibliothecario regio Ad. Turnebus S. P. D.* —— *Tibi, quæ Græcè cognoviſti, ut Latinè recognoſcas, interpretationem meam mitto dicóque Vale.*

(*c*) *Adr. Turnebus Petro Gallandio Latinarum regio profeſſori S D.* —— *De noſtro diuturno contubernio tuiſque in me meritis occurriſti; cui hoc quicquid eſt, interpretationis dicarem.* &c.

(*d*) Set forth in Engliſh and newly corrected

De optimo genere diſputandi colloquendíque ad Janum Gontaldum Bironem S. V. H. A. *apud Guil. Morelium.* 8. [1551: ſed ad calcem] Paris. 1552.

Beroſi ſacerdotis Chaldaici, Antiquitatum Italiæ ac totius orbis libri quinque, commentariis Joannis Annii Viterbenſis theologiæ profeſſoris illuſtrati, adjecto nunc primùm indice locupletiſſimo, & reliquis ejus argumenti authoribus; editio ultima cæteris longè caſtigatior: *in ædibus Joan. Steelſii, typis Joan. Graphei.* 8. Antv. 1552.

ÆLIANI de militaribus ordinibus inſtituendis more Græcorum liber à Franciſco Robortello Utinenſi nunc primùm Græcè editus, multíſque imaginibus & picturis ab eodem illuſtratus: *apud Andream & Jacobum Spinellos.* (*a*) 4. Venet. 1552.

Pompon. Læt. de Roman. magiſtratib. ſacerdot. jurisperit. & legib. cum annotationibus Richardi Gorræi Pariſienſis: *Joanni Roigny excudebat Matthæus David.* 4. *Nono Cal. Aprilis.* Paris. 1552.

Tit. Livii Decades, cum annotat. diverſorum: *ex officinâ Michaëlis Vaſcoſani.* (*b*) fol. Lutet. 1552.

Diſcours des Hiſtoires de Lorraine & de Flandres: *chez Charles Eſtienne imprimeur du roy.* (*c*) 4. Paris. 1552.

Altera Apologia pro Rege Chriſtianiſſimo contra Cæſarianos: *apud Carolum Stephanum.* 4. Lutet. 1552.

Abbregé de l'Hiſtoire des Vicontes & Ducz

Mi-

rected by Thomas Willſon; dedicated to King Edward VI. where mention is made of Sr. Jhon Cheke and Sr. Anthony Cook the King's ſchoolmaiſters. A Latin Epigram of ten verſes by Gualter Haddon the King's profeſſor of Civil law at Cambridge.

(*a*) Hanc editionem Mario Savorniano Forojulien patritio Veneto, Bellogradenſium & Oſopenſium comiti dedicat Robortellus; qui ſe, præter ſuum manuſcriptum, duobus aliis ſatis vetuſtis exemplaribus in Divi Marci bibliothecâ repertis adjutum fuiſſe ſcribit.

(*b*) Hanc editionem Mich. Vaſcoſanus Jacobo Varadeo in ſupremo Pariſienſi ſenatu regio conſiliario dedicavit epiſtolâ datâ X. Cal Jun. M. D. LII. In Glareani annotation. fronte, *apud Michaelem Vaſcoſanum & Audoenum Parvum.*

(*c*) Hunc tractatum conſcripſit Carolus Stephanus, & regi Chriſtianiſſ. Henrico II. dedicavit, epiſtolâ Gallicâ 1552. menſe Auguſto datâ.

Milan, le droict deſquels appartient à la couronne de France; [par Charles Eſtienne] extraict en partie, du livre de Paulus Jovius, avec les pourtraicts d'aucuns deſdicts Vicontes & Ducz; dedié par Charles Eſtienne à Anne, duc de Montmorency, pair, grand maiſtre & conneſtable de France: *chez Charles Eſtienne.* 4. Paris. 1552.

Les Memoires de Philippe de Comines: *par John Roigny* [Bibliothec. Bultell. tom. 2. p. 670.] *par Galiot du Pré* [Bibliotheq. du Verdier] fol. Paris. 1552.

Demoſthenis Olynthiacæ orationes tres, Græcè: *apud Chriſtianum Wechelum.* 4. Paris. 1552.

Ejuſd. prima & ſecunda contra Aphobum, Græcè: *apud Martinum Juvenem.* 4. Paris. 1552.

Ejuſd. quatuor contra Philippum, Latinè, Paulo Manutio Aldi filio interprete: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 4. Paris. 1552.

Ejuſd. & Æſchinis Epiſtolæ, Græcè: *apud Chriſtianum Wechelum.* 4. Paris. 1552.

Iſocratis Oratio contra Sophiſtas, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1552.

Luciani Somnium ſeu Vita, Græcè & Latinè, Jacobo Micyllo interprete: *apud Thomam Richardum.* 4. Paris. 1552.

Anacharſidis Epiſtolæ, Græcè, & Latinè: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1552.

Ciceronis Brutus, cum Sebaſtiani Corradi commentario: *apud Laurentium Torrentinum ducalem typographum.* (*b*) fol. Florent. 1552.

Ejuſd.

(*a*) Cum Manutii epiſtolâ ad Joannem Morvillerium Gallorum Regis conſiliarium & apud Venetos oratorem datâ Venetiis M. D. XLIX.

(*b*) Ad calcem, Laur. Torrentinus lectorem affatur, jubétque expectare ejuſdem Corradi Quæſturam, & commentarios in epiſtolas ad Brutum; *& niſi*, ait, *maxima hujus viri modeſtia, qui polliceri pauca, præſtare verò multa ſemper ſolitus ſit, cogeret me quoque in pollicendo eſſe reſtrictiorem, adderem & explicationes ad tres libros epiſtolarum ad Q. Fratrem; Orationem pro lege Maniliâ, domo ſuâ; & alia pleraque.*

Ejuſd. liber de Fato, cum comment. Ad. Turnebi: *apud Adrianum Turnebum.* 4. Paris. 1552.

Ejuſd. libri III. de Legibus, cum comment. Ad. Turnebi: *ex officinâ Adriani Turnebi, Græcarum literarum profeſſoris & typographi regii.* (*a*) 4. *Calendis Jul.* . . Paris. 1552.

Ejuſd. Lælius: *ex officinâ Michaëlis Vaſcoſani.* 4. Lutet. 1552.

Æſchyli Tragœdiæ, Græcè: *ex officinâ Adriani Turnebi, typis regiis.* (*b*) 8. Paris. 1552.

Ejuſd. Eædem, Græcè; & GRÆCA in eaſdem SCHOLIA, ſeorſim excuſa, ex vetuſtiſſimis libris manuſcriptis collecta, atque in hoc corpus redacta à Franciſco Robortello Utinenſi: *ex officinâ Eraſmianâ Vincentii Valgriſii* (*c*) 8. Venet. 1552.

Theocriti Idyllium primum Græcè, cum Græcâ paraphraſi & annotationibus Federici Jamotii: *apud Martinum Juvenem.* 4. Paris. 1552.

Joannis Brodæi Turonenſis annotationes in Oppiani Cynegeticon libros IIII. Quinti Calabri Paralipomenon Homeri libros XIIII. Coluthi Thebani de Helenæ raptu librum unum: *per Ioannem Hervagium.* (*d*) 8. . Baſil. 1552.

Terentii Comœdiæ, ex emendatiſſimis ac fide digniſſimis codicibus ſummâ diligentiâ caſtigatæ, verſibus in ſuas dimenſiones reſtitutis, ac variis

(*a*) Hos commentarios Cardinali Odoni Caſtilionæo Adrianus Turnebus dedicavit.

(*b*) Ex Græcâ Ad. Turnebi ad Michaëlem Hoſpitalium epiſtolâ comperimus illum tres præcipuè priores tragœdias ex codice vetuſtiſſimo manuſcripto Æmari Ranconeti caſtigâſſe.

(*c*) Epiſtolam ad Marianum Savelium, Venetiis Idibus Novembris M. D. LI. datam Robortellus præmiſit: in quâ de infinitis conqueritur erroribus, quibus erant inquinatæ Æſchyli Tragœdiæ; eóſque valde reprehendit, *qui veterum libros tam negligenter tranſcribendos & imprimendos curant, putántque ſe ſatis officio ſuo functos, ſi venuſtis typis excudant libros: Quamplurimi*, ait *reperiuntur libri, in quibus* [explicationes] *deſcriptæ leguntur; plures tamen, qui tres Æſchyli tragœdias tantùm eo ordine, quo nunc extant, continent; nam reliquæ tres deinceps ſuo ordine collocatæ vix reperiuntur; paucáque earum, quod ego ſciam, exemplaria habentur. Tu verò. Mariane nobiliſſime, antiquiſſimum ad me miſiſti librum, in quo tres hæ manu vetuſti cujuſdam ac bene docti hominis accuratè deſcriptæ fuerunt; cujus ope in primis omnia vulnera tam præclari poetæ ſanavimus* &c.

(*d*) De Nic. Gerbelii ad Hervagium epiſtolâ [illegible] *Annal. Typograph. Tom.* 2. *p.* 275.

variis lectionibus in margine appositis; cum eruditis variorum interpretum commentariis : *apud Joannem Roigny ; excudebat Benedictus Prevotius.* fol. . . . Paris. 1552.

Horatii liber de Arte Poeticâ, Jacobi Grifoli Lucianensis interpretatione explicatus ; nunc primùm post Florentinam editionem [*nempe ann.* 1550.] Lutetiæ impressus : *ex Typographiâ Matthæi Davidis.* 8. . Lutet. 1552.

Ovidii Heroidum Epistolæ, & Auli Sabini responsiones, cum Guidonis Morilloni argumentis ac scholiis, & Jo. Bapt. Egnatii observationibus; item Ovid. in Ibin: *ex officinâ Bouchetorum fratrum.* 8. . Pictav. 1552.

Marcelli Palingenii stellati poetæ Zodiacus vitæ: *apud Joannem Tornæsium & Guil. Gazeium.* 12. . . Lugd. 1552.

Catonis distichorum moralium libri IIII. *ex Typographiâ Matthæi Davidis.* 8. . Lutet. 1552.

Stichostratia, sive Epigrammatum centuriæ quinque Joannis Girardi Divionensis apud Assonam dicastæ: *apud Mathiam Bonhomme.* (*a*) 4. Lugd. 1552.

Proverbia Gallicana à Joanne Ægidio Latinis versiculis traducta, correcta & aucta per H. Sussannæum: *ex officinâ viduæ Mauricii à Portâ.* (*b*) 8. . . Paris. 1552.

De Fœnicum literis, seu de prisco Latinæ & Græcæ Linguæ charactere, ejúsque antiquissimâ origine ac usu, commentatiuncula Guillielmi Postelli Barentonii : *apud Vivantium Gaultherot.* 8. . . Paris. 1552.

Lexi-

(*a*) In initio, gravis est querela de Delphino, (quod fuerat primum authoris poëma) ante annos duos Lugduni adeò mendosè excuso, ut verè dicatur *in Typographia non correctorem sed corruptorem incidisse.*

(*b*) Hæc editio priori (1550, ex officinâ Prig. Calvarini) ita persimilis est, ut, exceptis tribus primis paginis, pagina paginæ & linea lineæ in utrâque editione respondeat.

Lexicon Græco-Latinum, ingenti vocum accessione, Jacobi Tusani Græcarum literarum professoris regii studio & industriâ locupletatum, scriptorúmque laudatorum auctoritate plurimis in locis illustratum, & à vitiis quibus scatebat vindicatum: *apud Carolum Guillard viduam Claudii Chevallonii, & Gulielmum Merlin.* (*a*) fol.	Paris.	1552.
Dictionariolum puerorum, à postremâ editione, authorum productionibus, ac per multis loquendi formulis adauctum; ad illustrissimum Principem atque ampliss. Cardinalem Lotharingium: *apud Carolum Stephanum.* (*b*) 4. *V. Cal. Maias.*	Lutet.	1552.
Dictionarium Latino-Gallicum, postremâ hâc editione valde locupletatum: *apud Carolum Stephanum.* (*c*) fol. *Idibus Jul.*	Lutet.	1552.
Index Librorum in hâc officinâ impressorum. (*d*) 8.	Lutet.	1552.

Librorum per Joannem Oporinum partim ex- cu-

(*a*) De hôc Lexico priùs, ubi fuit Carolæ Guillard mentio, dictum est.

(*b*) Loco insignis Typographici præfiguntur Cardinalis insignia.

(*c*) *Cardinali Carolo Lotharingio Carolus Stephanus S. —— Eos aberrare existimo, qui quemadmodum de librorum indicibus, sic etiam de Gallico-latinis ac Latinogallicis dictionariis magnopere conqueruntur: quibus hoc commentum placet, ut quemadmodum Typographiam, sic etiam indices ac dictionarios, negligentiæ potiùs quàm eruditionis bonarum literarum sectatoribus ansam præbere dicant. Sed quî fieri potest, ut unus homo tot libris, qui de rebus adeò diversis à gravissimis authoribus ad hanc usque diem scripti sunt, perlegendis sufficere unquam possit? —— Quis labor describendis aut sumptus coëmendis omnium authorum voluminibus satisfuerit? —— Sed tantùm abest, ut ejus sis sententiæ, ut nostram Typographiam maximis ab Henrico rege impetratis privilegiis insignem feceris, copiosissimos in Ciceronem institutos indices propensissimo studio sis amplexus, quos ut propediem absolutos cernas, id verò à summo rerum omnium opifice vehementissimè contendo. Interea Latinogallicum hoc dictionarium, post puerorum dictionariolum tandem absolutum, veluti melioris laboris nostri pignus accipies: eóque Remensis academiæ tuæ juventutem frui tantisper sines, dum absoluto Latinograeco, ac Ciceronis operibus, magnum illum Latinæ Linguæ Thesaurum renovare nobis licebit. Vale Ex tuâ Typographiâ Idib. Jul. M. D. LII. Tuâ*, ait Car. Stephanus, *Typographiâ*, ob patrocinium, quo eum Cardinalis dignabatur; nescio enim, an Cardinalis unquam Typographeion sibi proprium instruxerit, eíque præfecerit Carol. Stephanum, qui regiæ Typographiæ tunc inserviebat. Præterea Claudium Calderium Caroli Lotharingi Cardinalis in Rhemorum Academiâ Typographum fuisse constat ex editione Cicer. Rhetoric. ann. 1553. in 8.

(*d*) De hôc indice lege *Annal. Typograph. Tom.* 2. *p.* 463. & 522.

cuſorum hactenus, partim in ejuſdem officinâ venalium, Index, ſingulis ad ordinem alphabeticum redactis, & adjectâ impreſſionis formâ. 8. Baſil. 1552.

Novum Teſtamentum, Græcè, cum variantibus lectionibus & mutuis teſtimoniis ad marginem appoſitis ac ſummis rerum, quæ ſingulis capitibus continentur, additis; ſinè recenti verſuum diſtinctione: *apud Joannem Criſpinum.* (*a*) 12. *Octavo Februarii.* .... 1553.

Nov. Teſtament. Græc. Lat. Eraſmi. (*b*) 8. Baſil. 1553.

Nov. Teſtament. Latin. ex Seb. Caſtalionis verſione. (*c*) 8. Baſil. 1553.

Nov. Teſtament. Latin. cum indice Evangeliorum & Epiſtolarum, juxta conſuetudinem eccleſiæ Pariſienſis & Romanæ: *apud Carolum Stephanum.* 12. Paris. 1553.

Idem: *apud Joannem Frellonium.* (*d*) Lugd. 1553.

Bi-

(*a*) *Joannes Criſpinus pietatis ſtudioſis S.* ——— *Quâ in re* [ſcil. in Evangelio illuſtrando] *non poſtremi eſſe debent Typographi, atque inprimis illi qui religionis Chriſtianæ ſunt ſtudioſi, qui quum propoſitam hìc habent præſtantiſſimam materiam, in quâ poliendâ ornandâque omnem ſuam induſtriam atque artem explicent, tum verò eum officii, pietatis ſtudiique ſui fructum, quo nullus aut ad laudem ac commendationem inſtitutæ artis, aut ad conſolationem animi rationemque ſalutis major quæri aut percipi poteſt. Quare quum me Deus è profundis illis tenebris* εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς *vocâſſet, ac relictâ fori ambitioſâ conſectatione, ad hanc Typographicam palæſtram Reipub. ac Eccleſiæ inprimis opportunam devocâſſet, feciſſetque nobis hic tam luculenta otia; nihil antiquius habui, quàm ut quæcunque vel adjumenta vel ornamenta ex hâc noſtrâ arte atque officinâ proficiſci poſſent, in eam præcipuè doctrinam conferrem. Duo autem mihi hôc tempore propoſita effectáque fuerunt, ut hic liber & eo ſermonis genere impreſſus in lucem prodiret, quo ab ipſis Evangeliſtis atque Apoſtolis ſcriptus eſt, & eâ magnitudine, quâ commodiſſimè ferri poſſit: quorum alterum in linguâ Græcâ habet rectam & certam viam ad eos fontes, unde aquæ perennes ac ſalutares manare ſolent; alterum, etiam commoditatem in formâ libri modicâ, & ad ferendum & ad legendum non aſpernandam. Contulimus præterea in eodem libro imprimendo quum varias codicum lectiones, tum verò etiam annotavimus mutua teſtimonia ſeu conſimiles Scripturæ locos, qui invicem collati lucem dare & conferre poſſunt. Appoſuimus etiam ſuis quibusque capitibus Latinorum more ſeparatis τὰ κεφάλαια, quibus ea, quæ & ab Evangeliſtis fuſius commemorata ſunt, & ab Apoſtolis copioſius diſputata ac demonſtrata, breviter ſummatimque proponuntur. Capitum inſuper numerum juxta Græcorum diviſionem, atque etiam τῶν στίχων enumerationem, nequid deeſſet, addidimus.* &c. In fine, adjecit erratorum quadraginta indicem.

(*b*, *c*, *d*) Long Bibliothec. Sacr.

Biblia Gallica Genevensia : *apud Joannem Gerard.* (*a*) 4. . .	Genev.	1553.
Et *sub insigni Palmæ.* (*b*) 8.	Genev.	1553.
Et *apud Adamum & Joannem Riveriz.* (*c*) 3 vol. in 12. .	Genev.	1553.
Ead. cum præfat. S. Hieronymi, 5 vol. *apud Joannem de Tournes.* (*d*) 16. .	Lugd.	1553.
La Bible : *L'Olivier de Robert Estienne.* (*e*) fol. *le IX. Juin.* . .	....	1553.
Le Nouveau Testament, & la table des Evangiles & Epistres, selon l'usage de Rome, Paris & Meaux : *par Jean Frellon.* (*f*) 12.	Lyon.	1553.
Nov. Testament. Gallic. Genevense ex recognitione Calvini : *chez Bosc & Gueroult.* (*g*) 16.	Genev.	1553.
Biblia Italica Malermi. (*h*) fol.	Venet.	1553.
Nov. Testament. Italic. (*i*) 12.	Venet.	1553.
Biblia Veteris Testamenti Hispanica Judæis-Hispanis interpretibus; Biblia en lengua Espannola traduzida palabra por palabra de la verdad Hebrayca por muy excellentes letrados, vista & examinada por el officio de la Inquisicion : *sumptibus Yom Tob Arias.* (*k*) fol. .	Ferrar.	1553.
Psalmi, Hispanicè. (*l*) 12. .	Ferrar.	1553.
Nov. Testament. Germanicè : *Vander Meulen.* (*m*) 8. . .	Colon.	1553.
Exodus, Germanicè, literis Hebræo-Germanicis. (*n*) 4. . .	Prag.	1553.

Bi-

(*a, b, c, d*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*e*) De hâc Gallicâ Bibliorum editione lege *Histor. Stephanor. pag.* 80.

(*f*) Cum figuris, de quarum unâ Diabolum monachali cucullo amictum exhibente antea dictum est, ubi Frellonii notitiam dedi. Id eò magìs miror, quòd illud Testamentum ad usum non Genevensium, sed ecclesiarum Romanæ, Parisiensis Meldensísque conformatum fuisse Evangeliorum & Epistolarum tabula testetur.

(*g, h, i, k, l, m, n*) Long. Bibliothec. Sacr.

Biblia Belgicè: *apud Gravium.* (*a*) fol. Antv. 1553.

Nov. Testament. Belgicè. (*b*) 8. Antv. 1553.

Nov. Testamentum Linguâ Harvatsehim sive Croaticâ, characteribus Cyrillianis, interprete Primo Trubero cum ejus præfatione Germanicâ Maximiliano regi Bohemiæ &c. nuncupatâ: *apud Georgium Gruppenbachium.* (*c*) 4. Tubing. 1553.

Biblia Anglicana, per Milesium Coverdale: *apud Richardum Grafton.* (*d*) 4. Lond. 1553.

Et *apud E. Whitchurch.* (*e*) fol. Lond. 1553.

SYNESII episcopi Cyrenes opera, GRÆCÈ; ex bibliothecâ regiâ: *ex officinâ Adriani Turnebi; typis regiis.* (*f*) fol. *Cal. Aug.* Lutet. 1553.

GREGORII PALAMÆ Archiepiscopi Thessalonices prosopopœïa mentis corpus accusantis, & corporis contrà se defendentis, itémque judicum sententia, GRÆCÈ, ex bibliothecâ regiâ: *ex Adriani Turnebi officina.* Et seorsim LATINÈ: *excudebat Guilielmus Morelius.* 4. *Nonis Octob.* Paris. 1553.

Philonis Judæi libri quatuor, de mundi fabricatione, de decem præceptis, de magistratu deligendo, de officio judicis; LATINÈ jam primùm conversi, Joanne Christophorsono Anglo interprete: *excudebat Joannes Verwithagen, Typographus juratus, & à Cæs. Majestate admissus.* (*g*) 4. Antverp. 1553.

Joan.

(*a, b, c, d, e*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*f*) Præmittitur Græca Turnebi epistola ad Lancilotum Carlum Episcopum Regiensem.

(*g*) *Errata quoque ferè quadringenta, quæ in eisdem quatuor libris nuper Parisiis Græcè impressis ex collatione exemplarium manuscriptorum deprehensa sunt, notata correctaque, & in fine voluminis posita.* Præfiguntur Petri Nannii & Achillis Statii carmina in Christophorsoni laudem: dein ad Trinitatis Collegium Cantabrigiense Joan. Christophorsoni ejusdem Collegii sodalis epistola dedicatoria. *Ego*, inquit, *cùm essem in Italiâ, peregrinos libros & monumenta veterum scriptorum, quæ nondum in lucem prodierant, quæque in bibliothecis condita erant, perscrutari cœpi.* —— *Quamobrem dum in his perscrutandis tenebar occupatus, cùm alia nonnulla, tum opera Philonis, quæ ad hoc tempus quasi in tenebris jacuerant, fortè fortunâ Venetiis, in*

in bibliothecâ D. Marci, quæ est libris Græcis cujusque generis instructissima, reperi. Cujus authoris describendi mihi permagno studio flagranti, Henricus Scrivingerius, juris civilis peritissimus & diligentissimus investigator antiquitatis, exemplar, quod ipse paulò antè ex eâdem bibliothecâ describendum curaverat, lubens utendum dedit. ——— *Petrus Contarenus patritius Venetus me apud Andream Franciscum summum Venetiarum cancellarium in magnâ gratiâ posuit. A quo quidem (præerat enim id temporis bibliothecæ illi, quam suprà dixi) non solùm tria exemplaria Philonis, verùm etiam aliorum authorum, quos volebam, nonnulla consecutus sum.* ——— *Neque his quidem contentus eram exemplaribus; sed aliud præterea nactus sum à Petro Francisco Zino Veronensi, amico mihi longè charissimo* ——— *Istorum igitur virorum subsidiis adjutus, amplius quinquaginta libros Philonis mihi comparavi.* ——— *Cùm jam tandem Lutetiæ sit Græcè impressus, deinde non difficile factu fuerit, quàm præclarus scriptor sit, cognoscere, hominibus præsertim Linguæ Græcæ peritis. Qui quidem author si tam emendatus in manus hominum venisset, quàm est elegantibus characteribus impressus, multò majorem voluptatem esset allaturus. Sed sunt in exemplari impresso tam multa errata, ut verear, ne lectorum ingenia in eo evolvendo admodum torqueantur. Nam mihi hos quatuor libros solùm cum exemplari manu descripto conferenti quadringenta ferè loca corrupta se obtulerunt; in quibus nonnulla verba vel desiderabantur, vel mutata erant, vel minùs rectè integréque posita, quæ quidem omnia curabo adjicienda, quò fidem meam intrâ re liberem. Neque velim quenquam existimare, hoc eo consilio à me factum esse, ut alicujus vel commoda retardem, vel famam lædam; siquidem illis, qui hoc opus ediderunt, & laus, meâ quidem sententiâ, ab omnibus tribuenda est, quòd tam egregium authorem è tenebris in lucem vocârint, & venia erratis danda, quòd exemplaria ipsis haud satis correcta suppeterent.* ——— *Mihi in veteribus scriptoribus tum convertendis, tum emendandis ea religio & est & semper fuit, ut nihil de meo addere voluerim, nihil confingere; sed cùm munere fungerer interpretis, sententiam authoris verè exprimere; cùm autem correctoris, exemplaria impressa cum manu descriptis diligenter conferre laborârim.* ——— *Cùm mihi significatum esset, alios quatuor Philonis libros, unum de homine civili sive de Joseph, tres de vitâ Moysis à Petro Francisco Zino, viro utriúsque Linguæ literatè perito, disertissimè conversos esse, eúmque plura ejusdem authoris opera habere in manibus ad convertendum; hujus labores in hôc scriptore positos unà cum meis (totum quidem authorem inter nos quasi partientes, Deo nostris vigiliis opem ferente, interpretabimur) in uno volumine conjungendos curabo, ut quicquid scripti extet Philonis, Latinè tandem reddatur. Interim verò historiam ecclesiasticam Eusebii, Socratis, Theodoriti, Sozomeni & Evagrii, à me correctam & Latinè versam, ad Calend. Junii prælo committam. In quâ certè Græcè impressâ tot loci depravati sunt, ut singuli ferè versus singula errata contineant. Atque non verba solùm sæpissime, sed haud rarò integræ etiam sententiæ, & interdum integræ ferè paginæ desiderantur. Quæ quidem omnia adjumento multorum veterum exemplarium manu descriptorum, quibuscum exemplar impressum contuli, à me non sinè maximo labore & emendata sunt, & in integrum restituta. Porrò orationes quasdam, quæ nec Græcè sunt nec Latinè adhuc impressæ, eidem historiæ adjunxi.* ——— *In eâ Latinè reddendâ secutus sum Cæsarem, Salustium, & interdum Livium, narrationes quoque Ciceronis, quæ sunt longè elegantissimæ.* &c. *Valete. Lovanii. XI. Cal. Martii. anno* 1553. Idem lectori. ——— *Ubi hi libri fuere impressi, cœpi eos attentiore studio perlegere, inque singulas sententias, imò verò in singula ferè verba inquirere, ut si quid aut à me per imprudentiam, aut à Typographo (quod sæpissime solet accidere) per incuriam erratum esset, maturè, antequam opus exiret, corrigendum curarem. Errata majoris momenti ac ponderis partim meâ ipsius manu emendata sunt, partim asteriscis, quos adjiciendos curavi, indicata. Errata levioris momenti tu ipse facillimè sinè asterisco indice animadvertes.* &c. Tum sequitur index erratorum. Idem ad libri calcem sic lectorem affatur. *Errata in his libris Græcè impressis deprehensa hôc loco ponimus; non eo consilio, ut quenquam deterreamus à libro Græco vel emendo vel evolvendo, qui est tam elegantibus characteribus impressus, sed ut* ——— *ostendamus cur non rarò in nostrâ interpretatione ab eodem dissenserimus.* ———

Joan. Arborei Explanationes in Paulum : *apud Joannem Roigny.* (*a*) fol. . Paris. 1553.

Evangel. Matth. Marc. Luc. & in eadem commentarii ex ecclesiasticis scriptoribus collecti ; Novæ glossæ ordinariæ specimen ; authore Roberto Stephano : *Olivâ Roberti Stephani.* (*b*) fol. *Idib. Jan.* . ... 1553.

Evangel. Johan. cum commentario Calvini : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. *Cal. Ian.* .... 1553.

In quatuor Evangelia perpetuæ Martini Buceri Enarrationes : *Olivâ Roberti Stephani.* (*c*) fol. . . .. 1553.

De vero verbi Dei, Sacramentorum & Ecclesiæ Ministerio libri duo ; de adulterinis Sacramentis liber unus ; de adulterato Baptismi Sacramento, & de sanctorum oleorum usu & consecrationibus liber unus ; de adulteratâ Cœnâ Domini, & de tremendis sacræ Missæ mysteriis libri sex ; de theatricâ Missæ saltatione cento ex veteribus poëtis Latinis consarcinatus ; authore Petro Vireto : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. *XIIII. Cal. Iulii.* . . .. 1553.

Institutio Christianæ Religionis, Johanne Calvino authore : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. *Prid. Non. Febr.* . ... 1553.

Catechisme par Jehan Calvin : *L'Olive de Robert Estienne.* 8. . . .. 1553.

La forme des prieres Ecclesiastiques ; avec la ma-

Idem etiam facturus sum, Deo juvante, in cæteris Philonis libris. &c. Eò longiùs hìc immoratus sum, quòd operæpretium duxerim, criticis recentibus Christophorsonum, tanquam summum diligentiæ, fidelitatis, modestiæ & singularis (quæ in illo hominum genere rara est) in alienis laboribus vellicandis continentiæ exemplar, proponere.

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag 9.

(*b*) Fini adjicitur Andr. Osiandri harmonia Evangelica. Ex Rob. Stephani epistolâ præfixâ discimus, eum octo & decem abhinc annis & eo amplius Glossæ ordinariæ editionem, sed frustra, molitum fuisse ; eisque theologos plùs obfuisse quàm profuisse.

(*c*) Præmittitur Martini Buceri ad Edoardum Foxum episcopum Herephordensem epistola data Argentinæ X. Cal. Sept. M. D. XXXVI.

maniere d'adminiſtrer les Sacremens, & celebrer le mariage, & la viſitation des malades : *L'Olivier de Robert Eſtienne.* 8. . ... 1553.

Wolfg. Muſculi in Decalogum explicatio : *per Ioan. Hervagium.* 8. . . Baſil. 1553.

Exomologeſis Deo Opt. Max. carmen : *apud Ioannem Latium, typis Ægid. Dieſth.* 4. Andoverpæ. 1553.

Franciſci Connani Pariſienſis conſiliarii regii, ac ſupplicum libellorum in regiâ magiſtri commentariorum Juris civilis Libri decem, duobus ſeorſim tomis comprehenſi ; cum Barthol. Faii regii Lutetiæ conſiliarii præfatione ad F. Olivarium Franciæ cancellarium de totius juris œconomiâ : *ex officinâ Typographicâ Michaelis Vaſcoſani.* fol. . . Lutet. 1553.

Placitorum ſummæ apud Gallos curiæ libri XII. per Joannem Lucium Pariſienſem Caterinæ Auguſtæ à rebus procurandis primarium : *apud Carolum Stephanum.* fol. . Lutet. 1553.

Petri Bellonii Cenomani de aquatilibus libri duo, cum iconibus ad vivam ipſorum effigiem, quoad ejus fieri potuit, expreſſis : *apud Carolum Stephanum.* (a) Oblong. . Paris. 1553.

Ejuſd. de admirabili operum antiquorum & rerum ſuſpiciendarum præſtantiâ liber primus, de medicato funere liber ſecundus, de medicamentis nonnullis ſervandi cadaveris vim obtinentibus liber tertius ; ad cardinalem Franciſcum

Tur-

(a) *Carol. Stephanus lectori S. Venit ad me ſuperioribus diebus Petrus Bellonius, novarum atque abditarum rerum apprime ſtudioſus, cui patronum ac Mecœnatem Craſſum aliquem exoptaverim, ut arduos ejus conatus (ſunt enim magni admodum ſumptûs) impenſè adjuvet. Is mihi præter avium, quadrupedum, ſerpentum ac plantarum quarundam icones, mutilam quandam piſcium hiſtoriam oſtendit, ſuperi atque inferi maris miracula referentem.* —— *Horum pulchritudine vehementer illectus* —— *facere non potui, quin prelum meum & operam meam vehementiùs expetenti protinus concederem.* &c. *Itaque non ſolùm characteres atque officinam meam, verùm etiam in conſcribendis ac diſponendis aquatilium libris omnem operam conceſſi: hócque maximè ſtudui, nequid in eis confuſum, aut præter decorum, perperam inculcatum eſſet.* &c Hunc librum Bellonius Cardinali Caſtillionæo dicavit.

Turnonium : *in bibliothecâ Egidii Corrozet.* (*a*) 4. 8. *Iulii.* . . Paris. 1553.

Ejuſd. de arboribus coniferis; ad Franc. Olivarium Franciæ cancellarium : *in bibliothecâ Egidii Corrozet.* 4. . Paris. 1553.

Apophthegmata ſeptem ſapientum, Latinè : *apud Guil. Morelium.* 8. . Paris. 1553.

Platonis Phædo ſive de animo; Græcè : *apud Adr. Turnebum.* 4. . Paris. 1553.

Idem, Gallicè, per Ludovicum Regium. (*b*) 4. . . Paris. 1553.

Theophraſti de Igne, liber, Latinè, Adr. Turnebo interprete ; cum ejuſd. annotatiunculis : *apud Adrianum Turnebum.* (*c*) 4. Paris. 1553.

Ariſtotelis opera, Græcè, ſex voluminibus, curante Camotio : *apud Aldi filios, expenſis nobilis viri Federici de Turriſanis eorum avunculi.* 8. Venet. 1553.

Pet. Rami Ariſtotelicarum animadverſionum liber nonus & decimus in poſteriora analytica : *apud Carolum Stephanum.* 8. . Paris. 1553.

Les Ethiques d'Ariſtote à ſon filz Nicomaque, nouvellement traduittes de Grec en Francois par le Pleſſis gentilhomme de la maiſon de Jacques de Hamylton conte d'Aran : *imprimé chez M. de Vaſcoſan.* 4. . Paris. 1553.

Plinii Naturalis Hiſtoriæ liber Septimus, de Homine; ad vetuſtos codices collatus, & plurimis locis adhibito judicio diligenter emendatus : *apud Thomam Richardum.* 4. . Paris. 1553.

Paris. 1553.

Orontii Finæi canonicum Aſtronomicorum libri duo : *apud Michaelem Vaſcoſanum.* 4. Lutet. 1553.

Ejuſd.

(*a*) Privilegium Ægidio Corrozet ſoli conceditur; aliqua tamen exemplaria Prevotii nomine ſignari comperio ex Bibliothecâ Bultell. part. 2. pag. 936. Nec mirum quidem, nam Corrozeto Prevotius excudere ſolebat.

(*b*, *c*) Ad calcem, *Excudebatur Lutetiæ Pariſiorum M. D. LII. Pridie Cal. Januar.*

Ejusd. de duodecim cœli domiciliis, & horis inæqualibus libellus : *apud Michaelem Vascosanum*. 4.	Lutet.	1553.
Procli Sphæra, Latinè Tho. Linacro interprete; cum annotatiunculis, ex publicis prælectionibus Jacobi Tusani, exceptis : *apud Martinum Iuvenem*. 4.	Paris.	1553.
Le Prince de Nicolas Machiavelle Secretaire & citoien de Florence, traduit d'Italien en François par Guillaume Cappel : *chez Charles Estienne*; [*avec privilege* (*a*)]. 4.	Paris.	1553.
Herodoti Clio, Græcè : *Excudeb. Christianus Wechelus* 4.	Paris.	1553.
Le Siege de Mets, en l'an M. D. LII. dedié au Roy par Berthelemy de Salignac : *chez Charles Estienne*. 4.	Paris.	1553.
De bello Melitensi Nicolai Villagagnonis commentarius : *apud Carolum Stephanum*. 4. *Calendis April.*	Paris.	1553.
Idem, Gallicè : *chez Charles Estienne*. 4.	Paris.	1553.
Commentarii Vincentii Lupani de Magistratibus & præfecturis Francorum ; ad Jacobum Brollatum Archiepiscopum Arelatensem ; aucti & recogniti : *apud Gulielmum Nigrum*. 4.	Paris.	1553.
La Guide des chemins de France, reveue & augmentée pour la troisiesme fois; les fleuves de France, aussi augmentez : *chez Charles Estienne*. 8.	Paris.	1553.
Epistola regis Christianissimi ad amplissimos sancti imperii ordines : *apud Carolum Stephanum*. 8.	Paris.	1553.
Instructions sur le faict de la guerre &c. *de l'imprimerie de Michel de Vascosan*. (*b*) 8.	Paris.	1553.

Pauli

(*a*) Hæc verba [*avec privilege*] in nonnullis exemplaribus omittuntur.
(*b*) De hôc libro ejúsque authore lege, quid scripserim ad editionem anni 1549.

Pauli Jovii historiarum sui temporis tomus primus, libros XXIIII complectens : *ex officinâ Typographicâ Michaelis Vascosani.* fol. Lutet. 1553.

L'Histoire des Indes de Portugal, escripte par Fernand Lopes de Castanneda en Portugais, & traduitte en Francois par Nicolas de Grouchy : *impr. par Michel Vascosan.* (*a*) 4. Paris. 1553.

Audomari Talæi Rhetorica : *apud Ludovicum Grandinum ; excudebat Martinus Juvenis.* 8. Lutet. 1553.

Luciani Parasitus, Græcè : *ex officinâ Christiani Wecheli.* 4. Paris. 1553.

Dionis Chrysostomi Prusaënsis Sophistæ, Orationes quinque, scil. de lege, de consuetudine, & tres de fortunâ ; Græcè : *excudebat Christianus Wechelus.* 4. Paris. 1553.

Isocratis Orationes & Epistolæ, de Græco in Latinum pridem conversæ, nunc recognitæ, per Hieronymum Wolfium Oetingensem : *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 8. Lutet. 1553.

Ciceronis Rhetoricorum libri ad Herennium, & de Inventione : *Excudit Claudius Calderius Caroli Lotharingi Cardinalis Typographus.* 8. in Rhemorum Academiâ. 1553.

Ejusd. de Oratore dialogi tres, Audomari Talæi explicationibus illustrati : *apud Carolum Stephanum.* 4. Paris. 1553.

Ejusd. pro C. Rabirio oratio, cum Adr. Turnebi commentario : *apud Adr. Turnebum.* (*b*) 4. Paris. 1553.

Ejusd. Oratio in Vatinium, cum argumento

Xico-

(*a*) Bibliotheq. du Verdier.

(*b*) *Adr. Turnebus lectori. Jam olim hunc commentarium elucubrâram, ignarus à F. Sylvio omnium Ciceronis interpretum diligentissimo & doctissimo explicatam esse* hanc orationem : *quem cùm evulgare pararem, collegæ mei Petri Rami, hominis philosophiam & eloquentiam unâ professione complexi, prodeunt commentarii : audióque eodem tempore accuratissimam Sylvii enarrationem extare. His ego deterritus meum commentarium in perpetuum supprimere decreveram. Tandem tamen aliquando ne ista opera, qualiscunque est, periret, publicare eum malui, quàm segni & inerti situ in adversariis meis jacentem sinere corrumpi : cui orationis etiam argumentum ex Dione præscripsi.* &c.

Xiconis Polentoni & ſcholiis Barth. Latomi : *ex officinâ Michaëlis Vaſcoſani.* 4.	Lutet.	1553.
Ejuſd. de lege Agrariâ Orationes tres, Pet. Rami prælectionibus illuſtratæ : *apud Ludovicum Grandinum.* (*a*) 4.	Lutet.	1553.
Ejuſd. in Catilinam Orationes quatuor, Pet. Rami prælectionibus illuſtratæ : *apud Ludovicum Grandinum.* 4.	Lutet.	1553.
Ejuſd. eædem cum iisdem : *apud Carolum Stephanum.* 4.	Lutet.	1553.
Ejuſd. Lælius : *apud Michaëlem Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1553.
Ejuſd. Academicarum Quæſtionum liber primus cum commentariis Adr. Turnebi : *apud Adrianum Turnebum.* 4. *Calendis Auguſti.*	Lutet.	1553.
Leodegarii à Quercu animadverſiones in Rullianos Pet. Rami commentarios : *apud Michaëlem Vaſcoſanum.* 4.	Lutet.	1553.
Orazione di M. Claudio Tolommei, ambaſciator di Siena, recitata dinanzici ad Henrico II. Chriſtianiſſimo Re di Francia : *appreſſo à Carlo Stephano, ſtampator di ſua M. Chriſtianiſſ.* 4.	Parig.	1553.
L'Oraiſon du Seigneur Claude Tolommei ambaſſadeur de Siene, prononcée devant le roy à Compiegne, au mois de Decembre l'an 1552. traduitte d'Italien en Langue Francoyſe : *chez Charles Eſtienne.* 4.	Paris.	1553.
Sententioſa poëtarum vetuſtiſſimorum, quæ ſuperſunt, opera ; viz. Theogn. Phocyl. Pythagor. Solon. Tyrt. Naumach. Callimach. Mimnerm. Even. Rhian. Eratoſth Panyaſ. Lin. Menecrat. Poſidip. Metrodor. Simonid. Græcè : *apud Adr. Turnebum, typis regiis.* 4.	Paris.	1553.

Eadem omnia verſibus Latinis à variis inter-

preti-

(*a*) Ad finem ; *Excudebat Ludovicus Grandinus prid. Calend. Novemb.* 1552.

pretibus reddita: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 4. *Calendis Augusti.* . . Paris. 1553.

Theocriti poëmata, Græcè, cum Græcis scholiis antiquis, & scholiis Joach. Camerarii; eadem Latino carmine reddita, Helio Eobano Hesso interprete: *ex officinâ Petri Brubacchii.* 8. Francof. 1553.

Sophoclis Tragœdiæ, Græcè; cum Græcis Demetrii Triclinii scholiis seorsim: *apud Adrianum Turnebum, typis regiis* (*b*) 4. [ad calcem, *excudebatur IX. Cal. Jan. M. D. LII.*] Paris. 1553.

Terentii Phormio: *apud Vascosanum.* 4. Lutet. 1553.

Horatii Odarum libri quatuor; & Epistolarum libri duo, seorsim: *apud Vascosanum.* 4. Lutet. 1553.

Ejusd. liber de Arte Poeticâ, cum commentariis Achillis Statii: *apud Martinum Nutium.* 4. Antv. 1553.

Persii Satyræ, Joanne Murmellio scholiaste; cum Hermanni Buschii Epistolâ primæ Satyræ explanatrice: *ex officinâ Christiani Wecheli.* 8. Paris. 1553.

Jani Pannonii Quinqueccleſienſis episcopi poëmata; & nonnulla Lazari Bonamici carmina: *apud Gualterum Scottum.* 8. . Venet. 1553.

Lucii Francisci Ducatii Trecæi præludiorum libri tres: *apud Joannem Caveiller.* (*c*) 8. *XIII. Febr.* . . Paris. 1553.

Simonis Nanquerii de lubrico temporis curriculo carmen cum commentario familiari; & bucolicon de funere Caroli octavi: *ex Typographiâ Matthæi Davidis.* 8. . Paris. 1553.

Jacobi Schœpperi presbyteri Tremoniani duæ sa-

(*a*) Incidi fortè in diffutas quasdam schedas illius gnomologiæ Græcæ, in quibus continebantur Phocylidis poëma & aurea Pythagoræ carmina; in 4. quæ diversæ erant editionis, charactere quidem paulò minutiore, sed elegantissimo; qualique Guil. Morelius in excudendis quibusdam authoribus (E. G. Theocrit. ann. 1561.) usus est.

(*b*) Hanc editionem Turnebus epistolâ Græcâ nuncupat Æmaro Ranconeto præsidi, cujus exemplari adjutus Sophoclem editione donavit, qualem (ut ait) Tragicorum nullus fuerat hactenus adeptus.

(*c*) Privilegium Benedicto Prevotio conceditur,

sacræ comœdiæ, Jacob fœlicitatis, & Ovis perdita: *per Joannem Oporinum.* 8. Basil. 1553.

De re vestiariâ, vascularia & navali, ex Bayfio; authore Carolo Stephano: *apud Carolum Stephanum.* 8. Paris. 1553.

Jo. Baptistæ Pignæ carminum libri quatuor, & tres Cœlii Calcagnini, & duo Ludovici Areosti: *ex officinâ Erasmianâ Vincentii Valgrisii.* 8. Venet. 1553.

Pet. Victorii Variarum lectionum libri viginti quinque: *Excudeb. Laurentius Torrentinus.* fol. Florent. 1553.

Hephæstionis Alexandrini Enchiridium de metris & poëmatibus, Græcè, cum Græcis scholiis: *apud Adrianum Turnebum; typis regiis.* 4. Paris. 1553.

Basilii Magni de grammaticâ exercitatione liber; & Antonii Lulli in eundem præparatio; ejusdémque Lulli ad Claudium à Bauma Archiepiscopum Besuntinum epistola; Græcè: *ex officinâ Joannis Oporini.* 8. *Mense Maio.* Basil. 1553.

Alphabetum Græcum: *apud Thomam Richardum.* (a) 8. Paris. 1553.

Compendium Joan. Despauterii de syllabarum quantitate per Joan. Pellissonem excerptum; & appendix ejusdem Pellissonis de accentibus: *ex officinâ Simonis Calvarini, in vico Bellovaco, ad Virtutis insigne.* 4. Lutet. 1553.

Principes de la langue Latine: *par Charles Estienne.* 8. Paris. 1553.

Dictionarium historicum ac poëticum; omnia gentium, hominum, locorum, fluminum, ac montium antiqua recentioráque ad sacras ac prophanas historias poëtarúmque fabulas intelligendas necessaria vocabula bono ordine complectens: *curâ ac diligentiâ Caroli Stephani.* (b) 4. *Prid. Non. Decemb.* Lutet. 1553.

Bi-

(a) Ad finem, *Excudebat Thomas Richardus* 1552.

(b) *Carol. Stephanus lectori S. Historicum hunc indicem omnium, quæ hactenus prodie-*

Biblia Latina Vulgata. (*a*) 8.	Basil.	1554.
Eadem, cum figuris *vulgò du petit Bernard: apud Joannem Tornæsium.* (*b*) 8. .	Lugd.	1554.
Eadem, ex Hebræo, per Castalionem, cum ejusdem annotationibus: *apud Joannem Oporinum.* (*c*) fol. . .	Basil.	1554.
Nov. Testament. Latin. cum scholiis Joan. Benedicti: *apud* PHILIPPUM RITHOVEUM. (*d*) 12. . .	Paris.	1554.
Nov. Testam. Lat. *apud hæredes Carolæ Guillard.* (*e*) 24. . .	Paris.	1554.
Idem, Erasmi. (*f*) 16. .	Tigur.	1554.
Psalter. Lat. Gallic. *typis Simonis du Bosc & Guilielmi Geroult.* (*g*) 18. .	Genev.	1554.
Biblia Gallica Genevensia: *chez Francois Perrin.* (*h*) fol. . .	Genev.	1554.
Eadem: *de l'imprimerie de Jean Crispin.* 4.	Genev.	1554.
Et cum præfatione S. Hieronymi: *chez Jean de Tournes.* (*i*) fol. .	Lugd.	1554.
Et (*k*) 8. .	Genev.	1554.
Nov. Testam. Gallic. Fabri: *apud Joan. Gymnicum.* (*l*) 8. . .	Antv.	1554.
Et *apud Jac. Liesvelt.* (*m*) 16.	Antv.	1554.

Nov.

dierunt, dictionariorum longè locupletissimum —— *plurimum jucunditatis ac facilitatis allaturum tibi persuadeas velim:* —— *à fratre* [scil. Roberto Stephano, vid. ann. 1535.] *jam pridem inchoatum laborem, atque à nobis nunc demum, quàm diligentissimè fieri potuit, dispositum, ac multùm locupletatum* &c. *Sacra prophanis, recentia veteribus, verisque fabulosa,* —— *pudicis obscœna, receptis obsoleta permiscentur.* —— *Id enim est indicis proprium nihil, quoad fieri potuit, omisisse.* —— *Dum in historiarum explicatione, præter ea, quæ propria vocantur, nomina, etiam res ipsas significare oportuit; fieri non potuit, quin cum pudicis ac sacris nonnulla etiam parum pudica explicarentur: qualia sunt poëtica permulta, quibus utinam nobis carendum esses.* —— *Hoc deníque tibi bonâ fide pollicemur, nihil hìc esse, quod Christianam (cum quâ non esse jocandum satìs scimus) religionem, aut principum authoritatem, doctiorúmque famam ullâ ex parte labefactare possit. Vale.*

(*ab, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m*) Long. Bibliothec. Sacr.

Nov. Testam. Gallic. Genevense: *apud Conradum Badium.* (*a*) 8.	Genev.	1554.
Biblia Germanica Lutheri. (*b*) fol.	Embdæ.	1554.
Biblia Saxonica. (*c*) fol.	Magdeburg.	1554.
Biblia Helvetica: *apud Andream Gesnerum.* (*d*) fol.	Tigur.	1554.
Precationes aliquot celebriores è sacris Bibliis desumptæ, Hebraïcè, Græcè & Latinè; adjectis benedictionibus, canticis, & si qua alia ejusdem sunt generis: *apud Martinum Iuvenem.* 12.	Paris.	1554.
Evangelia & Epistolæ Dominicorum festorúmque dierum, eo, quo in templis legi consueverunt, ordine à Bibliis collecta; Græcè: *apud Ioannem Gymnicum.* (*e*) 8. *Mense Octobri.*	Antv.	1554.
Precationis Dominicæ expositio, per Germanum archiepiscopum Constantinopolitanum, ex historiâ ejus Ecclesiasticâ desumpta, Græcè, & Latinè Adamo Lonicero interprete: *apud Christianum Egenolphum.* (*f*) 8.	Francof.	1554.

Typus Messiæ & Christi Domini ex veterum prophetarum præsensionibus contra Judæorum *ἀπιστίαν*; accessit Targum Koheleth, sive Chaldaïca paraphrasis Ecclesiastæ Latinè versa; authore Petro Costo; unà cum Ecclesiastâ ex vulgatâ

(*a*,*b*,*c*,*d*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*e*) ΑΛΒ. ΟΡΣΤΑΝΟΣ ὁ Γελδριεὺς τοῖς περὶ τοὺς θείους καὶ θεοπνεύστους λόγους σπουδάζουσιν ἐντυχεῖν. Ὁρῶν μὲν τάτε κυριακῶν καὶ ἑορτασίμων ἡμερῶν εὐαγγέλια τῷ Ῥεσκίῳ συναχθέντα καὶ τυπωθέντα πανταχῇ περιάγεσθαι, καὶ ταῦτα ἄνευ ἐπιστολῶν, ἄξιον μέλλον ἔσεσθαι παντάπασιν ἡγησάμην, τὰς τοῖς εὐαγγελίοις ἐπιστολὰς τῇ μου ἐπιμελείᾳ ἐπεζητημένας προϊάλλειν. &c. ἐν τῇ κολωνίᾳ γαμηλιῶνος φθίνοντος δευτέρᾳ, ἔτει τῷ χφμε. Unde comperio Evangelia sola à Rescio Lovaniensi Typographo aliquando prodiisse, deinde ea unà cum epistolis Coloniæ primùm anno 1545.

(*f*) *Christiano Egenolpho juniori Francofortensi Adamus Lonicerus salutem. Converti aliquando precibus Theobaldi Billicani juris doctoris libellum Græcum, qui ritus & ceremonias veteris ecclesiæ Græcæ unà cum mysticâ earundem expositione continebat.* ——— *Inter cætera summopere mihi arridebat pia Dominicæ Orationis expositio. Hanc igitur cùm descriptam apud me retinuissem, placuit tuo illam nomini dedicare, ut qui cœlesti jam munere in celebri vestrâ republicâ fungaris.* &c. *Marpurgi, Calendis Decemb. anno* 1551. Isne Christianus Egenolphus junior, qui cœlesti munere fungi dicitur, erat Christiani Egenolphi librarii filius?

gatâ editione : *apud Matthiam Bonhomme.* 4. Lugd. 1554.

Les quatre Evangelistes, avec une exposition continuelle & familiere, recueillie des expositions des plus sçavans docteurs Ecclesiastiques ; par laquelle on peut voir, combien les Gloses ordinaires & Postilles, que le temps passé on a baillé au peuple Chrestien en lieu de l'Evangile, l'ont esloingné & d'estourné de Jesus Christ, & en quelles tenebres on l'a mené : *L'Olive de Robert Estienne.* (*a*) fol. *le XXV. Jan.* .... 1554.

Genesis, Latinè, cum commentario Jo. Calvini : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. *XIII. Cal. Aug.* .... 1554.

Psalmorum libri quinque ad Hebraïcam veritatem traducti, & summâ fide paríque diligentiâ à Martino Bucero enarrati ; ejusd. commentarii in librum Judicum ; & Tzephaniah propheta cum ejusd. enarrationibus : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. *Prid. Id. Mai.* .... 1554.

EXPOSITIO beati AMBROSII episcopi super APOCALYPSIN, nunc primùm in lucem edita : *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.* (*b*) 4. Lutet. 1554.

Les Oeuvres de S. Justin philosophe & martyr, mises de Grec en Francois, par Jean de Maumont ; avec brieves annotations, & emendations

(*a*) Expositio hæc, quæ sermone Gallico proponitur, eadem est, ac illa, quæ Latino edita est anno 1553. *Novæ glossæ ordinariæ specimen*; & *Evangel. Johan. cum comment.*

(*b*) *Cutheberti Tonstalli Dunelmensis episcopi præfatio ad Lectorem. Quum monasteria multa circuirem, & bibliothecas, quæ in nonnullis magnâ librorum copiâ refertæ celebres habebantur, excuterem, pulverulentos & vetustissimos quosque libros evolvens, sicubi fortè delitescens antiquus author occurreret, casu incidi in* hunc librum *beati Ambrosii episcopi super Apocalypsin* &c. *Et quanquam Ambrosium Mediolanensem tum styli similitudine, tum industriâ sedulâ referat, qui dum germanum literæ sensum instanter eruere pergit, digredi non solet, sed semper in id quod agit, incumbit; non tamen ausus sum amplius quidquam in titulo operis apponere, quàm quod illìc scriptum erat, sed eruditi cujusque lectoris judicio relinquendum existimavi, donec alia exemplaria investigata consulerentur, & rem certiùs aperirent.* ——— *Anno* 1546. *hoc opus primùm repertum, apud me celatum est aliquandiu, si forte alia exemplaria occurrere possent. Et quia diu multúmque quæsita, nondum sunt inventa, non ampliùs supprimendum censui, sed in publicum proferendum ad legentium utilitatem impressori fideli dedi, anno* 1554. *Vale.*

dations des faultes : *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* fol. . . Paris. 1554.

Beati NECTARII Archiepiscopi Constantinopolitani ORATIO UNA de jejunio & eleemosynâ ; & beati Joannis CHRYSOSTOMI ORATIONES SEX, (in Psalm. 39. v. 6. in Psalm. 49. v. 16. de publicano & pharisæo, in Hebr. 10. v. 26. de pretiosâ cruce, & quòd in eâ gloriandum) hæ nunc primùm typis excusæ diligentiâ Joachimi Perionii ; Græcè : *apud Carolam Guillard.* 8. . Paris. 1554.

Et Latinè ab eodem Perionio conversæ : *apud Sebastianum Nivellium.* 8. . Paris. 1554.

Et D. Joan. Chrysostomi duæ homiliæ, una in Eutropium & in illud *Adstitit regina* (Ps. 45. v. 9.), altera in Psalmum 101. Latine ; & Drama Plochiri Michaelis, Græcè & Latinè ; & Jo. Chrysostom. ac Sophron. in laudem S. Crucis ac locus ex Cassiani asceticis depromptus, Latinè ; Godefrino Tilmanno interprete : *apud Sebastianum Nivellium.* 8. . Paris. 1554.

Philonis Judæi de vitâ Mosis libri tres, Latinè, Adriano Turnebo interprete Cardinali Odoni Castilioneo dicati ; cum quibusdam ad finem emendationibus : *apud Adrianum Turnebum.* 8. . . Paris. 1554.

MERCURII Trismegisti Pœmander, & Æsculapii definitiones ; GRÆCÈ : *typis regiis, apud Adrianum Turnebum.* (*a*) & Latinè, Marsilio Ficino interprete : *apud Guil. Morelium.* 4. 10. *Cal. Aug.* . . Paris. 1554.

Dio-

(*a*) Λαγκιλώτῳ Κάρλῳ ἐπισκόπῳ Ῥηγιέων Ἄγγελος Βεργίκιος εὖ πράττειν. Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος Αἰγύπτιος ἦν τὸ γένος ——— τοῦτον φασὶν ἀποδημοῦντα τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος περιϊέναι πᾶσαν τὴν ὑφ' ἥλιον, ἀρετῆς καὶ σοφίας ἀντιποιούμενον· ——— ἐπανελθόντα δ' εἰς πατρίδα συγγράμματα γράψαι τῆς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ μυστικῆς φιλοσοφίας τε καὶ θεολογίας πολλά· ὧν τά κατ' ἐξοχὴν δύο ἐστὶ τὸ μὲν Ἀσκληπιὸς κέκληται, τὸ δὲ Ποιμάνδρης, καὶ ἔστι τὸ παρὸν· ὃ πάλαι μὲν εἰς τὴν τῶν Λατίνων γλῶτταν μεθερμηνευθὲν, οὐ μάλ' ἐξηκριβωμένως δὲ, ἐν ταῖς Ενετίαις παρ' Ἄλδῳ τῷ Ρωμαίῳ τετύπωται· ὀψὲ δέ ποτε καὶ ἐν Φλωρεν-

Dionysii Carthusiani in Evangelium Matthæi enarratio : *apud Audoënum Parvum ; excudebat suis typis Mauricius Menier.* 8.	Paris.	1554.
Magnum & Universale concilium ecclesiæ militantis super veritate divinissimi Eucharistiæ sacramenti ; authore fratre Benedicto Verniero : *apud Sebastianum Nivellium.* 8.	Paris.	1554.
De veritate Corporis & Sanguinis Jesu Christi in Eucharistiâ, authore Cutheberto Tonstallo Dunelmensi Episcopo ; & hymnus in laudem Jesu ab eodem authore carmine incondito editus : *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*a*) 4.	Lutet.	1554.
De Origine, continuatione, usu, authoritate atque præstantiâ ministerii Verbi Dei & Sacramentorum ; & de controversiis eâ de re hôc sæculo excitatis, ac de earum componendarum ratione ; authore Petro Vireto : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. *VIII. Cal. Feb.*	....	1554.
Defensio Orthodoxæ Fidei de Sacrâ Trinitate, contra prodigiosos errores Michaëlis Serveti Hispani ; ubi ostenditur hæreticos jure Gladii coërcendos esse, & nominatim de homine hôc tam impio justè & meritò sumptum Genevæ fuisse supplicium ; per Johannem Calvinum : *Olivâ Roberti Stephani.* 8.	....	1554.
De hæreticis à Civili Magistratu puniendis libellus, adversùs Martini Bellii farraginem, & novorum academicorum sectam ; Theodoro Bezâ Vezelio auctore : *Olivâ Roberti Stephani.* (*b*) 8.	....	1554.

Ca-

Φλωρεντίᾳ εἰς τὴν ἐπιχώρειον διάλεκτον πάλιν ἐκ τούτου μεταφρασθὲν, καὶ ἐκτυπωθὲν ἐξεδόθη. Περὶ δὲ τοῦ τυποῦσθαι τοῦτο εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν, ἐξ ἧς αὐτὰ μετεφράσθη, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἢ ἀμελείᾳ τῶν τυπογράφων, ἢ καὶ ὀλιγωρίᾳ, οὐδ' ὅλως μνεία πεποίηται· ὅθεν ἡμεῖς - ᾠήθημεν δεῖν τοῦτόγε νῦν καὶ Ἑλληνιστὶ τυπωτέον τ' εἶναι, καὶ σοίγε προσφωνητέον &c.

(*a*) Vidi exemplar, quod sub titulo habebat hæc verba, *Secunda Editio.* Cutheberti Tonstalli ad Lectorem præfatio data est anno 1551. Et ad finem hæc addidit ; *Hoc opus ab authore absolutum est, anno ætatis suæ septuagesimo septimo, qui fuit annus Domini* 1551.

(*b*) En validissimum protestantium satellitum par ! en Ecclesiam revera militantem ! en armaturam Evangelicam, quâ Genevenses pastores, magno interea clamore contra papatûs tyrannidem (*Calvin. Institut. l.* 4. *c.* 5.) vociferantes, dimicant ! en argu-

Catechiſmus ab Emanuele Tremellio Hebraïcè redditus : *apud Robertum Stephanum.* 12. 24. *Aug.* . .	....	1554.
Haſtarum & auctionum origo, ratio ac ſolennia, authore Junio Rabirio jureconſulto, & apud Petragorios in ſubſelliis Bergeraci cauſarum capitalium quæſtore ac præfecto regio : *apud Carolum Stephanum.* 4. *Idibus Maji.*	Lutet.	1554.
ARETÆI Cappadocis de acutorum ac diuturnorum morborum cauſis ac ſignis libri quatuor, & totidem de eorundem curatione, GRÆCÈ, ex bibliothecâ regiâ : *apud Adrianum Turnebum.* (*a*) 8. . .	Paris.	1554.
RUFI Epheſii libri, de veſicæ renúmque morbis, de purgantibus medicamentis, de partibus corporis humani ; & SORANI de utero & muliebri pudendo ; GRÆCÈ ; ex bibliothecâ regiâ : *apud Adr. Turnebum.* 8.	Paris.	1554.
Aretæi libri octo, & tres Rufi de partibus humani corporis, Latinè, Junio Paulo Craſſo Patavino interprete ; acceſſere, quæ Craſſus non vertit, aliquot Aretæi capita, & duo reliqui Rufi libri, Latinè : *apud Guilielmum Morelium & Jacobum Puteanum.* (*b*) 12. .	Paris.	1554.

ORI-

argutos æquitatis non minùs quàm religionis reformatores, qui perſecutionem, dum patiuntur, oderunt ; dum exercent, âmant!

(*a*) Præfigitur Græca Jacobi Goupyli Medici ad Odonem Caſtilionæum Cardinalem epiſtola, in quâ ſcribit ſe adjutum fuiſſe regiæ bibliothecæ exemplaribus, & duobus aliis, quorum unum à Capello medico obtinuerat, alterum ſumptibus ſuis comparaverat.

(*b*) Præfigitur Junii Pauli Craſſi ad Albertum ſeniorem Marchionem Brandenburgenſem epiſtola; in quâ ſcribit, ſe *annos propè viginti in academiâ Patavinâ Hippocraticam medicinam publicè interpretatum fuiſſe.* —— Poſtea *quendam fortè librum Græcè manu ſcriptum, veterrimum & carioſum in manus ſuas incidiſſe, in cujus fronte nomen Aretæi Cappadocis erat inſcriptum :* —— *non ſanum, non integrum, ſed multis mendis inquinatum, multis magniſque vulneribus conciſum & laceratum.* —— *Quàm multos* (inquit) *in eo transferendo labores tulerim, quantum temporis atque olei abſumpſerim, vix queam dicere, cùm plurimis undique vulneribus confoſſus eſſet. Ex tribus tamen collatis exemplaribus multa, quæ deficiebant, reſtitui; quæ erant depravata, caſtigavi; quæ confuſa erant, in ordinem relegi: per conjecturas etiam certiſſimas ab artis medicæ peritiâ deſumptas, non paucos locos librariorum incuriâ vitiatos antiquæ & ſanæ lectioni reſtitui De quibus autem ambigebam, neque ſynceram veritatem eruere, mihique penitus ſatisfacere potueram,*

eos

Oribasii Sardiani Synopseos ad Euſtathium filium libri novem, Latinè,

eos aſteriſco notavi; *aliorúmque judiciis penſitandos caſtigandóſque reliqui.* ——— *Libellus præterea quidam Ruffi Epheſii de medicinalibus appellationibus inſcriptus Franciſci Frigimelici medici nobiliſſimi operâ cùm ad me allatus eſſet, eum quoque eâdem de causâ Latinitate donandum, Aretæóque adjungendum eſſe judicavi.* ——— *Hic multos de medendi facultate libros eruditiſſimè compoſuit.* ——— *Verùm ex tot ejus libris hic unus* (*quod ego ſciam*) *vix reliquus eſt: in quo ſingularum corporis partium Græca vocabula enumerat; necnon & earum poſitum, figuram, numerum, uſum, facultatéſque declarat.* ——— *Te potiſſimum delegi, cui has lucubrationes meas dicarem* ——— *ob tuam erga omnes, ſed præcipuè literarum cultores, munificentiam* ——— *Plurimos enim ære tuo non in Germaniâ modò verùm etiam Italiæ Gymnaſiis uberrimè foviſti atque ſuſtentâſti: ſcholam Regiomontanam inſtituiſti, doctiſſimiſque viris undique accitis exornâſti: bibliothecam quibuslibet veterum ſcriptorum libris refertiſſimam profuſiſſimis impenſis condidiſti.* &c. Hanc horum medicorum verſionem Craſſus primùm edidit (Fabric. Biblioth. Gr. lib. 4. c. 3 p. 101.) Venetiis 1552. 4. Ad finem autem Morelianæ editionis inſeruntur *Annotationes locorum, qui in Aretæi codice Græco ab interpretatione Craſſi diſcrepant, autore G. M. T.* (id eſt, ut puto, Guilielmo Morelio Tiliano. Vide Hiſtor. Typographor. aliq. Pariſienſ. p. 33. not. 6) qui iſtis annotationibus ſubjecit hæc: *Latina cum Græcis conjungentes curſim hæc obſervavimus, hicque adnotavimus, non ut aliquid interpreti bono* (ſcil. Junio Paulo Craſſo) *detraheremus, cujus meditatio docta non mediocriter nobis in* * *edendis Græcis profuit*; ſed ut *ipſe his pauculis admonitus, in ſtudioſorum gratiam, dum vita ſupereſt, opus recognoſcat, & melius, quàm quivis alius, inchoatum opus tandem abſolutum emittat.* Hanc monitionem ægre tulit Craſſus, *à medico quodam* (ut ait) *Gallo* datam; quaſi quidem eam non Morelius, ſed Goupylus ipſe ſcripſiſſet. *Me bonum* (ait Craſſus) *interpretem appellare non recuſavit, & à noſtrâ verſione, quam ipſe doctam meditationem vocat, ſe in edendis Græcis non mediocriter adjutum fuiſſe confitetur. Hiſce quidem verbis amicum erga nos animum præ ſe tulit, ſed amici operam nequaquam exhibuit.* ——— *Nam ſi amico in me animo fuiſſet, me per litteras commonefacere, & nonnulla errata mihi detegere, neque ea priusquàm à me reſponſionem acciperet, vulgo patefacere debuit.* ——— *Sed illud, quod pleriſque hominibus accidere conſuevit, hominem impulit, ut in alienam ſegetem falcem immitteret; ſtudium videlicet captandæ gloriolæ, & alienis detegendis vitiis* (*quo nihil facilius ac jucundius eſſe potuit*) *oſtentandi ingenii affectatio.* Lege plura apud Clariſſ. Fabric. bibliothec. Græc. in loco ſuprà proximè citato. Craſſus duplici beneficio lectores ſuos demeruiſſet, ſi ſuâ cum verſione Græcum unà, quo uſus eſt, emiſiſſet manuſcriptum. Sæpe equidem dubitavi, mirarérne magìs an indignarer, quòd viri aliquot eruditi, cùm quendam ſcriptorem ex ſuâ in aliam linguam ab ipſis traductum typis eſſent mandaturi, non textum etiam vulgare voluiſſent. An æquè eſt comparatum, ut verſio quamlibèt elegans luce donetur, & ipſe, ex quo nata eſt, textus tenebris prematur? Magni præterea refert textum ab interprete produci, cùm hic authoritatem nullam illius teſtimonio potentiorem ad fidem ſuæ interpretationi faciendam queat adhibere. Denique cùm is ſit Typographiæ uſus, ut veterum monumenta in manus quamplurimorum perveniant, & à ſuarum latebrarum ſitu & ſqualore extrahantur ab interitu iis imminente vindicati; iniquus ſanè is mihi videtur, qui authorem aliquem legi dignum nactus & interpretatus, ſuam interpretationem in multa exemplaria transfundendo ab injuriâ temporis & oblivionis aſſerit, authoris verò ipſius archetypo publicam lucem & notitiam invidet. Momenti etenim multo majoris eſt hujus quàm illius jactura: uno interprete amiſſo, plures alii non deerunt; unici authoris damnum mille non rediment interpretes.

* Si hæc dicantur à Guil. Morelio, non à Goupylo, credendum eſt Adrianum Turnebum in Græco Aretæi textu edendo Guilielmi Morelii operâ uſum fuiſſe.

Joanne Baptistâ Rasario Novariensi medico interprete: *in officinâ Audoëni Parvi; excudebat suis typis Mauricius Menier.* (*a*) 12. *Octavo Cal. Aug.* Lutet. 1554.

Joannis Bacchanelli Regiensis de consensu medicorum, in curandis morbis, libri quatuor; &, in cognoscendis simplicibus, liber unus: *apud Carolum Stephanum.* (*b*) 12. *Idib. Septemb.* Lutet. 1554.

Car. Stephani de Latinis & Græcis nominibus arborum, fruticum, herbarum, piscium & avium liber, ex Aristotele &c. cum Gallicâ eorum nominum appellatione; quarta editio: *apud Carolum Stephanum.* 8. Lutet. 1554.

Ejusd. Prædium Rusticum: *apud Carolum Stephanum.* (*c*) 8. Lutet. 1554.

Les treze livres des choses rusticques de Palladius Rutilius Taurus Æmilianus, traduicts nouvellement de Latin en Francois par Jean Darces aumosnier du Cardinal de Tournon: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* 8. Paris. 1554.

Septem sapientum & eorum, qui cum iis adnumerantur, apophthegmata, consilia & præcepta; & Sosiadis præcepta septem sapientum; Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4. *Calendis Februar.* Paris. 1554.

Platonis Phædo, Latinè, Marsilio Ficino inter-

(*a*) *Cosmo Medici duci Florentiæ Jo. Bapt. Rasarius S. P. D.* —— *Libellos aliquot admodum adolescens de Græcis Latinos feci; & Græcas literas multos annos in academiâ Ticinensi publicè docui: quo etiam munere in hâc urbe clarissimâ nunc fungor.* —— *Nicolaus Sammichelius Novocomensis vir singulari medicinæ multarúmque artium ac scientiarum cognitione peritissimus* —— *Oribasii codicem pervetustum, quem olim ex Græciâ deportaverat, mihi accommodavit.* —— *Videbam multas causas esse, quam ob rem Oribasius medicus tibi esset dedicandus.* &c. *Quædam etiam non mediocris inter medicum & Medicem intercedit similitudo.* &c. *Venetiis, Calen. Decemb. M. D. LIII.*

(*b*) Epistolæ duæ præfiguntur; prior Caroli Stephani quâ lectorem rogat, *ut nihil ob sermonis venustatem* (*qui in Bacchanello haud ita fortasse tersus atque expolitus esse videbitur*) *judicii atque authoritatis illi adimat*: posterior Bacchanelli ad Joannem Scutellarium medicum data 5. Calend. Maji. 1550.

(*c*) Hic liber complectitur eos omnes de re rusticâ Tractatus, quos sigillatim Carol. Stephanus hactenus evulgaverat, decem his capitibus. Continetur capite 1. *Hortus*: 2. *Seminarium*: 3. *Vinetum*: 4. *Ager*: 5 *Pratum*: 6. *Lacus*: 7. *Arundinetum*: 8. *Sylva*: 9. *Frutetum*: 10. *Collis.*

terprete: *Excudeb. Gulielmus Morelius*. 4. Paris. 1554.

Sebastiani Foxii Morzilli Hispalensis in Platonis Timæum commentarii: *ex officinâ Joannis Oporini*. fol. . . Basil. 1554.

Arriani Nicomediensis de Epicteti præceptoris sui dissertationibus libri IIII. nunc primùm in lucem editi Græcè & Latinè, Jacobo Scheggio Medico Physico Tubingensi interprete; unà cum Epicteti enchiridio Græcè & Latinè, Politiano interprete: *ex officinâ Joannis Oporini*. 4. *Mense Martio*. . . Basil. 1554.

Aristotelis de moribus ad Nicomachum libri decem, Græcè; cum variantibus lectionibus codicum tum Victorianorum, tum aliorum: *apud Adr. Turnebum; typis regiis*. 4. *Idibus Aug.* Paris. 1554.

Ejusd. Politica, Latinè, à Jac. Lod. Strebæo nomine Joannis Bertrandi senatoris judicísque conversa; quibus accessit, quid inter Strebæum & Perionium non conveniat in illorum interpretatione: *apud Vascosanum*. 4. . . Lutet. 1554.

Ejusd. Topicorum libri octo, cum Alexandri Aphrodisiensis explicatione; Latinè; septimum Muretus nunc primùm Latinè & eleganter interpretatus est; in cæteris libris usitatam interpretationem secuti sumus, sed multis partibus, quàm antea, emendatiorem: *Joan. Gryphius excudebat*. fol. . Venet. 1554.

Les Oeconomiques d'Aristote traduittes par Gabriel Bounin: *imprimées ches Vascosan*. (*a*) Paris. 1554.

Cutheberti Tonstalli Compendium & Synopsis in decem libros Ethicorum Aristotelis: *ex officinâ Michaëlis Vascosanis*. 8. . Lutet. 1554.

Plutarch. de garrulitate, & esu carnium, Latinè, Lodoico Rusardo interprete: *apud Sebastianum Gryphium*. 8. . Lugd. 1554.

(*a*) Biblioth. de la Croix du Maine.

Jaco-

Jacobi Carpentarii animadversiones in libros tres dialecticarum institutionum Petri Rami : *apud Thomam Richardum*. 4. . Paris. 1554.

Euclidis Elementa quædam Arithmetica, ex quindecim ejus elementorum libris collecta, Græcè & Latinè : *apud Vascosanum*. . Lutet. 1554.

L'Algebre de Jaques Peletier, departie en deux livres : *par Jean de Tournes*. (*a*) 8. Lyon. 1554.

PROCLI Diadochi PARAPHRASIS in quatuor Ptolomæi libros de Siderum effectionibus ; GRÆCÈ : *apud Joannem Oporinum*. (*b*) 8. Basil. 1554.

De AGRORUM conditionibus, & constitutionibus LIMITUM, Siculi Flacci liber unus, Julii Frontini liber unus, Aggeni Urbici libri duo, Hygeni Gromatici libri duo ; ordines finitionum ex variis authoribus ; omnia figuris illustrata ; veteris cujusdam authoris de generibus lineamentorum ; ex Euclidis lib. I. προλεγόμενα & σχήματα ; de mensuris & ponderibus ex voluminibus virorum eruditorum excerpta : *apud Adr. Turnebum*. (*c*) 4. *VIII. Cal. Decembr.* Paris. 1554.

Les

(*a*) In hôc libro scribendo author usus est novâ illâ orthographiâ, quam Ludovicus Maigret primus inducere conatus est anno 1545. (Lege *Jugemens des Savans* Tom. 2. Pag. 648.) Scilicet ut scribendi ratio pronunciationi accommodaretur.

(*b*) *Hieronymo à Comerstat S. D. Philippus Melanthon.* ——— *Exemplum Procli, quod nobis dedisti, manu Jacobi Questebergii scriptum est. Tibi autem & debeo & habeo gratiam, quòd hunc Procli commentarium voluisti edi in publicum, ut legi à multis possit* &c. *Calend. Septemb.* 1554. In hâc epistolâ Melanthon Jacobi Questebergii notitiam tradit.

(*c*) *Cardinali & principi Carolo à Lotharingiâ, Petrus Gallandius S. P. D. Cùm ante annos decem, pace inter Carolum Cæsarem & Franciscum regem sancitâ, ego & Adrianus Turnebus Belgicæ Occidentalis aliquot oppida perlustraremus, & in singulis monasteriis libros veteres, veluti canes sagaces in lustris feras, diligenter conquireremus, in divi Bertini apud Audomari Phanum bibliothecâ, inter venerandæ vetustatis monimenta, situ & pulvere obducta, volumen unum, quod varios libros eósque majore ex parte non antè visos continebat, invenimus. In eo siquidem erant Siculus Flaccus, Frontinus, Aggenus, Hygenus, alii item varii auctores ejusdem ferè argumenti* &c. Eos, *huc transferendos esse, monachis permittentibus, duximus. Quos sæpius in manus sumptos, cùm admodum vitiatos & multis modis deformatos deprehendissemus, ingenti fructu, qui ex his capi possit, excitati, divisis velut partibus accuratiùs legendos, & quæ animadvertenda duxissemus, communicanda inter nos esse judicavimus.* ——— *cùm dignos judicaremus, qui emendatiores in omnium manus pervenirent, sculptis figuris, quibus singula illustrarentur, omnes typis excudendos esse statuimus. Quibus jam ad finem perductis, cùm quædam*

alia

Les obſervations de pluſieurs ſingularitez & choſes memorables, trouvées en Grece, Aſie, Judée, Egypte, Arabie, & autres pays eſtrangers, redigées en trois Livres par Pierre Belon du Mans, reveuz de nouveau & augmentez de figures : *en la boutique de Gilles Corrozet ; imprimé par Benoiſt Prevoſt, pour Gilles Corrozet & Guillaume Cavellat libraires.* 4. Paris. 1554.

Joan. Bapt. Egnatii, de exemplis illuſtrium virorum Venetæ civitatis, atque aliarum gentium, libri novem : *in officinâ Audoëni Parvi ; excudebat ſuis typis Mauricius Menier.* (*a*) 12. *Sexto Calendas Octobris.* Paris. 1554.

Sept

alia argumenti ferè ejuſdem, Epaphroditi, Vitruvii Ruffi, Simplicii, Balbi, Hygeni de caſtris metandis, quem inſigniter obſcurum & corruptum obiter legiſſe, & in compendium contrahere voluiſſe, Gromaticúmque etiam appellâſſe Volaterranus videtur, nobis oblata eſſent, quemadmodum his adjungi poſſent, rationem inire cœpimus. Verùm ita depravata omnia, mutila & lacera deprehendimus, ut niſi repoſitis, quæ deeſſent, quæque depravata eſſent, correctis, fruſtra omnino à quoquam in manus ſumerentur. Itaque donec oblato meliori exemplari, & per majus otium alicui forma reſtitui poſſent, in aliud tempus eorum editionem diſtulimus. Hoſce verò, quoad in re valde depravatâ fieri potuit, caſtigatos, & à mendis, quibus ſcatebant, bonâ ex parte repurgatos, ut interire, aut latere diutius ſineremus, ferendum omnino non duximus. &c. *Pariſiis, è collegio noſtro Becodiano. X. Cal. Decemb.*

(*a*) *Petro Franciſco Contareno avunculo, Marcus Molinus Marci procuratoris filius S. P. D* ——— *Egnatius conſcripſit novem libros exemplorum ex Valerii Maximi præſcripto. Sumpſit primùm religionis exempla ab ipſis urbis incunabulis. Deinde quæcunque vel noſtrâ vel patrum, vel etiam ſuperiore ætate ubique gentium atque locorum digna relatione geſta ſunt, miro animi candore tractavit* &c. *Utinam tantus vir longiſſimo ævo dignus tantum adhuc vixiſſet, quantum emendandis his libris corrigendîſque fuiſſet ſatìs !* ——— *quum ſæpiſſime diceret, jam ſibi nihil eſſe quod viveret, niſi ut huic operi extremam manum imponeret.* &c. *Quos libros pater meus, ne quo theſauro mortales omnes ditari poſſent, illum penè ſe continere videretur, quam primum typis committendos curavit. Nos autem, quibus hæc provincia à patre demandata fuit, ſedulò ac pro virili unà cum præceptore dedimus operam, ut quàm emendatiſſimi prodirent.* ——— *Ita erant ab exceptore neſcio quo imperito peſſimè multati, ut ſæpe mihi divinandum fuerit.* &c. *Venetiis, ex ædibus Marci Molini, Divi Marci procuratoris. Die* 10. *menſis Aprilis.* 1554. Deinde ſequitur Egnatii vita breviter deſcripta ; quam hìc in brevius compendium redactam lector haud ægre accipiet. *Joannes Baptiſta Egnatius presbyter Venetiis ortus Egnatiâ familiâ, quadraginta ferè annos humaniores literas profeſſus eſt, & ex ſenatûs decreto, ducentis aureis nummis quotannis, poſtquam publico munere defunctus eſſet, quoad vixerit, donatus. Omnia eius bona ex edicto decemviralis conſilii publico cenſu exempta ſunt. Tres patricii ſanguinis familias, Molinam, Lauretanam, & Bragadenam ſupremis tabulis honoravit. Reliquit novem libros de exemplis illuſtrium virorum ; & ſeptuaginta Orationes, quæ propediem in lucem prodibunt. Octogenarius Franciſco Donato Veneto Duce deceſſit, ſecundâ Julii menſis, anno milleſimo quinquageſimo tertio.*

Sept Livres des Hiſtoires de Diodore Sicilien nouvellement traduyts de Grec en Francois, par Jacques Amyot: *de l'imprimerie de Michel de Vaſcoſan.* (b) fol.	Paris.	1554.
Pauli Jovii Hiſtoriarum ſui temporis tomus ſecundus: *ex officinâ Typographicâ M. Vaſcoſani.* fol.	Lutet.	1554.
Arnoldi Ferroni de rebus geſtis Gallorum libri novem; tertia editio nunc recèns aucta & recognita: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vaſcoſani.* fol.	Lutet.	1554.

Dionyſii Halicarnaſſei SCRIPTA quædam CRITICA, Græcè; ſcilicet, Procemium Dionyſii de antiquis Rhetoribus Tractatûs, quod deeſt in impreſſis libris; Dionyſii reſponſio ad Cn. Pompeji Epiſtolam de Platonis ſtylo; ejuſdem comparatio Herodoti cum Thucydide, & Xenophontis, Philiſti, Theopompi, inter ſe; ejuſdem ad Ammæum epiſtola, adversùs eos qui

De-

(a) Diodore avoit eſcript quarante livres. —— Les ſix premiers ſe treuvent encore en Grec, eſcripts à la main, & ont eſté traduits en pluſieurs langues. —— Les quatre ſuyvans juſques à l'unziéme —— je n'ay encore veuz nulle part. Les cinq prochains juſques au ſeiziéme —— ſe treuvent Grecs eſcripts à la main; & y a eu (a) quelqu'un qui en a tourné deux & demy en Latin aſſez malheureuſement. —— Ce ſont les cinq, que nous avons preſentement traduits en noſtre langue Francoyſe, les ayant recouvrez de la librairie de ſaint Marc à Venize, avec le ſeziéme & le dixſeptiéme, mais ces deux la ont eté imprimez (b) en Grec il y a long temps, & traduits en (c) Latin. Auſſi ont eſté imprimez le dixhuit, le dixneuf, & le vingtiéme, & ont eſté tournez en noſtre vulgaire par feu meſſire Claude de Seyſſèl jadis archeveſque de Thurin &c. Pour ce que l'exemplaire original s'eſt trouvé en quelques endroits defectueux, & corrompu en pluſieurs, ſans que nous l'ayons ſceu reſtituer ne corriger par conjecture ou collation d'autres exemplaires, nous prions les lecteurs de ſe vouloir contenter de la traduction telle, que nous leur avons peu bailler pour le preſent, en attendant qu'avec l'ayde de quelque plus fidele & plus entier exemplaire nous la leur puiſſions donner meilleure.

(a) Non certò aſſequi poſſum, cujus interpretis nomen hic celavit, niſi is ſit Bartholomæus ſive Angelus Corpus Bononienſis, quem Latinè vertiſſe libros XVI. & XVII. eóſque cum Johanne Monacho de vitâ Alexandri Magni edidiſſe & Jacobo Banniſſo Maximiliani I. imper. à ſecretis dicâſſe Baſil. 1531. 1535. 1545. fol. in Fabric. Biblioth. Gr. l. 3. c. 31. p. 775. legimus.

(b) Libros 16. 17. 18. 19. 20 Græcè primus vulgavit Vincentius Obſopœus (Baſileæ typis Joh. Oporini ſumptu Roberti Winter 1539. 4) à Jano Pannonio quondam Quinque-eccleſienſi epiſcopo ab interitu vindicatos ac deinceps à Joh. Alexandro Braſſicano ſibi per Joh. Petreium communicatos. Lege Clariſſ. Fabric. Biblioth. Gr. in loco modò citato.

(c) Editio Latina prodiit ſub Pogii nomine per Pincium Venetiis 1593. fol. Verſionem hanc quidam tribuunt Joanni Phreæ Anglo. Lege Clariſſ. Fabric. Biblioth. Gr.

Demosthenem ab Aristotele præcepta eloquentiæ didicisse contendebant; ejusdem, de præcipuis Græcorum Poëtis, Historicis, Rhetoribus, elogia; MAXIMI illius, qui Juliani Imperatoris præceptor extitit, libellus de oppositionibus insolubilibus, Græcè; *apud Carolum Stephanum; edente* HENRICO STEPHANO. (*a*) 8. : . Lutet. 1554.

Diony-

(*a*) Ἕρρικος ὁ Στέφανος Ἀμβροσίῳ Ὀδέτῳ Σέλβα τῷ τοῦ μεγάλου τῶν Κελτῶν βασιλέως πρὸς τὴν τῶν Ἐνετῶν γερουσίαν πρεσβευτῇ, εὖ πράττειν. Ἀπελθὼν παρά σου καὶ ἀφικόμενος ἐνταῦθα, ἐκομισάμην βιβλία ἄττα παρά τινος τῶν ἐν Ἰταλίᾳ φίλων, —— ἐν οἷς ἦν ταῦτα τὰ Διονυσίου συγγράμματα· —— καίτοι ἔχει μὲν αὐτὰ καὶ Ἕρρικος ὁ Σκελμυγέρος, ἀνὴρ, διὰ τὴν σπουδὴν περὶ τὴν τῶν παλαιῶν βιβλιῶν συγκομιδὴν ἐν τῷ τῶν μουσῶν πρυτανείῳ τρέφεσθαι ἄξιος· ἀλλὰ γραφικῶν ἁμαρτημάτων γέμει ἃ ἔχει Διονυσίου ἀντίγραφα· Παραλαβὼν οὖν ἓν ἐγὼ εἰ καὶ οὐχ ὅλως ἀναμάρτητον ὂν, πολλῷ γε ἀκριβέστερον γραφὲν, ταῦτα τὰ συντάγματα ἐν ἀφανεῖ κεῖσθαι ἐπὶ πλείω χρόνον οὐκ εἴασα &c. *Henricus Stephanus Petro Victorio patricio Florentino S. D. Meum quidem erat consilium hæc Dionysii opuscula tantisper meis scriniis inclusa servare, dum cæteros ejusdem authoris ejusdémque argumenti libellos nondum vulgatos (eúmque præsertim qui ad Q. Ælium Tuberonem scriptus est) illis addere, omnésque unà edere possem. Sed cùm mirum in modum depravati essent, expectandáque mihi forent alia exemplaria, hæc interim edenda censui* &c. *Hæc igitur nunc accipe, dum me ad Anacreontis editionem comparo: cujus tu certè quidem poësin unâ ex odâ, vel potiùs ex odario uno, quod à me acceperas* (*a*), *æstimâsti.* —— Anacreontem *totum proferam propediem, & jam protulissem, nisi me vana spes tenuisset, fore ut ad duo ejus exemplaria, quæ diversis in locis non sinè immenso labore invenire mihi contigit, tertium accederet. Nam ex duobus his alterum in membranis, alterum in cortice arboris scriptum erat: illud confusum & alicubi non satis emendatum; hoc adeò antiquum, ut in singulis verbis litera aliqua oculos fugeret: ut taceam adeò diversam fuisse elementorum formam à nostris, ut prius an posset legi, cogitandum fuerit, quàm an posset intelligi. Nec tamen interim sum passus in meis manibus, ut sinè luce, ita sine fructu tanto tempore versari. Ex uno enim Anacreonte tres feci: ut jam non Græcus tantùm, sed* (*b*) *Latinus etiam, &* (*c*) *Gallicus proditurus sit hic poëta.* —— *Sed jam Dionysium accipe: Anacreontem brevì te accepturum confide; eâ tamen lege, ut Tragœdiam illam Æschyli, quam mihi Florentiæ ostendisti, publicæ utilitati largiaris.* &c. *Vale.* Ad opusculorum suprà memoratorum finem Henricus Stephanus Quintiliani & Ciceronis de scriptoribus Græcis elogia, & quasdam in opuscula illa emendationes adjecit, præmissâ hâc ad lectorem epistolâ. *Cujus sint censoris ea, quæ*

(*a*) Pet. Victor. Var. Lect. lib. XX. cap. XVII. *Anacreontis carmen paucis abhinc mensibus, cùm hàc transiret Henricus Stephanus Roberti filius, probus adolescens ac liberali doctrinâ supra ætatem instructus, ipse mihi dedit, inventum à se fortè (ut aiebat) in antiqui libri tegmine. Venit enim ille ad me domum, & ingenii sui dotibus commendatus, & gravi testimonio honestissimi viri ornatus: literas enim ei ad me dederat Bernardinus Maphæus Cardinalis, qui studiosos omnes bonarum artium, quarum ipse refertum pectus habet, amplectitur ac fovet.* &c. *Sed jam carmen ipsum ponamus.*

Λέγουσιν αἱ γυναῖκες,
Ἀνακρέων γέρων εἶ &c.

(*b*) In Latinâ versione plagii Henricus Stephanus insimulatur. Lege Histor. Stephanor. pag. 221.

(*c*) Hanc Gallicam versionem nunquam aut vidi, aut qui viderit, novi.

Dionysii Longini Rhetoris liber de Sublimi Orationis genere, Græcè, nunc primùm à Francisco Robortello Utinensi in lucem editus: *per Joannem Oporinum.* (*a*) 4. Basil. ....

Jovitæ Rapicii Brixiani de Numero Oratorio libri quinque, ad Reginaldum Polum Cardinalem; ejusdem paraphrasis in Psalmos (1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 23. 54. 71. 92. 103. 104. 112. 114. 128. 135. 137.) Davidis, & alia quædam carmina sacra: *in ædibus Pauli Manutii, Aldi filii.* fol. Venet. 1554.

Æschinis & Demosthenis contrariæ orationes in Ctesiphontem & pro coronâ, Latinè, Joachimo Perionio interprete; ad Othonem Castulonium

quæ hìc apposui, de scriptoribus Græcis elogia, ne te lateret, lector, locum, unde ea sumpsissem, tibi indicavi. Nam quum studiosè cùm alios libros, tum Dionysii Halicarnassei exemplaria conquirerem de arte Rhetoricâ, quæ passim in Italiæ bibliothecis extant; —— *venit tandem in manus meas unum, in quo non ea, quæ maximè reperta desiderabam, sed hæc de scriptoribus Græcis elogia inveni. Cui tamen exemplari siquis fidem derogare velit, Dionysio hæc adscribenda negans, fateatur certè necesse est alicujus esse, qui ab eo acceperit, quum eadem hìc de multis scriptoribus breviter dicta reperiantur, quæ alibi fusiùs apud ipsum Dionysium.* —— *Quintilianum hinc multa etiam mutuatum constat* —— *Utriusque verba hìc adscribere, & inter se conferre operæpretium putavi* &c. Ad calcem emendationum, in plerisque exemplaribus apparet truncatum esse folium; in quo, ubi est integrum, planè liquet Henricum Stephanum hujus libri impressorem fuisse. De Maximo illo, cujus opus Rhetoricum unà cum Dionysii Tractatibus editur, sic Suidas: Μάξιμος, Ἠπειρώτης ἢ Βυζάντιος, Φιλόσοφος, διδάσκαλος Ἰουλιανοῦ καίσαρος τοῦ παραβάτου, ἔγραψε περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων, περὶ καταρχῶν, περὶ ἀριθμῶν, ὑπόμνημα πρὸς Ἀριστοτέλην, καὶ ἄλλα τινὰ πρὸς τὸν αὐτὸν Ἰουλιανόν. Clarissimus & doctissimus vir Albertus Fabricius in Bibliothecâ Græcâ [vide lib. 3. cap. 20. p. 514. & lib. 5. cap. 25. p. 414. & cap. 30. p. 769.] è codice Mediceo Maximi illius Poëma Astrologicum περὶ καταρχῶν edidit: & indè, ejusdem opus περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων (quod nondum viderat; esse etiam Astrologici argumenti putavit. Et quis, nisi certò comperiat, eundem authorem de argumentis adeò dissimilibus, de Astrologiâ & Rhetoricâ, egisse crediderit?

(*a*) *Annotationibus Latinis in margine appositis, quæ instar commentariorum sunt, illustratus. Nam ex iis methodus totâ libri, & ordo quæstionum, de quibus agitur, omnésque ratio præceptionum, & alia multa cognosci possunt.*

S. R. E. CARD. RANNVTIO PET. ALOYSII PLACENTINORVM PARMENSIVMQ. DVCIS F. PAVLI III. PONT. MAX. N. FARNESIO: DIONYSII LONGINI RHET. ANTIQVI OPVS HOC REDIVIVVM, ANTEA IGNOT. OPERA INDVSTRIAQ. SVA E TENEB. IN LVCEM EDVCT. ATQ EXPOLIT. DAT, DONAT, DICATQ. FRANCISC. ROBORTELLVS VTINEN. ROMVLI AMASAEI VTINEN. ALVMNVS: &c. PATAVII, NONIS AVG. MDLIIII.

lonium Cardinalem : *apud Michaëlem Vascosanum.* 4. Lutet. 1554.

Dionis Chrysostomi Orationes LXXX. Græcè : *apud* ANDREAM WECHELUM, *sub Pegaso, in vico Bellovaco.* (*a*) 4. Paris. 1554.

Ejusd. Orationes quinque, scil. de lege, de consuetudine, de fortunâ tres; Latinè; Renato Guillonio Vindocinensi interprete : *apud Andream Wechelum.* 4. Paris. 1554.

Ciceronis Topica, cum enarrationibus Barth. Latomi & Phil. Melanchthonis, ac Christ. Hegendorph. scholiis : *apud Michaëlem Vascosanum.* 4. Paris. 1554.

Ejusd. Orationes pro P. Quintio, Sext. Roscio, Q. Roscio, Verrinæ septem, pro M. Fonteio, A. Cæcinâ, lege Maniliâ; cum Francisci Hotomani commentariis : *Olivâ Roberti Stephani.* (*b*) fol. *Id. August.* .... 1554.

Ejusd.

(*a*) Sciat lector in hôc libro contineri tantùm septem orationes, scil. de regno, quatuor; Agamemnon; Diogenes; & de consultatione Octoginta quidem promittit titulus, cui adnexuit Andreas Wechelus hanc ad Græcæ Linguæ studiosos epistolam. *Dionis Chrysostomi orationes aliquot * superiore anno edidimus : quæ cùm tanto studio à vobis exceptæ essent; operæ pretium nos facturos arbitrati sumus, præsertim ad id viris doctis nos adhortantibus, si cæteras omnes authoris hujus orationes vobis describendas curaremus. Ac ne ullâ ex parte studium aut officium nostrum requireretis, primùm quidem operam dedimus, quoad ejus à nobis fieri potuit, ut scriptor & verborum concinnitate & sententiarum acumine præstans industriâ nostrâ commendatior in manus vestras veniret; deinde ne quenquam sumptibus oneraremus, singulas quoque orationes separatim describi voluimus : ut sive quis authorem hunc universum, sive partem aliquam ejus cognoscere studeat, nihil prorsus, quod à nobis præstari possit, desideret.*

(*b*) Hoc vocatur in titulo, *Franc. Hotomani commentariorum in orationes M. T. Ciceronis volumen primum.* Plura nondum vidi, nec scio, an unquam ediderit. *Joanni Lucanio Franciscus Hotomanus S. Annus ferè agitur quartus, ex quo ad Latinæ Linguæ docendæ munus delectus* ——— *Ciceronis Orationum interpretationem suscepi. Earum codicem paulò antè nactus eram pervetustum, in quo locis innumeris incredibilem scripturæ dissimilitudinem ac varietatem offenderam* &c. *Adhibui aliorum quorundam Manuscriptorum codicum, & eorum qui ex impressorum officinis prodierant, numerum non parvum. Cognovi in impressis libris tantam repugnantiam ac dissensionem, ut ipse (opinor) Tullius, si reviviseeret, sua hæc scripta vix agniturus esse videatur.* &c. *Variis lectionibus unum in locum collatis inter seque comparatis, eam quam optimam & synce-*

* Nescio, an velit orationes quinque ab ipsius patre Christiano Wechelo ann. 1553. editas. Anno 1553 librum nullum novi sub Andreæ Wecheli nomine; quem ante ann. 1554. excudisse vix credo; nam Joann. Quintini Hædui speculum ex illius officinâ prodiit in 4. ann. 1559. (uti in Bibliothec. Tellerian. p. 166.) non (uti apud la Caille p. 126. errore Typographico) 1550.

Ejusd. de Fato liber, Pet. Rami prælectionibus explicatus; editio secunda: *apud Vascosanum.* 4. . . Lutet. 1554.

Ejusd. de Legibus liber primus, Pet. Rami prælectionibus illustratus: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. . . Lutet. 1554.

Adr. Turnebi Apologia adversùs quorundam calumnias, ad librum primum Ciceronis de legibus: *apud Adr. Turnebum.* (*a*) 4. Paris. 1554.

Rapport de Demosthenes & Cicero, à la traduction d'aucunes leurs Philippiques, par Jean Papon conseiller du Roy, juge de Fourestz: *par*

*syncerissimam esse judicavi mentique Ciceronis maximè accommodatam, excerpsi. Sed quoniam nondum eam vel eruditionem vel auctoritatem adeptus eram, ut Ciceronis castigatas orationes in meo nomine apparere vellem; librum Roberti Stephani Typographorum omnium facilè principis, quem ipse anno M. D. XLIII. edidit, & omnium optimum atque incorruptissimum esse constabat, delegi: ad cujus scripturam ac Lectionem notas illas meas castigationum adhiberem: ut siquid fortè offendissem, modestiam tamen ac pudorem, quem mihi natura attribuit, retinerem; neque eorum arrogantiam ac temeritatem imitarer, qui simulatque corruptum aliquid esse suspicantur, continuò delendum, & aliud quiddam in illius locum reponendum putant. Et quoniam in his XIII. primis orationibus multa esse obscura intelligebam, operæpretium me facturum putavi, si interpretationem difficilium locorum adjungerem; præsertim quum adhuc commentarii in eas quidem orationes nulli, quod sciam, scripti sint nisi & ab hominibus * juris civilis imperitis, & ab iis, qui præclarè suo se munere perfunctos arbitrantur, si aliquot in locis figuras Græcè nominârint: quasi verò magna pars earum orationum ab ignaro juris civilis possit, quum in causâ Q. Roscii* &c. *in Oratione pro Cæcinâ* &c. *In quâ quidem oratione, cui unquam nostrorum interpretum in mentem venit suspicari, quod nos apertè docuimus, Ciceronem malam iniquámque causam defendere.* &c. *Nam quòd aliorum interpretum ratio hæc fuit, ut rhetoricæ artificium ac figuras in hisce orationibus demonstrarent, eorum ego exemplum ut imitarer, pluribus de causis adduci non potui: primùm quia docere hôc tempore rhetoricam non institui; sed aut menda ex his libris tollere, aut locos obscuros & difficiles aliquâ interpretatione explicare.* &c. *Vale. Idib. Maji. M. D. LIII. Lectori. In hisce commentariis librum à Rob. Stephano postremùm editum secuti sumus, cujus folia paginis complicantur senis denis* &c. Hotomanus suos in Verrinas commentarios Theodoro Bezæ peculiari nuncupavit epistolâ *III. Id. Feb. M. D. LIII.* datâ.

(*a*) Controversia magna inter Turnebum, & Ramum cæterósque ejus calumniatores ea erat; quòd hi affirmarent, negaret ille, *à Cicerone scribi lib.* 3. *de legib. nihil à veteribus Stoicis ad hunc usum popularem & civilem de repub. esse disputatum*: & *Ciceronem Platonicos & Aristotelicos, non Stoicos, imitatum fuisse.* Conferat lector de totâ hâc disputatione argumenta in Turnebi & Rami commentariis tradita.

* Judicet, cui vacaverit, lector, an hæc Hotomani de Ciceronianarum orationum interpretibus censura non duriuscula paulò videatur. Certè Petrus Pellitarius, cujus in Orationem pro Cæcinâ anno 1540. prodierunt commentarii, non erat juris civilis imperitus; uti ex ipsius ad lectores epistolâ commentariis præfixâ constat.

par Maurice Roy & Loys Pesnot. (*a*) 8. Lyon. 1554.

Quintiliani Institutionum Oratoriarum libri XII. in commentarios redacti, Petro Paulo Vergerio auctore; ex bibliothecâ Joann. Tillii episcopi Briocensis: *apud Guil Morelium.* (*b*) 8. Paris. 1554.

Paradoxes [de Charles Estienne] ou propos contra la commune opinion, debatuz en forme de declamations forenses; reveuz & corrigez pour la seconde fois: *par Charles Estienne.* 8. Paris. 1554.

Paradoxe; que le plaider est chose tres utile & necessaire à la vie des hommes: *par Charles Estienne.* 8. . . Paris. 1554.

Defense pour le roy tres-Chrestien contre les calomnies de Jacques Omphalius: *chez Charles Estienne.* (*c*) . . Paris. 1554.

Lettres au Cardinal de Ferrare sur le voyage de

(*a*) In hôc libro Philippicæ orationes, secunda & tertia Demosthenis, secunda Ciceronis, Gallicè versæ sunt.

(*b*) *Joan. Tillius episc. Briocen. Joanni, Eliæ & Jacobo Tilliis suaviss. —— suavissimi nepotes (nepotes appello, quos amore paterno complector, in quorúmque stirpe posteritatis meæ spes omnis defixa est) —— Epitomen Quintiliani vobis dono, quam ope Joannis Nestoris præceptoris vestri elucidatam vobis aditum munituram censeo, quo vos ipsi aliquando fontem repetentes, majori cum fructu, quasi copiæ cornu totum evolvatis. —— Si hoc summarium cum eo, quod quidam * superioribus annis colligendum typísque mandandum curârunt, comparetur, luce clariùs, quid alterum alteri præstet, judicare licebit. —— Auctor horum commentariorum mihi planè ignotus est: nomen ejus duntaxat adscripsi, quod antiquus codex, quem exprimendum Typographo dedi, præ se ferebat.* &c. *Valete. Lutetiæ Parisiorum. V. Cal Maias.* Is Petrus Paulus Vergerius fuit (ut opinor) Justinopolitanus Chrysoloræ auditor, quem ann. 1420. claruisse comperio ex Gesneri Bibliothecâ: in quâ, utì neque in Baylii Dictionario, illam Quintiliani epitomen inter ejus Opera non invenio. Huic Quintiliani epitomæ præfigitur icon serpentis à patibulo, cui hæret circumplexus, pendentis, hinc indè flammis sursum ardentibus cincta, cum hôc lemmate, ἔργῳ καὶ λόγῳ. Idem signum affigitur Canonibus Apostolorum, apud Guil. Morelium. 1561. fol. & Evangelio Matthæi ex Hebræo reddito, apud Mart. Juvenem. 1555. 8. & Luciferi Opusculis, apud Jo. Benenatum & Mich. Sonnium. 1568. 8. non quasi Typographi alicujus insigne (quod putabam aliquando; vide Histor. Typograph. Parisiens. pag, 99.), sed potiùs (si rectè rem conjecto) proprium librorum ex Jo. Tillii episcopi primùm Briocensis [1554. 1555. 1561.] postea Meldensis [1568.] bibliothecâ aut ejusdem curâ prodeuntium.

(*c*) Almeloveen. Vit. Stephanor.

* Is, qui hic notatur, non (ut puto) alius est, quàm Jonas Philologus, cujus Epitome in Quintiliani Institutiones prodiit in 8. Paris. (1548. *Vide Fabric. Biblioth. Lat. p.* 427. & antea) apud Sim. Colinæum. 1531. 1539. 1542.

de Henry II. au Païs-bas de l'Empereur en 1554. par B. [Bertrand] de Salignac gentilhomme Francois: *chez Charles Estienne.* (*a*) 4. Paris. 1554.

Traicté de Plutarque de la Honte vicieuse, traduict en Francois par Francois le Grand procureur du roy au baillage de Melun: *impr. par Charles Estienne.* (*b*) 8. Paris. 1554.

Homeri Ilias, Græcè; typis regiis: *apud Adr. Turnebum.* (*c*) 8. *III. Cal. Jul.* Paris. 1554.

ANACREONTIS Teii Odæ, Græcè; ab Henrico Stephano luce & Latinitate nunc primùm donatæ: *apud Henricum Stephanum.* (*d*) 4. *Ex privilegio regis.* Lutet. 1554.

Theocriti opera recèns è Græco in Latinum ad verbum translata, Andreâ Divo Justinopolitano

(*a*) Biblioth. Tellerian. p. 197. & Bibliotheq. Historiq. de Jacq. le Long. num. 7628 & Verdier p. 134. sed Verderius habet [*Cardinal de Guise*] non [*Cardinal de Ferrare*]. utì & Draudius in Bibliothecâ Gallicâ p. 74. & Almeloveen. Vit. Stephanor. p. 31.

(*b*) Typographi nomen in suâ Bibliothecâ Antonius Verderius expressit, Franciscus à Cruce-cænomanâ omisit: at hic annum 1554, ille 1544 assignat. Illum sequitur Almeloveenius in Vit. Stephan. p. 30. utì & Draud. Bibliothec. Gallic. p. 86. Mihi autem minùs placet annus 1544. qui tempori minùs convenit, quo Carolum Stephanum Typographicæ arti se primùm dedisse probabile est; scil. 1551.

(*c*) Vidi in Viri Clariss. Johannis Brydges armigeri bibliothecâ Turnebianum Homericæ Iliadis codicem; ad cujus finem adnectuntur Homeri Batrachomyomachia & Hymni, Græcè; eodem Typorum genere, eodem in singulis paginis versuum numero; eâdem ante titulum florulentâ decoratione, quæ Iliadis initio præponitur. Ciphræ autem in primâ paginâ sunt 427, in ultimâ 498. Signatura horum opusculorum prima est E. Unde cùm nulla sit inter & Iliadis & istorum Ciphras Signaturásque continuatio, nemo non conjiciet aliquid (cujus nulla adhuc mihi fuit notitia) fuisse aut interjectum aut aliquando forsan interjiciendum. Oportet certè præivisse 426. paginas, quæ Odysseam continere potuerant. Neque longè aberit calculus, si inter illarum paginarum & Odysseæ totius versuum (cum argumentorum lineis) numerum proportionem ex conjecturâ instituas.

(*d*) Græcam ad philomusos epistolam Henr. Stephanus præmisit, & tria epigrammata, Græcum unum, duo Latina. Adjecit nonnulla Alcæi fragmenta, & Anacreontis epigrammata, cum Sapphûs odâ (Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφροδίτα &c.) unóque fragmento. Addidit & suas observationes, cum Latinâ epistolâ ad lectorem; in quâ scribit se *tempus, quod vacuum dabatur per varias, quibus distinebatur, occupationes, accepisse; & eas Anacreontis odas, quas jam antè Gallicas fecerat, in aliquot amicorum gratiam vertere etiam Latinè*, eodem carminis genere, *aggressum esse.* Anacreontis autem odas, non omnes, sed aliquot tantùm, Latinè vertit.

tano interprete : *apud Joan. Oporinum.* (*a*) 8. Basil. 1554.

Ex veterum comicorum fabulis, quæ integræ non extant, ſententiæ, Græcè, nunc primùm in ſermonem Latinum converſæ : [*colligebat Guil. Morelius. Pariſiis. MDLIII.*] *Excudebat Guilielmus Morelius.* (*b*) 8. Paris. 1554.

Les unziéme & douziéme livres de l'Iliade d'Homere traduictz de Grec en Francois par feu Hugues Salel abbé de Saint Cheron ; avec le commencement du treziéme ; l'umbre dudict Salel par Olivier de Maigny ; & autres vers mis ſur ſon tombeau par divers poëtes de ce tems : *pour Vincent Sertenas libraire.* (*c*) 8. Paris. 1554.

Plautus : *per hæredes Bernardi Juntæ.* 8. Florent. 1554.

Catullus, cum commentario Antonii Mureti : *apud Paulum Manutium Aldi filium.* 8. Venet. 1554.

Virgilii Bucolica, cum commentariis Richardi Gorræi Pariſienſis : *apud Guliel. Rouillium.* 8. Lugd. 1554.

Terentii Eunuchus, Latinè & Gallicè, cum Joannis Ericii ſcholiis, & Jodoci Willichii commentario : *apud Theobaldum Paganum* (*d*) ; *excudebat Bartholomæus Frein.* 8. Lugd. 1554.

Horatii Epiſtola de Arte Poeticâ, cum Jaſonis de Nores Cyprii ex quotidianis Tryphonis Cabrielii ſermonibus interpretatione : *apud viduam Mauricii à Portâ.* (*e*) 8. Paris. 1554.

Ovi-

(*a*) Ad calcem, *Bernæ in Helvetiis, per Samuelem Apiarium, ſumptibus Joan. Oporini. M. D. LIIII. Menſe Septembri.*

(*b*) In hâc editione Morelius eandem Latina Græcis aſſociandi rationem, quam primùm Aldus (Vide Annal. Typograph. Tom. 2. p. 49. l. 17.), obſervavit. Paginæ Latinæ ciphris, Græcæ nullis notantur.

(*c*) *Hugoni Salellio Cadurco* —— *Petrus Paſchalius dolens P.* —— *Anno M. D. LIII. Vixit XLIX. Men. VI.*

(*d*) Joan. Ericius in præfixo ad ingenuam juventutem epiſtolio ſcribit, ſe illas *adnotatiunculas diſcipulis aliquot, quos privatim inſtituendos ſuſceperat, dictatas, Stephano Paſcuario literarum humaniorum profeſſore efflagitante, in lucem emiſiſſe :* —— *&, ut bibliopolæ diligentiæ adjutor eſſet, qui in inveſtigandis bonis authoribus in adoleſcentum gratiam nullum non movebat lapidem.*

(*e*) *Calcerando de Nores fratri amantiſſimo & loco parentis habendo, Jaſon de Nores S. P. D. Cum in Cypro inſulâ, hoc eſt in patriâ noſtrâ, de Tryphonis Cabrielii* mor-

Ovidii Fasti: *apud Michaëlem Vascosanum.* 4.	Lutet.	1554.
Martialis castus, ab omni obscœnitate perpurgatus: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4.	Lutet.	1554.
Publii Syri Mimi: *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1554.
Georgii Buchanani Jephthes sive Votum, tragœdia: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 4.	Paris.	1554.
Gulielmi Gnaphæi gymnasiarchæ Hagiensis comœdia Acolasti titulo inscripta de filio prodigo; Gabrielis Prateoli Marcossii commentariis illustrata: *apud viduam Mauricii à Portâ; excudebat suis typis Mauricius Menier.* 8. *Nono Calendas Novembris.*	Paris.	1554.
Petri Victorii Variarum Lectionum libri XXV. Quæ corrupta, mutila, & præposterè sita admiserat prima editio, hæc secunda sedulo castigavit, suóque loco restituit: *apud Joannem Temporalem; excudebat Bartholomæus Frein.* 4. 4. *Non. Mai.*	Lugd.	1554.
Compendium Michlol, hoc est absolutiss. grammatices Davidis Chimhi, nunc primò editum, authore Rodolpho Bayno Cantabrigense & sanctæ Linguæ professore regio Lutetiæ Parisiorum: *apud Carolum Stephanum.* 4.	Paris.	1554.
Institutiones Linguæ Syriacæ, Assyriacæ atque Thalmudicæ, unà cum Æthiopicæ atque Arabicæ collatione; addita est, ad calcem, Novi Testamenti multorum locorum historica enarratio; Angelo Caninio Anglarensi authore: *apud Carolum Stephanum.* 4.	Paris.	1554.

Al-

morte nuncium accepissem; scis, qui me perculerit dolor &c. *Feci, ut quæ illo narrante atque exponente cognoveram de Horatii arte poëticâ, ea literas à me, dum ille viveret, mandata recognoscerem, & accuratè digesta publicarem.* &c. Hæc interpretatio antea prodiit Paris. 1544. 8. & Venet. cum aliis, apud Aldi filios 1553. 8. Vide Gesner. Bibliothec. & Fabric. Bibliothec. Latin. p. 245.

(*a*) Carolum Cossæum Franciæ marescalum ac apud Taurinos regis Francorum præfectum Buchananus præfatur epistolâ Lutetiæ Parisiorum quinto Cal. Aug. M. D. LIIII. datâ.

Alphabetum Hebraïcum; accuratiora omnia: *Olivâ Roberti Stephani.* 8.	....	1554.
Alphabetum Græcum; additis Theodori Bezæ ſcholiis, in quibus de germanâ Græcæ Linguæ pronuntiatione diſſeritur: *Olivâ Roberti Stephani.* (*a*) 8.	....	1554.
Renati Guillonii Vindocinæi Tabulæ perbreves rationem motûs Verborum omnium Græcorum novâ docendi formulâ complectentes; qui tomus eſt totius operis primus; editio ſecunda, aucta & locupletata: *apud Thomam Richardum.* (*b*) 4.	Paris.	1554.
Godeſcalci Prætorii de Græcâ ſyntaxi libri duo: *apud Petrum Brubach.* (*c*) 8.	Francof.	1554.
Latinæ linguæ cum Græcâ collatio ex Priſciano & probatiſſ. quibusque authoribus; per locos communes, literarum, partium orationis, conſtructionis, ac totius grammatices: *apud Carolum Stephanum.* (*d*) 8. *Calendis Junii.*	Lutet.	1554.
Dictionarium Latino-Græcum; in quo ſingulæ dictiones ac locutiones Latinæ Græcis vocibus ac ſententiis præmiſſæ magnum utriuſque linguæ commercium indicant; hujus autem plurima pars ex Budæi vigiliarum reliquiis excerpta eſt: *apud Carolum Stephanum* (*e*) 4. *XVI. Calend. April.*	Lutet.	1554.

Rudimenta Joannis Deſpauterii, cum accen-

tibus:

(*a*) *Theod. Beza Roberto Stephano S. D. Quum nuper unà eſſemus, & ſermo fortè incidiſſet de Græci ſermonis pronuntiatione, magnopere à me contendiſti, ut ſententiam de hâc totâ re meam paucis perſcriptam verbis ad te mitterem Ego verò parui libens* &c. *Vale Lauſannæ, Cal. Octob. M. D. LIIII.*

(*b*) Ad finem, *Excudebat Thomas Richardus Pariſiis* 1552.

(*c*) Ad finem adduntur epiſtolæ; duæ Græcæ Prætorii ad Joach. Camerarium, & Joach. Camerarii ad Prætorium; Latina Melanchthonis ad Prætorium.

(*d*) Hujus collationis author eſt Carolus Stephanns, qui ſuum opus duabus epiſtolis commendat; alterâ ad lectorem; alterâ ad Cardinalem Carolum à Lotharingiâ, [*ex tuâ Typographiâ. Prid. Cal. Maji. M. D. LIIII.*] datâ.

(*e*) Hoc ſuum etiam opus Carol. Stephanus Cardinali Carolo à Lotharingiâ nuncupat epiſtolâ *Ex noſtrâ officinâ, XVII. Cal. Aprilis, M. D. LIIII.* datâ.

tibus : *apud Carolum Stephanum.* 8. *Idibus Septemb.* . . Lutet. 1554.

Ambrosii Calepini Dictionarium , quartò & postremò ex R. Stephani Latinæ Linguæ Thesauro auctum : *Olivâ Roberti Stephani* [*M. D. LIII.*] ; *excudebat Robertus Stephanus in suâ officinâ* (*a*) fol *Cal. Jan.* . ... 1554.

Joachi-

(*a*) *Rob. Stephanus lectori. Permirum est, quòd inter homines aliqui reperiantur eâ audaciâ & impudentiâ, ut alienum laborem ad se libenter transferant* &c. *Quum nos adhuc scholastici essemus, videremúsque quantopere opus esset dictionariis integris atque emendatis, instituimus instaurare atque emendare dictionarium Calepini. Quúmque videremus illud non sufficere* ——— *cœpimus aliud novum edere, quod Thesaurum Linguæ Latinæ appellavimus. Ad quod absolvendum permultos libros legimus, in primis eorum qui suis commentariis Latinos autores explicârunt* ——— *quùmque cogitaremus aliquid adhuc efficere & tertius & melius, dedimus operam, ut Cicero cæterique ejusdem puritatis & authoritatis diligenter legerentur. Quo in genere maximos sanè indices confecimus,* ——— *cœpimus denuo imprimere nostrum Thesaurum, tum corrigentes, tum augentes* &c. *Hoc quum singulari quâdam diligentiâ & industriâ egissemus, quidam in Aquitanicâ sive Lugdunensi Galliâ Typographi, quibus hunc librum non licebat propter regium privilegium imprimere, editionem Calepini suscipiunt, addentes tum dictiones, tum formas loquendi ex thesauro nostro sumptas, interdum decem lineas, interdum viginti, aliquando dimidiam columnam, nonnunquam etiam unam integram.* ——— *Quotiescunque ipsorum impressio venditione est distracta, hinc & illinc evellunt minuta quædam fragmenta, eáque prioribus addunt, cum novâ semper epistolâ* &c. *Nec verò istis compilatoribus (quorum nominibus parco) dissimulavi, me, quod mihi furati fuerant, jure meo vendicaturum: id quod certè hôc tempore facere volui, præsertim quum intellexerim eos velle adhuc librum istum coacervare, meum Thesaurum compilando* ——— *quem nos postremò adornamus, corrigentes ea, quæ mendosa sunt; & , quæ redundant, resecantes; eúmque augentes* ——— *Græca etiam addentes* &c. *Nec instituam longam querelam de iis, qui in Germaniâ hunc Thesaurum contractum impresserunt, novam inscriptionem Promptuarii ei dantes, cum longissimâ epistolâ* ——— *Neque plura dicam de eo ipso Thesauro, qui Venetiis est impressus; in quo ne ea quidem errata emendaverunt, quæ nos prætermiseramus; tantummodo Græca ex Calepino in illum Thesaurum transtulerunt* &c. *Equidem poteram hæc omnia declarare in præfatione alterius cujusdam libri, sed non tam opportuno tempore & loco, quàm in edendo atque imprimendo isto libro. Interea autem quot millia erratorum deprehensa* ——— *quàm præter operis rationem infarta multa (quæ tamen integra reliquimus, ne quid Calepini aucti amatores à nobis detractum quererentur)* ——— *Quum operis nostris exemplar emendatum dare arbitrati essemus, in excudendo parandum fuit, & ex tempore præstandum, quod fieri potuit: plura aliàs præstituri, vitam si Dominus longiorem commodaverit, non in hôc castigando, sed novo planè formando.* &c. *Neque verò interim cessabunt amici fesso Atlanti humeros supponentes, ab emendando nostro Latinæ Linguæ Thesauro, & augendo, Græcísque dictionibus formísque adjiciendis* ——— *& in novo Græcæ Linguæ Thesauro absolvendo, in quo eandem, quam in Latino, observatam rationem conspicies, ex optimis delectissimísque Græcorum grammaticis, poëtis, Rhetoribus, Oratoribus, Historiographis, & variarum rerum scriptoribus. Quæ dum tibi, lector, magnis vigiliis* ——— *parantur, Deum precibus adito, ut vires animósque mihi & amicis augeat, quo à nobis cœpta, aliquando perfecta accipias, etiam in literis Sacris. Vale Ex urbe.* [scil. Genevâ] *M. D. LIII. Cal. Jul.*

Joachimi Perionii dialogorum de Linguæ Gallicæ origine, ejúsque cum Græcâ cognatione, libri quatuor : *apud Sebastianum Nivellium.* (*a*) 8. . . Paris. 1554.

Canticum canticorum, Ruth, Lamentationes Jeremiæ, Ecclesiastes, Esther ; Hebraïcè ; collatis exemplaribus veteribus & adhibito peritiorum judicio : *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. *Mense Octobri.* . . Paris. 1555.

Evangelium Hebraïcum Matthæi (*sinè punctis vocalibus*) recèns è Judæorum penetralibus erutum, cum interpretatione Latinâ, ad vulgatam (quoad fieri potuit) accommodatâ : *apud Martinum Juvenem.* (*b*) 8. . Paris. 1555.

Nov. Testament. Syriac. cum punctis vocalibus, quibusdam duntaxat in locis ; 2 Volum. In primo volumine, Evangelia quatuor ; in secundo S. Pauli Epistolæ XIV. S Lucæ Apostolicæ Historiæ à Jesu Christi Ascensione usque ad annum Neronis IV. liber unus, SS. Jacobi, Petri & Joannis Epistolæ singulæ ; reliquæ SS. Petri, Joannis & Judæ epistolæ unà cum Apocalypsi, etsi extent apud Syros, tamen in exemplaribus, quæ secuti sumus, defuerunt ; Div. Ferdinandi Rom. Imperatoris designati jussu ac liberalitate, characteribus & linguâ Syrâ —— scriptorio prælo diligenter expressa, curâ & vigiliis Jo. Alberti Widmanstadii, Mose Meredinæo ex Mesopotamiâ Catholico sacerdote

mul-

(*a*) Præmittitur Joach. Perionii ad Henricum Valesium regem Gallorum epistola Lutetiæ 17. Cal. Novemb. 1554 data, in quâ pollicetur Perionius se Origenis in B. Joannis Evangelium commentarios in regiâ bibliothecâ prolatos & à se de Græcis conversos propediem editurum.

(*b*) *Jo. Tilius Episc. Briocen. Carolo Lotharingo cardinali S. P. D. Anno superiore profectus in Italiam, hoc divi Matthæi Evangelium Hebraïcum reperi* &c. *longè aliud ab eo est, quod nobis Munsterus plerumque barbarum & ineptum obtrusit.* &c. *Ut verbum de verbo religiosissimè converteretur, Johannis Merceri doctrinâ & cognitione præstantis judicióque acri præditi & de literis Hebraïcis, siquis ætatis nostræ est, optimè meriti operâ sum usus.* &c. *Parisiis. XXVII. Novembris, M. D. LIIII.* Versioni Latinæ præfixa interpretis ad lectorem epistola indicat *hæc satìs purè scripta non procul à Veteris Testamenti nitore abesse, etsi nonnihil Rabbinismi interdum adjunctum sit.* Ad calcem adduntur Judæorum objecta in Matthæum, Hebraïcè.

multam operam & studium navante : *apud* Michaëlem Cymbermannum. (*a*) 4. Vienn. 1555.

Biblia Latina vulgata : *olivâ Roberti Stephani ; excudebat Roberto Stephano Conradus Badius.* (*b*) 8. *VIII. Id. April.* .... 1555.

Concordantiæ Bibliorum utriusque Testamenti novæ & integræ ; quas revera Majores appellare possis : *Olivâ Roberti Stephani.* (*c*) fol. *VII. Cal. Febr.* .... 1555.

[Huic

(*a*) Long. Biblioth. Sacr.] Ad calcem secundi voluminis hæc leguntur ; *In urbe Viennâ amplissimarum orientalis Austriæ Provinciarum Metropoli Florentissimâ ad hunc exitum perductum est divinum hoc opus anno à Christi Nativitate M. D. LV. 27. Septembris, impensis regiis. Caspar Craphtus Elvangensis Suevus characteres Syros ex Norici ferri acie sculpebat : Michaël Cymbermannus prælo & operis suis excudebat.* Post primam verò totius operis paginam legitur ; *Viennæ Austriæ excudebat Michaël Zymmerman anno M. D. LXII.*

(*b*) *In hâc editione juxta Hebraïcorum versuum rationem singula capita versibus distincta sunt, numeris præfixis, qui versuum numeris, quos in Concordantiis nostris novis & integris post literas marginales A B C D E F G addidimus, respondent.*

(*c*) *R. Stephanus Typographis. Æquos & innocuos vos præbete* ὁμοτέχνῳ ὑμῶν, *rogo atque obsecro Privilegium ipsi ultro ad annos aliquot irrogate, ut messi alienæ parcatis. Cœpta, necdum expolita, meliora facere, & perficere sinite, vobis in tempore profutura. Christiano Lectori R. Stephanus.* —— *Decem & octo abhinc annos, quum inter nos laudaretur studium ignoti illius* [lege Long. Bibliothec. Sacr. p. 403. part. 2.] *veterum Concordantiarum scriptoris, non defuerunt, qui quererentur omissa esse plurima,* —— *me obnixe rogant, ut mutilum opus absolvendi provinciam subirem. Quod libens in me recipio ; non quidem ut opus inchoatum perficerem, sed novum prorsus ederem, statim atque Dominus requiem mihi ullam præstaret.* —— *Præsentem hujus adminiculi usum mihi videbam esse in texendo opere illo, quod in manibus habemus, Glossæ interlinealis & ordinariæ, quam vocant, cujus specimen aliquod jam* [scil. anno 1553.] *editum est. Ne autem existimes nihil à me novi supra aliorum industriam fuisse præstitum, cur meritò Concordantias Majores inscriberem* —— *scito non tantùm exemplaribus antè editis me curâsse addendum quod deerat ; sed de integro ex continuâ Bibliorum lectione novum confectum fuisse volumen ; ac singula vocabula, etiam propriorum nominum, quoties illic occurrunt, fuisse toties descripta : nisi quid scribas meos fugerit* &c. *In particulis indeclinabilibus, quarum minor est usus, recitandis fui parcior : saltem non tam curiosè eas sumus persecuti, nec tamen prorsus contempsimus.* —— *Præter literas illas marginales consuetas, A B C D E F G, in quas prior ille Concordantiarum author singula capita partitus est, habebis numeros versuum cujusque capitis post illas literas adscriptos juxta rationem Hebraicam, hoc est, ut Hebræi versus suos numerant.* —— *Quò verò præsentiorem commoditatem ex his versuum numeris percipias, Biblia juxta veterem interpretem excudimus, in quibus versus illi distincti, ac numeris notati atque insigniti sunt.* —— *Desiderabis (non dubito) etiam recentiorum interpretum vocabula* —— *recipimus quod cupis facturos, simul atque quod prælis nostris adornatur, perfectum fuerit : nisi fortè eorum, qui alienis laboribus nimis cupidè insidiantur, improbitas & avaritia conatus nostros impedierit. Sed jam in Novum Testamentum Græcas item Concordantias propediem tibi me exhibiturum per Dei gratiam spondeo, quæ vice Dictionarii Græci in ipsum Novum Testamentum esse poterunt.* &c. *Ex nostrâ officinâ, Anno M. D. LV, X. Cal. Feb.*

[Huic non incommodè loco inſerere viſum eſt Catalogum Biblicarum Concordantiarum hactenus excuſarum, quas antea, uti & alia multa, imprudenter omiſi. Hic autem Catalogus ex Jacobi le Long Bibliothecâ Sacrâ (part. 2. p. 397. &c.) conficitur.

Concordantiæ Bibliorum & Canonum: *apud Hugonem de Coloniâ.* fol.	Bonon.	1479.
Eædem: *apud Eundem.* (*a*) fol.	Bonon.	1486.
Concordantiæ majores cùm declinabilium tum indeclinabilium dictionum, præmiſſâ Jo. Frobenii editoris præfatione; pars ſecunda, quæ indeclinabilium concordantias continet, à Joanne de Secubiâ: *apud Frobenium.* fol.	Baſil.	1486.
Concordantiæ Magnæ: *apud Antonium Coburger.* fol.	Norimb.	1487.
Concordantia Bibliorum, ſtudio Joan. Nivicellenſis. fol.	Baſil.	1489.
Concordantiæ: *apud hæredes Vegelii.* fol.		1500.
Concordantiæ Hebraïcæ מאיר נתיב authore R. Mardochæo Nathan, cum præfatione R. Iſaaci Nathan: *apud Dan. Bombergum.* (*b*) fol.	Venet.	1523.
Concordantiæ Latinæ: *apud Frobenium.* fol.	Baſil.	1523.
	Et	1525.
	Et	1526.
Et ſtudio Jo. Schotti. fol.	Argent.	1526.
Et *apud Mareſchal* fol.	Lugd.	1526.
	Et	1528.
Et auctore Henrico Regio. 4.	Colon.	1535.]

Harmonia ex Matthæo, Marco & Lucâ compoſita; adjuncto ſeorſum Johanne, quòd pauca cum aliis communia habeat; cum Joh. Calvini commentariis, & ejuſd. ad Senatum Francfordiæ epiſtolâ, Genevæ, Calendis Au-

gusti,

(*a*) Joan. de la Caille p. 29. hunc vocat *Henricum de Coloniâ.*

(*b*) Vide Joan. Buxtorf. Bibliothec. Rabbinic.

gusti, M. D. LV. datâ: *Olivâ Roberti Stephani.* (*a*) fol. *XVI. Cal. Aug.*	....	1555.
Biblia Latina: *apud Joan. Frellenium.* (*b*) 8.	Lugd.	1555.
Et *apud Ant. Vincentium.* (*c*) 8.	Lugd.	1555.
Et ex recognitione Dominici de Soto Segoviensis: *apud Andream à Portanariis.* (*d*).	Salmantic.	1555.
Proverbia Salomonis Latinè, cum tribus libris commentariorum ex ipsis Hebræorum fontibus manantium; authore Rodolpho Bayno Cantabrigensi & sanctæ linguæ regio professore Lutetiæ: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.* fol.	Paris.	1555.
Psalter. Latin. ex versione Seb. Castalionis. (*e*) 16.	Antv.	1555.
Idem Lat. & Gall. ex versione Gabrielis du Puisherbault: *apud Joannem Roigny.* (*f*) 4.	Paris.	1555.
Nov. Testam. Latin. Erasmi. (*g*) 8.	Francof.	1555.
Idem Lat. & Gall. ex versionibus Erasmicâ & Genevensi, cum summariis ex comment. Calvini desumptis: *apud Conradum Badium.* [quem miror, & hìc primùm lego, Basileæ excudisse]. (*h*) 8.	Basil.	1555.
Idem Lat. & Gall. *sub insigni palmæ coronatæ.* (*i*) 12.	....	1555.
Ecclesiasticus Græcè, studio Joach. Camerarii cum ejusdem annotationibus. (*k*) 8.	Basil.	1555.
Biblia Gallica Genevensia: *typis Joan. Crispini pro Nicolao Barbier.* (*l*) 4.	Genev.	1555.
La Bible nouvellement translatée, avec la suite de l'Histoire depuis le tems d'Esdras jusqu'aux Maccabées, & depuis les Maccabées jus-		

qu'a

(*a*) Alia est Calvini epistola commentario in S. Johannis Evangelium præfixa, ad Senatum Genevensem, Genevæ. Calend. Januarii, M. D. LIII. data.

(*b, c, d, e, f, g, h, i, k, l*) Long. Biblioth. Sacr.

qu'a Christ ; avec des annotacions sur les passages difficiles ; par Sebastian (*a*) Chateillon ; & dediée au Roy Henry II : *par Jean Hervage, au Mois de Mars*. fol. . à Bale. 1555.

Le Nouveau Testament translaté de Grec en Francois, avec annotations : *chez Jean Crespin*. 12. . . à Geneve. 1555.

Nov. Testam. Gallic. ex versione Genevensi, & Italic. ex interpretatione Bruccioli. (*b*) 8. .... 1555.

Nov. Testam. Germanic. ex versione Lutheri. (*c*) 8. . . Norib. 1555.

Biblia Helvetica : *apud Andream Gesnerum*. (*d*) fol. . . Tigur. 1555.

Psalmi è Latino in Castellanum idioma translati cum paraphrasi Snoi Goudani : *apud Joannem Steelsium*. (*e*) 8. . . Antv. 1555.

Lactantii liber de opificio Dei : *apud Thomam Richardum*. 4. . . Paris. 1555.

Clementis Romani episcopi, de rebus gestis, peregrinationibus, & concionibus S. Petri epitome, ad Jacobum Hierosolymorum episcopum ; ejusdem Clementis vita ; Græcè : *apud Adr. Turnebum*. (*f*) 4. *Calendis Feb.* . Paris. 1555.

Et Latinè, Joach. Perionio interprete : *apud Guil. Morelium*. (*g*) 4. . Paris. 1555.

Basilii Magni de jejunio Orationes duæ, Græcè : *apud Andream Wechelum*. 4. . Paris. 1555.

S. Joan. Chrysostomi Enarratio in Psalmum Centesimum ; & Homilia habita, quo tempore extra ecclesiam deprehensus est Eutropius, déque

(*a*) Is est Sebastianus Castalio.
(*b*, *c*, *d*, *e*) Long. Biblioth. Sacr.
(*f*) Cum Græcâ ad Nicolaum Mallarium Ecclesiæ Parisiensis S. Mariæ ecclesiasten & Theologum Turnebi epistolâ.
(*g*) Cum Latinâ Joach. Perionii epistolâ Lutetiæ nono Cal. Januarias M. D. LIIII. datâ ad eundem Mallarium, ex cujus bibliothecâ bonis omnibus libris refertâ depromptum hoc Clementis compendium, abhinc triennium, in Latinum sermonem convertendum susceperat.

que paradiso & scripturis; & in illud, Adstitit regina à dextris tuis; Græcè: *apud Carolam Guillard.* 8. Paris. 1555.

Traicté en forme de sermons, extraict de plusieurs lieux de S. Jean Chrysostome, prouvant, que la conversion du monde par la predication des Apostres est claire demonstration de la foy Chrestienne: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* 4. Paris. 1555.

Theodorite Evesque Cyrien de la Nature de l'homme, translaté de Grec en Francois, avec l'exposition des lieux plus obscurs & difficiles, par Roland Pietre advocat au siege presidial de Meaux, & addressé à Antoine de Buz bailly dudict lieu: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* 4. Paris. 1555.

B. Vigilii Martyris & episcopi Tridentini Disputatio inter Sabellium, Fotinum, Arrium & Athanasium nunquam antehac integre edita, & nunc demum suo auctori vendicata; Ejusd. adversùs Eutychen & alios hæreticos de Christo malè sentientes libri V. Georgii Cassandri editore; & ejusd. Cassandri commentarius de duabus in Christo naturis & unâ hypostasi adversùs hæreses hujus ætatis: *apud hæredes Arnoldi Birckmanni.* 8. Colon. 1555.

Maximi Planudæ in corporis Domini Dei nostri Jesus Christi monumentum ac in sanctiss. Deiparæ ac Dominæ nostræ lamentationem Oratio Græca: *apud Andream Wechelum.* 4. Paris. 1555.

Joach. Perionii de Patriarcharum rebus gestis ac vitis liber, ad Rob. Lenoncurium Cardinalem Mediomatricum pontificem, cœnobiique B. Pauli apud Cormœriacum præfectum: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. Lutet. 1555.

Palladii divi Evagrii discipuli Lausiaca historia ad Lausum Præpositum, & Theodoreti episcopi Cyri religiosa Sanctorum patrum Historia; Gentiano Herveto Aurelio interprete:

apud Martinum Juvenem. (*a*) 4. Paris. 1555.

Calvinus in Acta Apostolorum : *apud Rob. Stephanum.* (*b*) . . .. 1555.

Psalterium Græcis versibus elegiacis redditum à Paulo Dolscio Plavensi : *ex officinâ Joannis Oporini.* (*c*) 8. *Mense Aug.* Basil. 1555.

Hippocrat. de Humorib. Græcè ; & Galeni in eundem commentarius Græcè, nunc primùm in lucem editus, cum Latinâ Nicolai Vigorei Melodunensis interpretatione : *apud Michaëlem Vascosanum.* 4. Lutet. 1555.

Honoratii Castellani Oratio, Lutetiæ habita, quâ futuro medico necessaria explicantur : *apud Michaëlem Vascosanum.* (*d*) 4. Lutet. 1555.

Synopsis Mensurarum & ponderum, ponderationísque mensurabilium secundùm Romanos, Athenienses, γεωργὺς καὶ ἱπποϊάτρυς, ex præstantissimis authoribus contracta, operâ Michaëlis Nean-

(*a*) *Renaldo Polo Cardinali & S. R. E. in Angliâ legato, Gentianus Hervetus S. P. D.* —— *Palladius, antea Latinè versus, sub Heraclidis nomine in lucem exiit, sed non integer, cùm in eo plusquam triginta patrum vita desideretur. Eum denuo à capite verti; & Theodoreti* θεοφιλῆ *id est religiosam historiam, cujus ipse sæpius meminit in Ecclesiasticâ historiâ.* &c. *Vale. Lutetiæ Parisiorum. Idibus Augusti.* 1555.

(*b*) Almeloveen. Vit. Stephanor. p. 25.

(*c*) *Senatoribus inclytæ urbis Salinarum in ripâ Salæ Paulus Dolscius salutem dicit.* —— *Extant versus dulcissimi Apollinaris, & aliquot Psalmi à Joach. Camerario Græcis versibus splendidè expositi sunt. Eobanus Latino carmine totum Davidis opus reddidit, quòd antea fecit nemo. Multos Psalmos & Johannes Stigelius ornatissimè reddidit. Lutherus non tantùm transtulit ex Hebræâ Linguâ integrum Psalterium in Germanicam, sed etiam multis Psalmis in cantilenis addidit paraphrasim.* —— *Græcis versibus totum opus Psalmorum reddidi: quàm feliciter, alii judicabunt. Sed tamen sententias cum fontibus congruere scio; à quibus discedit interdum Apollinaris secutus non Hebræam lectionem, sed Græcam. Id opus quia præcipuè vestris filiis, quos mihi erudiendos commendâstis, scripsi, vobis exhibeo; ac specimen volo esse non solùm meæ sedulitatis in hôc munere docendi, sed etiam piæ voluntatis erga ecclesiam, & erga hanc urbem* &c. *Data in Salinis in ripâ Salæ, Cal. Sep.* 1554.

(*d*) *Condiscipulis suis Monspessuli medicinæ operam navantibus Andreas Bessoycus S. P. D.* —— *Honoratus Castellanus* —— *à Monspelliensi academiâ* —— *in aulam retractus* —— *de Parisiorum academiâ bene mereri studuit. Etenim quanquam infestissimis aulicorum negotiorum fluctibus agitaretur* —— *tumultuario quidem studio Galeni libellum de constitutione artis medicæ interpretandum suscepit* —— *& antequam ad illius enarrationem se accingeret, quædam præfanda duxit* —— *futuro medico maximè necessaria* —— *ea typis committenda duxi, quæ in modum orationis primâ statim prælectione tractavit, auctore non modò reluctante, sed etiam planè inscio & ignaro.* &c.

Neandri ex Valle Joachimicâ, anno M D LIII. (Joanni Jacobo Fuggero D. in Kirchberg & Weiſſenhorn); acceſſit Galenus de ponderibus & menſuris, Græcè & Latinè, nunc multo correctior, ejuſdem Neandri operâ: *ex officinâ Joannis Oporini* 4. *Menſe Januar.* Baſil. 1555.

Oribaſii Sardiani Collectorum Medicinalium Libri XVII. qui ex magno ſeptuaginta librorum volumine ad noſtram ætatem ſoli pervenerunt; Latinè, Joanne Baptiſtâ Raſario medico Novarienſi interprete: *apud* BERNARDINUM TURRISANUM, *viâ Jacobæâ*, *ſub officinâ Aldinâ.* 8. Paris. 1555.

THEOPHILI de hominis fabricâ libri V. GRÆCÈ; ex bibliothecâ regiâ: *apud Guil. Morelium.* 8. . . Paris. 1555.

Joannis Lygæi medici de humani corporis harmoniâ libri quatuor, Latinis Hexametris; annotationibus illuſtrati: *apud Michaëlem Vaſcoſanum.* 4. . . Lutet. 1555.

Andr. Veſalii de corporis humani fabricâ libri ſeptem: *per Joan. Oporinum.* fol. Baſil. 1555.

Livre de la nature humaine, ou eſt traicté de la formation de l'enfant au ventre maternel; par Nicole de Haupas medecin de Doulens en Picardie l'an 1554.: *impr. par Michel Vaſcoſan.* (*a*) 8. Paris. 1555.

Avicennæ Arabis Quarta fen, primi; de univerſali ratione medendi; Latinè, interprete Jacob Mantino medico Hebræo: *apud Martinum Juvenem.* 8. . . Paris. 1555.

De ratione & uſu dierum criticorum opus recèns natum, in quo mens tum ipſius Ptolemæi, tum aliorum aſtrologorum hâc in parte dilucidatur, authore Thomâ Boderio Rothomagenſis Diœceſis, ab ipſo Orontio Finæo dedicatum; cui acceſſit Hermes Triſmegiſtus ad Amonem Ægyp-

(*a*) Ce livre contient 20. chapitres, en 3 fueilles. Bibliotheq. du Verdier; & la Croix du Maine.

Ægyptium de infirmorum decubitu, Latinè, nunquam antea in lucem editus : *in officinâ Audoëni Parvi ; excudebat Andreas Wechelus*. 4. Paris. 1555.

De conſervandâ bonâ valetudine liber Scholæ Salernitanæ, cum Arnoldi Novicomenſis Medici & Philoſophi antiqui enarrationibus denuo recognitis & auctis per Joan. Curionem & Jac. Crellium ; item de electione inſigniorum ſimplicium ac ſpecierum Medicinalium Rhythmi Othonis Cremonenſis ; de moderatione cibi & potûs, ſomni & vigiliarum, doctrina Phil. Melanthonis ; de victûs ſalubris ratione privatorum Polybii tractatus, Guinterio Joanne Andernaco interprete : *apud Martinum Juvenem*. 12. Paris. 1555.

De tuendâ bonâ valetudine libellus Eobani Heſſi, commentariis illuſtratus à Joanne Placotomo in academiâ Regiomontanâ profeſſore medico ; ejuſdem de naturâ cerevisiarum & mulſarum opuſculum, ac de ebrietate diſſertationes : *apud Gulielmum Julianum*. 12. Paris. 1555.

Georgii Pictorii Villingani, apud regiam curiam Enſishemiæ ſuperioris Alſatiæ archiatri, de bonâ valetudine dialogi ſex : *Excud. Martinus Juvenis*. 12. Paris. 1555.

La nature & diverſité des poiſſons, avec leurs pourtraicts, repreſentez au plus pres du naturel ; par Pierre Belon du Mans : *chez Charles Eſtienne*. Oblong. Paris. 1555.

Belon de la nature des Oyſeaux : *chez Gilles Corrozet ; imprimé par Benoiſt Prevoſt*. (a) fol. Paris. 1555.

Les obſervations de pluſieurs ſingularitez & choſes memorables en Grece, Aſie, Judée, Egypte, Arabie, & autres pays eſtrangers par Pierre Belon du Mans : *de l'imprimerie de Chriſtofle Plantin*. 8. Anvers. 1555.

Timæi Locri Liber de animâ mundi & natura,

(a) Bibliothec. Cordeſian. p. 395. Caille. p. 119.

turâ, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1555.

Plutarch. de Virtute morum, Græcè, & ſeorſim Latinè, interprete Carolo Valgulio Brixiano: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 4. Paris. 1555.

Ejuſd. contra Colot. liber prior & poſterior, Latinè, Arnoldo Ferrono interprete: *apud Seb. Gryphium.* 8. . . Anvers. 1555.

Ariſtotelis de Moribus ad Nicomachum libri X. ita Græcis interpretatione recenti cum Latinis conjunctis, ut ferme ſingula ſingulis reſpondeant, in eorum gratiam qui Græca cum Latinis comparare volunt: *apud Adrianum Turnebum.* (*b*) fol. . . Paris. 1555.

Ejuſdem liber de Mundo, Latinè, Gulielmo Budæo interprete: *apud Michaëlem Vaſcoſanum.* 4. . . Lutet. 1555.

Ejuſd. de Interpretatione liber, Latinè, Joach. Perionio interprete, per N. Gruchium correctus & emendatus: *apud Vaſcoſanum.* 4. Lutet. 1555.

Ni-

(*a*) Sed ad calcem, *Pariſiis M. D. LVII. excudebat Guil. Morelius.*

(*b*) *Lectori. Libros Ariſtotelis de moribus ad Nicomachum typis regiis aliquanto emendatiores edideramus, partim ex Pet. Victorii obſervationibus, partim ex vetuſtis aliquot exemplaribus, cùm nobis quidam ſtudiorum juventutis fautores id ſupereſſe operæ contenderent, ut ea emolumenta non modò iis, qui è Græcis, verùm etiam qui è Latinis literis philoſophiam expiſcantur, uſui per nos eſſent: id verò nos facturos, ſi de his Græcis Latina corrigerentur & emendarentur. Utilitatis hujus publicæ rationem reputantes, quod magìs opus foret, nos facturos cenſebamus, ſi utraque & Græca & Latina conjungeremus. Id aliquoties dum tentamus, collationis magna difficultas operam retardabat, quòd qui de Græcis Latina feciſſent, vel de ſuo quædam addentes, vel periphraſibus Græca explicantes, longiora multo Latina quàm Græca ſint, edidiſſent; ideóque aptè componi non poſſent, ut ſingula ſingulis reſponderent. Hìc hærentibus commodùm nobis obtulit quidam literarum ſtudioſus, quod in hôc genere molitus erat, ita Latina Græcis accommodata, ut ferè verbum de verbo expreſſum videretur: cujus operam, quam ſibi privatim parârat, ut multis uſui eſſet, hâc editione idcirco fecimus, quòd multo plures inter literarum & philoſophiæ candidatos eſſe viderentur, quibus iſta utriusque linguæ comparatio neceſſaria, nedum utilis eſſet, quòd nondum Græcarum literarum ſatìs firma jeciſſent fundamenta. Illius ergo noſtrámque bonam veſtra ſtudia juvandi voluntatem æqui boni conſulite, ut ſi in rem eſſe literariam hujuſmodi conjunctionem intelligamus, ad alia tanti philoſophiæ magiſtri opera itidem conſerenda ſimus alacriores. Valete.* Ad calcem, *Excudebat, & cum Græcis Latina conjungebat Guil. Morelius, M. D. LX. XII. Cal. Martias.* De ratione Latina cum Græcis conjungendi lege, quæ fusè & eruditè diſſeruit Chevillerius, in *Origine de l'imprimerie de Paris. p.* 235, 236, 237, 238, 239.

Nicolai Grouchii Rothomagensis præceptiones Dialecticæ; cum Dialecticæ & Logicæ differentiâ: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*a*) 4.	Lutet.	1555.
Orontii Finæi de sphærâ mundi libri V. ab ipso authore denuo castigati & marginalibus annotationibus recèns illustrati: *apud Michaëlem Vascosanum.* (*b*) 4.	Lutet.	1555.
Ejusd. de Arithmeticâ practicâ libri quatuor, ab ipso authore multis accessionibus recèns locupletati: *apud Michaëlem Vascosanum.* (*c*) 4.	Lutet.	1555.
Orontii Finæi tumulus, Latinè, Græcè & Gallicè; auctore Thomâ Fargæo Vellaunio: *apud Michaëlem Vascosanum.* 4.	Lutet.	1555.
Hieron. Widembergii totius philosophiæ humanæ in tres partes, rationalem, naturalem & moralem, digestio: *apud Joannem Roigny.* (*d*) 8.	Paris.	1555.
Philostrati de vitâ Apollonii Tyanei libri octo, Latinè, Alemano Rhinuccino Florentino interprete; Euseb. contra Hierocl. Latinè, Zenobio Acciolo Florentino interprete; omnia hæc ad Græcam veritatem diligenter castigata, adjectis, ubi opus esse videbatur, annotatiunculis: *apud Gulielmum Cavellat; excudeb. Benedictus Prevost.* 12.	Lutet.	1555.
T. Livii Historiarum libri, qui extant, XXXV. cum universæ Historiæ Epitomis, à Carolo Sigonio emendati, cum ejus scholiis: *apud Paulum Manutium Aldi filium.* (*e*) fol.	Venet.	1555.

Ca-

(*a*) *Nicol. Grouchius Guilielmo Guerentæ & Patricio Buchanano S. P. D. Præceptiones Dialecticas quarto abhinc anno à me in Lusitaniâ, ut scitis, conscriptas, cùm vestro aliorúmque amicorum consilio in vulgus edere pararem, ——— rogâstis me, ut scriberem, quid de nomine Dialectices & Logices cum Aristotele sentiendum sit, & quo singuli libri Organi Aristotelis pertineant* &c. *Valete, ex domo paternâ, Nonis Septembris:* 1551.

(*b*) Præmittitur Orontii Finæi ad Antonium Olivarium, Lombariensem episcopum præfatio data *ex nostris Lutetianis ædibus, Mense Julio, M. D. LV.*

(*c*) Orontii Finæi præfatio ad Antonium Leufredum, Ursicampi abbatem data est *Lutetiæ, mense Januario, M. D. LV.*

(*d*) Bibliothec. Cordesian. p. 421.

(*e*) Præmittitur Caroli Sigonii ad Bernardinum Lauredanum Andreæ F. patricium Venetum epistola data *Venetiis, M. D. LV. Nonis Maji.*

Caroli Sigonii Fasti, & de nominibus Romanis liber; Kalendarium vetus Romanum è marmore descriptum; Pauli Manutii de veterum dierum ratione opinio: *apud Paulum Manutium Aldi F.* fol. [cum P. Manutii epistolâ ad lectorem]. . . Venet. 1555.

Nicolai Gruchii de Comitiis Romanorum libri tres: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.* fol. . . Lutet. 1555.

Suetonii Octavius Cæsar Augustus: *apud Michaëlem Vascosanum.* 4. . Lutet. 1555.

Paul. Æmyl. de gest. Franc. & Arn. Ferron. de gest. Gall. & Chronic. Til. de regib. Franc. *apud Vascosanum.* 8. . Lutet. 1555.

Catalogue des Ducz & Connestables, des Chanceliers de France, depuis le Roy Clotaire premier du nom; des Grands-Maistres, depuis Clotaire deuxieme; des Admiraulx, depuis Philippes de Valois; des Mareschaulx, depuis Clouis deuxieme; des Prevostz de Paris, depuis S. Louis; jusques au Roy Henry deuxieme: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* (*a*) fol. *Achevé d'imprimer le dixieme d'Aoust.* . Paris. 1555.

Demetr. Phaler. de Elocutione, Græcè: *apud Guil. Morelium.* (*b*) 8. *Idibus Decemb.* Paris. 1555.

(*a*) Huic editioni præfigitur regium privilegium ann. 1553. 11. Febr. Vascosano concessum, in decennium, pro libris in Galliâ nunquam antea impressis; & in sexennium, pro libris ab illo restitutis & illustratis. Notandum est, quòd in hôc libro singuli cujusque dignitatis catalogi seorsim & distinctis titulis imprimantur. Horum Catalogorum author erat Joannes le Feron *advocat en Parlement à Paris*; qui etiam scripsit, *De la primitive institution des roys, herauds & poursuyvans d'armes: impr. à Paris. 4. par Maurice Menier.* 1555. Vide Bibliotheq. du Verdier. & la Croix du Maine.

(*b*) *Alexandro Farnesio S. R. E. Cardinali vicecancellario Petrus Victorius S. P. D.* —— *Usus sum in mendis toliendis ratione illâ, quam semper probavi; scripta enim ipsius antiquáque exemplaria sedulo conquisivi; pluribúsque gratiâ ac studio amicorum collectis, me totum ad auctoritatem eorum contuli, ut paucis admodum in locis cùm id tuto fieri visum est, opinione conjecturâque usus fuerim.* —— *Ut autem, quid de obscurioribus ipsius locis sentiam, cotidie ex me accipis, ita plenos in illum commentarios, quos habeo institutos, propediem expecta* &c. *Florentiâ, Id. April. M. D. LII.* Ad calcem adduntur, *Quæ in vetusto codice aliter quàm impressum est, scripta sunt.*

De Elocutionis imitatione ac apparatu Jac. Omphalii liber unus; & Jo. Franc. Pici Mirandulæ ad Pet. Bembum, ac Pet. Bembi ad Jo. Fran. Pic. Mirandulam de imitatione epiſtolæ duæ: *apud Gulielmum Julianum.* 8. Paris. 1555.

Dionyſii Longini de ſublimi genere dicendi liber, Græcè; in quo cùm alia multa præclarè ſunt emendata, tum veterum poëtarum verſus, qui, confuſi commixtíque cum oratione ſolutâ, minùs intelligentem lectorem fallere poterant, notati atque diſtincti: *apud Paulum Manutium Aldi F.* (*a*) 4. Venet. 1555.

Dionis Chryſoſtomi Orationes quatuor; duæ de ſervitute & libertate; una de libertate; una de ſervis; Græcè: *apud Andream Wechelum.* 4 Paris. 1555.

Ejuſdem oratio Trojana, quâ Ilium à Græcis neutiquam captum fuiſſe confirmat; Græcè: *apud Andream Wechelum.* 4. Paris. 1555.

M. Tullii Ciceronis Opera: *apud Carolum Stephanum.* (*b*) fol. Paris. 1555.

Ejuſ-

(*a*) Παῦλος ὁ Μανούτιος Μιχαήλῳ τῷ Σιλβίῳ, Καρδινάλει τῷ πάνυ, εὖ πράττειν. —— ἔτι μὴν κἀκεῖνο μέμνημαι, μεθ' ὅσης σπουδῆς τε καὶ φιλοφροσύνης Ῥώμην ἐλθόντα με ὑπεδέχω, τρίτον ἔτος τουτί. —— προθυμουμένου δέ με Ἰουλίου τρίτου τοῦ μεγίστου ἀρχιερέως ἐν Ῥώμῃ κατασχεῖν, ὡς πόνῳ τε καὶ τύποις τοῖς ἐμοῖς τὴν ἐκείνου μεγαλοπρέπειαν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν φιλομαθῶν κοινῇ συνάραιμι, καὶ Μαπφαίου τοῦ μοῦ Καρδινάλεως ἀνδρὸς —— ζωῆς αἰωνίου —— ἀξιωτάτου ταμάλιστα πρὸς τοῦτο παρακαλοῦντος, ἐθελοντὴς —— ὑπέστης —— ἀπὸ τῶν ὀνέων τῶν ἰδίων συνοίσειν —— ἐφ' ᾧ τὰ τῶν ἀρχαίων, ἢ τῷ χρόνῳ ἢ ταῖς τοῦ βίου συμφοραῖς ἤδη κατεφθαρμένα σχεδὸν, ἐπαναστῶσαι. —— τῆς ἐμῆς εὐχαριστίας δεῖγμα —— ἀποστέλλω σοι τουτὶ τὸ δῶρον μικρὸν —— Διονύσιον τοῦ Λογγίνου περὶ ὕψους τοῦ λόγου, —— ὃς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν τοῦ Βησσαρίωνος βιβλιοθήκῃ κατακεκρυμμένος ἀπέκειτο: κἂν ὑπὸ σητῶν τῷ χρόνῳ —— κατεβρώθη καὶ φροῦδος ἐγένετο, εἰ μὴ παρέστη μοι τοῖς ἡμετέροις τύποις, αὐτὸν ἀνανεῶσαι. —— τὴν βίβλον —— ὡς ὄφελον ὁλοκληροτέραν καὶ μετὰ πλείονος διορθωθεῖσαν ἀκριβείας ἀποστεῖλαι. Οὐ μὴν ἀλλ' ὃ νῦν ἀδύνατον, ἐλπίζω δυνατὸν οὐκ εἰς μακρὰν, ἐντετυπωμένης ἤδη, ἔσεσθαι: καίτοι τῶν βελτιόνων ὑπάρξειν ἀντιγράφων, ὃ αὐτὴν εἰς τ' ἀρχαῖον καὶ γνήσιον σχῆμα τελείως ἀποκαταστήσει. —— Ἐξ Ἑνετιῶν, μεταγειτνιῶνος, τρίτη ἐπὶ δέκα, χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ πεντηκοστῷ πέμπτῳ.

(*b*) Hæc editio in 4. tomos diſtribuitur: quorum primus continet Rhetoricos libros: *M. D. LIIII.* & ad calcem, *M. D. LI. III. Non. Septembr.* Secundus orationes, *M. D. LIIII.* tertius epiſtolas, *M. D. LIIII.* quartus philoſophicos libros & fragmenta. *M. D. LIIII* & ad calcem, *M. D. LV. III. Cal. Martii.* Tomis Singulis variæ lectiones & indices proprii ſubjiciuntur. His quatuor tomis præmittuntur præfatio ad lectorem, Car. Stephani dedicatoria

toria ad Carolum cardinalem à Lotharingiâ epiſtola, Ciceronis vita ex Plutarcho, Achille Philerote Bochio Bononienſi interprete; & Ciceronis elogia ex antiquis authoribus; unà cum ſummâ privilegii ab Henrico II. Caroli Lotharingii cardinalis rogatu, M. D. LI. dati. *Lectori S. Qui in reſtituendis aut emendandis Ciceronis operibus hactenus elaborârunt, ——— fieri non potuit, quin ex opere tam immenſo, quantumvis ſolertes ac curioſi fuerint, aliis tamen aliquid reliquerint, quod rerum antiquarum ſtudioſis & in vetuſtiorum codicum obſervatione & in imitandarum loquendi formularum diſpoſitione proponeretur. Quâ in re quid à nobis poſt tot hominum diligentiam præſtitum fuerit, accipito. Quòd ad varias lectiones attinet, imprimis operam dedimus, ut brevioris cujuſdam ſummæ locum apud doctiores obtinerent, unde prioris lectionis ad alteram collatione factâ, utra commodior eſſet, animadverterent. Id enim eſt veriſimile, Ciceronem tantam in expoliendis ſuis ſcriptis operam poſuiſſe, ut nihil non ſæpenumero caſtigatum emiſerit atque evulgârit. Itaque quicquid deinceps in ea re controverſiæ natum eſt, id omne ſcribarum aut librariorum vitio, nondum repertâ Typographiâ, fuerit attribuendum: quorum alii dubias lectiones pro arbitrio inverterunt; alii prætermiſerunt dimidiatas ferè clauſulas; quidam neſcio quid de ſuo adjeciſſe reperti ſunt. ——— Quamobrem hoc tibi liberum reliquiſſe placuit, quò judicares, an prior, an verò ea quæ ab antiquiſſimis manuſcriptis codicibus deſumpta eſſet lectio, præpolleret; omnes enim ad unam deſcripſiſſe, ne vel tu quidem opinor cenſuiſſes. In indicibus, conqueri poſſis, vel quòd dictionum ac locutionum uſum hiſtoriis ac ſententiis gravioribus admiſcuerimus; vel quòd ſingulis tomis ſingulos indices adjunxerimus. Verùm non eſt Ciceronis divitiarum in ſolis dictionibus conſtituenda ratio; bona enim earum portio ad ſententiarum gravitatem; alia ad ſui temporis hiſtoriam, ac rurſus alia ad bonarum artium cognitionem pertinet. Quamobrem hæc omnia eodem compendio deſcribere operæpretium fuerat. Præterea quotus quiſque eſt, qui vel peregre omnes ſecum geſtet; vel unico volumine compactos in bibliothecâ contineat? Profectò ut diverſa eſt ſingulorum in ſcribendo ratio ——— ſic libris rhetoricis ſeorſum, item orationibus, pòſt autem epiſtolis, atque ad extremum philoſophicis libris ſeparatos rerum ac vocabulorum indices adnotare commodius fuit ——— Et tamen ut tibi quoque aliquâ ex parte eâ in re ſatisfieret, in indice poſtremo (nequid omnino deſiderare poſſis) effecimus, ut quicquid in Cicerone boni ſucci undique conquiri atque exprimi poſſe viſum eſt, id ipſum uno atque eodem loco reperias; interea dum ejus Theſaurum, omnium tomorum divitias complectentem, adornamus; quem ut propediem accipias, id verò omni ſtudio ac diligentiâ procuramus. Librorum autem antiquam diſpoſitionem ——— non immutavimus. Fragmenta alio charactere excudere melius eſſe putavimus.* &c. *Vale. Carolo cardinali à Lotharingiâ, C. Stephanus S. ——— ſatis intelligi poteſt, eos qui virtutis ac bonarum literarum causâ gymnaſia atque academias extruunt, præceptoribus uberrima præmia proponunt, typographos ob meliorum authorum volumina virtutum ac literarum inſtrumenta liberalitate proſequuntur, haud ullâ quidem minore laude ac gloriâ dignos eſſe; atque ipſos virtutum ac literarum authores. Quo quidem officio quàm magnificè perfunctus fueris, teſtis eſt per celebris illa à te nuper inſtituta Remenſis, teſtis hæc noſtra Pariſiorum academia, ——— teſtis eſt infinita præſtantiſſimorum librorum, cùm Græcorum, tum Latinorum copia, quæ niſi ex tuis tuique ſimilium principum beneficiis, nullo unquam pacto excitari potuiſſet. Horum è numero qui nunc exit eloquentiæ parens* &c. *Vale, Lutetiæ VI. Cal. Mart. M. D. LV.* Carol. Stephanus præfationes peculiares duobus poſterioribus indicibus præfixit; nempe hanc tertio. *Tertius hic Epiſtolarum index ad Latinarum atque adeò Græcarum literarum uſus varios, loquendique formulas elegantiores præcipuè eſt accommodatus. In quo major adhibita eſt (ut labor in progreſſu creſcere ſolet) diligentia, quàm in ſuperioribus indicibus tum quòd in his epiſtolis mirum loquendi artificium ex Ciceronis negotiorum affectibus apparet; tum etiam multò magis, quòd nobis ferè quotidiana ac multò frequentiora ſunt ea, quæ hìc adnotavimus, quàm quæ in orationum tomo obſervata ſunt.* Hanc quarto: *Quemadmodum nihil eſt in Ciceronis operibus æquè magnificum, atque id quod res philoſophicas complectitur, ſic illud ſanè non minore admiratione dignum eſſe judicabis, quòd vir conſularis, graviſſimis negotiis implicitus, tantum otii ex dimenſo ſuo velut unciatim ſuis*

Ejusdem pro P. Sexto oratio, cum Rolandi Petreii jureconsulti commentario : *apud Michaëlem Vascosanum.* (*a*) 4. . Lutet. 1555.

Adriani Turnebi Lucubrationes in Ciceronis Quæstiones Academicas : *apud Vascosanum.* (*b*) 4. Paris. 1555.

Locus in quo tractantur joci ; Lib. II. de Oratore, ab Adriano Turnebo explicatus : *apud Guil. Morelium.* (*c*) 4. . Paris. 1555.

Ciceronis de legibus libri tres : *apud Viduam Mauricii à Portâ.* 4. . Paris. 1555.

Ejusd. epistolarum familiarium liber secundus ; aliquot item epistolæ ex cæteris libris tum ad Atticum, tum ad alios, & duæ ex Senecâ, selectæ in gratiam juventutis ; cum Latinâ & Gallicâ interpretatione, Maturino Corderio authore : *ex officinâ Caroli Stephani.* 8. Paris. 1555.

Seb. Corradi Quæstura, ubi Ciceronis vita, & multa Ciceronis loca illustrata : *apud* ANSELMUM GIACCARELLUM. 8. Bonon. 1555.

Christoph. Hegendorphini methodus conscribendi epistolas, & dragmata locorum rhetoricorum ac dialecticorum : *apud Carolum Stephanum* 8. *VI. Cal. Nov.* . . Paris. 1555.

Proverbiorum liber, Petro Godofredo, Carcasonensi jurisconsulto, procuratore regio, autore : *apud Carolum Stephanum.* 8. Paris. 1555.

Ari-

suis posteris comparserit, ut de rebus ad bene beatèque vivendum pertinentibus tam doctè támque sapienter disceptaret. Quo labore si tu quidvis admirabilius excogitare possis, lector, id verò à te vehementissimè requiro. Hujus autem fructum ut faciliùs ac commodiùs perciperes, eum in ordinem alphabeticum ac locos communes ita digessimus, ut ex iis quæcunque in hôc tomo de rebus philosophicis aptè atque ornatè ab eo pertractata sunt, nullo ferè negotio depromas.

(*a*) *Jacobo Auberio viro Prætorio Regis Galliæ oratori ac legato, Rolandus Petreius S.* —— *Editionis causa fuit publica studiorum utilitas, quæ hactenus eleganti ac propè divinâ hâc Sextianâ defensione caruerunt, quòd nondum in eam cujusquam commentarius extaret, ac ne litera quidem ulla, credo, propter rerum difficultatem, historiarum varietatem, vel innumerabilium penè locorum depravationem.* &c. *Vale. Meldis, Calend. Junii. M. D. LV.*

(*b*) Bibliothec. Thuan. part. 2. p. 317.

(*c*) Hunc libellum P. Danesio Delphini Galliarum præceptori dedicat Adr. Turnebus.

Aristotelis de Arte Poëticâ liber, Græcè: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 8. *IIII. Cal. Novemb.*	Paris.	1555.
Apollodori Atheniensis Bibliotheces sive de deorum origine libri tres, Græcè & Latinè, annotationibus illustrati, & nunc primùm in lucem editi; Benedicto Ægio Spoletino interprete; cum opulentissimo nominum rerúmque indice, & Scipionis Tettii de Apollodoris ad Othonem Truchsium cardinalem commentario: *in ædibus Antonii Bladi Pontif. Max. excusoris de campo Floræ.* (*b*) 8.	Romæ.	1555.
Pythagoræ aurea carmina, Græcè, cum Stephani Nigri commentariolis: *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1555.
Musæi poëmatium de Herone & Leandro, Græcè: *apud Andream Wechelum.* 4.	Paris.	1555.
Sophoclis Tragœdiæ septem, Græcè: *apud Pet. Brubachium.* 8.	Francof.	1555.
Ejusdem eædem, Græcè, cum scholiis Græcis. (*c*) 4.	Francof.	1555.
Euripidis Hecuba, Græcè, cum Matthæi Heusleri Jaurani coll. Lips. Latinâ interpretatione, explicatione, & Græco indice: *in officinâ* Georgii Hantschii. 8.	Lips.	1555.

Op-

(*a*) Ad finem hæc: *Lectori. Cùm vetus exemplar manuscriptum, quod potissimum hòc edendo libello secuti sumus, multum dissideret ab excusis codicibus; utque cuique sumendi quod melius censeret, varietatibus cognitis, potestas esset, visum est non tantùm eas lectiones jam typis vulgatas hìc adnotare, verùm etiam siquid noster antiquus liber habeat, quod non expresserimus, non præterire.*

(*b*) *Bened. Ægius Spolet. Jano Metellio Sequano S. P. D.* —— *Mihi Apollodori tui Atheniensis Græcum exemplar Latinitate donandum quamlibentissimè concessisti* —— *Veniat igitur ad te, qui per tot sæcula delituit, Apollodorus* &c. *Incredibile est, quantum ille mihi negotii facessierit, sic mutilus, sic mancus, sic lacer, sic inversus erat, ut in eo restituendo longa ac diuturna cùm Latinorum tum Græcorum auctorum volumina nocturnâ ac diurnâ manu versare necesse fuerit. Quam rem ex nostris annotationibus cum Apollodoro editis abs te facillimè cognitum iri spero.* &c. *Vale: méque illi tuo Antonio Augustinio duodecimvero St. litibus judicandis & doctrinâ & animi sanctitate eminentissimo commenda. Romæ, Kal. Octobris. M. D. LV.*

(*c*) Excusas apud Pet. Brubachium fuisse ex charactere satis apparet.

Oppiani Anabarzei Halieuticon libri quinque, & Cynegeticon libri quatuor, Græcè : *apud Adr. Turnebum. typis regiis.* (*a*) 4. Paris. 1555.

Ejusd. Halieutici libri Latinis versibus heroïcis à Laurentio Lippio Collense expressi ; & Cynegetici Latinè ita versi, ut singula verba singulis respondeant: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1555.

Ejusd. Cynegetici Latinis versibus heroïcis redditi à Joanne Bodino Andegavensi, ad Gabrielem Boverium Andium episcopum ; cum ejusdem Bodini commentario : *apud Michaëlem Vascosanum.* 4. Lutet. 1555.

Orphei poëtæ vetustissimi opera, jam primùm ad verbum translata, & diligentiùs quàm antea multis in locis emendata, per Renatum Perdrierium Parisiensem : *ex officinâ Joan. Oporini.* (*b*) 8. *Mense Februario.* Basil. 1555.

Coluthi Thebani Lycopolitani raptus Helenæ per Renat. Perdrierium ad verbum translatus, cum brevibus Bernardi Bertrandi annotationibus ; & Tryphiodori Ægyptii grammatici & poetæ de Ilii expugnatione libellus ab eodem Perdrierio versus: *ex officinâ Joan. Oporini.* (*c*) 8. *Mense Feb.* Basil. 1555.

Les dix premiers livres de l'Iliade d'Homere, traduictz en vers Francois, par Hugues Salel, de la châmbre du Roy, & abbé de Saint Che-

(*a*) Ad calcem variantium lectionum & emendationum hæc : *Lectori. Septem abhinc annis leviter emendaveram Oppianum de Venatione, partim animi conjecturâ, partim libri veteris ope. Has emendationes quidam usurpavit, & sibi donavit, quas tamen non putabam tanti, ut in furtivis rebus esse deberent. Eas à nobis vindicatas & recuperatas esse nemo conqueri debebit. Nam rerum furtivarum lege æterna est auctoritas. Non me latet adhuc multos esse locos maculosos, quos aliis emendandos relinquo. Quasdam etiam lectionis varietates, quorundámque errorum emendationes præscribere visum est.* Plagiarium illum fuisse Bodinum censent eruditi: Lege Colomes. Gall. Oriental. p. 81. 83. Thomas. Plag. liter. 373. Menag. Antibail. c. 19.

(*b*) Epistolam ad Dominum à Sancto Andreâ Franciæ Marescallum Ren. Perdrierius scripsit nuncupatoriam Basileæ Cal. Octob. 1554. datam. Additur Bernardi Bertrandi Regiensis in Orphei opera præfatio.

(*c*) Has versiones fratri suo Joanni Perdrierio Baubignyaco Renatus Perdrierius Parisiensis dedicavit.

Cheron : *par Estienne Grouleau libraire*. 8. | Paris. | 1555.

Virgilii Æneïdis liber primus, cum Sebast. Corradi commentario : *Excudeb. Laurentius Torrentinus*. 8. | Florent. | 1555.

Ovidii Elegia de Nuce, cum Erasmo commentario ; ex postremâ authoris recognitione : *apud Carolum Stephanum*. 8. *VII. Cal. Octob.* | Lutet. | 1555.

Ejusd. Heroid. Epistolæ : *apud Mich. Vascosanum*. 4. | Lutet. | 1555.

Terentii Andria : *apud Guil. Morelium*. 4. | Lutet. | 1555.

Persii Satyræ, cum Antonii Foquelini Veromandui commentario : *apud Andream Wechelum*. (*a*) 4. | Paris. | 1555.

Conr. Gesneri Mithridates, sive de Linguarum differentiis observationes : *excudebat Froschoverus*. 8. | Tiguri. | 1555.

Angeli Caninii Anglarensis Hellenismus : *apud Guil. Morelium* ; *typis regiis*. (*b*) 4. | Paris. | 1555.

De puerili Græcarum literarum doctrinâ liber Lodoici Enoci ad adolescentulos Genevenses reliquósque suos discipulos : *Olivâ Roberti Stephani*. 8. | .... | 1555.

Joannis Cheki Angli de pronuntiatione Græcæ potissimum linguæ disputationes cum Stephano Wintoniensi episcopo, septem epistolis contrariis comprehensæ : *per Nicolaum Episcopium juniorem*. (*c*) 8. | Basil. | 1555.

Cœlii

(*a*) Foquelinus hunc commentarium inscribit Petro Ramo, cujus & Audomari Talæi totis ferè novem annis discipulus fuerat, epistolâ Lutetiæ calend. Aprilis anno 1555. datâ.

(*b*) Præmittitur Caninii ad juvenem Matthæum Priulum patritium Venetum epistola, Lutetiæ, è collegio Cameracensi, quarto Calend. Septemb. M. D. LV. data.

(*c*) *Cœlius Secundus Curio Antonio Cooke equiti aurato S. P. D.* —— *Duo inter reliquos omnes majore quodam spiritu naturæque & doctrinæ adjumentis suffulti id sibi tractandum* [scil. de pronuntiandi ratione] *sumpserunt, Erasmus Roterodamus, & Joannes Checus Anglus. Sed de Erasmi opere* —— *nihil hôc loco dicam : de eo agam, quod nunc in tuo, Cooce, nomine apparet.* —— *Vobis duobus Regis Eduardi pueritia com-*

Cœlii Secundi Curionis ſchola, ſive de perfecto grammatico libri tres; ejuſd de liberis honeſtè & piè educandis libellus; acceſſit ejuſd. de grammaticâ Latinâ libri ſex, & Sulpitii carmen de moribus & civilitate puerorum: *ex officinâ Joannis Oporini.* 8. *Menſe Auguſto.* Baſil. 1555.

Prima pars Deſpauterianæ Grammatices; cui jam recèns addita eſt Gallica Latinarum dictionum interpretatio per Ægidium de Houſteville Sanctimarianum Conſtantinatem, Cadomi in gymnaſio Montano tenellæ pubis inſtitutorem; iterum aucta & recognita: *ex Typographiâ Mauricii Menier.* 8. . . Paris. 1555.

La maniere d'exercer les enfants à decliner les noms & les verbes: *chez Charles Eſtienne.* 8. *Septembri.* . . Paris. 1555.

De moribus in menſâ ſervandis Joannis Sulpitii Verulani libellus cum elucidatione Gallico-Latinâ Gulielmi Durandi: *ex officinâ Caroli Stephani.* (*a*) 8. . . Paris. 1555.

Pentateuchus Hebraïcè: *ex officinâ Caroli Stephani.* (*b*) 4. . . Paris. 1556.

Ho-

commiſſa erat. —— *Sed oſtendere hunc terris tantùm fata voluere, neque ultra ſinere.* —— *Voluit Joannes Checus corruptam Græcæ Linguæ pronuntiationem emendare.* —— *Seſe Vintonienſis pontifex atque Angliæ cancellarius oppoſuit, & pro vulgari conſuetudine certamen ſuſcepit* &c. *Has epiſtolas, cùm poſt Regis fatum hâc iter in Italiam faceret, Joannes Checus mihi oſtendit* &c. *Has cùm diligentiùs perlegiſſem, illico tantum bonum communicandum cum omnibus ſtudioſis literarum eſſe cogitavi* &c. *Quòd ſi fortè Checus eas nos edidiſſe moleſtè ferat,* —— *oro te, ut eum nobis placatum efficias.* &c. *Vale. Baſileæ. M. D. LV.* Edictum Vintonienſis epiſcopi, Cancellarii Cantab. de pronuntiatione Linguæ Græcæ & Latinæ datum eſt Londini. 18. Calend. Junias, anno Domini 1542.

(*a*) *Gulielmus Durandus ludimagiſter Lugdunenſis, Stephano Doleto ſalutem. Diſquirebam nuper, quæ rudiori meæ juventuti prælegerem* &c. *Occurrit libellus de moribus in menſâ ſervandis. At quibus mendis inquinatus!* &c. *Interpretatione Gallico-Latinâ illuſtratum* —— *exire permiſi* —— *tuis typis, qui cùm ſupra cæteros eximiam quandam pulchritudinem habent, tum eâ apud doctos commendatione ſunt, ut vel leviſſimis nugis gravitatem afferre certè poſſint. Quid enim à Doleto probatur, niſi probabile? Quid recipitur, quid editur, niſi editione dignum? Tibi igitur commiſſa noſtra hæc juvenilis exercitatio foras datur.* &c. *Vale. Lugduni Cal. Quintil. Anno* 1542. Quo anno probabile eſt hunc libellum à Doleto excuſum fuiſſe, quamvìs nullibi illius mentionem factam noverim.

(*b*) Chevillerius (p. 298.) hunc refert ad annum 1546: quod (ni fallor) eſt erratum Typographicum.

Hoſea, Joel, Amos, Abdias & Jonas, Hebraïcè, cum Thargum, id eſt Chaldaïcâ paraphraſi Jonathan, & commentariis R. Selomo Iarhi, R. Abraham Aben Ezra, & R. D. Kimhi; variis lectionibus ex multorum exemplarium diligenti collatione in margine aſcriptis: *apud Robertum Stephanum.* 4. *Menſe Adar.*	....	1556.
Pſalmi, Hebraïcè: *apud Froben.* (*a*) 12.	Baſil.	1556.
Et (*b*) 32.	Sabionettæ.	1556
Tobias, Hebraïcè, cum verſione Latinâ Seb. Munſteri. (*c*) 8.	Baſil.	1556.
Targum ſeu Paraphraſis Chaldaïca, quæ etiam Syriaca dicitur, Jonathani in Hoſeæ, Joelis & Amoſi prophetias; atque etiam in Ruthæ hiſtoriam & Lamentationes Jeremiæ incerto authore Chaldæo; nunc primùm Latinitate donata, interprete Johanne Quinquarboreo Aurilacenſi linguarum Hebraïcæ & Chaldaïcæ regio profeſſore; additis ejuſdem in ſingula capita annotationibus cum locuplete indice: *apud Martinum Juvenem.* 4.	Paris.	1556.
Biblia Latina: *apud Jacobum de Millis.* (*d*) 8.	Lugd.	1556.
Et *apud Gryphium.* (*e*) 12.	Lugd.	1556.
Eadem ad optima quæque veteris, ut vocant, tralationis exemplaria ſummâ diligentiâ paríque fide caſtigata, cum figuris: *apud Joannem Tornæſium.* (*f*) fol.	Lugd.	1556.
Eadem ex Hebræo per Caſtalionem, cum ejus annotationibus: *apud Jo. Oporinum.* (*g*) fol.	Baſil.	1556.
Pſalter. Latin. ex verſione Georgii Majoris. (*h*) 12.	Lipſ.	1556.
Idem, Caſtalionis: *apud Jo. Oporinum.* (*i*) 16.	Baſil.	1556.

Nov.

(*a,b,c,d,e,f,g,h,i*) Long. Biblioth. Sacr.

Nov. Teſtam. Latin. *apud Menier.* (*a*) 16.	Paris.	1556.
Et *apud Viduam Franciſci Regnault.* (*b*) 16.	Paris.	1556.
Et *apud Jo. Frellonium.* (*c*) 16.	Lugd.	1556.
Et *apud Antonium Vincentium.* (*d*) 16.	Lugd.	1556.
Idem, Caſtalionis. (*e*) 16.	Baſil.	1556.
Epiſtolæ omnes, Latinè; cum Joh. Calvini commentariis; quorum hanc eſſe recognitionem poſtremam, ex lectione atque collatione cum prioribus, deprehendet lector: *Olivâ Roberti Stephani.* fol.	......	1556.
Biblia Gallica Genevenſia: *apud Philibertum Hamelin.* (*f*) 4.	Genev.	1556.
Et *apud Jo. Creſpin.* (*g*) 4.	Genev.	1556.
Et *apud hæredes Joannis Michel.* (*h*) 4.	Lugd.	1556.
Et (*i*) 8.	......	1556.
Biblia Germanica Joannis Dietembergeri. (*k*) fol.	Colon.	1556.
Et Lutheri. (*l*) fol.	Witteb.	1556.
Novum Teſtamentum Latino-Germanicum ex Græco: *apud Brylingerum.* (*m*) 8.	Baſil.	1556.
Biblia Helvetica, figuris ornata: *apud Froſchoverum.* (*n*) fol.	Tigur.	1556.
Biblia Belgica: *per Stephanum Mierman & Joan. Gaillard.* (*o*) 4.	Embdæ.	1556.
Novum Teſtamentum Italicum ex Græco tranſlatum à Maximo Theophilo: *apud Joan. de Tournes.* (*p*) 16.	Lugd.	1556.

Idem

(*a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p*) Long. Bibliothec. Sacr.

Idem Hiſpanicè ex Græco ſummâ fide translatum cum notis quibusdam; Joan. Philadelphi. *I. E. Peres.* (*a*) 8. . . . Venet. 1556.

Nonni Metaphraſis Evangelii ſecundùm S. Johannem, Græcè : *apud Martinum Juvenem.* 8. Paris. 1556.

Davidis Pſalmi aliquot Latino carmine expreſſi à quatuor illuſtribus poëtis, quos quatuor regiones, Gallia, Italia, Germania, Scotia, genuerunt; inter ſe commiſſi ab Henrico Stephano; cujus etiam nonnulli Pſalmi Græci cum aliis Græcis itidem comparati in calce libri habentur: *ex officinâ Henrici Stephani.* (*b*) 4. . . . . 1556.

Dionyſii Areopagitæ opera omnia, quæ extant; ejuſdem vita incerto (*c*) authore; ſcholia incerti (*d*) authoris in librum de Eccleſiaſticâ Hierarchiâ; quæ omnia Latinè nunc primùm à

Joa-

(*a*) Long. Bibliothec Sacr.

(*b*) *Henricus Stephanus Georgio Buchanano S. D. Nimiùm diu latuiſti, mi Buchanane: jam tibi, ut vides, in publicum prodeundum eſt; ego te, velis nolis, ex iſtis educam latebris. —— In transferendis reliquis hujus ſacroſancti poëtæ odis Buchananus fuiſti, id eſt, inter reliquos omnes interpretes tantum, quantum luna inter minora ſidera, enituiſti: at poſtquam ad pſalmum CIIII ventum eſt, Buchananum viciſti. —— Qualis eſt Flaminius, hoc ego ingenuè fateor, quum à Buchanano diſceſſi, me, quem illi comparem, non reperire. Nam Salmonius Flaminio non ſolùm ſermonis puritate longè eſt inferior, ſed verſûs etiam elegantiâ ei cedit; & ut minùs cultum, quàm ille, verſum facit, ita multò magìs humi ſerpit. —— Ut de Eobano taceam, cujus verſuum bona pars, ſi quis metrum detrahere velit, nihil commune cum poëſi habere comperietur; Rapicius ferè unicuique non omnino malo verſui peſſimum ſubjungit, dum copiam oſtentat; & verba quidem affert multa, ſed in quibus nihil præter verba multa invenias. Ejus tamen lyricos verſus tuis (quum nec Flaminii nec Salmonii ullos habebam) oppoſui: nec enim te in arenam ſinè adverſario producere volebam. Quem verò alium tibi dare potuiſſem? an eum qui ex theologo factus Typographus, ex Typographo poeta; malus theologus, pejor Typographus, peſſimus poeta; in extremo illo ſuæ ἐγκυκλομωρίας vel potiùs ἐγκυκλομανίας curriculo, ſacrum poëtam peſſimè profanavit: dum invitâ Minervâ, iratis Muſis, adverſo Apolline carmina —— puerilia & quidvis potiùs quàm Davidem exprimentia ructatur, quia ——* nunquam niſi potus ad illa Profiluit ſcribenda —— *Audies præterea hìc Henricum tuum Davidis aliquot hymnos Græcâ Linguâ modulantem; ſi qua tamen modulatio in tam inconditis verſibus inveniri poteſt. —— Fortaſſe experiar —— utrùm paulo meliora iis quæ dedi adhuc penè puer, nunc penè vir factus dare Græcæ Muſæ ſtudioſis poſſim. Vale. Ex Muſurgeo noſtro.* Henr. Stephanus Buchananum oppoſuit Eobano, Flaminio & Salmonio in pſalmis 1. 137. Eobano, Salmonio & Rapicio in 12. Flaminio, Rapicio & Eobano in 3. 6. 114. Salmonio & Rapicio in 127. Flaminio in 11. 12. 13. 15. Rapicio in 5. 7. 8. 9. 10. Eobano in 4. 14. Pſalmis ſingulis in margine appoſuit Pagnini verſionem recognitam. Se Paulo Dolſcio oppoſuit in Græcâ verſione pſalmorum 1. 2. 3. 11. 43. 90. 101. Denique Buchanani in pſalmum CIIII. paraphraſi libellum clauſit.

(*c*) Methodio vel (ut alii) Metrodoro.

(*d*) Maximi.

Joachimo Perionio, Henrici Gallorum regis interprete, conversa sunt : *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.* (a) fol. . Lutet. 1556.

Adamantii Origenis de rectâ in Deum fide dialogus sive sermo habitus cum hæreticis Eutropio judice, & in totum librum Job commentarius; ac Joannis Chrysostomi in librum Job conciones quatuor; quæ omnia Latinè à Joach. Perionio conversa sunt, ex Henrici Gallorum regis bibliotheca; ad Henricum eundem Gallorum regem : *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.* fol. . . Lutet. 1556.

Ex libris D. Basilii Orationes de Moribus XXIIII. Simone magistro ac logothetâ auctore; Græcè; ex bibliothecâ regiâ : *apud Guil. Morelium.* 8. . . . Paris. 1556.

B. Hippolyti Episcopi & Martyris Oratio, de consummatione mundi, ac de Antichristo, & secundo adventu Jesu Christi; Græcè, Joanne Pico præside classium inquisitoriarum senatûs Parisiensis editore : *Excudeb. Guilielmus Morelius; typis regiis.* (b) 8. *XVIII. Cal. Januar.* . . Paris. 1556.

Eadem, Latinè, eodem Pico interprete : *apud Audoënum Parvum.* (c) 8. . Lutet. 1556.

Lu-

(a) *Cardinali Vindocinensi principi, Joach. Perionius S. P. D. ——— converti omnia Dionysii opera, quæ extant; ——— scholia etiam quædam incerti authoris in Ecclesiast. Hierarch. nondum à quoquam, quod sciam, translata, quæ edita sunt Basileæ in officinâ Hervagianâ**; *vitam quoque Dionysii, quæ edita est Græcè jam pridem* † *Venetiis cum illius operibus ——— Lutetiâ quidem ad cœnobium Dionysianum cum Andreâ Dudithio Pannonio juvene me contuli, ut Dionysii insignis præclaræque antiquitatis opera utenda acciperem, quò emendatiora hæc nostra cum illis collata ederentur; deinde si minùs hoc ipsum impetrare possem, saltem ea viderem, atque tantum quantum per otium & Dionysianorum Benedictinorum liberalitatem liceret, conferrem : nostram enim interpretationem atque vulgata illius Græca opera portaveram; sed superius illud impetrare non potui.* &c. *Vale Cormœriaci. V. Calend. Maji. M. D LVI.*

(b) *Joan. Picus lectori salutem. Dum quærerentur in Italiâ mandato nostro perditi vel fortè latentes S. Dionysii Areopagitæ reliquorúmque Græciæ antistitum libri, occurrit Venetiis hæc B. Hippolyti oratio Græcè scripta, plerisque tamen in locis valde mendosa. Quam quidem quoad fieri potuit, emendatam & Latino sermoni traditam, utrâque linguâ curavimus imprimendam.* &c.

(c) *Cardinali Carolo à Lotharingiâ Jo. Pi-*

* Anno 1539.

† Editionem Venetam non novi, sed Florentinam in ædibus Phil. Juntæ ann. 1516.

Ludovici Fidelis Nervii, theologiæ professoris, de mundi structurâ opusculum: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1556.

Sermonum Judoci Clichtovei Neoportuensis, Carnotensis canonici, tomi duo, longè accuratiori studio emendati, ac fideliter suæ integritati restituti: *apud Michaelem Vascosanum; excudebat Olivarius de Harsy.* (*a*) 8. Paris. 1556.

Bartholomæi Camerarii Beneventani, de Jejunio, Oratione, & Eleemosynâ, dialogi quatuor: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*b*) 4. Lutet. 1556.

Nicolai Ridleii episcopi Londinensis de cœnâ Dominicâ assertio, contra sceleratam illam Transsubstantiationis hæresim; quam è carcere author scripserat; unde etiam paulò pòst, id est XVI. Octobr. die M. D. LV. igni comburendus extrahebatur: *apud Joannem Crispinum.* (*c*) 8. Genev. 1556.

Catholica confutatio impiæ cujusdam determinationis D. Nicolai Ridlæi, eo tempore sedem episcopalem apud Roffam occupantis post dis-

Picus S. —— Mihi ad levandam in obeundis fori muneribus contractam molestiam, nihil est gratius divinorum lectione librorum: quam allatis tam ex Italiâ quàm è Græciâ veterum Græcorum monimentis (nam Latini scriptores reperiuntur perpauci) indies cumulatiorem fieri desidero. —— Cùm occurrerit quidquam cognitione dignum, id Latinè redditum emitto, priùs equidem adhibito peritorum ejus disciplina judicio &c. *Itaque cùm audìssem ab his, qui nostro nomine libros antiquorum disquirebant, extare Venetiis orationem beati Hippolyti* &c. *Vale. Lutetiæ, postridie Calendas Decembris*

(*a*) Ex præfixis duabus epistolis, alterâ Clichtovei ad Ludovicum Lassereum, regalis collegii Navarræ provisorem & ecclesiæ S. Martini Turonensis canonicum & granicarium datâ ex Carnoto, XII. Cal. Mart. M. D. XXXIII. alterâ Ludovici Lasserei ad lectores, ex Navarrâ Parisiorum IV. Cal. Mai. M. D. XXXIIII. constat hos Clichtovei sermones Lasserei hortatu & operâ prodiisse.

(*b*) *Dianæ Poictiers Valentinorum duci, Barth. Camerarius P. F. —— Librum hunc conscripsi, in quo tecum simpliciter & apertè, tanquam cum principe fœminâ loquens, omnia brevissimè sum complexus: præter pauca, quæ cum Protestantibus eâ subtilitate, quâ veritas in pertinaci concertatione limatur, disputare necesse fuit. —— Hunc, quem tibi dedico, librum —— hanc saltem ob causam in illâ bibliothecâ reponas, quam Aneti instructissimam habes, ut insignes virtutes tuæ, majorum tuorum progenies, atque illustria & generosa facta (quæ, cùm paucis in hâc epistolâ narrari non possent, in dialogo quarto attigimus) exemplo sint posteris* &c.

(*c*) Hic libellus à Ridleio vernaculè scriptus, & postea Latinè versus; quod constat ex anonymi epistolâ, in quâ Mariana persecutio vivis coloribus & elegantissimo sermone describitur.

difputationem de Euchariftiâ in academiâ Cantabrigienfi habitæ, in tres libros divifa; authore Albano Langdailo archidiacono Ciceftrienfi apud Anglos: *ex officinâ Michaëlis Vafcofani.* (*a*) 4. *Menfe Octobri.* . . Lutet. 1556.

Annotationes priores & pofteriores Gulielmi Budæi in Pandectas; nunc poftremùm ad exemplar ipfius authoris non paucis in locis emendatiores & locupletiores factæ; atque etiam à doctiff. viris ab initio ufque ad finem fummâ curâ recognitæ & collatæ; quibus duo ampliffimi indices accefferunt: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vafcofani.* fol. . . Lutet. 1556.

Eguinarii Baronis ad Digefta feu Pandectas manualium libri feptem; partim nunc primùm in lucem editi, partim ab auctore recogniti & emendati: *apud Vafcofanum.* (*b*) 12. 13. *Calend. Octobr.* . . Lutet. 1556.

Hug. Donell. de ufuris: *apud Mich. Vafcofanum.* (*c*) 4. . . Lutet. 1556.

Eduardi Henryfonis J. C. commentatio in Tit. X. libri fecundi Inftitutionum de Teftamentis: *apud Michaelem Vafcofanum.* (*d*) 8. Lutet. 1556.

Bra-

(*a*) Langdailus in nuncupatoriâ ad Antonium Brounum, ordinis Garterii aurataeque militiæ Angliæ equitem, vicecomitem Montifacuti, epiftolâ, Cantabrigienfem Vifitationem & quinque Vifitatores (inter quos Nicolaus Ridlæus) infectatur; qui *veræ* (ut ait) *religionis inclinationes, Edvardi regis, optimæ indolis puerili, nomine abufi, regios proceffus appellitabant.* Præmittit deinde *Axiomata bina ab adverfariis oblata, & folenni Corporis Chrifti fefto,* 1549. *difputata; & Prædictarum propofitionum D. Nicolai Ridlæi, Roffenfis epifcopi fedem occupantis, determinationem.*

(*b*) His libris additur Georgii Bitonis I. C. præfatio, in quâ —— *Baro*, ait, *nofter dum nihil non molitur, ut opus inchoatum ad finem perduceret, ecce* 11. *Calend. Septemb. anno* 1550. *opere nondum abfoluto decedit. Paulò autem quàm migraret è vitâ, operæpretium fe facturum exiftimavit, fi epitomen quoque libri primi Pandectarum ad eandem formam fpeciémque redigeret, quem confultò in primâ editione omiferat* &c. Baro dedicat librum primum Henrico II. regi, Cal. Mai. M. D. XLVII. Secundum Francif. Olivario Franciæ cancellario, Cal. Sept. M. D. XLVII. tertium Franc. Crefpiuo per Britanniam Celticam præf. prætorio, Calend. April. M. D. XLVIII. quintum Æmar. Ranconeto, Calend. Novemb. M. D. XLVII. quartum & fextum nemini. *Cætera morte præventus author non perfecit.* Privilegium regium Vafcofano datum eft *Lutetiæ, VII. Idus Februarii. M. D. LIII.* ad imprimendum hunc & fequentem librum.

(*c*) Jacob. de Script. Cabilon. pag. 44.

(*d*) Michaëli Hofpitalio regiarum rationum præfidi & Biturigum cancellario hanc commentationem Henryfon infcribit epiftola, *Biturigibus, feptimo Calendas Julias, anno M. D. LV.* datâ.

Placitorum ſummæ apud Gallos curiæ libri XII. multis, à primâ editione, placitis inſignibus aucti, & tribus commodiſſ. indicibus illuſtrati; per Johannem Lucium: *apud Carolum Stephanum.* (*a*) fol. *X. Cal. Apr.* . Lutet. 1556.

Jacobi Cujacii J. C. obſervationum & emendationum liber primus, & ſecundus; ad Bartholomæum Fayum ſenatorem Pariſienſem: *ex officinâ* ROBERTI STEPHANI. (*b*) 4. Lutet. 1556.

Oribaſii Collectaneorum artis medicæ liber; quo totius corporis humani ſectio explicatur, ex Galeni commentariis; Græcè: *apud Guil. Morelium.* 8. . . Paris. 1556.

Theophili Protoſpatarii de corporis humani fabricâ libri V. Latinè, Junio Paulo Craſſo interprete; ex Sorano de vulvâ & pudendo muliebri, Latinè, Joanne Baptiſtâ Raſario interprete: *apud Guil. Morelium.* 8. . Paris. 1556.

Actuarii Zachariæ filii de actionibus & affectibûs ſpiritûs animalis, hujúsque nutritione, ad Joſephum Racendytam, libri duo, Latinè, Julio Alexandrino Tridentino interprete; Ejuſdem libri VII. de Urinis, Latinè, Ambroſio Leone Nolano interprete, ad Græcorum exemplarium fidem à Jacobo Gopylo recogniti; Ejuſdem de medico ſive methodo medendi libri VI Latinè, Cor. Henrico Mathiſio Brugenſi medico interprete: *apud Guil. Morelium; vel apud Bernardum Turriſanum viâ Jacobæâ in Aldinâ bibliothecâ.* . . Paris. 1556.

Galeni opera, Latinè, ex variis interpretibus, ſeptem voluminib. cum Antonii Muſæ Braſavoli indice: *apud hæredes Lucæantonii Juntæ.* fol. Venet. 1556.

Ari-

(*a*) Huic editioni præfigitur authoris icon, cum hâc gnomâ, ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

(*b*) *Robertus Stephanus* [ſcil. Roberti, qui Genevam migraverat, filius] *excudebat* librum primum *Lutetiæ, VI. Cal. Junii, anno M. D. LVI.* ſecundum *Lutetiæ, pridie Cal. Novemb. anno M. D. LVI.*

Aristotelis Ethicorum ad Nicomachum libri decem, Græcè, curâ Johannis Sturmii, cum variis lectionibus in fine adjectis: *Excudebant Wendelini Ribelii hæredes.* 8. Argent. 1556.

Ejusd. Politicorum libri octo, Græcè, ex Pet. Victorii recognitione: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1556.

Ejusd. de Naturâ aut de rerum principiis Libri VIII. Latinè, Joach. Perionio interprete, & per Nic. Gruchium correcti & emendati: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. Lutet. 1556.

Franc. Vicomercat. in Aristotel. Meteorolog. *apud Vascosanum.* (*a*) fol. Lutet. 1556.

Jul. Cæs. Scaligeri in duos Aristotelis libros de plantis libri duo: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. *Mense Julio.* Lutet. 1556.

Æliani opera, Gr. Lat. *per Andream & Jacobum Gesneros fratres.* fol. Tigur. 1556.

Theophrasti libellus de odoribus, Græcè, ab Adriano Turnebo Latinitate donatus, atque annotationibus illustratus: *apud Michaëlem Vascosanum.* 4. *Calendis April.* Lutet. 1556.

Plutarchi de Oraculorum defectu liber, Latinè, Adriano Turnebo interprete, cum ejus annotationibus: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. *Calendis Augusti.* Lutet. 1556.

Ejusd. liber de Herodoti malignitate, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1556.

Ejusd. pro Nobilitate, Latinè, Arnoldo Ferrono interprete: *apud Sebastianum Gryphium.* 8. Lugd. 1556.

Ejusd. libellus de fluviorum & montium nominibus, & quæ in iis reperiuntur; Latinè, interprete Ang. Ver. (*b*) *apud Carolum Stephanum.* 8. Paris. 1556.

Oron-

(*a*) Bibliothec. Lugduno-Bat. pag. 77.

(*b*) *Claudio Lavallo archiepiscopo Ebredennensi Ang. Ver. S.* —— Hujus interpretis nomen, quod integrum noluit adjicere, nondum novi. Maussacus solas memorat Natalis Comitis & Turnebi versiones, quæ ad illius manus pervenerunt: neque alias recenset Fabricius in Bibliothecâ Græcâ.

Orontii Finæi de rebus mathematicis hactenus desideratis libri IIII. *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*a*) fol. — Lutet. 1556.

Plinii in Naturalem Historiam Præfatio, ad veterum codicum fidem per Adrianum Turnebum emendata, annotationibus illustrata, & Gulielmo Pellicerio Monspessuli episcopo inscripta : *ex officinâ Michaelis Vascosani.* 4. 5. *Non. Octob.* — Lutet. 1556.

Antiquæ urbis Romæ cum regionibus simulachrum, authore M Fabio Calvo Rhavennate : *apud Hier. Frobenium & Nic Episcopium.* fol. — Basil. 1556.

Vincentii Lupani in Taciti Annalium libros XVI. annotationes ; ad Andream Guilardum Mortarium à sanctioribus consiliis Henrici II : *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *IIII. Id. April.* — Lutet. 1556.

Les Vies de Trajanus, Adrianus, Antoninus Pius, commodus, Pertinax, Julianus, Severus, Antoninus Bassianus, Heliogabalus, Alexander ; extraictes de plusieurs autheurs, Grecs, Latins, & Espagnols, & mises en Francois par Antoine Allegre : *de l'imprimerie de M. de Vascosan.* 4. — Paris. 1556.

Les deux premiers Livres de Paul Æmyle de l'Histoire de France, nouvellement traduicts de Latin en Francois, par Simon de Monthiers : *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* 4. — Paris. 1556.

Joannis Picardi Toutreriani de priscâ Celto-

pædiâ

(*a*) *Galliarum regi Henrico II. Antonius Mizaldus Monlucianus S. P. D.* —— *Orontius in ordinem* [Mathematices professorum] *à patre tuo cooptatus* —— *à tuâ majestate confirmatus* —— *totos viginti quinque annos ibi & docendo & scribendo versatus* —— *canus & sexagenarius vitam cum morte nuper mutavit, morte illi molestâ, quòd doleret populosam sobolem in tantâ rerum inopiâ relinquere* —— *Deo gratias agebat, quòd librum istum, in quo totum septennium consumpserat, ad colophonem duxisset. Quem accuratè impressum ut Majestati tuæ offerrem, moriens imperavit.* —— *Ubi in fata concessit, librum unà cum figuris, quas paulò antè quàm abiret, ingeniosâ manu ad unguem pinxerat, Michaëli Vascosano Typographo diligentissimo ac doctissimo statim committere nihil sum cunctatus : nullo prorsus mutato verbo, nec item sensu, ne auctori & parenti injuriam facerem.* &c. *Vale : & paupérculæ Orontianæ familiæ succurrere dignare* &c. *Lutetiæ, Idibus Aprilis, anno M. D. LVI.*

pædiâ libri quinque : *ex Typographiâ Matthæi Davidis*. 4.	Paris.	1556.
L'Histoire Naturelle & generale des Indes, Isles, & terre ferme de la grand mer Oceane, traduicte de Castillan en Francois par Jean Poleur : *de l'imprimerie de Michel de Vascosan*. (*a*) fol.	Paris.	1556.
Polydor. Vergil. Histor. Anglic. libri XXVI : *per* CORNELIUM MANILIUM. 8.	Gandavi.	1556.
Dionis Chrysostomi Orationes quinque ; de lege una, de consuetudine una, de fortunâ tres ; Græcè : *apud Andream Wechelum*. 4.	Paris.	1556.
Ciceronis pro Caio Rabirio Oratio, Petri Rami prælectionibus illustrata : *apud Thomam Richardum*. 4.	Paris.	1556.
Ejusd. Selectarum Epistolarum libri tres : *apud Michaëlem Vascosanum*. 4.	Lutet.	1556.
Ejusd. de Officiis libri tres, cum not. Vit. Amerbachii, Xyst. Betuleii Phil. Melanchthonis, & Cælii Calcagnini ; de Senectute Dialogus, cum not. Xyst. Betuleii, Erasmi, & Pet. Balduini ; de Amicitiâ, cum not. Xyst. Betuleii, Erasmi, P. Victorii, & Pet. Balduini ; Paradoxa, cum not. Fr. Sylvii, Xyst. Betuleii, incerti authoris, & Bart Latomi, & emendation. Leod. à Quercu ; & Somnium Scipionis, cum not. Erasmi, Pet. Olivarii, P. Rami, & doctissimi cujusdam viri ; hæc omnia summâ fide ex collatione vetustissimorum codicum à Petro Balduino Sampolino integritati restituta sunt : *apud Odoënum Parvum*, vel (nam titulum variant exemplaria) *apud Sebastianum Nivellium* ; *excudebat Simon Calvarinus*. (*b*) 4.	Paris.	1556.

Ejusd.

(*a*) Sunt exemplaria, quæ præferunt annum M. D. LV. Regium privilegium Joanni Poleur [*Valet de chambre de Francois Dauphin de France*] concessum est anno 1553. 12. Februarii, Privilegii apographo subjiciuntur hæc ; *Imprimé par M. de Vascosan le 25. jour du mois d'Octobre. M. D. LV.*

(*b*) Ad finem librorum de officiis Annotationes addidit Petrus Balduinus ; quibus

Ejusd. iidem libri, cum eorundem notis; additis insuper Pet. Marsi, Omniboni, & Franc. Maturantii commentariis, & copiosissimo indice; omnia jam recèns sedulò castigata (utì ex Theobaldi Pagani epistolâ ad lectorem constat): *apud Theobaldum Paganum.* 4. Lugd. 1556.

Adr. Turnebi disputatio ad lib. Ciceronis de fato, adversùs quendam, qui non solùm Logicus, verùm etiam Dialecticus haberi vult: *apud Mi-*

bus sic præfatur. *Cùm nactus essem horum librorum exemplaria aliquot manu non imperitè descripta; præter cætera, unum habebamus antiquitatis admirandæ, quod bonâ ex parte exprimere conati sumus: ita tamen, ut, ubi lectio vulgata non aspernanda videri posset, eam quoque tibi exhiberemus, cum eâ quæ extat in aliis quibusdam exemplaribus, efformatis quidem illis, sed quorum* (a) *unum emissum sit ante annos* 68. (b) *alterum anno abhinc quinquagesimo octavo; quæ minùs degenerâsse puto à germanâ sincerâque lectione, quàm quæ postea præcipitantia* Typographorum *extrusit.* ——— *Vetustissimum certè exemplar quòd reddere studuerint, nemo non probabit. Non sum tamen per omnia scripturæ rationem secutus, ne viderer novitatis vel potiùs antiquitatis affectator, quòd jam penè exoletam scribendi formam revocarem, quam tamen doctis quibusdam video non displicere.* &c. Officiorum libris præit hæc epistola: *Antonio Crequiæo abbati Valoliensi Petrus Balduinus S. Quum anno superiore Ciceronis de Officiis opus interpretandum suscepissem, existimavi mearum esse partium, ut ejus lectionem sinceram & à mendis vindicatam auditoribus meis præstarem: quod ut fideliùs efficerem, cum vetustissimo quodam exemplari manuscripto, quod fortè tum nactus fueram probatissimum, Officia, quæ pro emendatissimis tum circumferebantur, contuli.* ——— *Adhibui alios quosdam codices perquam antiquos:* ——— *loca plurima inter enarrandum meis indicavi, ut ea sibi restituerent, ex quibus pauca quædam is postea deprehendit, qui* (c) *Simonis Colinæi Chalcographiæ præfectus est, beneficio cujusdam codicis sic satìs, ut videtur, emendatè scripti, quod tunc primùm animadverti, quum Joannes* (d) *Lodoicus novam Officiorum editionem parans mihi ab illo excusum exemplum recognoscendum obtulisset: ut haberet, quod sinè mendarum suspicione exprimere posset. A quo exemplari quoniam aliquando discedendum fuit, crebrâ flagitatione perfecit, ut ea loca annotarem. Quod ut ego tentarem, vix ullis precibus adduci poteram. Neque enim putabam esse operæpretium pauculas quasdam castigationes studiosis obtrudere, quæ tamen multæ videri possunt, si consideres post doctissimorum virorum diligentem, ut videtur, recognitionem horum pleraque intacta superfuisse. Hanc autem opellam tibi dicandam duxi* &c. *Vale. Parisiis, ex museo nostro Becodiano. Calend. Julii.*

(a, b) Quæ velit exemplaria Balduinus, non possum conjecturâ assequi, nam ejus præfatio aut epistola, quo anno scripta sit, non indicat. Si autem anno 1556. scripta fuerit, oportet significari editionem aliquam Officiorum vulgatam ann. circiter 1487. vel 1488 (quo anno nulla adhuc mihi innotuit) & 1498. vel 1499. quo editio Ciceronianorum operum Mediolanensis prodiit.

(c) Ciceronis officia cum aliis quatuor libris ex officinâ Colinæi prodierunt ann. 1530. & 1541. in 8. & 1543. in 12. Cujus ultimæ editionis calci hoc additur epigramma.

H. Sussannæus Pet. Thorassio Delph.

Quid tibi commendem Ciceronis, Petre, libellos?
Vendibilem Bacchum ceu sacra monstret helix.
Hoc tantùm dicam, priùs exemplaria multùm
Dissensisse, sed hæc emaculata legi.
His aliud nullum (graviter spondere quod ausim)
Exemplar meliùs congruit archetypo.

Ferè putaverim H. Sussannæum fuisse, quem Balduinus dicit Colinæi chalcographiæ præfectum.

(d) Forsan (id enim mihi ex his verbis probabile videtur) Ciceronis Officia cum Pet. Balduini notis aliquando antea excudit Lodoicus, licèt de tempore nihil adhuc compererim.

Michaëlem Vascosanum (*a*) 4. Lutet. 1556.

Leodegarii à Quercu responsio ad Audomari Talæi admonitionem: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*b*) 4. Lutet. 1556.

Compendium in communem artem disserendi, per Jacobum Carpentarium collectum: *apud Thomam Richardum.* 4 Paris. 1556.

Dionysii Halicarnassei nonnulla opuscula; Latinè, Stanislao Ilovio interprete: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. Lutet. 1556.

Anacreontis & aliorum Lyricorum aliquot poëtarum Odæ, Græcè; & in easdem Henr. Stephani observationes; Anacreontis aliquot odæ ab Henr. Stephano eodem carmine Latinè expressæ: *apud Guil. Morelium, in Græcis Typographum regium; & Robertum Stephanum; typis regiis.* (*c*) 8. Paris. 1556.

Anacreontis Odæ ab Heliâ Andreâ Latinæ factæ, eodem carminis genere; Sapphûs oda una, & fragmentum, eodem Heliâ interprete; altera, interprete Catullo, postremis quatuor Heliæ versibus exceptis; ad Petrum Montaureum consiliarium & bibliothecarium regium: *apud Robertum Stephanum & Guil. Morelium.* 8. Lutet. 1556.

Moschi, Bionis, Theocriti idyllia aliquot ab Henrico Stephano Latina facta; ejusdem carmina non diversi ab illis argumenti, & annotationes in illa idyllia, & Propertii elegia ex libro II. (*Quicunque ille fuit* &c.) Græcè reddita: *ex officinâ Roberti Stephani.* (*d*) 8. *III. Cal. Jan.* Lutet. 1556.

Poë-

(*a*, *b*) De Turnebi & Rami litigiis lege Histor. Typographor. Parisiens. pag. 53.

(*c*) Hæc editio omnia illa, quæ prior ann. 1554. in 4. complectitur; sed addit Anacreontis notitiam ex Suidâ, & alteram Sapphûs odam (Φαίνεταί μοι &c.) Omittit autem Græcam Henr. Stephani epistolam, ejúsque in initio epigrammata.

(*d*) *Robertus Stephanus Lectori. Libros imprimendi initium cur ab his poematibus fecerim, hæc potissimùm causa fuit, quòd ea frater meus è Græco sermone in Latinum sic convertisset, ut, quum doctorum quorundam hominum judicio, quicquid tenerum erat in illis & molle, expresserit, non* ῥαψῳδὸς ἢ μυστοπάταγος *aliquis habendus sit,*

Poëmata Pythagoræ & Phocylidis, Græcè, cum Viti Amerpachii Latinâ metricâ interpretatione & notis; ex postremâ ejusdem recognitione: *apud Joan. Tornæsium & Gul. Gazeium.* (*a*) 8. Lugd. 1556.

Dio-

sit, sed inter eos poëtas numerandus, qui delectare possint. Addam etiam prodesse, quòd juvenis adhuc ille multos jam senes ad facienda poëmata excitaturus sit. Hæc igitur interim accipe, dum alia tibi excudimus, ex quibus non minorem voluptatem, quàm ex his, accepturus sis. Henricus Stephanus Joanni Casæ episcopo Beneventano S. Quum tibi Romam hinc proficiscenti comitem me itineris adjungere visum fuisset, Joannes Casa, vir doctissime, sed illam alioqui optatissimam συνοδίαν *quædam mea negotia mihi tunc inviderent; ita à te discessi, ut primo autumno me tuo vel potiùs meo desiderio satisfacturum promitterem. Nunc jam Septembrem totum mendax desideror, non meâ Hercule, sed improbissimi cujusdam hominis culpâ, cujus quum fide fides mea niteretur, suâ ille proditâ, quominus meam servare possem, impedimento fuit. Quod autem ad Anacreontis odas attinet, quas me Latinas reliquis meis additurum pollicitus tibi fueram, sic habeto. Quum earum exemplaria duo in manus meas pervenissent; quorum unum Joannis Clementis Britanni (cui viro Græcæ literæ quantum debeant, dici vix potest) beneficio consecutus essem; alterum deinde post longam peregrinationem ex Italiâ Lutetiam reversus mecum attulissem; feci, ut hæc duo exemplaria, quorum neutrum per se satìs poterat, operas, ut ita dicam, mutuas traderent. Non multò verò pòst illas edere non recusavi.* ——— *Easdem Latinas factas cum Græcis copulavi: non omnes quidem (non enim id patiebatur litium mearum importunitas, quæ sibi optimas horas maximo meo dolore vendicabant) sed eas tantummodò, quæ ut integerrimæ, ita etiam elegantissimæ videbantur, & è quarum plurimis apud aliquem antiquum auctorem deprompta testimonia reperiebantur. Ad reliquas autem vertendas, quibus menda multæ, quasi quædam nebulæ, tenebras offunderent, quum nunc aggredi instituissem, injectus mihi subitò scrupulus ab incepto referre pedem coëgit. Fore enim existimavi, ut de hôc lepidissimo poëtâ pessimè mererer, si quæ à Græca legentibus, ut temporum injuriâ depravata, veniam facilè impetrant, ea ego Latina faciens apud Græcè nescientes ipsum poëtam quodammodo traducerem. Mutato ergo consilio, hæc mea de rebus rusticis carmina, rusticationis meæ fructum pro Anacreontis odis ad te mittenda censui; adjunctis etiam aliquot trium elegantissimorum poëtarum opusculis; tum quòd argumento meo convenirent; tum quòd ubi ab Anacreonte discessissem, in nullis magìs, licèt diverso in genere, quidam simplicitatis antiquæ* πίνος *efflorescere videretur* &c. *Vale. Venetiis, Kal. Octobr.* Henricus autem Stephanus sese postea excusavit, quòd sua hæc Latina carmina Joanni Casæ dedicavisset, tunc inscius eum authorem fuisse libri illius Italici, ubi Sodomorum peccatum, laudatur. Lege *Introduction au Traité de la Conformité des merveilles anciennes avec les modernes. Chap.* 13. Et *Histor. Stephanor. pag.* 276. Stephanus in suâ dedicatione Joannem Casam episcopum, in Introductione illâ archiepiscopum appellat.

(*a*) *Joanni Frederico majori natu, & Joanni Gulielmo Saxoniæ ducibus, Electoris filiis, Vitus Amerpachius S. D.* ——— *Factum est à parente vestro sapientissimè, quòd vos planè pueros adhuc tradidit erudiendos Georgio Prennero, singulari & veteri amico meo* &c. *Valete Vitembergæ. III. Calend. Martias, anno M. D. XXXIX. Vitus Amerpachius ad lectorem. Fateor, mi Christiane lector, in hôc opere quædam duriora, & à Christianâ modestiâ & simplicitate alieniora, ut jam quidem sentio, mihi, nescio quo calore ac studio incitato, excidisse potiùs quàm scripta esse: ídque relegens nuper librum deprehendi; ac, ut decet, ingenuè horum alia prorsus delevi, alia mutavi, alia clariùs exposui, totúmque opus correctum hôc modo iterum edere volui.* ——— *correxi & in priore interpretatione plerosque errores, partim commissos meâ, partim chal-*

Dionysii Periegesis, Græcè, cum variarum lectionum adnotatione; & Latinè, Rhamnio Fannio grammatico interprete: *apud Guil. Morelium.* 4. *Kalendis Octobr.* — Paris. 1556.

Eadem, Latino carmine reddita cum Eustathii commentariis Latinè versis; Abele Matthæo jurisconsulto interprete; cum ejusdem annotationibus: *apud Poncetum le Preux.* (*a*) 4. — Paris. 1556.

Virgilii Opera, cum supplement Maph. & opuscul. novis & argumentis & scholiis illustrata, denuóque ad fidem castigatissimorum exemplarium quàm diligentissimè restituta: *apud Sebastianum Gryphium.* (*b*) 8. — Lugd. 1556.

Ejusd.

cographorum culpâ. sperôque ita fore, ut non offendat in posterum hic liber admodum nec grammaticos nec philosophos nec theologos. Siquid tamen relictum est erroris, ut facilè potuit fieri ex humanâ imbecillitate; hoc ut ego non defendam pertinaciter admonitus, ita eruditi emendabunt candidè, cogitabúntque me nec impietatis amantem esse, nec divino ingenio præditum. Vale, ac rectè judica. Datum III. Nonas Maias, 1542. Ad lectorem iterum. Anni sunt plus minus decem, cùm edidi primùm hoc opus eo calore & impetu, cujus in præcedente præfatione memini: quam addidi postea, re meliùs intellectâ, & motus edicto imperatoris nostri Caroli V. ut ingenuè fatear, & par fuit, plurimum. In quo ut quidam horum temporum auctores & libri alii damnantur, ita meum hoc opus, ut quidem suspicabar tum statim (non enim erat meum nomen additum) & postea comperi certò, literis hâc de re missis ad me Lovanio, superiore anno, si rectè memini. Quanquam autem anno ab hôc sexto limavi tanquam has annotationes, & correxi ad Lovaniensium etiam, ut quidem adhuc sentio, post alteram hanc relectionem, palatum ac stomachum velut quendam; ante paucos menses tamen ad me perlatum est hôc anno aliud ejusdem generis edictum augusti Caroli; quod non modò non posuit hujus operis mei nomen, ut prius illud fecerat, sed meum solum sinè ullâ ullius operis mentione: ut quidem in catalogo misso ad me, Germanicè manu scripto, legitur. Impressum enim fateor me nondum vidisse, nec scriptum etiam aliâ linguâ. Hoc mihi certè non parum fuit molestum, ac visum est factum esse inhumaniter —— Ac ideo dedi operam, per literas omnem rem explorando apud magnates quosdam, & conquirendo primam editionem etiam, licèt jam correctam, ut hâc molestiâ tantâ liberarer. Nusquam autem cùm illam invenirem inter meas chartas, nec aliunde hìc possem habere; secundam relegi: & præter vitia quædam & mendas grammaticas aut chalcographicas, nihil occurrit mihi mutandum, aut abjiciendum præterea. Nec dubito & Lovaniense collegium (nam inde orta est hujus operis damnatio) si volent humanos judices agere, non ampliùs habiturum, ut etiam non habuit in secundâ editione, tot jam annos, quantum intelligo, non solùm quod hæresim oleat, sed etiam quod offendere adolescentiam ullo modo possit: nisi tamen quis aut in pejorem partem, ut facilè potest etiam in sanctissimis libris hoc fieri, velit aliquid accipere; aut suâ, non meâ culpâ offendi; & hoc non minùs quidem ex ipsis poëmatis, quàm ex meis annotationibus. Hoc te iterum & pleniùs monendum, lector, putavi, cùm essem tertio nunc editurus libellum &c. Vale. Dat. Ingelstati, 15. Calend. Septemb. Anno 1551.

(*a*) In regio privilegio Poncetus le Preux vocatur *l'un des quatre grands libraires jurez de nostre aisnée fille l'université de Paris.* De his quatuor librariis juratis lege Chevillerium pag. 342.

(*b*) Præfationem ad juventutem studiosam

Ejusd. Bucolicorum textus, eclogas decem complectens, speciosis characteribus nuper in studiosorum gratiam excusus, & accuratiùs quàm antea castigatus: *apud Theobaldum Paganum.* 8.	Lugd.	1556.
Terentii Comœdiæ sex; post omnes omnium editiones summâ denuo vigilantiâ recognitæ: *apud Sebastianum Gryphium.* (*a*) 8.	Lugd.	1556.
Ejusd. Hecyra: *apud Michaëlem Vascosanum.* 4.	Lutet.	1556.
Horatii poëmata, scholiis brevibus iísque doctissimis illustrata: *apud Thomam Richardum.* (*b*) 4.	Paris.	1556.
Gervasii Sepini Salmurei Menalcas (sive sex æglogæ) ad Henricum Bellaium Tornodori regulum juniorem; & Alexis æggloga septima: *apud Andream Wechelum.* (*c*) 4.	Paris.	1556.

Epi-

sam scribit Seb. Gryphius: quam sic concludit; *denique nihil eorum prætermisimus, quæ vel ad studiorum vestrorum rationem vel diligentis Typographi officium putavimus pertinere.*

(*a*) *Seb. Gryphius lectori sal. — Quoniam propositum fuit meum non interpretem agere, sed excusorem; modò meis typis prodiret emendatior Terentius, quàm hactenus fecerit; hanc postremam diligentiam* (scil. *explicandi quædam insigniora, in quibus animadverti lapsos fuisse interpretes*) *consultò cogitatóque omittendam censui* &c. *Credo equidem, si, quos nunc damus libros, alicui placuerit conferre cum iis, quos hactenus aut alii aut nos ipsi edidimus, fore, ut intelligatur, quamvis fortasse nonnihil adhuc desideretur, nunquam tamen Terentium emendatiorem prodiisse: quod in reliquis bonis authoribus facturos nos pollicemur, quantum studio & labore niti atque contendere poterimus.* Hæc Gryphii præfatio longior, quàm ut eam hìc integram transcriberem; est sanè lectu dignissima. Sequitur Phil. Melanchthonis ad pædagogos epistola; in quâ scribit se à Typographo rogatum hunc authorem recognovisse, tametsi veteribus exemplis non satìs instructus esset; notátque *præsertim hôc tempore, cum in perniciem literarum pene conspirâsse chalcographi videntur, non mediocrem gratiam deberi iis, qui nonnullo rei familiaris periculo in veteribus authoribus transcribendis sumptus faciunt.*

(*b*) Hujus editionis, quod vidi exemplar duos tantùm priores Carminum libros continebat; & ad secundi calcem, *FINIS.* Nescio an reliquos Tho. Richardus excuderit.

(*c*) *Ad Henricum Bellaium. Non est mihi dubium, Henrice Bellaï, multos esse miraturos, quòd tibi opusculum meum dedicem, qui jam functus vita mortalis officiis à nobis decesseris; ídque à consuetudine eorum, qui hôc tempore aliquid scribunt, alienum maximè judicari poterit. Noverint autem, quòd, cùm simul essemus, méque, ut nomini tuo dicarem, obtestareris, respondi in animo statuisse nemini planè me nuncupaturum: —— cùm verò in petitione tuâ vehementiùs —— contenderes, —— id me esse facturum recepi. Itaque quod tibi viventi pollicitus sum, id exhibere mortuo velim.* &c. Æglogæ, quæ Alexis vocatur, præeunt hæc: *Hen. Nonius lectori S. In hâc æglogâ Sepinus epicedium canit ejusdem Henrici Bellaii, primi in totâ Bellaiorum familiâ, —— cujus immatu-*

Epigrammatum Fausti Sabæi Brixiani custodis bibliothecæ Vaticanæ libri quinque : *apud Valerium & Aloisium Doricos fratres Brixien.* 8.	Rom.	1556.
Claudii Roilleti varia poëmata : *apud Gulielmum Julianum.* 12.	Paris.	1556.
Yvonis Rospelli carmen de bello & pace : *apud Gulielmum Julianum.* 4.	Paris	1556.
Plusieurs Epistres en vers Francois, de Guillaume du Maine, dit Mainus, natif de Loudun en Poictou, abbé de Beaulieu : imprim. *chez Michel Vascosan* (a).	Paris.	1556.
Tho. More's Utopia translated into English by Raphe Robynson : *imprinted by Abraham Vele.*	Lond.	1556.
Hadr. Junii animadversorum libri sex ; & comment. de comâ : *apud Isingrinium.*	Basil.	1556.
Joachimi Fortii Ringelbergii Andoverpiani opera : *apud Antonium Vincentium ; ex officinâ Typographicâ Michaëlis Sylvii.* (b) 8.	Lugd.	1556.

Joan.

turam mortem quàm impotenter ferat, vix dici aut credi potest, cùm potissimùm eum à teneris unguiculis instituendum suscepisset. &c. *Vixit an. XIIII. men. II. di. XXI. Obiit III. Cal. Decem. M. D. XXXXXIIII.*

(a) Bibliotheq. de la Croix du Maine.

(b) Opera sunt hæc: *Liber de ratione studii*; cui præfigitur epistola ad lectorem data *Lovanii Idib. Aug. M. D. XXIX. De grammaticâ Latinâ & Græcâ*; ad Jacobum Castricum, *Andoverpiæ prid. Cal. April.* De dialecticâ ; ad Lectorem, *Andoverpiæ 5. Id. Mai. M. D. XXIX. De rhetoricâ*; ad Petrum Stellam legum professorem, *Lugduni Cal. Jan.* 1531. *De mathematicis rebus :* scil. *de spharâ; institutionum Astronomicarum libri tres ; de Cosmographiâ*, ad Joannem Tartesium, *Lutetiæ*, 4 *Cal. Octob.* 1529; *de tempore; Optice; chaos mathematicum ; Arithmetica ; de divinatione : chaos sive libellus de variis rebus*; ad Petrum Ægidium, *Andoverpiæ*, 16. *Cal. Mai. M. D. XXIX. Experimenta*; ad Joan. Tartesium, *Lutetiæ, Cal. Novemb. M. D. XXIX. Liber de homine* ; ad magistratum Andoverpiensem, 3. *Non. Jun. M. D. XXIX. Epistolæ aliquot : Andreæ Gerardi Hyperii in laudem Joa. Fort. Ringelbergii oratio ad senatum Parisiensem : Epigrammata in eundem*; inter quæ sunt Joannis Oporini quatuor in ejusd. institutiones astronomicas. Primum hìc inseram, ut habeat lector Oporinianæ musæ specimen.

Qui cupis astrorum varias prædiscere vultus ;
Quæ mundi ætates, quæve sit effigies ;
Quem peragat Phœbus, necnon vaga Delia cursum ;
Quot signa, atque orbes, signiferíque gradus ;
Quæve sit horarum ratio, quæ puncta, diésque ;

Quo

Joan. Ludovici Vivis exercitatio Linguæ Latinæ: *Excudeb. Joannes Loëus.* 8. Antv. 1556.

Institutionum Hebraïcarum abbreviatio, Sancte Pagnino Lucensi authore: *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. *Idib. Febr.* Paris. 1556.

Nicolai Clenardi tabula in grammaticen Hebræam: *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. Paris. 1556.

Joannis Quinquarborei opus de re grammaticâ Hebræorum; tertia & postrema editio cum authoris locuplete diligentíque recognitione: *apud Martinum Juvenem.* (a) 4. Paris. 1556.

Martini Ruelandi Frisingensis grammatica Græca: *apud Andr. Gesnerum F. & Jacob. Gesnerum fratres.* 4. Tigur. 1556.

Rudimenta Joannis Despauterii cum ejusdem

de

Quo pacto exurgant sidera, quóve cadant;
Quidve sit Arcturus, nutrixque Capella, Canopus,
Et Musæ, atque Helice, Arctophyláxque, Canis;
Et quæ Pleïades, Hyades, Cynosura, Triones;
Quem Natura sagax servet ubique modum;
Huc properes: nec te moveat, quia parva videntur;
Sæpe ingens parvis gratia rebus inest.

Joannes Morisotus Joa. Fort. Ringelbergium carmine celebravit, quod his versibus clauditur:

——— *Nec id imminuta vestra*
Reddat gaudia, Gryphius quòd illos [scil. libellos]
Excudit nitidis typis, labore
Summo. Non valet esse non süave,
Quod tam nobilis officina curat.

Joachimi enim Fortii Ringelbergii opera simul excusa sunt Lugduni anno 1538. Vide Bibliothec. Gesner.

(a) *Paulo Paradiso Veneto, regi ab eleemosynis, atque Hebraïcarum literarum Lutetiæ regio professori Joan Quinquarboreus S. P. D. Cùm superioribus temporibus Lutetiæ in Linguam Hebraïcam tabulas Nicolai Clenardi interpretandas suscepissem,* ——— *opus de re grammaticâ Hebræorum aggressus sum.* ——— *Grassante in Lutetianos incolas peste, interruptis nostris studiis inchoatum jam opus reliquimus. Postea verò quàm sedata est lues, operi incœpto finem imposuimus: idque tibi dicandum duximus, quòd te usus sim præceptore* &c. *Franciscum Vatablum haud lubens præterierim, quem etiam unà cum Alano Restaldo Calignio magnæ eruditionis viro similiter habui præceptorem.* &c. *Vale. Lutetiæ. M. D. XLVI. Mense Maio.* Ad Lectorem. *Paulus Paradisus de tribu Benjamin obiit mortem anno* 1549 *Mense Julio. Factus est postea regius linguarum Heb. & Chald. professor Joannes Quinquarboreus Aurilacensis anno* 1554. *Mense Novembri.*

de pœnitentiâ quæſtiunculis : *ex officinâ Roberti Stephani.* 8.	Lutet.	1556.
Rudimenta grammatices Tho. Linacri ex Anglico ſermone in Latinum verſa, interprete Georg. Buchanano : *apud viduam Mauricii à Portâ.* 8.	Paris.	1556.
Matur. Corderii de ſyllabarum quantitate regulæ ſpeciales, quas Deſpauterius in carmen non redegit : *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *X. Cal. Maias.*	Lutet.	1556.
La maniere de tourner en langue Francoiſe les Verbes : *de l'imprimerie de Robert Eſtienne.* 8.	Paris.	1556.
Theſaurus Ciceronis : *apud Carolum Stephanum.* (*a*) fol. *IIII. Calend. Novemb.*	Paris.	1556.

Joel

(*a*) *Car. Stephanus lectori S.* —— *In hôc theſauro non modò varias Latinè loquendi formulas inſeruimus; verùm etiam res omnes, de quibus Ciceronem uſquam ſcripſiſſe apparet, ſuis numeris deſignavimus: ex quibus & librum, & paginam, &, ſi me audies, lineam ipſam facilè reperire queas. Nam quod ad codicum varietatem attinet; hoc unum ſcito, nos majorum Roberti fratris, ac noſtrorum quoque Ciceronis tomorum numeros præcipuè adnotâſſe: quos tu ut inter ſe permultum convenire, ſic nec à majoribus Italicis ac Germanicis Ciceronis voluminibus diſtare deprehendes. De alterius marginis codicibus fortè dubitas: nihil verò facilius eſt, quàm ut intelligas, te, ſi folium expanſum in quatuor aut octo foliola complicueris, ipſas quoque lineas conduplicare* &c. *Itaque fiet, ut expanſi folii numerus decem, alterius in quatuor reducti, ſit viginti; in octo verò conduplicati, quadraginta:* &c. *De Nizolii numeris* —— *illum, complicatis in octo foliis, exemplaria ſive Aldinæ, ſive alterius ea forent typographiæ, obſervâſſe comperies.* —— *Corruptarum loquutionum vitia (quas magno equidem labore in priſtinam faciem reducere oportuit) ad illius amanuenſes refero. Nos, præter id inſtitutum, verborum & nominum themata perſequuti, quæ alterius erant legionis, in ſuum quæque locum relegavimus; ut ſingulis rerum ac nominum conjugationibus ſingulas loquendi formulas reſpondere ac ſubſequi facilè cognoſcas; ſemotis participiis, atque aliis à verborum imperio deſcendentibus: quod idem in nominibus obſervatum fuit. Verba etiam quæ tantùm unico tempore pronuntiari ſolerent; item ea quæ metaphoricos haberent ſignificationes, ſuis titulis diſtinximus. Ipſa præterea vocabulorum themata ſingulis lineis ac paulo majoribus characteribus deſignare maluimus* &c. *Ac ne tu quidem exiſtimes nos eorum, qui hactenus idem ipſum attentârunt, operam contempſiſſe; a & b literas ob eam rem poſt ſingulòs numeros inſeruimus: quarum quoties a ſolam reperies, id ex Latinæ Linguæ Theſauro deſumptum eſſe credito; b autem, ex Marii Nizolii commentariis. Nihil ubi poſt numeros reperies, id verò noſtri eſt laboris.* —— *Præter loquendi formulas (aliorum omnium inſtitutum) res etiam ipſas, divinas, philoſophicas, atque hiſtorias adjecimus.* &c. *Carolo à Lotharingiâ Cardinali, Car. Stephanus S. Habes tandem multis hactenus literis à me tibi promiſſum M. Tullii Theſaurum* &c. *Julius Camillus ſuum Ciceronis theatrum, Bartholomæus Riccius ac Marius Nizolius ſuas in eundem obſervationes excitârunt. Nos* —— *præter illorum inſtitutum adjecimus, quæ ad res philoſophicas atque adeò ad ſui temporis hiſtoriam pertinerent; unde nobis viſum eſt*

Tho-

Joel cum commentariis R. David Kimhi à Francisco Vatablo Hebraïcarum literarum regio professore summâ curâ & diligentia recognitis; adjectâ insuper variâ lectione, & indice locorum, qui ex Talmud citantur, per Jo. Mercerum professorem regium: *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. *Mense Nisan.* . Paris. 1557.

Chaldæa Jonathæ, Uzielis filii interpretatio in duodecim prophetas diligenter emendata, & punctis juxta analogiam grammaticam, per Joannem Mercerum; Hoseas & Joel cum explicatione locorum obscuriorum Targum, per eundem, *ex officinâ Caroli Stephani.* (*a*) 4. Paris. 1557.

Fides Christianorum; & Evangelium secundùm Matthæum in Linguâ Hebraïcâ, cum versione atque annotationibus Seb. Munsteri; unà cum epistolâ Pauli ad Hebræos, Hebraïcè & Latinè: *apud Henricum Petri.* 8. *Mense Augusto.* Basil. 1557.

Biblia Latina utriusque Testamenti, cum copiosissimis Annotationibus; 3. Voluminibus; [Novum Testamentum, 1556. Vetus, 1557.]: *Olivâ Roberti Stephani; excudebat Robertus in suâ officinâ* (*b*) fol. *Calend. Martii.* . ... 1557.

Psal-

Thesaurum appellare &c. *Quod non ità omnino mediocre beneficium, siquando cuiquam unquam proderit (fieri autem non potest, quin multum adjuvet) hoc verò tibi uni acceptum referre oportebit: cujus favore ac nutu nos non hoc tantùm opus, verùm quicquid hactenus è nostris prelis in lucem prodiit, evulgavimus.* &c. *Vale. Lutetiæ, IIII. Calend. Novembr. M. D. LVI.*

(*a*) Hic est titulus generalis; sed hoc volumen continet seorsim Hoseam & Joëlem solos: reliqui autem decem, voluminibus binis, distinguuntur; scil.

Chaldæa interpretatio Amos, Abdiæ & Jonæ, punctis juxta analogiam grammaticam notata, cum variâ lectione per Joan. Mercerum, & ejusdem in loca difficiliora scholiis: *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. Paris. 1557.

Chaldæa interpretatio Michææ, Nahum, Habacuc, Sophoniæ, Haggæi, Zachariæ & Malachiæ, punctis juxta analogiam grammaticam notata, diligentérque emendata, adjectâ etiam exemplarium hinc indè collatorum variâ lectione per Joan. Mercerum: *ex officinâ Caroli Stephani* 4. Paris. 1558.

(*b*) *Pio & verè Christiano lectori Rob. Stephanus gratiam & pacem à Deo Patre per Jesum Christum.* ——— *Veteris interpretis tralationem in interiori paginæ parte minutioribus literis excusam damus, ad vetustissima exemplaria emendatam, versibúsque, ut in Hebraïcis codicibus, distinctam; in exteriori parte, interpretationem Sanctis Pagnini, crassioribus literis; multis partibus eâ quam in aliis editionibus habes, meliorem. Nacti enim sumus duo ex primâ illius editione exemplaria, in quibus errata non pauca manu propriâ ipse auther correxerat, multos locos.*

Psalmi, Latinè, ex Hebræo, interprete Jo. Calvino, cum ejus commentariis : *olivâ Roberti Stephani.* (*a*) fol. *Idib. Jul.* . ... 1557.

Iidem, Latinè, ex tralatione duplice, vetere & novâ ; hâc Sanctis Pagnini, partim ab ipso Pagnino recognitâ, partim ex Fran. Vatabli prælectionibus emendata & expolita ; adjectis annotationibus cùm ex aliorum tralatione, tum verò ex commentariis Hebræorum ab ipso Vatablo diligenter excussis : *olivâ Roberti Stephani.* (*b*) 8. [initio M. D. LVI. Sed ad calcem] *imprimebat Rob. Stephanus in suâ officinâ. Cal. Jan.* .... 1557.

Iidem, Gr. Lat. *apud Brylingerum.* (*c*) 8. Basil. 1557.

Biblia Latina ex secundâ recognitione Isidori Clarii cum ejus præfatione & scholiis : *apud Juntas.* (*d*) fol. . . Venet. 1557.

Biblia Latina. (*e*) 4. . Basil. 1557.

Et *apud Brylingerum.* (*f*) 8. Basil. 1557.

Psal-

locos recognoverat. ——— *Ex Sanctis in Vetus Testamentum annotationibus omnia, quæ ad hujus interpretationis recognitionem pertinent, excerpsimus: ejus Linguæ Hebraicæ thesaurum in consilium ferè semper adhibuimus.* ——— *Ex Francisci Vatabli, à Sanctis interpretatione non rarò (nunquam tamen sinè manifestissimâ ratione) discedere soliti, prælectionibus, quas Bertinus (qui in illius locum suffectus fuit) ex ejus ore exceptas cum illo ipso communicaverat: ii loci, in quibus Sanctes minùs perspicax fuerat, à nobis castigati fuere* &c. *Varias expositiones ex eruditissimis Hebræorum commentariis petitas annotavimus, adeò ut vix quicquam in illis reperiatur, ex iis quæ lucem aliquam contextui afferre possunt, quod non indè à Sancte ac potissimùm à Vatablo (qui in his etiam annotationibus primas tenet) erutum, & ex illius quidem αὐτογράφῳ, hujus autem dictatis à nobis descriptum & in has annotationes translatum fuerit.* ——— *Quod ad Novum Testamentum attinet, Theodori Bezæ interpretationem excudimus, quam te aliter sequi nequaquam volumus, quam si certissimis argumentis in suis annotationibus illi fidem facere visus tibi fuerit. Quam autem de eâ rationem iniverit, ex ipsius præfatione* [Lausannæ, M. D. LVI. datâ] *cognoscere poteris. In transferendis libris Apocryphis suam nobis operam navavit Claudius Baduellus, Complutensem editionem (quod emendatior nulla extaret) secutus: & annotationes ad suam interpretationem addidit. Ad finem totius operis libellum, qui Hebræorum, Chaldæorum, Græcorúmque propriorum nominum interpretationem continet, adjecimus. Pro indicibus duobus in Utrumque Testamentum, quos aliquando Bibliis post posueramus, ut tum ferebant tempora; nunc tibi seorsum dedimus librum Concordantiarum* &c.

(*a*) Præfixa est Calvini epistola ad pios lectores, *Genevæ X. Calendas Augusti, M. D. LVII.* data, in quâ suæ hactenus vitæ suorúmque studiorum rationem exponit, brevémque suæ à papatu ad protestantium partes transitionis historiam tradit.

(*b*) Additi sunt ad calcem Biblica alia Cantica, ex duplici etiam tralatione, & cum notis.

(*c*, *d*, *e*, *f*) Long. Bibliothec. Sacr.

Psalterium Latinum juxta morem Ambrosianæ Mediolanensis ecclesiæ. (*a*) fol.	Mediol.	1557.
Esaias Latinè ex versione vulgatâ ad Hebræum textum conformatâ à Wolfgango Musculo (*b*) fol. . .	Basil.	1557.
Nov. Testam. Latin. Gallic. *apud Joannem Gros & Petrum Michel* (*c*) 8. .	Lugd.	1557.
Et *apud G. Rouille*, (*d*) 16.	Lugd.	1557.
Biblia Gallica Genevensia; 5. vol. (*e*) 16. sub insigni, *Vulpes foveas habent*. .	....	1557.
Et cum præfationibus S. Hieronymi & figuris: *apud Joan. de Tournes*. (*f*) fol.	Lugd.	1557.
Biblia Bohemica. (*g*) fol. .	....	1557.
Psalterium Hispanicum ex Hebræo translatum, interprete Joanne Perez, & nuncupatum Mariæ Austriacæ reginæ Hungariæ, Bohemiæ &c. *apud Petrum Daniel*. (*h*) 8. .	Venet.	1557.
Nov. Testament. Helvetic. (*i*) 8.	Tiguri.	1557.
Idem linguâ Harvatsehim seu Croaticâ, characteribus Cyrillianis, interprete Primo Trubero cum ejus præfatione: *apud Georgium Gruppenbachium*. (*k*) 4. .	Tubing.	1557.
Calvinus in omnes Pauli Epistolas: *apud Rob. Stephanum*. (*l*) fol. .	....	1557.

Athenagoræ APOLOGIA pro Christianis; Ejusdem de resurrectione mortuorum; ex antiquis exemplaribus libellus ille nunc primùm profertur, hic autem castigatior quàm antea editur; uterque Græcè & Latinè; Conrado Gesnero

(*a*,*b*,*c*,*d*,*e*,*f*,*g*,*h*,*i*,*k*) Long. Bibliothec. Sacr.

(*l*) Almeloveenius (Vit. Stephan. pag. 26.) citat hanc editionem, quæ tamen mihi suspecta est: cùm constet omnes epistolas cum Calvini commentariis à Roberto Stephano fuisse anno superiore excusas. Lectoribus φιλοβίβλοις gratum fecisset Almeloveenius, si libris, quos ipse non vidit, catalogi, ubi sit eorum mentio, fidem addidisset.

nero illius, Petro Nannio hujus interprete; cum Conr. Gesneri in illum, Henr. Stephani in utrumque annotationibus : *ex officinâ Henrici Stephani.* (*a*) 8. . . . . 1557.

Præclara Nili & Marci abbatum opera è Græco in Latinum conversa, Petro Francisco Zino Veronensi interprete. 8. . Venet. 1557.

Opuscules de S. Chrysostome : *chez Vascosan.* (*b*) 8. . . Paris. 1557.

S. Joan. Chrysostomi Vita, authore Georgio Alexandriæ archiepiscopo, nunc primùm è Græco in Latinam tralato Coloniam per Godefridum Tilmannum Cartusiæ Parisiensis monachum : *apud Audoënum Parvum* (*c*) fol. . Paris. 1557.

Oraisons de S. Chrysostome; de la providence, de l'ame, de l'humilité; traiduites en Francois par Federic Morel : *impr. chez ledict* Federic Morel. (*d*) 16. . Paris. 1557.

Deux Instructions & deux Epistres de Jean de Monluc au clergé de Valence & de Die : *chez Vascosan.* (*e*) 8. . . Paris. 1557.

Discours du vray amour de Dieu envers les hommes & des hommes envers Dieu & entr'eux mesmes, traduit en Francois : *impr. par Federic Morel.* (*f*) 16. . . Paris. 1557.

Roberti Cœnalis opus quadripartitum super com-

(*a*) Conr. Gesnerus versionem suam Henrico Bullingero dedicat epistolâ *Tiguri, Nonis Februarii M. D. LVII* datâ; suam Pet. Nannius Antonio à Gravellâ episcopo Atrebatensi, epistolâ *Lovanii*, 13. *Calendas Maias*, 1541. datâ; suas annotationes Henr. Stephanus Pet. Nannio, epistolâ *ex Typographeio nostro, X. Cal. Jun. datâ.* Gesnerus apud Lectorem se excusat, quòd propter alias occupationes ipsi non licuerit in suâ translatione & notis eam operam, quam par erat, posuisse. Henr. Stephanus scribit se Orationis de resurrectione antigraphum in regis Gallorum bibliothecâ, in pâgo Calliroë Parisiis vicino offendisse; alterius autem exemplar Romæ à Guilielmo Sirleto sibi commodatum fuisse.

(*b*) Bibliothec Bigot. part. 2. pag. 20.

(*c*) Ad finem adnectitur Termini icon; cum hâc sententiâ, *Constituisti terminos ejus, qui præteriri non potuerunt.* Hôc insigni usus est Jacobus Kerver; Vide *Tractat. Andr. Tiraquell. le Mort saisit le vif. Paris.* 1550.

(*d*) Bibliotheq. du Verdier.

(*e*) Bibliothec. Tellerian. pag. 12.

(*f*) Bibliotheq. du Verdier. pag. 104.

compeſcendâ hæreticorum petulantiâ : *apud Jacobum Kerver.* (*a*) 8. . Paris. 1557.

Joannis Roberti Aurelii ſententiarum juris libri quatuor : *ex officinâ typographicâ Michaëlis Vaſcoſani.* fol. . . Paris. 1557.

De diverſis regulis juris antiqui, Pandectarum libri quinquageſimi titulus ſeptimus decimus, cum Tuſco aut ex eo ducto, accuratè collatus & emendatus ; in eundem titulum vetus, brevis & elegans commentarius : *apud Carolum Stephanum.* (*b*) 8. . Lutet. 1557.

Hippocratis Aphoriſm. Prognoſtic. Coacæ prænot. Prorrhetic. de Inſomn. Jusjur. Græcè & Latinè : *excudeb. Guil. Morelius.* 12. *Calendis Decemb.* . . Lutet. 1557.

Ejuſd. de Flatibus liber Gr. Latin. ab Adriano Alemano Sorceenſi apud Pariſios doctore medico commentariis illuſtratus : *apud Martinum Iuvenem.* 8. . . Paris. 1557.

Galen. περὶ διαφορᾶς πυρετῶν, cum brevibus notis; περὶ μαρασμοῦ, περὶ τροφῶν, περὶ καθαιρόντων, τίνας δεῖ ἐκκαθαίρειν, περὶ ἀντεμβαλλομένων, περὶ ὄγκων; Græcè omnia : *apud Guil. Morelium* 8. . . Lutet. 1557.

Actuarii de actionibus & affectibus SPIRITÛS ANIMALIS ejúsque victu libri duo, GRÆCÈ ; nunc primùm in lucem prodeunt, Jac. Goupyli beneficio, qui nobis eorum exemplum dedit : *apud Martinum Iuvenem.* 8. . Paris. 1557.

Rai-

(*a*) Bibliothec. Cordeſian. pag 10.

(*b*) Hæc libelli hujus ſecunda eſt editio, cujus prior lucem aſpexit anno 1552. Eadem utrique præfigitur Caroli Stephani ad lectorem præfatio ; & eadem propè (pauculis adjectis & mutatis ad Jo. Bertrandum epiſtola. *Jo. Bertrando, Ro. Curiæ Cardinali, & Galliarum cancellario deſignato, Carolus Stephanus S. P. D.* —— *Vide quàm ſolers ac diligens fuerit noſter Lucius. Animadvertit Florentinos codices nuper impreſſos, longè omnium emendatiſſimos, diverſum quiddam à noſtris habere ; ac non ipſâ lectione tantùm, verùm etiam ipſo ordine, atque autorum inſcriptionibus multùm diſſimile ; id curavit ſcilicet, ut ſecunda hæc editio ad veteris codicis libellam reſtitueretur* &c. *Bene vale. Ex noſtrâ Typographiâ. Cal. Apr. ante liberalia Chriſtiana, M. D. LVI.*

Raiſon de vivre pour toutes fievres cognues par leur differences, cauſes, ſignes & ſymptomes, avec leur prognoſtiques & l'expoſition de pluſieurs ſentences touchant la nature & prediction d'icelles, par Jean Lyege medecin : *chez Michel Vaſcoſan.* 8. . Paris. 1557.

Ariſtotelis Logica Latinè ab eruditiſſimis hominibus converſa : *ex officinâ Michaëlis Vaſcoſani.* (*a*) 4. . . . . . Lutet. . . . . . .

Ariſtotelis & Theophraſti ſcripta quædam, quæ vel nunquam antea, vel minùs emendata quàm nunc, edita fuerunt ; Græcè ; cum Henrici Stephani ad calcem annotationibus, *ex officinâ Henrici Stephani Pariſienſis Typographi.* (*b*) 8. . . . . 1557.

Plu-

(*a*) Hôc volumine ſeptem partes continentur, ſeorſim, nec eodem anno, ſed à Vaſcoſano omnes, excuſæ.

1. Inſtitutiones Porphyrii, Joach. Perionio interprete, per Nic. Gruchium correctæ. 1556.

2. Ariſtotelis Categoriæ, eodem interprete, eodem correctore. 1556.

3. De Interpretatione, eodem interprete, eodem correctore. 1556.

4. De Reſolutione primâ libri duo, Firmino Durio interprete, Nic. Gruchio correctore. 1558.

5. De Demonſtratione libri duo, Nic. Gruchio interprete. 1557.

6. Topicorum libri octo, Joach. Perionio interprete, Nic. Gruchio correctore. 1557.

7. De Reprehenſionibus ſophiſtarum liber unus, Nic. Gruchio interprete. 1556.

Huic volumini præfationem dedit Guliel. Guerentæus, in quâ Perionium & Gruchium laudat. Libris de Demonſtratione præfigitur Nic. Gruchii ad diſcipulos ſuos epiſtola, *Conimbricæ, ex regio gymnaſio, Idibus Februarii, M. D. XLIX.* data ; & regium privilegium hæc poſteriora Analytica & de Sophiſt. ex Gruchii verſione imprimendi Vaſcoſano conceſſum *VII. Idus Februarii. M. D. LIII.*

(*b*) *Henr. Stephanus Petro Victorio S. D.* —— *Inter cætera Græca quæ ad te mitto volumina, invenies Theophraſti opuſculum* περὶ αἰσθήσεως *(quod & Diogenes Laertius inter ejus ſcripta enumerat) aliquot in locis non ſatìs emendatum, &* ἀτελεῖ τέλει, *ut mihi videtur, finitum. Florentiæ agens, ſæpe Franciſcum Jambularium Medicæ bibliothecæ præfectum rogavi, ut ibi illius exemplar inſpicerem.* —— *Quo bono primùm ejus morbus, deinde mors me privavit, id per te, fac obſecro, ut quamprimum recuperem.* —— *Equidem ſi veterum exemplarium quanta tibi eſt, tanta mihi commoditas fuiſſet ; Ariſtotelis & Theophraſti quæcunque vel nunquam edita eſſent, vel caſtigatiora multo quàm antea edi poſſent, hôc volumine complexus eſſem opuſcula. Mirum eſt ullos homines tam* παχεῖς *extitiſſe, ut, quum* Παχυμέρους *paraphraſin in librum Ariſtotelis* περὶ ἀτόμων γραμμῶν *haberent, ipſum ſe Ariſtotelis librum habere omnino ſibi perſuaderent.* —— *Libellus* περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων *non novus, ſed planè veterum exemplarium operâ renovatus in hâc editione nunc prodit. &c. Vale.* In annotationum initio H. Stephanus, quia in opuſculo Theophraſti περὶ αἰσθήσεως nihil adnotavit, remittit lectorem ad Πρισκιανοῦ Φιλοσόφου Λυδοῦ librum (qualiſcunque ille eſt) in *Germaniâ excuſum.* Præter tria opuſcula modò memorata, in hôc volumine hæc ſequentia continentur : Ἐκ

Plutarch. Erotic. & de particulâ ΕΙ apud Delphos, Latinè; Arnoldo Ferrono interprete: *apud Joannem Tornæsium.* 8. . Lugd. 1557.

Euclidis Rudimenta MUSICES, & Sectio regulæ harmonicæ; è regiâ bibliothecâ desumpta, & nunc primùm Græcè & Latinè excusa, Joanne Penâ regio mathematico interprete: *apud Andream Wechelum.* 4. . Paris. 1557.

Ejusd. Optic. & Catoptric. Græc. Latin. eodem interprete: *apud Andream Wechelum.* 4. Paris. 1557.

Procli Sphæra, Græcè; cum annotatiunculis, ex publicis Jacobi Tusani prælectionibus, exceptis: *apud Martinum Juvenem.* 4. Paris. 1557.

Caroli Bovilli geometricum opus duobus libris comprehensum: *apud Federicum Morellum.* (*a*) 8. . Lutet. 1557.

Les Institutions Astronomiques de Jean Pierre de Mesmes: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* fol. . . Paris. 1557.

Jul. Cæs. Scaligeri exotericarum exercitationum liber quintus decimus de subtilitate ad Hieronymum Cardanum: *apud Federicum Morellum; imprimebat Michaël Vascosanus.* (*b*) 4. *Mense Julio.* Lutet. 1557.

Cebetis Thebani Tabula, & Pythagoræ carmina aurea, Græcè: *apud Martinum Juvenem.* 8. Paris. 1557.

Maximi Tyrii philosophi Platonici disputa-

tiones

τοῦ περὶ τῶν μεταβαλλόντων τὰς χρόας, Θεοφράστου. Ἐκ τοῦ περὶ παραλύσεως. Ἐκ τοῦ περὶ λειποψυχίας. Ἐκ τοῦ περὶ ἰλίγγων. Ἐκ τοῦ περὶ κόπων. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἀθρόον φαινομένων ζώων. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν λεγομένων ζώων φθονεῖν. Ἐκ τοῦ περὶ ἱδρώτων. Ἐκ τοῦ περὶ μελιττῶν. Θεοφράστου ἠθικοὶ χαρακτῆρες. Ἐκ τοῦ περὶ ἀκουστῶν, Ἀριστοτέλους. Ἐκ τοῦ περὶ μαθηματικῆς Ἀρχύτα τοῦ Πυθαγορείου, Ἐκ τῶν Σωτίωνος τὰ σποράδην περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογουμένων. Περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναπληρώσεως διάφοροι δόξαι, ἀνωνύμου. Ἐκ τοῦ β' τῶν τοῦ Ἀθηναίου δειπνοσοφιστῶν βιβλίου, περὶ ὑδάτων τινῶν καὶ κρηνῶν.

(*a*) Caroli Bovilli ad lectorem epistola *Novioduni, Idibus Februarii*, 1552. data est, & privilegium Vascosano concessum, *VII. Id Feb.* 1553.

(*b*) Privilegium concessum est Vascosano; quem initio compellat Jul. Cæs. Scaliger epistolâ: de quâ vide Histor. Typographor. Parisiens. pag. 25.

tiones XLI. GRÆCÈ nunc primùm editæ, cum Henrici Stephani castigationibus; & seorsim Latinè ex Cosmi Paccii archiepiscopi Florentini interpretatione, ab Henr. Stephano quamplurimis in locis emendatâ: *ex officinâ Henrici Stephani Parisiensis Typographi.* (*a*) 8. .... 1557.

Pomponii Melæ de situ orbis libri tres, cum Petri Joannis Olivarii Valentini annotationibus: *apud Jacobum Kerver.* 4. . Paris. 1557.

Julii Solini Polyhistor. & Lucii Flori libri quatuor, & Cebetis tabula Latinè Ludovico Odaxio interprete, cum Joannis Camertis commentariis; ac Pomp. Melæ libri tres, cum Joachimi Vadiani notis, & aliis aliquot lucubrationibus: *per Henricum Petrum.* fol. *Mense Augusto.* . . Basil. 1557.

Pauli Manutii liber de legibus Romanis: *ex Aldi officinâ.* fol. . Venet. 1557.

Ex Ctesiâ, Agatharchide, Memnone excerptæ HISTORIÆ; Appiani Annibalica & Iberica; Græcè; omnia nunc primùm edita, cum Henrici Stephani castigationibus: *ex officinâ Henrici Stephani Parisien. Typographi.* (*b*) 8. .... 1557.

Discours sur la roupture de la trefve en l'an 1556. [par Mr. de Marillac archevesque de Vienne]: *chez Michel de Vascosan.* 8. Paris. 1557.

Demetrii Phalerei de elocutione liber, Græcè & Latinè, Stanislao Ilovio Polono interprete, cum ejusdem notis marginalibus; item Dionysii Halicarnassei de præcipuis Linguæ Græcæ

aucto-

(*a*) Henr. Stephanus in epistolâ ad Arnoldum Arlenium præfixâ scribit hunc librum à Jano Lascari primo è Græciâ in Italiam fuisse asportatum; & Cosmum Paccium in suâ interpretatione *tam fœdè támque fœdè lapsum, ut eam, quam de ejus doctrinâ conceperat, opinionem & ipse continuò deposuerit, & ab eâ multos alios postea deduxerit.*

(*b*) Henr. Stephanus præfixit ad Carolum Sigonium epistolam; in quâ scribit se *multum laboris, temporis & pecuniarum in congerendos ex omnibus Italiæ bibliothecis libros impendisse; Appiani exemplar ab Arnoldo Arlenio accepisse, sed valde depravatum: laudat Petrum Danesium suum olim præceptorem; Adrianum item Turnebum, & Joannem Auratum.*

auctoribus elogia, historicorum comparatio, responsio ad Cn. Pompeji epistolam de Platonis stylo, Latinè (*a*) tantùm, eodem interprete; accesserunt ejusdem Ilovii & Francisci Robortelli de historicâ facultate dissertationes, & de historiâ ex libro IIII. (*b*) C. Mylæi de rerum universitate: *ex officinâ Joannis Oporini.* 8. *Mense Martio.* . . Basil. 1557.

Andocidis de pace cum Lacedæmoniis faciendâ oratio, Græcè; & seorsim Latinè, Adriano Pulvæo LL. doctore, & in supremâ curiâ advocato, interprete: *apud Andream Wechelum.* 4. Paris. 1557.

Ciceronis de optimo genere oratorum liber, cum prælectionibus Pet. Rami: *apud Andream Wechelum.* 4. . . . Paris. 1557.

Ejusd. de Legibus libri tres, cum commentariis Adr. Turnebi: *ex officinâ Guil. Morelii.* 4. Paris.

Ejusd. Epistolarum Familiarium libri XVI. cum notis doctissimorum ampliùs quatuor & viginti virorum; quibus multa hâc postremâ editione accesserunt Theodorico Bellovaco recognitore: *apud Audoenum Parvum*, & [ut habent quædam exemplaria] *apud Jacobum du Puis*; [*excudebat Benedictus Prevotius* 1556. *ad IIII Non. Decemb.* Privilegium Ambrosio à Portâ concessum est 30. Januar. 1553.] fol. . Paris. 1557.

Ejusd. volumen epistolarum, quæ *Familiares* olim dictæ, nunc rectiùs *ad Familiares* appellantur; commentationes diversorum in has epistolas partim antea, partim nunc primùm editæ seorsum prodeunt: *excudebat Henr. Stephanus.* 8. .... 1557.

Lexi-

(*a*) Hos tamen Dionysii tractatus titulus libri & pagina proxima promittit Græcè & Latinè. Stanisl. Ilovius Epistolam Dionysii ad Cn. Pompejum, quam precibus Roberti Stephani [*filii scil. qui eos tractatus excudit anno* 1556.] viri sibi amicissimi precibus adductus Latinè verterat, in nomine Cælii Secundi Curionis præceptoris sui emisit.

(*b*) Christophorus Mylæus Staviæ natus edidit consilium de scribendâ universitatis rerum historiâ in quinque libros distinctum; impressum Basileæ apud Joannem Oporinum anno 1551. Vid. Bibliothec. Gesneri.

Lexicon Ciceronianum Græco-Latinum, ex variis Græcorum ſcriptorum locis à Cicerone interpretatis collectum ab Henrico Stephano; loci Græcorum authorum cum Ciceronis interpretationibus: *ex officinâ Henrici Stephani Pariſien. Typographi.* (a) 8. . . .. 1557.

Henrici Stephani in quamplurimos Ciceronis locos caſtigationes, partim ex ejus ingenio, partim ex vetuſtiſſimo quodam & emendatiſſimo exemplari: *ex officinâ Henrici Stephani Pariſien. Typographi.* 8. . . .. 1557.

Flores & ſententiæ ſcribendíque formulæ illuſtriores ex Ciceronis epiſtolis familiaribus, libríſque aliis à Gabriele Prateolo Marcoſſio collectæ: *ex Chalcographiâ Mauricii Menier, impendiis Audoeni Parvi.* 12. . Paris. 1557.

Flores Senecæ ſummo labore ſelecti ex illius operibus, per Eraſmum vero judicio emendatis atque correctis: *apud Ægidium Gourbinum ſub inſigni ſpei prope collegium Cameracenſe.* 12. Paris. 1557.

Pet. Rami Ciceronianus: *apud Andream Wechelum.* 8. . . Paris. 1557.

Ejuſd. Oratio initio ſuæ profeſſionis anno 1552. Octavo Calend. Septemb. habita: *apud Andr. Wechelum.* 8. . Paris. 1557.

Græcorum veterum Selectiores epiſtolæ, Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium.* (b) 8. Paris. 1557.

Duo volumina epiſtolarum obſcurorum virorum, denuo excuſa, & à mendis repurgata. 12. .... 1557.

Gulielmi Budæi Lucubrationes variæ, cum ejuſd epiſtolis Latinis & Græcis: *apud Nicolaum Epiſcopium juniorem.* (c) fol. *Menſe Septembri.* Baſil. 1557.

Pto-

(a) Henr. Stephani ad Lectorem epiſtola in Roberti, qui Henrici pater fuit, laudibus multa eſt.

(b) Bibliothec. Lugduno Bat. pag. 148.

(c) *Cœlius Secundus Curio Joanni Fichardo I. U. doctori & reip. Francofurtenſis advocato, S. P. D.* ——— *libros Gulielmi Budæi, antehac ſparſim ab aliis editos, nunc*

Ptochotrophe urbis Carnutensis, id est, alendorum pauperum ratio, ad Carolum Guilardum episcopum Carnutensem, Vincentio Lupano authore : *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. Lutet. 1557.

Æschyli Tragœdiæ VII. Græcè, quæ cùm omnes multo quàm antea castigatiores eduntur, tum verò una [scil. Agamemnon], quæ mutila & decurtata priùs erat, integra nunc profertur; Scholia Græca in easdem, plurimis in locis locupletata, & in penè infinitis emendata; Petri Victorii curâ & diligentiâ : *ex officinâ Henrici Stephani.* (*a*) 4. 1557.

So-

nunc in unum corpus pulchre conjunctos, atque à Nicolao Episcopio F. egregiis descriptos typis, licentiore epistolâ narrare tibi constitui &c. *Vale. Ex inclytâ Basileâ; Cal. Sept. M. D. LVII.*

(*a*) *Pet. Victorius lectori S.* —— *Nostras in hunc poëtam lucubrationes erudito ac diligenti juveni Henrico Stephano divulgandas dedimus, quum hìc apud nos facultatem edendi nullam haberemus.* —— *Agamemnonem integram nacti sumus : cujus fabulæ prima tantùm pars pusilla typis antea excusa fuerat.* —— *Confusa erat hæc fabula cum Choëphoris.* —— *Erant in vetustissimo nobilissimoque volumine; quo continentur omnes Sophoclis atque Æschyli Tragœdiæ, quæ superiorum temporum acerbitatem subterfugere, necnon Apollonii etiam Argonautica; (id autem apud nos est); ambæ hæ fabulæ, eodem ordine scriptæ, quo res ipsæ gestæ fuere; ut Agamemnon præcederet, consequerentur Choëphoræ. Lapsæ autem illinc sunt paginæ nonnullæ, sive ab improbo quopiam excisæ, in quibus reliqua ac magna pars Agamemnonis continebatur; & initium Choëphorarum manebat: neque enim multa è principio hujus fabulæ videntur desiderari. Alium autem librum inveneramus, in quo Agamemnon integra esset: quum tamen nec in illo nec in altero ullo Choëphoras totam reperire potuerimus. Quare affirmare ausim, eam partem hujus tragœdiæ ex hôc nostro exemplari manâsse: unde sanè descripta fuerit, postquam id incommodum, quod narravi, acceptum est; quare mutilata capite atque initio suo in manus venit.* —— *Quum audissemus Romæ in Alexandri Farnesii summi antistitis bibliothecâ Æschyli volumen inveniri, in quo fabula Agamemnon legeretur; conferendam eam, à nobis descriptam, curavimus cum eo exemplari: in quo nobis operam suam fidelem atque eruditam præbuit Gulielmus Sirletus, ut cuncta diligenter notaret, quæ aliter illìc legerentur. Nos varietatibus illis diligenter ponderatis in eam opinionem venimus, ut nostrum librum non deteriorem eo putaremus; ac magnam partem eorum, quæ variata in eo offenduntur, immutatam ab aliquo crederemus, qui in suos quosdam versus restituere chori cantus voluerit. Sæpe enim addita aut dempta illìc quædam cognovimus, quæ consilium ipsius adjuvarent.* —— *Comitem hujus laboris, magni quidem atque ardui, eruditum ac strenuum juvenem habui Bartholomæum Barbadorum* &c. *Scholia hæc, quæ in Æschylum leguntur, in vetustissimo præsertim nostro exemplari, meliora cæteris puto esse & eruditiora; primásque illis libenter detulerim; secundas verò Sophocleis, & illis maximè quæ Romæ* [anno 1518.] *primùm separatim excusa fuerunt : nam ipsa postea crevere operâ cujusdam, qui immiscuit cum ipsis nonnulla doctrinâ & acumine priorum illorum indignissima. Quæ in septem Euripidis tragœdias declarationes editæ sunt, minores multo inferiorésque doctrinâ esse existimo. Nam hoc etiam affirmare non dubitârim, quod scio, Græcum hominem, qui Sophoclea primùm scholia, formis excusa, divulgavit, descripsisse ipsa è nostro hôc exemplari; ac præterea illa, quæ apud nos abhinc*

annis

Sophoclis Tragœdiæ nunc primùm Latinæ [*Latinis versibus*] factæ, & in lucem emissæ per Joannem Lalamantium apud Augustodunum Heduorum medicum : *apud Michaelem Vascosanum*, vel (nam exemplaria variant) *apud Federicum Morellum*. 8. . . Lutet. 1557.

Euripidis Alcestis Latino carmine reddita ; Georgio Buchanano interprete : [*impress. Lutetiæ mense Decembri M. D. LVI.*] *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* (*a*) 4. . . Lutet. 1557.

Nicandri Theriaca Græcè , cum Jo. Gorræi Latinâ metricâ versione & ejusd. scholiis , ad Carolum cardinalem Lotharingum ; Nicandri item Alexipharmaca , Græcè , cum ejusd. Latin. metr. versione & scholiis , ad Jo. Cardinalem Bellaium episcopum Parisiensem, cum Gorræi ad Gul. Rondeletium epistolâ [*Parisiis*, *Cal. Feb.* 1554 datâ] de lepore marino ; scholia Græca auctoris incerti in Nicandri theriaca , & diversorum auctorum in Alexipharmaca, & ἔκθεσις de mensuris & ponderibus ; seorsim hæc tribus voluminibus excusa : *apud Guil. Morelium*. 4. Paris. 1557.

Tryphiodori grammatici & poëtæ Ægyptii , Ilii expugnatio , Græcè ; à Federico Jamotio versibus Latinis reddita , & annotationibus quibusdam illustrata : *apud Michaëlem Vascosanum.* (*b*) 8. . . Lutet. 1557.

Juvenalis Satyræ : *apud Mich. Vascosanum*. 4. Lutet. 1557.

Georg. Buchanani Jephthes , tragœdia : *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* 4. . Lutet. 1557.

Les

annis sexaginta [anno 1496] *in Apollonium Rhodium excusa sunt unà cum opere ipso poëtæ, ab eodem libro fluxisse.* &c. *Juvit autem me præcipuè, quum brevi in margine nostri illius libri significatum inveni, hoc aut illud ad imitationem Homeri prolatum fuisse ; omnésque illas animadversiones diligenter collegi* ——— *Nam omnibus in rebus Æschylum summum Homeri imitatorem extitisse proditum est : quum idem etiam feratur solitus dicere , tragœdias suas esse exiguas partes amplarum Homeri cœnarum.* &c. *Vale.* Ad libri calcem , Henricus Stephanus quasdam observationes in Æschyli locos variis modis scriptos adjecit.

(*a*) Hanc suspicor non primam fuisse editionem , nam privilegium Vascosano datum est *VII. Idus Februarii* , M. D. LIII.

(*b*) Dubito, an hæc editio prior fuerit; nam privilegium Vascosanus impetraverat *VII. Id. Febr.* 1553.

Les Azolains de Pierre Bembo traduits en Francois par Jean Martin : *chez Michel Vascosan.* (a) 8. . . Paris. 1557.

Constantini Lascaris grammatica Græca, cum Latinâ è regione interpretatione ; adjectis in fine quibusdam (b) opusculis ad Græcæ linguæ scientiam aptissimis : *apud Paulum Manutium Aldi F.* 8. . . Venet. 1557.

Francisci Vergaræ de Græcæ Linguæ grammaticâ libri V. adjectis in tres medios libros auctoris scholiis ; item admonitio de ordine operis & de ratione studii Græcanici ; opus nunc primùm ad Complutensem editionem excusum ac restitutum : *apud Guil. Morelium ; & Bernardum Turrisanum viâ Jacobæâ in Aldinâ bibliothecâ.* (c) 8. Paris. 1557.

Nicolai Clenardi Institutiones ac Meditationes in Græcam Linguam, cum succinctis annotationibus ac Latinâ Græcarum vocum interpretatione : *per* PETRUM ANTESIGNANUM. (d) 4. . . Lugd. 1557.

Lexicon Græco-Latinum uberrimum ; nunc denuo (præter omnium editionum accessiones, quas omnes jam ad hoc opus contulimus) Hadriani Junii Hornani philosophi & medici industriâ recognitum, novóque auctario locupletatum, ita ut Græcæ Linguæ, quos appellant, Thesauros omnes facilè vincat : *ex officinâ Hieronymi*

(a) Bibliotheq. du Verdier.

(b) Opuscula sunt hæc ; Joh. Grammatic. & Plutarch & Corinth. de dialectis ; Cebetis tabula, Pythagoræ aurea carmina, Phocylides, Græcè & Latinè ; Aldi Manutii Romani introductio in grammaticam ; de verbis in-μι, ex Urbano.

(c) Huic editioni præfigitur (quæ in priore Morelianâ anni 1550. omittitur) Francisci Vergaræ epistola ad rectorem & collegas collegii divi Illefonsi, scholæ Complutensis moderatores : in quâ Franciscum cardinalem Toletanum, illius Musæi conditorem, laudat. Quando prodierit Complutensis editio hujus grammaticæ, ignoro.

(d) Ad calcem Institutionum ; *Lugduni excudebat Matthias Bonhomme. M. D. LVI. Idibus Novemb.*

ronymi Curionis, *impensis Heinrichi Petri.* (*a*) fol. *Mense Martio.* . . Basil. 1557.

Mar. Terentii Varronis pars librorum quatuor & viginti de Linguâ Latinâ, ex bibliothecâ Antonii Augustini: *apud Vincentium Luchinum*; & (in fine) *apud Antonium Bladum impressorem Cameralem.* 8. . Rom. 1557.

Elegantiarum Laur. Vallæ libri VI. carmine perstricti, cum brevissimis scholiis, Joanne Roboamo Raverino authore: *apud Carolum Stephanum.* 8. . . Lutet. 1557.

Et *apud Thomam Richardum.* (*b*) 8. Paris. 1557.

Joan Despauterii Syntaxis cum Gallicâ paradigmatum interpretatione, per Ægidium de Housteville, Sanctimarianum, Constantinatem, Cadomi tenellæ pubis institutorem; cui appressus est figurarum libellus: *ex Typographiâ Mauricii Menier.* 8. . Paris. 1557.

De octo Orationis partium constructione libellus, cum commentariis Junii Rabirii: *apud Carolum Stephanum.* 8. *V. Cal. Febr.* Lutet. 1557.

Dictionariolum puerorum; ex postremâ authoris recognitione: *Olivâ Roberti Stephani.* (*c*) 4. *XVII. Cal. Maji.* . ... 1557.

Dictio-

(*a*) *Typographus æquo lectori S.* —— *Totum quod hic vides asteriscis consignatum auctarium, unius esse Hadriani nostri scito, partim nunc primùm, partim jam antea, nobis communicatum.* —— *Charactere, in hôc opere edendo, minori uti maluimus, ne libri & moles & pretium in immensum cresceret, & ut unico eum volumine tibi exhiberem; qui, si consueto usus fuissem charactere, in duos fortè tomos dividendus fuisset.* &c. *Basileæ, Kalendis Martiis.* 1557.

(*b*) Duæ hæ editiones ita in omnibus sunt sibi consimiles, ut singulæ ferè ubique paginæ, imò lineæ, in utrâque editione, sibi invicem respondeant.

(*c*) *Rob. Stephanus Maturino Corderio Lausannensis scholæ moderatori S. D.* —— *Tuas accepi literas occupatissimus, tamen dedi operam, ut tuæ rogationi satisfacerem. Commentarios enim tuos in disticha illa moralia, Catonis inscripta nomine, nuper abs te recognitos * impressi; nec minori quidem, ut* opi-

* Editionem Distichorum, quam hic commemorat Rob. Stephanus, nondum vidi.

Dictionaire des Mots Francois, ainsi qu'il les fault escrire; avec les manieres de parler plus necessaires, tournez en Latin pour les enfans & autres: *l'olive de Robert Estienne.* (*a*) 4. *le XXVIII. Juil.* . . .. 1557.

Traicté de la grammaire Francoise: *l'olivier of Rob Estienne.* (*b*) 8. . ...

ARtis Typographicæ per universam passim Europam progressum ab ipsius exordiis ad annum 1557. secutus, totum sæculum exegi: regiones peragravi multas, laborésque hominum multorum lustravi. In hâc literariâ peregrinatione conficiendâ multiplex rerum sese meis oculis offudit varietas; cujus copiâ obrutus, argumentum propè infinitum, prout ipsius ubertas & amplitudo postulabat, tractare me non potuisse lubens confiteor. Quæ enim mihi in illâ materiâ innotescunt, paucissima sunt præ iis, quæ ignorantur: & sat scio me lectori sterile admodum spicilegium pro messe fœcundissimâ obtrusisse. Hìc, utcunque sit, quod opellæ in illo colligendo posuerim, sistendum tandem iter putavi: ne, si longiùs progrederer, onus mihi imponerem eo, quod antè susceperam, operosius; & meis non modò humeris, sed vix hominis laboriosissimi peritissimíque viribus perferendum. Verùm quoniam binas de STEPHANIS aliquótque aliis Pari-

opinor, diligentiâ, quàm Lutetiæ jam olim te præsente ipso feceramus. ——— *Nostro puerorum Dictionariolo, quod cupiebas ut denuo recognoscerem, ad prælum revocato, ego, in scholæ vestræ Lausannensis potissimùm gratiam, addidi quæ volebas maximè; nempe diversas verborum & quorundam etiam nominum constructiones, pro diversâ cujusque significatione; frequentiores item in quotidiano sermone loquutiones, adjectis præcipuorum authorum, qui illis usi sunt, nominibus. Hæc omnia characteribus paulo minutioribus indicavi.* &c. *ex nostrâ officinâ librariâ. M. D. LVI. VIII. Cal. Novemb.*

(*a*) Alia hujus libri, eodem hôc anno, eâdem hâc formâ, eodem foliorum (nempe 192.) numero, paginis sibi pariter respondentibus, editio extat, eodem prorsus titulo, nisi quòd habeat *Petit Dictionaire* pro *Dictionaire*, addátque hæc *Corrigé & augmenté par l'autheur*; & diversam exhibeat præfationem, in quâ lectorem sic affatur; *Apres avoir reveu & recorrigé nostre Dictionariolum, & adjousté ce que luy defailloit, avons pareillement reveu & corrigé cestuy ci, qui se joingnoit coustumierement a l'autre, adjoustans les mots & manieres de parler Francoises qui defailloyent* &c. *De ces deux livrets te pourras aider, pendant que travaillerons a revoir nostre Latinogallicum, & le grand Dictionaire Francois Latin, ne cessans d'amender tout ce qu'autresfois avions commencé pour le prouffit public concernant nostre langue Francoise.*

(*b*) Ad calcem sic Rob. Stephanus; *Ce qui pourroit rester, à scavoir comment chasque mot se doibt escrire, & les plus communes manieres de parler Francois, se trouveront au petit Dictionaire Francois Latin, que nous avons imprimé ceste presente année M D LVII. auquel ceste partie de grammaire defailloit pour l'accomplissement d'iceluy. Le VII. Decembre.*

Parisiensibus Typographis celebrioribus lucubrationes jamdudum emisi, visum est his ANNALIBUS Appendicem adtexere: quâ reliquum typographorum illorum tempus, quod alteram centuriam implebit, decurram; & nonnulla, quæ ad meam deinceps notitiam pervenerunt, adjiciam.

AP-

APPENDIX ANNALIUM TYPOGRAPHICORUM AB ANNO M. D. LVIII. AD ANNUM M. DC. LXIV. DEDUCTA.

PRÆFATIO.

CUm cœpta plurimorum illuſtrium Typographorum mentio in Annalium fine ſuſpenſa relinqueretur, nec ad exitum, niſi propoſitos limites tranſilirem, perduci poſſet; nollémque fœtum hunc meum, ſatìs nimíſque (quantumcunque in eo parturiendo deſudaverim) informem, projicere ἀτελεύτητον, & abortum (quod aiunt) facere, lectoríſque ſpem ac meam operam juxtà irritam reddere, ſtatui hâc Appendice, non tantùm, quæ in binis meis de STEPHANIS aliíſque Pariſienſibus aliquot Typographis tractatibus deſiderantur, ſupplere, quæque ibi in plures catalogos (qui tot ſunt, quot Typographi) diſpertiuntur, ſub uno hìc catalogo connexa, ſecundùm annorum ordinem, complecti; ſed etiam multa, quæ terminus ANNALIBUS conſtitutus non terminavit & concluſit, ad certum quendam finem continuare. Huic etiam APPENDICI nonnulla, quæ vel temporum ſeries vel argumenti ratio vel conſimilis materiæ cognatio exiget, paſſim interjecta, lectori (ut ſpero) curioſo minimè diſplicebunt.

CHaldæa Interpretatio Michææ, Nahum, Habacuc, Sophoniæ, Haggæi, Zachariæ & Malachiæ, punctis juxta analogiam grammaticam notata; cum variâ lectione; per Joannem Mercerum Linguæ ſanctæ profeſſorem regium: *ex officinâ Caroli Stephani Typographi regii.* 4. Paris. 1558.

Phraſes Hebraïcæ; ſeu loquendi genera, quæ in Veteri Teſtamento paſſim leguntur, ex commentariis Hebræorum aliiſque doctiſſimorum virorum ſcriptis explicata; authore Rob. Stephano: *excudebat idem Robertus Stephanus in ſuâ officinâ. Cal. Febr.* 8. . . . . 1558.

S. Ignatii epiſtolæ, Græcè: *apud Guil Morelium in Græcis Typographum regium.* (*a*) 8. *IX. Cal. Oct.* . . Paris. 1558.

Eædem de Græcis in Latinas denuo converſæ: *apud Eundem.* 8. . Paris. 1558.

Conciones de Vitâ & Moribus XXIIII ex D. Baſilii Libris, Simeonis magiſtri ac logothetæ induſtriâ ſelectæ; Latinè, Simone à Maillé Archiepiſc Turon. interprete; ad Cardinalem Lotharingium: *apud Guil Morelium.* 8. Paris. 1558.

S. Gregorii Nyſſeni liber, de iis qui adeunt Hieroſolyma; Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium* 8. . . Paris. 1558.

Cleri Valentini & Dyenſis reformatio ex ſacris patrum conciliis excerpta per Joan. Monlucium earum Diœceſium epiſcopum: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vaſcoſani* 8. Lutet. 1558.

Traité de la puiſſance, ſapience, & bonté de Dieu; P. M. D. V. E D. *Imprimé par Michel de Vaſcoſan.* (*a*) 8. . à Paris. 1558.

(*a*) *Guil. Morelius Lectori. Has B. Ignatii epiſtolas cùm primus in lucem emiſiſſet Græcas Valentinus Paccus* [ann. 1557. Diliingæ, in 8. ex MS. Auguſtano. Vide Fabric Bibliothec. Gr. lib. 5. cap 1 pag. 43.] *noſtriſque hominibus valde deſiderarentur;* —— *librum quàm potui diligentiſſimè relegi, & cum exemplaribus Latinis contuli,* —— *lota quædam eâ collatione & doctiſſimi hominis conſilio reſtitui* —— *huc aſcripſi, quæ mihi mutanda viſa ſunt* &c.

(*b*) Croix du Maine. pag. 418. *Par Monſieur*

Impp.

Impp. Justiniani, Justini, Leonis novellæ Constitutiones; Justiniani edicta; Græcè, ex bibliothecâ Huldrici Fuggeri: *excudebat Henricus Stephanus Huldrici Fuggeri Typographus.* (a) fol. .... 1558.

Franc. Connani commentarii de jure civili: *ex officinâ Michaëlis Vascosani.* fol. Lutet. 1558.

DEMETRII PEPAGOMENI liber de Podagrâ, quem ab eo petivit imperator Michaël Palæologus; Græcè, & Latinè seorsim: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1558.

Traicté de la conduite du fait de Chirurgie, par Simon de Vallambert: *imprimé chez Vascosan.* (b) à Paris. 1558.

Platonis Theages, sive de sapientiâ; Græcè: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1558.

Ejusdem Minos, vel de Lege, Græcè, & Latinè, Marsilio Ficino interprete: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1558.

Theophrasti de causis Plantarum liber sextus, Græcè & Latinè: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1558.

Dicta septem Sapientum, Græcè: *apud Guil. Morelium.* (c) 8. Paris. 1558.

Plutarchi Vitæ, Latinè; ex interpretatione diversorum; quibus subjungitur Caroli Magni Vita, Donato Acciaiolo authore: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.* fol. Lutet. 1558.

Pauli Jovii Historiarum tomus primus: *ex officin. Mich. Vascosani.* fol. Lutet. 1558.

Instruction de toutes manieres de guerroyer, tant par terre que par mer, & des choses y servantes; par Philippes Duc de Cleves: *Imprim.*

par

sieur du Val evesque de Sees. Pierre du Val Parisien evesque de Sees en Normandie. Sed Verdier. pag. 949. hunc vocat, *Philibert du Val.* Et Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 39. *Philip. du Val.*

(a) De quâ editione lege Histor. Stephan. pag. 237. 238.

(b) Croix du Maine. pag. 460.

(c) Bibliothec. Lugduno-Bat. pag. 147.

par Guillaume Morel. 8. *XII. de Nov.* à Paris. 1558.

Libanius de conſcribendis epiſtolis, & anonymi epiſtolarum formulæ, Græcè : *apud Guil. Morelium.* 8. . . Paris. 1558.

Pindari opera, Græcè : *apud Guil Morelium.* 4. Paris. 1558.

Homeri Batrachomyomachia & Hymni, Græcè : *apud Guil. Morelium.* (*a*) 8. . Paris. 1558.

Catulli Epigrammata quædam in uſum pudicæ juventutis ſelecta : *apud Federicum Morellum.* 4. Paris. 1558.

Ampliſſimi cujuſdam viri epiſtola ad Franc. Lotharingum ducem Guiſianum ; cui addita eſt elegia Joach. Bellaii, cum aliquot ejuſdem epigrammatis : *apud Federicum Morellum* 4. Paris. 1558.

Ejuſd. ampliſſ. viri de Caleti & Guinæ expugnatione carmen : *apud Fed. Morellum.* (*b*) 4. Paris. 1558.

Michaëlis Hoſpitalii de Theavillâ captâ carmen : *apud Fed. Morellum.* 4. . Paris. 1558.

Ejuſd. de pace carmen : *apud Fed. Morel.* 4. Paris. 1558.

—— Epiſtola ad Margaritam regis ſororem : *apud Fed Morel.* 4. . Paris. 1558.

Viri cujuſdam ampliſſimi in Franciſci Franciæ Delphini & Mariæ Scotorum reginæ nuptias carmen : *apud Fed. Morel* 4. . Paris. 1558.

Joachimi Bellaii Andini elegiæ, varia epigrammata, amores, tumuli : *apud Fed. Morel.* (*c*) 4. . . Paris. 1558.

Le

(*a*) Bibliothec. Lugduno-Batav. pag. 148.

(*b*) *Cujus auctor is ipſe eſt, qui & illius epiſtolæ ad Franciſ. Guiſ.* Hujus verò nomen indicatur hôc H. Andreæ epigrammate ad calcem.

Ad clariſſ. virum M. Hoſpitalem.

Sint emiſſa licèt ſuppreſſo nomine patris,
Continuò agnovit pignora quiſque tua.
Inceſſu gravitas, procero in corpore candor;
Cúmque ſale ardua mens, ingeniúmque pium.
Dotibus eſt amplus, clarúsque Philoxenus iſtis:
Talis Muſa recens edita clàm, ergo tua.

(*c*) In initio habetur fragmentum ex Franc. Olivarii ad J. Morellum epiſtolâ; in

Le premier livre des antiquitez de Rome, & un songe sur le mesme subject; par Joach. Du Bellay: *de l'imprimerie de Federic Morel.* 4. à Paris. 1558.

Hymne à la louange du Duc de Guise, par Jean de Amelin: *imprim. chez Federic Morel.* (a) à Paris. 1558.

Jo. Aurati Lemovicis Odæ triumphales, ad Carol. Lotharingum Cardinalem: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. Lutet. 1558.

Georg. Buchanani de Caleto nuper ab Henrico II. receptâ carmen: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. Lutet. 1558.

Epithalamium Francisci Valesii & Mariæ Stuartæ, Adriano Turnebo authore: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1558.

Erasmi Adagiorum Chiliades quatuor cum sesquicenturiâ; & Henrici Stephani animadversiones: *olivâ Roberti Stephani.* (b) fol. .... 1558.

De verbis anomalis commentarius, cum ingenti verborum accessione, ex Homero aliísque scriptoribus & poëtis: *apud Guil. Morelium Typographum regium.* 8. Paris. 1558.

Verborum Latinorum cum Græcis Gallicísque conjunctorum commentarii, ex optimis quibusque auctoribus Guil. Morelii operâ descripti: *apud eundem Guilielmum Morelium, in Græcis Typographum regium; & Stephanum Taffetam, bibliopolam in arboris viridantis officinâ; ad clausum brunellum.* (c) 4. Paris. 1558.

Rudimenta prima Latinæ grammaticæ per

Pe-

in quâ hæc; *Hospitalii epistolam legi. De quâ nil aliud dicam, quàm, quòd sinè titulo auctorem suum referat; & bis mille aliis intermixta, non me fallere queat* &c.

(a) Caille. pag. 142. & Croix du Maine. pag 198.

(b) Lege Histor. Stephan. pag. 24.

(c) Privilegium regium conceditur à *nostre imprimeur és lettres Grecques Guillaume Morel, libraire juré de l'université de Paris, & à Estienne Taffet, aussi libraire, marchant, demourant en ladicte université.* Hujus Stephani Taffet nullam in Johannis de la Caille libro mentionem reperio. Hujus signum Typographicum memorat Claudius Minos in loco antea mihi citato.

Pelisson: *ex officinâ Caroli Stephani.* 8. Paris. 1558.

Gallicæ grammatices libellus: *olivâ Roberti Stephani.* (*a*) 8. .... 1558.

Jonathæ Uzielis filii Chaldæa Interpretatio Hoseæ, Joelis, Amos, Abdiæ, Jonæ & Haggæi; Latinè, Joan. Mercero interprete: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1559.

Chaldæa Jonathæ interpretatio in Michæam, Nahum, Habacuc, Sophoniam, Zachariam & Malachiam, Latinitate nunc primùm donata & scholiis illustrata per Joan. Mercerum: *apud Carolum Stephanum* 4. Paris. 1559.

Habacuc cum commentariis R. David Kimhi, à Francisco Vatablo Hebraïcarum literarum regio Professore summâ curâ & diligentiâ recognitis; adjectis insuper scholiis Masoræ, variâ lectione atque indice locorum, quos Kimhi citat ex Talmud; per Jo. Mercerum: *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. בחדש תשרי. Paris. 1559.

B. Macarii Ægyptii homiliæ quinquaginta, Græcè, ex bibliothecâ regiâ: *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1559.

Eædem, Latinè, Joanne Pico interprete: *apud Guil Morelium. Cal. Mai* 8. Paris. 1559.

Les Oeuvres de S. Justin, en Francois, par Jan de Maumont, avec les annotations & observations du translateur: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* fol. *Achevé d'imprimer en Juillet.* à Paris. 1559.

Maximus de Virtutib. & vitiis, per Joan. Picum: *apud Guil. Morelium.* (*b*) 8. Paris. 1559.

Sermons de Jehan de Monluc evesque de Valence & Dye: *de l'imprimerie de M. de Vascosan.* 8. à Paris. 1559.

Qua-

(*a*) *R. Stephanus lectori S. D. Ut iis exterarum quoque nationum hominibus, qui perdiscendæ linguæ nostræ desiderio tenentur, inservire possemus; quæ de grammaticâ Gallicâ erant à nobis collecta, & nostro sermone scripta* [anno 1557. edita] *in Latinum vertenda curavimus.* &c.

(*b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 74.

Quatrains de la puissance & sapience de Dieu, par du Val evesque de Sais : *chez Michel de Vascosan.* (*a*) 4.	à Paris.	1559.
Psalme de la puissance, sapience & bonté de Dieu ; [*Ainsi Dieu prioit P. du Val evesque de Sees* 1557.] *de l'imprimerie de Michel de Vascosan.* 4.	à Paris.	1559.
Institutio Christianæ religionis, magnâ accessione aucta, Joh. Calvino authore : *Olivâ Roberti Stephani*; fol. *excudebat Robertus*, *XVII. Cal. Septembr.*	Genev.	1559.
Theod Bezæ de cœnâ Domini tractatio, contra Joach. Wesphali calumnias postremùm editas : *olivâ Roberti Stephani.* 8	....	1559.
Placitorum summæ apud Gallos curiæ Libri XII. per Johannem Lucium : *apud Carolum Stephanum.* fol. *Idib. Febr.*	Lutet.	1559.
Livre de la generation de l'homme fait par Jaques Sylvius, & mis en Francois par Guillaume Chrestian: *imprim par Guil. Morel* (*b*)	à Paris.	1559.
Hippocrate de la geniture de l'homme, traduit de Grec par le dit Chrestian : *Imprim. par Guil. Morel* (*c*)	à Paris.	1559.
De Latinis & Græcis nominibus arborum, fruticum, herbarum, piscium & avium : *apud Carol. Stephanum* (*d*) 8.	Lutet.	1556.
Diodori Siculi libri quindecim de quadraginta, Græcè; decem ex his quindecim nunquam priùs fuerunt editi ; cum Henr. Stephani annotationibus : *Excudebat Henricus Stephanus illustris viri Huldrici Fuggeri Typographus* (*e*) fol.	....	1559.
L'Histoire de Thucydide translatée de Grec en Francois par feu Claude de Seyssel evesque de		

(*a*) Bibliothec Thuan. part. 2. pag. 307. At nescio, an is sit fortè idem liber atque ille qui proximè sequitur.

(*b*, *c*) Verdier. p. 475.

(*d*) Bibliothec. Cordesian. pag. 535.

(*e*) Lege Histor. Stephanor. pag. 243.

de Marſeille, & depuis archeveſque de Turin; reveue & corrigée ſur l'exemplaire Grec : *de l'imprimerie de Michel de Vaſcoſan.* (*a*) fol. à Paris. 1559.

Les Hiſtoires de Trogue Pompee, abbregées par Juſtin Hiſtorien, tranſlatées par Claude de Seyſſel; premiere edition : *de l'imprimerie de Michel de Vaſcoſan.* fol. à Paris. 1559.

Continuation des commentaires des dernieres guerres en la Gaule Belgique entre Henr. II. & Charl. V. & Philip. ſon filz; dediée au Duc de Nivernois par Francois Rabutin gentilhomme de ſa compagnie : *de l'imprimerie de Mich. de Vacoſan.* 8. à Paris. 1559.

Les Vies des hommes illuſtres de Plutarque, tranſlatées par Amyot : *de l'imprim. de Mich. de Vaſcoſan.* fol. à Paris. 1559.

Deux ſermons funebres és obſeques de Henry II. par Hieroſme de la Rouere eſleu eveſque de Toulon, l'un à Noſtre Dame de Paris, l'autre à S. Denys : *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne.* 4. à Paris. 1559.

Ordre des Obſeques de Henry II. par Francois de Signac roy d'armes de Dauphiné : *de l'imprim. de Rob. Eſtienne* 4. à Paris. 1559.

Ariſtotelis de Arte dicendi libri tres, Græcè; cum variis lectionibus partim è Petri Victorii commentariis, partim aliunde conquiſitis : *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1559.

Ejuſdem iidem, Latinè ; Hermolao Barbaro interprete : *apud Thomam Brumenium* (*b*) ; *Deſcri-*

bebat

(*a*) Huic epiſtolam nuncupatoriam ad Galliæ nobilitatem præmiſit Jacobus Colin, regis Secretarius.

(*b*) Hic Brumenius Guil. Morelii erat ſocius; uti ex Græc. Tabulis anno etiam hòc excuſis conſtat. Ejus inſigne fuit oliva [Vide Hiſtor. Typograph. Pariſienſ. pag. 38.] Uxorem duxit (Caille. pag. 149.) Magdalenam Louys ; quæ forſan erat Joan. Lodoici Tiletani filia. Thomas Brumennius ultra annum 1587. vitam non produxit: nam *Martial. Epigramm. ab obſcœnitate vendicata operâ Andreæ Fuſii*: in 12. *Pariſiis, apud Thomam Brumennium, ſub ſigno olivæ, monte D. Hilarii.* 1587. *ex Typographiâ Leonis Cavellat.* 18. *Aug.* Et *Petr. Joann. Perpiniani orationes*, in 8. *apud hæredes Tho. Brumennii. Paris.* 1588.

bebat Guil. Morelius Cal. Sept. 4. Paris. 1559.

Ludovici Regii Conſtantini ſelectiores aliquot epiſtolæ: *apud Federicum Morellum.* 4. Paris. 1559.

Ejuſd. Oratio de Pace inter Henr. II. Franc. & Philipp. Hiſpan. reges initâ: *apud Fed. Morellum.* 4. Paris. 1559.

Arati Phænomena & Prognoſtica, Græcè, ſinè ſcholiis: *apud Guil. Morelium* 4. Paris. 1559.

Ejuſdem eadem, Græcè, cum Græcis Theonis ſcholiis, & Leont. Mechanic. de Sphær. Arat & duobus hemiſphæriis globi cœleſtis: *Deſcribebat typíſque mandabat Guil. Morelius.* 4. Paris. 1559.

Eadem, Latinè, interpretibus Cicerone, Avieno, Germanico unà cum ejus commentariis; item C Julii Hygini Aſtronomicon: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 4. Paris. 1559.

Dionyſii Orbis ambitus, Græcè, cum variarum lectionum annotatione; & Latinè, ſeorſim: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1559.

Mizaldi Nænia in cædem Antonii Minardi: *apud Fed. Morellum.* (*b*) 8. Paris. 1559.

Leodegarii à Quercu votum pro rege Henrico, pridie quàm moreretur; & ejuſdem de eodem epitaphium: *apud Fed. Morellum.* 4. Paris. 1559.

Henrici II. Gall. Reg. epitaphia; Jul. Cæſ. Scaligeri funus; Mellini Sangelaſii epicedium; autore Auger. Ferrerio Toloſ. medico: *apud Fed. Morellum.* 4. Paris. 1559.

Triomphes, Pompes, & magnificences faites à Lyon pour la paix: *de l'imprimerie de Fed. Morel.* 4. à Paris. 1559.

Tu-

(*a*) Cum adnotatis ad Ciceronis Aratum [*Cal. Jun*] & Avieni [*Cal. Jul*] & Germanici [*Cal. Aug.*] & ad Hygini Aſtronomica: in quo edendo duobus præſertim MSS. uſus eſt; *altero de duobus meliore; ex bibliothecâ D. Salignacei; altero amici cujuspiam, de cujus nomine nullam hìc mentionem facere paſſus eſt* [*Cal. Aug*]

(*b*) Lege Catalogum ad calcem Mizald. Artific. comparand. fruct. 1565.

Tumulus Henrici II per Joach. Bellaium; idem Gallicè totidem versibus expressus per eundem; accessit & ejusdem elegia: *apud Fed. Morel.* 4.	Paris.	1559.
Les regrets & autres Oeuvres Poëtiques de Joach. du Bellay Ang. *de l'imprim. de Fed. Morel.* 4.	Paris.	1559.
Entreprise du Roy-Daulphin pour le tournoy; par le mesme: *de l'imprim. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1559.
Hymne au Roy sur la Prinse de Calais; par le mésme: *de l'imprim. de Fed Morel.* 4.	à Paris.	1559.
Discours au Roy sur la Trefve de l'an M.D. LV. par le mesme: *de l'imprim. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1559.
Alphabetum Hebraïcum: *ex officinâ Caroli Stephani.* 8.	Paris.	1559.
Breves totius Grammaticæ Græcæ Tabulæ; quibus adjunctæ sunt quædam nominum, pronominum, & verborum accessiones, cum verbis anomalis, ex N. Clenardo & aliis: *apud Guil. Morelium in Græcis Typographum regium, & Thomam Brumenium sub olivæ signo ex adverso ædis D. Hilarii.* 4.	Paris.	1559.
Contextus universæ grammaticæ Despauterianæ, cum suorum commentariorum epitome concinnata, per Joan. Pellissonem Condriensem: *apud Carolum Stephanum.* 8. *Idib. Januar.*	Lutet.	1559.
Rudimenta prima Latin. grammat & modus examinandæ constructionis in Oratione, per Pellisson: *apud Car. Stephanum.* 8.	Lutet.	1559.
Rudimenta Latino-Gallic. cum accentib. *apud Car. Stephanum.* 8. 15 *Cal. Feb.*	Lutet.	1559.
Dictionarium Poëticum: *apud Car. Stephanum.* 8. *Prid. Cal Jan.*	Lutet.	1559.
Petit Dictionaire Francois-Latin, comprenant non seulement les mots, mais encore les		

fa-

façons de parler de l'une & l'autre langue : *chez Charles Estienne.* 4. à Paris. 1559.

Petit Dictionaire Francois Latin, autrement dict, les mots Francois selon l'ordre des lettres, ainsi qu'il les fault escrire, tournez en Latin; augmenté de plusieurs dictions Francoises & Latines : *de l'imprimerie de Robert Estienne.* 4. *le XII. Aoust.* à Paris. 1559.

Leges Academiæ Genevensis : *olivâ Rob. Stephani.* 4. Genev. 1559.

Le Nouveau Testament reveu & corrigé sur le Grec par l'avis des ministres de Geneve : *l'olivier de Robert Estienne.* 12. .... 1560.

Glossæ in tres Evangelistas, adjecto seorsim Johanne; cum Calvini commentariis : *Olivâ Roberti Stephani.* fol. .... 1560.

Harmonia ex tribus Evangelistis, adjuncto seorsim Johanne; cum Calvini commentariis; editio secunda : *olivâ Roberti Stephani.* fol. .... 1560.

Liturgiæ Sanctorum Patrum, Græcè : *apud Guil. Morelium.* (a) fol. Paris. 1560.

Eædem, Latinè; cum Joannis à Sancto Andreâ ad cardinal. Carol Lotharingum, & ad calcem Claudii de Sainctes accessione de Liturgicis : *apud Guil. Morelium.* fol. Paris. 1560.

B. Maximi monachi Capitum Theologicorum centuriæ quinque, Græcè; & Latinè seorsim, Joanne Pico classium inquisitoriarum in senatu præside interprete : *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1560.

Cl. Marii Victoris Oratoris Massiliensis 'Αληθείας seu commentationum in Genesin libri III; poemata & epigrammata varia authoris cujusdam, Bebiani, Drepanii; aliquot Psalmi; Hilarii Pictav. Episc. Ge-

nesis;

(a) Hic liber paginis 179. constat. Sex tantùm errata adnotantur.

resis; CYPRIANI Genesis & Sodoma; DRACONTII, de opere sex dierum; omnia versibus, nunc primùm è vetustis codicibus expressa; cum annotat. in Cl. Mar. Victoris libros: *apud Guil. Morelium.* (*a*) 8.	Paris.	1560.
Promptuarium, vel Elucidarium, seu Dialogus B. Anselmi summam totius Christianæ Theologiæ complectens: *apud Fed. Morellum.* (*b*) 8.	Paris.	1560.
Le Cantique des Cantiques de Salomon, & les Lamentations de Jeremie, traduites en vers Francois par Pierre de Courcelles natif de Candes en Touraine: *imprim. par Robert Estienne.* (*c*) 16.	à Paris.	1560.
Imper. Leonis constitutiones novellæ, Latinæ nunc primùm ab Henrico Agylæo factæ; Justiniani edicta; Justini constitutiones aliquot; Tiberii Constitutio una; Zenonis Constitutio una; eodem interprete: *Excudeb. Henricus Stephanus Huldrichi Fuggeri Typographus.* 8.	....	1560.
Antonii Mizaldi Monluciani enchiridion secretorum agri: *apud Federicum Morellum.* 8.	Lutet.	1560.
Ejusd. Opusculum de Hortensium Arborum insitione; & dendranatome: *apud Fed. Morellum.* 8.	Lutet.	1560.
Livre de la Nature & Utilité des Moys des Femmes, traduit du Latin de Jacques Sylvius, par Guillaume Chrestien: *impr. par Guil. Morel.* (*d*) 8.	à Paris.	1560.

Ca-

(*a*) *Simoni à Maillé archiep. Turonensi, G. Morelius, S. cùm superioribus hisce diebus evolverem ditionis tuæ aliquot bibliothecas, in quibus pervetustorum librorum reliquiæ non mediocres superessent, concessum est, ut siquando dignum quicquam appareret, quod in studiosorum gratiam edendum videretur, id typis mandarem. —— E bibliothecâ itaque S. Juliani Turonensis en tibi erutos Marii Victoris in Genesin libros tres. —— Quæ Hilarii, Cypriani & Dracontii subsequuntur, ea nobis S. Victoris Parisiensis libraria suppeditavit. —— Exemplar, quo usi sumus unico, multis sui partibus perturbatum atque confusum erat* &c. *Vale, Lutet. Paris. Id. April. M. D. LX.*

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 36.

(*c*) Bibliotheq. du Verdier. Sed Croix du Maine. & Almeloveen. pag. 66. referunt ad ann. 156 4

(*d*) Verdier. pag. 475. & Croix du Maine. pag. 145.

Caroli Stephani de Nutrimentis Libri III: *apud Robertum Stephanum.* (*a*) 8.	Paris.	1560.
Aristotelis de Moribus ad Nicomachum libri decem, Græcè, cum Pet. Victorii & Guil. Morelii variantibus lectionibus: *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1560.
Ejusd. Oeconomica, Græcè: *apud Guil. Morel.* 4.	Paris.	1560.
Platonis Dialogi: *apud Guil. Morel.* (*b*) 4.	Paris.	1560.
Appiani Hispanica & Annibalica; Latinè nunc primùm edita, ex Francisci Beraldi Linguæ Græcæ Professoris interpretatione: *Excudeb. Henr. Stephanus Huldric. Fugger. Typogr.* 8.	....	1560.
L'Histoire d'Eutropius, traduite de Latin en Francois par Berard de Girard Bourdelois: *de l'imprimeaie de Federic Morel.* 8.	à Paris.	1560.
Paul. Jovii Historiarum tomus secundus: *ex officin. Mich. Vascosani.* fol.	Lutet.	1560.
Henrici II. Gall. regis elogium, cum ejus verissimè expressâ effigie, Petro Paschalio autore; ejusdem tumulus autore eodem: *apud Michaëlem Vascosanum.* (*c*) fol. & 8.	Lutet.	1560.
Pour la majorité du Roy tres Chrestien, contre les escrits des rebelles [par John du Tillet]: *chez Guil. Morel.* 4.	à Paris.	1560.

Pindari Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia; & seorsim cæterorum octo Lyricorum carmina; cum eorundem fragmentis; nonnulla etiam aliorum; omnia (exceptis aliquot ad finem fragmentis) Græcè & Latinè; Pindari interpretatio no-

vâ

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 372.

(*b*) Ita se habet titulus; Dialogi autem sunt (quos vidi) hi sequentes. *Eutyphro vel de Sanctitate, Amatores vel de Philosophiâ, Hipparchus vel de Lucri cupiditate, Græcè & Latinè; Legum secundus, Græcè.*

(*c*) L'Eloge est *translaté en langage Italien & Francois par Antoine Caracciolo evesque de Troye, & Lancelot de Carle evesque de Riez. y traducido en Lengua Castellana por Garci Sylvec Toledano.*

va eſt, ad verbum; cæteri partim ad verbum, partim carmine ſunt redditi; adjecta eſt in fine Henr. Stephani ad poëtices ſtudioſos epiſtola, cum ejus caſtigationibus in Anacreontem: *excudeb. Henr. Stephanus Huld. Fugg. Typogr.* 12. .... 1560.

Euripidis Hecuba, Græcè & Latinè, Eraſmo interprete: *apud Guil. Morelium.* 4. Paris. 1560.

Joannis Artopœi de arbore eruditionis oratio: *apud Federic. Morellum.* 12. . Paris. 1560.

Ludi latrunculorum brevis deſcriptio, authore B. Mommeiano Toloſate: *apud Federic. Morellum.* (*a*) 4. . Paris. 1560.

G. Auberti oratio de pace: *apud Federic. Morellum.* (*b*) 4. . Paris. 1560.

Lanceloti Carlæi Rhegienſium pontificis ad Janum Carlæum fratris filium ſermo, carmine Heroico; idem etiam Gallicè: *apud Mich. Vaſcoſanum.* 4. . . . Paris. 1560.

Ode paſtorale de Remy Belleau ſur le trépas de Joach. du Bellay: *par Robert Eſtienne.* (*c*) 4. à Paris. 1560.

Les Sonnets de Charles d'Eſpinay Breton: *par Rob. Eſtienne.* (*d*) 4. . à Paris. 1560.

L'Olimpe de Jaques Grevin de Clermont en Beauvaiſis; & les autres Oeuvres Poëtiques dudict auteur: *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne.* 8. à Paris. 1560.

Epitaphia in Henric. II. per Carol. Utenhovium; & Epitaphes ſur Joach. du Bellay: *apud Rob. Stephanum* 4. . Paris. 1560.

Ludov. Regii ad reginam Catharinam Medicem in morte Henrici regis ejus mariti conſolatio; cum ejuſd Regii ad præſtantiſſimos hujus ætatis viros epiſtolis: *apud Feder. Morellum.* 4. Paris. 1560.

Di-

(*a*) Verdier. pag. 134.
(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 403.
(*c*, *d*) Verdier.

Divers jeux ruſtiques & autres Oeuvres Poëtiques de Joach. du Bellay : *de l'imprim. de Feder. Morel.* 4.	à Paris.	1560.
In Joach. Bellaium virorum doctorum carmina & tumuli : *apud Feder. Morellum.* 4.	Paris.	1560.
Catonis Diſticha de Moribus, cum Latinâ & Gallicâ interpretatione ; & dicta ſapientum, cum ſuâ quoque interpretatiunculâ : *apud Carolum Stephanum.* 8.	Lutet.	1560.
Joan. Merceri Tabulæ in grammatic. Chald. & de Rabinic. ac Talmudic. Stylo, & de abbreviatur. Hebræor. *apud Guil. Morelium.* 4. *III. Cal. Decembr.*	Paris.	1560.
Alphabetum Græcum : *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1560.
Rudiment. Latin. & modus examinandi, Jo. Pelliſſone authore : *apud Carolum Stephanum.* 8. *XV. Cal. Mai.*	Lutet.	1560.
Dictionarium propriorum nominum : *apud Rob. Stephanum.* (*a*) 4.	Lutet.	1560.
Chaldæa Interpretatio Proverbiorum Solomonis, operâ Joan. Merceri : *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1561.
Nov. Teſtament. Latin. cum Catholic. expoſitione Eccleſiaſticâ ; editio prima : *excudeb. Henr. Stephanus.* fol.	....	1561.
Canones SS. Apoſtolorum, Conciliorum, SS. Patrum ; Photii Nomocanon ; cum Theodori Balſamonis Antiocheni patriarchæ commentariis ; Latinè, interprete Gentiano Herveto ; è bibliothecâ Jo. Tilii Brioceńſ. epiſcopi : *apud Guil. Morelium.* fol.	Lutet.	1561.
Epiſtolæ SS. Ignatii, Polycarpi, & Martialis, Latinè : *apud Guil. Morelium.* (*b*) 8.	Lutet.	1561.

Georg.

(*a*) Caille. pag. 144.

(*b*) *Hæ duæ* Martialis, ad Burdegalenſes & Toloſanos, *epiſtolæ repertæ ſunt his temporibus in ſacrario Baſilicæ S. Petri in urbe* Le-

Georg. Pachymeræ paraphrasis in omnia Dionysii Areopagitæ opera, Græcè : *excudeb. Guil. Morelius*. 8. . . Paris. 1561.

Claud. Espencæi in priorem ad Timotheum epistolam commentarii & digressiones ; & de clandestinis matrimoniis consilium : *ex officinâ Typographicâ Michaelis Vascosani*. fol. Paris. 1561.

Claud. Espenc. sur le Pseaume 130. *chez Vascosan*. (*a*) 8. . . Paris. 1561.

Declaration de Jean du Tillet sur l'autorité des Escriptures, & sur le S. Sacrament de l'autel : *chez Guil. Morel*. (*b*) 8. . Paris. 1561.

L'Oraison du Cardin. de Lorraine en l'assemblée de Poissy, le 16. Decemb. 1561. *chez Guil. Morel*. (*c*) 4. & 8. . Paris. 1561.

Un Traicté de Vincent Livinense ou de Levins en Provence, touchant la verité & antiquité de la foy catholique, traduit de Latin en François par Guillaume Ruzé : *imprimé chez Vascosan*. (*d*) . . à Paris. 1561.

Instructions Chrestiennes de Jean de Monluc evesque de Valence : *de l'imprimerie de M. de Vascosan*. 8. . . à Paris. 1561.

Traitté de la vocation & maniere de vivre, à laquelle chacun est appellé, par Pierre de la Place premier president de la cour des Aydes à Paris : *de l'imprim. de Fed. Morel*. 4. à Paris. 1561.

Hug. Donelli jureconsulti ad legem Justiniani de sententiis, quæ pro eo quod interest, proferuntur ; sive de eó quod interest, liber : *apud Mich. Vascosanum*. 4. . Lutet. 1561.

De Veritate & antiquitate artis chemicæ per

Ro-

Lemovicâ, ubi hactenus latuerant defossæ in arcâ saxeâ sub terrâ, quæ præ nimiâ vetustate vix legi potuerunt.

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 101. & Tellerian. pag. 111.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 81.

(*c*) Ibid. pag. 158. & 111.

(*d*) Croix du Maine. pag. 154.

Robertum Vallensem: *apud Feder. Morel.* 12. Paris. 1561.

Aristotel. Commentation. de naturâ libri VIII. de cœlo IIII. de ortu & interitu II. meteorologic. IIII. de animâ III. & parva naturalia; Græcè; cum var. Lection. *apud Guil. Morel.* 4. Paris. 1561.

Plutarch. de liberor. institutione, Græcè: *apud Guil. Morel.* 4. . Paris. 1561.

Nouvelles Inventions pour bien bastir & à petits fraiz, par Philibert de l'Orme Lyonnois: *de l'imprim. de Federic Morel.* fol. . à Paris. 1561.

Xenophontis Opera, Græcè, cum annotat. Henr. Stephani; & seorsim Latinè, ex diversorum interpretatione: *Henr. Stephanus Huld. Fugg. Typrgr.* (*a*) fol. . ... 1561.

Le premier Livre des Histoires de Zonare, traduit par Jan de Maumont: *de l'imprimerie de Michel de Vascosan; achevé d'imprimer le XXIX. Decemb.* fol. . . à Paris. 1561.

Gregorii Turonici historiæ Francorum libri decem (*b*) cum adnotat. G. Morelii; & Adonis Viennensis archiepiscopi breviarium Chronicorum (*c*) ab origine mundi ad sua usque tempo-

ra,

(*a*) Vide Histor. Stephanor. pag. 250.

(*b*) *Archiep. Turonensi Simoni à Maillé, Guil. Morelius.* ——— *Ad hanc editionem codicibus duobus usi sumus; uno antea impresso * valde depravato, quòd fortassis Typographus alioqui doctus & diligens vel vetusto exemplari usus esset non bene correcto, vel à quodam imperito & negligenti amanuensi malè descriptum exemplum accepisset; altero vetustissimo manuscripto è bibliothecâ B. Martini Turonensis, unde & alios non paucos antiquos libros beneficio liberalitatéque DD. Canonicorum selegimus, in communem omnium utilitatem in lucem venturos.* &c. *Vale. XII. Cal. Jul. M. D. LXI.*

(*c*) *Guil. Morelius Lectori. Chronicis Adonis excudendis, exemplaribus usus sum duobus; uno, quem jam olim † Jodocus Badius impressit, auspicio & jussu Guilielmi Parvi, theologi; altero manuscripto, Viennâ huc advecto, & beneficio eruditi cujusdam, qui nomen suum hìc ut adscriberem non est passus, ad hanc emendandam editionem in manus meas perlato* &c. *Unum testamur, nihil nos mutâsse, quod non in antiquissimo illo codice scriptum fuerit. Si quid minùs sit probatum, aut visum quod meritò animadverteretur, de eo te admonitum voluimus.* &c.

* Hanc editionem editam primùm à Badio comperio in Simler. Bibliothec. Et Long Bibliotheq. Historiq. num. 6588, „ Cette histoire est imprimée avec ses Oeuvres par les soins de Guillaume „ Parvi, in fol. Paris. 1512. 1521

† Vide Long. Bibliotheq. Historiq. num. 6828. „ Adonis Breviarium in 4. Paris, 1522. Et cum „ Gregor. Histor. in fol. Paris. 1512.

ra, id eſt, ad ann. DCCCLXXX. *Apud Guil. Morelium Typographum regium, & Gulielmum Guillard, ac Almaricum Warancore* (*a*) *ſub D. Barbaræ ſigno in viâ Jacobæâ.* 8.	Paris.	1561.
Les Memoires de Philippe de Comines : *imprim. par Guil. Morel pour Galiot du Pré libraire juré de l'Univerſité.* fol.	Paris.	1561.
Oraiſon du Cardinal de Lorraine en l'aſſemblée de Poiſſy : *chez Guil. Morel.* 8.	Paris.	1561.
Oraiſon funebre és obſeques de Francois Olivier Chancelier de France, par Claude d'Eſpence : *chez Vaſcoſan.* 8.	à Paris.	1561.
—— Es obſeques de Marie royne douairiere d'Eſcoſſe, par le méme : *chez Vaſcoſan.* 8.	à Paris.	1561.
Theocriti Idyllia XXXVI. Epigrammata XIX. Bipennis, Ala, & Ara ; Græcè : *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1561.
Diſticha Moralia Catonis, cum Gallicâ interpretatione, & Latinâ, ubi opus fuit, declaratione ; Dicta Sapientum cum ſuâ quoque interpretatiunculâ : *olivâ Roberti Stephani.* (*b*) 8.	....	1561.
Publii Syri Mimi auctiores, & ordine commodiori quàm hactenus deſcripti, ac Latinâ D. Eraſmi & Gallicâ explicatione ad puerorum captum accommodati ; Guil. Morelii (ut ex ejus ad lectorem præfatiunculâ liquet) operâ : *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1561.
Sylva, cui titulus Veritas fugiens, ex Remigii Bellaquei Gallicis verſibus Latina facta à Florente Chriſtiano Aurelio : *in officinâ Roberti Stephani.* (*c*) 4.	Lutet.	1561.

La

(*a*) Almaricus [Amory] Warancore cum Guilielmo Guillard edidit anno 1560 in 8. *Abdiæ Apoſtolicam hiſtoriam*, & anno 1562. in fol. (Vide Caille. pag. 146.) *Concordantias Bibliorum.* Illius inſigne eſt fucus in heliotropiis, cum hôc lemmate, *De viâ veritatis ne declines.*

(*b*) Hæc ſubſcriptio, absque loci urbíſve indicio, uſurpari ſolebat à Roberto Stephano patre, poſtquam Lutetiâ Genevam abiiſſet. Hic itaque liber (quamvìs ipſe ante obiiſſet) in ejus tamen officinâ excuſus eſt.

(*c*) Verdier. pag. 342.

La Soltane, tragedie; & une Paſtorale, de Gabriel Bounin: *par Guil. Morel.* (*a*) 4.	à Paris.	1561.
La defence & illuſtration de la Langue Françoiſe; avec l'Olive, la Muſagnœomachie, l'Anterotique, Vers Lyriques &c. par Joach. du Bellay: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
La Monomachie de David & Goliath avec pluſieurs autres Oeuvres poetiques, par le méme: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
Le quatriéme & ſixiéme livres de l'Eneïde de Virgile, avec la complainte de Didon à Enée priſe d'Ovide, la mort de Palinure du cinquiéme de l'Eneïde, l'adieu aux Muſes du Latin de Buccanan; traduits en Francois par Joach. du Bellay: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
Epithalame ſur le marriage de Philibert Emanuel Duc de Savoye & Marguerite de France Ducheſſe de Berry; & entrepriſe du Roy-Daulphin pour le tournoy; par Joach. du Bellay: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
Recueil de poëſie, par le méme: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
Ode ſur la naiſſance du petit Duc de Beaumont, par le méme: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
Tumulus Henrici II. Gall. reg. Latinis & Gallicis verſibus expreſſus; & Antonii Minarii præſidis tumulus Latino-Gallicus; per eundem: *apud Fed. Morellum.* 4.	Paris.	1561.
Elegie ſur le trépas de feu Joach. du Bellay, par G. Aubert de Poictiers advocat en la cour de Parlement de Paris: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1561.
Rabbi Hai Gaon eruditio intellectûs, Hebraïcè; tranſlat. per Mercerum: *apud Guil. Morelium.* (*b*) 8.	Paris.	1561.

Syn-

(*a*) Verdier. & Croix du Maine.

(*b*) Buxtorf. Rabbinic. Bibliothec. מוסר השכל.

Syntaxis Johannis Despauterii : *ex officinâ Caroli Stephani.* 4. *Idibus Aprilis.* .	Lutet.	1561.
Principia Linguæ Latinæ : *ex officinâ Roberti Stephani Typographi regii.* 8. .	Lutet.	1561.
· Dictionarium Latino Gallicum ,jam indè post multas editiones plurimùm adauctum : *apud Carolum Stephanum.* fol. *Non. Febr.* .	Lutet.	1561.
Genesis cum Catholicâ expositione Ecclesiasticâ : *Excud. Henr. Stephanus Huldr. Fugg. Typogr.* fol. . .	....	1562.
Psalmi , & Cantica Bibliorum , cum Catholic. expositione ecclesiasticâ : *Excud. Henr. Stephanus.* (*a*) fol. . .	....	1562.
S. Ignatii epistolæ , Græcè ; cum annotat. *apud Guil. Morelium.* (*b*) 8. .	Paris.	1562.
Les epistres de S. Ignace, traduictes de Grec en Francois : *ou mois de May ce traduisoit & imprimoit Guil. Morel.* 8. .	à Paris.	1562.
B. Dionysii Areopagitæ opera, Græcè; cum var. lectionib. *apud Guil. Morelium.* (*c*) 8. *Prid. Id. Mart.* . .	Paris.	1562.
S. Maximi Scholia in Dionysii libros, & Michaelis Syngeli laudatio ejusdem; Græcè: *apud Guil. Morelium* (*d*) *Mense Februario.* 8. .	Paris.	1562.
S. Macarii Homiliæ quinquaginta , Latinè, Joanne Pico interprete; *apud Guil. Morelium. Cal. Mai.* 8. . .	Paris.	1562.
Basilii Magni Epistola ad Gregorium de vitâ solitariâ, Latinè, Budæo interprete: *apud Guil. Morelium.* 8. .	Paris.	1562.

De-

(*a*) De his catholicis expositionibus lege Histor. Stephanor. pag. 255. 256.

(*b*) Hæc editio differt ab editione anni 1558.

(*c*) Ad hanc editionem Morelius usus est septem Manuscriptis antiquis, quorum accuratam descriptionem ipse ad editionis calcem lectori dedit; quæ cùm sit longiuscula, inserere eandem hìc supersedebo.

(*d*) In initio operum Dionysii promisit Morelius Latinam eorundem , & Paraphr. Pachym. & Schol. Maxim. & Syngel. editionem: quam præstare ipsum mors forsan vetuit.

Defenſes contre les heretiques traduites du Latin de Tertullien par Audebert Maceré : *imprim. par Mich. de Vaſcoſan.* (*a*) 8. Paris. 1562.

La conjecture des derniers jours, traduite du Latin de Nicolas de Cuſa Cardinal par Francois Bohier Eveſque de S. Malo : *impr. par Mich. de Vaſcoſan.* (*b*) 8. Paris. 1562.

Traité de l'expreſſe parole de Dieu, traduit du Latin de Staniſlaus Hoſius eveſque de Varme par Lancelot de Carle : *impr. par Mich. de Vaſcoſan.* (*c*) 8. Paris. 1562.

Les Cantiques de la Bible avec deux hymnes, en vers Francois, par Lancelot de Carle : *impr. par Vaſcoſan.* (*d*) 8. Paris. 1562.

Traité du Purgatoire & des prieres pour les tres paſſez, par Jean du Tillet eveſque de Meaux : *chez Guil. Morel.* (*e*) 8. Paris. 1562.

Procés verbal fait par l'Ordonnance du Parlement, touchant les Articles & la profeſſion de Foy d'icelle cour : *chez Guil. Morel.* (*f*) 8. Paris. 1562.

De Venerandis imaginibus ſententiæ SS. patrum à generali Synodo VII. comprobatæ; Græcè (*g*); Latinè (*h*); Gallicè (*i*) : *apud Guil. Morelium.* 8. Paris. 1562.

Fr. Balduini reſponſio altera ad Joan. Calvinum : *apud Guil. Morelium.* (*k*) 8. Paris. 1562.

Claudii Guillaudi Bellioceníis in Evangel. ſecundùm S. Matthæum commentarii : *excud.*

Joan-

(*a*, *b*, *c*, *d*) Verdier. & Croix du Maine.
(*e*) Bibliothec. Tellerian. pag. 82.
(*f*) Ibid. pag. 112.
(*g*) *Menſe Februario.* Morelius adjecit quædam animadvertenda ; & varios adorandi modos é ſacris literis.
(*h*) *G. M. T. interprete.* id eſt, Guilielmo Morelio Tiliano.
(*i*) Adduntur, *Un traité de S. Jehan Damaſcene des Images* ; & *l'Origine des enemis des Images, prins de Zonara.* Non indicatur, quis author Gallicæ verſionis fuerit. Forſan fuit Johannes du Tillet. Vide Bibliothec. Tellerian. pag 82.
(*k*) Bibliothec. Tellerian. pag. 111.

Joanni de Roigny Federicus Morellus. fol. *Mense Martio.* . . Paris. 1562.

Claudii Espencæi Conciones tres cum totidem præfationibus: *apud Fed. Morellum.* 8. Paris. 1562.

Sermons de Jean Calvin sur le Decalogue : *par* FRANCOIS ESTIENNE (*a*) *pour Emeran le Melais.* 8. . . à Geneve. 1562.

Sermons de Calvin sur le Cantique d'Ezechias : *par Francois Estienne*, *pour Estienne Anastase.* 8. . . à Geneve. 1562.

Vingt deux sermons de Calvin sur le Pseaume cent dixneufieme : *par Francois Estienne*, *pour Estienne Anastase & Bertrand Bodin.* 8. à Geneve. 1562.

Du droict usage de la philosophie morale avec la doctrine Chrestienne livres III de Pierre de la Place : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 8. à Paris. 1562.

Des differens & troubles advenans entre les hommes par la diversité des opinions en la religion , par Loys le Roy : *de l'impr. de Fed. Morel.* 8. . . à Paris. 1562.

Eguinarii Baronis jurecons. opera omnia in tres tomos divisa : *apud Michaëlem Vascosanum.* fol. *Idib. Aug.* . Lutet. 1562.

De Literatorum conservandâ valetudine compendium Guilielmi Grataroli Bergomatis medici : *apud Fed. Morel.* 12. . Paris. 1562.

Lippi Brandolini libellus de humanæ vitæ conditione & tolerandâ corporis ægritudine : *apud Fed. Morel.* 12. . Paris. 1562.

Ari-

(*a*) Hic Franciscus Stephanus Roberti Stephani (nempe primi , non secundi) filius , Roberti junioris & Henrici frater fuit. Sic Almeloveen. pag. 49. Sed in Biblioth. Croix. du Maine pag. 444. Franciscus & Robertus dicuntur filii Roberti secundi , & nepotes Henrici. Erravi in Histor. Stephanor. pag. 517. cùm Franciscum hunc secundum Roberti secundi filium scriberem. In la Caille pag. 109. 147. Franciscus hic dicitur Francisci primi filius.

(*b*) Verdier.

Ariſtotelis Organum, Græcè : *apud Guil. Morelium.* 4.	Paris.	1562.
Diſcours ſur le royaume des Perſes, extraict du troiſieme livre des Loix de Platon, & traduit de Grec en Francois par Loys le Roy : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1562.
SEXTI Philoſophi Pyrrhoniarum hypotypωſεωn libri tres, Græcè nunquam, Latinè nunc primùm editi ; interprete Henrico Stephano, cum ejus notis : *excudebat idem Henr. Stephanus Huld. Fugg. Typogr.* (*a*) 8.	....	1562.
Themiſtii Philoſophi (Euphradæ ab eloquentiâ cognominati) Orationes XIIII. Græcè ; Horum ſex poſteriores novæ, cæteræ emendatiores prodeunt ; cum Henr. Stephani notis : *excudeb. Henr. Stephanus.* 8.	....	1562.
Timæi Locri liber de animâ mundi, Latinè : *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1562.
Sommaire de Temps, ou Table hiſtorialle de Nicolas Bergeron ; tant en Latin qu'en Francois : *chez Vaſcoſan.* (*b*).	Paris.	1562.
Anthologia epiſtolarum veter. Græcorum, Gr. & Lat. *apud Fed. Morel.* (*c*) 8.	Paris.	1562.
Homeri Ilias, Græcè : *apud Guil. Morelium* 4.	Paris.	1562.
Le premier livre des antiquitez de Rome, & un ſonge ſur le méme ſubject, par Joach. du Bellay : *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	Paris.	1562.
Diſcours au vray & en abbregé de ce qui eſt dernierement advenu à Vaſſi, y paſſant monſeigneur le Duc de Guiſe : *par Guil. Morel.* 8.	Paris.	1562.
Libellus de metris Hebræorum ex grammaticâ R. Davidis Jehaiæ, cum nonnullis canticis : *apud Guil. Morel.* 12.	Paris.	1562.

Li-

(*a*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 253.
(*b*, *c*) Bibliothec, Heinſian. part. 1. pag. 361.

Libellus Ruth cum scholiis Masoræ ad marginem; item in eundem succincta expositio nondum in lucem emissa, cujus in manuscripto exemplari autor præfertur R. D. Kimhi; omnia per Jo. Mercerum recognita: *ex officinâ Roberti Stephani.* 4.	Paris.	1563.
Mosis libri quinque, cum Calvini commentariis; Genesis, seorsim; reliqui, in formam harmoniæ digesti: *Excudebat Henricus Stephanus.* fol.	Genev.	1563.
Le Livre des Pseaumes, avec les commentaires de Calvin: *imprimé par François Estienne.* fol.	....	1563.
Marci Eremitæ, Nicolai, Hesychii presbyteri, opera quæ extant, Græcè: *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1563.
Eorundem eadem, Latinè, Joanne Pico interprete: *excudebat Audoëno Parvo Federicus Morellus. Idib. Aug.* 8.	Lutet.	1563.
Agapeti diaconi capita admonitoria ad imperatorem Justinianum de rectè administrando imperio, Græcè, & Latinè: *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1563.
Les mémes traduicts en Francois par Jehan Picot president des enquestes: *chez Guil. Morel.* 8.	à Paris.	1563.
Gregorii Turon. de gloriâ martyrum libri duo, & de gloriâ confessorum: *apud Guil. Morelium.* 8.	Paris.	1563.
Epistre de Jean du Tillet aux ministres des eglises nouvelles: *chez Guil. Morel.* (*a*) 8.	à Paris.	1563.
Instruction du pere Chrestien à ses enfans, par le méme: *chez Guil. Morel.* 8.	à Paris.	1563.
Claud. Espencæi Elegiæ duæ, Eucharistia, Latinis carminibus; Parasceve, Ænigma, Latinis & Gallicis: *apud Fed. Morel.* 8.	Paris.	1563.

Ru-

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 114.

Rudimenta fidei Christianæ, & ecclesiasticarum precum formula (juxta Genevensium Calvinistarum usum) Græcè & Latinè: *excudeb. H. Steph. Huld. Fugg. Typogr.* 12.	....	1563.
Theod. Bezæ responsio ad defensiones & reprehensiones Seb. Castellionis, quibus suam Novi Testamenti interpretationem defendere adversùs Bezam, ejúsque versionem vicissim reprehendere conatus est: *excud. Henr. Stephan.* 8.	....	1563.
Eldad Danius de Judæis clausis, Genebrardo interprete: *apud Fed. Morel.* (*a*) 8.	Paris.	1563.
Galeni paraphrasis in Menodoti exhortationem ad artes, Græcè: *apud Guil. Morel.* 8.	Paris.	1563.
Galen. de parvâ pilâ ludendi exercitatione, & de ossibus, Græcè: *apud Guil. Morel.* 8.	Paris.	1563.
Timæus Platonis, Latinè, interpretibus Cicerone & Chalcidio, unà cum ejus explanatione: *apud Guil. Morelium.* (*b*) 4.	Paris.	1563.
Les Histoires de Zonaras, par Jean de Maumont: *impr. par Michel Vascosan.* (*c*) fol.	à Paris.	1563.
Dicta septem sapientum, Gr. Lat. *apud Fed. Morel.* (*d*) 8.	Paris.	1563.
Quintiliani Declamationes CXXXVII, quæ ex CCC LXXXVIII. supersunt, P. Ærodii Andegavi in supremâ curiâ patroni studio castigatæ & scholiis illustratæ: *apud Fed. Morellum. Mense Julio.* 4.	Paris.	1563.
De abusu Græcæ Linguæ in quibusdam vocibus; quas Latina usurpat, admonitio Henrici Stephani: *excud. Henr. Stephanus.* 8.	....	1563.

Alphabetum Hebraïcum; & Psalmi duo pri-

mi

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 11.
(*b*) Ad finem, *Absolvebat Joannes Benenatus prid. Kal. Maias* 1569.
(*c*) Verdier. pag. 725.
(*d*) Bibliothec. Heinsian. part. 1. pag. 361.

mi versibus dimensi operâ Guil. Morelii : *apud Guil. Morelium.* 8. . Paris. 1563.

R. David. Ishaiæ de poëticâ Hebræorum, G. Genebrardo interprete cum scholiis : *apud Guil. Morel.* 12. . . Paris. 1563.

Syriaca Paraphrasis [Hebraïcis characteribus] libelli Ruth, repurgata & punctis notata; cum Latinâ interpretatione & scholiis Jo. Merceri; ac ejus annotat. de Noëmi socru Ruth & de Booz atque aliis, tum ex Hebræis, tum ex nostris : *ex officinâ Roberti Stephani, Typographi Regii.* [In calce, *Anno M. D. LXV. XV. Cal. Febr.*] 4. Paris. 1564.

Commentaires de Calvin sur les cinq livres de Moise; Genese est mis a part, les autres quatre sont disposez en forme d'harmonie : *impr. par Francois Estienne.* fol. . à Geneve. 1564.

Esaiæ catholica expositio Ecclesiastica, per Augustin. Marlorat. *excud. Henr. Stephanus.* fol. .... 1564.

Novi Testamenti catholica expositio ecclesiastica; secunda editio : *excud. Henr. Stephanus.* fol. Genev. 1564.

D. Cæcilius Cyprianus ope veterum librorum repurgatus, & libris auctus, Gul. Morellii diligentiâ & labore : *apud Gul. Morellium.* (*a*) fol. Paris. 1564.

S. Cyrilli Hierosolymorum archiepiscopi Catecheses, Græcè ; ex bibliothecâ Henrici Memmii libellorum supplicum in regiâ magistri: *apud Guil. Morelium.* 8. . Paris. 1564.

Claud.

(*a*) Ad finem, *Variæ Lectiones, quæ in manuscriptis codicibus notatæ sunt, & siquid aliud occurrit observatione dignum, auctore eodem Guil. Morelio Typographo.* In nonnullis hujus editionis exemplaribus titulum prima pagina sic refingit ; *D. Cæcilii Cypriani episcopi Carthaginensis, martyris Christi, opera, quotquot perquirentibus reperire Dei munere concessum est ; veterum exemplarium collatione accuratè repurgata ; & secundùm sedulam illam doctorum hominum olim industriam, libris non paucis recèns è tenebris atque situ erutis, non infeliciter, ut speramus, aucta, Gul. Morellii Typographi Regii diligentiâ ac labore, cum indice rerum locupletissimo, & observationibus tam variæ lectionis, quàm aliorum quorundam maximè insignium sanè quàm non pœnitendis : Parisiis, M. D. LXIIII Apud Claudium Fremy, sub insigni D. Martini, viâ Jacobæâ.*

Claud. Eſpencæi Sacrarum Heroidum liber ; cum præfatione de profectu ex gentilium librorum lectione percipiendo , & ſcholiis in ſingulas epiſtolas : *apud Fed. Morellum. Menſe Januario.* 8. . . Paris. 1564.

Ejuſdem in poſteriorem epiſtolam ad Timotheum commentarius, cum XXXIII. digreſſionibus : *apud Nicolaum Cheſneau* [cui datum eſt privilegium] *viâ Jacobæâ , ſub ſcuto Frobeniano , & quercu viridi* ; *excudebat Federicus Morellus prid. Cal. April.* fol. . Paris. 1564.

Traicté de la guerre continuelle des Chreſtiens contre la cher , le Monde & le Diable ; par Federic Morel : *impr. par iceluy Federic Morel.* (*a*) 8. . . à Paris. 1564.

L'Hiſtoire du Schiſme des Donatiens traduite du Latin d'Optat eveſque Milevitain par Pierre Viel docteur en theologie de la faculté de Paris : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 8. . à Paris. 1564.

Jo. Tilii , epiſcopi Briocenſis , epiſtola ad novarum eccleſiarum miniſtros, è Gallico Latinè facta : *apud Guil. Morel.* (*c*). 8. Paris. 1564.

Henr. Stephani Dictionarium medicum ; & Lexica duo in Hippocratem , unum Erotiani nunquam antea editum ; alterum Galeni multo emendatius quàm antea excuſum : *excudeb. Henr. Stephanus Huld. Fugger. Typogr.* (*d*) 8. .... 1564.

Anton. Mizaldi Alexikepus ſeu hortus medicus ; & Dioclis Cariſtii ad Antigonum epiſtola de tuendâ valetudine per Hortenſia : *apud Fed. Morellum.* 8. . . Lutet. 1564.

Ejuſd. Mizaldi methodus nova medicandorum fructuum, olerum, radicum, plantarum, uvarum &c. Ac diverſa artificia componendorum vinorum &c. *apud Fed. Morellum.* (*e*) 8. Paris. 1564.

Thu-

(*a*) Verdier. pag. 337.
(*b*) Ibid. pag. 1065.
(*c*) Bibliothec. Tellerian. pag. 113.
(*d*) Lege Hiſtor. Stephan. pag. 263. 264.
(*e*) Vide Catalog. Libror. Anton. Mizaldi : de quo priùs. Vidi exemplaria & hujus & præcedentis libri, quæ annum 1565. præferunt.

Thucydidis Libri octo, Græcè, cum Græcis scholiis; iidem Latinè, ex interpretatione Laur. Vallæ ab Henr. Stephano recognitâ: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*a*) fol.	....	1564.
Fragmenta poëtarum veterum Latinorum, à Rob. Stephano olim congesta, nunc ab Henr. Stephano ejus filio digesta: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*b*) 8.	....	1564.
QUEROLUS, antiqua comœdia, nunquam antehac edita, quæ in vetusto codice manuscripto Plauti Aulularia inscribitur, nunc primùm à Petro Daniele Aurelio luce donata, & notis illustrata: *ex officinâ Rob. Stephani.* (*c*) 8. *Non. Octob.*	Paris.	1564.
Dionysii Lambini Monstroliensis Græcar. literar. doctoris regii oratio de laudibus literarum, habita a. d. XVII Kalendas Novemb. in gymnasio Samarobrinensi, pridie quàm Æschinis in Ctesiphontem & Demosthenis pro Ctesiphonte orationes inter se contrarias explicare inciperet: *apud* VIDUAM *Guil. Morelii in Græcis Typographi regii.* 4.	Lutet.	1564.
Psalterium Hebraïcum: *excudebat Robertus Stephanus.* 12. *Non. Mai.*	Paris.	1565.
Nov. Testament. Græc. Lat. Theodoro Bezâ interprete: *excudeb. Henr. Stephanus Huld. Fugg. Typogr.* 8.	....	1565.

Idem,

(*a*) Præmittitur Græcum Henr. Stephani in Thucydidem dodecastichum epigramma. De hâc editione lege Histor. Stephanor. pag 264 265.

(*b*) *Hac in gratiam studiosorum carminis: propediem autem & amatoribus orationis solutæ in simili labore (Deo favente) gratificabimur.* Sed quod hìc pollicitus est, ab illo unquam præstitum non novi. De horum fragmentorum poëticorum editione lege Histor. Stephanor. pag. 261. 262.

(*c*) Hujus fabulæ *fit mentio in vetustissimo libro glossarum, quem mihi unà cum hâc comœdiâ suppeditavit amplissima sani Benedicti Floriacensis ad Ligerem bibliotheca, quod olim celeberrimum & primum totius Galliæ collegium fuit. Denique non ita pridem incidi in quoddam vetustum fragmentum ex Compendiensium Franciscanorum cœnobio, atque etiam nuperrimè antiquissimum codicem manu exaratum S. Victoris Parisiensis; in quibus plurimas sententias hujus fabulæ excerptas atque in unum collectas reperi: atque hæc omnia sub Plauti nomine in Aululariâ.*

Idem, Græcè; cum Latinis duabus interpretationibus, unâ vetere, alterâ novâ Theod. Bezæ, cum ejuſdem annotationibus, quas itidem hâc ſecundâ editione recognovit & locupletavit: *excudeb. Henr. Stephanus.* fol. . ... 1565.

Biblia Latina ex vetere & novâ tranſlatione, cum annotationibus: *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. Lutet. 1565.

La Bible, avec les notes marginales: *L'Olivier de Henri Eſtienne.* fol. . ... 1565.

Epiphanii epiſcopi Conſtantiæ urbis inſulæ Cypri, Heſychii & Chryſippi presbyterorum Hieroſolymitanorum ſermones aliquot, de laudibus virginis Mariæ; Græcè; & Latinè, Joanne Pico interprete: *apud viduam Guil. Morelii.* 8. Paris. 1565.

Rudimenta fidei Chriſtianæ, & eccleſiaſticarum precum [ſecundùm uſum Genevenſium Calviniſtarum] formula: [*ſinè nomine Typographi, ſed cum olivæ inſigni*] 12. .... 1565.

Joach. Perionii libri duo de vitis rebúsque geſtis prophetarum ac ſanctarum mulierum veteris Teſtamenti: *ex officinâ Federici Morelli.* (*a*) 8. Lutet. 1565.

Claud. Eſpencæi tractatus ſex de variis rebus ſacris: *apud Fed. Morellum.* 8. . Paris. 1565.

Ejuſdem Hodoiporicon, ſeu ſylva, cui titulus Godo, id eſt, S. Godonis vita carmine Latino, cum ſcholiis: *apud Fed. Morellum.* 8. Paris. 1565.

Singuliers ſecrets & ſecours contre la peſte, par Antoine Mizault: *impr. par Fed. Morel* (*b*) 8. à Paris. 1565.

De

(*a*) *Petro Daneſio Vaurenſi epiſcopo G. Genebrardus Bened.* ——— *Putavi laudandam eſſe piam Jacobi Chriſtiani theologi Pariſienſis, & auctori, dum ille viveret, conjunctiſſimi voluntatem, quòd exempla apud ſe depoſita cum publico communicata cuperet; & invitandum Federicum Morellum, ut, quam diligentiam præbuiſſet in aliis doctis ſcriptoribus vindicandis, eam noſtro Perionio impenderet.* &c.

(*b*) In catalogo Librorum Mizaldi antè memorato, hic liber dicitur excuſus *Lutetiæ* 1562. *apud Mathurinum Breuille* [utì Verdier. pag. 74.]. *Hodie* [id eſt, anno 1564. aut 1565. quo catalogus ille prodiit] *apud Federicum Morellum.* Sed Croix du Maine pag. 74. 1562. *chez Federic Morel, & Mathurin Breuille.*

De l'utilité & repos d'esprit en l'agriculture & vie solitaire, traicté extraict de plusieurs autheurs, par un president du parlement de Bretaigne: *impr. par Robert Estienne.* (*a*) 8.	Paris.	1565.
Aristotelis de moribus ad Nicomachum libri decem, Latinè, Dion. Lambino interprete; nunc de integro ab eodem recogniti & correcti, cum ejusdem annotationibus: *apud viduam Guil. Morelii.* 4. . .	Lutet.	1565.
Dicta septem sapientum, Gr. Lat. *apud Fed. Morel.* (*b*) 8. . .	Paris.	1565.
Vies de Plutarque, traduites par Amyot: *chez Vascosan.* fol. . .	à Paris.	1565.
Jos. Scaligeri conjectanea in Varronem de linguâ Latinâ: *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. *X. Cal. Septemb.* . .	Paris.	1565.
Harangue de Gabriel Bounin au roy Charles IX. à la reyne & aux hommes François: *impr. par Rob. Estienne.* (*c*) 8. .	Paris.	1565.
Dion. Lambini Oratio de Philosophiæ moralis laudibus habita, pridie quàm libros Aristotelis de moribus ad Nicomachum explicare inciperet: 17. *Cal. Novembres.* (*d*) .	....	1565.
Les regrets & autres Oeuvres Poëtiques de Joach. du Bellay: *de l'impr. de Fed. Morel.* 4.	à Paris.	1565.
Adriani Turnebi tumulus, à doctis quibusdam viris, è Græco, Latino & Gallico carmine excitatus: *apud Fed. Morel.* 4.	Paris.	1565.
In ejusd. obitum Epicedion Leodeg. à Quercu: *apud F. Morel.* 4. .	Paris.	1565.

——— ——— ——— Nænia D. Lambini: *apud F.*

(*a*) Verdier. pag. 103.
(*b*) Bibliothec. Heinsian. part. 1. pag. 361.
(*c*) Verdier.
(*d*) Excusa est in 4. nec dubitandum est, quin apud Viduam Guil. Morelii (licèt nomen non exprimatur) prodierit; si comparetur cum Lambini Oratione anno præcedente, aliâque anno sequente habitis.

F. Morel. 4.	Paris.	1565.
In ejusd. obitum Elegia Jo. Passeratii ad D. Lambinum: *apud F. Morel.* 4.	Paris.	1565.
Liber de accentibus Scripturæ, autore R. Judâ filii Balaam, operâ Jo. Merceri nunc primùm editus; Hebraïcè: *ex officinâ Rob. Stephani.* (*a*) 4.	Paris.	1565.
Decalogus, Hebraïcè, cum commentario R. Abraham Aben Ezra; item Targhum Onkeli in Decalogum: *ex officinâ Roberti Stephani.* 4.	Paris.	1566.
Sapientia Solomonis, Græce: *apud viduam Guil. Morelii.* 4.	Paris.	1566.
Dionysii Areopagitæ opera omnia, cum ejusdem vitâ; & scholiis in Eccles. Hierarch. Latinè, Joach. Perionio interprete; Huic editioni (*quæ eadem est, ac illa anno 1556. vulgata*) accesserunt Indices duo, capitum & rerum insigniorum; & scholia quædam ad marginem, & multorum locorum emendationes: *ex officinâ Typographicâ Michaëlis Vascosani.*	Lutet.	1566.
Jean du Tillet evesque de Meaux, du Symbole des Apostres: *impr. par la veufve Guillaume Morel.* (*b*) 8.	à Paris.	1566.
Response d'un evesque [Jean du Tillet] aux ministres des eglises nouvelles: *impr. par la mesme.* (*c*) 8.	à Paris.	1566.

Claud.

(*a*) Ad finem; *Anno M. D. LXVI. Cal. Julii.* Initio, *Jo. Mercerus Hebraïcæ Linguæ studiosis S. Curaveram ante aliquot annos edendum fragmentum R. Juda ben Bilham de accentibus trium librorum* אמא [id est, איוב משלי תהלים] *interim dum sese occasio offerret excudendi totius operis de totius Scripturæ accentibus.* —— *Hæc licebit cum fragmento de accentibus trium librorum simul compingere. Quin & post fragmentum illud nonnulla supererant, quæ nunc tibi omnia damus. Debes autem hæc omnia Matthæo Beroaldo hujus linguæ apud Aureliam professori, qui, ut antè fragmentum, sic nunc integrum opus nobiscum candidè communicavit, sicut & alia libenter impertitur è bibliothecâ, quam penès se habet, viri immortalis memoriæ D. Vatabli. Ea suo tempore excudenda etiam curabo, si hæc tibi non ingrata esse intellexero. Bene Vale. Lutetiæ Id. Aug. anno* 1565. Fragmenti illius (cujus exemplar adhuc nullum vidi) meminit Buxtorfius in Rabbinicâ bibliothecâ; טעמי המקרא, ubi scribit illud excusum fuisse *ibidem*, ubi Liber de accentibus scripturæ; sed annum non indicat.

(*b*, *c*) Verdier. pag, 757. 758.

Claud. Espencæi liber collectarum ecclesiasticarum : *apud eandem*. 8.	Paris.	1566.
Ejusd. Oratio Manassæ, & Epistola Hieremiæ, carmine Latino : *apud Fed. Morellum*. 8.	Paris.	1566.
Erasmi carmen S. Genovefæ sacrum : *apud viduam Guil. Morelii*. 8.	Paris.	1566.
Sonnets, prieres, & devises par Anne de Marquets pour l'assemblée à Poissy : *chez la veufve Guil. Morel*. (*a*) 8.	à Paris.	1566.
Psalmorum Davidis paraphrasis poetica, nunc primùm edita, authore Georgio Buchanano ; Ejusdem Jephthes : *apud Henricum Stephanum, & ejus fratrem Robertum Stephanum Typographum regium*. (*b*) 12.	....	1566.
La Confirmation de la Discipline Ecclesiastique, observée es eglises reformées du royaume de France ; avec la responce aux objections proposées à l'encontre : *chez Henri Estienne*. (*c*) 8.	....	1566.
Memorabilium centuriæ novem, in aphorismos digestæ, authore Ant. Mizaldo medico : *apud Fed. Morellum*. 8.	Paris.	1566.

Des

(*a*) In Bibliothecâ de la Croix du Maine, hic liber traditur impressus antea *l'an* 1562. *chez Guillaume Morel. Escrit par Anne de Marquets, religieuse à Poissy, tres docte en Grec, Latin & Francois.*

(*b*) Apud eosdem, in 8. [anno, ut puto, etiam 1566. lege Histor. Stephanor. pag. 505] nullâ temporis notâ adjectâ, prodiit eadem *Psalmorum paraphrasis nunc primùm edita*; & *Psalmi aliquot à Th. Bezâ versi* [scil. 1. 2. 6. 15. 18. 103.]; item *Psalmi aliquot in versus Græcos nuper à diversis translati* [scil. 1. à Fed. Jamotio, Flor. Christiano, & Henr. Stephano; 2 à Flor. Christiano, & Henr. Stephano; 3. ab Henr. Stephano; 6. à Jamotio & Christiano; 8. à Christiano; 11. à Christiano & Stephano; 12. & 15. à Jomotio & Christiano; 19. ab anonymo; 40. à Stephano; 45. à Christiano; [illegible] ab anonymo; 89. & 100. à Stephano; 204. à Jamotio; 110. ab anonymo; 119. â Jamotio; 127. à Christiano; 129. à Jamotio; 130. à Christiano; 137. à Jamotio, & anonymo.] Ad finem cujusdam exemplaris ex hâc editione in 8. vidi adnexum *Buchanani Franciscanum & varia ejusdem authoris poëmata*; *M. D. LXVI.* Sinè ciphris paginarum, sed cum signaturis, A, B, C, octernionibus; D, quaternione. Præter hasce duas editiones, vidi tertiam in 12. *Argentorati à Josiâ Rihelio anno M. D. LXVI.* excusam, & *nunc primùm editam* : Similem omnino illi Parisiensi in 8. nisi quòd in hâc Argentinensi præfigatur calendarium. Observandum est, in his tribus editionibus eodem anno vulgatis Buchanani paraphrasin exhiberi tanquam tunc *primùm editam*.

(*c*) Almeloveen. pag. 59.

Des changemens des états publics, traité d'Ariſtote, traduit par Loys le Roy : *de l'impr. de Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1566.
Premier livre des conſiderations politiques de Roland Pietre : *de l'impr. de Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1566.
Herodoti hiſtoria, & libellus de vitâ Homeri, Latinè, Laur. Vallâ illius, Conr. Heresbachio hujus interprete ; recognoſcente Henr. Stephano ; hiſtoriæ ex Cteſiæ Perſicis à Photio excerptæ, Latinæ nunc primùm factæ ; Icones quarundam memorabilium ſtructurarum ; cum apologiâ Henrici Stephani pro Herodoto : *excudeb. Henr. Stephanus Huld Fugg. Typogr.* (*a*) fol.	....	1566.
Traité preparatif a l'Apologie pour Herodote : *au mois de Novembre.* (*a*) 8.	....	1566.
Paul. Æmyl. de reb. geſt. Francor. & Arnold. Ferron. *ex officinâ Mich. Vaſcoſani.* fol.	Lutet.	1566.
Recueil des choſes notables, qui ont eſté faites à Bayonne, à l'entreveue du roy Charles IX. & la royne ſa mere, avec la royne Catholique ſa ſœur : *par Vaſcoſan imprimeur du Roy.* 4.	à Paris.	1566.
Poëtæ Græci principes Heroïci carminis, & alii nonnulli, Græcè ; cum Henr. Stephani obſervationibus : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) fol.	....	1566.
Homeri Iliados liber primus, Græcè, cum meditationibus N. Girardi : *apud viduam Guil. Morelii.* 4.	Paris.	1566.
Homeri Odyſſea, Græcè : *apud eandem.* 8.	Paris.	1566.
Pindari, & Lyricorum opera, Græc. Lat. editio ſecunda : *excud. Henr. Stephanus.* 12.	....	1566.
Florilegium diverſorum epigrammatum veterum, in ſeptem libros diviſum ; Græcè cum Henr. Steph. annot. *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) 4.	....	1566.

Gno-

(*a, b*) De horum duorum librorum editionibus lege Hiſtor. Stephanor. pag. 274. uſque ad 279. & pag. 39. ejuſd. indicis.

(*c*) Vide Hiſtor. Stephanor. pag [illegible].

(*d*) Ibid. pag. 271. 272.

Gnomæ Monostichæ ex diversis poëtis, Græcè, cum Latinâ ex adverso versione: *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. . . Paris. 1566.

Dion. Lambini Oratio de rationis principatu habita Id. Octob. M. D. LXVI. in gymnasio Samarobrinensi, pridie quàm libros quinque posteriores Aristotelis de moribus ad Nicomachum explicare inciperet: *apud* JOANNEM BENENATUM *in ædibus demortui Guil. Morelii.* 4. Lutet. 1566.

Panegyrique de Loys le Caron au roy Charles IX. presenté à la royne mere: *impr. par Rob. Estienne.* (*a*) 8. . à Paris. 1566.

Alphabetum Hebraïcum, adjecto Decalogo, cum brevi accentuum tractatione; secunda editio: *ex officinâ Roberti Stephani.* 8. *X. Cal. April.* Paris. 1566.

Alphabetum Hebraïcum, ex Antonii Cevallerii Hebraïcarum literarum Professoris recognitione: *olivâ Henrici Stephani.* 8. Genev. 1566.

Alphabetum Græcum regiis trium generum characteribus postremò excusum: *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. . . Lutet. 1566.

De Græcis verbis anomalis commentarius, cum ingenti verborum accessione; Guil. Morelii diligentiâ & labore: *apud viduam Guil. Morelii.* 8. . . Paris. 1566.

Joannis Varennii libellus de Græcorum accentibus: *apud viduam Guil. Morelii.* 8. Paris. 1566.

Rudimenta Ioan. Despauterii; cum accentibus: *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. . Paris. 1566.

Traité de la conformité du langage Francois avec le Grec: duquel l'auteur & *imprimeur est Henri Estienne fils du feu Robert Estienne.* 8. Anno (ut (*b*) puto) . 1565. aut 1566.

Jo-

(*a*) Verdier. & Croix du Maine.
(*b*) Vide Histor. Stephanor. pag. 169.

Jonas cum commentariis R. David Kimhi à Fr. Vatablo recognitis ; adjectis ſcholiis Maſoræ, & variâ lectione, per Jo. Mercerum : *ex officinâ Rob. Stephani.* 4.	Paris.	1567.
Nov. Teſtam. Gr. Lat. Th. Bezâ interprete : *excud. Henr. Stephanus Huld. Fugg. Typogr.* 8.	....	1567.
Biblia Latina : *ex officinâ Franciſci Stephani.* 8.	....	1567.
La Bible ; avec le Calendrier hiſtorial, les Pſeaumes en rime, la forme des prieres eccleſiaſtiques, le catechiſme, & la confeſſion de foy : *de l'imprimerie de Francois Eſtienne.* 8.	....	1567.
Traité de Jean du Tillet eveſque de Meaux de l'antiquité & ſolennité de la meſſe : *chez Jean Bienné.* (*a*) 16.	à Paris.	1567.
Veteres Romanorum leges à Ludovico Charondâ reſtitutæ cum ejuſdem commentariis : *ex officinâ Rob. Stephani.* 4.	Paris.	1567.
Claudii Mondain Lugdun. advocati de ſeditioſis liber ſingularis ad interpretationem juris : *apud Fed. Morel.* (*b*) 8.	Paris.	1567.
Medicæ Artis principes poſt Hippocratem & Galenum ; Græci Latinitate donati, & Latini : *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) fol.	....	1567.
Brevis pro dignitate Philoſophiæ Euclideæ tuendâ diſquiſitio Joannis Stenii Saxonis L. habita Lutetiæ in Longobardorum auditorio, loco præfationis, Idibus Auguſti : *apud Rob. Stephanum.* 4.	Lutet.	1567.
Ariſtotelis de Politicis libri octo Latinè, Dion. Lambino interprete : *apud Joannem Benenatum.* 4.	Lutet.	1567.
De l'Origine & excellence de l'art politique ; & des autheurs, qui en ont eſcrit, ſpecialement		

de

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 82.
(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 226.
(*c*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 287. 288. 289.

de Platon & Ariſtote ; par Loys le Roy : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 8. . à Paris. 1567.

Alcinoi Philoſophi initia ad Platonis doctrinam, Græcè, & Latinè, Dion. Lambino interprete, cum ejuſdem ſcholiis : *apud Joannem Bene-natum.* 4. . Lutet. 1567.

Coſmographiæ libri tres, & Geographica quædam, carmine hexametro ; & docti aſtronomi encomium, carmine Aſclepiadeo ; autore Antonio Mizaldo : *apud Fed. Morellum.* 8. Paris. 1567.

Les Vies des hommes illuſtres par Plutarque, tranſlatées premierement par Jaques Amyot lors Abbé de Bellozane, & depuis en ceſte troiſieme edition reveuës par le meſme tranſlateur maintenant abbé de S. Corneille de Compiegne ; en ſix volumes : *par Vaſcoſan.* 8. . à Paris. 1567.

Les Harengues de Tite Live, nouvellement traduictes en Francois, par J. de Amelin : *impr. par Vaſcoſan.* 8. . à Paris. 1567.

Decade des Empereurs écritte par Antoine de Guevarre, traduicte par Antoine Alaigre : *impr. par Vaſcoſan.* 8. . Paris. 1567.

Suetonii Tranq. libri duo de inluſtribus grammaticis & claris rhetoribus ; cum Achillis Statii Luſitani commentatione, falsò nuper Lugduni Joannis Baptiſtæ Egnati nomine inſcriptâ atque editâ : *apud Fed. Morellum.* (a) 8. Lutet. 1567.

Po-

(a) Dion. *Lambinus Achilli Statio S. D. Cùm Joan. Baptiſta Vadagnius Florentinus, Cœnobiarcha-Turpeniacenſis, Suetonium tuum de illuſtribus grammaticis & claris Oratoribus Romæ* * *impreſſum nuper ad me Lugduno miſiſſet, rogans me per literas, ut eum Lutetiæ denuo excudendum curarem;* —— *nihil mihi priùs faciendum eſſe exiſtimavi, quàm ut hujus urbis* † *Typographum eum, cujus mihi diligentia eſſet explorata, hortarer, ut hunc libellum typis excudendum ſuſciperet : qui cùm mihi reſpondiſſet ſe, quòd in aliis libris imprimendis eſſet occupatus, mihi morem gerere non poſſe ; alius autem à*

* Anno, ut puto, 1565. quo data eſt Achillis Statii nuncupatoria epiſtola ad Henricum Cardinalem archiep. Oliſipponenſem : itaque Lugdunenſis illa editio, cujus mentio fit in Morellianæ titulo, prodiit inter ann. 1565. & 1567.

† Typographi nomen reticendum putavit ; verùm puto fuiſſe Bene-natum, cujus operâ in ſuis excudendis communiter uti ſolebat Lambinus.

Polemonis, Himevii, & aliorum quorundam declamationes, Græcè, nunc primùm editæ; cum Henr. Stephani annotationibus: *excudeb. Henr. Stephanus*. 4. .... 1567.

Guilielmi Budæi Epiſtolæ Græcæ: *apud Joannem Bene-natum*. 4. Paris. 1567.

Tragœdiæ ſelectæ Æſchyli, Sophoclis & Euripidis, Græcè, cum duplici interpretatione Latinâ; alterâ (Hecub. & Iphigen. in Aul. per Eraſmum, Med. & Alceſt. per Buchananum, Ajac. Electr. & Antig. per Rotallerum) carmine; alterâ (harum ſex & Promethei) ad verbum; Ennianæ interpretationes locorum aliquot Euripidis: *excudeb. Henr. Stephanus*. 12. .... 1567.

Jani Parrhaſii liber de rebus per epiſtolam quæſitis; adjuncta eſt Franc. Campani quæſtio Virgiliana: *excudeb. Henr. Stephanus*. 8. .... 1567.

Le Brave, comedie de Jan Antoine de Bait, jouée devant le Roy en l'hoſtel de Guiſe à Paris le XXVIII. de Janvier, M. D. LXVII. *impr. par Rob. Eſtienne*. 8. à Paris. 1567.

Le premier des Meteores de Jan Antoine de Baif, en vers: *par Rob. Eſtienne*. 4. à Paris. 1567.

Proëme en vers ſur l'hiſtoire des Francois, & hommes vertueux de la maiſon de Medici: *par Rob. Eſtienne*. (*a*) 4. à Paris. 1567.

La

me poſtea conventus, itidem recuſans dixiſſet, hunc librum non eſſe popularem, neque admodum vendibilem, ſed paucorum hominum, & longi fori; idémque ferè ab aliquot aliis reſponſum tuliſſem; (geſtit enim hæc natio merces venales extrudere, nummúmque in loculos demittere, *ut* * *ait ille) veni tandem ad Federicum Morellum, virum bonum, & in hâc arte Typographicâ ſollertem, diligentem, atque exercitatum. Hic ſolus, quamvìs ipſe quoque idem, quod alii, intelligeret, paucos hujus libri emptores fore, nempe aut doctos, aut certè judicii ſubtilis & acutæ naris homines* &c. *Hic igitur ſolus, partim meâ oratione adductus, partim ſuum ipſius judicium ſecutus (homo enim eſt Græcæ & Latinæ Linguæ non ignarus) mihi pollicitus eſt ſe, ubi libri cujuſdam editionem à ſe inchoatam abſolviſſet, mihi libentiſſimè operam daturum* &c. *Vale, Lutetiæ, Kalendis Februariis, anno M. D. LXVII.*

(*a*) *A la royne de France, mere du roy. Madame, ainſi que j'adviſois les moyens, par leſ-*

* Horat. Lib. 2. Epiſt. 1. verſ. 175. & Epiſt. 2. vers. 11.

La mort de Lucrece & de Virginia, femme & fille trespudiques, par le Sieur de la Barte : *impr. par Rob. Estienne.* (*a*) 8. . à Paris. 1567.

Le Panegyrique second de Loys le Caron au roy Charles IX, de l'amour du prince, & obeïssance du peuple envers luy. Le Panegyrique troisieme du meme au roy Charles IX. du devoir des magistrats. Remerciement du meme à la royne mere du roy : Ces trois opuscules *imprimés par Rob. Estienne.* (*b*) 8. . à Paris. 1567.

Georg. Buchanani sylvæ, elegiæ, hendecasyllabi : *ex officinâ Rob. Stephani.* 12. Paris. 1567.

Rudimenta Hebraïcæ Linguæ, authore Ant. Rodolpho Cevallerio Viriensi : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*c*) 4. . ... 1567.

Renati Guillonii tabulæ summam universæ literaturæ Græcorum complectentes : *apud Joan. Bene-natum.* 4. . . Paris. 1567.

Ejusdem Gnomon de Syllabarum Græcarum quantitate : *apud Joan. Bene-natum.* 4. Paris. 1567.

Ru-

lesquels à ce premier jour de l'an je pourrois recognoistre vostre majesté, il y eut un mien ami, qui me feit voir la copie de ce Proëme, qu'il disoit luy avoir esté donné puis peu de temps, toutesfois ne scavoit, s'il vous avoit esté presenté : ce qui m'en fait differer l'impression, d'autant que je ne cognoissois l'autheur, & que je ne voulois sans la permission de vos majestez mettre à la veue d'un chascun chose, qui peust offenser le desiré repos, auquel vous maintenez ce royaume. Mais apres que j'eu consideré son dessein, qui ne tendoit qu'à vos louanges meritées &c. *De vostre imprimerie, ce premier jour de Janvier*, 1567. *Le vostre tres humble & affectionné subject & serviteur Robert Estienne.* Vidi exemplar, sub cujus titulo scribebantur hæc ; *Eruditiss. viro Domino Danieli Rogero D. D. Jacobus Grevinus Medicus Parisiensis.* Quem Grevinum hujus poëmatii authorem fuisse asserunt Draudius in Bibliothec. Exotic. pag. 151. Verdier. pag. 604. & la Croix du Maine pag. 188. qui addit hanc notam : *Il semble par cet œuvre, qu'il promet d'escrire l'histoire de France* [Lege duas ultimas Proëmii paginas], *mais elle n'a point encores esté mise en lumiere ; je ne scay, si elle est encores par de vers le dit Estienne, auquel il la bailla pour imprimer.* Hoc opus promissum an unquam prodierit, dubito ; cujus (uti neque illius Proëmii) nullam in clariss. Jacobi le Long Bibliothecâ Galliæ Historicâ mentionem reperio.

(*a*) Verdier. pag. 109. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 92.

(*b*) Verdier. pag. 792. 793. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 65.

(*c*) Epistolæ præfiguntur duæ ; prior Hebræa Immanuelis Tremellii ad illius linguæ studiosos ; posterior Latina Cevallerii ad Theod. Bezam anno 1559. data, in quâ agnoscit, quantum in Hebraïcarum literarum studio, sub *Franc. Vatablo, Paul. Fagio, & præcipue Imman. Tremellio socero suo*, profecerit.

Rudimenta Joan. Despauterii, cum accentibus: *apud Rob. Stephanum.* 8.	Paris.	1567.
Decalogus, cum commentario R. Abraham Aben Ezra, & paraphrasi Onkeli; Latinè, Jo. Mercero interprete: *ex officinâ Rob. Stephani. Idib. April.* 4.	Lutet.	1568.
Le Nouveau Testament, reveu & corrigé sur le Grec par l'advis des ministres de Geneve: *par Francois Estienne.* 16.	....	1568.
Les Pseaumes de David, mis en rime Francoise par Clement Marot & Theodore de Beze, avec les notes de musique; la forme des prieres ecclesiastiques; le catechisme; la confession de foy; table des Pseaumes selon l'ordre, qu'on les chante en l'Eglise de Geneve, tant le dimanche que le mecredy: *par Francois Estienne.* 16.	....	1568.
Luciferi Episcopi Calaritani ad Constantium Constantini Magni F. Imp. Aug. opuscula: *apud Michaëlem Sonnium, sub scuto Basiliensi, viâ Jacobæâ.* (*a*) 8.	Paris.	1568.
SYNESII Cyrenæi, episcopi Ptolemaïdis, HYMNI, vario Lyricorum versuum genere; GREGORII Nazianzeni ODÆ aliquot; Græcè; utrisque nunc primùm in lucem prodeuntibus Latinam interpretationem adjunxit Fr. Portus Cretensis, & epistolam ad philologos Græcam præmisit: *excud. Henr. Stephanus.* 32.	....	1568.
Psalmi Davidis aliquot metro Anacreontico & Sapphico; authore *Henrico Stephano, cujus etiam ex officinâ prodeunt.* 32.	....	1568.
Traité de P. (*b*) du Val evesque de Sees, en vers heroiques, de la grandeur, puissance, sapience		

(*a*) Præfigitur Joannis Tilii episc. Meldens. epistola ad Pium V. Max. Pont. data Meldis, III. Non. Januar. M. D. LXVIII. Et ejusd. Tilii permissio Joanni Bene-nato & Michaëli Sonnio concessa hunc librum imprimendi.

(*b*) *Philibert*, Verdier. pag. 940. *Pierre*, Croix du Maine. pag. 418.

pience & bonté de Dieu : *impr. chez Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1568.
L'Oraiſon d'Iſocrates, du regne, au roy Nicocles ; le Symmachique ou le Nicocles d'Iſocrates ; enſeignements militaires de Cambyſes à Cyrus ſon filz, extraictz du premier livre de la Cyropedie de Xenophon ; traduictz de Grec en Francois par Loys le Roy de Coſtentin, avec notes : *par Vaſcoſan imprimeur du roy.* 4.	à Paris.	1568.
Les Politiques d'Ariſtote, traduictes de Grec en Francois, avec expoſitions, par Loys le Roy : *par Michel de Vaſcoſan imprimeur du roy.* 4.	à Paris.	1568.
Le premier tome de l'Architecture de Philibert de l'Orme abbé de S. Serge les Angiers : *chez Federic Morel.* fol. .	à Paris.	1568.
Diſcours de la Coſmographie de G. (*a*) de Terraube abbé de Boillas aumoſnier de Henry II : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1568.
Varii Hiſtoriæ Romanæ Scriptores, partim Græci, partim Latini, in unum corpus redacti : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. .	....	1568.
Apophthegmata regum, ducum, philoſophorum, aliorúmque ex Plutarcho & Diogene Laertio ; Græcè & Latinè : *excudebat Henr. Stephanus Huld. Fugg. Typogr.* (*c*) 12.	....	1568.
Conſideration de Loys le Roy ſur l'Hiſtoire Francoiſe, & l'Univerſelle de ce temps : *de l'impr. de Fed. Morel.* 8. .	à Paris.	1568.
Sophoclis Tragœdiæ ſeptem, Græcè, unà cum omnibus Græcis ſcholiis, & cum Latinis Joach. Camerarii : *ex editione Henrici Stephani.* (*d*) 4. . .	....	1568.

Henr.

(*a*) Sui nominis initialem tantùm literam indicavit. Neque aliter Verdier. pag. 538. Sed Croix du Maine, pag. 157. Guillaume de Terraube.

(*b*) Horum nomina antea enumerata ſunt in indice librorum Henr. Stephani.

(*c*) Vide Hiſtor. Stephanor. pag. 289.

(*d*) His duobus libris Henricus Stephanus ſuum adfixit inſigne Typographicum, ſed non ea (quæ in aliis ſolet) verba, *Excudebat Henricus Stephanus* ; quamvìs non ſit locus dubitandi quin hi ab eo excuſi fuerint. De utroque lege Hiſtor. Stephanor. pag. 291.

Henr. Stephani annotationes in Sophoclem & Euripidem : *ex editione ejusd. Stephani.* (*a*) 8. .... 1568.

Dion. Lambini Oratio de philosophiâ cum arte dicendi conjungendâ, habita in gymnasio Samarobrinensi a. d. VII. Idus Januarias, anno M. D. LXVIII. pridie quàm orationem Æschinis περὶ παραπρεσβείας explicaret : *apud Joannem Bene-natum.* 4. Lutet. 1568.

Porcie, Tragedie de Garnier : *de l'impr. de Rob. Estienne.* 8. à Paris. 1568.

Ordonnance du Duc de Buillon pour le reglement de la justice de ses terres & seigneuries souveraines de Buillon &c. avec les coustumes generales desdites terres & Seigneuries : *impr. par Rob. Estienne.* (*a*) fol. à Paris. 1568.

Hymne Genethliaque d'Antoine Caracciolo prince de Melphe sur la naissance du Comte de Soissons fils du Prince de Condé & Francoise d'Orleans ; Florent Chrestien a escrit un autre & second Genethliaque sur la mesme naissance : *imprimé avec le precedent par* MAMERT PATISSON. (*b*) à Paris. 1568.

Institutiones Linguæ Græcæ, Nicolao Clenardo authore : *ex officinâ Roberti Stephani.* (*c*) 4. *Absol. Cal. Jul.* Lutet. 1568.

De rectâ & emendatâ Linguæ Græcæ pronunciatione, Thomæ Smithi Anglici, tunc in academiâ Cantabrigiensi publici prælectoris, ad Vintoniensem episcopum epistola : *ex officinâ Rob. Stephani.* 4. Lutet. 1568.

De rectâ & emendatâ Linguæ Latinæ scrip-

tione

(*a*) Vide notam præcedentem.

(*b*) Verdier. pag. 139. & Draud. Biblioth. Exotic pag. 51.

(*c*) Verdier pag. 52. Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 147.

(*d*) Draudius in Bibliothec. Classic. pag. 1007. meminit hujus editionis, sed addit, *cum scholiis & praxi P. Antesignani*, quæ tamen absunt ab eo, quod vidi, exemplari. Hæc editio eadem prorsus est ac illa anno 1549. præterquam in quatuor ultimis paginis 101. 102. 103. 104.

tione dialogus, Thomâ Smitho equeſtris ordinis Anglo authore : *ex officinâ Roberti Stephani.* [Ad calcem, *Idib. Nov. M. D. LXVII.*] 4. . Lutet. 1568.

Renati Guillonii Syntagmaticon Græcorum tam canonum quàm figurarum : *apud Jo. Bene-natum.* (*a*) 4. . . .. 1568.

Nov. Teſtament. Græc. & Syriaca ejus interpretatio Hebræis typis deſcripta, ac Latinè reddita ab Imman. Tremellio ; cujus etiam grammatica Chaldæa & Syra calci adjecta eſt : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) fol. . ... 1569.

Nov. Teſtament. Græcè, ex bibliothecâ regiâ : *ex officinâ Roberti Stephani Typographi regii, typis regiis.* (*c*) 12. . Lutet. 1569.

D. Gregorii Nazianz. opera, cum Nicetæ Serronii commentariis, quibuſdam Pſelli enarrationibus, & Nonni opuſculo in invectivas adversùs Julianum ; omnia nunc primùm Latina facta Jacobi Billii Prunæi S. Michaëlis in Eremo abbatis diligentiâ & labore, cum ejuſdem brevibus ſcholiis : *apud Joannem Bene-natum.* (*d*) fol. *Pridie Nonas Apriles.* . Paris. 1569.

Theo-

(*a*) Bibliothec. Bultellian. part. 1. pag. 339.

(*b*) Vide Hiſtor. Stephanor. pag 346.

(*c*) Vidi exemplaria, quæ gerunt annum 1568. quo ſcilicet anno privilegium datum eſt: ſed in fine libri, *Idib. Januar. M D. LXIX.* Hanc præfationem lectori dedit Rob. Stephanus. *Cùm Teſtamentum Græcum hâc minore formâ* * *ſemel atque iterum typis commiſſum à multis quotidie deſiderari animadvertiſſem ; id iiſdem characteribus dènuo excudendum curavi : additis tamen ad priores illas editiones variis antiquorum exemplarium lectionibus, non quidem omnibus, ſed iis duntaxat, quæ aut ſenſum juvare, aut ei aliquid detrahere, viris quibuſdam doctis viſæ ſunt. Adhæc ut te labore evolvendi totius libri, aut hiſtoriæ cujuspiam requirendæ ſublevarem, addidi, vice indicis, ſummaria cujuſque ſectionis, per literas in margine poſitas à Græcis notatæ, quam diſtinctionem Latini adhuc per capita faciunt. Tu noſtrum laborem, qualiſcunque ſit, pro tuâ humanitate æqui bonique conſules. Vale.*

(*d*) Privilegium hujus editionis evulgandæ Claudio Fremy mercatori librario in univerſitate Pariſienſi ann. 1567. 13. Febr. à rege datum eſt. Jacobus Billius in epiſtolâ ad lectorem ſcribit ſe unum ex *permultis caſtigatiſſimiſque in reginæ bibliothecâ exemplaribus codicem, impetrante id Ludovico Ruſæo regio confeſſore,* conſuluiſſe : qui *codex ampliſſimus capitalibus literis exaratus tantum antiquitatis præ ſe ferebat, ut ipſius propemodum Gregorii ætate ſcriptus eſſe videretur; qui, præter epiſtolas & verſus, omnia ipſius*

* Ann. 1546. & 1549.

Theodoriti Episcopi Cyri, de providentiâ, Orationes decem, Græcè: *apud Jo. Bene-natum.* 8. Paris. 1569.

G. Genebrardi Theologi Parisiensis de S. Trinitate libri tres, contra hujus ævi Trinitarios, Antitrinitarios & autotheanos: *apud Joan. Bene-natum.* 8. . . . Paris. 1569.

Æmilii Probi seu Cornelii Nepotis liber de vitâ excellentium imperatorum; cum Dion. Lambini commentariis: *apud Jo. Bene-natum.* (*a*) 4. . . Lugd. 1569.

Co-

ipsius opera continebat. Christus patiens Nazianzeni tragœdia à Cl. Roilleto Belnensi versibus Latinis exposita est. Reliqua Nazianzeni poëmata Jac. Billius versibus reddere incœpit. Sua, ut ipse ait, (pag. 808. in epistolâ ad lectorem, *Nannetibus*. 3. *Non. Decembr.* 1568. datâ) *versio superiore* (id est, 1567.) *anno postridie assumptæ virginis excudi cœpta, diúque post Gallicos tumultus intermissa* est. *Ea* postea, *quæ vertenda restabant, oratione solutâ transtulit.* In aliâ (pag. 770.) ad lectorem epistolâ sic Billius: *Aldus Manutius, vir de literis & literarum studiosis optimè meritus, poëtica omnia* Nazianzeni *opera, exceptâ tragœdiâ, ita * transtulit, ut singula verba Latina Græcis ex adverso respondeant. Molestum sanè negotium, majorisque tædii quàm laboris, & in quo non mirum videri debeat, hominem, qui cum verbis colluctari miserè necesse habeat, interdum ambiguâ vocum significatione falli, præsertim in eo scripti genere, quod allusionibus scatet: ex quarum cognitione vera & germana dictionum significatio percipienda est. Ex quo effectum est, ut nonnunquam etiam significationem pro aliâ acceperit. Ut cùm* ἔκλινας *vertit, declinâsti,* ἅπτεται *attingit* &c. *cùm tamen hìc* κλίνειν *significet in fugam vertere,* ἅπτεσθαι *accendi* &c. *Quarum rerum te, amice lector, admonendum non duxissem, nisi † Hervagius hos errores, & præter hos etiam alios in suâ editione retinuisset, imò etiam eos, qui operarum incuriâ & oscitantiâ inter excudendum irrepserant (neque enim eos Aldo doctiss. viro ascribere libet nec decet) quales sunt divinis pro diurnis, inspiratus pro insperatus* &c. *multique alii ejusdem generis, quos miror ita conniventer ab Hervagio fuisse transmissos.* &c. Billius (pag. 697.) dicit se *in epistolis* Nazianzeni *transferendis, quia exemplaribus manuscriptis destituebatur, ex Græco Frobenii § Basilio, cui* Nazianzeni *epistolæ innexæ sunt, multa correxisse, quæ in Hervagiano codice depravatè legebantur; in multis etiam locis, ubi ambos errore concordes offendit, ex seipso veram lectionem restituere conatum fuisse.*

(*a*) Privilegium concessum est Joanni Bene-nato Typographo, & Petro Lullerio Librario seu bibliopolæ: multa itaque exemplaria in titulo exhibent nomen Petri L'Huillier, cum ejusdem insigni, viz. olivâ, & hôc lemmate, *Oliva fructifera in domo Dei*, ex Psalm. 52. vers. 10. desumpto. Hic Petrus L'Huillier edidit anno 1563. (Verdier. pag. 275. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 16. at 1566. Croix du Maine. pag. 74.) in 8. *Un traicté d'Edmond Auger Jesuite de la corporelle presence de Jesus Christ au S. Sacrement de l'autel.* Et anno 1582. in 8. (sic Verdier. pag 793. & Draud. Biblioth. Exotic. pag. 45. Sed Caille. pag. 152. 1598. in 4.) *Le droict civil de Paris avec les annotations de Loys Charondas.* Ex uxore Mariâ de Roigny (filiâ forsan Joannis Roigny) habuit (Caille. pag. 151.

* Consule editionem Aldinam ann. 1504.

† Ille Nazianzenum anno 1550. tam Latinè quàm Græcè in fol. edidit. Vide Fabric. Biblioth. Græc. lib. 5. cap. 12. pag. 510.

§ Prodiit anno 1532.

Comicorum Græcorum Sententiæ, Græcè, Latinis versibus ab Henr. Stephano redditæ & annotationibus illustratæ: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*a*) 12. . . . . 1569.

Theod. Bezæ poëmatum editio (*b*) secunda, ab eo recognita; item ex Georg. Buchanano aliisque variis insignibus poëtis excerpta carmina, præsertímque epigrammata; aliquot etiam adjectis Henr. Stephani epigrammatibus Græcis & Latinis: *excudeb. Henr. Stephanus.* 8. . . . . 1569.

Artis Typographicæ Querimonia, autore Henr. Stephano; & Epitaphia Græca & Latina doctorum quorundam Typographorum ab eodem scripta (*d*) 4. . . . . 1569.

Ejusd. Epistola (*e*) de suæ Typographiæ statu; & Index Librorum (*f*) qui ex officinâ Henr. Ste-

151. & 211.) filium Petrum anno 1566. Cal. Sept. natum; qui Typographus & librarius regius cum Federico Morello & Petro Mettayer anno 1610. regias quasdam declarationes excudit. Vidi edictum Regium de pacificationis edictis anno 1599. in 8. impressum cum privilegio Typographis regiis, viz. Federico Morello, Jameto Mettayer, Petro L'Huillier & Mamerto Patisson, concesso. Sed redeo ad Cornelii Nepotis editionem; in quâ adornandâ Dion. Lambinus (in Epistol. ad Lector.) fatetur *magno sibi usui fuisse Polyænum, qui stratagemata in octo libros digessit, Græcum scriptorem, non quidem editum neque typis* * *impressum; sed ex Jo. Huralti Boëtallerii, supplicum libellorum in regiâ magistri, affinis sui, bibliothecâ depromptum, atque ad se commodatò missum. Habent* (addit Lambinus) *hi tres viri Lutetiæ bibliothecas omnium, quas in Galliâ vidi, instructissimas & refertissimas; Erricus Memmius, cujus libris nostro arbitratu usi sumus; Jo. Tillius episcopus Meldensis, de cujus librorum præclarâ supellectile dabitur aliquando dicendi locus; & Jo. Huraltus Boëtallerius: de cujus bibliothecâ hoc liquidò confirmare possum, eam optimorum librorum Græcorum multitudine & copiâ, ne bibliothecæ quidem regiæ, quæ est apud Fontem Bellæum, edere. Continet enim, præter Græcos, incredibilem Hebraïcorum, eorúmque optimè & emendatissimè scriptorum, & rarissimorum copiam: atque hâc parte cæteras fortasse omnes bibliothecas superârit. Quos omnes libros ille Venetiis, dum apud Venetos regis Christianiss. Caroli IX. nomine legatione fungebatur, magno labore & sumptu undique conquisitos & coëmptos coacervavit.*

(*a*) De hâc editione lege Histor. Stephanor. pag. 347.

(*b*) De hâc & aliâ tertiâ lege Ibid. pag. 343.

(*c*) Inter ea habentur Epitaphia in Adrian. Turnebum, & in Henrici Stephani matrem, sororem, & neptem: quæ edidi in Histor. Stephanor. pag. 109. 110. 113.

(*d*) Ibid. pag. 293. usque ad pag. 303.

(*e*) Ibid. pag. 304. usque ad pag. 343.

(*f*) Hunc indicem huic Annalium Typographicorum tomo tertio antea inserui.

* Polyæni Stratagematum libri octo, Græcè primùm prodierunt, curâ & cum notis If. Casauboni, adjectâ Latinâ Justi Vulteii versione; in 12. M. D. XXCIX. *apud Joan. Tornæsium Typ. reg. Lugdunensem.*

Stephani hactenus prodierunt : *excudeb. Henr. Stephanus.* 8. .... 1569.

Joach. Bellaii Xenia, ſeu illuſtrium quorundam nominum alluſiones ; & Elegia ad Janum Morellum Ebredunenſem : *apud Federicum Morellum.* (*a*) 4. Paris. 1569.

Sillacii Caſtæi tumulus, variis poëtarum inſcriptionibus inſignitus, Latinè & Gallicè ; *par Rob. Eſtienne.* 4. à Paris. 1569.

Sonnets ſur le tombeau du Sieur de la Chaſtre dict de Sillac gravé d'inſcriptions de Jean Paſſerat & autres poëtes : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) à Paris. 1569.

Tumbeau d'Eliſabeth de France royne d'Eſpagne, en pluſieurs langues : *par Rob. Eſtienne.* 4. à Paris. 1569.

Sourdine royale ; poëme de Guill. de la Taiſſoniere pour le ſecours de Charles IX. *impr. par Fed. Morel.* (*c*) 8. à Paris. 1569.

Idyllie du meme ſur la modeſte & vertueuſe amitié d'un gentilhomme non courtiſan envers ſa maitreſſe : *impr. par Fed. Morel.* (*d*) 8. à Paris. 1569.

Les premieres Oeuvres de Scevole de Sainte-Marthe qui contienent ſes imitations & traductions recueillies de divers poëtes Grecs & La-

tins ;

(*a*) Inter illas alluſiones una eſt in ipſum Federicum Morellum ; quam lege in Hiſtor. Typographor. Pariſienſ. pag. 89. & alia in Oporinum :

Janus Oporinus Typographus Baſilienſis.
Cur pater Autumnus dederit tibi, Oporine, nomen,
Accipe, quod verus pandit Apollo mihi.
Concipit alma parens genialis tempore brumæ
Semina, quæ Cœlum parturit atque Solum.
Mox parit, atque ſinum fervente æſtate reſolvit ;
Autumnus fœtus excipit ipſe novos.
Hujus tu officium præſtas ; namque excipis unus,
Quod generat Phœbus, parturit, atque parit.

(*b*) Verdier. pag. 737. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 156.
(*c*, *d*) Verdier. pag. 510. Croix. pag. 156. Draud. Bibl. Exot. pag. 160.

tins; en quatre livres : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 8. . . . à Paris. 1569.

Il libro chiamato Corbaccio, composto per Boccacci da Certaldo : *per Federigo Morello.* 8. in Parigi. 1569.

Grammatica Chaldæa & Syra, Immanuel. Tremellii; eadem quæ ad calcem Testam. Nov. Gr. & Syr. in fol. addita est : *excudeb. Henr. Stephanus.* 4. . . . . 1569.

Rudimenta prima Latinæ Grammaticæ; & modus examinandæ constructionis in Oratione, per Pellissonem : *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. Paris. 1569.

Traicté de la Grammaire Françoise : *par Rob. Estienne.* 8. . . . à Paris. 1569.

Gallicæ Grammatices libellus : *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. *Calendis Februariis.* . . Paris. 1569.

Traicté de la conformité du langage François avec le Grec; duquel l'auteur est Henri Estienne : *par Rob. Estienne.* (*a*) 8. . à Paris. 1569.

Nov. Testamenti Catholica expositio Ecclesiastica : *olivâ Henrici Stephani.* fol. .... 1570.

Jo. Chrysostomi de mansuetudine Oratio, Græcè, & Latinè seorsim. : *apud Joan. Benenatum.* 8. . . . Paris. 1570.

Gregorii Nysseni adversùs eos, qui castigationes ægre ferunt, Oratio, Græcè & Latinè : *apud Jo. Bene-natum.* 8. . . Paris. 1570.

ATHANASII Dialogi quinque de S. Trinitate; Basilii libri quatuor adversus Eunomium; ANASTASII & CYRILLI compendiaria orthodoxæ fidei explicatio; Græcè & Latinè, Th. Bezâ interprete; Phœbadi episcopi liber contra Arianos; Quæ Athanasii, Anastasii & Cyrilli sunt, nunc primùm eduntur : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. . ... 1570.

Joan.

(*a*) Hujus libri prima editio fuit ann. 1566.
(*b*) Lege Histor. Stephanor. pag 348.

Joannis Damaſceni Hymnus acroſtichus in Theogoniam, Syneſii Cyrenes epiſcopi Hymni decem; Gregorii Nazianzeni Odæ quatuor; Græcè & Latinè: *apud Jo. Bene-natum*. 8. Paris. 1570.

Petri Fabri, regii conſiliarii & libellorum ordinarii magiſtri, Semeſtrium liber primus: *apud Jo. Benenatum*. 4. 7. *Idus Junii*. Lutet. 1570.

Recueil des poinƈts principaux de la ſeconde remonſtrance faite en la cour à l'Ouverture du parlement de la S. Martin, M. D. LXIX. par Guy du Faur; Seigneur de Pibrac, advocat du roy: *par Rob. Eſtienne imprimeur du Roy*. 4. à Paris. 1570.

Herodoti Hiſtoriarum libri novem, ex vetuſtis exemplaribus recogniti; & libellus de vitâ Homeri; Cteſiæ quædam; Græcè: *excudeb. Henr. Stephanus*. (*a*) fol. .... 1570.

Diogenis Laertii libri decem; Pythag. philoſophorum fragmenta; Græcè & Latinè, cum annotat. Henr. Stephani; Anonymi cujuſdam diſſertationes; Lyſidis; Theanûs, Meliſſæ, Muiæ epiſtolæ; Græcè: *excud. Henr. Stephanus*. (*b*) 8. .... 1570.

Conciones ex Græcis Latiníſque hiſtoricis excerptæ: *excud. Henr. Stephanus*. (*c*) fol. .... 1570.

Demoſthenis opera, Græcè, cum Græcis Ulpiani Scholiis; Gulielmi Morelii diligentiâ; ex bibliothecâ regiâ; cum var. leƈtionibus & notis: *Joannes Bene-natus Kalendis Febr. abſolvebat*. (*d*) fol. Lutet. 1570.

Ejuſdem contra Androtionem Oratio, Græcè: *apud Jo. Bene-natum*. 4. Paris. 1570.

Iſocratis ad Demonicum Oratio admonitoria, Græcè & Latinè, Antonio Schoro interprete: *apud Jo. Bene-natum*. 4. Paris. 1570.

Ejuſ-

(*a*, *b*, *c*) Ibid. pag. 349. 350. 351.
(*d*) Vide Hiſtor. Typograph. Pariſienſ. pag. 100. 101.

Ejuſdem eadem, Græcè, cum Latinâ Rod. Agricolæ interpretatione; & ad Nicoclem, Græcè, & Latinè, interprete Hieron. Wolfio: *apud Jo. Bene-natum.* 4. Lutet. 1570.

Dion. Lambini literarum Græcar. jampridem doctoris regii, nuperrimè earundem interpretis à regiâ majeſtate facti, Oratio, a. d. VII. Id. Nov. habita, pridie quàm librum III. Ariſtotel. de republ. optimè adminiſtrandâ explicaret, quâ in Oratione regis erga ſe beneficium commemorat: *apud Jo. Bene-natum.* 4. Lutet. 1570.

Epigrammata Græca ſelecta ex Anthologiâ; interpretata ad verbum & carmine ab Henr. Stephano; quædam & ab aliis; cum ejuſd. H. Stephani annotationibus, ac centum & ſex unius diſtichi interpretationibus: *excud. Henr. Stephanus.* 8. .... 1570.

Lucretii libri ſex, cum Dion. Lambini commentariis: *apud Jo. Bene-natum.* (*a*) 4. Lutet. 1570.

Diſ-

(*a*) Lucretii tres editiones emiſit Lambinus; quarum prima cum ejus commentariis lucem aſpexit ann. 1564 in 4: *exemplaria Pariſiis & Lugduni habentur, in Gulielmi Rouillii & Philippi G. Rouillii Nep. ædibus, viâ Jacobæâ, ſub concordiâ.* Lambinus in epiſtolâ ad Lectorem dicit ſe *uſum eſſe in* Lucretio *reſtituendo Romæ quidem tribus libris manuſcriptis; uno Vaticano; altero, qui fuit Gabrielis Faërni; tertio, quem Scipio Tethius Neapolitanus commodatò dedit: Lutetiæ verò duobus; uno Memmiano; altero Bertiniano, qui ex cœnobio D. Bertini (in oppido D. Odomari non longè à Morinis) olim ad P. Gallandium ipſius rogatu Lutetiam miſſus eſt, deinde Adr. Turnebo à P. Gallandio ejus copia facta eſt. Atque* Lambinus *Bertinianum codicem non vidit, ſed librum Adr. Turnebi è formis plumbeis expreſſum, cum illo exemplari manuſcripto diligentiſſimè uſque ad librum ſextum duntaxat comparatum habuit. Ne vulgatos quidem libros aſpernatus eſt: quin omnes, quos potuit, undique corrogavit;* (1) *Pariſienſes;* (2) *Lugdunenſes, eóſque binos;* (3) *Venetos item binos, unos antiquiores, alteros recentiores;* (4) *Florentinos;* (5) *Vicetinos;* (6) *Baſilienſes.* Nullam hìc editionis Veronenſis, quæ prima eſt, anno 1486. in fol. *per Paulum Fridenperger*, mentionem fecit. Secundam Lucretii editionem Lambinus emiſit ann. 1565. in 12. *Pariſiis, in ædibus Rouillii, viâ Jacobæâ, ſub ſigno concordiæ. Vixdum* (ait in epiſtolâ ad lectorem) *Lucretii libros commentariis explicatos octodecim abhinc menſes*

ed=

(1) Ann. 1514. fol. apud Aſcenſ.
(2) 1536. & 1540. 8. apud S. Gryph.
(3) 1495. in 4. per Theod. de Ragazon. & 1500. in 4. apud Ald. & 1515. in 8. in ædib. Ald. & Andr.
(4) 1512. in 8. apud Ph. Giunt.
(5) Editionem Vicentinam nondum vidi.
(6) 1531. in 8. apud Henric. Petr.

Discours de Jean Vauquelin de la Fresnaye pour la monarquie de France contre la division, dedié à la Royne mere du roy : *impr. par Fed. Morel.* (*a*) 8. à Paris. 1570.

Ex-

edideram, cùm aliquot doctissimi viri observârunt, ut eosdem sinè commentariis minore mole & breviore formâ excudendos curarem &c. *Partim veterum librorum scripturas multò attentiùs, quàm antea, consideravi, ut siquid fortè me olim fugerat, nunc consequi possem, ut posteriores cogitationes prioribus sint sapientiores: partim doctiss. virorum conjecturas, vel auctoritate veterum codicum confirmatas, vel certè à scripturæ veteris vestigiis non admodum remotas, comprobavi* &c. Adjectus est rerum insigniorum index. Tertia demum hæc editio prodiit, cum commentariis; aucta Lucretii vitâ à Lambino descripta, & binis præterea indicibus, uno rerum, quæ in contextu, altero rerum, quæ in commentariis occurrunt. Lambinus in hâc terriâ editione gravissimè apud lectorem de Oberti Gifanii (qui Lucretium anno 1566. in 8. *Antverpiæ ex officinâ Chr. Plantini* ediderat) plagio conqueritur. De quo, qui plura scire voluerit, legat ipsam Lambini epistolam, & Thomas. de plag Literar. num 445. & Fabric. Biblioth. Lat. Lib. 1. cap. 4. Hìc, quoniam ad rem Typographicam pertinet, non possum prætermittere duas Rouillii epistolas, priorem primæ, posteriorem secundæ editioni præmissam. *Philippus Galterus Rovillius Typographus lectori S. D. —— Cùm ego animadverterem prudentissimum & diligentissimum virum Gulielmum Rovillium avunculum meum, apud quem fui à puero educatus, & quo magistro artem Typographicam didici, ex hâc arte & quæstum fecisse justissimum atque honestissimum, & laudem invenisse maximam; primùm Lutetiæ ejus jussu annos aliquot consumpsi in distractione & permutatione variorum & à variis officinis profectorum librorum; deinde existimavi mihi aliquando tandem alienorum vendendorum & cauponandi finem esse faciendum, atque officinam in hâc urbe instituendam aut certè conducendam: ex quâ officinâ libri meo nomine impressi in manus hominum pervenirent* &c. *Cupiens in aliquo nobili scriptore meæ industriæ specimen dare —— à D. Lambino per eam, quam habet erga avunculum meum Gulielmum Rovillium, benevolentiam petivi, ut ejus Lucretii imprimendi mihi negotium daret. —— Quâ in re quantam diligentiam adhibuerim, tu ipse legendo cognosces. Veruntamen non ero usque eò impudens, ut negare velim ab operis, & iis qui typos construunt, aliquot esse peccata aut certè errata commissa; quæ nemo est tam Lynceus, qui vitare possit. Nam & D. Lambinus ipse ea folia, quæ periculi faciendi gratiâ imprimuntur, quotidie ferè recognovit, erratáque operarum ad oras foliorum ascripsit, ut operarii, quemadmodum admoniti essent, ea corrigerent; & ego omni studio eadem folia relegi, ac cum exemplari manu D. Lambini scripto diligenter contuli, erratáque, quæ Lambinum fugerant (nam ferè fit, ut eos, qui quippiam scripserunt, operarum errata fallant, neque ita citò ab iis animadvertantur, ut ab aliis) non pauca deprehendi. Nihilominus tamen remanserunt in his exemplis paucula quædam errata, quæ vel me quoque fugerunt, vel cùm essent à me animadversa & calamo emendata, ab operariis tamen non sunt ex præscripto meo restituta.* &c. In secundâ editione *P. G. Rovillius lectori S. D. Edidimus tibi nuper majore formâ hunc antiquissimum poëtam D. Lambini commentariis illustratum. Hoc fecit, ut nunc ab eodem recognitum & perpurgatum hâc formâ edere curaremus, quæ non tantùm domi haberi, sed & foras facilè circumferri possit. Hanc nostram operam si tibi acceptam cognoverimus, in Latinis poëtis eâdem formâ excudendis parem diligentiam adhibebimus. —— Ac ne nos putes in præstandâ fide lentos & longos fore, primo quoque tempore Horatium ejusdem Lambini operâ emendatissimum eâdem formâ divulgabimus. Vale.*

(*a*) Verdier. pag. 759. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 76. At Croix du Maine. pag. 270. ann. 1569.

Exhortation de Loys le Roy aux François pour vivre en paix : *impr. par Fed. Morel.* (*a*) 8.	à Paris.	1570.
Project de Loys le Roy pour repreſenter en dix livres l'eſtat entier de France : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 8.	à Paris.	1570.
Les Monarchiques de Loys le Roy : *impr. par Fed. Morel.* (*c*) 8.	à Paris.	1570.
Epitaphe de Gilles Bourdin par Eſtienne Paſquier : *par Rob. Eſtienne.* (*d*) 4.	à Paris.	1570.
Hymne ſur l'avant-marriage du roy, par Scevole de Saincte Marthe : *de l'impr. de Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1570.
Elementa grammaticæ Græcæ, ex Th. Gazâ, N. Clenardo, Ren. Guillonio, Pet. Anteſignano, reliquíſque probatiſſimis grammaticis breviter decerpta, per Joannem Cannartum : *apud Joannem Bene-natum.* 4.	Paris.	1570.
Theodoriti epiſcopi Cyri, de providentiâ Orationes decem, Latinè, Rodolpho Gualthero Tigurino (*e*) interprete : *apud Joannem Bene-natum.* 8.	Paris.	1571.
Impp. Theodoſii, Valentiniani, Majorani, Anthemii NOVELLÆ CONSTITUTIONES XLII. nunc primùm in lucem editæ à Petro Pithoëo ex ſui patris (*f*) bibliothecâ : *ex officinâ Roberti Stephani, in vico Bellovaco, è regione*		

ſcho-

(*a, b, c*) Verdier. pag 808. & Croix du Maine pag 298.

(*d*) Verdier, pag. 301. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 156.

(*e*) Nuncupatoria ejus ad Joach. Vadianum Sangallenſis civitatis conſulem epiſtola, *Tiguri, VIII. Idus Februarii, M. D. XLVI.* data eſt.

(*f*) *Pet. Pithoëus Jacobo Cujacio I. C. S.* —— *Prodibunt hæ Novellæ multis nominibus obæratæ; patri, quòd è tenebris erutæ; fratribus, quòd aſſervatæ; tibi verò, quòd multis vulneribus ſanatæ tandem communi omnibus ſole fruentur. Mihi ſanè nihil adrogo* &c. *Vale. Lutet. Pariſior. Kal. Aug. M. D. LXXI.*

(*g, h*) Obſervandum eſt Robertum Stephanum Roberti, qui Genevæ anno 1559. deceſſit, filium, Typographum regium, duxiſſe Dionyſiam Barbé (filiam forſan Joannis Barbé, quem anno 1545. floruiſſe diſco ex la Caille. pag. 110.) & obiiſſe ante diem undecimum Septembris 1571. quo Dionyſia Barbé dicitur vidua : ideóque fuiſſe non eundem cum illo, ſed fortè patrem illius, cujus poſtea fiet mentio; quíque

ſcholæ Decretorum. (g) 4. . Lutet. 1571.

Paraphraſe du droict des dixmes eccleſiaſtiques & infeodees, par Francois Grimaudet advocat du roy au ſiege preſidial à Angers : *de l'imprimerie de Robert Eſtienne.* [*Par lettres patentes du Roy données à Blois*, 11. *Sept.* 1571. *il eſt permis à Deniſe Barbé veufve de feu Robert Eſtienne en ſon vivant imprimeur dudict Seigneur, d'imprimer ou de faire imprimer* —— *durant le terme de ſix ans prochains* &c.] (h) 8. . à Paris. 1571.

Traicté de Federic Morel, des 12. manieres d'abus, extrait de S. Cyprian &c. (i) *impr. par Fed. Morel.* 8. . . à Paris. 1571.

Platonis Crito, Græcè & Latinè : *apud Jo. Bene-natum.* 4. . . Lutet. 1571.

La meſnagerie de Xenophon ; les regles de marriage de Plutarque ; lettre de conſolation de Plutarque à ſa femme ; traduictes du Grec par Eſtienne de la Boetie ; Stephani Boëtiani poëmata : *par Fed. Morel.* 8. . à Paris. 1571.

Commentarii omnium à creato orbe hiſtoriarum ; Chriſtophoro Roffin in ſenatu Burdegal. præſide, auctore : *apud Jo. Bene-natum*, 4. Lutet. 1571.

Le tumbeau de Jean de Voyer, en pluſieurs langues : *apud Jo Bene-natum.* 4. Lutet. 1571.

Les premieres Oeuvres de Scevole de Sainte-Marthe &c. [eadem omnino editio, cum illâ

quam

que ante annum 1577. non (ut puto) Typographi regii titulum adeptus eſt. Aliquando (Vide Hiſtor Stephanor. pag. 515) putavi hunc Robertum Stephanum Dionyſiæ Barbé maritum fuiſſe filium aut Francisci Stephani primi, aut Caroli Stephani. Nunc autem mihi veriſimilius videtur, fuiſſe quatuor Robertos, rectâ conſanguinitatis lineâ; ſcilicet primum, qui (ut modò dixi) obiit anno 1559 ; ſecundum, filium primi, anno 1570 defunctum; tertium, filium ſecundi, qui ultra centuriæ hujus finem (ni fallor) haud vixit ; quartum denique, tertii filium, qui anno 1606 floruit, ſéque R. F. R. N. id eſt, Roberti filium, Roberti nepotem ſubſcribere ſolitus eſt. Multa tamen rurſum mihi occurrunt, quæ meam ſententiam labefactant, & in diverſum agunt (& afferuntur in Hiſtor. Stephanor. pag 541.) : adeò ut ingenuè fatear hâc in re omnia adhuc videri obſcura & incerta.

(i) Vide Hiſtor. Typographor. Pariſienſ. pag. 81.

quam memoravi anno 1569. nisi quòd anni numerus mutetur errore forsan Typographico, M. D LXXI. pro M. D. LXIX.] *de l'impr. de Fed. Morel.* 8, . . à Paris. 1571.

Edict du roy sur la reformation de l'imprimerie : *impr. par Fed. Morel.* 8. à Paris. 1571.

Opuscule d'Antoine Mizault des secrets de la lune : *impr. chez Fed. Morel.* (*a*) 8. à Paris. 1571.

Dictionarium Latino-Gallicum : *apud Sebastianum Honoratum* ; *venundatur apud Nicolaum Chesneau* ; & ad finem , *excudebat Franciscus Stephanus*. (*b*) fol. . . Paris. 1571.

Le livre de Tertullian de la couronne du soldat , traduit par Audebert Macere : *impr. par Vascosan.* (*c*) 8. . à Paris. 1572.

Dioclis Carystii ab Hippocrate famâ & ætate secundi epistola ad Antigonum de morborum præsagiis, Latinè ; & Arnaldi à Villanovâ consilium de salubri hortensium usu ; operâ Mizaldi : *apud Fed. Morellum* 8. . Paris. 1572.

Plutarchi opera omnia , Græcè , in sex , & Latinè in totidem voluminibus ; & Plutarchi Vitarum appendix continens vitas à Donato Acciaiolo , cæteras ab Æmilio Probo conscriptas ; cum duobus indicibus , & annotationibus : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*d*) 12. . ... 1572.

Les Morales de Plutarque traduictes par Jacques Amyot : *impr. par Vascosan.* fol. à Paris. 1572.

Henr. Stephani Thesaurus Græcæ Linguæ, cum Appendice & Indice : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*e*) fol. *Cal. Mart.* . ... 1572.

Dion.

(*a*) Verdier. pag. 74. Sed ann. 1570. Croix du Maine. pag. 18.

(*b*) Exemplaria quædam habent *M. D. LXX. apud Jacobum Dupuis.*

(*c*) Verdier. pag. 94. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 38. Sed Croix du Maine. pag. 25. 1563.

(*d*, *e*) Lege Histor. Stephanor. pag. 351. usque ad pag. 365. Ubi etiam de secundâ Thesauri editione, quæ annum nullum gerit.

Dion. Lambini de Utilitate Græcæ Linguæ & rectâ Græcorum Latinè interpretandorum ratione Oratio, habita M. D. LXXI. a. d. X. Calend. Novemb. pridie quàm Demosthenis Orationem τῆ Ἀριστοκράτους explicare inciperet: *apud Jo. Bene-natum.* 4. . Lutet. 1572.

Premier Livre des memoires des comtes hereditaires de Campagne & de Brie par P. Pithou: *de l'imprimerie de Rob. Estienne.* 4. à Paris. 1572.

Saul le furieux, Tragedie de Jean de la Taille; ensemble une remonstrance pour Charl. IX. à ses subjects: *impr. par Fed. Morel.* (*a*) 8. à Paris. 1572.

Vers Francois d'Estienne de la Boëtie: *chez Fed. Morel.* 8. . à Paris. 1572.

JURIS ORIENTALIS libri tres, Græcè & Latinè, ab Enimundo Bonefidio I. C. digesti, ac notis illustrati, & nunc primùm in lucem editi: *Excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. ...... 1573.

FRAGMENTA quædam Papiniani, Pauli, Ulpiani, Gaji, Modestini, aliorúmque veterum juris auctorum, ex integris ipsorum libris ante Justiniani imp. tempora collecta, & cum Moysis legibus collata; ejusd. imp Justiniani novellæ constitutiones tres; Juliani antecessoris C. P. dictatum de consiliariis; ejusd. Juliani collectio de contutoribus; omnia nunc primùm in lucem edita, ex bibliothecâ P. Pithoëi I. C. cujus etiam notæ adjectæ sunt: *ex officinâ* ROBERTI STEPHANI. 4. . Lutet. 1573.

Franc. Hotomani J. C. quæstionum illustrium liber: *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) 8. .... 1573.

Poësis philosophica: *excud. Henr. Stephanus.* (*d*) 8. . . .. 1573.

Vir-

(*a*) Verdier. pag. 756.
(*b*, *c*, *d*) Lege Histor. Stephanor. pag. 365. usque ad pag. 368.

Virtutum encomia : *excud. Henr. Stephanus.* (*a*) 8. . . .. 1573.

Homeri & Hesiodi CERTAMEN, nunc primùm luce donatum ; Matronis & aliorum parodiæ ex Homeri versibus consutæ ; Homericorum heroum epitaphia, cum duplici interpretatione Latinâ : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. .... 1573.

M. Terent. Varronis opera, quæ supersunt ; cum conjectaneis & notis Jos. Scaligeri, Adr. Turnebi, Ant. Augustini, & P. Victorii : *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) 8. . ... 1573.

Ciceronis Opera & fragmenta omnia, quæ extant, à Dion. Lambino ex codicibus MSS. emendata & aucta ; cum ejusd. annotationibus : *apud Jo. Bene-natum* ; vel *ex officinâ Jacobi Puteani*, in cujus nomine datum est privilegium, & cujus sumptibus excusa sunt. (*d*) 8. Lutet. 1573.

Suetonius emendatus ex vetusto codice Memmiano : *per Robertum Stephanum.* (*e*) 8. Paris. 1573.

Sophoc. Ajax Lorarius, Græc. & Lat. carmin per Jos. Scaligerum : *apud Jo. Bene-natum.* 4. Lutet. 1573.

Ornatissimi cujusdam (*f*) viri de rebus Gallicis [sive de Lanienâ S. Barthol. festo perpetratâ] ad Stanislaum Helvidium Elvidium epistola ; Latinè, in 8. Gallicè, in 4. *apud Fed. Morel.* Lutet. 1573.

Jacobi à Falckenburg, mil. Brennipolitani, Germani, jurisconsulti, elegiæ aliquot, de Poloniâ in Valesiadum laudem : *ex officinâ Fed. Morelli.* 8. . . Lutet. 1573.

Joan-

(*a*, *b*, *c*) Lege Histor. Stephanor. pag. 365. usque ad pag. 368.

(*d*) Orationum volumina tria, & Epistol. ad familiar. præferunt annum M. D. LXXII. Opera Rhetorica, Epistol. ad Attic & Philolophicorum volumina tria, M. D. LXXIII. In hôc opere adornando Lambinus mihi videtur sex annos posuisse ; nam ejus epistolæ ad Erricum Memmium & ad lectorem præfixæ anno M. D. LXVI. datæ sunt : in quibus epistolis & prolegomenis totam sui instituti rationem exponit ; & quorum auctorum librorúmve subsidiis usus est, enumerat.

(*e*) Bibliothec. Heinsian. part. I. pag. 336.

(*f*) Guy du Faur, sieur de Pibrac, en est l'auteur. *Vide Long. Bibliotheq. Histor. de France. num.* 7835.

Joannis Sarii Zamoſcii Belſenſis, in Galliam legati, epiſtola, quâ Henricum Valeſium Poloniæ regem renunciat: *apud Fed. Morel.* (*a*) 4. Paris. 1573.

Magnificentiſſimi ſpectaculi à reginâ in hortis ſuburbanis editi in Henrici regis Poloniæ nuper renunciati gratulationem deſcriptio, Joan. Aurato authore: *apud Fed. Morel.* 4. Paris. 1573.

Claudii Lothareni ducis funebris oratio: *apud Fed. Morel.* (*b*) 8. . Lutet. 1573.

La famine, ou les Gabeonites, Tragedie ſuivant celle de Saul, & pluſieurs autres Oeuvres Poëtiques de Jehan de la Taille de Bondaroy du pays de Beauce; & deux tragedies, Daire & Alexandre, de feu Jaques de la Taille ſon frere, avec la maniere de faire vers en Francois, comme en Grec & en Latin: *de l'impr. de Fed. Morel.* 8. . . à Paris. 1573.

Hippolyte, tragedie de Garnier: *de l'imprim. de Rob. Eſtienne.* 8. . à Paris. 1573.

Tragedie de Jephthe, traduite du Latin de Georg. Buchanan par Flor. Chreſtien: *impr. par Rob. Eſtienne.* (*c*) 8. . à Paris. 1573.

De abuſu Græcæ Linguæ: *excud. Henr. Stephanus.* (*d*) 8. . . .. 1573.

Henr. Stephani Gloſſaria duo; & de Atticæ dialecti idiomatis commentarius: *excud. Henr. Stephanus.* (*e*) fol. . ... 1573.

Jan. Parrhaſ. de quæſit. per epiſtol. & Campan. quæſt. Virgiliana: *excud. Henr. Stephanus.* (*f*) 8. . . .. 1573.

La

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 386. & Long. Bibliotheq. Hiſtoriq. de Franc. num. 7885.

(*b*) Bibliotheq. des autheurs de l'Hiſtoire de France par And. du Cheſne [à Paris, chez Seb. Cramoiſy, 1627. in 8.] pag. 239.

(*c*) Verdier. pag. 342. Draud. Biblioth. Exotic. pag. 147.

(*d*) Eadem eſt prorſus, ac illa, cujus mentionem dedi ann. 1563. niſi quòd titulus anni figuras variet.

(*e*) De his, & de poſteriore Theſauri Græci editione, lege Hiſtor. Stephanor. pag. 354. uſque ad pag. 361.

(*f*) Almeloveen. pag. 54.

La vie de nostre Seigneur Jesus Christ selon les quatre Evangelistes, en vers Francois heroïques, par Michel Foucque prestre & vicaire perpetuel de S. Martin à Tours : *chez Jehan Bienné*. 8. . .	à Paris.	1574.
Boutrenius pro Romanâ ecclesiâ : *apud Fed. Morel.* (*a*) 8. . .	Paris.	1574.
Paraphrase du droict des dixmes ecclesiastiques & infeodees, reveue & corrigée pour la seconde impression, par Francois Grimaudet : *de l'impr. de Rob. Estienne*. 8. .	à Paris.	1574.
Ant. Mizaldi Alexikepus : *apud Fed. Morel.* (*b*) 8. . .	Paris.	1574.
Ejusd. opusculum de Senâ : *apud Fed. Morel.* (*c*) 8. . .	Paris.	1574.
Aristotelis Politicorum libri octo, Græcè [Ad finem, *M. D. LVI. excudebat Guil. Morelius*] : *apud Jo. Bene-natum*. 4. .	Paris.	1574.
Les Morales de Plutarque, en 6. volumes, reveues & corrigées en ceste seconde edition par le translateur Jacques Amyot E. d'Auxerre : *par Vascosan*. 8. . .	à Paris.	1574.
Apollon. Argonautic. Græc. cum Græc. schol. & Henr. Stephani annotat. *excudeb. Henricus Stephanus.* (*d*) 4. . .	....	1574.
Callimach. Hymn. Græcè, cum schol. Græc. & Latinâ N. Gulonii interpretatione : *apud Jo. Bene-natum*. 4. .	Paris.	1574.
Budæi epistolæ Græcæ, per Ant. Pichonium Chartensem Latinæ factæ : *apud Jo Bene-natum*. 4.	Paris.	1574.

L'Oraison de Jean de Zamoscie au roy eleu de Pologne, Henry, duc d'Anjou ; traduite de Latin en Francois par Loys Regius : *par Michel*

de

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 383.
(*b*, *c*) Bibliothec. Cordesian. pag. 423.
(*d*) Histor. Stephanor. pag. 369.

de Vascosan ; & par Federic Morel. 4. à Paris. 1574.

Stanislai Carncovii Episcopi Vladislaviensis ad Henricum Valesium Poloniarum regem des. panegyricus : *apud Michaëlem Vascosanum ; & ex officinâ Federici Morelli.* 4. Paris. 1574.

Caroli IX. Gall. reg. tumulus, Jo. Aurato & aliis doctissimis viris auctoribus : *ex offic. Fed. Morelli.* 4. Paris. 1574.

Mureti oratio habita Romæ in funere Caroli IX : *ex offic. Fed. Morelli.* 4. Paris. 1574.

Le Tombeau du feu roy Charles IX. par Pierre de Ronsard aumosnier ordinaire de sa majesté, & autres poetes de ce temps : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 4. à Paris. ......

Complainte sur le trespas du feu roy Charles IX. par Jan Antoine de Baïf, secretaire de la chambre du roy : *de l'impr. de Fed. Morel.* 4. à Paris. 1574.

Henrici III. Gall. & Polon. reg. ad Poloniæ & Lythuaniæ ordines epistola : *apud Fed. Morellum.* 4. Paris. 1574.

In Henrici III. reg. Gall & Pol. reditum versus in fronte domûs publicæ Lutetiæ urbis ascripti die XIIII. Sept. anno M. D. LXXIIII. Urbis iterum præfecto Jo. Charonæo ; ædilibus Jo. Jaio, Jacob. Perdrierio, Cl. Daubræo, Guil. Perfecto : *ex officinâ Fed. Morelli.* 4. Paris. 1574.

Les Oeuvres Francoises de Joach. du Bellay, reveues & de nouveau augmentées : *de l'impr. de Fed. Morel.* 8. à Paris. 1574.

Le premier volume des Oeuvres & Meslanges poëtiques d'Estienne Jodelle sieur du Lymodin : *chez Nicolas Chesneau* [cui privilegium concessum est] *rue S. Jacques à l'enseigne du chesne verd ; & Mamert Patisson, rue S. John de Beauvais, devant les escholes de decret.* 4. *Le 6. jour de Nov.* à Paris. 1574.

Cornelie, tragedie de Garnier : *chez Rob. Estienne.* (*a*) 8. . . à Paris. 1574.

Francofordiense emporium : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. . . .. 1574.

Joan. Sulpitii Verulani de moribus in mensâ servandis libellus, cum Gallico-Latinâ Gulielmi (*c*) Durandi elucidatione : *ex officinâ Roberti Stephani Typographi* (*d*) *regii.* 8. . Paris. 1574.

Jul. Cæs. Scaligeri poëmata in duas partes divisa; Sophoc. Ajax stylo tragico translatus à Jos. Scaligero, cum quibusdam ejusdem epigrammatibus. (*e*) 8. . . .. 1574.

D. Gregorii Nazianz. OPUSCULA quædam, Græcè, nunc primùm in lucem edita, cum Latinâ metricâ versione; aliáque item versibus reddita, magnâque ex parte Cyri Dadybrensis episcopi commentariis illustrata; editore & interprete Jacobo Billio; ex Reginæ matris, Cardinal. Sirleti, & Sambuci codicibus : *apud Jo. Bene-natum.* 8. . Paris. 1575.

Psalmorum Davidis aliquot metaphrasis Græca Jo. Serrani, cum Latinâ Georg. Buchanani

pa-

(*a*) In Almeloveen. pag. 64. & Bibliothec. Thuan. part. 2 pag. 312. tres simul junguntur, quasi simul hôc anno editæ. *Robert Garnier, tragedies; Porcie, Hippolyte, Cornelie.* 8. *Rob. Estienne.* 1574.

(*b*) Lege Histor. Stephanor. pag. 386.

(*c*) *Guil. Durandus ludimagister Lugdunensis Stephano Doleto Salutem —— Quæ meis privatim dictavi, ea aliis non invidens, in lucem exire permisi —— tuis typis —— qui cùm supra cæteros eximiam quandam pulchritudinem habent, tum eâ apud doctos commendatione sunt, ut vel levissimis nugis gravitatem afferre certè possint. Quid enim à Doleto probatur, nisi probabile? Quid recipitur, quid editur, nisi editione dignum? Tibi igitur commissa nostra hæc juvenilis exercitatio foras datur. Quam si imperitum obtrectatorum vulgus vel parvi faciet, vel maledictis perstringet, unus mihi es, cujus exemplo in contemnendâ istiusmodi nebulonum garrulitate utar.* &c. *Vale. Lugduni, Cal. Quintil.* 1542. Id omittere nolui, ut lector sciat hunc libellum fuisse (quod equidem conjicio, licèt nondum viderim) â Doleto excusum; tum etiam ut nihil supprimerem, quod ad Doleti notitiam pertinet.

(*d*) Hôc anno is Robertus Roberto anno circiter 1570. (ut antea observavi) defuncto in regii Typographi munere successit.

(*e*) Huic editioni præfigitur nomen neque Typographi, nec loci. Adeò elegans est, ut non dubitem Stephanicis adnumerare. Insigne est arbor, cum duobus viris, hinc uno plantante, altero illinc rigante; & Hebræo desuper Dei nomine יהוה

paraphrasi, & precationibus ejusd. Serrani Græco-Latinis ad singulorum Psalmorum argumentum accommodatis: *excudeb. Henr. Stephanus.* 12. .... 1575.

Psalmorum paraphrasis poëtica, authore Georg. Buchanano; & ejusd. Tragœdia, Jephthes: *ex officinâ Rob. Stephani.* 12. Lutet. 1575.

Octo Cantica sacra è sacris Bibliis Latino carmine expressa à Jo. Matthæo Toscano, cum Jo. Aurati argumentis; & ejusd. Toscani hymni & poëmata: *ex offic. Fed. Morelli.* 8. Paris. 1575.

Rudimenta fidei Christianæ, sive Catechismus, cum Catechismo alio magìs compendiario nunc adjuncto, & precum ecclesiasticarum formulâ; Græcè & Latinè: [sinè nomine Typographi, quem tamen tum ex insigni, tum ex charactere satìs constat fuisse *Henricum Stephanum*]. 12. .... 1575.

Scæv. Sammarthani consiliarii regis & ærarii apud Pictones antigraphei, poëtica paraphrasis in Sacra Cantica; libri duo sylvarum, unus epigrammatum, unus carminum diversi generis: *ex officinâ Fed. Morelli.* 8. Lutet. 1575.

Petri Fabri Semestrium liber secundus: *apud Jo. Bene-natum* 4. Paris. 1575.

Hippocratis Prognosticων Latina Ecphrasis ex mente Galeni, auctore P. Blondello Calexio Juliodunensi medico regio & Hippocrat. jurisjur. Ecphras. Latin. per eundem: *excudebat Mamertus* (a) *Patissonus in ædibus Roberti Stephani, in vico Bellovaco è regione scholæ decretorum.* 4. Lutet. 1575.

Hor-

(a) Hic [vide Histor. Stephanor pag. 520.] anno 1575. circiter potuit ducere Dionysiam Barbé Roberti Stephani viduam: cui opinioni videtur favere accuratissimus editor operum Georg. Buchanani nuper Edimburgi castigatissimé excusorum: unde huc transcribam epistolam sequentem, quam vir doctissimus anno 1575. aut 1576. scriptam fuisse putat.

Viro clarissimo Georg. Buchanano Petrus Daniel S. P. D. Rogaverunt me plerique viri docti & tui studiosissimi, ut te ad editionem Jambων, Epigrammatων, & Lyricων tuorum, quos jam ferè per decennium expectamus, per literas adhortarer. Facio hoc certè non invitus, & te per sacras musarum τελετὰς *obsecro, ut rem adeò desideratam pro communi omnium studiosorum utilitate* a...

Hortorum secreta, cultus, & auxilia, rerum variarum accessione nunc primùm aucta & illustrata ; autore Ant. Mizaldo : *apud Fed. Morellum.* 8. . . Lutet. 1575.

Artificiosa methodus comparandorum fructuum hortensium, Olerum, Radicum, Uvarum, Vinorum, Carnium & Jusculorum, quæ corpus clementer purgent : *ex officin. Fed. Morelli.* 8. . . Lutet. 1575.

Les Oeuvres Morales de Plutarque, reveuës & corrigées en ceste troisieme edition en plusieurs passages par le translateur : *impr. par Michel de Vascosan & Federic Morel imprimeurs du roy.* (*a*) fol. . . à Paris. 1575.

Arriani de expeditione Alexandri Historiarum

Li-

amicis non deneges: & cùm per otium licebit, sparsa, ut cœpisti, carmina tua recolligas. In eorum editione habebis diligentem typographum Mamertum Patissonum nostratem, Stephani viduæ maritum, & ad vota tua, supra quàm dici possit, facilem & propensum. Desiderantur quoque libri tui De Sphærâ mundi, & siqua alia novissimè exarata habes, quæ si ad me miseris, eodem modo & promissi utriusque fidem exsolves, & ab interitu scripta tua vindicabis. Sic fiet, ut qui tua sibi *tribuunt, erubescant; & rideantur, qui sub tuo nomine* aliena *vel sua evulgant, ut nuper versus de Amiralio facili* negotio *judicavimus. Bene vale, V. C. Salutant te omnes docti* & pii, *præcipuè Scaliger, Hatteus & Christianus Cujacius est in urbe, & scholam juris civilis brevi aperturum rumor est. In Psalterio siqua mutaveris, quæso mitte.* Georg. Buchananus in * epistolâ, Edinburgi, 24. Julii, 1566. datâ Petro Danieli sic scripserat: *Mittam, ut spero, brevì Jambôn librum unum, Epigrammatum unum, Lyricôn unum, & siqua alia hujus erunt generis. —— De sphærâ mundi nondum vacavit absolvere secundum librum, ideóque primum nondum descripsi: ut quodque erit absolutum, ad te mittam.* Ex his Jambis, Epigrammatibus, & Lyricis nonnulla excusa lego, in Th. Bezæ poëmatum editione secundâ, apud Henr. Stephan. 1569. 8. Id mihi scrupulum injicit, & dat dubitandi locum, an Petri Danielis epistola suprà memorata, quæ Jambos, Epigrammata & Lyrica adhuc exspectari innuit, scripta fuerit ann. 1575. an non probabiliùs non diu ante Stephanicam illorum editionem ann. 1569. Quod si verum esset, oportet Mamertum Patissonum Stephani viduam duxisse non anno circiter (ut putaveram) 1575. sed potiùs toto saltem ante eum annum sexennio. At, donec certius proferatur indicium, mihi est adhuc dubitandum. Dubitationem omnem exemisset Danielis epistola, si tempus, quo data est, fuisset subscriptum. Nihil ferè ad historiæ cognitionem magìs confert quàm epistolarum lectio : verùm, cùm Geographia & Chronologia præcipuam Historiæ addunt lucem, & absque illis hæc sit prorsus vaga ac incerta, is, qui ex epistolarum usu speratur, fructus maximè minuitur, nisi scribendi & tempus & locus iis unà adjiciantur.

(*a*) Lege Histor. Typograph. aliq. Parisiens. pag 110.

* [illegible] præfigitur editioni ejus eleg. Sylv. [illegible] 1579. in 12. apud Mam. Patisson. Ac etiam alteri eorundem operum editioni 1567. in 12. [illegible] Steph.

Libri VIII. Græcè cum Latinâ Bonavent. Vulcanii Brug. novâ interpretatione; ab eodem quamplurimis locis ope veteris exemplaris restitutis; ex Plutarcho, Alexandri vita, & libri duo de Alexandri fortunâ vel virtute, Græcè & Latinè: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*a*) fol. .... 1575.

Ad Franc. Hotomani Franco-galliam Antonii Matharelli responsio: *ex officinâ Fed. Morelli.* 8. Lutet. 1575.

De l'excellence du gouvernement royal, avec exhortation aux François de perseverer en iceluy, par Loys le Roy: *par Fed. Morelli.* 4. à Paris. 1575.

Ludov. Regii Prolegomena Politica inter quæ prima est oratio habita in enarratione Politicorum Aristotelis: *ex officinâ Fed. Morelli.* 4. Lutet. 1575.

Ejusd. Orationes duæ, prima de motu Franciæ, altera de jungendâ sapienter sentiendi scientiâ cum ornatè dicendi facultate; *ex offic. Fed. Morel.* 4. . . Lutet. 1575.

Du bien advenant aux princes de leur amitié mutuelle, par le grand Cyrus à Cambyses & Taoxares ses fils, traduict du Grec de Xenophon, par Loys le Roy: *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 8. . . à Paris. 1575.

Traduction des trois Olynthiaques & quatre premieres Philippiques de Demosthene, par

Loys

(*a*) Hanc editionem Thomæ Redingero Silesio inscripsit Bon. Vulcanius; in cujus epistolam dedicatoriam multa additamenta, de suo penu inseruit Henricus Stephanus: quæ ex reverendi doctissimique viri Gulielmi Stratford S. T. P. & Ædis Christi apud Oxonienses canonici dignissimi, mihique multis nominibus ac longâ ejusdem scholæ, ejusdem collegii consuetudine conjunctissimi codice (in quo eadem adnotaverat propriâ manu Bon. Vulcanius) transcripta indigitare lectori visum est.

Præfationis pag. 1. *lin.* 36. (Ita enim ait, ἐχρῆν ——

Pag. 2. *lin.* 36. (quorum innumeros errores cum in præclaro illo suo Linguæ Græcæ Thesauro detexisse comperissem)

Pag. 4 *lin.* 24. vel (ut Henricus Stephanus interpretandum censet) *Persico more regem in equum tollebant.*

Pag. 6. *lin.* 26. (Constantinopoli ad eum unà cum quibusdam Aristotelis aliorumque Græcorum scriptorum libris missum)

Pag. 6. *lin.* 32 Neque id religiosa Henr. Stephani diligentia permissura fuerit.

(*b*) Verdier. pag. 808.

Loys le Roy : *impr. par Fed. Morel.* 4. — à Paris. — 1575.

Oratorum veterum [Æschinis, Lysiæ, Andocidis, Isæi, Dinarchi, Antiphontis, Lycurgi, Lesbonactis, Herodis, Demadis, Antisthenis, Alcidamantis, Gorgiæ] Orationes, Græcè; cum Latinâ interpretatione quarundam, viz. Æschin. in Timarch. & de fals legat. per Hier. Wolfium; ejusd. in Ctesiph. & Demosth. pro Ctesiph. per Dion. Lambinum; Lys. de cæd. Eratosth. per Henr. Stephanum; ejusd. in Eratosth. & in Alcibiad. per Claud. Groulartum : *excud. Henr. Stephanus.* (*a*) fol. — .... — 1575.

Parodiæ Morales Henr. Stephani : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. — Genev. — 1575.

Les quatre livres de la venerie d'Oppian, traduits en vers François par Florent Chrestien : *de l'imprimerie de Robert Estienne, par Mamert Patisson.* 4. — à Paris. — 1575.

Les premieres Oeuvres de Philippes des Portes : *de l'imprimerie de Rob. Estienne.* 4. — à Paris. — 1575.

Les Oeuvres Poëtiques d'Amadis Jamyn : *de l'imprimerie de Rob. Estienne par Mamert Patisson.* 4. — à Paris. — 1575.

Rencontre merveilleuse sur les noms tournez du roy & de la royne; Adonis ou le trespas de Charles IX. qui est une eglogue de chasse; les daulphins ou le retour du roy; eglogue marine avec le chant des Sereines, qui est un epithalame sur le mariage de Henri III. par Claude Benet : *impr. chez Fed. Morel.* (*c*) — à Paris. — 1575.

Epistre de Jean Antoine de Baif au roy pour l'instruction d'un bon roy : *imprim. par Fed. Morel.* (*d*) — à Paris. — 1575.

Pre-

(*a*) De hâc editione lege Histor. Stephanor. pag. 392. In Catalogi Almeloveeniani paginâ 45. recensentur *Antisthenis Orationes Ajacis & Ulyssis Gr. fol.* 1577. quasi fuissent seorsim excusæ; sed in illâ reliquorum Oratorum editione continentur.

(*b*) Vide Histor. Stephanor. pag. 390. 391.

(*c*) Croix du Maine. pag. 53.

(*d*) Ibid. pag. 199.

Premiere salutation du méme au roy sur son advenement à la couronne : *impr. par Fed. Morel.* (*a*) . . . . . . à Paris. 1575.

Seconde salutation de J. Ant. de Baif; au roy Henri III. entrant en son royaume : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 4. . . . à Paris. 1575.

Advertissement de Pierre Charpentier touchant le port des armes, traduit de son Latin : *impr. par Fed. Morel, & par Seb. Nyvelle.* (*c*) 8. à Paris. 1575.

L'atiffet des damoiselles, ou l'institution d'une fille de grand maison; avec un Epithalame sur le mariage de Loys de Corgenon avec Catherine de Bruges; par Guillaume de la Taissoniere : *impr. par Fed. Morel.* (*d*) à Paris. 1575.

Continuation des quatrains de Guy du Faur Sieur de Pybrac, avec un sonnet du méme : *impr. par Fed. Morel.* (*e*) 4. . . à Paris. 1575.

R. Betolaudi Lemovicis Hodœporicum, & alia carmina : *apud Fed. Morellum.* (*f*) 8. . Paris. 1575.

Nov. Testament. Græcè : excud. Henric. Stephanus. (*g*) 12 . ... 1576.

D. Jo. Chrysostomi concio de non contemnendâ Dei ecclesiâ & mysteriis, Græcè : *apud Joan. Bene-natum.* 8. . Paris. 1576.

Psalmi Davidis ex Hebraïcâ veritate Latinis versibus à Jo. Matthæo Toscano expressi, quibus argumenta singulis distichis operâ Jo. Aurati comprehensa præfiguntur : *ex officinâ Fed. Morelli.* (*h*) 8. . Paris. 1576.

M.

(*a*) Ibid pag. 199.
(*b*) Verdier. pag. 640.
(*c*) Ibid. pag 1000. Et Croix du Maine. pag. 390. *Je ne sçay si la Traduction est faite par luy.*
(*d*) Verdier. pag. 510. & Croix du Maine. pag. 156.
(*e*) Verdier. pag. 510.
(*f*) Bibliothec. Tellerian pag. 398
(*g*) Vide Histor. Stephanor. pag 393.
(*h*) *F. Morellus Typ. Reg lectori S. Multi antea insigni doctrinâ viri Psalmorum libros Latinis versibus expresserunt; ex horum numero sunt Eobanus Hessus, Adamus Siberus, Georgius Buchananus, & is qui omnium novissimus huic operi manum admovit,*

M. Anton. Mureti hymnorum ſacrorum liber; & ejuſdem alia quædam poëmata : *apud Mamertum Patiſſonium, in officinâ Rob. Stephani.* 12. Lutet. 1576.

Fr. Hotomani quæſtionum illuſtrium liber, ſecundâ editione ab authore locupletatus; ejuſd. diſputatio contra C. Raynutius, ext. de teſtam. & Jac. Cujacii commentarius cum Fr. Hotomani renovatâ diſputatione in L. Frater à fratre; & ejuſd. Hotomani appendix adversùs novam ejuſdem legis interpretationem à Leſcurio promulgatam in ſuo Africano, qui & ipſe huic appendici additus eſt : *excudeb. Henr. Stephanus.* 8. .... 1576.

Traicté des tailles, par Jean Combes advocat du roy au ſiege preſidial & ſeneſchaucée d'Auvergne à Rion : *impr. par Fed. Morel.* (*a*) 8. à Paris. 1576.

Les Politiques d'Ariſtote, avec expoſitions priſes des meilleurs autheurs, ſpecialement d'Ariſtote meſme & de Platon, par Loys le Roy : *par Michel de Vaſcoſan.* fol. . à Paris. 1576.

Leçons de Perſpective poſitive, par Jacques Androuet du Cerceau architecte : *par Mamert Patiſſon.* fol. . . à Paris. 1576.

Le traicté de Ciceron de la meilleure forme d'Orateurs ; le ſixiéme livre des commentaires de Cæſar ; & la Germanie de Corn. Tacitus ;

le

vit, Benedictus Aria. —— *Nihilo tamen minùs licere arbitror, adhuc eandem materiam verſibus complecti.* —— *Piget eorum, qui* —— *Cererem, & Bacchum, & Fortunam, & Sortem, & Fatum, aliáque impiis tantùm gentibus nota nomina ſacris poëmatis impudentiſſimè inſerunt.* —— *Contrario laborant vitio, qui, quamvìs Hebraïcè doctiſſimi ipſam Hebræam ſententiam abſolutè convertant, naturâ tamen à poëticis abhorrentes, multa durè, inconcinnè, parum poëticè proferunt.* —— *Quæ cùm ita ſint, profectò ſemper hic ampliſſimus ſcribendi campus ſtudioſis omnibus patebit, donec aliquis extiterit, qui & poëta ſit non vulgaris, & cum Hebraïcæ Linguæ ſcientiâ conjunctam habeat religioſam ipſius obſervationem. Quæ duo poëta, quem nunc vobis legendum proponimus, aſſecutum eſſe, ut nimis fuerit temerarium aſſeverare, ita illud affirmare non verear, illum huc omnem ſuum conatum contuliſſe* &c. Et ad finem, *Federicus Morellus Federici F. Lectori S.* —— *Cùm hoc opus tot carminum generibus conflatum viderem, quot haud ſcio an ullus antea poëta in lucem emiſerit,* — *ea carminum genera, quibus* [viz. quadraginta tribus] *hic noſter poëta uſus eſt, brevi compendio enodavi* &c.

(*a*) Verdier. pag. 681. Sed Croix du Maine. pag. 217. 1575.

le tout mis en François par le sieur de Vigenere, comme pour un essay de representer en nostre langue la diversité des styles Latins : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 4. à Paris. 1576.

Adr. Turnebi commentarii in Ciceronis Orationes tres de lege Agrariâ unà cum ipso Ciceronis textu : *apud Joan. Bene-natum.* (*a*) 4. .... 1576.

Deux Oraisons de Loys le Roy prononcées avant la lecture de Demosthene au mois de Febvrier 1576. L'une, des langues doctes & vulgaires & de l'usage de l'eloquence ; l'autre, de l'estat de l'ancienne Grece depuis son commencement jusques à ce qu'elle fut asservie par les Macedoniens : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 4. à Paris. 1576.

Oraison pour Henry III. roy de Fr. & de Pol. prononcée en Latin devant le Pape par M. Ant. Muret, & par luy mesme mise en Francois : *impr par Fed. Morel.* (*c*) 4. à Paris. 1576.

Piu consigli & auvertimenti di M. Fr. Guicciardini gentilhuomo Fior. in materia di republica & di privata ; nuovamente mandati in luce & dedicati a la regina madre del re ; col annotationi di Jacobi Corbinelli : *Stampata da Federigo Morello regio stampatore.* 4. in Parigi. 1576.

Pauli Æmilii de rebus gestis Francorum libri decem : *ex officinâ Vascosani.* (*d*) fol. Paris. 1576.

Eglogue d'Estienne Valencier sur les miseres de la France, presentée au roy & à la royne, avec une Ode de la paix : *impr. par Fed. Morel.* (*e*) 4. à Paris. 1576.

Les amours & nouveaux eschanges des pierres precieuses, vertus & proprietez d'icelles ; discours en vers de la Vanité pris de l'Ecclesiaste ; eclogues sacrées prises du Cantique des Cantiques ; par Remy Belleau : *par Mamert Patisson,* au

(*a*) Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 63.

(*b*) Verdier. pag. 809. & Croix du Maine. pag 299.

(*c*) Verdier. pag 840.

(*d*) Bibliotheq. des Histor. de Franc. par And. du Chesne. pag. 70.

(*e*) Verdier. pag. 324 & Croix du Maine. pag. 81.

au logis de Rob. Estienne. fol. vel 4. largo. à Paris. 1576.

Histoire Tragique & miraculeuse d'un vol & assassinat commis au païs de Berri en la personne de M. Martial Deschamps Lymosin, medecin de l'université de Paris & ordinaire de la maison & ville de Bourdeaux, escripte & presentée par lui mesme au tres Chrest. roi de Fr. & Pol. Henri troisiéme du nom, avec l'arrest de la cour de Paris sur ce intervenu; Plus, contemplation Chrestienne & philosophique contre ceux qui nient la providence de Dieu : *chez Jehan Bienné.* (*a*) 8. . . a Paris. 1576.

Martialis Campani medici Burdegalensis è latronum manibus divinitus liberati Monodia tragica; item parænesis ad Henricum III. de juris administratione in meliorem statum restituendâ : *apud Jo. Bene-natum.* 8. . Paris. 1576.

M. Verrii Flacci quæ extant, & Sext. Pompei Festi de verborum significatione libri XX. cum Jos. Scaligeri in eosdem libros castigationibus recognitis & auctis : *apud Mamertum Patissonium, in officinâ Rob. Stephani.* 8. Paris. 1576.

De Latinitate falsò suspectâ expostulatio Henr. Stephani; ejusdem de Plauti Latinitate dissertatio, & ad lectionem illius progymnasma : *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 8. . ... 1576.

Biblia Sacra cum not. Vatabl. & Pagnin. *apud Rob. Stephanum.* (*c*) fol. . Paris. 1577.

Recueil des plus notables Sentences de la Bible, traduites par quatrains en maniere de proverbes; la constance de Matathias, Eleazar, des sept freres & leur mere; le triomphe de la verité, pris du troisiéme livre d'Esdras; par F Anselme du Chastel Celestin : *par Mamert Patisson* au

(*a*) *Cette histoire a esté depuis imprimée & falsifiée, car les noms des personnes & le pays & les dattes ont esté changez, dequoy j'advertis les lecteurs en passant.* Croix du Maine. pag. 312.

(*b*) Lege Histor. Stephanor. pag. 394.

(*c*) Caille. pag 144. At nullam hujus editionis mentionem alibi adhuc reperi.

au logis de Rob. Estienne. 4. .	à Paris.	1577.
Galen. Quòd optimus medicus idem sit & philosophus ; ac de optimo docendi genere ; Græcè : *ex officinâ Fed. Morelli.* 4. .	Lutet.	1577.
Theophrast. de Lapidibus, Græcè : *ex off. Fed. Morelli.* 4. . .	Lutet.	1577.
Plutarch. de liberorum institutione, Græcè & Latinè : *apud Joan. Bene-natum.* 4.	Paris.	1577.
Ant. Mizaldi harmonia superioris naturæ mundi & inferioris : *apud Fed. Morel.* (*a*) 8.	Paris.	1577.
Ejusd. paradoxa rerum cœli : *apud Fed. Morel.* (*b*) 8. . .	Paris.	1577.
Joan. Deniseti de animi naturâ, ejúsque immortalitate in doctrinâ Aristotelis apertissimè constitutâ : *apud Fed. Morel.* 8.	Paris.	1577.
Jacobi Marii Ambosii institutionum Dialecticarum libri tres : *apud Fed. Morel.* 4.	Paris.	1577.
Lysiæ defensio super cæde Eratosthenis, Græcè, & Latinè, Renato Guillonio interprete : *apud Jo. Bene-natum.* 4. .	Paris.	1577.
De conscribendis epistolis libellus, Græcè : *apud Fed. Morel.* 4. .	Paris.	1677.
Epistolia, Dialogi breves, Oratiunculæ, Poëmatia, ex variis utriusque Linguæ scriptoribus : *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) 8. .	....	1577.
Ciceronis Epistolæ ad familiares, cum commentationibus diversorum in easdem seorsum prodeuntibus : *excud. Henr. Stephanus.* (*d*) 8.	....	1577.
Pseudo-Cicero, dialogus Henrici Stephani : *excud. Henr. Stephanus.* (*e*) 8. .	....	1577.
Callimachi hymni & epigrammata, Græcè, cum Græcis scholiis, Latinâ Nicod. Frischlini		

&

(*a*, *b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 423.
(*c*, *d*, *e*) Lege Histor. Stephanor. pag. 395. 396. 397. 401.

& Henr. Stephani interpretatione, ac notis: *excud. Henr. Stephanus.* (*a*) 4. .	....	1577.
Dionysii Alex. Græc. Latin. [cum Græcis Eustathii scholiis & H. Steph. notis] & Pomp. Melæ [cum Joan. Olivarii annotationibus] sitûs orbis descriptio; Æthici cosmographia cum schol. Jos. Simleri; C. Jul Solini Polyhistor cum emendationib. Martini Antonii Delrio: *excud. Henr. Stephanus.* (*b*) 4. .	....	1577.
Catull. Tibull. Propert. ex Jos. Scaligeri recensione; & ejusdem in eosdem castigationum liber: *apud Mamertum Patissonium in officinâ Rob. Stephani.* 8. . .	Lutet.	1577.
Petronii Arbitri Satyricon ex veteribus libris emendatius & auctius: *apud Mamert. Patisson.* (*c*) 8. . .	Lutet.	1577.
Catonis disticha; D. Laberii, P. Syri, & aliorum veterum sententiæ, jambicis versibus singulis comprehensæ; cum aliis quibusdam; omnia ex veteribus libris emendatiora, *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. .	Lutet.	1577.
Guliel. Budæi Vita, & de Franc. Connano Jurisconsulto, per Ludov. Regium; ex auctoris recognitione postremâ: *ex offic. Fed. Morelli.* 4.	Lntet.	1577.
N. Bocherii conjunctio literarum & armorum in duobus fratribus, principibus Lotharenis, Carolo Cardinal. & Francisco duce Guysii; cum utriusque iconibus; & ejusd. Card. tumulus, ac ultima concio ab eod. Bocherio Latinè reddita: *ex offic. Fed. Morelli.* 4. .	Lutet.	1577.
Remigii Bellaquei poëtæ tumulus: *apud Mamertum Patissonium, in officinâ Rob. Stephani.* (*d*) 4.	Lutet.	1577.

Les

(*a*, *b*) Lege Histor. Stephanor pag 395. 396. 397. 401.

(*c*) In bibliothec. Cordesian. pag. 520. reperio *Petron. Arbitr. cum notis doctor. viror. apud Mamert. Patisson. Lutetiæ*, 1575. *in* 8. Sed puto pro 1575. reponendum esse 1587.

(*d*) Leguntur hìc Græca Rob. Stephani in Rem. Bellaqueum carmina: quæ in Histor. Stephanor. pag. 5 7.

Les larmes funebres de Chriſtophle Du Pré Pariſien, ſieur de Paſſy, contenans 75. ſonnets & 3. odes ſur le treſpas de ſa femme : *impr. par Mamert Patiſſon.* (*a*) 4. . à Paris. 1577.

Scæv. Sammarthani poëmata, ad Henr III. Gall. & Pol. regem : *apud Mam. Patiſſon.* (*b*) 8. Lutet. 1577.

Carminum Jani Antonii Baifii liber I. *apud Mam. Patiſſon. in offic. Rob. Stephani.* 12. Lutet. 1577.

Panegyriques de Louis le Caron au roy Charles IX. de l'obeïſſance du peuple au roy, & du devoir des magiſtrats : *chez Rob. Eſtienne.* (*c*) 8. à Paris. 1577.

Naturæ Verborum : *ex officinâ Roberti Stephani Typographi regii.* 8. . Lutet. 1577.

Homerici Centones, & Probæ Falconiæ Centones Virgiliani ; Utrique in quædam Hiſtoriæ Sacræ capita ſcripti ; Nonni paraphraſis Evangelii Joannis ; Græcè & Latinè : *excud. Henricus Stephanus.* (*d*) 12. . ... 1578.

Apophthegmes Eccleſiaſtiques, ou un Abbregé d'Hiſtoire depuis la mort de noſtre ſeigneur Jeſus Chriſt juſques à l'empereur Phocas, qui ſont ſix cens ans ou environ ; par feu Claude d'Eſpence ; mis au net & en lumiere par G. Gauſſart Flamignon, P. de Sainčte Foy : *chez Federic Morel.* 8. . Paris. 1578.

Prieres du Roy recueillies de la Bible, & miſes en rime Francoiſe par Martin Seguier &c. *impr.*

(*a*) Verdier. & Croix du Maine. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 157.

(*b*) Almeloveen. pag. 68.

(*c*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 271.

(*d*) *Henr. Stephanus Cratoni ſuo Joannis Cratonis à Craftheim filio S. D.* —— *Librum, quem veteres* Ὁμηρόκεντρα *ſive* κέντρωνας, *appellârunt, diu deſideratum fuiſſe ſcio, quum editionum Aldinæ* [Græc. Lat. ann. 1504. 4.] *& Germanicæ* [Græc. Lat. Francof. ann. 1541. 8. cum Prob. Falcon. & Nonn. Vid. Fabric. Biblioth. Gr. lib. 2. cap. 7.] *exemplaria à multis jam annis reperiri deſierint.* —— *magìs quàm putâram, depravatum eſſe animadverti* &c. *Quidam Eudoxiæ opus hoc adſcribunt.* —— *Probæ Falconiæ Centones magìs etiam Græcis illis (quod mirum eſt) corrupti erant.* —— *Nonni poëmati appoſui Erhardi Aedenecciiinterpretationem, paulò fortaſſe meliorem aliquot in locis factam.* &c. *Vale. E Viriaco noſtro, ann.* 1578. *Idib. Mart.*

impr. par Fed. Morel. (*a*) 8. . à Paris. 1578.

Nicol. Sudorii consiliarii regii & præsidis inquisitionum liber Disputationum civilium ; in quo juris civilis quæstiones complures tractantur : *ex offic. Fed. Morelli* 4. . Lutet. 1578.

Hippocratis de capitis vulneribus liber, Græcè, ex castigatione Jos. Scaligeri ; & Latinè, ex interpretatione & cum commentario Franc. Vertuniani doctoris medici Pictaviensis : *apud Mam. Patissonium Typographum regium in offic. Rob. Stephani.* 8. . . Lutet. 1578.

Franc. Ulmi Pictaviensis doctoris medici de liene libellus : *apud Mam. Patisson. typ. reg. in off. R. Steph.* 8. . Lutet. 1578.

Platonis Opera omnia, Græcè & Latinè, Joanne Serrano interprete, cum ejusd. & Henr. Stephani annotationibus : *excudeb. Henr Stephanus.* (*b*) fol. . ... 1578.

Deux Discours de la Nature du Monde, & de ses parties ; à sçavoir, le premier curieux traittant des choses materielles, & le second curieux des intellectuelles ; par Pontus de Tyard Seigneur de Bissy ; avec un avantdiscours sur l'un & l'autre curieux par J. D. du Perron professeur du roy aux langues, aux mathematiques, & en la philosophie : *par Mam. Patisson imprimeur du roy, au logis de Rob. Estienne.* 4. à Paris. 1578.

Discours du temps, de l'an, & de ses parties, par Pontus de Tyard : *par Mam. Patisson.* 4. . .. à Paris. 1578.

Enseignemens d'Isocrate pour induire les jeunes gens à aymer la vertu ; par Loys le Roy : *chez Fed. Morel.* (*c*) 8. . à Paris. 1578.

P.

(*a*) Croix du Maine. Sed Verdier. & Draud. Bibliothec. pag. 37.
(*b*) Lege Histor. Stephanor. pag. 407. 408. 409.
(*c*) Bibliothec. Cordesian. pag. 449.

P. Meſſie des ſept ſages de Grece, & des ſept merveilles : *chez Fed. Morel.* (*a*) 8. à Paris. 1578.

Jean de Caumont de la vertu de la Nobleſſe : *par Fed. Morel.* (*b*) 8. à Paris. 1578.

Ciceronis epiſtolæ familiares ; nunc collatis aliquot exemplaribus emendatæ, adjectis ſingularum epiſtolarum argumentis : *apud Mamert. Patiſſonium, in offic. Rob. Stephani.* (*c*) 12. Lutet. 1578.

Henr. Stephani Nizolio-didaſcalus, ſive monitor Ciceronianorum Nizolianorum : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*d*) 8. Genev. 1578.

Ejuſd. Schediaſmatum variorum libri tres, qui ſunt penſa ſuccifivarum horarum Januarii, Februarii, Martii : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*e*) 8. Genev. 1578.

Peplus Italiæ ; Jo. M. Toſcani opus, in quo illuſtres viri literati (quotquot trecentis abhinc annis totâ Italiâ floruerunt) tum carmine tum ſolutâ Oratione recenſentur : *ex offic. Fed. Morelli.* 8. Lutet. 1578.

Les Oeuvres poëtiques de Remy Belleau, redigées en deux tomes : *par Mam. Patiſſon imprim. du roy, au logis de Rob. Eſtienne* 12. à Paris. 1578.

Les premieres Oeuvres de Philippes des Portes, reveuës, corrigées & augmentées en ceſte derniere impreſſion : *par Mam. Patiſſon.* (*f*) 12. à Paris. 1578.

Eclogue recitée devant le roy, au feſtin de meſſrs. de la ville de Paris le 6. Fevrier. 1578. en laquelle Seine & Marne entreparlent, traduit du Latin de Jean Dorat par Clouis Heſteau : *impr. par Fed. Morel.* (*g*) 4. à Paris. 1578.

Vers

(*a*, *b*) Ibid. pag. 527. 448.

(*c*) Almeloveenius pag. 70. recenſet non tantùm hanc Patiſſonii editionem, ſed aliam ejuſdem 1578. in 8.

(*d*, *e*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 403. & pag. 410. 411. 412. Lege ibidem pag. 398. 399. 400. de primis, quam Henr. Stephanus ſine anni notatione dedit, Virgilii & Horatii editionibus in 8.

(*f*) Almeloveen. pag. 70. Horum operum prima [quam nondum vidi] editio eſt forſan ea, cujus Verdier. pag. 947. meminit, *impr. à Paris*, 4. *par Robert Eſtienne le fils.* 1573.

(*g*) Verdier. pag. 232.

Vers de Jean Antoine de Bayf recitez en musique devant le roy au festin de messrs. de la ville de Paris le 6. Fevrier. 1578. ausquels deux bons anges entreparlent : *impr. par Fed. Morel.* (*a*) 4. . .	à Paris.	......
Les Odes, dix Satyres, & cinq sonnets, de Jean de la Gessée : *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 4.	à Paris.	1578.
Locutionum Græcarum in communes locos per alphabeti ordinem digestarum volumen, per Jacobum Billium Prunæum : *apud Joannem Benenatum.* Et ad finem, *excudebat Joannes le Blanc junior, Typographus.* (*c*) 8. .	Paris.	1578.
Angeli Caninii Hellenismus, copiosissimi Græcarum Latinarúmque vocum indicis accessione per Carolum Hauboesium locupletatus : *apud Jo. Bene-natum.* 8. .	Paris.	1578.
Joan. Varennii libellus de accentibus; & alter Hadriani Amerotii de dialectis Græcæ Linguæ ex vetustissimis grammaticis : *apud Jo. Benenatum.* 8. . .	Paris.	1578.
Deux Dialogues [de Henr. Estienne] du nouveau langage Francois Italianizé, principalement entre les courtisans de ce temps ; de plusieurs nouveautez, qui ont accompagné ceste nouveauté de langage ; de quelques courtisanismes modernes, & de quelques singularitez courtisanesques. 8. *sinè nomine Typographi, loci, aut temporis.* (*d*) .	....	......
In Cosmopoeïam, ex Genes. 1. 2. 3. & 5. cap. Paraphrasis, non procul à contextu Hebraïco recedens, cum annotationibus ; auctore Petro Picherello Firmit-Auculphæo : *apud Mam. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Stephani.* 4.	Lutet.	1579.

Gre-

(*a*) Ibid. pag. 640.

(*b*) Ibid. pag 697. & Draud. Biblioth. Exotic. pag 151.

(*c*) Privilegium Nicolao Chesneau datum est, 30. Mai. 1567. in septennium à primâ impressione computandum.

(*d*) Almeloveen. pag. 54 refert ad ann: 1578. Et consule Histor. Stephanor. pag. 412. 413.

Gregorii Nazianzeni Sententiæ, Græcè: *ex offic. Fed. Morelli.* 4.	Lutet.	1579.
Basilii Magni Cæsar. archiepisc. de jejunio Orationes duæ, Græcè, & Latinè, Erasmo interprete: *apud Jo. Bene-natum.* 8.	Paris.	1579.
Jo. Chrysostomi de Orando Deo Orationes duæ, Græcè, & Latinè, Erasmo interprete: *apud Jo. Bene-natum.* 8.	Paris.	1579.
Hippocratis μοχλικὸν, sive de curandis luxatis libellus, Græcè: *ex offic. Fed. Morelli.* 4.	Lutet.	1579.
Platonis Timæus, sive de Universitate, Græcè; interprete (*a*) Cicerone & Chalcidio, unà cum ejus doctâ explanatione: *apud Jo. Bene-natum.* 4.	Paris.	1579.
Theocriti aliorúmque bucolicorum Poëtarum Idyllia, Græcè & Latinè, cum observationib. Henr. Stephani: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*b*) 12.	....	1579.
Theognidis sententiæ, Græcè, cum Latinâ metricâ Jacobi Schegkii interpretatione: *apud Joan. Bene-natum.* 4.	Paris.	1579.
Manilii Astronomic. cum comment. & castigationib. Jos. Scaligeri: *apud Mam. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Stephani.* 8.	Lutet.	1579.
Juvenalis Satyræ sexdecim: *ex offic. Fed. Morelli. Typogr. reg. viâ Jacobæâ, ad insigne fontis.* 4.	Lutet.	1579.
Persii Satyræ sex, cum annotat. ad oram libri, & indice singulorum vocabulorum secundùm literarum ordinem accuratè confecto, & nunc primùm in lucem edito: *ex offic. Fed. Morelli.* (*c*) 4.	Lutet.	1579.

Georg.

(*a*) Latina illa interpretatio excudi in 4. cœpta est à Guil. Morelio, 1563. & absoluta à Jo. Bene-nato, 1569.

(*b*) Histor. Stephanor. pag 414. 415

(*c*) *Jo. Jacobo Cambrayo consiliario regio & universitatis Biturigum decano Fed. Morellus F. S. D. Admirabile tuum* κοινωφελὲς *studium* —— *ego sum expertus, cùm non ita pridem benignè hìc mihi indicem Persianorum vocabulorum singulari industriâ elaboratum pro eximiâ tuâ liberalitate contuleris.* —— *Certum est ejusmodi* συλλάβας, *ut Gra-*

Georg. Buchanani Elegiæ, Sylvæ, Endecaſyllabi; & Baptiſtes ſive Calumnia, Tragœdia: *apud Mam. Patiſſon. Typogr. reg. in offic. Rab. Stephani.* 12. . .	Lutet.	1579.
Ejuſd. Jephthes & Poëmata alia cum Pſalmis ejuſdem: *per Mam. Patiſſon.* (*a*) 12.	Lutet.	1579.
Premieres Oeuvres de Philippes des Portes: *par Mam. Patiſſon.* 4. .	à Paris.	1579.
Troade, Tragedie de Garnier: *par Mam. Patiſſon.* 4. . .	à Paris.	1579.
Dialogue du corps & de l'ame faict par Sonnets; avec une Conſolation du Ciel & une Ode à la louange de Pallas; par Eſtienne Valencier: *impr. par Fed. Morel.* (*b*) 4. .	à Paris.	1579.
Xenophon de la Republ. des Lacedem. & de celle des Athen. traduict par G. P. *chez Fed. Morel* (*c*) 8. . .	à Paris.	1579.
Remonſtrance au roy par le ſieur de la Serre ſur les pernicieux diſcours contenus au livre de la republique de Bodin: *par Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1579.

Co-

Græci eos auctore Cicerone [Epiſtol. ad Attic. lib. 4. epiſt. 4] *appellabant, doctis antiquæ illius ætatis viris in amore & pretio fuiſſe: quos ſi ad nullam rem utiles fore judicaviſſent, nunquam eos ſuis libris fieri appetiviſſent. Equidem tuum in hôc indice in vulgus edendo deſiderium longiùs differre, & voluntati hominis de me optimè merentis repugnare non potui. Quamobrem cùm pater meus Perſii Satyras in gratiam ſtudioſorum majuſculâ formâ excudere pararet, iiſdem typis iſtum ipſum indicem, quàm maximâ fieri potuit diligentiâ, mandandum curavi, tibique,* ὃ ἀπὸ χειρός ἐςι, *meritiſſimo tuo* προσφώνημα. &c. *Bene vale. Lutetiæ Par. V. Cal. Octobr.*

Εἰς κακήγορον

In tenui labor eſt, inquis, mera verba notare;
Singula namque horum pondus habere leve.
Ergo tuæ cur tu vindemiolæ legis uvas,
Quotus enim ſuccum quiſque racemus habet?
At ſi uvis ſpumat minimis vindemia preſſis,
Quidni iſtis fructus naſcitur indicibus?

Nullibi memini me ſyllabam vocis *quotus* priorem longam legiſſe.

(*a*) Almeloveen. pag. 68.
(*b*) Verdier. pag. 324. & Draud. Biblioth. Exotic. pag. 160.
(*c*) Fabric. Bibliothec. Græc. lib. 3. cap. 4. pag. 74. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 77.

Copie de deux discours faits à Monseign. le Duc par le Sieur de la Serre, sur les choses memorables advenues en Flandres depuis la mort de feu dom Gioan ; ensemble les intentions du duc Cazemir sur les affaires de France : *par Fed. Morel.* 8. . . à Paris. 1579.

Les Oeuvres Poëtiques de Scevole de Sainte Marthe : *par Mam. Patisson imprim. du roy, au log. de Rob. Estienne.* 4. . à Paris. 1579.

Discours d'Antoine le Pois, Conseiller & medecin du Duc de Lorraine, sur les medailles & graveures antiques, principalement Romaines, avec une exposition particuliere de quelques planches ou tables [*qui sont vingt*] estans sur la fin de ce livre : *par Mam. Patisson imprim. du roy, au log. de Rob Estienne.* (*a*) 4. . à Paris. 1579.

Traité des dances, auquel est resolue la question, s'il est permis aux Chrestiens de dancer ; nouvellement mis en lumiere . *par Francois Estienne.* 8. . . .. 1579.

Project du livre intitulé, De la precellence du Langage Francois, par Henri Estiene : *par Mamert Patisson imprimeur du roy* (*b*) 8. à Paris. 1579.

Nov. Testam. Græc cum nov. & vet. Latinâ versione, cum annot. marginal. Editio tertia. [*sinè nomine Typograph. & loc. sed cum insigni Stephan.*] (*c*) 8. . . .. 1580.

Apolinarii interpretatio Psalmorum versibus

He-

(*a*) Ex Nicolai le Pois ad Carolum duc. Lothar. epistolâ Nancii ultim Febr. M. D. LXXIX. datâ comperio Antonium Nicolai fratrem, antequam extremam manum huic operi imposuisset, decessisse.

(*b*) Histor. Stephanor. pag. 374. 375. 413. In principio sic regem affatur Henr. Stephanus: *Sire, pour m'aquitter de la promesse faicte dernierement à vostre majesté, je luy presente un modelle d'un œuvre, que je delibere intituler*, De la precellence &c: *ceste entreprise est procedée d'un cueur, qui s'est tousjours monstré zelateur & comme jaloux de l'honneur de sa nation* &c. *Je l'ay témoigné il y a plus de douze ans par un traitté* de la conformité du *Langage Francois avec le Grec.* —— *Ceux qui auront veu les escrits de mes pere & oncle appercevront que ceste ardente affection d'honorer ma patrie, m'est tellement hereditaire, que je ne pourrois me la desraciner, sans forligner totalement.* &c. *De Paris, ce XXIII. d'Apvril, M. D. LXXIX.*

(*c*) Lege Histor. Stephanor. pag. 4.6.

Heroicis; & Cantica Virg. Mariæ, Zachariæ, & Symeonis, & hymnus in Christum, metricè etiam, Nic. Gulonio Metaphrastâ; Græcè: *apud Joannem Bene-natum.* 8. . Paris. 1580.

Eadem, Græcè & Latinè, cum Græco vocum indice, Var Lectionib. & errator. correctione: *describebat typísque mandabat Joannes Bene-natus.* 8. *Pridie Kalend. Junii.* . Paris. 1580.

Psalmorum paraphrasis poëticâ, Georg. Buchanano auctore, & ejusdem Jephthes; omnia multo quàm ante hac emendatiora: *ex officinâ Rob. Stephani.* 12. . Lutet. 1580.

Ezechieli Judaïcarum Tragœdiarum Poëtæ Ἐξαγωγὴ, Tragœdia de Israëlitarum Exodo, Græcè, cum Latinâ metricâ Fed. Morelli versione & ejusd. castigationibus: *ex offic. Fed. Morel.* 8. . . Paris. 1580.

Rudimenta fidei Christianæ, precum Ecclesiastic. formula, & Catechismus magìs compendiarius; Græcè & Latinè: [*sinè nomine Typogr. & loc. sed cum insigni Stephan.*] 12. .... 1580.

Juris Civilis fontes & rivi; ex Papin. Pauli, Ulp. Caji, Modest. integris libris, aliorúmque veterum juris autorum, collatio legum Mosaycarum & Romanarum ante Justiniani imp. ætatem indè sumpta. (*a*) 8. . ... 1580.

Quintiliani Declamationes, quæ ex CCCLXXXVIII. supersunt, CXLV. ex vetere exemplari restitutæ; Calpurnii Flacci excerptæ X. Rhetorum minorum LI. nunc primùm editæ; Dialogus de Oratoribus, sive de causis corruptæ eloquentiæ; ex bibliothecâ P. Pithœi J. C.

cum

(*a*) Huic editioni præfigitur expressum neque Typographi neque loci nomen; sed insigne Stephanorum Typographicum & hæc in titulo præfatiuncula: *Henr. Steph Lectori. Dum meam totius juris civilis editionem expectas, (quæ quanto seriùs, tantò utiliùs operam tibi navabit, viámque multo solitâ breviorem atque expeditiorem ad hæc studia aperiet) novum hunc libellum, velut editionis illius arrham, præmitto.* Subjungit mox longam præfationem, ex quâ ejus peritia in his studiis spectari potest.

cum ipsius Pithœi var. Lectionib. emendationib. & notis: *apud Mam. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Stephani.* (*a*) 8. . Lutet. 1580.

Luciani Judicium vocalium, Græcè: *apud Fed. Morel.* 4. . . Paris. 1580.

Homeri Batrachomyomachia, Græcè: *apud Fed. Morellum.* 4. . Lutet. 1580.

Disticha moralia Catonis, cum Gallicâ interpretatione, & declaratione Latinâ; hæc editio præter præcedentes non solùm Matur. Corderii recognitionem, sed & Græcam Maximi Planudæ interpretationem habet; dicta septem sapientum, cum suâ quoque interpretatiunculâ: *ex offic. Rob. Stephani, Typographi regii.* 8. Lutet. 1580.

Joannis Thuani libellorum supplicum in regiâ magistri tumulus: *apud Mamert. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Stephani.* 4. . Lutet. 1580.

Macuti Pomponii Senatoris Divionensis monumentum à Musis Burgundicis erectum: *apud Feder. Morellum.* (*b*) 8. . Paris. 1580.

Scæv. Sammarthani Pædotrophiæ libri duo priores; reliquos libros nondum author absolvit: *apud Mamert. Patisson.* (*c*) 8. Paris. 1580.

Antigone, Tragedie de Garnier: *chez Mamert Patisson.* 8. . à Paris. 1580.

Les plaintes de la Pensée fidele amie, qu'elle faict au Soucy son desloyal amy; avec la responce du Soucy par sa reconciliation; le tout en vers par Estienne Valencier: *impr. par Fed. Morel.* (*d*) 4. . . à Paris. 1580.

Epi-

(*a*) P. Pithoëus in præfixâ suâ ad Christoph. Thuanum Cclium epistolâ agnoscit se usum fuisse *auxilio vetustissimi exemplaris, quod Cl. Falceti monetariæ curiæ præsidis, viri candore, humanitate & rerum cognitione inter paucos numerandi, beneficio acceperat.*

(*b*) Pomponii vitam adjecit Jac. Vintimillius Rhodius senator; & pag. 80. distichon Græcum Fed. Morellus.

(*c*) Verdier. pag. 1130.

(*d*) Ibid. pag. 324. & Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 160.

Epistre de Martin Seguier conservateur Apostolique de l'université de Paris à un gentilhomme François estant en Allemaigne [*sur les Reistres venans les armes en main pour ravager la France*] : *par Fed. Morel*. 8.	à Paris.	1580.
Alphabetum Græcum : *ex offic. Rob. Stephani*. 8.	Lutet.	1580.
Commentarius puerorum de quotidiano sermone, Maturino Corderio auctore : *ex offic. Rob. Stephani*. 8.	Lutet.	1580.
Rudiment. Jo. Despauterii : *ex officinâ Rob. Steph*. 8.	à Paris.	1580.
Naturæ Verborum : *ex officinâ ejusdem*. 8.	Lutet.	1580.
Prima Linguæ Latinæ elementa : *ex officinâ ejusdem*. 8.	Lutet.	1580.
Eadem, Gallicè : *de l'imprimerie de Rob. Estienne*. 8.	à Paris.	1580.
Basilii Magni epistola ad Gregorium sodalem suum, de vitâ per solitudinem transigendâ, Græcè; in Latinum per Gulielm. Budæum versa : *ex Typographiâ* STEPHANI PRÆVOSTÆI (a) *hæredis Guil. Morelii, in Græcis Typographi regii, in clauso brunello juxta puteum Certenum*. 8.	Paris.	1581.
Ejusd. de honore parentibus exhibendo, ac de Senectute atque juventute; Græce & Latinè : *è Typogr. Steph. Prævostæi hæred. Guil. Morel. in Græc. Typ. reg. in ædibus Jo. Bene-nati in clauso brunello*. 4.	Lutet.	1581.
Claudii Bineti Bellovaci ad Deum Opt. Max. Oratio metrica pestilentiæ tempore : *apud Mam. Patisson. Typ. reg. in off. Rob. Steph*. 4.	Lutet.	1581.
Synesii epistolæ quædam breves & Laconicæ, Græcè : *apud Fed. Morellum*. 4.	Lutet.	1581.

Pla-

(a) Vide Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 46.

Platonis Phædrus, Græcè : *apud Fed. Morel.* 4. Lutet. 1581.

Les Oeuvres Morales de Plutarque, de la translation d'Amyot : *chez Jean Macé, au mont S. Hilaire à l'escu de Bretaigne ; achevé d'imprimer le XXVII. d'Avril par Federic Morel imprimeur du roy.* fol. à Paris. 1581.

Varronis opera, quæ supersunt, cum notis Jos. Scaligeri, Turnebi, Victorii, Augustini ; editio tertia recognita & aucta : [*sinè nomine Typographi & loci, sed cum insigni Stephanorum*] 8. .... 1581.

Xenophontis, quæ extant, opera ; Græcè ; cum annotat. Henr. Stephani ; editio secunda, ad quam maxima facta est diligentiæ accessio : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*a*) fol. .... 1581.

Herodiani Historiarum libri VIII. Græcè, cum Latinâ Ang. Politiani interpretatione, & hujus partim supplemento, partim examine Henr. Stephani, utroque margini adscripto ; item Zosimi libri duo, nunc primùm Græcè editi, cum Latinâ versione : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*b*) 4. .... 1581.

Histoire d'Herodian Historien Grec, translatée en Francois par Jacques des Comtes de Vintemille Rhodien, conseiller du roy au parlement de Dijon : *de l'imprimerie de Fed. Morel, imprimeur ordinaire du roy.* (*c*) 4. à Paris. 1581.

Arrian de l'Histoire d'Alexandre en huict livres, traduict nouvellement de Grec en François par Cl. Witart seigneur de Rosoy &c : *de l'imprim. de Fed. Morel.* 4. à Paris. 1581.

Histoire de Portugal en vingt livres ; les douze premiers traduits du Latin de Jerosme Osorius

(*a*) Ibid. pag. 417.
(*b*) Ibid. pag. 419.
(*c*) Vidi exemplar, quod exhibet annum M D LXXX. De regii Typographi munere à Federico Morello patre in sui filii Federici Morelli gratiam hôc tempore resignato, déque libris ex illorum officinâ inter annum 1581. & 1583. evulgatis lege Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 92 93. 94. 95.

rius evesque de Sylves en Algarve, les huict suivans prins de Lopez de Castagnede & d'autres historiens; nouvellement mise en François par S. G. S. *de l'imprimerie de François Estienne pour Antoine Chuppin.* fol. . ... 1581.

Traicté de la puissance legitime du prince sur le peuple, & du peuple sur le prince, traduit nouvellement en François du Latin d'Estienne Junius Brutus: *impr. par Francois Estienne.* (a) 8. .... 1581.

Plinii epistolarum libri IX. & panegyricus, cum aliis panegyricis Latini Pacati, Mamertini, Nazarii, &c. [*cum solo Stephanici insignis Typographici indicio.*] (b) 12. . ...

Petri Bunelli, Pauli Manutii, & aliorum Gallorum pariter & Italorum epistolæ Ciceroniano stylo scriptæ: [*sinè loco & nomine Typographi, cum insigni Stephanico*] 8. . ... 1581.

Hesiodi Opera & dies, Græcè: *apud F. Morellum.* 4. . . . Lutet. 1581.

Paralipomena Grammaticarum Gr. Linguæ inst. Item, Animadversiones in quasdam grammaticorum Gr. traditiones; autore Henr. Stephano: [*cum insigni tantùm Stephanico*] (c) 8. .... 1581.

Recueil de l'Origine de la Langue & Poësie Françoise, Ryme, & Romans; plus, les noms & Sommaire des Oeuvres de CXXVII. Poëtes François, vivans avant l'an M CCC; par Claude Fauchet president en la cour des monnoyes: *par Mamert Patisson impr. du roy au log. de Rob. Estienne.* 4. . à Paris. 1581.

Nov. Testament. Græc. cum Latin. versione vetere ac novâ, & Bez. annotat [*cum insigni tantùm Stephanico.*] Editio tertia. fol. .... 1582.

Py-

(a) Draud. Bibliothec. Exotic. pag. 70. & Verdier. pag. 300. cum hâc censurâ, *Calvinique.* De hôc libro lege dissertationem ad Dictionarii Baylii finem.

(b) Lege Histor. Stephanor. pag. 422.

(c) Ibid. pag. 419.

Pythagoræ aurea carmina, Græcè; cum comment. Stephani Nigri: *ex Typograph. Steph. Prevosteau, hæred. Guil. Morelii.* 8.	Paris.	1582.
Les Oeuvres Morales de Plutarque, en deux tomes : *de l'imprimerie de Francois Estienne.* fol. Le second volume, 1581. Le premier.	....	1582.
Pindari Pythia Latino carmine reddita, per Nicol. Sudorium in supremâ Parlamenti curiâ præsidem inquisitionum ; cum singularum odarum argumentis & Poëmatiis aliquot, eodem auctore: *ex officinâ Fed. Morelli Typographi regii.* 8.	Lutet.	1582.
Ejusd. Nemea & Isthmia Latino carmine reddita, per eund. Sudorium, cum ejusd. comment. in Nemea: *ex offic. Fed. Morel. Typogr. reg.* (*a*) 8.	Lutet.	1582.
Petri Angelii Bargæi Historici & poëtæ regii Syriados liber primus & secundus, & ejusdem argumenta in omnes, scil. XIII : *apud Mamert. Patisson. Typogr. reg. in off. Rob. Steph.* fol.	Lutet.	1582.
Othonis Turnebi in supremâ curiâ Parisiensi advocati tumulus : *apud Mam. Patiss. Typ. reg. in off. Rob. Stephan.* (*b*) 8.	Lutet.	1582.
Les Oeuvres d'Amadys Jamyn secretaire & lecteur ordinaire de la chambre du roy; reveuës, corrigées & augmentées en ceste derniere impression : *par Mam. Patiss. impr. du roy, au log. de Rob. Estienne.* 12.	à Paris.	1582.
Les Tragedies de Rob. Garnier ; Porcie, Hippolyte, Cornelie, M. Antoine, la Troade, Antigone, Bradamant, Sedechie; toutes imprimées en un volume: *par Mamert Patisson.* (*c*) 12.	à Paris.	1582.

Ba-

(*a*) In fine epigramma Latinum de Sudorio tetrastichon adjecit *Fed. Morel. F.*

(*b*) *Othoni Turnebo Adriani F.* —— *Magdalena Clementia mater pientiss. filio dulciss. Stephanus & Adrianus fratri cariss. hunc titulum & tumulum mœrentes posuere. Obiit ann. Sal. M. D. LXXXI. XIIII. Kal. Sext. Vixit annos XXVIII. mens. VIII. dies XXVIII.* Erat *Græcæ, Latinæ, Italicæ, Hispanicæ, Linguarum peritissimus, poëta eximius; designatus jam primus præses monetalis.*

(*c*) Verdier. pag. 1098.

Balet Comique de la royne, aux nopces du Duc de Joyeuſe & de Mademoyſelle de Vaudemont ſa ſœur ; par Baltaſar de Beaujoyeulx valet de la chambre du roy & de la royne ſa mere : *par Adrian le Roy*, *Robert Ballard* (*a*), *& Mamert Patiſſon*, *imprimeurs du roy*. (*b*) 4. — a Paris. — 1582.

Hypomneſes de Gallicâ Linguâ ; inſperſis nonnullis partim ad Græcam, partim ad Latinam pertinentibus ; authore Henr. Stephano, qui & Gallicam patris ſui grammaticen adjunxit; Cl. Mitalerii epiſt. de vocabulis, quæ Judæi in Galliam introduxerunt : [*cum inſigni tantùm Stephanico*]. (*c*) 8. . . .. — 1582.

Ælii Donati de octo Orationis partibus libellus : *ex off. Rob. Stephani Typogr. reg*. 8. — Paris. — 1582.

Les declinaiſons des Noms & Verbes ; enſemble, la maniere de tourner les Noms, Pronoms, Verbes & Participes ; des huict parties d'oraiſon ; la maniere d'exercer les enfans à decliner les Noms & Verbes : *de l'imprim. de Rob. Eſtienne imprim. du roy*. 8. . — à Paris. — 1582.

Jo. Merceri commentarius in quinque minores Prophetas priores : *excudeb. Henr. Stephanus*. fol. (*d*) . . — Genev. — 1583.

Galeni paraphraſis in Menodoti exhortationem ad artes, Græcè ; & ſeorſim Latinè, ex Eraſmi interpretatione, à Federico Jamotio medico recognitâ & annotationibus illuſtratâ : *apud* FED. MORELLUM *Typographum regium*, *viâ Jacobæâ*, *ad inſigne fontis*. (*e*) 4. . — Lutet. — 1583.

Py-

(*a*) De his lege Joh. de la Caille. pag. 127.

(*b*) Le deſſein fût compoſé par Balt. de Beaujoyeulx ; la poëſie par le ſieur de la Cheſnaye aumoſnier du roy ; la muſique, par le ſieur de Beaulieu, ſecouru des muſiciens de la chambre du roy, & ſpecialement de maiſtre Salmon ; la peinture, par Jacques Patin peintre du roy.

(*c*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 425. 416.

(*d*) Quædam vidi exemplaria, quæ anni indicio deſtituuntur.

(*e*) Latinæ verſioni præfigitur Latinum *Fed. Morelli diſtichon*. Hôc anno obiit Fed. Morellus pater ; cui ſuccedit Fed. Morellus filius. Vide Hiſtor. Typographor. aliq. Pariſienſ. pag. 92. 93.

Pythagoræ carmina aurea, Græcè, cum Latinâ metricâ Joannis Curterii verſione; & Hieroclis in eadem commentarius, Græcè, cum Latinâ ejuſd. interpretatione; ex bibliothecâ Franciſci Rupifucaldii, Randani, Trenorchii abbatis: *apud Nicolaum Nivellium* [Sebaſtiani filium. Vide Caille. pag. 132. 156. 172] *ſub ſigno columnarum viâ Jacobæâ; excudebat Steph. Preveſteau.* 8. . . Paris. 1583.

Theophraſti Characteres Ethici, Græcè, cum Latinâ Ang. Politiani interpretatione à Federico Morello Pariſienſi cum eruditis viris recognitâ; & octo (*a*) poſterioribus characteribus, quæ antea deſiderabantur, ab eodem in hâc editione adauctâ: *apud F. Morellum Typographum regium.* (*b*) 4. . Lutet. 1583.

Joſ. Scaliger. de emendatione temporum: *apud Mamert. Patiſſon. Typograph. reg. in offic. Rob. Steph.* fol. . Lutet. 1583.

Hiſtoire des neuf Charles, par Franc. de Belleforeſt: *imprim. par Vaſcoſan.* (*c*) fol. à Paris. 1583.

Virgilii poëmata, novis ſcholiis illuſtrata, quæ Henr. Stephanus partim domi nata, partim è virorum doctiſſimorum libris excerpta dedit; ſecunda editio: [*cum inſigni tantùm Stephanico.*] 8. .... 1583.

Ejuſ-

(*a*) *Lectori. Huc uſque proceſſit Latina Theophraſti notarum interpretatio, quam Politiano tribuit Lycoſthenes in ſuâ bibliothecâ. Octo qui deinceps ſequuntur characteres à nobis utcunque verſi, ex antiquo libro Græco primùm additi ſunt ab M. Stephano in Græcâ hujus libelli* [ann. 1557.] *editione; quam ut emendatiorem ſecuti ſumus. In locis autem depravatioribus, quique medicas manus poſcebant, conjecturas partim Jo. Aurati poëtæ regii, partim aliorum magni inter literatos nominis virorum, partim etiam noſtras, ubi uſuvenit, & melius nihil fuit, in medium produximus.* &c. Latinæ verſionis ſeorſim excuſæ marginibus appoſuit notulas, & in fine Lectori epiſtolium dedit Federicus Morellus. *Animus erat*, inquit, *hunc libellum aptiſſimis & undequaque ex optimis quibuſque authoribus collectis exemplis illuſtrare* &c. hanc *optimam operam ſucciſivis horis optimè collocare ſpero, ſi Deus volet, & otium ſuperſit negotiis jam domeſticis ob inſperatum chariſſimi patris Federici obitum, & variâ libellorum ob munus regium editione occupatiſſimo* &c.

(*b*) *Vixit annos LXXIIII. menſ. IIII. dies VII. Obiit anno ſalutis M. D. LXXXII. Kal. Nov.*

(*c*) Annal. Typograph. Tom. 2. pag. 546. not. (*e*).

Ejuſdem Pollio, ecloga quarta, Græcis verſibus expreſſa ab Euſebio, libro quinto de vitâ Conſtantini; Latina Græcis è regione poſita ſunt: *apud Fed. Morellum Typ. reg. viâ Jacobæâ, ad inſigne fontis.* 4. . Lutet. 1583.

Oeuvres & meſlanges poëtiques d'Eſtienne Jodelle: *chez Nicolas Cheſneau & Mamert Patiſſon.* 12. . . à Paris. 1583.

Chriſtophori Thuani tumulus: *apud Mam. Patiſſon. Typogr. reg. in off. Rob. Steph.* 4. Lutet. 1583.

Oraiſon funebre de Jean Prevoſt, Chanoine & Archidiacre de St Severin, aux obſeques de Chriſtofle de Thou, M. D LXXXII. le 14. de Novembre: *par Mam. Patiſſon* (*a*) 4. à Paris. 1583.

Joan. Morelli Ebredun. Conſiliarii Oeconomíque regii, moderatoris principis Henrici Engoliſmæi, magni Franciæ prioris, tumulus: *apud Fed. Morel. Typogr. reg.* 4. Paris. 1583.

UGOLINI VERINI Poëtæ Florentini de illuſtratione Florentiæ libri tres, verſibus heroïcis; nunc primùm in lucem editi ex bibliothecâ Germani Audeberti Aurelii, cujus labore atque induſtriâ multæ manuſcripti lacunæ repletæ, ac multi loci partim corrupti, partim vetuſtate exeſi, reſtituti ſunt: *apud Mamert. Patiſſon. Typogr. reg. in off. Rob. Steph.* (*b*) fol. Lutet. 1583.

Rudimenta Joan. Deſpauterii, cum accentibus: *ex off. Rob. Stephani Typogr. reg.* 8. Paris. 1583.

Nov. Teſtament. Syriacè (*characteribus Hebraïcis*) cum Latinâ Syriaci textûs verſione; Græcè; & Latinè; cum præfatione Guidonis Fabricii Boderiani peregrinarum Linguarum interpretis;

(*a*) Bibliotheq. des Hiſtor. de Franc. par A. du Cheſn. p. 164.

(*b*) Præfigitur Germ. Audeberti carmen ad reginam Cathar. Mediceam Henrici III. matrem; & Verini ipſiusque operum brevis notitia. *Verinum, annos cùm peregiſſet 76. aut plures, perhibent fato functum anno 1490. quâ tempeſtate Leo X. Florentiam ingreſſus eſt, cùm ibi jam antea adhuc juvenis talem hunc virum ſibi habuiſſet præcipuum ad Linguam Latinam ducem atque magiſtrum.*

terpretis; [*Epiſtolæ, ſecunda S. Petri, ſecunda & tertia S. Johannis; epiſtola S. Judæ; & Apocalypſis; in Syriaco hujus editionis textu deſiderantur*]: *excudeb. Stephanus Prevoſteau, Joann. Bene nati ſumptibus & labore*; [Ad finem, *prid. Kal. Nov. M. D. LXXXIII.*] (*a*) 4. Paris. 1584.

BASILII Romanorum imp. exhortationum capita LXVI. ad Leonem filium cognomento philoſophum; nunc primùm Græcè (ab eruditiſſimis viris ſedulò emendata ac cum optimis & vetuſtiſſimis codicibus diligentiſſimè collata) & Latinè edita: *apud Fed. Morellum.* (*b*) 4. Lutet. 1584.

(*a*) Guid. Fabricius Boderianus peregrinarum linguarum interpres in ſuâ ad Henricum III. Gall. & Pol. regem præfatione datâ Faleſiæ, die 29. Maji, 1583. hæc habet: ——— *Jam duodecim anni & amplius evoluti ſunt, ex quo unà cum fratre meo Nicolao Fabricio Antverpiæ adfui ei Bibliorum editioni, quæ prælo Chriſt. Plantini Turonenſis Typographorum noſtri temporis facilè principis ad umbilicum deducta eſt. In quâ præter cæteros labores mihi cum aliis viris doctis communes Nov. Teſtamentum ex charactere Syro in literas Hebraïcas tranſcripſi, ac Latinæ interpretationis facibus colluſtravi; Bibliorum apparatui Lexicon Syro Chaldaïcum & Rabbinicum adjeci* &c. *Cùm autem anno* 1581. *regia majeſtas tua Bleſiis primùm, deinde Pariſiis in aulam ſuam iſthinc me evocâſſet, certior factus ſum Typographum Benenatum (quod equidem nomen illi maximè convenit, quippe qui ad id unum natus & à naturâ conformatus videatur, ut bonas literas, & inprimis ſacras, ſuâ ſedulitate promoveat) ſecundam editionem ſecundùm exſcriptionem meam literis Hebraicis, ſed absque punctis, feliciter inchoâſſe; eum adhortatus ſum, ut ab incepto non deſineret: & quidem niſi alia negotia non minoris forſan momenti me domum revocâſſent, eum lubenter meâ qualicunque operâ in totius operis editione ſublevâſſem. Tandem verò, quod feliciter auſpicatus fuerat, ad feliciſſimum perduxit exitum, non absque diuturnis vigiliis, indefeſſis laboribus, immenſis ſumptibus, atque adeò non citra jacturam rei ſuæ familiaris, ita ut officinam ſuam libris omnis generis refertam non ſatìs iuſto pretio vendere coactus ſit, ut opus perficeret.* &c. *Is cùm precibus à me contendiſſet, ut huic operi præfationem aliquam præfigerem, cogitanti mihi, quem patronum invocare deberem, ſtatim occurrit regia majeſtas tua* &c. *Primus omnium Chriſtianorum Ferdinandus imperator hujus Linguæ Chriſtianæ fundamenta apud nos curavit jacienda, ut Chriſtianos totâ Aſiâ diſperſos ſibi devinciret. Ii enim adhuc arte Typographicâ carent. Poſtea Philippus Hiſpaniarum rex Plantino Typographo Antverpiæ agenti Bibliorum* πενταγλώττων *editionem injunxit. Illius inſtituti promovendi cauſâ unà cum fratre meo eò me contuli.* &c. *In Syriacâ linguâ addiſcendâ nullum habui præceptorem, ne in literis quidem pingendis & dignoſcendis, planè* αὐτοδίδακτος καὶ θεοδίδακτος, *ut in Græcâ Budæus. Cùm enim Hebraicæ regiis profeſſoribus Lutetiæ ad aliquot menſes operam impendiſſem, illico me ad rudimenta Syriacæ contuli, ex quibus literas dignoſcere ac pingere didici tantùm: necdum enim extabat grammatica neque dictionarium ullum; poſtea Novo Teſtamento Syro Viennæ* [Vide priùs ann. 1555] *impreſſo exſcribendo & vertendo animum appuli. In Arabicis etiam dictionariolum conquiſivi, & propriâ manu depinxi atque adumbravi* &c. *Illud adhuc in muſeolo meo deliteſcit editionem expectans, ſiquis ſit, qui Arabicos characteres in uſum Typographiæ efformandos curet.* &c.

(*b*) Initiales ſingulorum capitum literæ

Traicté des Tailles, par Jehan Cambes; seconde edition: *par F. Morel.* 8.	à Paris.	1584.
Homeri Odyssææ tres libri priores (*a*) Græcè: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
Euripidis Orestes, Græcè: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
Lycophronis Alexandra sive Cassandra, Græcè; & seorsim eadem Jambico Latino carmine per Jos. Scaligerum translata: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
Phocylidis poëma admonitorium, Græcè: *è Typographiâ Steph. Prevosteau.* 4.	Paris.	1684.
Horatii Epodon liber, cum carmine sæculari, ad optimorum exemplarium fidem emendatus: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
Vidi Fabri Pibracii tetrasticha Gallica, Græcis & Latinis jambicis versibus expressa à Florente Christiano: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
Ejusd. eadem heroicis Latinis expressa ab Aug. Prevotio, regis & senatûs secretario: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
De re accipitrariâ (*Jac. Aug. Thuani*) libri tres, versibus heroicis; cum epistolâ ad Phil. Huraltum Chevernium Franciæ cancellarium metricâ: *apud Mamert. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Steph.* 4.	Lutet.	1584.
Scæv. Sammarthani pædotrophiæ libri tres, versibus heroicis: *apud Mam. Patisson. Typ. reg. in off. Rob. Steph.* 4.	Lutet.	1584.

Re-

simul collectæ conficiunt hanc sententiam ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΛΕΟΝΤΙ ΤΩ ΠΕΠΟΘΗΜΕΝΩ ΥΙΩ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΛΕΙ. Literæ Ω finali non adscripsi *ἰῶτα*, quoniam in acrostichide negligitur. Ad textûs Græci finem (nam Latina versio seorsim excusa est) adjiciuntur depictæ Basilii Macedonis & Leonis Philosophi imagines cum binis distichis Græcis Fed. Morelli. Latinæ versionis initio præfigitur imago Basilii Macedonis; fini additur carmen: scilicet *pro felici inauguratione Henrici III. vota. Remis. Idib. Febr. M. D. LXXII.*

(*a*) Plures nondum vidi: at in Bibliothec. Heinsian. part. 2. pag. 71. *Homeri Odyssea, apud Morellum.* 1584.

Renati Biragi Cardinalis & Franciæ cancellarii tumulus: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1584.
Oraiſon funebre prononcée par l'Archeveſque de Bourges aux obſeques d'Anne de Thou femme de Philippe Hurault vicomte de Cheverny, audict lieu de Cheverny le 26. d'Octob. M. D. LXXXIV. *par Mam. Patiſſon.* (*a*) 4.	à Paris.	1584.
Les Declinaiſons des Noms & Verbes &c. (*eadem editio ac priùs anno M.D.LXXXII.*) *de l'imprim. de Rob. Eſtienne imprimeur du roy.* 8.	à Paris.	1584.
Gregorii Nazianzeni Sententiæ tetraſtichis jambis comprehenſæ, Græcè: *è Typogr. Steph. Prevoſteau.* 8.	Lutet.	1585.
GEORGII PISIDÆ Diaconi & referendarii Conſtantinopolitanæ eccleſiæ HEXAEMERON, & SENARII de vanitate vitæ; omnia nunc primùm Græcè in lucem edita, & Latinis verſibus ejuſdem generis expreſſa, per Fed. Morellum Federici F. cum fragmentis ex Suidâ & aliis: *apud Fed. Morellum.* (*b*) 4. (*In nonnullis exemplaribus M. D. LXXXIV.*)	Lutet.	1585.
Homilies de Pontus de Tyard ſur l'Oraiſon Dominicale: *par Mamert. Patiſſon.* 12.	à Paris.	1585.

De-

(*a*) Bibliotheq. des Hiſtor. de Franc. par And. du Cheſn. pag. 165.

(*b*) Τῷ Καρδινάλι Ἰλέσμῳ τῷ Χιρήτῳ Φεδερῖκος ὁ Μόρελλος ἐν Κυρίῳ χαίρειν. —— ὅθεν Ὁμηρίδαι ἄρχονται Διὸς ἐκ προοιμίου, κἀγὼ ὡσαύτως καταβολὰν ἐδεξάμην τῶν ἐμῶν σπουδασμάτων πρῶτον ἐν τῇδε πολυϋμνήτῳ θεοῦ κοσμουργίᾳ ποιητικῇ, ἥνπερ ἔλαβον ἄσμενος παρὰ τοῦ τελποθήτου πατρός μου Φεδερίκου, φιλομαθοῦς, φιλοπόνου καὶ θεοφιλοῦς τοῦ μάλιστα αὐτῷ ἢ τοιοῦτο δώρημα φίλος τις Ἕλλην, καλλίγραφος, ἐχαρίσατο. &c. *Interpretis Protheoria ad Joannem à S. Andreâ ædis apud Pariſienſes Canonicum:*

Aſt ut venuſtius veniret in virûm
Manus poëma tam pium & caſtum, tua,
Sanctandreane, liberalitas facit:
Dum priſca nobis tradis exemplaria
E bibliothecæ divitis penetralibus,
Cujus volumina ſunt negata nemini,
Qui ſibi ſimul prodeſſe velit & publico. &c.

F. M. Lectori. S. —— *Annotationes in locos explicationis egentes, quas affectas apud me viderunt amici, in aliud tempus diſtuli. Varias lectiones & notas non ſupervacaneas ad oram libri adſcripſi.* —— *Mihi des veniam, adoleſcenti, quem vel ipſo hujus editionis tempore cura rei domeſticæ & Typographicæ provinciæ à ſtudiis avocavit.* &c. Ad libri calcem, *excudebat Fed. Morellus Pariſienſis Typographus regius, Lutetiæ, anno ſalutis M. D. LXXXIIII. Cal. Sept.*

Decreta Concilii provincialis Bituricensis habiti ann. 1584. *apud Fed. Morel.* (*a*) 8.	Lutet.	1585.
Nicol. Sudorii Disputationum Juris Civilis liber alter : *apud Fed. Morellum.* 4.	Lutet.	1585.
Joan. Benedicti Tiernaviensis de cœlo & elementis liber : *apud Fed. Morellum.* (*b*) 4.	Lutet.	1585.
Sphæra Georg Buchanani, in quinque libros distributa, tam eleganter & accuratè scriptos, ut cum antiquâ poësi certare posse videantur : *apud Fed. Morellum.* 4.	Lutet.	1585.
Pythagor. aurea carmina, Græcè, & Latinè, cum multis emendationibus & annotationibus, auctore Theodoro Marcilio : *apud Nicolaum Nivellium, viâ Jacobæâ, ad insigne Columnarum.* (*c*) 8.	Lutet.	1585.
Plutarchi libellus de exilio, Græcè, plerisque in locis eruditorum virorum operâ emendatus : *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1585.
Apuleii editio Henr. Steph. (*d*) 8.	....	1585.
Luciani libellus de non temere credendo calumniæ, Græcè, & seorsim Latinè, Phil. Melanchthone interprete : *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1585.
Æschyli Tragœdia Septem-Thebana, Græcè ; & seorsim Latinè, stylo ad veteres Tragicos Latinos accedente, quàm proximè fieri potuit à Q. Septim. Florente Christiano : *apud Fed. Morel.* (*e*) 4.	Lutet.	1585.

Theo-

(*a*) Bibliothec. Tellerian pag. 377.

(*b*) Præmittit Latinum octastichon epigramma *Fed. Morelli P. T. R.* i e. *Federicus Morellus* (filius) *Parisiensis Typographus Regius*

(*c*) Non dubium est, quin ex Typographiâ Stephani Prevostæi prodierit hæc horum carminum editio, quemadmodum altera ann 1583.

(*d*) Fabric. Bibliothec. Lat. lib. 3. cap. 2. *Editionem Rob. Stephani* 1524. *& alteram H. Stephani* 1585. 8. *Guil. Dan. Mollero in diss. de Apuleio* §. 37. *memoratas non vidi.* Vix dubito, quin illa editio Rob. Stephani anno (non 1524. sed) 1625. adscribenda sit, quo Apuleii liber tantùm de Deo Socratis in 16 prodiit. Altera Henr. Stephani mihi valde suspecta est.

(*e*) *Q. Septim. Flor. Christianus Fed. Morello suo S. D.* —— *Ecce Septem-Thebanam Æschuleam Tragœdiam, quam si non Latinam at barbaram factam fidei tuæ commendans, ut typis mandes, quasi invitus trado, quòd nollem nudum prodire istud scriptionis.*

Theocriti Idyllia aliquot, Græcè; in quibus quæ ad hanc usque diem desiderabantur, vetustorum exemplarium ope restituta sunt: *apud Fed. Morellum.* (*a*) 4. Lutet. 1585.

Persii & Juvenalis Satyræ, cum Sulpiciæ Satyrâ; & veteribus commentariis nunc primùm editis; ex bibliothecâ P. Pithoëi J. C. cujus etiàm notæ quædam adjectæ sunt: *apud Mamert. Patisson. Typogr. reg. in off. R. Steph.* (*b*) 8. Lutet. 1585.

Aul. Gellii noctes Atticæ, quas nunc primùm à magno mendorum numero magnus veterum exemplarium numerus repurgavit; cum Henr. Stephani noctibus aliquot Parisinis; Ejusdem Henr. Stephani annotationes in alios Gellii locos

tionis genus, sed cum scholiis & notatis, quæ in schedis meis sunt adsecutura mox commentarium ad Prometheum Desmotam. Deinde malè metuebam à criticis nostri temporis, quorum judicia sæpe sunt in dolo & ambitione: quamvìs princeps Scaliger tanquam unus Plato instar mihi multorum esse potest, cui quàm non displicuerunt priora Æschulea nostra, argumentum, ut scis, dedit ex elegantissimâ Prologo. Sed illas causas ideo prætexo, ne imiter stolidos homunciones, qui nugas maximas in dedecus suum & Typographorum fraudem excusas ad hoc tantùm publicantes, ut tanquam ambitiosa mancipia magnis & potentibus amicis adulentur —— tamen confidenti mendacio extortas sibi ad evulgationem conqueruntur. Tu mi Morelle, fruere, si potes, aut, quod potes, repone meliora. —— Glossemata ad Æschulum nostra habebis, quando voles &c.

(*a*) Φεδέρικος φιλοθεοκρίτῳ χαίρειν. Οὐ πάντα τὰ τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλλια χαρίζεταί σοι ταύτη ἡ ἔκδοσις ἡμετέρα· ἀλλά γε τὰ μέχρι τοῦ νῦν ἐλλιπῆ [scil. Ἡρακλίσκος, Ἐγκώμιον εἰς Πτολεμαῖον, Χάριτες, Ἡρακλῆς λεοντοφόνος, Ὀαριστὺς, Μόσχου Ἐπιτάφιος Βίωνος], ἐντελῆ ταῦτα παρέχει —— Χάριτι δὲ καλοκαγαθίᾳ τοῦ Φραγκίσκου Ῥεπιδανυλδίου Κλασσομενιανοῦ, ἐπισκόπου, ὅστις ἐν τῇ περὶ Ἰταλίαν ἀποδημίᾳ παρὰ τοῦ Νικολάου Μαιωρανοῦ παράδειγμα χειρόγραφον τῶν δ' ἀναπληρωμάτων παρέλαβε, καὶ δὴ καὶ τούτων ἀντίγραφον αὐτῶν ἐμοὶ ἔδωκεν. —— τοὺς δὲ Ἰωαχίμῳ τὰ τοιαῦτα προσάπτοντας ἔπη, πολλὰ χαίρειν ἐάσεις. &c.

(*b*) Pag. 273. *Lectori. In hâc editione illud potissimum nobis propositum fuit, ut inter plura variáque nec contemnenda vetustatis exemplaria unius omnium sanè optimi atque antiquissimi scripturam curaremus excudi, quod de Budensis cladis reliquiis in Thassillonis quondam Ducis cœnobium relatum fuisse ex Matthiæ adscripto nomine facilè adductus sum ut crederem. Id ad nos tandem pervenit Francisci fratris cariss. dono* &c. *Atque utinam veteris librarii manum omnibus omnino locis adsequi licuisset! Verùm nescio quo malo genio factum est, ut exemplar illud nullâ parte melius esset; quàm quâ imperiti lectoris impio & infelici stilo erasum, infeliciori etiam calamo emendatum, aut mendatum potiùs & contaminatum fuit: adeò ut mihi recentioris scripturæ vestigia quasi notæ indicésque fuerint ad veterem indagandam atque eruendam, quam adjectæ passim ad utrumque marginem interpretationes interdum suppeditârunt, sæpe nos & ipsæ deseruerunt. Earum auctorem nullum præfert codex ille, quo hâc parte usi sumus unico: quanquam non ignoro à plerisque non postremæ notæ scriptoribus tribui commentaria non in Juvenalem modò sed & in Persium illa, quorum hîc quoque bonam partem emendatiorem damus* &c.

cos prodibunt cum not. Lud. Carrionis (qui vet. exemplaria contulit) prelo jam traditis. (*a*) 8. Paris. 1585.

Aur. Macrobii in ſomnium Scipionis libri duo, & conviviorum Saturnaliorum libri ſeptem. (*b*) 8. Paris. 1585.

De obitu Car. Borrhomæi card. S. Praxed. archiep. Mediol. epiſtola Caroli à Baſilicâ Petri, presb. Mediolanen. & epitaphia ejuſd. Car. Borrhomæi; ad exemplar Mediolanenſe: *apud Fed. Morel.* 8. Lutet. 1585.

Mich. Hoſpitalii Galliarum cancellarii epiſtolarum ſeu ſermonum libri ſex, Latinis verſibus: *apud Mamert Patiſſon. Typ. reg. in off. Rob. Steph.* (*c*) fol. Lutet. 1585.

Les Oeuvres Poëtiques de Remy Belleau, redigées en deux volumes; reveuës & corrigées en ceſte derniere edition: *par Mamert. Patiſſon, impr. du roy, au log. de Rob. Eſtienne.* 12. à Paris. 1585.

Magni Baſilii de grammaticâ exercitatione libellus, Græcè: *apud Fed. Morel.* 8. Lutet. 1585.

Ælii Donati de Octo orationis partibus libellus: *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. Lutet. 1585.

Ejuſd. idem, in Dialogi formam Latinam & Gallicam redactus, in gratiam puerorum: *ex officinâ ejuſdem.* 8. Lutet. 1585.

Rudimenta Joan. Deſpauterii, cum accentibus: *ex off. ejuſd.* 8. Lutet. 1585.

Rudimenta Latino-Gallica, cum accentibus: *ex offic. ejuſd.* 8. Lutet. 1585.

Principes & premiers Elemens de la Langue

La-

(*a*, *b*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 429. uſque ad pag. 434.

(*c*) *Henrico III. M. Huraltus Hoſpitalius. Michaëlis Hoſpitalii avi mei verſus, maxime Rex, collegi, ut publicarem. Iſtam mihi curam ſimul cum bibliothecâ moriens legaverat: ſed prudentiſſimus ſenex, multa illìc liberiùs ſcripta agnoſcens, imprimis monuerat, ne prodirent in vulgus, niſi ſeculo libero, & ſub bono principe. Ego, meliorem principem expectare nefas, ſeculo liberiore frui, quàm quo fruimur, difficile putavi* &c.

Latine: *de l'imprimerie de Rob. Estienne.* 8. à Paris. 1558.

Disticha Moralia Catonis &c. (Eadem editio, ac altera, cujus mentio anno 1577.) *ex offic. Rob. Stephani.* 8. Lutet. 1585.

B. Basilii Magni homilia de Invidiâ, Græcè; & seorsim Latinè, ex Dan. Augentii Professoris regii interpretatione, cum ejusdem notis ad oram libri adjectis: *apud Fed. Morellum.* 4. Lutet. 1586.

D. Jo. Chrysostomi conciones sex de fato, & providentiâ; & epistolæ Isidori Pelusiotæ contra fatum; Græcè: *apud Fed. Morel.* Lutet. 1586.

GREGENTII Archiepiscopi Tephrensis disputatio cum Herbano Judæo, nunc primùm Græcè edita, cum Latinâ Nic. Gulonii interpretatione, literarum Græcarum Professoris regii, notis illustratâ; variísque lectionibus & castigationibus è vetustiori codice Græco depromptis: *apud Fed. Morellum.* (a) 8. Lutet. 1586.

Sy-

(a) *Ægid. Noallio abbati Insulæ & S. Amandi, Nic. Gulonius S. P. D. Ante aliquot annos legatus Constantinopolim & ad Orientem versùs à Christianiss. rege missus, id curâsti, ut si quæ illìc Græca manuscripta situ obsita jacerent, tecum adveheres. Ex multis illis manuscriptis Jo. Auratus regius poëta arripuit. Sed is ad alia abstractus, indè etiam diuturno & senili morbo irretitus, non potuit præstare, quod tibi fuerat pollicitus. Confectum tamen promissi munus arbitratus est, si à me persolveretur. Quæ permutatio, tametsi iniqua videri poterat, tibi non fuit injucunda; generum pro socero accepisti, méque ad promissum perficiendum invitâsti. Animum differebant occupationes, quibus domi & foris, privatim & publicè docendo distineor; deinde manuscripti haud quaquam mendis carentis perlegendi difficultas atque insolentia. Me tamen tua vicit auctoritas & humanitas. Brevi tempore Latinam interpretationem tibi ostendi: quæ si non tam citò cum Græco textu, ut expetebas, in lucem emissa est, causam transferas in tempora, quibus non tam Minerva & Musæ quàm Bellona & Mars coluntur. Hujus seculi homines impensas facere nolunt, nisi in eas res, quæ continuò cum aliquo fœnore pecunias absumptas possint rependere. Amicus tamen noster collega regius * & professor & Typographus seria lucro præponens suis typis mandare non dubitavit. Sed cùm is alia inchoata haberet opera, quæ priùs erant perficienda, & cogeretur omnis generis libros Græcos excusos & paratos habere, quos regii professores publicè & quotidie interpretarentur, tardiùs quàm ipse voluit, promissum absolvit. Ex quo opus excudi cœptum erat, alterum exemplar è bibliothecâ eorum, qui sunt societatis Jesu, mihi oblatum fuit, minutissimis quidem maximéque compendiariis notis exscriptum: quo adjutus noster Morellus, quædam adjunxit, in tuo, scribentis errore, prætermissa; & alia confirmavit, quæ conjectata sinè ope ullâ alterius codicis in orâ libri adscripseramus. In utroque certè exemplari sat multa superant deformata, & ulcerata, quæ, ut potuimus, sanavimus. &c. Vale. Lutetiæ, Cal. Sept. 1586.*

* Hinc constat Fed. Morellum inter regios professores fuisse tunc admissum; & is igitur in Græco epigrammate huic editioni præmisso sic subscribit, Φεδερίκου τοῦ Μορέλλου διδασκ. καὶ τυπογρ. βασιλικ.

Synesii Cyrenes Episcopi hymni decem, & Gregorii Nazianzeni odæ quatuor, Græcè; *apud Fed. Morel.* .	Lutet.	1586.
Ejusd. liber de Insomniis, ad fidem optimorum codicum emendatus, Græcè; & seorsim Latinè, interprete Ant. Pichonio regio literarum Græcarum professore apud Turonenses, cum ejusd. notis, & Nicephori Gregoræ commentariis Latinitate nunc primùm ab eodem donatis: *apud Fed. Morel.* 8. .	Lutet.	1586.
Hippocrat. de insomniis, Græcè: *apud Fed. Morel.* (*a*) 8. . .	Lutet.	1586.
Mureti Oratio de Circumcisione, & hymni aliquot: *apud Fed. Morel.* 8. .	Lutet.	1586.
Homilies de Pontus de Tyard sur la Passion: *par Mamert Patisson.* 12. .	à Paris.	1586.
Jac. Marii Ambosii Philosophiæ Professoris regii de rebus creatis & earum creatore liber tripertitus: *apud Fed. Morel.* (*b*) 4.	Lutet.	1586.
Ad Senecæ lectionem proodopœïa, autore Henr. Stephano; cum ejusd Stephani ad Jac. Dalechampium epistolis de quibusdam Senecæ locis. (*cum insigni tantùm Stephanico*). (*c*) 8.	....	1586.
Pindari & Lyricorum carmina; editio tertia Græco-Latina H. Steph. recognitione quorundam interpretationis locorum, & accessione Lyricorum carminum locupletata: *apud Henr. Stephanum.* 12. . .	....	1586.
Theocriti aliorúmque Idyllia cum not. Henr. Stephani. (*d*) 12. . .	....	1586.

Sophoclis Philoctetes, Græcè; & seorsim Latinè, stylo ad veteres tragicos Latinos accedente,

(*a*) Fabric. Bibl. Gr. lib. 2. cap. 24.

(*b*) Addidit Morellus Tetrastichon Latinum, cui sic subscribit, *Fed. Morellus prof. ss. reg.*

(*c*) Lege Histor. Stephanor. pag. 435.

(*d*) Almeloveen. pag. 38. De hâc tamen, quæ nullibi aliàs mihi occurrit, admodum dubito.

te, à Florente Christiano, cum ejusd. glossematis: *apud Fed. Morel.* 4. . Lutet. 1586.

Aristophanis Pax, Græcè; cum emendationibus aliquot & variis lectionibus, è codice manuscripto in bibliothecâ reginæ matris: *apud Fed. Morel.* 4. . . Lutet. 1586.

EMPEDOCLIS SPHÆRA, vel Demetrii Triclinii, Græcè; senariis versibus, ab eruditiss. viris castigatis, descripta; vetus est, & nunc primùm in lucem edita, è bibliothecâ Jo. à S. Andreâ: *apud Fed. Morel.* 4. Lutet. 1586.

Orphei seu Mercurii Ter-Maximi prognostica à terræ motibus, Græco carmine; & Latino, interprete J. Ant. Baifio cum versibus ex Arati phænomenis de Zodiaco Græcis & Latinâ eorum per Ciceronem interpretatione: *apud Fed. Morel.* 4. . . Lutet. 1586.

Yvonis (*a*) Villiomari Aremorici in locos controversos Roberti Titii animadversorum liber: *apud Mam. Patisson. Typogr. reg. in off. Rob. Stephani.* 8. . . Lutet. 1586.

Discours du Voyage du Duc de Joyeuse en Allemagne & autres lieux: *par Mamert. Patisson.* (*b*) 8. . . à Paris. 1586.

Oraison funebre de J. D. Perron, lecteur de la chambre du roy, sur la mort de Ronsard: *par Fed. Morel.* 8. . à Paris. 1586.

Discours de J. D. Perron sur le premier verset du Pseaume 122. *Ad te levavi* &c. *par Fed. Morel.* (*c*) 8. . . à Paris. 1586.

Principia Linguæ Latinæ: *ex officinâ Rob. Stephani Typogr. reg.* 8. . Lutet. 1586.

Nov.

(*a*) i. e. Josephi Justi Scaligeri. Vide Baillet. Jug. de Sav. tom. 6. pag. 553.
(*b*) Almeloveen. pag. 71. Biblioth. Thuan. part. 1. pag. 360.
(*c*) Bibliothec. Tellerian. pag. 114.

Nov. Testament. Græc. cum Henr. Stephani interpretationibus margini adscriptis ; & magnâ accessione in hâc posteriori editione. [*cum insigni duntaxat Stephanico*]. 12. .... 1587.

D. Basilii homilia adversùs irascentes, Græcè, & Latinè, interprete Dan. Augentio, cum ejus notis: *apud Fed. Morel.* 4. Lutet. 1587.

Jephthe de Buchanan, traduite par Flor. Chrestien; & David combatant, triomfant, fugitif, Tragedies de Loys des Masures Tournisien: *par Mam. Patisson.* 12. à Paris. 1587.

Platonis de republicâ liber primus, Græcè: *apud Fed. Morel.* 4. Lutet. 1587.

Empedoclis seu Demetrii Sphæra, Latinis senariis per Flor. Christianum, cum ejus adnotatis: *apud Fed. Morel.* (*a*) 4. Lutet. 1587.

Catulli Epithalamium, Latinè, Græcis versibus à Flor. Christiano expressum; & Sapphûs carmen, Græcè, & Latinè, Catullo interprete: *apud Fed. Morel.* 4. Lutet. 1587.

Petronii Satyricon; cum veterum quorundam poëtarum carminibus non dissimilis argumenti, nonnullis emendatiùs, aliis nunc primùm editis; lectionum varietate, & notis doctorum virorum: *apud Mamertum Patissonium, Typographum regium.* (*b*) 12. Lutet. 1587.

Scævol. Sammarthani Poëmata; quibus adjuncta sunt Hieracosophion, & aliquot carmina, J. A. Th. auctore: *apud Mam. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Steph.* 8. Lutet. 1587.

Les premieres Oeuvres de Philippes des Portes, reveuës, corrigées & augmentées outre les precedentes impressions: *par Mam. Patisson, impr.* *du*

(*a*) Epigramma præmittitur Latinum, cui subscribitur, *Fed. Morellus P. R.* i. e. Professor regius. Flor. Christianus adnotat *poësin non longè à Pisidæ vel stylo vel ætate.*

(*b*) Lege Histor. Stephanor. pag. 520. not. 5.

du roy, *chez Robert Eſtienne.* (*a*) 12. . . . à Paris. . 1587.

Affinitates omnium principum Chriſtianitatis cum Franciſco Medices, magno duce Hetruriæ, authore Stephano. (*b*) fol. . . . . 1587.

De verâ pronuntiatione Gr. & Lat. Linguæ commentarii doctiſſ. virorum : *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) 8. . . . . 1587.

De Criticis vet. Gr. & Latinis ; eorúmque variis apud poëtas potiſſimùm reprehenſionibus diſſertatio Henrici Stephani ; Reſtitutionis comment. Servii in Virg. & magnæ ad eos acceſſionis ſpecimen : 4. *excudebatur* [ſinè Typographi nomine] (*d*) . . . . Paris. 1587.

Henr. Stephani dialogus de bene inſtituendis Græcæ Linguæ ſtudiis ; & alius ejuſd. dialogus de parum fidis Græcæ Linguæ magiſtris, & cautione in illis legendis adhibendâ. 4. *excudebatur* [ſinè Typographi & loci nomine] (*e*) . . . . 1587.

La maniere de tourner en Langue Francoiſe les Verbes & Participes ; reveuë & corrigée en grande diligence : *de l'imprim. de Rob. Eſtienne imprim. du roy.* 8. . . à Paris. 1587.

Jobus, ſive de Conſtantiâ libri quatuor, poëticâ metaphraſi (*authore Jac. Aug. Thuano*) explicati : *apud Mamert. Patiſſon. Typogr. reg. in offic. Rob. Stephani.* (*f*) 8. . . Lutet. 1588.

Orphei carmina theologica, Græcè, ex Juſtino Martyre & Clemente Alexandrino collecta : *è Typographiâ Stephani Prevoſteau.* 4. . Paris. 1588.

Thucydidis libri VIII. Græcè, cum Scholiis Græcis, & Latinâ Laur. Vallæ interpretatione

ab

(*a*) In fine, leguntur carmina Gallica & Latina Roberti Stephani in Chriſtiana opera Philippi des Portes.

(*b*) Hunc librum inter Henr. Stephani libros recenſet Almeloveenius, pag. 62.

(*c*, *d*, *e*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 437. uſque ad 444.

(*f*) Calci adnectuntur animadvertenda quædam, cum diſticho Latino, cui ſubſcribitur ; R. ST. R. F. R. N. i. e. Robertus Stephanus Roberti filius Roberti nepos.

ab Henr. Stephano recognitâ, & ejuſd. Steph. adnotationibus; editio ſecunda: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*a*) fol. . . Genev. 1588.

Dionyſ. Halicarn. Antiquit. Roman. libri XI. Latinè, interprete Æm. Porto, cum ejus notis, & Henr. Glareani chronologiâ: *excudebat Euſtathius Vignon ſibi & Henrico Stephano.* (*b*) fol. .... 1588.

Rufi Feſti breviarium rerum geſtarum populi Romani: *apud Mamert. Patiſſon.* (*c*) 8. Paris. 1588.

Chronicon Proſperi Tironis Aquitani. (*d*) 8. Paris. 1588.

Homeri Poëmata omnia, Græcè & Latine. (*e*) 12. . . .. 1588.

Horatii Poëmata; Henr. Stephani ſcholiis, argumentis & diatribis illuſtrata; editio ſecunda, quæ præter ſcholiorum locupletationem, aliquot inſuper diatribas, & quaſdam in Veri Porphyrionis commentarios emendationes, nec non quaſdam ad eos acceſſiones habet. (*cum Stephanico tantùm inſigni*) 8. . ... 1588.

Senecæ Thebaïs, cum not. Flor. Chriſtiani: *apud Fed. Morel.* 4. . Lutet. 1588.

Tumulus Leodegarii à Quercu: *apud Eundem.* 4. . . Lutet. 1588.

Diſcours faicts aux eſtats de Blois l'an 1588: *chez Fed. Morel.* (*f*) 4. . à Paris. 1588.

Les declinaiſons des Noms, Pronoms, Verbes & Participes &c. (*eadem omnino editio, ac priùs ann.* 1584. *&* 1582.) *de l'imprim. de Rob. Eſtienne, imprim. du roy.* 8. . à Paris. 1588.

Nov. Teſtament. Græcè, cum duabus Lati-

nis

(*a*) Hiſtor. Stephanor. pag. 444.

(*b*) Ibid. pag. 447.

(*c*, *d*) Bibliothec. Tellerian. pag. 320. Sed neque in catalogo Tellerian. nec in Bibliothq. Hiſtoriq. du P. le Long. num. 6560. indicatur, quis Chronici Typographus fuerit.

(*e*) Hiſtor. Stephanor. pag. 445. 446. & pag. 222. lin. 26.

(*f*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 258.

nis interpretationibus, unâ vetere, alterâ Th. Bezæ nunc quartò ab eo recognitâ, cum ejus annotationibus, hâc quartâ editione, locupletatis; seorsim edentur Concordantiæ Novi Testamenti, quibus operam idem Beza & quidam alii impenderunt. (*cum insigni tantùm Stephanico*). fol. .... 1589.

Franc. Moncæi in cap. 1. Cantici Canticorum lucubrationum libri duo: *apud Fed. Morellum*. (*a*) 8. . . Paris. 1589.

Dicæarchi Geographica quædam, sive de vitâ Græciæ; ejusdem descriptio Græciæ, versibus Græcis jambicis, ad Theophrastum; cum If. Casauboni & Henr. Stephani notis, ac dialogo Henr. Stephani, qui inscriptus est Dicæarchi Sympractor: *excudeb. Henr. Stephanus*. (*b*) 8. .... 1589.

Demosthenis de Rhodiorum libertate oratio, Græcè: *è Typographiâ Stephani Prevosteau*. 4. Paris. 1589.

Dionis Chrysostomi de regno & tyrannide Oratio Græcè; à Fed. Morello prof. pub. castigata, ope vetusti codicis ex bibliothecâ collegii Societ. Jesu, & ejusdem notis illustrata: *è Typographiâ Stephani Prevosteau, in viâ aurigarum juxta trium Crescentium*. 8. (Pro *juxta* repone *è regione*, utì postea anno 1590.) . Paris. 1589.

Aristophanis Pax, Græcè; cum Latinâ Flor. Christiani interpretatione Latinorum Comicorum stylum imitatâ eodémque versuum genere cum Græcis conscriptâ; & ejusd. Christiani in eandem glossemata commentaria. *è Typogr. Steph. Prevosteau*; vel (ut in quibusdam exemplaribus) *apud Fed. Morellum*. (*c*) 8. . Lutet. 1589.

Guil.

(*a*) Bibliothec. Marckian. pag. 213.

(*b*) Histor. Stephanor. pag. 448. Sunt & exemplaria, quæ præferunt, *apud Petrum Chouet*.

(*c*) In fine, *Parisiis, M D. LXXXIIX.* ubi in nonnullis exemplaribus adjiciuntur hæc verba, *excudebat Steph. Prevosteau*, sed in aliis omittuntur. Inter errata & omissa reponit Fl. Christianus Latinos duos versus, quorum jacturam reparaverat *doctiss. amicus Federicus Morellus, qui professionis & impressionis regiæ titulos unâ diligentiâ complexus est*. Pag. 142. *Lectori erudito S. Typographicarum operarum culpas non magìs meum est præstare, quàm lectoris qui paulò humanior fuerit, ne necessarium habeam veniam propterea aut excusationis gratiam implorare. Sed in nostræ mentis erroribus*,

Guil. Blanci poëmata, quibus accedit ejusd. de ratione anagrammatismi libellus : *apud Fed. Morel.* (*a*) 8.	Paris.	1589.
Henr. Stephani Schediasmatum variorum alii libri tres, qui sunt pensa succisivarum horarum Aprilis, Maji, Junii : *excudeb. Henricus Stephanus.* (*b*) 8.	....,...	1589.
Regrets sur la France composés par Simon Poncet Melunois ; avec un colloque Chrestien : *chez Mamert Patisson.* 8.	Paris.	1589.
S. Chrysostomi HOMILIA in illum locum, *Fides sinè operibus mortua est*, nunc primùm Græcè in lucem edita, & in Latinâ interpretatione correcta & aucta : *è Typogr. Stephani Prevostæi, in viâ aurigarum, è regione trium Crescentium.* (*c*) 8.	Lutet.	1590.
Joannis GEOMETRÆ in B. Deiparam HYMNI quinque, Græcè, cum Latinâ metricâ Fed. Morelli professoris & interpretis regii ; nunc primùm utrâque Linguâ in lucem prodeunt : *apud Fed. Morellum.* (*d*) 8.	Lutet.	1591.

Marcelli SIDETÆ Medici, de remediis ex piscibus ; fragmentum poëmatis de re medicâ, è

ribus, qui in his glossematis nimis fortassis multi deprehendentur, utendum mihi deprecatione intelligo, quia per ignorantiam commissos satìs apparebit. &c. Modestè sanè Flor. Christianus, quod in omnibus criticis non occurrit. Pag. 144. Tetrastichon Latinum subnectitur epigramma *F. Morelli P. I. R.* i. e. (ut puto) professoris, impressoris vel interpretis regii.

(*a*) Bibliothec. Bultellian. part. 1. pag 410.

(*b*) Histor. Stephanor. pag. 451. ubi de Henr. Stephani poëmatibus, quæ inscribuntur, *Musa monitrix principum*, & *De principatu bene instituendo*; ac de ejusdem *Dialogo inter Philoceltam & Coronellum*, & *De Aristotelicæ ethices ab historicâ & poëticâ ethice differentiâ.*

(*c*) *Typographus Lectori. Cùm auditoribus collegii Claromontani Societatis Jesu excudenda typis ex S. Chrysostomi orationibus una aliqua esset, ex iis potissimùm eam eligi placuit, quæ nondum in lucem editæ Græcè fuissent.* —— Hanc *reginæ matris liberalitate atque Jo. Bapt. Bencivennii Belloramæi abbatis ejusdémque bibliothecarii operâ illius collegii præceptoribus communicatam, hâc occasione accipies, quæ antea in tertio S. Chrysostomi operum tomo, titulo Sermonis de Eucharistiâ in encæniis circumferebatur* &c.

(*d*) Pag. 19. *Admonitio.* —— *Maculæ & lacunæ aliquot occurrerunt in Græco codice (quo unico nobis uti licuit hactenus) partim scriptoris errore vitiato, partim vetustate ipsâ propè obliterato.*

è bibliothecâ Reg. Medicæâ erutum; Græcè, cum metricâ Latinâ Fed. Morelli versione: *apud Fed. Morellum*. 8. . Lutet. 1591.

De regio Persarum principatu libri tres, ex adversariis V. C. B. B. S. P. P. *è Typogr. Steph. Prevosteau*; *væneunt exempla apud Robertum* (*a*) *Columbellum in monte D. Hilarii, in Aldinâ bibliothecâ.* (Et in fine, *excudebat Steph. Prevosteau. M. D. LXXXX*) (*b*) 8. . Paris. 1591.

Plinii Epistolarum libri IX. & ejusdem, Pacati, Mamertini, Nazarii, Eumenii, Ausonii, ac Claudiani panegyrici; cum Is. Casauboni notis in epistolas posteriori huic editioni adjunctis: *excud. Henr. Stephanus.* (*c*) 12. . ... 1591.

Ad Varronis assertiones analogiæ sermonis Latini Appendix Henr. Stephani; & Jul Cæs. Scaligeri de eâdem disputatio: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*d*) 8. . . Genev. 1591.

Justini Martyris EPISTOLA ad Diognetum, & ORATIO ad Græcos, nunc primùm luce & Latinitate donatæ ab Henr. Stephano, cum ejusd. & Jo. Jacobi Beureri annotationibus; Tatiani, discipuli Justini, quædam: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*e*) 4. . ... 1592.

Herodoti libri IX. & narratio de vitâ Homeri; & Ctesiæ quædam de reb. Pers. & Ind. Græcè, & Latinè; editio secunda: *excudeb. Henr. Stephanus.* (*f*) fol. . ... 1592.

Dionis Cassii libri XXV. Græcè, & Latinè,

Guil.

(*a*) Caille. pag. 165. „ Robert Columbel (Verdier. pag. 716. Robert Columbet.) fit imprimer l'histoire de toutes les „ religions du monde, traduitte par Jean „ Lourdereau de l'Italien de Paul Morise „ &c. Il avoit pour marque celle des „ Aldes.

(*b*) *Typographus lectori.* ——— *Studiosorum quorundam victus auctor, urbe undique obsessâ, hisce commentariis recognoscendis & in unum corpus colligendis operam navavit.* &c. Altera hujus libri editio ex Typographeio Hieronymi Commelini anno 1595. in 8. prodiit, ubi authoris nomen pleniùs indicatur, *V. Cl. Barnabæ Brissonii, Senatus Parisiensis præsidis.*

(*c*, *d*) Histor. Stephanor. pag. 453.

(*e*, *f*) Ibid. pag. 453. usque ad pag. 457.

Guil. Xylandro interprete : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*a*) fol. .	....	1592.
Appiani Alexandrini Historiæ, Græcè & Latinè, cum Henr. Stephani annotationibus : *excudeb. idem Stephanus.* (*b*) fol. .	Genev.	1592.
E Dione excerptæ historiæ ab Joan. Xiphilino, Græcè, cum Latinâ Guil. Blanci interpretatione à Guil. Xilandro recognitâ ; & Henr. Stephani spicilegio : *excudeb. idem Stephanus.* (*c*) fol. . .	....	1592.
S. Chrysostomi de principatu & imperio sermo, Græcè : *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1593.
Sermons de S. Chrysostome de la providence & contre l'intemperance : *chez Fed. Morel* (*d*) 8.	Paris.	1593.
D. Cyrilli ENARRATIO, cur Christus dicatur Sol Justitiæ, nunc primùm Græcè & Latinè, interprete Fed. Morello ; ex bibliothecâ Jo. à S. Andreâ : *apud Fed. Morel.* 8.	Paris.	1593.
Philonis Judæi liber de Nominum in Sacris Scripturis mutatione, nunc primùm Latinitate donatus à Fed. Morello ; cum ejusd. notationibus & indice : *apud Fed. Morellum.* (*e*) 8.	Lutet.	1593.
Hierocl. de Providentiâ & Fato : *apud Fed. Morel.* (*f*) 8. .	Lutet.	1593.
Ludovici d'Orleans unius ex confœderatis pro fide Catholicâ Parisiensibus ad A. S. unum ex sociis pro hæreticâ perfidiâ Turonensibus expostulatio : *apud Fed. Morel.* 8. .	Lutet.	1593.

Con-

(*a, b, c*) Histor. Stephan. pag. 453. usque ad pag. 457.

(*d*) Bibliothec. Cordesian. pag. 83.

(*e*) Paginæ primæ sive tituli dispositio in omnibus exemplaribus non est eadem ; non solùm in verbis ipsis, quibus exprimitur titulus ; sed etiam in symbolo Typographico : in aliis enim symbolum sive insigne præfigitur Typographis regiis commune ; in aliis, icon cujusdam. Clementi VIII. Pont. Max. hæc nuncupatur editio. Ex epistolâ dedicatoriâ comperio, *Philonici hujus opusculi interpretationem, præfecti mercatorum & ædilium Parisiensium jussu, publicis impensis editam fuisse.*

(*f*) Bibliothec. Cordesian. pag. 83. Ille tamen Hieroclis commentarius, qui postea anno 1597. prodiit, dicitur tunc *primùm Latinè & Græcè editus.*

Conference entre les deputés du duc de Mayenne avec les deputés des princes Catholiques du party du roy de Navarre: *chez Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1593.
Cujusdam Viri de susceptâ à Duce Errico Joyeuse provinciæ Narbonensis administratione ad Ant. Gualterum epistola : *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1593.
Acta in comitiis Lutetiæ habitis anno 1593. *apud Fed. Morel.* (*a*) 8.	Lutet.	1593.
Isocratis Orationes & Epistolæ, Græcè, cum Latinâ Hier. Wolfii interpretatione ab ipso postremùm recognitâ, & Henr. Stephani VII. diatribis ; Gorgiæ & Aristidis quædam, ejusdem cum Isocraticis argumenti, Græcè, & Latinè, Guil. Cantero interprete : *excudeb. Henr. Stephanus.* (*b*) fol.	....	1593.
ANONYMI (scil. Libanii) de mulieris loquacitate, Græcè & Latinè, nunc primùm interprete Fed. Morello: *apud eundem Morel.* 8.	Lutet.	1593.
POËMATIUM Dramaticum, Musarum & Fortunæ querimoniam continens, Græcis senariis ; è Græcis Plochiri Michaëlis ; Latinè eodem versuum genere expressum à Fed. Morello ; accesserunt epigrammata quædam è Græcis conversa ab eod. interprete: *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1593.
Fed. Morelli monas, & Ad. Turnebi dyas: *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1593.
Concordantiæ Novi Testamenti Græco Latinæ: *ex Typographeio Henrici Stephani.* (*c*) fol.	....	1594.
S. Chrysostomi de principatu & potestate concio, Latinè, Fed. Morello interprete ; cum ejusdem notis: *apud eund. Morellum.* 8.	Lutet.	1594.
Ejusd. de Christianâ benignitate CONCIO,		

nunc

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 274.
(*b*) Histor. Stephanor. pag. 457. 458. 459.
(*c*) Histor. Stephanor. pag. 459. 460. 461.

nunc primùm Græce & Latinè edita : *apud eundem Morel*. 8. . . Lutet. 1594.

Ejuſdem in Geneſin SERMONES TRES, nunc primùm in lucem editi Græcè & Latinè, ex bibliothecâ Medicæâ reginæ matris : *apud eund. Morel*. 8. . Lutet. 1594.

Polybii fragmentum ex legationibus collatum cum Livii loco de honoribus Attalo & Rhodiis ab Athenienſibus habitis : *apud Fed. Morel*. 4. Paris. 1594.

Ex Memnone excerptæ hiſtoriæ, de tyrannis Heracleæ Ponticæ; ex Cteſiâ & Agatharchide; omnia cùm recenti acceſſione, Græcè ; & ſeorſim Latinè, partim ex Henr. Stephani, partim ex Laur. Rhodomanni interpretatione ; & Appiani Hannibaïc. & Iberic. Græcè, cum Henr. Stephani caſtigationibus : *excud. Henr. Stephanus*. (*a*) 8. . . .. 1594.

Diog. Laërtii libri X. Græcè, & Latinè ; Pythagoreorum fragmenta, Græcè, & Latinè Gul. Cantero interprete ; Anonymi diſſertationes, & epiſtolæ Lyſidis, Theanûs &c. Græcè ; cum Iſ. Caſauboni notis ad Diogen. & Henr. Stephani judicio de interpretat. Ambroſii & Brognoli ; Heſychii Illuſtrii liber, Græcè & Latinè, Had. Junio interprete, cum Henr. Stephani annotationibus ; editio ſecunda : *excudeb. Henr. Stephanus*. (*b*) 8. . ... 1594.

Eccleſiæ Gallicanæ in Schiſmate ſtatus : *apud Mamert Patiſſon*. 8. . Paris. 1594.

Les libertés de l'Egliſe Gallicane [*par P. Pithou*] : *chez Mamert Patiſſon*. 8. . à Paris. 1594.

Lettres d'un Francois pour la pre-ſeance du roy de France contre le roy d'Eſpagne : *chez le méme*. 8. . . à Paris. 1594.

Extraict des regiſtres des Eſtats, ſur la reception

tion

(*a*, *b*) Hiſtor. Stephanor. pag. 459. 460. 461.

tion du Concile de Trente au royaume de France. 8. . . à Paris. 1594.

Memoire & avis de Jean du Tillet, protenotaire & secretaire du roy, greffier de la cour de parlement, faict en l'an 1551. sur les libertés de l'Eglise Gallicane. 8. . à Paris. 1594.

Plaidoié d'Ant. Arnauld pour l'Université de Paris contre les Jesuites: *par Mamert Patisson.* 8. à Paris. 1594.

Defenses de ceux du college de Clermont. 8. .... 1594.

De canonicâ absolutione Henrici IV. *apud Mamert. Patisson.* (*a*) 8. . Lutet. 1594.

Panegyrique de Guy Joly au roy Henry IV: *par Mamert Patisson.* 8. . à Paris. 1594.

Extraict de la genealogie du Hughes surnommé Capet roy de France, & des derniers successeurs de la race de Charlemagne en France: *chez le méme.* 8. . à Paris. 1594.

Ponti Tyardæi Bissiani episcopi tractatus de genealogiâ Hugonis Capeti & postremorum successorum prosapiæ Caroli Magni in Franciâ: *ex officinâ Mamerti Patissonii.* (*b*) 8. Paris. 1594.

Vera & simplex relatio colloquii inter deputatos ducis de Mayenne & principum & regis Navarræ: *apud Fed. Morellum.* (*c*) 8. Paris. 1594.

Caroli Borbonii Cardinalis elogium, Papirio Massono authore: *apud Fed. Morel.* (*d*) 4. Paris. 1594.

Henr. Stephani Orationes duæ; prima adversùs lib. Uberti Folietæ de magnitudine & perpetuâ in bellis felicitate imperii Turcici, secunda ad expeditionem in Turcas fortiter & constanter persequendam exhortatoria; quæ Cæsari

Ro-

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 275.
(*b*) Ludov. Jacob. de Scriptorib. Cabilonens. pag. 56.
(*c*) Bibliothec. Tellerian. pag. 305.
(*d*) Bibliotheq. des Histor. de Franc. par Andr. du Chesne. pag. 159.

Rodolpho II. & universis Rom. imperii ordinibus, Ratisbonæ conventum habentibus ab eodem oblatæ, & illis acceptissimæ fuerunt: *Typis Wechelianis.* (*a*) 8. . Francford. 1594.

Proverbiales Græcorum versus, Græcè; Jos. Scaliger pridem collegit, composuit, digessit; & seorsim iidem, Latinis ejusd. generis versibus expressi, partim ab Erasmo olim, partim nunc à Fed. Morello: *apud Fed. Morellum.* 4. Lutet. 1594.

Eorundem, Græcè & Latinè itidem, alia editio: *apud eundem.* (*b*) 8. . Lutet. 1594.

Jo. Passeratii præfatiuncula in disputationem de Ridiculis; quæ est apud Ciceronem in libro secundo de Oratore: *apud Mamert. Patisson. Typogr. reg. in offic. Rob. Steph.* (*c*) 8. Lutet. 1594.

Adr. Turnebi explicatio loci Ciceroniani, in quo tractantur Joci, lib II. de Oratore; editio secunda: *apud Federicum Morellum Architypographum regium, viâ Jacobæâ ad insigne fontis.* 8. Lutet. 1594.

Tombeau de feu Monsieur de Giury maistre de Camp de la cavallerie legere de France, dedié à sa veufve Madame de Giury par Jean du Peyrat: *par Fed. Morel, imprimeur ordinaire du roy.* (*d*) 8. . . à Paris. 1594.

Les premices, ou le I. livre des Proverbes epigrammatizez, ou des Epigrammes proverbializez; c'est à dire, signez & seellez par les proverbes Francois; aucuns aussi par les Grecs & Latins, ou autres, pris de quelcun des langages vul-

(*a*) His adnectuntur in foliis duobus expansis, Henr. Stephani ad Rodolphum Ordinésque epistola Francfordii ad Mœnum, anno 1594. Sept. 5. data, & duo exhortatoria ad milites antiturcicos carmina. De illis orationibus lege Histor. Stephanor pag. 461. 462.

(*b*) Editio hæc in 8. ab illâ in 4. nihil penè discrepat, nisi quòd character hujus sit major, illius minor. Aliquid tamen inter utramque est præterea discriminis, quod lector curiosus deprehendens neutram negliget.

(*c*) Exemplaria quædam habent 1595. Ad hujus præfatiunculæ calcem adduntur aliquot Ad. Turnebi carmina in illam *novam sectam surrepentem, quæ mentitur Jesum.*

(*d*) Leguntur hìc inserta quædam carmina Fed. Morelli, Græcè & Latinè, pag. 25. 29. & Cl. Morelli, Latinè, pag 39.

vulgaires ; rengez en lieux communs ; le tout par Henri Eſtienne. (*a*) 8. . ... 1594.

Liturgia ſive Miſſa S. Apoſtoli Petri, Græcè, & Latinè, cum canone Latino S. Eccleſiæ Rom. & annotationibus Wilhelmi Lindani epiſcopi Ganđav. *apud F. Morel. architypogr. reg.* (*b*) 8. Lutet. 1595.

S.

(*a*) *A Monſieur Bucker ſecretaire d'Eſtat de la Ville de Berne.* —— *Il y a environ quinze ans, que les heritiers de Thomas Redinger, demourans en la ville dicte Preſlau, & en Latin* Vratiſlavia, *m'eſtans du tout incognus, & de nom meſmement, mais voulans me faire ſentir quelque fruit de l'amitié, que ce ſeigneur m'avoit portée, m'envoyerent en don un grand vaſe d'argent doré par tout, ou vermeil doré* &c. *L'Empereur Maximilian II auquel j'avois envoyé mon threſor de la Langue Grecque, m'ayant envoyé un beau preſent, tint le dict livre environ deux mois aupres de ſoy (comme il me fut eſcrit par monſieur Crato, & par un autre) en faiſant ſes monſtres à tous venans (gens de lettres) comme du plus beau preſent qu'il euſt onque receu.* &c. *J'ay entendu quelques faux rapports de moy faicts à vos trespuiſſans Seigneurs* —— *je vous recommende ceſt affaire, de leur oſter, par la cognoiſſance de la verité, la mauvaiſe impreſſion, que le menſonge leur auroit faict avoir contre moy. Ce ne fut pas faute de bonne volonté, ains à mon tres grand regret, que je vins quelques ſemaines apres le terme pris par moy pour commencer la* * *charge, que j'avois acceptée.* &c. *Le tout voſtre, Henri Eſtiene* Le meſme *au Lecteur. Dieu me fit tant de bien en mon jeune aage, que de pouvoir gangner la bonne grace des amateurs des bonnes lettres Grecques & Latines: tant par les emendations de l'interpretation d'Herodote, Thucydide, Xenophon, qu'auſſi par des expoſitions de pluſieurs proverbes Grecs, qu'Eraſme & autres avoyent ja expoſez, mais mal, & aucuns tres mal, ſelon mon advis.* &c. *Je donneray un recueil d'iceux plus ample, & j'enrichiray l'Ouvrage (Dieu aidant) de ſix nouvelles inventions* &c. *A l'endroit de mon pere* —— *ceux de ſon pays ont eſté preſque ingrats envers luy à comparaiſon des eſtrangers : pour teſmoignage de quoy je peu produire l'epiſtre miſe au devant de ſon threſor de la Langue Latine (dont tant le Recueil que l'impreſſion luy venoient à plus de trente mille francs) de l'impreſſion de Veniſe; l'auteur de ceſte epiſtre eſtant Italien* &c. *Quant à ceſte ſienne invention de diſtinguer par verſets le Nouveau Teſtament; ceux qui s'en ſervent le plus, ſont ceux, qui en donnent moins de louange à l'inventeur ; & meſme aucuns font ſemblant d'ignorer, que cela ait eſté inventé par luy. Mais un Allemand, demeurant au fin fond d'Allemagne, a faict le meſme devoir envers luy pour raiſon de ceſt Ouvrage (c'eſt a dire, envers ſa memoire) qu'avoit faict l'Italien ſuſdict pour raiſon de l'autre.* &c. *Ce qui m'occaſiona de compoſer ces epigrammes, fut que le roy Henri III. liſant quelques proverbes Francois en mon livre de la precellence du langage Francois, me dit qu'il doutoit touchant deux, s'ils eſtoyent anciens: que quelques jours apres je luy monſtray en un vieil livre eſcrit à la main.* &c. In hâc proverbiorum editione obſervo multas Græcas ſententias Latinis literis excuſas, neſcio an præ characterum Græcorum inopiâ, nam quædam Græcis exprimuntur: E. G pag. 16. Theou thelontos kan epi ripos pleois [id eſt, θεῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις] pag 105. Tω toi ponounti kai theos † Xyllamvanei. Id eſt, uti pag. 121. Τῷ τοι πονῦντι καὶ θεὸς ξυλλαμβάνει. Et pag. 189. Chalepon to gyras eſtin anthrωpois varos. [Id eſt, χαλεπὸν τὸ γῆρας ἐστιν ἀνθρώποις βάρος. Stephanus in paginis 87. & 95. mentionem facit quorundam proverbiorum à Badio excuſorum & in lucem editorum ante annos circiter octoginta, id eſt, anno circiter 1514. nam hæc editio prodiit 1594.

(*b*) *Hanc liturgiæ D. Petri Græco-Latinam editionem Petro de Gondy cardinali, Pariſiorum antiſtiti, Jo. à Sancto Andreâ Canonicus eccleſ. Pariſien. dedicabat an. S. M. D. XCV. Kal. Octobr.*

* Suſpicor ferè hoc fuiſſe munus Typographicum.

† Hinc colligo, quam literarum υψιλοῦ & βῆτα pronunciationem Stephanus maluerit.

S. Gregorii papæ, quem Dialogum Græci cognominant, Divinum officium ſive Miſſa, Latinè, cum Græcâ Georgii Codini interpretatione: *apud eundem.* (*a*) 8. .	Lutet.	1595.
S. Juſtini Mart. epiſtola ad Diognetum, & oratio ad Græcos, cum notis: *per Henr. Stephanum.* (*b*) 4. . .	....	1595.
D. Jo. Chryſoſtomi de publicano & phariſæo, déque humilitate & oratione CONCIO, Græcè nunc primùm edita typis regiis; & ſeorſim Latinè, ex Joach Perionii interpretatione recognitâ & cum Græc. collatâ: *apud Fed. Morel. archityp. reg.* (*c*) 8. .	Lutet.	1595.
Conſtantini Imp. RESCRIPTUM ad Arium & Arianos, nunc primùm in lucem Græcè & Latinè prodit: *apud Fed. Morel. archityp. regium.* (*d*) 8. . .	Lutet.	1595.
Joan. Geometræ Paradiſus ſive hortus epigrammatum Moralium, Græcè: *apud eundem.* 8.	Lutet.	1595.

Syneſii Cyrenæi CATASTASIS ſeu Conſtitutio, in quâ Pentapolis calamitas deſcribitur, quam in maximâ barbarorum irruptione pronunciavit, quo tempore principis partes Gen-

nadius

(*a*) *Jo. à S. Andreâ Fed. Morellus. S. En corollarium τ̃ λειτουργικῶν, à te profectum, fidei meæ commiſſum, ad te revertitur, & cultiori habitu typiſque informatum* &c. Ad finem ſubjungitur Hymnus D. Thomæ de Aquino, *Pange lingua* &c. Græcis iiſdem verſibus redditus à Fed. Morello: ὑπὸ Φιδ. Μορέλλου Δ. Β. ἑρμηνευθείς. i. e. Διδασκάλου Βασιλικοῦ, *regii profeſſoris.*

(*b*) Dubitandum mihi videtur de hâc editione., cujus mentio fit apud Almeloveen. pag. 46. uti & de aliâ pag. 51. *Rei ruſticæ auctorum, Catonis, Columellæ & Palladii, in* 8. *anno* 1595. quam Henr. Stephano ibi adſcribit.

(*c*) *Joanni Heurtault, cœnobii S. Victoris priori, & cardinal. Gondii vicario Fed. Morellus, ἐν κυρίῳ χαίρειν.* —— *Hanc conciunculam Græcè ex fide manuſcripti opt. parentis mei Federici, & Latinè typis noſtris editam, in tuo nomine apparere volui* &c. *Lut. X. Kal. Jul. M. D. XCV.* In meas manus fortè incidit *D Jo. Chryſoſtomi ſermo de hôc argumento*, Bonum Chriſti diſcipulum benignum eſſe, neque citò iraſci; *Latinè in* 8. cum notis marginalibus paginarum in Græco textu. Quo anno edita ſit Latina illa verſio, nullum eſt indicium, necdum textum Græcum videre contigit. Puto ex charactere verſionem illam Latinam ab officinâ Fed. Morelli prodiiſſe.

(*d*) Joannes à S. Andreâ in ſuâ ad Petr. Gondium cardinal. epiſc. Pariſienſ. epiſtolâ notat hoc à Baronio Latinum factum fuiſſe. Ad calcem additur Conſtantini ad epiſcopos & populos epiſtola, *Græcè, ex biblioth. P. Pithoei, & Latinè, ex interpr. Fed. Morelli P. R.*

-nadius ageret, dúxque Innocentius eſſet; Græcè, cum Latinâ Pe. Morelli (*a*) Turonenſis interpretatione & conjectaneis; ejuſd. Syneſii de eod. argumento ad Troïlum epiſtola, (quæ eſt ejus epiſtolar. 73.) Græcè: *apud eundem.* (*b*) 8. Lutet. 1595.

Parabata vinctus, ſive triumphus Chriſti; tragœdia [Jacob. Aug. Thuani]: *apud Mamert. Patiſſon. Typogr. reg. in offic. Rob. Stephani.* 8. Lutet. 1595.

Vaticinia Joelis, Amoſi, Abdiæ, Jonæ Habaccucci, Haggæi, poëticâ metaphraſi illuſtrata [per Jac. Aug. Thuanum]: *apud eundem.* 8. Lutet. 1595.

Pſalmi confeſſionales inventi in ſcrinio regis Portugaliæ, Antonii hujus nominis primi, propriâ R. manu ſcripti; in quibus peccator longævus divinam pro peccatis ſuis miſericordiam implorat: *apud Fed. Morellum Typogr. reg.* (*c*) 12. Lutet. 1595.

Traité de Guil. du Vair, en trois livres, de la conſtance & conſolation és calamitez publiques; ſeconde (*d*) edition reveuë & corrigée: *par Mamert Patiſſon imprim. du roy, chez Robert Eſtienne.* (*e*) 12. à Paris. 1595.

Traité de la diſſolution du mariage par l'impuiſſance de l'homme ou de la femme; ſeconde edition reveuë & augmentée: *par Mam. Patiſſon impr. du roy, chez Rob. Eſtienne.* (*f*) 8. à Paris. 1595.

Adr.

(*a*) De hôc Petro Morello [Moreau] lege Verdier. pag. 1025. & Croix du Maine. pag. 405.

(*b*) *Timoleonti Grangiero conſiliario in ſenatu Pariſienſi Papirius Maſſonus in regiâ advocatus, S.* —— *De Syneſio Evagrius primo libro hiſtoriæ, cap. XV Syneſius Arcadii temporibus vixit.* —— *Quàm afflictam urbem egregius ille epiſcopus incoluerit, ab ipſo fonte hauries, & cataſtaſin hanc nunc primùm à me, per Morellum noſtrum, in lucem mitti publicè utilem gratulabere.* &c. *Interpres uſus eſt manuſcr. cod. Gr. ex bibliothecâ Jo. à S. Andreâ: quo etiam adjuti ſumus in edit. Gr.*

(*c*) Ad finem libri adduntur Græca & Latina quædam Fed. Morelli in hujus regis laudem carmina. De his pſalmis lege Colomeſ. Bibliotheq. Choiſie. pag. 467. edit. 1709.

(*d*) Editio prima quando prodierit, neſcio. Epiſtola authoris ad ducem de Monpenſier ſecundæ huic præfixa datur 1. Jul. 1594.

(*e*) Privilegium regium conceditur 16. Jul. 1594. *à Mamert Patiſſon imprimeur du Roy, & à Abel l'Angelier libraire juré en l'univerſité de Paris.* De hôc Abele lege Caille. pag. 173. Edidit Bibliothecam Franciſci à cruce Cœnomanâ anno 1584. Ejus ſignum Typographicum fuit Abelis ſacrificium, cum hôc lemmate, *Sacrum pingue dabo, nec macrum ſacrificabo.*

(*f*) Primam editionem diſco ex Verderii

Adr. Turnebi in Phædonem Platonis præfatio, nunc primùm luce donata: *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1595.
Playdoyer pour les laboureurs contre les gens d'armes, traduit du Grec de Tyr. Maxime: *chez le méme.* 8.	à Paris.	1595.
Genealogie de la maison de Montmorency, comprise en la representation des lettres d'office de M. le Connestable, faite au parlement le 29. Nov. 1595. *chez Mam. Patisson impr. du roy.* (*a*) 8.	à Paris.	1595.
Christophori & Augustini Thuanorum elogia, Papirio Massono auctore: *apud Fed. Morel.* (*b*) 4.	Lutet.	1595.
Pæan Henrico IIII. dicatus per Claud. Bredellum Tannaium: *apud eundem.* 8.	Lutet.	1595.
Henrici Monantholii Oratio, quale esse deberet collegium professorum regiorum: *apud eundem.* 8.	Lutet.	1595.
Adr. Turnebi Oratio habita post Jac. Tusani professoris regii mortem, cùm in ejus locum suffectus est; nunc primùm in lucem prodit: *apud eundem.* 8.	Lutet.	1595.
Magorum qui à Zoroastre prodiere, oracula; Græcè: *apud eundem.* 4.	Lutet.	1595.
De Lipsii Latinitate Palæstra prima Henr. Stephani Parisiensis; nec Lipsiomimi, nec Lipsiomomi, nec Lipsiocolacis, multóque minùs Lipsiomastigis; cum ejusd. præludio; *libertas velo sit Latinitati, Sed licentia nolo detur illi;* hìc multa non vulgaria vulgi literatorum linguis de Latinitate illâ antiquariâ tantum non digladiantibus opponuntur. 8.	Francford.	1595.

La

derii Bibliothec. pag. 891. fuisse *in* 8. *ann.* 1581. *apud Mamert. Patisson.* authorémque consiliarium quendam parliamenti Parisiensis.

(*a*) Bibliotheq. des Histor. de Franc. par Andr. du Chesne, pag. 224. Biblioth. Historiq. du P. le Long. num. 16667. & Tellerian. pag. 311.

(*b*) Bibliotheq. des Hist. de Franc. par A. du Chesne, pag. 165.

La billamano ; libro di messere Giusto de Conti, Romano senatore ; por M. Jacopo de Corbinelli ; raccolto di antiche rime diversi Toscani : *appresso Mamerto Patisson regio Stampatore.* 12. in Parigi. 1595.

LIceat hìc institutum hujus Appendicis cursum tantisper interrumpere, dum à Parisiensi Typographiâ digrediar ad Lugduno-Batavam : quam à me quantumvìs festinante præteriri indictam & illaudatam non fas est ; cùm nemo nesciat ELZEVIRIANI nominis memoriam, Elzevirianarum editionum nitorem & cultum, quæque bellulis hujusmodi libellis, utì aliis plerisque rebus parvis, inesse solet, gratiam, omnibus politioris elegantiæ spectatoribus in precio, in deliciis semper fuisse.

Inter ELZEVIRIOS Typographos nullum novi priorem *Ludovico Elzevirio*, cujus prima mihi notitia in annum 1595. incidit. Prodierunt *Ennii fragmenta, conlecta, composita, commentariis inlustrata ab Paullo G. F. P. N. Merulâ; Lugduni Batavorum, ex officinâ Joannis Paetsii & Ludovici Elzevirii; typis Joannis Balduini. M. D. XCV.* in 4. Jam antea suam Joannes Pætsius instruxerat Lugduni-Batavorum officinam, ex quâ emissi sunt in 8. *M. D. LXXXIII. Jani Dousæ Nordovicis pro Petronii Satyrico præcidaneorum libri tres.* Ludovicus Elzevirius *typis* etiam *Godefridi Basson* usus est in edendis *Philostrati Lemnii epistolis Græcè, cum Jo. Meursii de Philostratis dissertatione, M. DC. XVI.* in 4. Lucem aspexerunt *Erycii Puteani amœnitatum humanarum diatribæ XII.* in 8. *Lovanii, typis Christoph. Flavii, Francofurti, apud Lud. Elzevir. M. DC. XV,* [Hìc nescio, quid, *Francofurti*, velit. An Lud. Elzevirius Francofurti officinam habuerit ; an hic idem cum Ludovico Elzevirio Lugduno-Batavo fuerit]. Ludovicus Elzevirius (utì observat clariss. author (*a*) notar. ad Baillet. Jugem. des Sav.) non neglexit Orthographiæ discrimen inter u & i vocales, v & j consonas; in majusculis tamen U, V; I, J; non (*b*) ubique adhibuit discrimen.

Huic Ludovico proximum invenio *Isaacum Elzevirium* ; cujus *typis Constantini Porphyrogennetæ opera, Græcè & Latinè, cum notis* vulgavit *Joannes Meursius* in 8. *M. DC. XVII.* & *Variorum Divinorum librum unum, Græcè, cum notis,* in 4. *M. DC. XIX* Isaacus Typographicum insigne præfixit aquilam cum colligato sagittarum fasciculo, & lemmate, *Concordiâ res parvæ crescunt.* Postea sibi adoptavit arborem cum viro adstante, & his verbis, *Non solus*, [quod insigne & adagium invenio in Elzevirianâ Typographiâ permansisse; nescio an mul-

(*a*) Tom. I. pag. 395.

(*b*) *Ennii Fragm. in tituli paginâ* CVM, ANNALIVM, *at postea* LUGDUNI.

multùm ultra annum 1653.] *Lugduno-Batavæ Academiæ Typographus* anno *M. DC. XX.* edidit 4. *primùm Græcè Procopii Gaz. in libros Regum & Paralipom. scholia, cum Ludov. Lavateri, & Hartmanni Hambergeri Latinâ interpretatione; & notis Jo. Meursii.* Anno *M. DC. XXI.* in 12. publicata est *Danielis Heinsii poëmatum editio nova, sumptibus Elzeviriorum & Joannis Mairii; typis Isaaci Elzevirii jurati Academiæ Typographi.* Joannes Mairius magnum nomen adeptus est inter Librarios Lugduno-Batavos; & à viris eruditis meritò gratiam inivit. Anno M. DC. XIX. in 12. dedit (*a*) *Martialem, cum variorum doctorum notis; ex museo Petri Scriverii.* Et anno M. DC XX. in 8. ejusdem Scriverii *collectanea veterum tragicorum.* Et anno M. DC. XXIV. in 4. [Capelli (*b*)] *de punctorum Hebräicorum antiquitate diatribam à Tho. Erpenio in lucem editam.* Mairius usurpavit insigne aliquando, (*c*) Plantinianum; aliquando, coloni humum ligone fodientis, cum sacro nomine יהוה & voce hâc (*d*) *Labore;* alibi, Herculis Theseique mutuò se amplectentium, cum hôc adagio, *Concordia invicta.* Anno M. DC. XXV. in 4. *Psalterium Syriacum cum Latinâ versione* emissum est *Lugduni Batavorum ex Typographiâ Erpenianâ Linguarum Orientalium*; cujus exemplaria *prostabant apud Joannem Maire & Elzevirios.* Typographiæ Erpenianæ insigne erat Palma arbor, cum hâc gnomâ *Assurgo pressa.* Typos tamen Orientalium Linguarum neque Joannis Mairii nec Elzeviriorum prælo defuisse libri (*e*) complures satìs testantur.

Tran-

(*a*) Hanc editionem Fabric. in Biblioth. Lat. lib. 2. cap. 20. notat esse *insignem, neque ubivis obviam;* Ger. Voss. alicubi (si bene memini) vocat *castigatissimam.* Licèt, quæ in hâc contenta sunt, pagina 16. initio enumerêt, id tamen moneo lectorem, quòd ad calcem insuper adjiciantur Lipsii, Rutgersii, & Pontani notæ seorsum cum novo titulo excusæ.

(*b*) Hanc diatribam à Capello, suo nomine præterito, scriptam fuisse docet Ger. Jo. Vossius Lib. 1. Art. Gramm. cap. 31.

(*c*) Utì in edition. Martial. & tum forsan Raphelengianis typis utebatur. Vide priùs, ubi facta est Fr. Raphelengii mentio.

(*d*) Utì in collect. Tragic.

(*e*) Utì in Capell. diatrib.

(*f*) *Th. Erpenii Grammatica Arabica; Lugd. Bat. Typis & impensis Maire,* 1636. in 4. Huic præmittitur pictura; in quâ spectantur icones emblematicæ, coloni fodientis, spei hinc anchorâ innixæ, illinc abuntiæ spicas & cornu copiæ tenentis; angelorum duorum, alterius ramum gerentis, alterius corollam, devolantium; in medio desuper vox יהוה irradiata, cum his verbis, *FAC & SPERA.* Ludovicus de Dieu edidit in 4. anno M DC. XXVII. *Apocalypsin charactere Syro & Ebræo cum versione Latinâ & notis, ex Typographiâ Elzevirianâ.* [ubi retinetur insigne Erpenianum.] & anno M. DC. XXVIII. *Grammaticam Hebr. Chald. Syr. ex officinâ Elzevirianâ.* & anno M. DC. XXXI. *animadversiones in quatuor Evangelia, ex officinâ Bon. & Abr. Elzev. Academ. Typograph.* & M. DC. XXXIV. *in Acta,* & M. DC. XLVI. *in Epistolas,* & M. DC. XLVIII. *in omnes Vet. Testam. libros; ex officinâ eâdem.* In his frequens usus est characterum Syrorum & Arabicorum. Ex eorundem officinâ publicum aspexerunt ann. M. DC. XXVIII. in 8. *Tho Erpenii rudimenta Linguæ Arabicæ;* & M. DC. LIII. in fol. *Jacobi Golii* Lexicon Arabico-Latinum; cujus exemplaria *prostant Roterodami, apud Arnoldum Laers,*

Transeo jam ab Isaaco ad *Abrahamum Elzevirium* : apud quem anno M. DC. XXI. in 12. edita sunt *Buchanani poëmata omnia.* Hos socios forsan fuisse puto in edendis Heinsii poëmatibus (de quibus paulò antè) necnon quibusdam aliis ; utì fortè in *Græcâ Novi Testamenti editione ex regiis aliísque optimis editionibus cum curâ expressâ* ; *ex officinâ Elzevirianâ. M. DC. XXIV.* in 16.

Postea Bonaventura & Abrahamus Elzevirii sociatis sumptibus officinæ Elzevirianæ curam susceperunt ; eorúmque typis libri quam plurimi ab anno (*a*) 1626. ad annum (*b*) 1653. impressi prodierunt. Inter multos alios, quos híc enumerare esset supervacaneum, excuderunt in parvâ voluminis (12. vel 18.) formâ Latinos plerosque authores, & omnes penè rerum publicarum scriptores : quos cùm nemo ferè librariæ supellectilis amator sibi coëmere in primis non studeat, illorum horúmque (quoad scio) catalogum hìc exhibere non gravabor.

Authorum Latinorum ex officinâ Elzevirianâ, seu (*c*) Bonaventuræ & Abrahami Elzeviriorum typis editorum Catalogus.

HOratius, à Dan. Heinsio ex emendatissimis editionibus expressus ; cum ejusdem de Satyrâ Horatianâ libris duobus, & notis. 2 vol.	[1628.]	1629.
Ovidius, à Dan. Heins. recensitus ; cum brevibus not. ex collatione codd. Scaligeri & Palatinis Jani Gruteri. 3 vol.		1629.
Q. Curtius ; cum aliquot Jani Rutgersii, & Jos. Scaligeri, emendationibus. (*d*)		1633.

T.

(*a*) *Homeri Iliad. A. E. I. Græcè, in usum scholarum Hollandiæ & West-Frisiæ. ex officinâ Bonaventuræ & Abrahami Elzevir. Academ. Typograph. M. DC. XXVI.* in 8. [Iidem libri postea, cum indice Alphabetico & exegetico omnium ferè vocum, recusi sunt ibidem, 1642. in 8.] Anno eodem 1626. ex eorundem officinâ in 8. prodierunt, *Horatii Odæ quædam, Satyræ & Epistolæ selectæ, & liber de arte poeticâ* (nitidissimo charactere Italico) *in usum scholarum* : & in earundem etiam usum *Ciceronis Orationum selectarum liber.*

(*b*) *Jac. Golii Lexic. Arabico-Lat. typis Bonaventuræ & Abrahami Elzeviriorum. M. DC. LIII* in fol. Ultra hunc annum nil mihi occurrit apud hos Elzevirios impressum. Præterea prodiit *Catalogus variorum & insignium in quâvis facultate, materiâ & linguâ librorum Bonaventuræ & Abrahami Elzevir. Quorum auctio habebitur Lugduni Batavorum in officinâ defunctorum; ad diem* 16. *Aprilis stilo novo*, 1653. *Lugd. Batavorum, ex Typographiâ Elzevirianâ. M. DC. LIII.* in 4.

(*c*) Bonaventura & Abrahamus Elzevirii nonnullas harum editionum viris præclaris dedicaverunt; (*d*) Constantino Hugenio equiti;

T. Livius; ex recensione Heinsianâ. 3 vol. 1634.

Corn. Tacitus; ex J. Lipsii editione. (a) 1634.

Sallustius; cum ejus & veterum historicorum fragmentis, ac Sallustianarum locutionum florilegio. (b) . . 1634.

C. Jul. Cæsaris quæ extant, ex emendatione Jos. Scaligeri; cum fragmentis, & Aldi Manutii de Galliæ divisione commentario, & geographico Abr. Ortelii nomenclatore. (c) 1635.

C. Plinii Naturalis Historia; Joanne de Laet textum recognoscente, & varias lectiones colligente. 3 vol. . , 1635.

Terentius; ex recensione Heinsianâ. 1635.

Sulpitius Severus, ex optimis editionibus recognitus; cum V. Giselini Chronologiâ. (d) 1635.

Virgilius, Dan. Heinsio recensente nunc emendatior; cum animadversionum libello è doctorum virorum observationibus. . 1636.

Florus, cum chronologicis excerptionibus, variísque lectionibus; & Lucio Ampelio, nunquam antehac edito, ex bibliothecâ Cl. Salmasii. (e) . . 1638.

Vell. Paterculus; cum notis Gerardi Vossii G. F. . . 1639.

L. Ann. Senecæ philosophi opera, ex ult. J. Lipsii emendatione; & M. Ann. Senecæ Rhetoris, quæ extant, ex Andr. Schotti recensione. (f) . . 1640.

[Philosophi operum tomus primus, 1640. secundus, 1639. Rhetoris Opera, 1639. Joh. Fred.

(a) Danieli Heinsio equiti; (b) Marco Zuerio Boxhornio, qui in Sallustio edendo operam illis navaverat; (c) Jacobo Skytte, Baroni Duderhovæ; (d) Abrahamo Heydano; (e) Guilielmo Boswel, equiti aurato, pro rege Britann. apud Belg. ordin. residenti; (f) Petro Seguiero, Franciæ cancellario, cui, *Existimavimus*, aiunt, *non fore tibi ingratum, si novæ & commodæ hujus editionis munusculum tibi nomine nostro, ab Elzevirio nostro, qui jam biennium apud vos degit, de-*

Fred. Gronovii in utrumque notæ, 1649.]

Plinii Epiſtolæ, & Panegyricus; cum variantibus lectionibus. (*g*) . . 1640.

Juſtinus ex Trog. Pomp. cum notis Iſaaci Voſſii. . . 1640.

Ciceronis Opera, cum optimis exemplaribus accuratè collata. 10 vol. (*h*) . 1642.

Conciones & Orationes ex hiſtoricis Latinis excerptæ. . . 1649.

Claudianus, à Nic. Heinſio Dan. F. recenſitus; cum ejus notis. (*i*) . 1650.

Authores rei venaticæ antiqui; cum Jani Vlitii commentariis, variis lectionibus, & ſecundis (quæ ad calcem, ſub ſignaturis Y & Z, adjiciuntur) curis. (*k*) . . 1653.

Eâdem characterum formâ, eodem voluminis modulo, apud eoſdem prodierunt, anno 1630. Barclaii Argenis, & ann. 1637. Euphormio; & ann. 1643. Eraſmi colloquia, quæ Hieronymo de Backere inſcripſerunt.

Scriptorum, qui de Rebuspublicis egerunt, Bon. & Abraham. Elzevir. typis editorum Catalogus.

RESpublica Venetorum, per Caſparem Contarenum; cum ſynopſi Venetæ reipublicæ, & aliis de eâdem diſcurſibus politicis. 1626.

Poloniæ, Lithuaniæ, Pruſſiæ, Livoniæ &c. per diverſos authores. 1627.

Scotiæ & Hiberniæ; per diverſos authores. . . 1627.

Res-

demiſſiſſimè offerretur &c; (*g*) Joanni de Laet; (*h*) Guilielmo Borelio, equiti, Duinbequii domino. (*i*) Nicolaus Heinſius lectori enumerat magnam codicum manuſcriptorum & impreſſorum, quibus in emendando Claudiano uſus eſt, copiam. *Duos* è manuſcriptis *ſubminiſtravit Typographorum decus Balthaſar Moretus.* (*k*) Vlitius in prolegomen. pag. 85. 86. 87. & pag. 428. indicat, quæ editiones in his authoribus edendis ipſi ſubſidio fuerint.

Respublica Helvetiorum; ex variis authoribus. . . 1627.

Venetorum, per Casp. Contar. &c. Editio secunda auctior. . 1628.

Daniæ & Norwegiæ, insularúmque adjacentium; Holsatiæ, ducatûs Sleswicensis, & finitimarum provinciarum; per diversos. 1629.

Galliæ; per Joannem de Laet, ex variis scriptoribus. . 1629.

Hispaniæ; per eundem. 1629.

Romanorum; per varios. 1629.

Anglorum; per Thomam Smithum Anglum. . . 1630.

Belgii Confœderati; Anonymo authore. . . 1630.

Russiæ seu Moscoviæ, itémque Tartariæ; è probatis authoribus . 1630.

Italiæ principatuum; per varios; Editio secunda priore longè auctior. 1631.

Venetorum; per Donatum Jannotium Florentinum; cum Nicolai Crassi notis in Jannotium & Contarenum. . 1631.

Indiæ veræ, seu imperii Magni Mogolis; per Joan. de Laet, ex var. auth. 1631.

Constantinopoleos Topographia; per Petrum Gyllium. . 1632.

Græcorum; per Ubbonem Emmium; in partibus duabus. . 1632.

Bospori Thracii; per Pet. Gyllium; edente Antonio (cui Petrus erat patruus) Gyllio. 1632.

Africæ; per Joannem Leonem Africanum. . . 1632.

Res-

Respublica Sueciæ; per Andr. Bureum Suecum; edente Henrico Sotero. . 1633.

Vallesiæ & Alpium; per Josiam Simlerum. . . 1633.

Rhetiæ; per Fortunatum Sprecherum à Berneck. . 1633.

Persiæ; per Joan. de Laet, ex variis authoribus. . . 1633.

Imperii Romano-Germanici; ex diversis tractatibus: Hanc editionem Carolo Ludovico Electori Duci Bavariæ dicaverunt B. & A. Elzevirii. . . 1634.

Sabaudiæ; per Lambertum Vander-Burchium. . . 1634.

Turcici imperii, & regni Algeriani atque Tunetani, ex commentationibus variorum: in hâc secundâ editione se multos locos correxisse scribunt Typographi in suâ ad lectorem præfatione. . 1634.

Hungariæ; anonymo authore. 1634.

Bohemiæ; per M. Paulum Stranskium. . . 1634.

Regni Chinensis; ex variis authoribus, Petro potissimùm Trigautio; cum B. & A. Elzeviriorum nuncupatoriâ ad Adrianum Pauw epistolâ; & præfatione ad lectorem, in quâ se aiunt *regnorum & rerumpublicarum descriptionibus, quas magnâ curâ ad lectoris utilitatem simul & voluptatem antehac adornari curaverant, jam dudum optavisse etiam Asiaticorum & cæterorum alicujus famæ regnorum descriptiones addere; verùm, cùm eas nondum satìs accuratè elucubratas nacti essent, satiùs duxisse aliquandiu morari* &c. *interea non penitus cessandum ratos, Sinensis regni descriptionem hîc exhibere.* &c. . 1639.

Portugalliæ; ex variis authoribus. 1641.

His

His regnorum rerúmque publicarum editionibus Bonaventura & Abrahamus Elzevirii Academiæ Leydensis Typographi à præpotentibus DD. ordinum fœderatarum Belgii provinciarum, anno M.DC.XXVI. XV. Maji, obtinuerunt generale privilegium; quod suarum editionum plerisque affixerunt. His tractatibus adnumerari possunt alii etiam huc pertinentes ab eisdem eâdem quoque voluminis formâ editi: quales sunt;

Philippi Cluverii in Geographiam Introductio. . . 1629.

Joan. Sleidani de quatuor summis imperiis libri tres; postremâ editione hâc accuratè recogniti. . . 1631.

Itinerarium Benjaminis, Latinè redditum operâ Const. l'Empereur. . 1633.

Hug. Grotii Mare liberum; & P. Merul. de maribus; & Boxhorn. pro navigation. Hollandorum &c. . . 1633.

Gotfr. Hegenitii itinerarium Frisio-Hollandicum; & Abr. Ortelii itinerarium Gallo-Brabanticum. . . 1630.

Abrah. Golnitzii Dantisc. itinerarium Belgico-Gallicum. . . 1631.

Status particularis Regiminis Ferdinandi secundi. . . 1637.

In hujus ultimi libelli titulo nulla fit, utì in aliis, mentio officinæ Elzevirianæ: ex quâ tamen non dubium est quin prodierit; nam Typographi in suâ ad lectorem allocutione dicunt se *accuratissimis omnium rerumpublicarum, quantum fieri posset, descriptionibus animum ante complures annos addixisse: nullíque rei unquam, quò à viris undequaque doctissimis, rerúmque omnifariarum peritissimis, haberent, quod lucem mereretur, pepercisse.*

Post hos Bonaventuram & Abrahamum Elzevirios venit memorandus *Ludovicus* (alius & diversus ab illo, qui anno 1595. cœpit innotescere; de quo suprà) *Elzevirius*; apud quem prodiit, Amstelodami, in 12.

Descriptio regni Japoniæ, cum quibusdam affinis materiæ, ex variis authoribus collecta, & in ordinem redacta, per Bernhardum Varenium Med. D. . . 1649.

Is

Is Ludovicus deinde vel (*a*) ſolus, vel cum (*b*) Daniele Typographiam exercuit. Hi ſibi inſigne Typographicum adoptaverunt arborem, cum Minervâ & ipſius noctuâ adſtantibus, addito hôc proverbio, *Ne extra oleas.* Horum nomine prodiit, Amſtelædami, in 12.

Philippi Cæſii à Zeſen Leo Belgicus. . . 1660.

Præter ſupra dictos de rebus publicis tractatus, alii ſunt recenſendi, ab aliis Typographis, eâdem autem formâ, editi;
Ex officinâ Joannis Maire; Lugduni Batavorum;

Reſpublica Moſcoviæ & urbes; ex diverſis authoribus. . . 1630.

Reſpublica Hollandiæ & urbes; ex Hug. Grotio, P. Merulâ, & aliis. . 1630.

Joh. Angelii Verdenhagen JC C. de rebus-publicis Hanſeaticis tractatus; in quatuor partibus. . . 1631.

Gul. Poſtelli de Republicâ Athenienſium liber. . . 1635.

Bonaventura Cornelius Bertramus de republicâ Ebræorum recenſitus, commentarióque illuſtratus, operâ Conſtant. L'Empereur ab Oppijck. . . 1651.

Com-

(*a*) *Plauti comœdiæ. Amſtelodami, typis Ludovici Elzevirii*, 1652. *ſumptibus ſocietatis.* in 12. *Homeri opera, Gr. Latin. cum ſcholiis Didymi, accurante Corn. Screvelio. Amſtelodami. ex officinâ Ludovici Elzevirii.* 1656. in 4.

(*b*) *Ger. Jo. Voſſ. Etymologic. Ling. Latin. Amſtelodami. apud Ludovicum & Danielem Elzevirios.* 1662. in fol. Daniel Elzevirius ſolus multos excudit libros, pleroſque ex Nic. Heinſii recenſione uti *Aurel. Prudentii opera ex vetuſtiſſimis exemplaribus à Nic. Heinſio recenſita, cum ejus animadverſionibus; Amſtelodami, apud Danielem Elzevirium*, 1667. in 12. Daniel (Vide Baillet Jug. des Sav. Tom. 1. pag. 395.) obiit anno circiter 1680. vel 1681 ultimus Elzeviriorum, qui Typographiæ operam dederunt. Prodiit *Catalogus librorum, qui in bibliopolio Danielis Elzevirii venales extant. Amſtelodami, ex officinâ Elzevirianâ. M. DC. LXXIV.* in 12. Diſtribuitur in claſſes, ex linguis antiquis; Theologicorum, Juridicorum, Medicorum, Miſcellaneorum; poſtea ex linguis recentioribus; Gallorum in Theologiâ, Jure, Medicinâ, & Humanitate; denique Italorum, Hiſpanorum, Anglorum, Batavorum. Singulæ claſſes Alphabeticò authorum ordine procedunt. Prodiit anno 1654. in 12. *Lud. Molinæi morum exemplar ſeu characteres; Lugd. Batavorum, apud J. & D. Elſvirios Acad. Typograp.* Ubi alium deprehendo Elzevirium (J. ſcil. *Joannem*) qui Danielis fuit ſocius & affinis; niſi me fallit conjectura.

Compendium historiæ Batavicæ, à Jul. Cæsare usque ad hæc tempora; authore Antonio Thysio J. C. & professore in Academiâ Leidensi. 1652.

Apud *Joannem (a) Janssonium*; Amstelodami;

Respublica Namurcensis, Hannoniæ, & Lutsenburgensis; authoribus I. B. Gramaye Andoverpiensi, Lud. Guicciardino, & Joan Bertelio. 1634.

Apud Joannem Janssonium à Waesberge, & Elizeum (*b*) Weyerstraet; Amstelodami; Petri Cunæi de republicâ Hebræorum libri III. Editio novissima. 1666.

Apud *Isaacum (c) Commelinum*; Leidæ;

De Leodiensi republicâ authores præcipui; à Boxhornio editi. 1633.

Apud *Guilielmum* & *Joannem (d) Blaeu*; Amsterdami;

Arabum vicinarúmque gentium Orientalium urbes & mores; à Gabr. Sionitâ ac Joanne Hesronitâ, Maronitis è Libano. 1635.

Pe-

(*a*) Idem est (*ut puto*). qui mox vocatur *Joannes Blaeu.*

(*b*) Is Elizeus obiit ante ann. 1669. Nam prodiit *Apollodori Bibliotheca Græc. Lat. Amstelodami, apud Joannem Janssonium à Waesberge & Viduam Elizei Weyerstraet. M. DC. LXIX.* in 8.

(*c*) Fuit forsan Hieronymi Commelini filius.

(*d*) Ger. Jo. Voss. de Philolog. pag. 64. & de Scient. Mathemat. pag. 199. 200. 201. & 263. *Anno M. DC. XXVIII. nomen suum latè diffundebat Guilielmus Janssonius Cæsius sive Blaeu, civis Amstelodamensis, magni Tychonis Brahei discipulus, præclarè de rep. ac literis meritus; partim in re Geographicâ, partim in Astrologicâ. Nam ingenio & judicio maximus, sphæris globísque cœlestibus construendis priorum omnium industriam longè vicit. Obiit anno M. DC. XXXVIII. XII. Kalend. Nov annos natus LXVII. Reliquit dignum se filium Joannem Blaeu, jurisconsultum quidem, paternis interim insistentem vestigiis; nec Typographicâ modò arte, sed expoliendâ etiam geographiâ tum veteri, tum novâ, præclarè admodum de studiis merentem. Guilielmus pater a filio Joanne magnopere fuit adjutus, Geographicum edendo Atlantem duobus ingentibus voluminibus, Linguâ Latinâ, Germanicâ, Belgicâ, & Gallicâ. Patre defuncto, idem Joannes, cum juniore fratre Cornelio, viro magnis virtutibus, tertium hujusce Atlantis volumen emisit. Cornelio præmaturè mortuo, quartum etiam publici juris Joannes fecit. Ac nunc* [1660. quo anno hæc scribebat Vossius] *in quinto sextóque desudat.* Hactenus Vossius.

Non

Petri Heindreich Massilia: *apud Josiam Stædelium.* . . Argentor. 1658.

Th. Campanellæ de monarchiâ Hispanicâ discursus. . . . Amstel. 1640.

Erycii Puteani historiæ barbaricæ libri sex: *typis Joannis Cnobbari.* (*a*) . Antverp. 1634.

Pe-

Non possum silere editionem Novi Testamenti Græcam in 24. *apud Guil. Blaeu, M. DC. XXXIII.* [*minutissimo, sed elegantissimo charactere, non tamen absque mendis*; ut observat Jac. le Long, in Biblioth. Sacr. tom. I. pag. 491.] Joannes filius se vocabat aliquando *Joannem Janssonium*, utì in editione *Palingenii in* 12. 1628. & *Theoph. Golii grammatic. Gr. M. DC. LXI.* in 8. aliquando *Joannem Blaeu*, utì *Fr. Jun. de pictur. Vit. M. DC. XXXVII.* in 4. *Ger. Jo. Voss. de quat. artib. popular. M, DC. LX.* in 4. & *ejusd. Voss. de poet. Gr. & Latin. M. DC. LXII.* in 4. Guilielmi & Joannis Blaeuviorum insigne Typographicum fuit Globus sive Sphæra, aliquando sola; aliquando cum Archimede aut viro hinc speculante, colono illinc fodiente, angelo desuper duas tubas inflante; addito hôc lemmate, *Vivitur ingenio*; utì *Drus. comment. in Ruth, M. DC. XXXII.* in 4. aliquando cum figuris Temporis hinc falciferi, illinc Herculis clavigeri adstantium, adjectâ hâc gnomâ, *Indefessus agendo*; utì in *Jun. de pictur. Vet.* 1637. Aliquando (si modò duos ejusdem nominis non confundam) se Joannes scripsit *Joannem Janssonium à Waesberge*, & cum *Elizæo Weyerstraet* societatem iniit; utì *Joan. Vorst. de Hebraism. Nov. Testam. M. DC. LXV.* in 4. aut cum *Viduâ* illius *Elizai*; utì *Apollodor. Biblioth. Gr. Lat. M. DC. LXIX.* in 8. & eodem anno in 12. *Reiner. Neuhus. poëmat. juvenil.* Ac affixit insigne sphæræ editionib. Apollod. & Neuhus. Sed in Vorst. aliud insigne (quod fortè erat Elizei Weyerstraet) apposuit; nempe arborem florentem & structibus onustam, cum hôc adagio, *Et flore & fructu.* De Joanne Janssonio lege epistolam Antonii Borremansii ad Theodorum Janssonium ab Almeloveen, cujus avus erat Joannes ille Janssonius (Vide pag. 128. 129. Dissertat. Almeloveen. de Vit. Steph.) In illâ epistolâ Borremansius Janssonios & Waesbergios distinguit; unde dubito adhuc an Joannes Janssonius, & Joannes Janssonius à Waesberge fuerint iidem, aut duo potiùs cognomines & aliquo fortè modo affines. Vidi *Librum Jezirah interprete Joan. Stephano Rittangelio*; in 4. *Amstelodami, apud Joannem & Jodocum Janssonios. M. DC. XLII.* cum insigni globi, & lemmate *Vivitur ingenio.* Nescio an Joannes & Jodocus fratres fuerint. Adrianus Baillet (Jug des Sav. tom. I. pag. 393. 394.) hujus Jodoci mentionem facit. Ad quem locum Author notarum hanc adjicit censuram: *Ce Josse Janßon n'est autre que Jean Blaeu, qui dans l'edition, qu'il a donnée des œuvres de Janus Nicius Erythræus, & de quelques unes de celles de Leo Allatius, a mis Cologne à la place d'Amsterdam, & s'est caché sous le nom de Jodocus Kalcovius.* Viro tamen sagacissimo assentire nequaquam possum, cùm Joannes & Jodocus tam planè in libro Jezirah modò citato distinguantur. Vidi porrò duas editiones anno M. DC. XLVI. Coloniæ in 12. emissas; alteram *S. Augustin. Confession. apud Jodocum Kalcovium & socios* alteram, *Jacob. Balde è Soc. Jes. Sylvar. apud Jodocum Kalcovium.* In facultate huic præfixâ, *Judocus Kalcovius* dicitur *Civis ac Bibliopola Coloniensis.*

(*a*) Is obiit ante annum M. DC. LI. quo prodiit *Anacreon Græcè, eodem Latinorum versuum genere ab Hadriano Foppens expressus; Antverpiæ, apud viduam J. Cnobbari.* in 12.

Petri Baptistæ Burgi Genuensis de bello Suecico commentarii; editio ultima castigatior: *apud Henricum Edelmannum.*	Leod.	1639.
Anonymi Lusitania vindicata; Editio prima furtim & inscio authore, hæc gnaro eo & approbante.	*Sinè nomine Typographi, Loci, & anni.*	

Finitâ jam, quàm potui breviter, hâc de Batavis illis Typographis adeò celebribus, ut nemo eos præterire, non-salutatos, aut leviter tantùm nominatos, voluerit, digressione; in viam redeo: meæque Appendicis incœptæ filum interjectâ eâ dissertatiunculâ abruptum resumo.

PIcherellus in Matthæi cap. 26. Cœnantibus &c. *apud Patisson.* (*a*) 8.	Paris.	1596.
Discours de l'Arbre de Science traduit par Federic Morel sur l'original Grec de St. Jean Bouche d'Or: *chez Fed. Morel.* 8.	à Paris.	1596.
Playdoyer pour les gens d'armes contre les laboureurs, traduit du Grec de Tyrius Maxim. par Fed. Morel, & par luy dedié au Prevost des marchans & Eschevins de Paris: *chez le méme.* 8.	à Paris.	1596.
Traité de Loys le Roy sur les troubles & differents pour la religion: *chez le méme Morel.* 8.	à Paris.	1596.
Edict du roy sur les articles accordez au duc de Mayenne pour la paix en ce royaume: *par Mamert Patisson imprimeur ordinaire du roy* 8.	à Paris.	1596.
Statii Papinii Genethliacon Lucani, ex libro 2. Sylvarum: *apud Fed. Morellum architypogr. reg.* 4.	Lutet.	1596.
Ejusd. Lyrici versus è libro 4. Sylvarum: *apud eundem.* 4.	Lutet.	1596.
Pædagogii defensio adversùs injecta in præceptorum ordinem convitia; auctore Francisco Guerino Abrincensi Hylariano in academiâ Parisiensi apud Lexoveos præceptore classico: *è*		

Ty-

(*a*) Bibliothec. Thuan. part. 1. pag. 20.

Typographiâ Stephani Prevoſteau. 8. Paris. 1596.

Hiſtoria Strenarum, orationibus adverſariis explicata & carmine; item proſopopœïa ſive ἔμψυχοι λόγοι Martis, Juſtitiæ, Pacis Minervæ & Franciæ, metricè; per Theodorum Marcilium: *è Typograph. St. Prevoſteau.* 8. Paris. 1596.

Petri Victoris Caietani Palmæ Paradigmata de quatuor linguis Orientalibus præcipuis, Arabicâ, Armenâ, Syrâ, Æthiopicâ: *è Typograph. St. Prevoſteau.* 4. Paris. 1596.

Gregorii Nazianz. Ode jambica de ſe ipſo, Græcè; hactenus in plerisque editionibus inchoata tantùm, nunc abſoluta & integra: *apud Fed. Morellum architypogr. reg.* 8. Lutet. 1597.

S. Baſilii Seleuciæ epiſcopi, de Paſtore bono, concio; nunc primùm Latinitate donata, & notis, conject. atque emendat. Gr. edit. illuſtrata à Fed. Morello prof. reg. *apud eundem.* 8. Lutet. 1597.

Joan. Geometræ Paradiſus; opus Latinis verſibus nunc primùm editum, interprete Fed. Morello: *apud eundem.* 8. Lutet. 1597.

Hieroclis philoſophi Alexand. de providentiâ & fato, déque liberi arbitrii cum divinâ gubernatione convenientiâ, COMMENTARIUS, in COMPENDIUM redactus, & nunc primùm Græcè & Latinè editus; ex fide Græci codicis vetuſti, è bibliothecæ Medicææ penu eruti; interprete Fed. Morello: *apud eundem.* (*a*) 8. Lutet. 1597.

Replique de Jaq. Davy du Perron eveſque d'Evreux à la remonſtrance de quelques miniſtres, ſur un certain eſcript touchant leur vocation, nouvellement addreſſé à eux par un des leurs

(*a*) In averſâ tituli paginâ legitur Fed. Morelli ad Jacobum Davy epiſcopum Ebroicenſem epiſtolium; cujus in nonnullis exemplaribus omiſſi loco reponitur Scutum Franciæ cum his vocibus PIETATE ET JUSTITIA; de quo inſigni lege Hiſtor. Typographor. aliq. Pariſienſ. pag. 118.

leurs revenant à l'Eglise Catholique : *chez Mamert Patisson impr. du roy.* 8. . à Paris. 1597.

Severini Pinæi Carnutensis Parisiis in Chirurgiâ mag. I. opusculum physiologum & Anatomicum, in duos libellos distinctum : *è Typogr. Stephani Prevosteau.* 8. . Paris. 1597.

La Theologie naturelle de Dom Raymon Sebon, traduite par Jean Martin, de nouveau reveuë & conferée au Latin, & corrigée en plusieurs lieux : *par Fed. Morel imprimeur ordinaire du roy.* 8. . . à Paris. 1597.

Zoroastris, seu Magorum qui à Zoroastre prodierunt, oracula, Latinis versibus heroicis expressa, & notis atque conjectaneis aliquot illustrata per Fed. Morellum prof. & interpr. regium : *apud eundem.* 4. . Lutet. 1597.

Oeuvres Morales de Plutarque : *chez le méme.* fol. . . à Paris. 1597.

Histoire de Paul Æmyle, mise en Francois par Jean Regnart Angevin, en son vivant Seigneur de la Mictiere : *chez le méme.* fol. à Paris. 1597.

Libanii [Anonymi] declamatio in uxoris loquacitatem, Græcè, & Latinè, Fed. Morello interprete : *apud eundem.* 8. Lutet. 1597.

Gregorii Cyprii patriarchæ Constantinopol. Maris sive universæ aquarum naturæ laudatio, Græcè, & seorsim Latinè, Fed. Morello interprete : *apud eundem.* (*a*) 8. . Lutet. 1597.

Senecæ ἀποκολοκύντωσις : *apud eundem* 8. Lutet. 1597.

Petri Pithoëi J. C. elogium, Papirio Massono auctore : *apud Mamert. Patisson. Typogr. reg. ex officin. Rob. Steph.* (*b*) 4. . Lutet. 1597.

(*a*) Hunc libellum habemus Græcè primùm editum in 8. *Lugduni Batavorum, apud Fr. Raphelengium, M. D. XCI.* cum *Aristotel. de mund. Gr. Lat. & Pauli Silentiarii jambicis*; Bonavent. Vulcanio edente, & scholiis *illustrante.* Lege Histor. Stephanor. pag. 452.

(*b*) Pet. Pithoëus *vixit annos LVII. obiit natali suo Xal. Novemb. M. D. XCVI.*

Joan.

Joan. Pafferatii eloquentiæ profefforis & interpretis regii, de cæcitate Oratio : *apud eundem.* 8.	Lutet.	1597.
Ejufd. Kalendæ Januariæ : *apud eundem.* 4.	Lutet.	1597.
Le premier livre des poëmes de Jean Pafferat : *chez le méme.* 4.	à Paris.	1597.
Abelii Sammarthani Scævolæ fil. poëmata : *apud eundem.* 8.	Lutet.	1597.
Les Mimes, enfeignemens & proverbes de Jan Antoine de Baif, en quatre livres, reveus & augmentez en cefte derniere edition : *chez le méme.* 12.	à Paris.	1597.
Georgii Crittonii profefforis regii de fortibus Homericis Oratio : *è Typographiâ Steph. Prevofteau.* 8.	Paris.	1597.
Cauffæ Crittoniæ conjectio, in fenatu habita Idib. Septemb. ann. M. D. XCVII : *è Typographiâ Steph. Prevofteau, in collegio trium epifcoporum.* (*a*) 8.	Paris.	1597.
Theod. Bezæ Poëmata varia ; viz. Sylvæ, Elegiæ, Epigrammata, Icones (*b*), Emblemata, Cato cenforius Chriftianus ; [Abrahamus Sacrificans, Appendix ad poemata ; quorum duorum nulla mentio in titulo] omnia ab ipfo authore in unum nunc corpus collecta & recognita : [*cum infigni tantùm Stephanico*]. 4.	....	1597.

J.

(*a*) Georgius Crittonius fe defendit adversùs Fr. Parentium, qui *querebatur fe profeffionis regiæ cathedrâ per illius circuitiones fraudatum fuiffe.*

(*b*) In quibufdam exemplaribus pag. 223. hunc vidi titulum, *Th. Bezæ Emblemata. Apud Jacobum Stoer.* 1598. Et in libri initio, poft hæc verba, *Cato Cenforius*, fubjungebantur hæc, *Abrahamus Sacrificans*, in fruftulo chartæ agglutinato; vidi etiam exemplaria, in quibus addebantur hæc, *GENEVÆ, Apud Gabrielem Cartier*; quæ de novo impreffa potiùs videbantur & fuperinducta, quàm antea cum reliquis excufa. Pag. 368. fubnectitur *Admonitio de hôc opere & de hâc Appendice. Hæc tota editio primùm cœpta, & maximâ ex parte fuit abfoluta à Stephano. Deinde verò quum præter expectationem nacti tandem effemus figuras emblematum, & Johannes Jacomotus Barrenfis interea temporis vertiffet Abrahamum facrificantem, auctum non parum fuit opus, & ad finem poftea perductum à Jacobo Stoero. Ad Appendicem verò quod fpectat, addita funt, quæ fuperiùs fuerant prætermiffa, nec citiùs*

ab

ab amicis, apud quos latebant, haberi poterant: atque hinc aliquando in suum qualibet locum, si reiteranda esset editio, erunt transponenda. &c. *Cæterùm monentur hìc Typographi, ne sinè voluntate familiæ Zastrisellorum hoc opus recudant, vel ad minimum Johannem Paludium Philophilum, qui hujus rei curam in se suscepit, priùs consultent.* &c. Hôc eodem anno M. D. XCVII. iisdem characteribus excusam vidi in 4. Jacobi Lectii poëticam paraphrasin ad Jonam vatem Georgio Sigismundo Prakschicky, à Zastrisell, ab authore dedicatam. Typographi aut loci nomen non indicatur, sed initio præfigitur (utì in libro præcedente, scil. Th. Bezæ poëmat.) Stephanicum insigne & lemma; putóque Henr. Stephani (paulò ante ejus mortem) aut Jac. Stoëri curâ prodiisse. Hic annus fuit ultimus Henrico Stephano: cujus mentionem quæ facit, epistolam Jac. Aug. Thuani ad Janum Gruterum missam, hìc integram lubet subjungere. Hanc manu-scriptam, in Ciceronis editione, *studio Joan. Gulielmii & Jani Gruteri. Hamburgi, ex bibliopolio Frobeniano.* 1618. *fol.* mecum aliquando communicavit Vir Clariss. Ric. Mead, M. D. & S. R. S.

Jac. August. Thuanus Jano Grutero V. C. Sal. D.

Gratissimæ mihi fuerunt, mi Grutere, literæ tuæ, quas nudius tertius accepi, fidémque fecerunt me, qui te, ut debeo, non amo vulgariter, vicissim à te redamari, cùm me in locum μακαρίτου *Bongars. substituis. At qualis viri! cui certè Francia nostra, seu mores seu raram eruditionem spectes, paucos olim superiores, hodie parem vix habet quempiam: tantum abest, ut me dignum existimem, qui cum eo conferri possim. Dabo tamen operam, ut potiùs ingenium & industriam, quàm animum & diligentiam porrò in me desideres. De privilegio quod petis, curabo. Sed quod extremis tuis addis, valde me commovit, & ut in publico mœrore non levi me affecit lætitiâ, cùm audio Ciceronem olim à Jano Guilielmio amico meo singulari, & quîcum arta ante XXVIII. annos mihi Lutetiæ necessitudo intercessit, summâ curâ ac studio recognitum in manus tuas deventurum, aut, quod voveo, jam pervenisse. Memini, cùm ille lucubrationes suas mecum communicaret, & nondum sibi plenè in philosophicis satisfactum diceret, Henricum Stephanum, qui tunc in urbe erat, aliquoties intervenisse: & cùm summoperè à Guilielmio contenderet, ut editionem ab ipso adornatam sibi committeret, cùm se excusaret Gulielmius, Stephanum ei alterius editionis à se inchoatæ specimen exhibuisse, in quâ pleni margines annotationum, ut hodie ferè fit, erant: Guilielmium verò, qui adhuc hærebat, in arcano mihi dixisse, ante omnia velle se, ut, qui opus, in quo tantopere desudaverat, edendum susciperet, puros margines, sicuti in Rob. & Car. Stephanorum editionibus nunquam satìs laudatis factum erat, relinqueret, neque de suo quicquam in iis admisceret; siquid haberet, id ad calcem seorsim rejiceretur. Cùm igitur ex specimine jam exhibito H. Stephanum neutrum facturum appareret, non videre se, cur tantæ opus exspectationis, quod dignâ Cicerone & pari cum superioribus illis editionibus formâ & elegantiâ in publicum prodire cupiebat, ei committeret: itaque re infectâ Stephanum à se dimisisse, & statim Avaricum Biturgicum concessisse, ubi vix post salutatum magnum Cujacium pauculos commoratus dies in febrim violentam incidit, quæ finem ejus vitæ & laboribus imposuit. Qui cum eo erant, Germani Ciceronem ei commissum in patriam secum asportârunt, & spem de tanto opere conceptam tam diu frustrati sunt. Quod eò tibi commendandum duxi, ut te de Guilielmii voluntate & consilio certiorem facerem, & interim admonerem, si rem ipsius Manibus, imò toti reipublicæ literariæ, gratam cupis facere, ut avaros librarios, qui lucro potiùs quàm honestati publicæ student, caveas, neque patiaris purissimum scriptorem à purissimo juvene tantâ curâ expolitum ab impuris hujusmodi hominibus miserè contaminari, & velut in sordes conjici. Habes Heidelbergæ Vœgelinum, cujus si diligentiæ res committatur, spes est, ut publico omnium desiderio plenissimè satisfaciat. Sed heus tu, mi Grutere, ridebis fortasse monitorem intempestivum, qui, antequam certò sciat, an rem penès te habeas, aut speres te habiturum, ejus utendæ leges tibi præscribat. Fac id ut per te quamprimùm sciam. Diploma primo quoque tempore accipies; eóque opera Ciceronis à Jano Guilielmio digesta, suppleta, emendata continebuntur. Hæc cùm raptim post acceptas statim tuas scripsissem, literæ meæ inter chartaceam supellectilem, quæ nimiùm quàm malim per negotia in dies excrescit, deerrarunt. Itaque cùm otium non esset rescribere, & metuerem, ne diuturniore morâ desiderium tuum remorarer,

J. Mercerus in Genesin & quinque priores prophetas minores: (*a*) fol. .... 1598.

Gregorii Nazianz. carmen de seipso, Latinis jambicis versibus, ex Jac. Billii Prunæi interpretatione à F. Morello recognitâ: *apud Fed. Morellum architypogr. reg.* 8. Lutet. 1598.

Clementis Alexandr. in Christum hymni duo, Græcis & Latinis itidem metris, Fed. Morello interprete: *apud eundem.* 8. Lutet. 1598.

B. HIERONYMI unius è Græcis patribus commentarius de BAPTISMO, nunc primùm Græcè & Latinè editus, interprete Fed. Morello: *apud eundem.* 8. Lutet. 1598.

Ezechielis tragici Judæi Tragœdia sacra [scil. Ἐξαγωγή], Gr. Lat. *per Fed. Morellum.* (*b*) 8. Paris. 1598.

Cent Pseaumes (*c*) mis en vers Francois, avec quelques cantiques de la Bible; Poësies Chrestiennes; Prieres & meditations Chrestiennes; [*chacun de ces trois livres imprimés separement*] par Philippes des Portes, abbé de Thiron: *par Mamert Patisson imprimeur du roy.* 8. à Paris. 1598.

Phi-

rarer, & mihi neglecti officii crimen consciscerem, diploma obsignandum curavi, & D. Gottofredo, ut ad te sedulò mitteretur, tradidi, quod puto te jam accepisse. Has autem ante diploma datum & obsignatum scriptas & diu pòst repertas ad te nunc mitto, ut cura mihi rem à te commendatam fuisse intelligeres; simúlque te orarem, ut de tua Ciceroniana editionis ratione ac consilio ad me quamprimùm diligenter perscribas. V. V. ampliss. D. Lingelshemio, & D. Frehero plurimam à me salutem. Vale, mi Grutere, & diligenter ad me scribe. Lutet. Paris V. Eid. Jan. ut hìc tempora numerantur. A. S. M. DC. XIII.

(*a*) Hunc librum à Roberto Stephano excusum fuisse scribunt Almeloveenius pag. 78. & Joh. de la Caille pag 187. Quod tamen ut credam, non facilè inducar. In Catalogis Bibliothec. Thuan. part. 1. pag. 156. & pag. 158. & Barberin. pag 60. & Bodleian. pag. 451. reperio hanc editionem anno 1598. emissam, sinè nomine Typographi; sed Genevæ, ubi Robertus ille Stephanus, cui eam tribuunt Almeloveenius & Callius, exercuisse Typographicen neutiquam mihi videtur.

(*b*) Bibliothec. Thuan. part. 2. pag. 297.

(*c*) Non tamen plures quam 98. Psalmos ab eo traductos reperio; quos non traduxit, sunt hi 52 sequentes. 9, 10, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 33, 35, 36, 37, 43, 47, 48, 72, 78, 79, 81, 83, 92, 93, 96, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 132, 133, 135, 136, 140, 144, 145, 147, 148, 149, 150.

Philonis liber de nominibus mutatis in sacrâ Scripturâ, Latinè, interprete Fed. Morello: *apud eund. Morellum.* (*a*) 8.	Paris.	1598.
Traité de Pierre de la Place en son vivant premier president en la cour des Aydes à Paris, sur la vocation, à laquelle chacun est appellé, reveu, augmenté & distingué en trois livres: *par Fed. Morel imprimeur ordinaire du roy.* 8.	à Paris.	1598.
Pauli Silentiarii in thermas Pythias & aquarum miracula, Græcè & Latinè, interprete Fed. Morello: *apud eundem.* 8.	Lutet.	1598.
Discours politiques de Loys le Roy; viz. de l'histoire de ce temps; sur le royaume des Perses, extraict de Platon; exhortation aux Francois pour vivre en concorde; des changemens & ruines des estats publics: *chez le méme.* 8.	à Paris.	1598.
Resolution du differend de la religion: *chez le méme.* (*b*) 8.	à Paris.	1598.
Ciceronis liber de optimo genere oratorum: *è Typographiâ Steph. Prevosteau, in viâ aurigarum, è regione trium Crescentium.* 4.	Paris.	1598.
Oppiani de Venatione libri quatuor; Latinis versibus redditi, Joan. Bodino interprete, cum ejusdem commentario: *apud Fed. Morellum architypogr. reg.* 4.	Lutet.	1598.
Poëmatium Dramaticum Plochiri Michaëlis &c. [eadem omnino editio, quæ antea anno 1593.] *apud eundem.* 8.	Lutet.	1598.
Statii Sylvarum libri, primus ad fidem vet. cod. emendatus, tertius [seorsim] ad libros veteres emendatus, quintus [seorsim etiam]: *apud eundem.* 4.	Lutet.	1598.
Tibulli Elegia de bello & pace, à Fed. Morello Græc. Carm. reddita; & pacis commoda, ex		

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 31.
(*b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 107.

ex Euripid. & Philemon. ab eodem Morello Lat. verſib. expreſſa : *apud eundem*. 8. Lutet. 1598.

Franciſci Parentii regii profeſſoris oratio, habita in auditorio regio Cameracenſi Id. Nov. 1597. poſtquam cauſam ex S. C. obtinuit; cum ejus ad Crittonianam conjectionem reſponſione; ac tandem Senatûs decreto ſeu placito Linguâ vernaculâ: *è Typographiâ Steph. Prevoſteau*. 8. Paris. 1598.

D Baſilii Magni homilia in Sanctum Martyrem Mamantem, Græcè : *è Typographiâ Steph. Prevoſteau*. 4. . . Paris. 1599.

Jo. Geometr. Hymni in B. Deiparam, Gr. Lat. interpr. Fed. Morello : *apud eundem Morellum*. (*a*) 8. . . Paris. 1599.

GELASII Cyziceni commentarius Actorum Nicæni concilii, cum corollario THEODORI presbyteri Raithi de Incarnatione Domini; nunc primùm Græcè prodeunt ex opt bibliothecis, cum Roberti Balforei Scoti Latinâ interpretatione & notis : *Fed. Morellus profeſſor & architypographus regius operoſam hujus libri editionem Deo dante ad umbilicum duxit, ſub Henrico IV. Gall. rege, IX. Kal. Jan* (*b*) 8. . Lutet. 1599.

Diſ-

(*a*) Bibliothec. Marckian. pag. 183.

(*b*) *Rob. Balforeus Ægidio Noalio epiſcopo Aquenſi* &c. *S. D. In parato & ad manum unicum illud exemplar tuum fuit, quod in Chio Ægæi maris inſulâ à Græcis monachis, in quorum monaſterio jamdiu magnâ curâ aſſervabatur, Franciſcus frater tuus, volente & favente patriarchâ Conſtantinopolitano, ingenti pretio redemit, & Byzantium ad ſe perferri juſſit.* ——— *Fuit exemplar illud à Græco quodam fidâ ſatìs, ſed nimis feſtinâ manu, idque notis inſolentibus, quas vix Græci ipſi agnoſcerent, deſcriptum. Deinde quod multo nos excepit moleſtius, falſâ ſæpe accentuum notatione, obſcuro literarum tractu, mutilâ verſuum & periodorum interpunctione, ſic in eo difficilia & perturbata fuerunt omnia, ut quid fugerem, quid ſequerer, anxia ſemper eſſet atque difficilis explicatio.* &c. *Fed. Morellus Rob. Balforeo S. D* ——— *Accerſivi vindicem injuriæ, quam his libris intulerant notarum præpetes miniſtri, ut* ταχυγράφυς *vocat Auſonius, codicem inquam doctâ & laborioſâ manu exaratum, quem è locuplete bibliothecâ ſuâ doctiſſ. Senator Petrus Stella nobis depromſit, liberaliter communicavit, & ſæpè unà mecum, quà humanitate eſt, cum exemplo tuo ſchediſque noſtris contulit.* &c. *IX. Kal. Jan.* 1598. In notis Balforeus ſæpe laudat operam à Fed. Morello ſibi in locis multis reſtituendis præſtitam. Idem pag. 282. mentionem facit Epiſtolæ ſive reſponſionis epiſcoporum &c. (quam lege pag. 106.) Fed. Morelli profeſſoris, interpretis & archity-

Discours de la reünion des eglises d'Alexandrie & de Russie à l'Eglise Romaine, trad. du Latin du card. Cæs. Baronius par Marc Lescarbot: *chez Morel.* (*a*) 8. — à Paris. — 1599.

Discours sur le faict de Marthe Brossier de Romorantin pretenduë Demoniaque: *chez Patisson.* (*b*) 8. — à Paris. — 1599.

Jacobi Augusti Thuani Poëmata (*c*) sacra: *apud Mamertum Patissonium Typograp. regium.* 12. — Lutet. — 1599.

Edict du Roy & declaration sur les precedents edicts de pacification: *par les imprimeurs* (*d*) *& libraires ordinaires du roy.* 8. — à Paris. — 1599.

Astrampsychi versus somniorum interpretes, Græcè, castigati & Latinis senariis expressi à Fed. Morello: *apud eund. Morel.* 8. — Lutet. — 1599.

Hippostologie, ou discours des os du cheval, par Jean Heroard conseiller, medecin ordinaire & secretaire du roy: *par Mamert Patisson.* 4. — à Paris. — 1599.

BARLAAMI monachi LOGISTICA, nunc primùm Græcè & Latinè edita, ex interpretatione & cum scholiis Joannis Chamberi collegii Etonensis apud Anglos socii: *è Typograph. Steph. Prevosteau.* (*e*) 4. — Paris. — 1599.

Les

chitypographi regii typis non ita pridem evulgatæ, cum Latinâ interpretatione P. Morini, quæ apud Cæs. Baronium est Tom. 3. annalium, anno Christi 319. Idem Balforeus pag. 265. notat quædam in Eusebio Roberti Stephani desiderata, *non sinè læsæ fidei suspicione.*

(*a*) Bibliothec. Bultellian. part. 2. pag. 554.

(*b*) Ibid. part. 1. pag. 75.

(*c*) Scil. *Jobus; Ecclesiastes; Threni; Vaticinia Joel. Amos. Abd. Jon. Habac. Hag. Parabata vinctus; & sacrorum carminum libellus.*

(*d*) *Par Lettres Patentes du roy donnees le 4. Avril. 1599. il est permis par privilege special à Federic Morel, Jamet Metayer, Pierre Luillier & Mamert Patisson ses imprimeurs, d'imprimer ou faire imprimer* &c. Jametius Metayer Joannis & Petri Typographorum etiam regiorum frater fuit. Illorum insigne erat lilium coronatum, cum his verbis, *Arte omni præstantior.* Caille. pag. 159. 175. 193.

(*e*) In initiali paginâ seu titulo tam Latinæ versionis quàm Græci textûs (nam separatim excuduntur), *Parisiis, apud Guillelmum Auvray, viâ D. Joannis Bellovacensis, sub insigni Bellerophontis coronati. M. VI. C.* id est, 1600. De illo Guillelmo Auvray lege Caille. pag. 163. Eodem Bellerophontis insigni usi sunt etiam Jeremias & Carolus Perier, de quibus prius. *Joannes Chamberus Lectori S. — Henricus Savilus, pro eo ac semper erat in veterum monumentis, præsertim Græcis vel*

odos

Les inſtitutions Aſtronomiques de Jean Pierre de Meſmes : *chez Fed. Morel*, fol. à Paris. 1599.

ONOSANDRI Strategicus ; & ORBICII Inventum ; Græcè & Latinè ; Nicolaus Rigaltius nunc primùm è vetuſtiſſ. codd. Græcis publicavit, Latinâ interpretatione & notis illuſtravit (a) : *apud Abrahamum Saugranium* (b), *& Gulielmum* (c) *des Rues*, *viâ Bellovacenſi* ; [Ad calcem, *excudebat Steph. Prevoſteau*, *M. D. XCIIX. menſe Decembri*]. 4. Lutet. 1599.

Catalogue des Conneſtables &c. [Vide antea ann. 1555. apud Vaſcoſ.] œuvre reveu, corrigé

odorandis ſagax, vel comparandis ſolers & ſumptuoſus, ut primùm quâ fœlicitate in alios, eâdem in Barlaamum inciderat, nihil habuit prius, quàm ut deſcriberet primum, ídque ſuâ ipſius, non amanuenſis cujusquam operâ, deinde longis itineribus terrâ maríque ad me transmitteret &c.

(a) Nic. Rigaltius *Lectori.* —— Hunc *eximium ſcriptorem publico cœlo redonari, è republicâ & literariâ fore mihi viſum eſt. Nam Latinè quidem antehac editus Baſileæ fuerat, à Nicalao Saguntino, anno M. D. LXX. [Aiunt etiam Italico idiomate editum fuiſſe à quodam Franciſco Coccio : mihi videre non contigit.] poſteáque Joachimi Camerarii Latina item interpretatio à filiis in vulgus emiſſa, Noribergæ, M. D. VC. Sed ille, ſcriptoris mentem ac ſtylum minùs adſecutus, optimo tamen exemplari uſus videtur. At Camerarius, vir admodum quàm eruditus, unicum eúmque corruptiſſimum librum nactus, ingenio, quo valebat plurimùm, Onoſandrum felicius & elegantius expreſſit ; ſed ita ut veluti partes & membra, quæ in codice Græco deerant, in ejus quoque verſione non ſemel deſiderentur, indéque factum opinor, ut neuter Græca verba publicare voluerit. Mihi verò doctiſſimorum virorum beneficio codices duos è bibliothecâ Medicæâ promere licuit ; unum in vetuſtis membranis, alterum recentioris cujuſdam notæ : tertium paulò pòſt habui etiam adhuc recentiorem, quem, aut perſimilem, penès Camerarium fuiſſe, facilè crederes. Hos tres inter ſeſe conferre cœpi, & membranas demum emendatiores judicavi : proindéque ad illarum fidem excudi placuit, ac varias aliorum librorum lectiones ſepoſitas ſub uno conſpectu exhiberi. Quod cùm operæ Typographicæ perfeciſſent, monuerunt me amici, virum eruditum Fed. Morellum ſchedas aliquot adſervare inſcriptas, Ὀνοσάνδρου Στρατηγικά. Quartum adeò Onoſandrum relegi ac recenſui atque tunc optimum & integerrimum reperi. Porrò illud inprimis notari velim, in hâc editione veteres membranas à librario expreſſas, nimis aliquando religiosè, imò ſuperſtitiosè : ſed &, quod non niſi iniquiſſimo animo ferre poſſum, quamplurimas mendas à Typographis & correctoribus, quorum oculos in oculis habere meis mihi non licuit, paſſim adſperſas fuiſſe.* &c.

Idem Rigaltius pag. 121. *Inter cæteros rerum militarium ſcriptores, quos mihi bibliotheca Medicæa calamo exaratus codex ſuppeditavit, reperi hanc quoque Urbicii ſcriptiunculam* —— *Monebo minutulum aliquot fragmentum excuſum olim fuiſſe ſub hôc elogio,* Ὀρβικίου τῶν περὶ τὸ στράτευμα τάξεων. *item me nuper habuiſſe à Franc. Pithoëo J. C. indicem ſcriptorum de re bellicâ, qui in Italiâ adſervantur, in quo hujuſmodi fit Orbicii mentio,* Ὀρβικίου τακτικῶν. &c

(*b*, *c*) De his duobus lege Caille. pag. 186. & 189. „ La marque de Guillau„ me des Rues eſtoit un palmier, ou „ pend un enfant avec ces mots ; *obdurandum adversùs urgentia.*

gé & augmenté en ceste presente edition : *par Fed. Morel.* fol. . . . à Paris. 1598. 1599.

Plinii epistolar. libri IX. & panegyrici, cum reliquis aliorum panegyricis; & Is. Casauboni in epistol. notis; variæ lectiones ultra præcedentes in hâc posteriori editione margini accesserunt : [*cum Stephanico tantùm insigni*]. (*a*) 12. . . . . 1599.

Petri Rami Veromandui, eloquentiæ & philosophiæ professoris regii vita, à Nic. Nancelio Trachyeno Noviodunensi Rami discipulo ac populari descripta : *apud* CLAUDIUM MORELLUM, *viâ Jacobæâ ad insigne fontis.* 8. Paris. 1599.

Pindari Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia; Græcè & Latinè; cum scholiis Græcis : *olivâ* PAULI STEPHANI; & ad calcem, *excudebat Paulus Stephanus, X. Cal. Sept.* (*b*) 4. . . . . 1599.

Virgilii Poëmata Henrici Stephani scholiis illustrata; editio tertia, [secundæ (ann. 1583.) per omnia consimilis] : *excudeb. Paulus Stephanus.* 8. . . . . 1599.

Franc. Parentii ad Pomp. Belliævreum de cancellariâ dignitate gratulatio : *è Typographiâ Steph. Prevosteau.* 8. . . Paris. 1599.

Theod. Marcilii Historia Strenarum &c. recentata & aucta editio : *è Typographiâ ejusdem.* 8. Paris. 1599.

Con-

(*a*) Hanc editionem puto ex Pauli Stephani officinâ prodiisse.

(*b*) *Jacobo Bongarsio P. Stephanus.* —— *Quot mendis scateat vetus, quæ extat, editio, nôsti: quæ sæpe aliter in textu, aliter in scholiis scriptum habet; circa nomina propria rarò sibi constans, circa distinctiones depravatissima, & quæ versus hinc indè citat corruptissimé. Nonnulla certè menda quum in margine annotata haberem, de quibus olim à me collatum fuerat cum affini conjunctissimo Is. Casaubono, re nuper ipsi ac recèns communicatâ, quia mihi spem suarum observationum fecit, sub ipsius incudem omnia remisi: quarum fruitionem lectori, ubi primum dabitur, non invidebo.* &c. Pauli Stephani epigrammata Latina ex anthologiâ Græcorum, & ejusdem juvenilia (quorum in Histor. Stephanor. pag. 531. mentionem feceram, ex aliorum tantùm authoritate) ad meas manus pervenerunt, excusa *Lugduni, apud Franciscum le Preux, M. D. XCIII.* in 8. Ex his constat, Paulo poëticam venam non defuisse. Hæc suo parenti Henrico Stephano inscripsit, Henrici Wotton & Richardi Thonson Anglorum epigrammatibus præfixis laudata; inter quos & Paulum maxima erat familiaritas, quorum amicitiam Paulus ipse (pag. 109. & 116.) versibus suis testatam voluit. Pag. 91. & 103. Is. Casaubonum, seu Hortobonum, sororis Florentiæ maritum compellat.

Concordantiæ Græco-Latinæ Novi Testamenti, nunc primùm plenæ editæ; huic editioni accessit supplementum : *olivâ Pauli Stephani.* fol. . . .. 1600.

Gregorii Nazianz. adversùs mulieres ambitiosiùs se adornantes carmen Satyricum Latino carmine per Fed. Morel. *apud eundem Morel.* 4. Lutet. 1600.

Gregorii Nyss. de Domini Resurrectione oratio, Græcè & Latinè nunc primùm prodit, interprete Fed. Morello, cum ejusd. notis: *apud eundem.* (*a*) 8. . Lutet. 1600.

Basilii Seleuc. episcopi de Christi Passione concio, adversùs Arrianos & Eunomianos, nunc primùm Latinè edita, ex interpretatione Fed. Morelli: *apud eundem.* 8. . Lutet. 1600.

Synesii episc. Cyr. HOMILIÆ duæ, & CONSTITUTIO sive elogium Anysii, Græcè, ex bibliothecâ Huralti Messæi, augusti sacríque consessûs consiliarii; & Latinè, interprete Fed. Morello: *apud eundem.* 8. Lutet. 1600.

METAPHRASTÆ Gr. Doct. de salutis nostræ mysterio, & suscepti hominis sacramento, carmen jambicum è biblioth. reg. depromptum, Græcè; à Fed. Morello iisdem numeris Latinè expressum: *apud eundem.* 4. . Paris. 1600.

Legis XII tabularum collecta editionis novæ, & interpretamentum Theodori Marcilii : *è Typographiâ Steph. Prevosteau, in collegio Cameracensi.* 8. . . Paris. 1600.

Les Politiques d'Aristote, traduictes par Loys le Roy avec expositions; augmentées du IX. &

X.

(*a*) *Pomponio Bellievræo Gall cancellar. Fed. Morellus S. P.* ——— Hæc *nuper oratio in manus meas venit inter alias plerasque, quas nactus sum in penu bibliotheca* μακαρίτε *Ægidii Davidi affinis mei, nuper in supremâ curiâ advocati : qui etiam dum vitali aurâ frueretur, ejusdem authoris commentarios adversus Eunomianos collegæ nostro Nic. Gulonio Latinitate donandos tradiderat : quod ex animi sententiâ pulcherrimè præstitit; atque hoc egregium opus ad umbilicum ductum regiam pontificiamve* μεγαλοπρέπειαν, *ne sit labor editionis in damno, desiderat.* &c. *IX. Kal. April. M. DC.*

X. livres composés en Grec par Kyriak Stroffe, Patrice Florentin, traduicts & annotez par Federic Morel : *chez Claude Morel.* fol. à Paris. 1600.

La Republique en dix livres, le Phedon, le Phedre, & partie du Gorgias, traduicts du Grec de Platon, & enrichis de commentaires par Loys le Roy ; le tout reveu & conferé avec l'original Grec par Fed. Morel ; avec un sommaire des principaux points, qu'il faut entendre devant la lecture des Politiques de Platon tiré & translaté du Grec de Proclus, par le meme Morel : *de l'imprimerie de Claude Morel.* fol. à Paris. 1600.

Adr. Turnebi libelli de vino, calore, & methodo, nunc primùm editi ; cum Aristotelis libello de his, quæ auditu percipiuntur, ab eodem Turnebo Latinitate donato : *apud Claud. Morel.* 8. Paris. 1600.

Chionis Matridis f. epistola Apologetica ad Clearchum Ponti principem, Latinè, interprete Fed Morello : *apud Fed. Morel.* 4. Paris. 1600.

La Mesnagerie d'Aristote & de Xenophon, trad. du Grec par Estienne de la Boëtie : *chez Claud. Morel.* (*a*) 8. à Paris. 1600.

Plinii Epistolar. libri X. & panegyricus, cum Joannis Mariæ Catanæi commentariis, multis epistolis cum illarum interpretatione adjectis ; adjuncti sunt alii panegyrici, ad fidem vetusti exemplaris emendati : *excudeb. Paulus Stephanus.* [exemplaria quædam habent M. DC. I.] (*b*) 4. .... 1600.

Panegyrique de Julien Peleus advocat en parlement, au peuple de France : *chez Claud. Morel.* 8. à Paris. 1600.

Nic Nancelii Noviodun. Trachyeni D. Medici Orationes & theses : *apud Cl. Morellum.* 8. Paris. 1600.

Re-

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 362.
(*b*) Histor. Stephanor. pag. 534.

Remonſtrances faites au parlement de Paris par les ſieurs de Pibrac, Despeiſſes & Mangot: *chez Cl. Morel.* (*a*) 8.	à Paris.	1600.
Pindari, & cæterorum octo lyricorum carmina, nonnulla etiam aliorum; editio IIII. Græcolatina, H. Stephani recognitione quorundam interpretationis locorum, & acceſſione lyricorum carminum locupletata: *excud. Paul. Stephanus.* 12.	....	1600.
Ex Pindaro Ecloga (ſcil. Ὀλυμπ. εἶδος δ. ε. Πυθ. ζ. η. Νεμ. α. β. Ἰσθμ. γ. ε.) Græcè: *è Typographiâ Steph. Prevoſtæi, in viâ aurigarum, è regione trium Creſcentium.* 4.	Paris.	1600.
Horatii poëmata, ſcholiis & argumentis ab H. Stephano illuſtrata &c. Editio tertia (ſecundæ ann. 1588. per omnia conſimilis): *excud. Paul. Stephanus.* 8.	....	1600.
Horatii carmen ſæculare & hymnus in Apollinem ac Dianam, Græcis Sapphicis à F. Morello reddita: *apud Fed. Morel.* 4.	Lutet.	1600.
Alexander Severus, Fed. Morelli tragœdia togata: *apud eundem.* 8.	Lutet.	1600.
Les Oeuvres de la Boëtie: *chez Cl. Morel.* (*b*) 8.	à Paris.	1600.
Les premieres œuvres de Philippes des Portes: *par Mamert Patiſſon.* 8.	à Paris.	1600.
Alphabetum Græcum & Hebraïcum: *excud. Paulus Stephanus.* 8.	Genev.	1600.

ORIGENIS ſive alterius doctoris Gr. συγχρόνου SCHOLIA in Orationem Dominicam, & cantica B. Virginis, Zakariæ & Simeonis, Græcè & Latinè nunc primùm prodeunt; ex interpretatione Fed. Morelli cum ejuſd. notis: *apud*

Fed.

(*a*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 360.
(*b*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 531.

Fed. Morel. (*a*) 8. . Lutet. 1601.

Orationis Dominicæ & ſalutationis Angelicæ interpretatio Theod. Marcilii : *apud Cl. Morel.* 8. Paris. 1601.

Quelques prieres & meditations Chreſtiennes de Phil. des Portes : *par Mamert Patiſſon imprimeur du roy.* 12. . à Paris. 1601.

Synefii diſſertatio ſuper dono Aſtrolabii, ad Pæonium; Græcè, antiqui cod. manuſcr. è bibliothecâ Hur. Meſſæi eruti, accuratéque collati ope, locupletior & caſtigatior edita ; & Latina facta notíſque inſignita à Fed. Morello : *apud Fed. Morel.* 8. . Paris. 1601.

Le Code du roy Henry III. augmenté des edićts du roy Henry IIII. à preſent regnant; par L. Charondas le Caron juriſconſulte Pariſien : *chez Cl. Morel.* (*b*) fol. . à Paris. 1601.

Proprii & Accidentis logici ſeries nova Theod. Marcilii, contra Porphyrium : *apud Claud. Morel.* 8. . . Lutet. 1601.

Adriani Behotii Apologia II. pro Porphyrio, contra Theod. Marcilium : *è Typogr. Stephani Prevoſteau, viâ D. Joannis Later. in colleg. Cameracen.* (*c*) 8. . Paris. 1601.

Julii Cæſaris Bulengeri Juliodunenſis liber de ſpoliis bellicis, trophæis, arcubus triumphalibus & pompâ triumphi : *apud Cl. Morel.* 8. Paris. 1601.

Onuphrii Panvinii Veronenſis, de ludis circenſibus libri duo, & de triumphis liber unus ;

accesſit

(*a*) *Claudio le Gras S. Cornelii Compendienſis cœnobiarchæ & eleemoſynario regio Fed. Morelius S. D.* ——— *Hanc explanationem è veteri manuſcripto codice ex Italis bibliothecis profecto, ſelegi, exſcripſi, tranſtuli; dum ſub ſignis noſtris militaret tuus ex fratre nepos Nicolaus &c, Kal. Maji. M. D C I.* Pag. 37. Fed. Morellus Pſalmi XXIII. (*qui omnium auguſtiſſimus ab Hebræis cenſetur, Philone teſte*) Paraphraſin Gr. Lyricis verſibus à ſe redditam inſeruit.

(*b*) *Achevé d'imprimer pour la premiere fois le* 3. *de Fevrier.* 1601. Le privilege eſt accordé à *Sebaſtien Nivelle, Pierre l'Huillier, Jamet Mettayer, & Claude Morel, Marchands Libraires & imprimeurs à Paris, par Lettres Patentes données le* 16. *de Fevr.* 1599. *verifiées en parlement*, 1600.

(*c*) Behotius Marcilium vocat *hominem plebeiæ eruditionis fuco ſuperbum, qui in omnes auctores cenſoriam virgulam accepiſſe videri velit.*

acceffit Tertulliani liber de ſpectaculis : *apud eundem.* 8. . . Paris. 1601.

Libanii expoſitio Kalendarum, Græcè, à Fed. Morello cum antiquis membranis reg. collata, caſtigata, & Latinitate donata: *apud Fed. Morel.* 8. . . Paris. 1601.

Ejuſd. Paraſitus, Græcè, ex bibliothecâ regiâ, cum Latinâ Fed. Morelli interpretatione : *apud Cl. Morel.* 4. . Lutet. 1601.

Panegyrique funebre de Henry III. prononcé en l'hoſtel de Ville d'Angers, au mois d'Aouſt 1589. par Julien Peleus : *chez Cl. Morel.* 8. à Paris. 1601.

Natalis Ludovici Delphini : *apud Cl. Morel.* (*a*) 8. . . Paris. 1601.

Lycophronis Alexandra, Græcè, cum Græcis Iſacii Tzetzis commentariis ex fide manuſcripti emendatioribus factis; cum Gul. Canteri Latinâ interpretatione, & annotationibus; necnon epitome Caſſandræ Græco Latinâ, carmine Anacreontico : *excudeb. Paul. Stephanus.* 4. .... 1601.

Perſii Satyræ, cum verborum omnium indice; L. Ann. Cornuti commentum in eaſdem, cum veteri codice manuſcr. collatum, ex bibliothecâ Joan. Rouſſati conſil. reg. & El. Vinet. annotat. & P. Pith. Var. Lection. & commentar. Theodor. Marcil. & not. Joan. Tornorupæi : *apud Cl. Morel.* 4. . Lutet. 1601.

Martialis Epigrammata, cum commentariis Dom. Calderini & Georg. Merulæ; ejuſd. epigrammata ſelecta Græcè expreſſa à Fed. Morello cum notationibus; Theod. Marcilii commentar. in amphitheatrum, & aliquot Nic. Rigaltii in libros XIX. notis [ann. M. D. CI.]; Deſid. Heraldi ad libros XII animadverſiones [ann. M. DC.]; Index Joſephi Langii Cæſaremontani, qui Hadr. Junii editionem ann. 1579. ex

Plan-

(*a*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 276.

Plantin. offic. ſecutus eſt, [ann. M. DC.] : *apud Cl. Morel.* (*a*) 4. . Paris. 1601.

Fed. Morelli in Statii ſylvas commentationes & conjectanea; corollarium obſervationum Frid. Tiliobrogæ : *apud Fed. Morel.* (*b*) 4. Lutet. 1601.

Recueil des Oeuvres Poëtiques de J. Bertaut abbé d'Aunay, Conſeiller du Roy; & premier aumoſnier de la royne : *par Mamert Patiſſon imprimeur du roy.* (*c*) 8. à Paris. 1601.

De Analogiâ, cauſis eloquentiæ, & Linguæ patriæ locupletandæ methodo; auctore Emundo Richerio ſummo collegii Cardinalis magiſtro : *apud Cl. Morel.* 8. . Lutet. 1601.

Nicol. Rigaltii Gloſſarium τακτικὸν μιξοβάρβαρον, de verborum ſignificatione, quæ ad novellas impp. qui in oriente poſt Juſtinianum regnaverunt. de re militari conſtitutiones pertinent : *apud Cl. Morel.* (*d*) 4. . Lutet. 1601.

D.

(*a*) Privilegium Bartholomæo Macæo in decennium ann. 1600 20. Sept. datum eſt : & quædam hujus editionis exemplaria Bartholom. Macæi nomen & inſigne præ ſe ferunt.

(*b*) Quædam hujus editionis exemplaria habent, *apud Claudium Morellum. M. DC. II,* Multa Libanii ἀνέκδοτα in his commentationibus vulgantur ex bibliothecâ regiâ : viz. pag. 36. *Kalendarum deſcriptio*; pag. 57. 59. *Quid diceret pictor Apollinem in tabulâ laureâ colores non admittente pingens*; aut *timidus Bellum in ſuis ædibus pictum conſpiciens*; pag. 65. *Achilles ſuper Patroclo*; pag. 68. *Menelaus, cognito Agamemnonis interitu*; pag. 101. *Deſcriptio veris*; pag. 151. *Quid dixerit Niobe amiſſis liberis.* In iiſdem plurima præterea Græcorum & Latinorum auctorum loca emendantur & illuſtrantur.

(*c*) Hæc opera imprimendi copia ab authore data eſt Mamerto Patiſſon & Lucæ Breyel. A Joanne de la Caille pag. 153. memoratur Lucas *Breyer* (non *Breyel*), qui inclaruit ann. 1568. & 1581. Sic & Verdier. pag. 316. At Croix du Maine pag. 80. Vidua Lucæ Breyer ann. 1575, Forſan ergo fuere duo ejuſdem nominis, Lucas pater, & Lucas filius.

(*d*) *Lectori.* —— *Præcipuam partem in iſtis jure ſibi vindicare poſſunt Mauricius & Leo : quorum plerumque eadem aut parum diverſa ſunt verba. Leonis A. duos codices habui; unum è bibliothecâ regiâ, alterum è Mediceâ reginæ Katharinæ. Conſtantini tacticorum exemplar è bibliothecâ Palatinâ deſcriptum miſit mihi Janus Gruterus, ubique ferè Mauricio re & verbis conſimile.* &c. Hoc Gloſſarium imprimendi facultatem conceſſit Nicol. Rigaltius Ambroſio Drouart & Claudio Morello, 10 Mart. 1601. Hos itaque duos puto ſocios fuiſſe in edendo non tantùm hôc libro ſed etiam in alio; cujus is eſt titulus; *Funus paraſiticum, ſive L. Biberii Curculionis paraſiti mortualia, ad ritum priſci funeris; acceſſit de paraſitis appendix*; *item Juliani Cæſaris ad Alexandrinos epiſtola, nunc primùm in lucem edita, Græcè* (ex unico exemplari calamo exarato, corruptiſſimo ac mendis innumeris inquinato) *cum Latinâ interpretatione ac notis Nic. Rigaleii. Apud Ambroſium Drouart. Lutetiæ. M. DC. I.* 4.

D. Basilii Seleuc. episc. concio in Olympicos ludos Græcè typis reg. emendatiùs excusa, & nunc primùm Latinitate donata à Fed. Morello, cum ejus notatis: *apud Fed. Morel. Kal. Mart.* 8. — Lutet. — 1602.

Ejusd. Basilii Oratio prima in Adamum, è Græco nuper Latinitate donata per Mart. Mestræum D. Th. *è Typographiâ Stephan. Prevosteau.* (*a*) 8. — Paris. — 1602.

Juliani Pelei in senatu Parisiensi advocati, Quæstionum publicè tractatarum liber primus, qui de jure connubiorum: *ex officinâ Typograph. Cl. Morelli.* 8. — Lutet. — 1602.

Observations de Jacques Leschassier: *chez Claude Morel.* (*b*) 8. — à Paris. — 1602.

Ciceronis de Legibus liber primus: *apud* PETRUM PAUTONNIER, *nepotem Guilielmi Morellii in Græcis Typographi regii, viâ aurigarum è regione trium Crescentium.* 4. — Paris. — 1602.

Libanii laudatio AGRICULTURÆ, Græcè nunc primùm prodit è bibliothecâ regiâ, cum Latinâ interpretatione & notis Fed. Morelli; item laus agriculturæ, ex Ciceronis Catone: *apud Fed. Morel.* 8. — Lutet. — 1602.

Phocylidis poëma admonitorium; Græcè; *è Typograph. Steph. Prevosteau, viâ D. Joann. Lateranensis, in collegio Cameracensi.* 4. — Paris. — 1602.

Euripidis Tragœdiæ, quæ extant, Græcè, cum Latinâ Guil. Canteri interpretatione; & Græcis in septem priores scholiis; & Joan. Brodæi in undecim proximas annotationibus; necnon Gaspari Stiblini, Guil. Canteri & Æm. Porti in omnes novendecim notis: *excudeb. Paulus Stephanus.* (*c*) 4. — .... — 1602.

(*a*) *Hieronymo Seguierio Sacro-Magni consilio præsidi Mart. Mestræus S. D.* —— *Cum D. Morellus professor regius, vir* πολυμαθέστατος, *Græcas hujusce patris lucubrationes suppeditâsset, publico bono consultum iri suspicatus sum, si per otium selectas aliquot ejus orationes Latinâ civitate donarem* &c.

(*b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 358.

(*c*) *Anton. Fayo Paul. Stephanus.* —— *Scholia multis partibus à nobis emendatiora facta*.

Juvenalis Satyræ, cum veteris ſcholiaſtæ & Joan. Britannici commentariis; quibus acceſſerunt P. Pithoëi, Cœl. Sec. Curionis, & Theod. Pulmanni notæ, & variæ lectiones; cum indice omnium vocabulorum abſolutiſſimo: *apud Cl. Morel.* 4.	Lutet.	1602.
Recueil de quelques vers amoureux (*par le Sr. de Bertault*): *par la* VEUFVE *Mamert Patiſſon.* (*a*) 8.	à Paris.	1602.
Le premier livre de Poëmes de Jean Paſſerat, reveus & augmentez par l'auteur en ceſte derniere edition: *par la veufve Mamert Patiſſon.* 8.	à Paris.	1602.
Adriani Behotii Apophoretorum libri tres; in quibus auctores priſci paſſim illuſtrantur, emendantur, notantur: *ex officinâ Typographicâ Cl. Morelli.* 8.	Lutet.	1602.
Les CL. Pſeaumes de David; la priere d'Ezechie; paraphraſe ſur le Cantique des trois enfans; le Cantique de Symeon; paraphraſe ſur le *Libera me, Domine, de morte æternâ*; hymne des Saintes vierges & martyres; en vers Francois par Phil. des Portes: *par la veufve Mamert Patiſſon.* 12.	à Paris.	1603.
Gregentii Diſputatio cum Herbano Judæo, Gr. Lat. cum notis Gulonii: *ex officinâ Morellianâ.* 8.	Paris.	1603.
S. Anthelmi priſci occidentalium Saxonum epiſcopi monoſticha Latina, à Fed. Morello Græcè reddita, & notis illuſtrata: *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1603.

Dia-

facta, & multis locis emaculata, necnon multa malè tranſpoſita in ſuum & meliorem ordinem digeſta, lectio ipſa fatebitur: nonnulla tamen minùs tolerabilia ſupereſſe, quæ meliorum codicum inopiâ immutare fas non erat. &c. *Idib. Mart. M. DC. II.*

(*a*) Privilegium regium conceſſum eſt Viduæ, 25. Februar. ann. 1602 At ann. 1601. 9. Jun. privilegium Bertaldus obtinuit ſua opera edendi, quæ tunc apud Mamertum Patiſſon prodierunt. Oportet itaque Mamertum poſt 1601. 9. Jun. & ante 1602. 25. Februar. deceſſiſſe. Hæc amatoria carmina frater authoris (utì in epiſtolâ ad lectorem præfatur) edidit, quæ author ipſe ſub ſuo nomine vulgari noluit, quòd paulò nimiùm illam ætatem ſaperent, in quâ conſcripta fuerant.

Dialogue de Theophylacte Simocate sur diverses questions naturelles, translaté par Fed. Morel: *chez le même.* 8. . à Paris. 1603.

Artemidori Daldiani Oneirocritica Græcè, & Latinè ex Jani Cornarii versione, cum Nic. Rigaltii notis; ACHMETIS F. Seirim Oneirocritica nunc primùm Græcè in lucem edita ex bibliothecâ regis Christianiss. cum Latinâ Jo. Leunclaii versione; Astrampsychi & Nicephori versus oneirocritici, Græcè, è duobus codd. deprompti, regiæ bibliothecæ uno, altero If. Casauboni, qui in Artemidoro multa emendavit; eorum versus, Latinè, interprete hujus Nic. Rigaltio: *ex officinâ Cl. Morelli.* 4. (quædam exemplaria gerunt nomen Marci (*a*) Orry). Lutet. 1603.

Libanii Ethopœïæ quædam Græcè nunc (*b*) primùm prodeünt ex bibliothecâ regiâ, cum Latinâ interpretatione Fed. Morelli; viz. pictor Apollinem in tabulâ laureâ colores non admittente picturus; timidus Bellum in suis ædibus pictum videns; Menelaus Agamemnonis interitum audiens; Achilles super Patroclo: *apud Fed. Morel.* 8. . Lutet. 1603.

Ejusd. Parasitus, Latinè, interprete Fed. Morello: *apud eundem.* 8. . Lutet. 1603.

Georg. Crittonii Orationes duæ in Senatu habitæ; & Nicol. Borbonii indignatio Valeriana, sive Parisiensis Academiæ querimonia, versibus heroïcis: *è Typogr. Steph. Prevosteau.* 8. Paris. 1603.

Nic. Nancelii epistolarum de pluribus reliquarum tomi duo, cum ejusd. præfationibus in Psalterium, & in Nov. Testamentum: *apud Cl. Morellum.* (*c*) 8. . Paris. 1603.

So-

(*a*) Illius insigne erat Leo saliens montémque arduum conscendens, vultu stellas versús erecto, cum hôc lemmate, *Ad astra per aspera virtus.* Caille. pag. 279. „ Il marria Jeanne Mettayer fille de libraire; & mourut le 25. Juin. 1610.

(*b*) Eas tamen antea anno 1601. suis in Statii sylvas commentariis inseruit. Vide prius.

(*c*) Multa in his Nancelii epistolis sparsim occurrunt, ad Typographos & rem Typographicam spectantia: quæ singula cum

Sophoclis Tragœdiæ, Græcè, cum Græcis ſcholiis, Latinâ Viti Winſemii verſione, & Henr. Stephani ac Joach. Camerarii annotationibus; unà cum ſententiarum Sophoclearum indice: *excud. Paul. Stephanus.* 4.	....	1603.
Joannis Paſſeratii Kalendæ Januariæ, & varia quædam poëmatia: *apud viduam Mamerti Patiſſonii.* 8.	Lutet.	1603.
Nov. Teſtam. Gr. Lat. &c. Editio tertia; (eadem ferè per omnia, ac illa, quæ anno 1587. prodiit): *cum inſigni tantùm Stephanico.* 12.	....	1604.
D. Baſil. Seleuc. epiſc. de invidiâ & avaritiâ concio, Latinè, interprete Fed. Morello, cum ejus notis: *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1604.
Divers diſcours des Peres Grecs traduits par Fed. Morel: *chez le même.* (*a*) 8.	à Paris.	1604.
Trois diſcours de S. Ambroiſe, des Vierges à ſa ſœur Marcelline, avec une reprimande à une religieuſe; traduits par J. Bertaut: *chez la veufve Mamert Patiſſon.* 12.	a Paris.	1604.
Aurea Chriſtianorum diſtichorum & Parabol. Salomonis ſynopſis, Latinè, è floridis Hieron. Seguier præſidis prætoriani; cum Græcâ metricâ Fed. Morelli Metaphraſi: *apud Fed. Morel.* (*b*) 8.	Lutet.	1604.

La

cùm longum eſſet tranſcribere, in tempus aliud differam, & locum commodiorem; contentus interim paginas, ubi ea lector per otium examinare poterit, indicâſſe. De Aldo, pag. 61. De Henr. Stephano, pag. 66. De utroque, pag. 118. De Andr. Wechelo, pag. 187, 205. De Stephano Roberti Stephani nepote, pag. 186, 205. De Rob. Stephano patrono in curiâ diſerto, pag. 222. De Jametio Mettayero & Fed. Morello, pag. 224. 206. Lege item Nancelii epiſtolas quatuor ad Fed. Morellum, tres priores datas anno 1586. quartam, 1594. & quinque ad Fr. Raphelengium; duas priores ann. 1592. tertiam 1593. quartam 1594. quintam 1596. pag. 150, 154, 156, 163, 186, 194, 202, 206, 221. Lege porrò pag. 85. ubi de Pariſienſi quodam Typographo anonymo; & pag. 90, 91. ubi (niſi fallor) de Jo. Bene-nato agit. Laudat pag. 116. artem Typographicam mirificè Lugduni excultam. Et in pag. 124. Tomi poſterioris, ſuorum librorum à ſe ſcriptorum catalogum deſcribit.

(*a*) Bibliothec Cordeſian. pag. 83.

(*b*) Duæ præfiguntur epiſtolæ, Hieronymi Seguier ad Fed. Morellum, & Fed. Mo-

La nourriture de la nobleſſe, ou ſont repreſentées les plus belles vertus d'un jeune gentilhomme; au Duc de Vendoſme; par le ſieur Pelletier: *par la veufve Mamert Patiſſon.* 8. — à Paris. — 1604.

Parigotius coronatus à brabeute Pariſienſium Theologorum die IIX. idus Sept. M. DC. IV. per Jo. Roënnum Rothomagenſem: *è Typographiâ Steph. Prevoſteau.* 8. — Paris. — 1604.

Adriani Behotii apologia pro Porphyrio contra Theod. Marcilium; editio altera: *è Typographiâ ejuſdem.* 8. — Paris. — 1604.

Inſtitution du prince, au duc de Vendoſme, par le ſieur des Yveteaux: *chez* [la veufve Mamert] *Patiſſon.* (*a*) 4. — à Paris. — 1604.

Jac. Auguſti Thuani Hiſtoriarum ſui temporis pars prima, libros XVIII. continens: *apud viduam Mamerti Patiſſonii Typographi regii; in officinâ Roberti Stephani.* fol. — Paris. — 1604.

Eadem: *apud eandem.* (*b*) 8. — Paris. — 1604.

Iſocratis Orationes & epiſtolæ, Græcè, cum Latinâ interpretatione Hier. Wolfii, ab ipſo poſtremùm recognitâ; editio ſecunda: *olivâ Pauli Stephani.* (*c*) 8. — .... — 1604.

Ari-

Morelli ad Hieronymum Seguier. Ille in ſuâ notat ſe à Morello *Auſoniano Gripho Attico melle tincto, & monoſtichâ ſtrenâ beati Anthelmi donatum miſiſſe ei hanc. σύνοψιν amicitiæ teſſeram.* De Anthelmi quidem monoſtichis dictum eſt inter libros anno præcedente editos; & Auſonii Griphum à Fed. Morello Græcè redditum nondum vidi.

(*a*) Bibliothec. Thuan. part. 1. pag. 497.

(*b*) Hæc minor editio in duos tomos diſtribuitur, quorum ſinguli libros novem continent. Hujus ſecundum tomum vidi Ambroſii & Hieronymi Drouart nominibus ſignatum, qui igitur cum viduâ in impreſſione ſocii fuerunt. Editiones illas duas inter ſe non in omnibus convenire conſtat; E. G. Hæc verba [*quod minimè voluiſſet*] quæ in majore [pag. 419. lin. 27.] leguntur, in minore [Tom. 2. pag. 240. lin. 32.] omittuntur: & integram paginam, quam minor [Tom. 1. pag. 1004.] inſerendam monet, major [pag: 158. lin. 7.] omnino neglexit Hic liber mihi occurrit ultimus, qui ex Patiſſonianâ Typographiâ exivit. Menagius (in Anti-baillet. Tom. 1. pag. 370) & Joannes de la Caille (pag. 202.) adducunt librum à Philippo Patiſſon, Mamerti Scilicet filio, excuſum ann. 1606. viz. *Le Recueil des vers d'amour de Bertaut* Eum equidem ipſum librum apud viduam anno 1602. editum vidi.

(*c*) Leve utcunque ſit, id tamen notabo, exemplaria alia præferre epigrapham hanc, *Noli altum ſapere*; alia verò, hanc, *Defracti ſunt rami, ut ego inſererer.*

Ariſtidis Orationum tomi tres, Græcè, & Latinè, interprete Gul. Cantero, cum variis tam Canteri quàm ex alterius codice lectionibus; gnomologiâ Græco-Latinâ ex Ariſtide collectâ; & rerum verborúmque indice: *olivâ Pauli Stephani.* (*a*) 8. .... 1604.

Synesii ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΙ vel de benignitate oratio, nunc primùm Græcè prodit ex bibliothecâ reg. cum Latinâ Fed. Morelli verſione: *apud Fed. Morel.* 8. Paris. 1604.

Dionis Chryſoſtomi Orationes LXXX. Græcè, cum vetuſtis codd. MSS. reg. bibliothecæ collatæ, reſtitutæ & auctæ; cum Latinâ Thomæ Nageorgi interpretatione à Fed. Morello emendatâ, Iſ. Caſauboni diatribâ, & Fed. Morelli ſcholiis; præfiguntur ex Photii excerptis cenſura de Dione, & Synesii Dio, Græcè & Latinè, interpretibus illius Fed. Morello, hujus Dionyſio Pæto: *ex officinâ Typographicâ Claudii Morelli; regiis typis.* (*b*) fol. Lutet. 1604.

Homeri Opera omnia; Coluthi de Helenæ raptu, & Tryphiodori de Ilii excidio, poëmata; Græcè, cum Latinâ ad verbum interpretatione: *excud. Paul. Stephanus.* 12. .... 1604.

Catulli, Tibulli, & Propertii Opera omnia, quæ extant, cum variorum doctorum virorum commentariis, & indice rerum ac verborum; ad finem acceſſit eorumdem poëtarum (ſolius textûs) nova editio, à Joſ. Sca-

ligero

(*a*) Præmittuntur Canteri prolegomena, quæ antea edita ſunt in editione Latinâ, Baſileæ, à Petro Pernâ ſuis & Henrici impenſis excuſâ anno M. D. LXVI. in quibus agnoſcit ſe in orationibus aliquot ab Aldinâ editione, in aliis à J. Aurato adjutum, & præterea libro Ariſtidis ab Arſenio cum manuſcripto quondam collato, quem *vir optimè de literis omnibus meritus, & ſingulare totius Germaniæ decus, J. Oporinus, quâ erat humanitate & morum elegantiâ, cum ipſo lubens communicavit.*

(*b*) Magnificentiſſimam hanc editionem Pomponio Bellievræo Gall. Cancell. nuncupavit Fed. Morellus. In hâc adornandâ quibus auxiliis uſi fuerint duo illi fratres Federicus & Claudius, lege in Hiſtor. Typographor. aliq. Pariſien. pag. 129. Et de Henrico illo Stephano arcæ quæſtore operum dominicorum, cui ſuam diatribam Iſ. Caſaubonus inſcripſit, conſule Hiſtor. Stephanor. pag. 513. 514.

ligero recensita : *ex officinâ Typographicâ Claudii Morelli.* fol.	Lutet.	1604.
S. Dionys. Areopag. Opera, Latinè &c. (editio consimilis illi, quam Vascosanus dedit ann. 1566.) : *ex officinâ Typogr. Cl. Morel.* fol.	Paris.	1605.
Synesii epistolæ, Græcè, cum antiquis codd. MSS. collatæ ; cum interpretatione Latinâ viri eruditissimi, & Fr. Porti notis : *ex offic. typ. Cl. Morelli*, vel (ut alia habent exemplaria) *apud Marcum Orry.* (*a*) 8.	Paris.	1605.
ELOGIUM incerti authoris in S. Pantaleonem martyrem, Græcè è regio codice, unico, manu exarato, sed vetustate, carie & situ penè adeso & mutilo ; versibus jambicis ; & Latinis itidem trimetris à Fed. Morello expressum : *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1605.
Libanii laudatio Justitiæ, Græcè, è bibliothecâ reg. & Latinè, interprete Fed. Morello, cum ejus observatione : *apud eundem.* 8.	Lutet.	1605.
Plin. Epistol. & Panegyric. *olivâ Paul. Stephani.* 12.	....	1605.
Jos. Scaligeri opuscula diversa Græca & Latina (*b*) partim nunquam hactenus edita, partim ab auctore recensita atque aucta ; cum notis in aliquot veteres scriptores : *apud Hadrianum Beys, excudebat Petrus Pautonnier, in Græcis lit. Typogr. regius.* 8.	Paris.	1605.

Scholasticus Parisiensis ; ludicra declamatio,

La-

(*a*) *Typographus Lectori. Codex à Jacobo Gilloto senatore nobis traditus, præter interpretationem ex ore docentis quondam Hadr. Turnebi ab ipso exceptam, etiam notatiunculas aliquas continebat, raptim, ut fieri solet, adnotatas* &c. *Fed. Morellus Is. Casaubono S. Notas, quas à Fr. Porto olim scriptas fidei meæ nunc nuper commiseras, typis tradidi. His quippe & germana lectio (quam collatis regiis membranis aliisque MSS. codd. indagare quidem libuit, repræsentare usque quaque nondum licuit) passim confirmatur; & Latina (scis è quantorum virorum capsulis arculisque eruta) interpretatio subinde illustratur.* &c.

(*b*) Caton. Distich. & Publ. Syr. Sentent. Græca Metaphrasis, cum notis ; ςρωματεὺς παροιμιῶν ἐμμέτρων ; Ἀςραμψύχου ὀνειροκριτικὸν ; & aliquot epitaphia carmina.

Latinis hexametris : *è Typogr. Steph. Prevosteau.* 8.	Paris.	1605.
Les diverses Oeuvres de M le Cardinal du Perron , contenans plusieurs livres , conferences , Discours , Harangues , Lettres &c. *chez* ANTOINE ESTIENNE. (*a*) fol.	Paris.	1605.
D. Gregorii Nyss. de SCOPO seu fine veræ pietatis hypotyposis sive summaria descriptio , Græcè ; Fed. Morellus primus edidit, & Latinè vertit : *apud Fed. Morel.* (*b*) 8.	Lutet.	1606.
Ejusd. Epistola de iis , qui adeunt Jerosolyma , Græcè , & Latinè , juxta editionem Morellianam : *ex Typographiâ* ROBERTI STEPHANI ; eadem , Latinè versa , & notis illustrata à Petro Molineo , cum ejusdem Molinei de peregrinationibus tractatus. (*c*) 8.	Lutet.	1606.

Ejusd.

(*a*) Hujus editionis fides sit penès catalogum Bibliothecæ Tellerianæ , pag. 45. Suspicor interim , ne in numeris sit error Typographicus. Hunc ipsum librum vidi ab Ant. Stephano editum in fol. ann. 1622.

(*b*) *Fed. Morellus lectori. Sic habeto , me uno tantùm codice Græco , nec vetustâ manu exarato , usum fuisse in hôc Gregorii Nyss. commentario edendo , vertendo. Conjecturas nostras R. P. Fronto Ducæus è societ. Jes. Theologus* πολυμαθέστατος *firmavit & auxit:* &c.

(*c*) Vidi hujus editionis exemplar , in quo ad infimam tituli oram Typographus suâ manu adscripserat hæc : *Pietate & doctrinâ eximio D. le Faulcheur D. D R. Stephanus. R. F. R N.* Vidi etiam exemplar Juvenalis Venet. per Georg. de Rusconib. anno 1515. impressi , in quo subscribebatur , *ex libris R. Stephani R. F. R. N.* 1604. De quâ subscriptione [R F. R. N.] lege Histor. Stephanor. pag 541. & 545. Initio Gregorianæ illius epistolæ præmisit Typographus hanc epistolam ; *Lectori verè Christiano. Debetur publicatio hujus Gregorii Nyss. epistolæ Guil Morellio, regio quondam in urbe Typographo , viro erudito. Is primus anno M. D. LI. Græcè ac Latinè eam luce donavit : quod & duo indices testantur librorum ab ipso publicatorum. Erat ille quidem à priscæ doctrinæ assertoribus alienissimus , & ut verbo dicam , apprime pontificius; sed homo ingenuus , iisque artibus , quæ ad veritatem obruendam postea sunt inventæ , parum instructus , repertum in antiquis codicibus libellum , tanti præsertim patris , bonâ fide typis mandavit. Ejus editionem ut oculis subjiceremus etiam eorum , qui in illam adhuc non inciderunt , visum est & Latinam versionem retinere , quam ipse dedit : non quòd eam judicaremus saltem tolerabilem ; sed ut pudorem incuterem cuidam homini levissimo , qui , quum eandem epistolam vernaculo idiomate à nobis è Græco expressam & in vulgus emissam ægre ferret , ignarus eorum , quæ diximus , aut se ignarum certo consilio simulans , ausus est nuper fidem illius in dubium revocare* &c. *Jos. Scaligero Pet. Molineus S. Amicus noster Robertus Stephanus , vir ingenio terso & veritatis amans , aureolum Gregorii Nyss. libellum de peregrinationibus in Judæam vertit Gallicè ad Græci contextûs fidem , præfixâ præfatiunculâ , commodâ sanè ac eleganti. Pupugit Jesuitas libellus , quippe qui peregrinationes non modò* ἐκφαυλίσει *ut inutiles , sed & sugillat ut noxias & periculosas. —— Ne exauthoraretur hoc mercimonium , prodiit quidam ex Jesuitarum pistrino ludimagister , nomen homini Plusiandro , seu Ri-*

chs.

Ejusd. ad Eustathiam, Ambrosiam, & Basilissam Epistola; Græcè If. Casaubonus nunc primùm publicavit, Latinè vertit, & notis illustravit: *ex Typographiâ ejusdem.* (*a*) 8.	Lutet.	1606.
Les larmes de S. Pierre, & autres vers sur la Passion; & quelques paraphrases sur les hymnes de l'année; à monsieur Phelypeaux [dedié par l'Auteur *R. E.* c'est à dire Robert Estienne]: *de l'imprimerie du méme Robert Estienne.* (*b*) 8.	à Paris.	1606.
Jacques de l'Echassier de l'ancienne liberté de l'Eglise Gallicane: *chez Claude Morel.* (*c*) 8.	à Paris.	1606.
Le pourtraict de la santé, par Jos. du Chesne Sr. de la Violette, conseiller & medecin ordinaire du roy: *chez le même.* 8.	à Paris.	1606.
Jos. Quercetani Diæteticon polyhistoricon: *apud eundem.* 8.	Paris.	1606.
Marciani Heracleotæ poëma de situ orbis; Fed. Morellus Græca recensuit, & Latinè eodem genere versuum expressit, cum notis & indice duplici:		

cheomus mavult appellari. Is Stephano mirum quàm ineptè insultat —— *Argumenta si qua habet, ad verbum sumpsit ex Bellarmino. Nos putavimus interesse veritatis authoritatem libelli non minùs vetusti quàm venusti asserere à calumniis* &c. Gallicam Gregoriani hujus opusculi versionem à Rob. Stephano elaboratam & editam videre nondum mihi contigit; utì neque Richeomi librum.

(*a*) *Epistolæ hujus*; ait Casaubonus, *neque in editionibus Latinis operum hujus patris* (*quando Græca adhuc nulla prodiit*) *ullum extat vestigium; neque in eo codice regiæ bibliothecæ habetur, quo pleraque illius scripta continentur: multæ tamen certæ rationes auctoritatem ejus libri confirmant, unde illam Nicolaus Faber, quem jure possis* ἔμψυχον βιβλιοθήκην ἐκκλησιαστικὴν *dicere, descripsit, & nobiscum, priusquam eodem illo codice, qui est Jacobi Vulcopii viri eruditione & dignitate præstantis, uteremur, communicavit.* &c.

(*b*) Πρὸς Ῥώβερτον Στέφανον.

Κλωσὶν ἀειθαλέσιν στέφανος Στέφανον στεφανώσει
Ἀενάοις Πέτρου δάκρυσι δευόμενος.
Ιακ. Σεβαστὸς Θυανὸς Ἡμέριος.

Ῥωβέρτου Στεφάνου ἀπόκρισις.

Ἀστεφάνους μίμνειν ἐπεὶ οὐ καλόν ἐστι Σεβαστοὺς,
Χρήστε, Σεβαστὲ, λαβεῖν τοῦ Στεφάνου στέφανον.

(*c*) Bibliothec. Cordesian. pag. 385.

plici : *apud Fed. Morel.* (*a*) 8. . Lutet. 1606.

Libanii tres dissertationes, de opibus, de amicis, de inexplebili cupiditate, Fed. Morellus Latinè convertit, & notulis illustravit : *apud eundem.* 4. . . Lutet. 1606.

Ejusd. Operum tomus primus continens præludia oratoria LXXII. declamationes XLV. & dissertationes morales; Græcè, è MSS. maximè reg. bibliothecæ à Fed. Morello nunc primùm edita, & Latinè versa. cum notis, var. Lectionibus, & duplici indice : *ex officin. Typogr. Cl. Morelli.* (*b*) fol. . Paris. 1606.

Joan. Passeratii Kalendæ Januariæ, & varia quædam poëmatia ; quibus accesserunt ejusdem authoris miscellanea nunquam antehac typis mandata : *apud eundem.* (*c*) 8. . Paris. 1606.

Recueil des Oeuvres Poëtiques de Jan Passerat, augmenté de plus de la moitié, outre les precedentes editions : *chez le méme.* 8. à Paris. 1606.

Le Theatre Sacré ; Dina, Josue, Debora ; par Pierre de Nancel : *chez Cl. Morel.* 8. à Paris. 1607.

Pharmacopœa Dogmaticorum restituta, auctore Jos. Quercetano ; secunda editio ab eodem aucta & correcta : *apud Cl. Morel.* 8. Paris. 1607.

Max. Tyr. traduit par Fed. Morel. (*d*) 12. à Paris. 1607.

Xenophontis Cyro-pædiæ liber primus, Græcè : *apud Cl. Morel.* 4. . Paris. 1607.

Ciceronis de Oratore liber secundus : *apud eundem.* 4. . . Paris. 1607.

Ejusd. Topica : *apud Petrum Pautonnier.* 4. Paris. 1607.

Epi-

(*a*) *Monitum. Nomen autoris hujus metricæ periegeseos in If. Casauboni Msc. supprimitur : in cod. Palatino Marcianus Heracl. præfigitur.* Morellus in not. notat, *Davidi Hæschelio eruditissimo viro Græcam hujus Geographi & aliorum editionem deberi.*

(*b*) Lege Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 130.

(*c*) Le privilege du roy est donné à *Abel l'Angelier Marchand Libraire & Imprimeur.*

(*d*) Thuan. Bibliothec. part. 2. pag. 5.

Epigrammata in imagines ducum, regum, imperatorum, ex Græc. Anthologiâ ſelecta, Latinis verſibus à Fed. Morello reddita; Inſcriptio Vetus ab Herode facta, Græcè, Latinis Heroicis ab eodem Morello expreſſa: *apud eund. Morel.* 4. . . Lutet. 1607.

Martialis Epigrammata, cum Joſ. Langii indice, & Laurentii Ramirez de Prado Hiſpani commentariis: *apud Michaël. Sonnium*, vel *Cl. Morellum* (utrique enim privilegium junctim conceſſum eſt). 4. . Lutet. 1607.

Florilegium Epigrammatum Martialis; cum Græcâ metricâ Joſ. Scaligeri verſione: *ex Typographiâ Rob. Stephani*; & ad calcem, *excudebat Joannes* (a) *Janonus in Typographiâ Roberti Stephani.* 8. . . Lutet. 1607.

Claudii Puteani (*qui deceſſit Kal. Dec. an. Chriſti M. D. XCIV. ætatis XLVIIII.*) tumulus. (b) 4. . . Paris. 1607.

Philippi Coſpeani nupera in urbem reverſio, ejuſdémque Aturenſium epiſcopi facti conſecratio, Sorbonorum auguſtali in æde, XVIII. authore Jo. Roënno: *ex Typogr. Stephani Prevoſteau.* 8. . . Paris. 1607.

S. Cyrilli Hieroſol. Archiepiſc. Catecheſes, ex variis bibliothecis, præcipuè Vaticanâ, Græcè OMNES nunc primùm in lucem editæ; cum Latinâ interpretatione Joannis Grodecii, pleriſ-

que

(a) Hic poſtea artem exercuit Sedani, academiæ ibidem Typographus. Pro inſigni elegit Jani bicipitis (qualis in Ovid. Faſt. lib. 1. deſcribitur, *tenens clavem dextrâ baculúmque ſiniſtrâ*) imaginem, cum hôc Homeri (Ιλ. α. v. 343.) hemiſtichio, ΑΜΑ ΠΡΟΣΣΩ ΚΑΙ ΟΠΙΣΣΩ. Excudit *Martialem cum Tho. Farnabii commentariis*, in 8. M. DC. XXIII. *Ex ejus Typographiâ & typis noviſſimis* (minutiſſimis, ſed nitidiſſimis) prodierunt in 16. *Virgilii opera omnia, ad doctiſſ. R. P. Jacobi Pontani caſtigationes accuratiſſimè excuſa*, 1625. (initio M. DC. XXVIII.) ac *Horatii*, 1627. Iiſdem typis in 24. anno 1644. excuſi ſunt *Les Pſeaumes de David par Cl. Marot & Th. de Beze* (avec la muſique & ſans muſique) *à Sedan, par Pierre Jannon imprimeur de l'Academie.*

(b) Nullius Typographi nomen additur; ſed editionis magnificentia Morellianum aut Stephanicum prælum indicare mihi videtur. Suis epigrammatibus Græcis & Latinis hunc tumulum Fed. Morellus & Rob. Stephanus, inter viros alios clariſſimos, ornaverunt.

que in locis auctâ & emendatâ; ſtudio & operâ Joan. Prevotii Burdegalenſis; ad Paulum V. Pont. Max. *apud Claudium Morellum.* (*a*) 4. Paris. 1608.

S Athanaſii opera, Latinè: *apud* SEBASTIANUM CRAMOISY (*b*) fol. Paris. 1608.

THEOPHILI Alexandr. epiſcop pia diſſertatio, cujus rei homo ſimilis ſit, Græcè nunc primùm prodit è bibliothecâ regiâ; à Fed. Morello recenſita, & Latinè verſa: *apud Fed. Morel.* 8. Lutet. 1608.

Jatroſophiſtæ de urinis liber unus, Gr. Lat. interprete Fed. Morello cum ejuſd. notis: *apud Morel.* (*c*) 12. Paris. 1608.

Peſtis Alexicacus, authore Joſ. Quercetano: *apud Cl. Morel.* (*d*) 8. Paris. 1608.

Philoſtrati Lemnii opera, quæ extant; Philoſtrati junioris imagines, & Calliſtrati Ecphraſes; item Euſebii liber contra Hieroclem; Græcè & Latinè; Fed. Morellus cum MSS. contulit, recenſuit; & hactenus nondum Latinitate donata vertit: *ex officinâ Typographicâ Cl. Morelli.* (*e*) fol. Paris. 1608.

La

(*a*) *Fed. Morelli* ἑξάστιχον.

Te Solymorum Antiſtes, maxime Paule, ſalutat
Cyrillus, per te qui redivivus erit.
Contulit ut Romæ chartas Prævotius amplas
Cyrilli, oſtrigeri Perronii auſpicio:
Indè typis Linguâ regalibus edita utrâque
Morelli ſtudio ſcripta ſacrata Patris.

(*b*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 35.

(*c*) Bibliothec. Thuan. part. 2. pag. 136. & Bigotian. part. 2. pag. 143.

(*d*) Author in epiſtol. ad Lector. dicit *Libavium medicum, & virum ſpectatiſſimum Petrum Kopffium Typographum ſecum egiſſe, ut hæc tractatio abſolveretur.*

(*e*) *Fed. Morellus lectori. Iſaacus Caſaubonus identidem à nobis conſultus, ubi in hôc autore dignus vindice nodus occurrebat, è regiâ bibliothecâ, cujus chartophylax eſt, ſuppeditavit codices manu non valde priſcâ nec ita recente, ſed ſcitâ & fidâ ſatìs, exaratos; quorum unus VIII. libros de Apollonii vitâ, ultimo tamen* μειούρῳ, *continebat; alter Sophiſtarum vitas. Stephanus Turnebus reg. conſiliarius emendationes & notas* ἰσοφόρους *in* εἰκόνας *utriuſque Philoſtrati è libro parentis ſui & reip. literariæ columinis Adr. Turnebi* μακαρίτου *ſedulò collectas amicè ultróque contulit. Andr. Schottus è Soc. Jeſu quaſdam in Græca animadverſiones miſit, & cod. Græcum Heroïcorum, vitæ Sophiſt. Philoſtr. jun. imaginum, & Calliſtrati* ἐκφράσεων *Venetiis concinniùs & caſtigatiùs excuſum an. 1550. cum Latinâ Alem. Rhinuccini Flor. VIII. lib. de Apol-*

lonii

La louange de la Loy, par Dion; trad. par Morel. (a) 8 . . Paris. 1608.

Theodori Prodromi DISSERTATIO de ſapientiâ, Πενίη σοφίην ἔλαχε; Græcè, ex bibliothecâ regiâ, cum Latinâ verſione & notis Fed. Morelli: *apud eund. Fed. Morel.* 8. Lutet. 1608.

Ciceronis de Oratore liber primus: *apud Cl. Morel.* 4. . . Paris. 1608.

Catull. Tibull. Propert. cum Joan. Paſſerat. commentariis; & indice verborum Propertii: *apud eundem.* (b) fol. . Paris. 1608.

Epigrammata ex libris Græcæ Anthologiæ à Flor. Chriſtiano ſelecta & Latinis verſibus reddita; acceſſit Muſæi poëmatium verſibus Latinis ab eodem expreſſum: *ex Typographiâ Rob. Stephani.* 8. . . Lutet. 1608.

S. Ambroſii de officiis libri tres: *ex officinâ Nivellianâ; apud Sebaſtianum Cramoiſy, viâ Jacobæâ, ſub ciconiis.* 12. . Paris. 1609.

S. Chryſoſtomi, ad populum Antiochenum, adversùs Judæos, de incomprehenſibili Dei naturâ, de ſanctis, déque diverſis ejuſmodi argumentis, HOMILIÆ LXXVII. nunc primùm GRÆCÈ & LATINÈ conjunctim editæ; ex bibliothecâ Henrici IV. impenſâ & liberalitate reverendiſſ. epiſcoporum & cleri univerſi; Fronto Ducæus Burdegalenſis Societ. Jeſ. Theologus variant. lectiones ex MSS codd. erutas ſelegit, veterem interpretationem editarum olim homi-

liarum

lon. tranſlationis editione recognitâ & notis auctâ à Gul. Longolio ex Edit. Colon. Eruditiſſ. Senator Pau Petavius conceſſit, ut cod. ſuo ſcholiis & gloſſis Græcis onerato uteremur.

(a) Bibliothec. Bigotian. part. 2. pag. 234.

(b) Claudii Morelli nomine privilegium datum eſt: at libri initio, urbis Pariſiorum delineatio præfigitur, cum his verbis, *Lutetia urbs Pariſiorum*; appoſitis hinc indè binis ſcutis, altero Franciæ & Navarræ, altero urbis ipſius inſignium. His inſignibus ſuas editiones ſolebant ornare illi Typographi librariíque qui ſocietatem Pariſiis inierunt; viz. *Claudius Morel, Marcus Orry, Claudius Chappellet, Robertus Fouet, Nicolaus Buon, & Sebaſtianus Cramoiſy.* Lege Caille pag 206.

liarum recensuit, aliarum novam edidit, utramque notis illustravit: *typis regiis ; apud Claudium Morellum, viâ Jacobæâ, ad insigne fontis.* (*a*) fol. Lutet. 1609.

S. Gregorii Nazianz. Opera [scil. quæ solutâ oratione scripsit, & hôc tomo primo continentur] nunc primùm Græcè & Latinè conjunctim edita, subsidio Episcoporum & cleri; ex Billii collatione, emendatione & interpretatione; aucta aliquam multis ejusd. Gregorii epistolis nunquam antea editis, ex interpretatione Fed. Morelli: *typis regiis, apud Cl. Morellum.* (*b*) fol. Lutet. 1609.

Constantini Porphyrogennetæ imp. de Thematibus occiduæ partis Orientalis imperii libri duo, Græcè nunc primùm è biblioth. reg. editi; à Fed Morello recensiti, Latinè versi, & notis illustrati: *apud Fed. Morel.* 8. Lutet. 1609.

Κήπου ἔκφρασις, ἀδήλου, Græcè, cum Latinâ versione Fed. Morelli: *apud eundem.* 8. Lutet. 1609.

Six Oraisons de Ciceron [viz. pour Cælius, Milon, Marcellus; premiere Catilinaire; premiere & seconde Philippique] avec une sommaire exposition du suject de chacune d'icelles; par Francois Joulet, sieur de Chastillon: *de l'imprimerie*

(*a*) Id obiter observare lubet, ad *fontis* (cujus insigne præfigitur) pedem, in annulo ibi appenso, inscribi has duas litteras, *F. M.* initiales Fed. Morelli. Sic etiam in Hist. P. Æmyl. ann. 1597. fol. Fronto Ducæus, in epistolâ ad lectorem, notat *communibus Cleri suffragiis decretum fuisse, ut ad Græcas SS Patrum editiones ex regiâ bibliothecâ elegantissimis characteribus exprimendas Typographo regio* * *duo millia aureorum à quæstore cleri numerarentur* &c. Fusè & copiosè de iis, quibus editor usus est, subsidiis agit epistola; quam, ne hìc longior sim, lectori evolvendam relinquo.

(*b*) Hanc editionem Paulo V. inscripsit Fed. Morellus: usus Græcis codd. vetustis, Bibliothecæ regiæ, & Jac Aug. Thuani; codice cum variis MSS. in Belgio collato & ab Ant. Vaquerio Noviodunensi communicato; codicibus Billii; Germanicâ editione cum MSS. regiis, Medicæis reginæ, & cardinalis Sirleti collatâ, ac à Paulo Petavio commodatâ; assiduâ denique optimâque Frontonis Ducæi, in Chrysostomi editione quantumvìs occupati, operâ. Additæ sunt ad calcem notæ in Nazianzeni opera hæc, & Fed. Morelli in ejusd. epistolas à se primùm editas. F. Morellus fatetur sibi ab adolescentiâ hunc Scriptorem in deliciis fuisse.

* Nescio an ille regius Typographus fuerit Federicus an Claudius Morellus; neque an Claudius hunc titulum sibi adscripserit ante ann. 1623.

merie de Robert Estienne, en la rue S. Jean de Beauvais. 8. . . à Paris. 1609.

De numerorum historiâ, carmen φιλοσοφο-θεολογοποιητικὸν; Fed. Morellus pridem collegit, recentavit, composuit, digessit: *apud Fed. Morel.* (a) 8. . . Lutet. 1609.

Histoire des Roys de France, composée par Paul Æmyle: *chez Fed. Morel.* (b) fol. à Paris. 1609.

Crambe, Viola, Lilium; poematia tria Jac. Aug. Thuani: *ex Typographiâ Rob. Stephani.* fol. Lutet. 1609.

Sidere; pastorelle par Sr. d'Ambillou: *de l'imprimerie de Rob. Estienne.* 8. . à Paris. 1609.

Jo. Roënni Rotomagensis accentiunculæ; ad duodeviginti viros, qui totidem per dies hujus quadragesimæ, in Thesaurarii sacello, Theologicè dixerunt; M. DC. IX. *è Typographiâ* JOANNIS LIBERT, *viâ D. Joannis Lateranensis, prope collegium Cameracense.* 8. Paris. 1609.

Jacobi Gretseri Soc. Jes. Institutionum Græcæ Linguæ libri tres [singuli seorsim excusi]: *apud Cl. Morel.* (c) 8. . Paris. 1609.

Jeremias, Ezechiel, Baruch, Daniel, & Psalmus CIX. Latinè cum comment. Joan. Maldonati Andalusii Soc. Jes. & ejusdem epistolâ de collatione Sedanensi cum Calvinianis: *sumptibus Cl. Morelli.* (d) 4. . Paris. 1610.

Dix

(a) In hôc opusculo continentur, *Monas Fed. Morelli* scripta *Idib. Octob. M. D. LXXXX. Duas Adr. Turnebi Adr. F. Trias Ausonii, cum Fed. Morelli metricâ metaphrasi; & ejusd. Morelli Græcum carmen in Sanctam Trinitatem; ex Typographiâ Joannis Jannon. Tetras Pauli Huralti Hospitalis archiep. Aquensis ad Fed. Morellum Profess. & interpr. Reg. Græcarum literarum ocellum. Pentas Fed. Morelli. Ejusdem Hexas; Hebdomas; Ogdoas; Enneas;* * *Decas; Hecatontas.*

* In hâc F. Morellus se *Profess. Reg. Decanum* vocat.

(b) Hæc editio omnino consimilis est illi, quæ apud eundem prodiit anno 1597.

(c) Ad finem tertii libri; *Ex Typ. Steph. Prevosteau, viâ D. Joan. Later. in Colleg. Cameracensi.* 1607.

(d) Hæc editio est posthuma, & nunc primùm vulgata. Itaque in Catalogo bibliothec. Cordesian. pag. 20. ubi anno 1600. attribuitur, vitiosi sunt numeri, scil. 1600. pro 1610.

Dix Sermons de Theodoret evesque de Cyr, de la providence de Dieu, contre les athées & Epicuriens; traduicts par Seb. Hardy receveur des tailles & aydes au Mans: *de l'imprimerie de Robert Estienne.* 8. . . à Paris. 1610.

Sueton. de Cæsarib. & Grammatic. & Rhetorib. libri, ab Is. Casaubono ex fide vetustissimorum librorum recensiti, cum ejusd. animadversionibus, & doctorum virorum commentariis; editio altera ab auctore emendata & aucta: *apud Hieronymum Drouard*, cui privilegium commune fuit cum *Adriano Beys & Sebastiano Cramoisy.* fol. . . Paris. 1610.

Libanii ad Julianum Imp. ORATIO adversùs Adsessores magistratuum, Græcè nunc primùm prodit è MS. codice bibliothecæ Bavaricæ (*in quo quædam minùs sana & integra, quædam graviter luxata*); à Fed. Morello recensita, Latinè versa, ac notis illustrata: *apud Fed. Morel.* 8. Paris. 1610.

Ejusdem PANEGYRICUS Juliano imp. dictus, Græcè nunc primùm è duobus bibliothecæ regiæ codicibus (*altero recentiore & incultiore manu, altero vetustiore & peritiore exarato*) prodiens, recensente Fed. Morello, cum ejus Latinâ versione & notis: *apud eundem.* 8. Paris. 1610.

Ejusdem NÆNIA super Daphnæi Apollinis fulgure exusto, Græcè, ex codd. regio & Bavarico; cum Fed. Morelli versione & notis: *apud eundem.* 8. . . Paris. 1610.

Ejusdem ORATIONES ad Theodosium Imp. pro Antiochenis ob dejectas Impp. imagines, Græcè nunc primùm ex bibliothec reg. & Latinè, interprete Fed. Morello, cum ejus notis: *apud eundem.* 8. . Paris. 1610.

Ciceronis Oratoriæ partitiones: *ex officinâ Stephan. Prevosteau; apud Joannem Libert.* Paris. 1610.

Ejusdem Paradoxa: *ex Typographiâ Joann. Libert.* 4. . . Paris. 1610.

Sen-

Sententiæ Græc. ex diverſis in gratiam juventutis Colleg. Societ. Jeſu: *apud Cl. Morel.* 8.	Paris.	1610.
Regalis echo; epigrammata, ἀναθήματα, emblemata δίγλωττα: *apud Fed. Morel.* 4.	Paris.	1610.
Jacobi Cujacii J. C. Oratio in funere Gaſparis Chaſtræi Nancæi regiorum ſtipatorum præfecti habita in æde ſacrâ Nancæi in Bitur. Cubis, 15. Cal. Feb. 1577. à Nic. Rigaltio ex Gallico in Latinum verſa: *ex Typogr. Rob. Stephani.* (*a*) fol.	Lutet.	1610.
Chriſti Nativitas, authore Pet. Valente, pro ſtrenis anni 1610. ad Jo. Gallandium: *ex Typographiâ Joannis Libert.*	Paris.	1610.
Expoſition des ſept Pſeaumes Penitenciels; cum textu Latino; par R. E. [*c'eſt à dire* Robert Eſtienne]: *par Jean Sara imprimeur, en la rue S. Jean de Beauvais, devant les eſcholes de decret.* (*b*) 12.	à Paris.	1611.
S. Gregorii Nazianz. operum tomus ſecundus; quo poëmata omnia Græcè & Latinè, unà cum doctiſſ. Græcorum Nicetæ Serronii, Pſelli, Nonii, Eliæ Cretenſis, & Jac. Billii commentariis in omnia ejuſd. Gregorii ſcripta, continentur: *ex offic. Typogr. Cl. Morelli.* (*c*) fol.	Lutet.	1611.
Prosopopoeïa Virtutum & Vitiorum Græcis Iambicis ſenariis ſcripta ab autore incerto, nunc primùm è bibliothec. reg. prodit, Græcè; Latinis trimetris à Fed. Morello expreſſâ; cum duobus in S. Trinitatem carminibus. Græcè & Latinè, eodem interprete: *apud Fed. Morel.* 8.	Lutet.	1611.

Ma-

(*a*) Almeloveen. pag. 78. Long. Bibliotheq. Hiſtoriq. num. 15772.

(*b*) De Joanne Sara Vide Caille. pag. 235. ubi nulla ejus mentio ante annum 1619.

(*c*) Fed. Morellus in ſuâ epiſtolâ præfixâ Cardinali Perronio gratias agit, quòd Clero author fuerit, ut *patrum Græcorum editione aureorum duo millia ſedulo Typographo data in perpetuum addicerentur: itémque ut alia aureorum chilias aliis Typographis Librorum officii Eccleſiaſtici mutuò data ad idem negotium adjuvandum & conficiendum transferrentur.*

Magni Felicis Ennodii epiſcopi Ticinenſis opera, à Jacob. Sirmondo Soc. Jeſ. emendata & notis illuſtrata : *ex officinâ Nivellianâ, apud Seb. Cramoiſy.* 8. . . Paris. 1611.

Nic. Nancelii Medici Analogia microcoſmi ad macrocoſmum ; opus poſthumum à Petro Nancelio Nicolai filio editum : *ex officinâ Typographicâ Cl. Morelli.* fol. . Lutet. 1611.

Harmonia ſeu conſenſus philoſophorum chemicorum, à Davide Lagneo regis Chriſtianiſſ. conſiliario & medico : *apud Cl. Morel.* 12. Paris. 1611.

Corn. Taciti opera, gnomologiâ & breviariis aucta : *ex officinâ C. Morelli.* 12. . Paris. 1611.

Plinii Epiſtolæ, & Panegyrici ; cum Iſ. Caſauboni notis : *olivâ Pauli Stephani.* (*a*) 12. .... 1611.

Ariſtidis Orationes, Gr Lat. G. Canteri. (*b*) 8. .... 1611.

Libanii legatio pro Antiochenis ad Julian. imp. Græcè, à Fed. Morello recenſita, Latinè verſa, & notis illuſtrata : *apud Fed. Morel.* 8. Paris. 1611.

Ciceronis Lælius : *apud Joannem Libert.* 4. Paris. 1611.

Ejuſd. de legibus liber ſecundus : *apud eundem.* 4. . . Paris. 1611.

Petri Fabri in libros Academicos Ciceronis commentarius, & in orationem pro Cæcinâ : *apud Cl. Morel.* (*c*) 8. . Paris. 1611.

Partie du premier & du quatrieſme livre de

l'Æ.

(*a*) Hæc editio duæque præcedentes ann. 1599. & 1605. nihil inter ſe differunt.

(*b*) Hanc poſteriorem editionem, ſub Pauli Stephani nomine, recenſet Almeloveenius pag. 75. poſtquam ibidem alteram ann. 1604. memoravit. Vix dubito, quin error ſit Typographicus: ægre enim inducar, ut credam hanc editionem intrà illud breve temporis ſpatium fuiſſe repetitam. Id tamen intrà brevius accidit Plinio & Panegyricis. Forſan itaque (quod ſolent Typographi) Paulus Stephanus eidem editioni annum alium affixit, ut pro novâ haberetur.

(*c*) *Pet. Faber Arvernus lectori S. P. D.* —— *Claudius Morellus ſtudium ſuum atque operam obtulit, pollicitúsque eſt daturum operam, ut ea nunc ederentur emendata maximé* &c. *Rupellæ, Kal. Sextil. M. DC. XI.*

l'Æneïde de Virgil, en vers Francois [*par du Perron*] : *de l'imprimerie de Robert Estienne.* 4. à Paris. 1611.

J. A. Th. Crambe, Viola, Lilium, Phlogis, Terpsinoe. (*a*) 4. . Paris. 1611.

Pro inauguratione Ludovici XIII. Rhemis celebratâ XVII. Octob. 1610. Fed. Morelli senarii jambici votivi : *apud Fed. Morel.* 8. Lutet. 1611.

Ejusdem inauguratio, Nicolao Borbonio authore : *è Typogr. Rob. Stephani.* 8. Lutet. 1611.

Recueil de diverses poësies sur le trespas de Henry le Grand, & sur le sacre & couronnement de Louis XIII. dedié à la royne mere regente, par G. du Peyrat, aumosnier servant du roy : *chez Robert Estienne, rue S. Jean de Beauvais ; & chez Pierre Chevalier, au mont S. Hilaire.* (*b*) 4. . . à Paris. 1611.

Primera parte de Diana enamorada ; cinquo libros, compuestos por Gaspar Gil Polo : *en casa de Rob. Estevan.* 12. . en Paris. 1611.

Quarenta Enigmas Españolas, por El Curioso : *en casa de Rob. Estevan, en la calle de S. Juan de Beauvais.* 12. . . en Paris. 1611.

Declinationes Græcorum Nominum, ac Verborum conjugationes, in gratiam alumnorum seminarii Rhemensis, totiúsque academiæ juventutis ; Fed. Morellus recognovit, ac recentavit : *ex Typogr. Joannis Libert.* 8. Paris. 1611.

D. Hieronymi Theologi Græci DIALOGUS de S. TRINITATE, Græcè nunc primùm ex bibliothecâ Friderici Lindenbrogii J. C. pro-

diens ;

(*a*) Non dubito, quin hæc Thuaneorum poëmatum editio typis sanè elegantissimis expressa, à Morellianâ vel Stephanicâ officinâ prodierit, quamvìs nullius Typographi nomen titulus indicet.

(*b*) De Petro Chevalier, & patre & filio, lege Caille. pag. 189, 201. Notandum est ad finem addi separatim *Inaugurationem Ludovici XIII.* (de quâ paulò antè) Nic. Borbonio authore, cum aliis aliorum carminibus, inter quæ Gallica est Roberti Stephani ode, regi data 21. Maji, 1610.

diens; cum Latinâ Fed. Morelli versione: *apud Fed. Morel.* 8. . . Lutet. 1612.

Photii Bibliotheca, Græcè, & Latinè, Andr. Schotto interprete, cum Dav. Hœschelii & Andr. Schotti notis: *olivâ Pauli Stephani.* fol. .... 1612.

Rei Accipitrariæ Scriptores nunc primùm à Nic. Rigaltio editi, Græcè, ex bibliothec. regiâ Mediceâ; viz. Demetrii Constantinop. libri duo de re accipitrariâ, Latinè à Petro Gillio redditi; accessit libellus de curâ canum, Græcè, & Latinè, interprete Andreâ Aurifabro Vratislaviensi medico [*qui hunc olim ante LXVII. annos Vitebergæ edidit, & Rudberti cujusdam Moshaimi versionem secutus Latinum fecit, & nomen Phæmoni indidit, cum variantibus ex Augustano codice lectionibus*]; epistola falsò inscripta Aquilæ, Symmachi & Theodotionis ad Ptolemæum regem, Catalanicâ linguâ; de diversis falconum in illâ epistolâ generibus, ex libro incerti authoris; Jac. Aug. Thuani de re accipitrariâ libri tres; & Hier. Fracastorii Alcon sive de curâ canum: *typis regiis excudebat C. Morellus.* vel (ut in quibusdam aliis exemplaribus) *ex officinâ Nivellianâ, sumptibus Seb. Cramoisy.* 4. Lutet. 1612.

Libanii laus Palmæ, Pomi; (*a*) Horti, Portûs, Naumachiæ, & Leonis certantis descriptiones; nunc primùm è Vaticanâ bibliothecâ Græcè prodeunt; cum Latinâ Fed. Morelli versione: *apud Fed. Morellum.* (*b*) 8. . . Lutet. 1612.

Ciceronis de Oratore libri tres [singuli seorsim excusi]: *ex Typograph. Joannis Libert.* 4. Paris. 1612.

Ejusd. de Officiis libri tres: *ex Typograph. ejusdem.* 4. . . Paris. 1612.

Ejusd.

(*a*) Horti Ecphrasis, sed sub anonymo auctore, antea anno 1609. prodierat.

(*b*) Hæc Libanii opuscula Fed. Morellus dedicavit Jacobo primo Magn. Brit. & Hib. regi, cujus famam ex If. Casaubono suo in regiâ professione collegâ audierat.

Ejuſd. de Legibus liber tertius : *ex Typograph. ejuſdem.* 4.	Paris.	1612.
Ejuſd. Philippica octava : *ex Typograph. ejuſdem.* 4.	Paris.	1612.
Pindarus & Lyrici, Gr. Lat. Editio V. Græco-Latina : *olivâ Pauli Stephani.* (*a*) 12.	....	1612.
Martialis Epigrammata ; ex fide vetuſtiſſimorum exemplarium, quantâ fieri potuit curâ vigilantiâque emendata : *apud Joan. Libert.* 12.	Paris.	1612.
Sparte, ad V. illuſtriſſ. Hen. Turrium Bullionis ducem, authore Jac. Aug. Thuano : *ex Typogr. Rob. Stephani.* fol.	Lutet.	1612.
Joan. Paſſeratii Conjecturarum liber ; & Adr. Behotii apophoretorum libri tres : *apud Cl. Morel.* (*b*) 8.	Paris.	1612.
Officium B. Mariæ V. Gr. Lat. per Fed. Morellum. (*c*) 12.	Paris.	1613.
S. Hieronymi Epiſtolæ ſelectæ, & in libros tres diſtributæ, operâ Petri Caniſii Theologi ; ad exemplar Mariani Victorii Reatini epiſcopi Amerini emendatæ : *ex offic. Nivellian. ſumptibus Seb. Cramoiſy.* (*d*) 12.	Paris.	1613.
Trois epiſtres de S. Jerome ; à Heliodore, Julien, & contre Vigilantius ; avec deux autres de J. Pic. de la Mirande à Jean Francois ſon neveu ; traduittes par Jean Davy du Perron : *de l'imprimerie d'*ANTOINE ESTIENNE, *rue des Carmes au college des Lombards.* 8.	a Paris.	1613.
Hippocratis Aphoriſmi, novâ methodo exornati, & ejuſd arcana judicia, Gr. Lat interprete Rod. Magiſtro regis conſiliario & regiorum		

Fran-

(*a*) Hæc editio ab editione IV. anni 1600 perpaulùm differt.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 391.

(*c*) Bibliothec. Thuan. part. 1. pag. 93.

(*d*) *Ægidio Souvræo S. Florentii abbati, Sebaſtianus Cramoiſy. —— Dedi operam, ut hi libri quàm emendatiſſimè in hominum manus veniant* &c. *Lutetiæ,* 1. *Febr.* 1613.

Franciæ liberorum archiatro; qui addidit, leges medicinæ, limites humani partûs, & patrocinium: *ex officinâ eâdem ſumptib. ejuſd* 12.	Paris.	1613.
Traduction de quelque partie du premier livre des Annales de Tacite, avec des obſervations Politiques, topographiques & Hiſtoriques, par Franc. de Cauvigny Sieur de Collomby: *de l'imprimerie d'Antoine Eſtienne.* (*a*) 8.	à Paris.	1613.
Georgii Flori Mediolanenſis J. C. de bello Italico & rebus Gallorum præclarè geſtis libri ſex: *ex Typograph. Rob. Stephani.* (*b*) 4.	Lutet.	1613.
Libanii ECPHRASES certaminum Herculis, Junonis, & Polyxenæ mactatæ; Græcè nunc primùm è bibliothecâ Vaticanâ prodeunt, cum Latinâ verſione & notis Fed. Morelli; qui ex Ovid. Metam. lib XII. Herculis certamen cum Periclymene adjecit: *apud Fed. Morellum.* (*c*) 8.	Paris.	1613.
Ciceronis Brutus: *è Typogr. Joan. Libert.* 4.	Paris.	1613.
Ejuſd. ad Brutum Orator: *ex eâdem.* 4.	Paris.	1613.
Ejuſd. Cato Major: *ex eâdem.* 4.	Paris.	1613.
Homeri in Apollinem hymnus à Fed. Morello recenſitus, iiſdem numeris Latinè expreſſus, & notulis illuſtratus: *apud Fed Morel.* 4.	Paris.	1613.
Menandri & Philiſtionis ſententiæ comparatæ, Græcè, ex bibliothecâ regiâ; cum notis; curâ Nic Rigaltii: *excudebat Robert. Stephanus.* (*d*) 8.	Lutet.	1613.

Ho-

(*a*) Bibliothec. Bultellian. part. 2. pag. 611.

(*b*) Hugo Picardetus ſacri regii conſiſtor. conſiliar. & in ſupremo Burgundionum ſenatu procurator generalis in ſuâ præfixâ ad Nic. Brulartum Sillerium Franc. cancellarium epiſtolâ, dicit hunc librum in ſuas manus incidiſſe ſcriptum ante annos centum.

(*c*) Neſcio qui factum eſt, ut Federicus Morellus in hâc ſuâ editione Ecphraſin Junonis Latinè vertere noluerit. Vidi tamen Libanianam Junonis Ecphraſin ſeorſim hôc anno excuſam in 8. *ex bibliothecâ Vaticanâ Græcè, cum Latinâ Fed. Morelli verſione, apud eundem Fed. Morellum.*

(*d*) In privilegio recenſetur opuſculum hoc non ſolùm Græcè excuſum, ſed etiam ejuſdem verſio ſeorſim, quam nondum vidi.

Horatii opera, cum notis Jani Rutgerſii: *ex Typographiâ ejuſdem*. 12. Lutet. 1613.

Juvenalis Satyræ, cum commentariis & indice [editio eadem ac quæ anno 1602. prodiit]: *apud Cl. Morel*. 4. Lutet. 1613.

Perſii Satyræ cum comment. & ind. [editio eadem ac quæ ann. 1601.]: *apud Cl. Morel*. 4. Lutet. 1613.

S. Chryſoſtomi Homiliæ in Geneſin LXVII. unà cum aliis XVIII. de diverſis ex eâdem Geneſi & libro I. Regum locis; nunc primùm Græcè & Latinè conjunctim editæ ex bibliothec. reg. impensâ quorundam Gall. antiſtitum; Front. Ducæo vulgatam interpretationem editarum olim homiliarum recenſente, aliarum novam edente, utramque notis illuſtrante: *typis regiis, apud Antonium Stephanum, Pauli F. Henrici N. Typographum regium*. fol. Lutet. 1614.

Ejuſd. Homiliæ & Commentarii in Pſalmos, in Eſaiam, & de aliquot aliis prophetarum locis; nunc primùm Græcè & Latinè [&c. *uti in libro præcedente*]: *typis regiis, apud Claud. Morellum*. fol. Lutet. 1614.

Ejuſd. de Sacerdotio libri VI. de compunctione cordis libri II. de providentiâ Dei libri III. & alii ſimilis argumenti, unà cum ejuſd. aliquot homiliis & epiſtolis ad diverſos CCXLV. nunc primùm Græcè & Latinè [&c. *uti modò*]: *typis regiis, apud Claud. Morellum*. (*a*) fol. Lutet. 1614.

Ter-

(*a*) In horum Chryſoſtomi Librorum editione Cl. Morellus & Ant. Stephanus ſocii fuere. Fronto Ducæus præfixit eorum nomina, qui ſingulos tractatus Græcos Latinè primi interpretati ſunt; indicavit etiam, quos ipſe verterit, antea non verſos. Ad finem enarrationis in Eſaiam, ultra caput VIII. non *excurrit exemplar corrogatum precarióque exhibitum è regiâ Fontis-Eblaudi bibliothecâ*. Ducæus notas adjecit in libros de ſacerdotio: *ad quorum inſtituendam editionem uſus eſt primùm Auguſtanâ Davidis Hœſchelii; libris duobus regiis calamo exaratis, & membranis Franciſci Olivarii; antiquiſſimâ editione Latinâ Pariſienſi ann.* 1524. *apud Petrum Gromorſum, & Græcâ Lovanii excuſâ typis Rutgeri Reſcii ann.* 1529. Lovanienſem hanc *omnium primam* exiſtimavit; cui tamen anteceſſit Frobeniana ann. 1525. in 8.

Tertullian. de Pallio, cum not. Theod. Marcil. *apud Joan. Libert.* (a) 8. . . . Paris. 1614.

CARMEN Anonymi jambicum trimetrium in divam Barbaram, in Alexium & martyres; Græcè, ex bibliothec. regiâ; recensitum & senariis Latinis à Fed. Morello expressum; hymni item Mureti & Jacobi de Maussac senatoris Tolosani epigramma in eandem divam; cum Græcâ Fed. Morelli metaphrasi: *apud Fed. Morel.* 8. . . . . Paris. 1614.

A Disproofe of D. Abbat's Counterproofe against D. Bishop's reproofe of the defence of M. Perkins reformed catholick; the first part, wherein the now Roman church is maintained to be the true ancient Catholick church, and cleered from Donatisme, and whether every Christian can be saved in his own religion; by W. B. P. and D. in Divinity: *printed by Cl. Morel.* (b) 8. . . . Paris. 1614.

Philonis Judæi de Septenario liber, nunc primùm LATINÈ, Fed. Morello interprete, cum ejus notis: *apud Fed. Morel.* (c) 8. . . Lutet. 1614.

Nic. SMYRNÆI ARTABASDÆ Græci mathematici ἔκφρασις numerorum notationis per gestum digitorum, Græcè nunc primùm prodiens; à Fed. Morello recensita, Latinè versa, & elogio manûs notulísque illustrata; item Bedæ de indigitatione & manuali loquelâ liber: *apud*

(a) Bibliothec. Cordesian. pag. 71.

(b) Latinam epistolam ad Cardinal. Franciscum de Joyeuse Parisiis 24. Nov. 1614. datam præfixit Guilielmus Bishop, in quâ gratias agit *Clero Gallicano, quòd Anglos patriâ religionis catholicæ ergò pulsos & ejusdem defendendæ causâ Parisiis collectos annuâ suâ pensione sublevare voluerint.* &c. Bishop saith (pag. 1.) *that he had been a prisoner by the gatehouse in Westminster.*

(c) Epistolam ad Ferdinandum duc. Bavar. archiep. Colon. datam Lutet. Id. Sept. 1614. præfixit *Feder. Morellus professorum reg. decanus*: in quâ scribit, hunc librum *à Davide Hæschelio nuper è codd. MSS. Bavar. Græcè editum fuisse, & à se, eodem Hæschelio efflagitante, Latinitate donatum.* In aversâ tituli paginâ Philonis imago pingitur, cum hôc disticho:

Ἠνὶ Φίλων κλέος Ἑβραίων, ἴνδαλμα Πλάτωνος,
Ὦ, τὸ καλὸν φίλον ἦν, ὃ καλὸν οὐ φίλον ἦν

ΦΕΔ. ΜΟΡΕΛΛΟΥ.

Id lectorem celare nolui, quia in quibusdam exemplaribus imago illa abest.

apud Fed. Morel. (*a*) 8. Lutet. 1614.

Auctores finium regundorum; Nic. Rigaltii observationes ac notæ; item glossæ agrimensoriæ: *apud Joannem Libertum.* (*b*) 4. Lutet. 1614.

Jul. Cæsar. Bulengeri Imperator, ubi de variis insignibus ornamentísque imperii abunde explicatur; libris tribus: *apud Cl. Morellum.* 4. Paris. 1614.

Justini epitoma Trog. Pompeji: *ex officinâ Cl. Morelli.* 12. Paris. 1614.

Libanii Βασιλικὸς seu PANEGYRICUS Constanti & Constantio impp. dictus, Græcè nunc primùm; & Latinè, interprete Fed. Morello, cum ejus notis: *apud Fed. Morel.* (*c*) 8. Lutet. 1614.

Ejusdem de PACTIS, pro rectoribus & moderatoribus scholarum, Oratio; nunc primùm Græcè, ex biblioth. Vaticanâ; cum Fed. Morelli Latinâ versione & notulis: *apud eundem.* 8. Lutet. 1614.

Menandri & Philistionis (quorum fragmenta Græca recèns (*d*) è biblioth. reg. edita sunt) sententiæ comparatæ, Latinis senariis à Nic. Morello Federici F. Interpr. reg. expressæ: *apud Fed. Morellum.* 8. Lutet. 1614.

Persii Satyræ: *ex Typographiâ Rob. Stephan.* 12. Lutet. 1614.

(*a*) *Lelio Ruino legato Apostolico ad reg. Polon. Fed. Morellus interpretum & profess. regis Christianiss. decanus S. P. D.* —— *Hoc opusculum Nic. Smyrnei* ἀποσμάτιον *& pars multesima operis illius mathematici, studio tuo olim cum cod. Vaticano collatum, benignitate Ludovici Gnetti à secretis Card. Asculani, ad manus nostras pervenit. Opus integrum edere non sumus aggressi, quòd eodem fermè tempore, quo Græcum exemplar Msc. Româ accepimus, compertum nobis fuerit eundem librum cum altero ejusdem authoris è bibliothecâ regis Christianiss. erutum fuisse ab insigni mathematico amico & familiari nostro; cui eam luce id donandi gloriam præripere mihi religioni fuit.* &c. *Lutet. Non. April. M. DC. XIV.*

(*b*) Huic editioni Libertus præfixit insigne Typographicum regium cum Græco lemmate (de quo vide Histor Stephanor. pag. 44. lin. 3, 4, 5, 6.). Nic. Rigaltius meminit Turnebianæ editionis sexaginta abhinc annis vulgatæ; & describit, quibus codicibus in hâc suâ usus est.

(*c*) Morellus usus est MSS. tribus. *Exemplum MS. integrius suppeditavit Roma, studio Scipionis Cobellucii apostolici Secretarii; alterum Constantinopolis, munificentiâ episcopi Aguensis Ægidii Noallii* μακαρίτου, *Front. Ducæo communicatum, & ab eo descriptum; Morellóque ultro concessum; tertium Heidelberga, à Markardo Frehero consiliario Palatino transmissum.*

(*d*) Nempe anno 1613. à Roberto Stephano: de quâ editione priùs suo loco.

Ludovici XIII. Genethliacum, ad V. Cal. Octob. cum aliis quibusdam idylliis & epigr. autore Fed. Morello: *apud eundem Morellium.* 8.	Lutet.	1614.
Lettre du Cardinal du Perron au Prince: *chez Ant. Estienne.* 8. .	Paris.	1614.
Pulveris Encomium, autore Nic. Morello: *apud Fed. Morellum.* 8. .	Lutet.	1614.
Nic. Clenardi institutiones in Linguam Græcam: *ex officinâ Cl. Morelli.* 8. .	Paris.	1614.
Harpocrationis Dictionarium in decem rhetores, Græcè, à Phil. Jacobo Mauſſaco ſupple- tum & emendatum, cum ejuſd. criticâ diſſertatione & notis: *apud Cl. Morel.* (*a*) 4.	Paris.	1614.
Justini Martyris opera, Gr. Lat. *apud Claudium Morellum.* fol. .	Paris.	1615.
Gregorii Nysseni opera, Gr. Lat. *ex officinâ Nivellianâ; apud Mich. Sonnium, Cl. Morellum, & Seb. Cramoisy* fol. .	Paris.	1615.
Brief Discours sur quelques poincts concernans la Police de l'Eglise & de l'Estat; particulierement sur la reception du Concile de Trente, & la venalité des Offices: *par Ant. Estienne imprimeur du Roy, rue S. Jaques devant le college du Plessis.* 8. . .	à Paris.	1615.

Ar-

(*a*) *Lectori B. S.* ——— *Annus agitur centesimus decimus, ex quo Venetiis Aldus Manutius, cui vitam debet bona pars auctorum Græcorum, Harpocrationem luce donavit unà cum vetustis Ulpiani rhetoris in Demosthenem enarrationibus. Rursus idem Aldus & Asulanus anno millesimo quingentesimo vigesimo septimo (ex quo fluxere octuaginta sex anni) scholia illa Demosthenica cum vocabulario Harpocrationis novis typis excuderunt. Nulla alia (quod scire potuerim) ab hôc tempore Harpocrationis prodiit editio.* Illarum editionum posterior, *quos errores, σφάλματα, ἀταξίαν, lacunas, quas denique ineptias prior in se continebat, easdem retinuit, imò & crassiores, deformiorésque: ne sublati quidem errores Typographici, sed potiùs novi commissi fuere,* &c. *Desideratur in eâ integer hic locus ἀζήτητον* &c. *qui tamen in priore legebatur.* &c. *Usi sumus codice manuscripto, cujus copiam nobis fecit eruditissimus Fed. Morellus; & excuso altero à Bongarsio nobis, dum per Hanoviam transiremus, commodato, in quo manu Pythoëi variæ lectiones ex codice Vaticano descriptæ erant, quantum colligere potuimus, & collata quædam cum Suidæ verbis, quæ ex hôc authore desumpta sunt.* &c.

Archimedis Opera, quæ extant, Græc. & Lat. novis demonſtrationibus commentariíſque illuſtrata, per Davidem Rivaltum à Flurantiâ Cœnomanum: *apud Claud. Morellum.* fol. Paris. 1615.

Orphei & Ariphronis Sicyonii hymni in Æſculapium & Sanitatem, Græcè; cum Latinâ metricâ Joſ. Scaligeri & Fed. Morelli interpretatione: *ex Typograph. Joann. Libert, viâ D. Joannis Lateranenſis, è regione collegii regii.* 4. Paris. 1615.

Jacobi Pinonis Senat. Pariſ. de anno Romano carmen, cum annotationibus ad rem pertinentibus; & varia ejuſdem poëmata: *apud eundem, è regione auditorii regii.* 8. Paris. 1615.

Flori rerum Romanarum libri quatuor; ex recenſione Jani Gruteri, cum indice; & ſeorſim Rufi Feſti breviarium, ex recenſione Petri Pithoëi: *apud Nicolaum Buon*; vel *apud Joannem Libert.* 12. Paris. 1615.

Iſocratis Orationes & epiſtolæ, Gr. Lat. interpr. Hier. Wolfio: *apud Joan. Libert.* (*a*) 8. Paris. 1615.

Paraphraſe de Hier. de Benevent ſur les dix livres de l'Ethique d'Ariſtote: *chez Claud. Morel.* (*b*) 4. à Paris. 1615.

Harangue du Cardinal du Perron, faicte de la part de la chambre eccleſiaſtique, & de celle du tiers eſtat, ſur l'article du ſerment: *par Antoine Eſtienne.* 4. & 8. à Paris. 1615.

Le Mercure des Arts & Sciences, avec un brief diſcours de la dignité royale, & petit Recueil de ſes noms plus exquis; dedié au Roy par Pierre Valens Profeſſeur en l'Univerſité de Paris: *par Ant. Eſtienne.* 8. à Paris. 1615.

Georgii Chœroboſci LIBER de figuris Poëtarum, Oratorum & Theologorum; Græcè nunc primùm ex bibliothecâ Fed. Morelli, cum

ejus

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 389.
(*b*) Ibid. pag. 357.

ejus Latinâ verſione, & Procli de poëticâ diſſertatione: *apud Fed. Morel.* 12, . Paris. 1615.

S. Chryſoſtomi de diverſis Novi Teſtamenti locis Sermones LXXI. nunc primùm Græcè & Latinè conjunctim editi ex bibliothecâ regis Chriſtianiſſ. operâ Front. Ducæi: *apud Ant. Stephanum, Pauli F. Henrici N. Typographum regium.* fol. . . Lutet. 1616.

Conlectanea de annis Ægyptiorum, *τὰ ἀποσεσημειωμένα περὶ ἐτῶν Αἰγυπτίων*, Græcè & Latinè, cum authoris (viz. Franc. Parentii) Oratione de annis diverſis habitâ in auditorio regio: *ex officinâ Rob. Stephani.* (a) 8. . Lutet. 1616.

Procli Lycii Philoſophi hymni in Solem & Muſas, Græcè, Latinis verſibus à Fed. Morello expreſſi; acceſſit ex Ovid. Metam. lib. 2. Ecphraſis regiæ Solis, cum Græcâ ejuſd. Morelli metaphraſi: *apud eundem Morellum.* 8. Lutet. 1616.

Joannis Tzetzæ ALLEGORIÆ Mythologicæ, Phyſicæ, Morales; Græcum poëma perelegans nunc primùm prodit ex bibliothecâ Jani Rutgerſii J. C. & à Fed. Morello Lat. jambicis ſenariis expreſſum, & notis illuſtratum: *apud eundem* 8. . Lutet. 1616.

Les ſix premiers livres des Annales de Corn. Tacitus, de la Traduction de Rodolphe le Maiſtre; ſeconde edition augmentée: *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne.* (b) 12. . à Paris. 1616.

Dio-

(a) Parentius in ſuâ oratione dicit ſe tum (pag. 53) *tres & ſeptuaginta aut plùs* annos natum eſſ.; ſibique (pag. 60) *viſum eſſe, hos locos ex antiquitatis penu ſeligere, quibus varii Ægyptiorum anni velut in tabellâ proponerentur, additis authorum, è quibus deprompti ſunt, nominibus; typiſque hos excudere, quo iis imbuta juventus in hiſtoria tum ſacra tum prophana lectione minùs aberraret.* &c.

(b) *Nous avons de nouveau adjouſté au cinquiéme livre un ſupplement de ce qui ſe trouve manquer* (pag. 63) *touchant les derniers deportemens, & la fin d'Ælius Sejanus.* Editio prima (juxta Bibliothec. Thuan. part. 1. pag. 290.) fuit 12. Paris. 1615. Et ibidem, *Tacito Eſpanol illuſtrado con Aphriſmos por Don Baltaſar Alamos de Barientos. fol. Madrid.* 1614. Quam Hiſpanicam editionem ideo hìc inſero, ut conſtet quàm confusè apud Almeloveen. de Vit. Steph. pag. 79. propter Typothetarum oſcitantiam

Diogen. Laert. & Hesych. Ill. de vitis philosophorum, Græcè & Latinè, cum fragmentis Pythagor. & not. Is. Casaub. & H. Steph. ex editione postremâ (scil. ann. 1594. apud H. Steph.): *olivâ Pauli Stephani.* 8. Genev. 1616.

Eunapius Sardianus de vitis philosophorum & Sophistarum, Græcè, & Latinè, Had. Junio interprete; Græca cum MSS Palatinis comparata, aucta & emendata Hier. Commelini operâ; nunc recèns accedunt ejusdem auctoris LEGATIONES è bibliothecâ Andr. Schotti, Græcè: *olivâ Pauli Steph.*; vel *apud Samuelem Crispinum.* 8. Genev. 1616.

Plinii de viris illustribus liber, qui vulgò Cornelio Nepoti ascribitur: *apud Joan. Libert.* (*a*) 12. Paris. 1616.

Libanii pro rhetoribus & professoribus ORATIO, ad Antiochenos; Græcè nunc primùm è bibliothecis Vaticanâ & Bavaricâ; à Fed. Morello recensita, Latinitate donata, & notis illustrata: *apud Fed. Morel.* 8. Paris. 1616.

Ejusdem monodia sive lamentatio super Nicomediâ terræ motu submersâ, Græcè, & Latinè, Fed. Morello interprete, cum ejus notis: *apud eundem.* 8. Paris. 1616.

Anonymi ORATIO funebris in imp. Constantinum jun. Constantini M. fil. apud Aquileiam interemptum, Græcè nunc primùm ex biblioth. Bavaricâ, cum Fed. Morelli Latinâ versione ac notis: *apud eundem.* 8. Lutet. 1616.

SEVERI Alexandrini Sophistæ ETHOEIÆ, sive Morales fictiones heroum, Græcè nunc primùm ex biblioth. reg. cum Lat. vers. & notul. Fed. Morelli: *apud eundem.* 8. Lutet. 1616.

Ju-

tiam legatur in Catalogo Librorum Roberti hujus Stephani, *Tacito Espanol, par Rodolphe le Maistre medecin, seconde edition,* 12. 1616.

(*a*) Ad calcem adjiciuntur notæ; quæ dicuntur, *Ad Sext. Aurel. Victoris de viris illustribus Notæ.*

Juvenalis Satyræ, & Sulpiciæ Satyra; nova editio, curâ Nic. Rigaltii, cum ejus notis: *ex officinâ Rob. Stephani.* 12. . Lutet. 1616.

Nov. Teſtament. Græc. cum notis Iſ. Caſauboni ad finem, & Henr. Stephani ad marginem adſcriptis; editio poſtrema: *olivâ Pauli Stephani, ſumptibus Sam. Criſpini.* 12. . Genev. 1617.

Divers Traittés & Diſcours de Jean Davy Sieur du Perron & de la Guette ſur les controverſes de ce temps; viz. Traditions Apoſtoliques, ſatisfactions, Purgatoire, l'Invocation des Saincts, l'Egliſe, & l'Euchariſtie: *par Ant. Eſtienne, imprim. du roy, rue S. Jacques, à l'image S. Martin, prés le college de Marmoutier.* 4. à Paris. 1617.

Hippocratis de pharmacis purgantibus, libellus, Græcè, ex Cujacino cod. à R. P. S. I. (aut ut pag. 4. R. P. D. P.) exſcriptus, hactenus in pleriſque Hippocrat. editionib. deſideratus; & Galeni COROLLARIUM, quòd animi mores corporis temperamenta ſequantur, Græcè (*a*) è bibliothecâ regiâ, hactenus ineditum; cum Latinâ utriuſque verſione, & notis, novarúmque ad Theophilum περὶ οὔρων curarum acceſſione, per Fed. Morellum: *apud eundem.* 12. Lutet. 1617.

De inſtitutione principis liber ſingularis ex Gallico Joannis Heroardi Ludovici XIII. filii Henrici Magni & Gall. regis conſiliarii & archiatri, in Latinum verſus à Joanne Degorris conſiliario & medico regio: *apud Rob. Stephanum.* 4. . . Paris. 1617.

Iſ. Caſauboni ad Polybii Hiſtoriarum librum primum commentarii poſthumi: *apud Ant. Stephanum.* (*b*) 8. . . Paris. 1617.

Plau-

(*a*) Pag. 48. Φεδέρικος Μόρελλος διδάσκαλος βασιλικὸς κατὰ τὸ ὑπογραμμὸν παλαιοῦ τινὸς ἀντιγράφου κελεύσματα περιτυχὼν ἐκγράψας ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ἐννεακοσῷ ἐπὶ τῷ πεντακοσιοσῷ καὶ χιλιοσῷ. Ὁ αὐτὸς πρωτοδιδάσκαλος καὶ ἀρχιτυπόγραφος χελιστιανικωτάτου βασιλέως Λωδοίκου τρισκαιδεκάτου ἐξέδωκε τύποις βασιλικοῖς ἀρχομένου ἔτους α. χ. ιζ. Παρισίοισι.

(*b*) Lege Hiſtor. Stephanor. pag. 539. Anno antea 1609. *apud Hieronymum Drouardum* in fol. prodierant *Polybii Hiſtoriarum*

Plauti Amphitryo, comœdia prima, ex multis exemplaribus collatis diligentissimè recognita: *ex Typographiâ Jo. Libert.* 4. Paris. 1617.

Horatius ab omni obscœnitate purgatus, ad usum gymnasiorum Societ. Jesu; Ald. Manut. de metris Horatianis; & Odæ aliquot (viz. 21. & 24. libri primi, & 6. secundi, & carmen sæculare) à Fed. Morello Græcè eodem genere vers. Lyric. redditæ: *apud Jo. Libert.* 12. Paris. 1617.

Phædri fabularum libri quinque; nova editio ad fidem Pithœani codicis & alterius ex Remensi bibliothecâ vetustissimi recognita à Nic. Rigaltio, cum ejus notis: *olivâ Rob. Stephani.* (*a*) 4. .... 1617.

Martialis Epigrammata, cum variorum doctorum virorum notis unum in corpus conjectis, & Langii indice; adjectâ quoque eorum, quæ Jos. Scaliger Græcè vertit, epigrammatum metaphrasi: *apud Mich. Sonnium*; vel *apud Claud. Morellum.* fol. Lutet. 1617.

Les

rum libri, qui supersunt; Græcè, ex antiquis libris emendati, Latinè versi, & commentariis illustrati ab Is. Casaubono; Æneæ item de tolerandâ obsidione commentarius, ab eodem Græcè nunc primùm vulgatus, cum Latinâ interpretatione ac notis. Casaubonus de prioribus Polybii interpretibus, & MSS. codicibus, quibus usus est in Polybio & Æneâ recensendis, agit. Adjecit etiam chronologicam historiæ Polybianæ synopsin. Illius tamen in Polybium commentarios, qui in titulo promittuntur, quorúmque ipse in pag. 1044. lin. 25. meminit, hæc editio nullos continet. Cur desiderarentur, in causâ forsan fuit Typographi ad quæstum properantis festinatio: qui ad Polybiani indicis calcem sic lectorem affatur: *Indicem Græcum, qui erat paratus, & quidem curâ confectus, propter imminentes nundinas edere nunc non potuimus: hunc quoque, si plus aliquantum fuisset temporis, accuratiùs, quod ad propria virorum, præsertim Ro. nomina attinet, elaboratum dedissemus.* Vide, lector, avaritia quid faciat; quantúmque damni mercenaria hominum istorum turpilucricupidorum (ut cum Plauto loquar) qui artem librariam corrumpunt magìs quàm exercent, aviditas literis invehat. Meliùs profectò cum eruditis doctorum virorum lucubrationibus ageretur, si ipsi authores aut vellent aut possent suam rem suis sumptibus curare; quàm si curandam relinquerent sordidis istiusmodi bibliopolis; qui, ne sumptuum rationibus suo (quod unicum nôrunt) calculo supputatis vel denariolus accedat, authoris operísque famam sæpe in periculum adducunt.

(*a*) *Jac. Aug. Thuano Nic. Rigaltius S. D* —— Phædrus *diu latuit ignobilis, donec ab Franc. Pithœo repertus, ac postmodum à Petro fratre detersus resplenduit.* &c. *Lutet. X. Cal. Sept. Reb. prolatis. Anno Chr. M D IC.* Sequitur epistola priori editioni præfixa, scilicet Petri Pithoei ad Franciscum fratrem, Tricassib. X. Cal. Sept. ann. M. D. XCVI. data.

Les estranges avantures d'un grand Prince; Traduction en prose du 1. de l'Eneïde, par le sieur de la Motte du Tertre : *de l'imprimerie de Rob. Estienne, pour Toussainct (a) du Bray, rue S. Jacques aux espics meurs.* 12. . . à Paris. 1617.

L'amour & la mort d'une royne; traduction en prose du 4. de l'Eneïde, par le méme: *de l'imprim. du méme, pour le méme.* 12. à Paris. 1617.

Pauli Thomæ Engolismensis poëmata, partim nunc primùm, partim olim edita : *apud Cl. Morellum.* 8. . . . . Paris. 1617.

Herrici d'Orleans Ducis de Longueville, & Aloisiæ de Bourbon, epithalamion; & in eosdem anagrammata, per Jacobum de Blacuod, Parisinum in sanctiori consilio patronum : *apud eundem.* 4. . . . Paris. 1617.

Malachias cum commentariis R. David Kimhi à Francisco Vatablo Hebraïcarum literarum regio professore summâ curâ & diligentiâ recognitis; Hebraïcè : *ex offic. Rob. Steph. Typogr. reg.* (b) 4. Paris. 1618.

Idem, cum commentario doctissimo R. Davidis Kimhi [*ubi omnia cum libro illo præcedente conveniunt per* 18. *paginas, nisi quòd in hôc addatur* commentarius R. Salomonis Iarhi in Malachiam, *qui quatuor paginas implet*, Hebraïcè]; Accedet Latina interpretatio per S. M. de Muis, regium Linguæ Sanctæ Professorem : *ex offic. ejusdem.* 4. Paris. 1618.

Commentarii R. Davidis Kimhi Hispani, & R. Salomonis Jarhi Galli, in Malachiam; Latinè, interprete S. M. de Muis, Aurelio : *ex officinâ ejusdem.* (c) 4. . Paris. 1618.

Psal-

(a) Caille, pag. 200. sa devise etoit, *cultu fertilior.*

(b) Hæc editio eadem est ac illa quæ prodiit ex officinâ Roberti Stephani 1540.

(c) Epistolas duas præfixit Simeon Marottius de Muis; priorem ad Cardinalem Du Perron, posteriorem (nam tunc temporis interim Cardinalis obiit) ad ejus fratrem Joannem Davy du Perron Senonum archiepiscopum. Adjicitur præterea in defunctum cardinalem epitaphium Hebraïcè conscriptum à Philippo d'Aquin, *ex patribus Judæo, religione Christiano*; Adduntur etiam in laudem S. M. de Muis senarii Latini per Fed. Morellum.

Psalmus CXII. cum commentario R. D. Kimhi; Hebraïcè; uterque Latinè redditus juxta Hebræam phrasin, operâ S. M. de Muis: *ex offic. ejusdem.* 4. . Paris. 1618.

Psalmorum liber, Græcè & Latinè: *apud Cl. Morel.* 12. . Paris. 1618.

Iidem Græcè tantùm, cum canticis B. Virginis, Simeonis, Zachariæ, & trium puerorum: *apud eundem.* 12. . Paris. 1618.

Synesii Hymni, & Gregorii Nazianz. Odæ quatuor, Græcè; cum Latinâ Fr. Porti interpretatione recognitâ; adjectis ad calcem notis: *apud eundem.* (*a*) 12. . Paris. 1618.

Georgii Pisidæ Diaconi & referendarii Constantinopolitanæ ecclesiæ opus sex dierum, sive mundi opificium; & de vanitate vitæ; Græcè: *apud eundem.* 4. . Paris. 1618.

S. Basilii Magni opera, Græcè & Latinè: *ex officinâ Nivellianâ, apud Mich. Sonnium, Cl. Morellum, & Seb. Cramoisy.* fol. . Paris. 1618.

Joannis Zonaræ monachi in Canones SS. Apostolorum, & sacrorum Conciliorum tam Oecumenicor. quàm provincial. Commentarii à viris doctissimis Latinitate donati & annotationibus illustrati; nunc primùm ex regis Christianiss. & aliarum ejus regni bibliothecarum codicibus Græcè ac Latinè conjunctim editi; adje-

ctum

(*a*) Nescio, an Fed. Morellus (nam nomen nullius editoris indicatur) hanc editionem recensuerit; sed hìc notatu dignum est, quòd in Fr Porti epistolâ omittantur hæc, asteriscis defectum monstrantibus [τ αὐτὸν τρόπον ἄλλά τε τινα, καὶ περὶ τ̃ ἀγγέλων καὶ τ̃ ἁγίων παρεισφέρει καὶ τ̃ αὐτῶν παραιτήσεως ὑπὲρ ἡμῶν, ἄτοπα καὶ ταῖς ἁγίαις γραφαῖς ἐναντία παρεμβαλών] Hanc, inquit editor, περιοχὴν *ablegavimus, quòd cùm à sacris nostris* Fr. Portus *abhorreret; alia professus, illìc mentis suæ & fiduciæ testes aliquot clausulas, auribúsque pietatíque nostræ inauspicatas, intruserat.* Integram hanc περιοχὴν Henr. Stephanus in suâ editione 1568. exhibuit. Hujus Morellianæ editionis author quartam Nazianzeni *oden recèns & nunc primùm integram, cum suâ versione Latinâ attexuit, quæ in superioribus editionibus omnibus affecta tantùm erat, & plusquam duodenis suis partibus mutila.* Editiones, Henr. Stephani 1568. Jo Bene-nati 1570 Fed. Morelli 1586. versus tantùm sedecim habent.

ctum est Concilium Constantinopolitanum sub Mennâ patriarchâ, unà cum constitutionibus Apostolorum, utrâque Linguâ pariter ex iisdem libris editum: *typis regiis.* (*a*) fol. Lutet. 1618.

Paschasii Radberti Opera: *apud Claud. Morel.* (*b*) fol. . . Paris. 1618.

Censura conjecturæ Anonymi Scriptoris de suburbicariis regionibus & Ecclesiis, auctore Jac Sirmondo: *ex offic. Nivell. apud Seb. Cramoisy.* 8. . . Paris. 1618.

Gennadii Scholarii apologia pro Basilii Magni assertione de Prædestinatione, Latinè, Fed. Morello interprete, cum ejus notis: *apud Fed. Morel.* 8. . . Paris. 1618.

Carmen parodicum de aquis & earum miraculis ex Græcis & Latinis authoribus à Fed. Morello concinnatum: *apud eundem.* 8. Paris. 1618.

Apsinis Græci rhetoris de memoriâ liber, Græcè, cum Fed. Morelli Latinâ versione & notis: *apud eundem.* 8. . Paris. 1618.

He-

(*a*) Privilegium concessum est Michaeli Sonnio; sed non dubium est, quin & Cl. Morellus, & Seb. Cramoisy in eâ editione, utì & in aliis Græcorum Patrum, socii illius fuerint; quod mihi videtur constare ex præfixâ Typographi Parisiensis ad lectorem epistolâ; in quâ comperio *Bibliopolas Parisienses, qui communi re & voluntate Grecos Patres evulgant*, curâsse etiam hanc editionem. In eâdem epistolâ fit mentio, Joan. Zonar. Commentariorum operâ Joan. Quintini in Academiâ Parisiensi jus canonicum tum profitentis editorum anno 1558. Eorundem Latinè anno 1613. Mediolani apud Melchiorem Tradatum vulgatorum, interprete Antonio Salmatiâ Ambrosiani collegii Doctore Theologo, qui Græcum Zonaræ codicem in bibliothecâ Mediolan. à Cardin. Fed. Borromeo exornatâ invenerat. Codicum deinde trium, unius Medicei, alterius ex bibliothecâ regiâ Henrici II. tertii ab Augusto Gallando in foro Parisiensi causarum patrono communicati. Denique codicis unius, in quo & Concilium Constantinopol. sub Mennâ & aliquot patrum Græcor. epistolæ continebantur, ex eâdem regiâ bibliothecâ, collati cum altero exemplari manuscripto Cardin. Perronii jussu Romæ exscripto, & cum alio item, quod concessit episcopus Carnot. Phil. Huraltus Cancellarii Galliæ vicecomitis Chivernii filius & ditissimæ paternæ bibliothecæ hæres. In Latinâ horum commentariorum versione ad sententiam Græcam accommodandâ Fronto Ducæus sedulò elaboravit. Observata est Græca Apostolicarum Constitutionum editio vulgata Venetiis 1563. è Typographeio Jordani Zileti Veneti Typographi, operâ Franc. Turriani Soc. Jes. Et Latina earum interpretatio apud Christ. Plantinum 1572. edita.

(*b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 38.

Herodoti Historiarum libri IX. & de Vit. Homeri, & Ctes. Excerpt. Græcè & Latinè; cum iconibus structurarum; editio adornata operâ Gothofredi Jungermani: *olivâ Pauli Stephani.* (*a*) fol. . . . Genev. 1618.

Dictys Cretensis de bello Trojano, & Dares Phrygius de excidio Trojæ; ex veteribus libris, ope duorum (*b*) codicum è bibliothecâ S. Victoris Parisiensis, emendati; additis ad Dictym notis; studio (*c*) Josiæ Merceri: *ex officinâ Rob. Stephani* 12. . ... 1618.

Histoire Romaine de Florus, traduitte par F. Nicol. Coeffeteau; seconde edition reveue & corrigée: *chez Seb. Cramoisy.* 12. à Paris. 1618.

Jac. Aug. Thuani Historiarum sui Temporis libri LXXX. de CXXXXIII. Editio quarta auctior & castigatior; Tomus primus: *apud Rob. Stephanum.* fol. . . Paris. 1618.

Themistii Orationes XIX. Græcè & Latinè, à Dion. Petavio recensitæ, pleræque (nam aliquot vertit Pantinus) versæ; omnes notis illustratæ: *apud Mich. Sonnium, Cl. Morellum, & Seb. Cramoisy* [quibus concessum est privilegium] (*d*) 4. . . Paris. 1618.

Ciceronis Philippica decima quarta: *è Typographiâ Jo. Libert.* 4. . Paris. 1618.

Lælius de Ciceron traduit en Francois par le Cardin. du Perron: *chez Antoine Estienne.* 8. à Paris. 1618.

Clau-

(*a*) Præfigitur Gothof. Jungermani ad Phil. Ludovicum Comitem Hanoviæ epistola, *Hanoviæ, è Typographio Wecheliano, Id. Mart. M. DC. VIII.* data; & præfatio ad Lectorem; in quâ Jungermanus rationem dat suæ Herodoteæ editionis, quam adornavit (non anno hôc 1618 utì falsò scripseram in Histor. Stephanor. pag. 535. sed) anno 1608. quámque secutus recudit anno 1618. Paulus Stephanus.

(*b*) Lege editoris epistolam ad Hier. Grosslotium Lislæum datam Kalend. Mai. 1617.

(*c*) Fabric. Bibliothec. Latin. Lib. 1. cap. 6.

(*d*) Hujus editionis rationem reddit Petavius in præfatione ad Lectorem, quibus subsidiis usus est; quas orationes ipse, quas Pantinus, Græcè vertit.

Claudii Espencæi opera omnia, quæ superstes adhuc edidit ; quibus accesserunt posthuma à Gilberto Genebrardo doctore Theologo Par. & Hebraïcarum Divinarúmque literarum professore regio in lucem edita : *sumptibus Claudii Morelli.* (*a*) fol. . . Lutet. 1619.

Platonis Epistolæ, Græcè : *apud Claud. Morellum.* 4. . . Lutet. 1619.

Les Oeuvres de Plutarque, par Jacques Amyot ; en deux tomes, reveuës, corrigées, & augmentées en ceste presente edition, suivant son exemplaire : *chez Claude Morel.* fol. (les Morales 1618.) les Vies. . à Paris. 1619.

Ciceronis Philippica duodecima : *ex Typogr. Jo. Libert.* 4. . . Paris. 1619.

L'Empire de la Fortune ; ou la Traduction du 2. de l'Eneïde, en prose ; par le Sieur de la Motte du Tertre : *de l'imprimerie de Rob. Estienne, pour Toussainct du Bray.* 12. à Paris. 1619.

Aristides Gallicus ; sive Gulielmi du Vair Franc. Sigilli custodis panegyris prima, Latinis versibus heroicis ; authore Jacobo de Blacuod : *apud Cl. Morel* 4. . Paris. 1619.

Primigeniæ voces, seu Radices Græcæ Linguæ, in usum studiosæ juventutis separatim editæ, auctæ, & recognitæ : *apud eundem.* 12. Paris. 1619.

Joannis Grammatici Gazæi carmen Græcum, quo tabella quædam Universi celebratur, Latino carmine redditum & notis illustratum à Fed. Morello : *apud Fed. Morel.* 4. . Paris. 1619.

Veterum Rabbinorum in exponendo Pentateucho modi tredecim, magnâ R. Ismaëlis industriâ ex immenso Talmudis opere collecti ; & octo eruditiorum RR. commentaria in primum Psalmi 119. alphabetum, &c. omnia operâ Phi-

lippi

(*a*) Claud. Espencæus *obiit anno ætatis LX. die V. Octobris M. D. LXXI.*

lippi Aquini: *ex offic. Nivellian. sumptib. Sebastiani Cramoisy*. 4. . . Lutet. 1620.

Sentenze & Parabole d'i Rabbini, in Lingua Ebrea esposite con la tradottione Italiana di Philippo d'Aquin: *Rob. Stefano*. (*a*) 16. Parigi. 1620.

S. Joan. archiep. Constantinop. encomium in sanctos omnes Martyres; Græcè: *apud Cl. Morel*. 4. . . Paris. 1620.

Pici Mirandulæ elegia ad Deum, & Mureti votum ad SS. crucem, cum Fed. Morelli Græcâ paraphrasi metricâ: *apud Cl. Morel*. 4. Paris. 1620.

Replique du Cardinal du Perron à la réponse du Roy de la Grand Bretagne: *par Antoine Estienne imprimeur ordinaire du Roy, ruë S. Jacques, prés S. Yves*. fol. . à Paris. 1620.

Strabonis rerum Geographicarum libri XVII. Græcè, ab Is. Casaubono recensiti, ope veterum codicum emendati, commentariis illustrati, & secundis curis cumulatè exornati; cum Latinâ Gul. Xylandri Augustani versione ab eodem Casaubono recognitâ, & Fed. Morelli observatiunculis: *typis Regiis*. (*b*) fol. . Lutet. 1620.

Theatrum Veterum Rhetorum, Oratorum, declamatorum, quos in Græciâ nominabant Σοφιστὰς, expositum libris quinque, à Ludovico Cresollio Armorico è Soc. Jesu: *sumptibus Seb. Cramoisy*. 8. . . Paris. 1620.

Maffæi cardinalis Barberini poëmata: *apud Antonium Stephanum*. (*c*) 4. . Lutet. 1620.

Declinationes Græcorum Nominum, ac Verborum conjugationes, cum syntaxi: *ex Typogr. Joannis Libert*. 8. . Paris. 1620.

S.

(*a*) Bibliothec. Bultellian. part. 1. pag. 93.
(*b*) Apud eos, qui in Græcis editionibus socii erant; (Lege Histor. Stephan. pag. 552) & Ant. Stephani operâ utebantur.
(*c*) Bibliothec. Cordesian. pag. 461.

S. Chryſoſtomi operum tomus primus, ſecundus, tertius, quartus, quintus; Græcè & Latinè; impenſâ epiſcoporum & cleri; ſtudio Frontonis Ducæi: *apud Sebaſtianum Cramoiſy, & Antonium Stephanum.* (*a*) fol.	Paris.	1621.
Statuta Synodalia diœceſis Sylvanectenſis: *apud Ant. Stephanum.* (*b*) 8.	Paris.	1621.
Hippocratis Aphoriſmi, Græcè & Latinè; Gul. Plantio Cœnomano interprete: *apud Joan. Libert.* (*c*) 12.	Paris.	1621.
Ejuſdem de pharmacis purgantibus libellus, Græcè & Latinè, cum Fed. Morelli notis: *apud Joan. Libert.* (*d*) 12.	Paris.	1621.
DIOPHANTI Alexandrini Arithmeticorum libri ſex, & de numeris multangulis libri ſex; à Claudio Gaſpare Bacheto Meziriaco Sebuſiano nunc primùm Græcè & Latinè editi, atque commentariis illuſtrati: *ſumptibus Hieronymi Drouart, vel ſumptibus Sebaſtiani Cramoiſy.* (*e*) fol.	Lutet.	1621.

Aphtho-

(*a*) Tituli pagina Typographicis inſignibus Cramoſianis & Stephanicis ſimul copulatis notatur; & Chryſoſtomi imago ex vetuſtâ admodum icone Conſtantinopoli olim depictâ typis æneis expreſſa præmittitur, viginti Latinis carminibus elegiacis in eandem imaginem ſubjunctis.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 193.

(*c*) Jo. Libert Typographus lectorem præfatur; dicítque ſe ad hanc editionem ab aliquot rei medicæ ſtudioſis adductum fuiſſe.

(*d*) Hæc editio ad priorem Morellianam ann. 1617. eſt conformata; ſed Galeni corollarium non adjecit. Verùm ad calcem promittit *editionem Græco-Latinam operis adhuc inediti, ſcil. Ariſtidis Quintil. de Muſicâ, in cujus libro tertio inſignis eſt locus de medicæ artis cum matheſi cognatione; unde pauca interim huc transferre viſum eſt.*

(*e*) Lege Hiſtor. Typographor. aliq. Pariſienſ. pag. 146. lin. 1. 2. 3. Bachetus in ſuâ ad lectorem præfatione ſcribit, *tredecim Diophanti libros à Joanne Regiomontano alicubi viſos; codicémque manuſcriptum, qui eos integros continebat, à Cardinale Perronio commodatos fuiſſe ſuo concivi Gulielmo Goſſelino, qui, cùm commentaria in Diophantum meditaretur, paulò pòſt peſte ereptus eſt. Deinde quamvis apud hæredes codicem illum diligenter exquiri mandâſſet Cardinalis, & quovis pretio redimi, nuſquam repertus eſt. Sed neque codex regius, cujus ope hæc editio adornata eſt; neque is, quem præ manibus habuit Xylander; neque Palatinus, ut aſſeruit Cl. Salmaſius; neque Vaticanus, quem Jac. Sirmondus ex parte tranſcribendum curaverat; quicquam ampliùs continent, quàm hos ſex Arithmeticorum, & unum de multangulis. Sed omnes hi codices ab eodem exemplari videntur deſcripti fuiſſe.* Xylander (anno 1575. Baſileæ, fol. apud Euſeb. Epiſcopium & Nicolai fr. hæredes.) *hos Latinè edidit cum Maximi (ut conjicit) Planudis in duos priores libros adnotationibus, ſuíſque in omnes commentariis. Videtur Xylander in multis ſuorum commentariorum locis de Græco Diophanto, tanquam à ſe edito vel mox edendo,*

Aphthonii Progymnasmata Græc. Lat. Franc. Scobario interprete, cum notis ex commentariis Hadamarii; Ejusdem Aphthonii FABULÆ nunc primùm in lucem prolatæ, cum Æsopi vitâ, Græcè & Latinè, Jacobo Kimedoncio filio interprete; editio nova aucta & recognita: *apud Seb. Cramoisy*. 8. . Paris. 1621.

Petri Valentis Græcar. literar. professoris regii de laudibus Homeri Oratio, habita in regio Cameracensi Auditorio: *apud Ant. Stephanum*. 8. Paris. 1621.

Panegyricus Ludovico XIII. inscriptus, authore Abelio Sammarthano Scævolæ filio; avec la version Francoise par Du Jour: *ex offic. Rob. Stephani*. 4. . . Lutet. 1621.

Idem Græcè à Gulielmo Pattæo redditus: *ex officinâ ejusdem*. 4. . Lutet. 1621.

Francisci Titelmani Dialectica, puriori sermone donata, operâ Michaëlis Marescotii Lexoviensis: *apud Rob. Stephanum*. (*a*) 8. Paris. 1621.

Plauti Menæchmi: *apud Joannem Libert*. 4. Paris. 1621.

Juvenalis Satyra secunda: *apud eundem*. 4. Paris. 1621.

Bucoliques de Virgile en vers Francois par Pierre de Marcassus: *chez Ant. Estienne*. 4. Paris. 1621.

Hugonis Grotii Sylva ad Franc. Aug. Thuanum, Jacobi Aug. filium: *typis Roberti Stephani* (*b*) 4. . . Paris. 1621.

Clenardi Grammatica Græca: *apud Cl. Morel*. 8. . . Paris. 1621.

SS. Gregor. Neocæsar. & Macar. Ægypt. & Basil. Seleuc. opera, Gr. Lat. interpretibus Ge-

rardo

do, verba facere. Non longo pòst intervallo Raphaël Bombellius Bononiensis, Græcum è Vaticanâ bibliothecâ Diophanti codicem nactus, omnes priorum quatuor librorum, & quinti nonnullas, Algebræ suæ Italicè conscriptæ inseruit.

(*a*) Altera hujus libri editio apud eund. Stephanum 1611. in 8. affertur in Bibliothec. Bigotian part. 2. pag 117.

(*b*) Bibliothec. Belgic. Valer. Andr. pag. 398 & Bultellian. pag. 166.

rardo Vossio, Joanne Pico, Claudio Dausquio; item Zonaræ expositio Canonicar. Epistolar. Gr. Lat. interprete Ant. Salmatiâ : *apud Claud. Morellum.* fol. . . Paris. 1622.

S. Epiphanii Constant. Episcopi opera Gr. Lat. Dion. Petavio interprete, cum ejus notis: *sumptib. Mich. Sonnii, Cl. Morelli, & Seb. Cramoisy.* fol. . . Paris. 1622.

Replique du Cardinal du Perron à la responſe du Roy de la Grand' Bretagne; seconde edition, enrichie de tables tres amples : *par Ant. Estienne, imprimeur ordinaire du Roy, ruë S. Jacques, à l'olivier de Rob. Estienne.* fol. à Paris. 1622.

Traitté du méme sur le S. Sacrement de l'Eucharistie, divisé en trois livres : *par le méme.* fol. à Paris. 1622.

Les diverses Oeuvres du méme; r'imprimez sur ses exemplaires laissez, reveus, corrigez & augmentez de sa main : *par le méme.* fol. à Paris. 1622.

Marriage de la vertu avec la religion, sur ceste question; si la preud'hommie est estimable hors la religion; par le P. Boucher, predicateur : *par Ant. Estienne; à l'enseigne de l'Amandier.* (*a*) 8. . . à Paris. 1622.

Réponse de Louis de Morainvilliers à un libelle diffamatoire, contre la Lettre de l'Evesque de Nantes au Cardinal Bentivogli : *chez Ant. Estienne.* (*b*) 8. . à Paris. 1622.

Histoire des grands chemins de l'Empire Romain, par Nic. Bergier advocat au siege presidial de Reims : *apud Cl. Morellum.* 4. Paris. 1622.

Ora-

(*a*) *Le dit Boucher a permis à Antoine Estienne imprimeur ordinaire du Roy, & Denis Moreau Marchand Libraire à Paris d'imprimer par ensemble le present livre* &c. *Faict le 5. Nov.* 1621. Caille. pag. 200. 217. & 231. „ David le Clerc fit im„primer, Traitté touchant l'election du „pape, 8. 1605. Il maria Jeanne d'u„ne de ses filles à Antoine Estienne, & „l'autre Marie à Denis Moreau; lequel „Moreau commença à imprimer l'an „1618. Il avoit pour marque, la Sala„mandre, avec ces mots, *Timentibus* „*Deum nihil deest*: qui estoit celle de son „beau-pere.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 201.

Oratio ſolennis, habita in collegio regio Cameracenſi; quo die pedem in regiæ cathedræ Græcæ poſſeſſionem poſuit Petrus Valens, viz. anno M. DC. XIX. menſe Aprili: *apud Ant. Stephanum.* 8. . . Paris. 1622.

Juvenalis Satyra ſexta: *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1622.

Æſopi Fabulæ ſelectiores, Gr. Lat. cum interpretat. & explicatione vocum: *apud Claud. Morel.* 8. . . Paris. 1622.

Davidis Pſalterium, Latinè, & accuratè ad Hebraïcam fidem, per Rodolphum Magiſtrum: *ex Typographiâ Rob. Stephani; apud Guilelmum Loyſon, in porticu reorum palatii.* (*a*) 12. Paris. 1623.

Nonni Paraphraſis ſancti ſecundùm Joannem Evangelii, Gr. Lat. cum notis Nicol. Abrami ſociet. Jeſu: *ſumptib. Seb. Cramoiſy* 8. Paris. 1623.

De pœnitentiæ ritu in vetere Eccleſiâ diſputatiunculæ Maturini Simonii: *apud Antonium Stephanum.* (*b*) 8 . . . Paris. 1623.

Sueton. de XII. Cæſarib. & de illuſtr. Grammat. & Rhetor. omnia, quâ maximâ fieri potuit diligentiâ, ultimâ hâc editione recognita & emendata: *apud Cl. Morellum.* 12. Paris. 1623.

Les Ambaſſades du Cardinal du Perron: *chez Ant. Eſtienne.* fol. . Paris. 1623.

Diſcours de l'heureux ſuccés des armes du

Roy

(*a*) Caille. pag 256. „ La marque de „ Guillaume Loiſon eſtoit un bucher allumé par deux Amours, ſur lequel eſt „ le globe du monde, & ſur ce globe une „ Salamandre dans ſes flames, avec ces „ paroles, *Nous brûlons le monde, en brûlant je vis, c'eſt pour le conſerver.* Il eut deux fils de Nicole Morel ſon eſpouſe &c. Cujus Morelli filia fuerit illa Nicolaia, nil habeo certum, quod affirmem. Nullam eo nomine in Federici utriuſque & Claudii familiâ reperio; nec alium Morelli nomine, præter hos, Typographum, cujus filia eſſe poſſit, invenio; niſi Baltaſarem Morellum (an fuerit aliorum affinis, neſcio) qui artem Typographicam exercuit ann. 1580. & 1590. Vide Caille. pag. 107. & Hiſtor. Typographor. aliq. Pariſienſ. pag. 159.

(*b*) Bibliothec. Cordeſian. pag. 112. & Tellerian. pag 89.

Roy contre la rebellion par le duc de l'Esdiguieres : *chez le même*. 8. . à Paris. 1623.

Replique à la réponse du Sr. Bugnet par J. de Hollandre : *chez le même*. 8. . à Paris. 1623.

Aphthonii Progymnasmata & Fabulæ Gr. Lat. [ùtì priùs 1621.] Editio nova à P. S. I. [id est, *patre Societatis Jesu*] aucta & recognita; [Nil tamen à priore differt, nisi quòd illa in 8. hæc in 12. impressâ sit] : *apud Seb. Cramoisy*. 12. Paris. 1623.

Ciceronis Philippica decima & undecima : *apud Joan. Libert*. 4. . Paris. 1623.

Abelii Sammarthani Panegyricus Ludovico Justo inscriptus; editio secunda : *ex officinâ Rob. Stephani*. 8. . . Lutet. 1623.

Ejusd. alter Panegyricus eidem; editio secunda : *ex offic ejusdem*. 8. . Lutet. 1623.

Lachrymarum Heracliti & risûs Democriti scena ; Petri Valentis præfatio, cùm Euripidis Hecubam in regiâ scholâ incepturus esset : *apud Ant. Steph. Typogr. reg. ad insigne olivæ Rob. Stephani*. 8. . . Lutet. 1623.

Pindari Olymp. Pyth. Nem. Isthm. Græcè : *sumptibus C. Morelli, Typographi regii*. 8. Paris. 1623.

Ejusd. Olympia, Latino carmine reddita per Nic. Sudorium : *sumptibus ejusdem Morelli*. 8. Paris. 1623.

Cardinal. Barberini, nunc Urbani VIII. poëmata; editio secunda : *apud Ant. Stephanum*. 4. Lutet. 1623.

Francisci archiep. Rothomagens. ad Urbanum VIII. gratulatorium carmen : *apud eundem*. 4. Lutet. 1623.

Moyens legitimes du Sr. Hardy pour parvenir à traduire d'Espagnol en Francois : *chez Rob. Estienne*. (*a*) 8. . à Paris. 1623.

S.

(*a*) Caille. pag. 187.

S. Chryſoſtomi operum Gr. Lat. tomus ſextus, ſive de diverſis utriuſque Teſtamenti locis ſermones LXXIII. ex recenſione Front. Ducæi: *apud Seb. Cramoiſy, & Ant. Stephanum.* fol. Paris. 1624.

Refutation des objections tirées des paſſages de S. Auguſtin; par le Cardin. du Perron: *chez Ant. Eſtienne.* fol. à Paris. 1624.

Plutarchi operum tomi duo Græcè, & Latinè; primus continens Vitas, interpretibus Cruſerio & Xylandro; ſecundus, Moralia, interprete Xylandro; cum doctorum virorum notis, var. lection. & indicibus; acceſſit Plutarchi vita à Joan. Rualdo collecta, cum ejuſd. Rualdi animadverſionibus; Plutarchi liber de fluviorum & montium nominibus, antehac (*a*) non editus, Græcè, cum Phil. Jac. Mauſſaci Latinâ verſione & notis: *typis regiis; apud Societatem* (*b*) *Græcarum editionum*, & ad calcem, *ex Typographiâ Antonii* (*c*) *Stephani Typographi regii.* fol. Lutet. 1624.

Juvenalis Satyra decima tertia: *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1624.

Ludovicus; tragicum ſylviludium, authore

Ma-

(*a*) Hic tamen liber antea editus eſt, Græcè primùm Baſileæ in 4. 1533. Græcè & Latinè, Toloſæ, typis viduæ Jacobi Colomerii Typographi, regii, in 8. 1615. interprete Phil. Jac. Mauſſaco, qui ſuam verſionem cum duabus aliis, Turnebi & Natalis Comitis, contulit, notas addidit; unáque edidit Vibium Sequeſtrum de fluminibus &c. juxta Joſiæ Simleri editionem; Pſellúmque de lapidum virtutibus tunc primus Græcè cum ſuâ interpretatione Latinâ in lucem emiſit. Plutarchi libellus agit tantùm de fluviis, quamvìs titulus montes promittat.

(*b*) Hæc ſocietas Claud. Morello, Mich. Sonnio, Seb. Cramoiſy, & Nicol. Buon conſtabat, qui Antonii Stephani operâ Typographicâ utebantur. *Lege Caille. pag.* 249. Alia erat ſocietas bibliopolarum Pariſienſium ſub navis (ſcutis Franciæ & Navarræ regiis exornatæ, cum hâc voce, LUTETIA) inſigni conſortium; qui hôc anno 1624. in fol. Bibliothecam veterum patrum ediderunt. In ſummis malorum verticibus inſcribebantur, MS. LS. HD. IS. literæ nominum initiales, quibus deſignabantur Michaël, Laurentius, Joannésque Sonnii fratres, & Hieronymus Drouart. *Lege Caille. pag.* 230. & 191. Quædam præterea erat ſocietas, quæ ab aliis *Minimæ* nomine ſe diſtinxit; cujus inſigne fuit flumen; in quod multi confluunt rivi, cum hôc lemmate, *ſic minimis poſſunt componi flumina rivis.* Apud illam Societatem Minimam anno M. DC. XXV. in fol. prodiit Livius cum variis doctorum virorum commentariis.

(*c*) Tomum primum Ludovico XIII. regi, ſecundum Nic. Brularto Sillerio cancellario inſcribit ſuo & ſocietatis nomine Antonius Stephanus, & utrumque epiſtolâ ſigillatim ſalutat.

Mario Bettino Bononienſi è Societ. Jeſu : *apud Seb. Cramoiſy.* 12. Paris. 1624.

Petri Bertrandi Merigoni Linguarum Hebraïcæ & Græcæ Profeſſoris, in Collegio Pleſſæo V Cal. Feb. Lutetiæ habita; de regis Ludovici XIII. erga literas & literatos munificentiâ : *ex Typographiâ Roberti Stephani ; proſtant exemplaria cum aliis authoris operibus, apud Petrum* (*a*) *Viné bibliopolam &* (*b*) *religatorem, in vico Carreterio, ſupra puteum certum.* 8. Paris. 1624.

Theodoriti epiſcopi Cyri de providentiâ Orationes X. Græcè : *apud Claud. Morellum.* 8. Paris. 1625.

F. M. Antonii Cappelli Franciſcani conventualis de cœnâ Chriſti ſupremâ, déque præcipuis vitæ ejus capitibus diſſertatio adversùs Ægyptium (*c*) authorem anni primitivi : *apud Claud. Morellum Typogr. reg.* 4. Paris. 1625.

Franciſci Harlæi archiep. Rothomag. apologia Evangelii pro Catholicis, ad Jacobum majoris Britanniæ regem : *apud Ant. Stephanum.* fol. Lutet. 1625.

Cardinalium, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Cleri Gallicani de anonymis quibusdam & famoſis libellis ſententia : *apud eundem.* 4. Lutet. 1625.

Procés verbal de l'aſſemblée generale du Clergé, tenuë à Paris en 1625. *chez le méme.* (*d*) 4. à Paris. 1625.

Declaration de l'aſſemblée du Clergé, ſur les entrepriſes des reguliers contre l'autorité Epiſcopale : *chez le méme.* (*e*) 4. à Paris. 1625.

Avis de l'aſſemblée generale du Clergé, aux

Ar-

(*a*) Lege Caille. pag. 244.

(*b*) Chevillier. pag. 321. 322.

(*c*) *Prodiit ante duos annos ex typis Auguſtæ Vindelicorum ingens quoddam volumen inſcriptum*, De anno primitivo ab exordio mundi ad annum Julianum accommodato, & de ſacrorum temporum ratione libri octo : *dedicati Gregorio XV. Ferdinando Imp. & Jacobo Angl. regi, ac paulò pòſt Apoſtolicâ authoritate proſcripti* &c. *Nomini authoris peperci* &c. *Ægyptium nuncupavi, quòd id cognominis ſibi vendicarit ipſe ob res, ut ait, aliquando in Ægypto fœliciter geſtas.*

(*d*) Bibliothec. Tellerian. pag. 295.

(*e*) Ibid. pag. 178.

Archevesques & Evesques de ce royaume : *chez le méme.* (*a*) 4. . . . a Paris. 1625.

Decreta Concilii provincialis Burdigalæ habiti à Francisco Card. de Sourdis archiepiscopo ann. 1624 : *apud eundem.* (*b*) 8. Paris. 1625.

Recueil des Remonstrances, Edicts, Reglemens, Contracts, Departemens, & autres choses concernantes les affaires du Clergé de France; en 3. Vol. par Pierre Peyrissac : *chez le méme.* (*c*) 8. . . . à Paris. 1625.

Traicté de Jos. du Chesne sur la cure generale & particuliere des arcbusades ; avec l'antidotaire spagirique : *chez Claude Morel.* 8. à Paris. 1625.

Traitté du méme sur les maladies du cerveau : *chez le méme.* 8. . . à Paris. 1625.

Apuleii liber de Deo Socratis ; Josiâ Mercero è libris manuscriptis recensente, & notas adjiciente : *ex officinâ Roberti Stephani.* 12. Lutet. 1625.

Xenophontis opera, Græcè multò quàm antè castigatiùs edita; Latinè tertiâ nunc curâ elucubrata ; operâ Joannis Leunclavii Amelburni, cum ejus appendice, & Æm. Porti notis, indicibúsque Græco & Latino : *typis regiis, apud Societatem Græcarum editionum ;* & ad calcem, *excudebat Antonius Stephanus Typographus regius.* (*d*) fol. . . Lutet. 1625.

Traitté de Christophle Baltazar, des usurpations des Roys d'Espagne sur la couronne de France depuis Charles VIII ; & un discours sur le commencement, progrés, declin & demembrement de la monarchie Francoise, droits & pretensions de Roys Tres Chrestiens sur l'Empire : *par Cl. Morel.* (*e*) 8. . . à Paris. 1625.

Æso-

(*a*) Ibid. pag. 295.
(*b*) Ibid. pag. 192.
(*c*) Bibliothec. Cordesian. pag. 384.
(*d*) Tanaq. Fabr. Epistol. Critic. lib. 1. pag. 189. *Editio Leunclaviana omnium longè purissima est.*
(*e*) Bibliotheq. des Aut. de l'Hist. de Fr. par Andr. du Chesne. pag. 122. Sed Bibliotheq. Historiq. le Long. (num. 12023.) 1626.

locis quàm plurimis emendati, ex bibliothecâ regiâ, cum Nic. Rigaltii observationibus: *typis Rob. Stephani; apud Viduam (a) olivarii Varennæi, viâ Jacobæâ, sub signo Victoriæ.* 8. Lutet. 1628.

De sacro ritu præferendi crucem majoribus prælatis ecclesiæ, libellus apologeticus pro archiepiscopo Parisiensi contra novum conatum archiantistitis Lugdunensis; authore Andreâ du Saussay Parisino, Protonotario Apostolico, concionatore regio, necnon ecclesiæ SS. Lupi & Ægidii Lutetiæ pastore: *apud Robertum in officinâ Roberti Stephani, viâ S. Joannis Bellovaci.* (b) 4. Paris. 1628.

Joannis Chappot Cabilonensis Burgundi, Ordin. Minim. defensio contra epistolam apologeticam patris Claudii du Vivier; quâ S. Franciscum de Paulâ Ordinis Minim. patriarcham sororem habuisse probatur: *ex officinâ Rob. Stephani.* (c) 4. Paris. 1628.

Histoire des grands chemins de l'Empire Romain, par Nicolas Bergier; reveuë, corrigée, & augmentée en ceste seconde edition par l'autheur avant sa mort: *chez C. [Charles] Morel.* 4. à Paris. 1628.

Catalogue & Armoiries des Connétables, Grands Maitres &c. par Jean le Feron; revû, corrigé, & augmenté par Claude Morel imprimeur du roy: *chez Charles, fils de Claude Morel.* (d) fol. à Paris. 1628.

Ciceronis Philippica nona: *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1628.

Aristophanis nubes, Græcè: *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1628.

Ve-

(a) Viduæ hujus nomen fuisse Mariam Beys ex privilegii summâ constat. Nescio an Ægidii Beys filia fortè fuerit. Eam librarii filiam fuisse affirmat Joannes de la Caille pag. 200. ubi Olivarii de Varenne insigne describitur, Victoria trophæis insidens, cum hôc lemmate, *Virtute partâ Victoria dulcis.*

(b) Libri hujus initio præmittitur Joannis Francisci de Gondy primi Parisiensis archiepiscopi ad summum pontificem Urbanum VIII relatio.

(c) Lud. Jacob. de Scriptorib. Cabilonens. pag. 76.

(d) Long. Bibliotheq. Historiq. num. 13476.

Vetuſtiſſimorum poëtarum, Heſiodi, Theocriti, Theognidis, Moſchi, Muſæi, Bionis, Phocylidis, & aliorum, opera Georgica, Bucolica, Gnomica; Græcè & Latinè; omnia notis ſuo loco neceſſariis illuſtrata: *apud Joan. Libert.* (*a*) 8.	Paris.	1628.
Ovid. Faſt. Triſt. Pont. Ib. & ad Liv. editio recèns à mendis repurgata, & ad exemplar emendatiſſimum fideliter expreſſa: *apud eundem.* 12.	Paris.	1628.
Juvenalis & Perſii Satyræ, cum Tho. Farnabii annotationibus ad marginem; editio noviſſima diligenter recognita & aucta ſtudio C. V. C. C. A. *apud eundem.* 8.	Paris.	1628.
Jacobi Gutherii patritii Romani, Rupella capta, poëma; & Tireſias, oratio de cæcitatis & ſapientiæ cognatione: *apud Seb. Cramoiſy.* 4.	Paris.	1628.
Les Oeuvres de Balzac, ou quatre livres de ſes epiſtres; ſeptieſme edition: *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne, chez Touſſaint du Bray.* 8.	à Paris.	1628.
Clementis Alexandr. opera, Gr. Lat. *apud Carol. Morellum.* fol.	Paris.	1629.
La Sainĉte Geographie, par Jacques d'Auzoles Lapeyre: *par Antoine Eſtienne imprimeur ordinaire du Roy, à l'olivier de Robert Eſtienne.* fol.	à Paris.	1629.
Traitté de l'Euchariſtie par le Cardin. du Perron: *par le même.* fol.	à Paris.	1629.

L'an-

(*a*) *Typographus Lectori. S.* —— *Ordinem eum præſertim tenuimus, qui in exemplari Genevenſis editionis reperitur; quæ quia infinitis præ cæteris fœdiſſimis ſcatebat mendis, in Heſiodo prototypo uſi ſumus Lugdunenſi; in cæteris, Henr. Stephani exemplar diligentiſſimè excuſum habuimus.* —— *Eâ demum curâ præſentem editionem in publicum damus, ut, ſive typorum nitorem ſpectes ſive emendationem, nulli facilè hactenus vitæ cedat; quanquam interdum per operarum incuriam commiſſa vel omiſſa nonnulla reperientur* &c. Opus dividitur in quatuor partes; quarum prior continet Heſiodum cum ſyllogâ annotationum, & tabulâ Deorum Genealogicâ; ſecunda, Theocritum cum Iſ. Hortiboni lectionibus, & aliorum notis; tertia, Moſchum & Bionem cum ſcholiis, & Auſonii Idyllion à Fed. Jamotio Græcis verſibus expreſſum; & Muſæum; quarta, Theognidem cum notis Vineti, & reliquos. Singulis his partibus novus adtexitur titulus cum anno M. DC. XXVII.

Discours de Louis Savot Medecin du Roy, sur les medalles antiques; divisé en quatre livres: *chez Seb. Cramoisy*. 4. . . à Paris. 1627.

Bibliotheque des autheurs, qui ont escrit l'histoire & topographie de la France, divisée en deux parties, selon l'ordre des temps & des matieres; seconde edition reveuë & augmentée, par André du Chesne geographe du Roy: *chez Seb. Cramoisy*. 8. . à Paris. 1627.

Æm. Probus, seu Corn. Nepos: *apud Seb. Cramoisy*; & ad calcem, *ex Typographiâ Joan. Libert*. 12. . . Paris. 1627.

Lusus regis venatorius, authore Abelio Sammarthano; & ejusdem versio Gallica: *ex officinâ Rob. Stephani*. 4. . Lutet. 1627.

Libanii operum tomus secundus, continens Orationes XXXVI. & Ecphrases Ethopoeïásque XXI. Græca omnia nunc primùm prodeunt partim ex bibliothecâ Regiâ, partim è Vaticanâ & Palatinâ, aliísque; à Fed. Morello (*a*) professorum reg. Decano recensita, castigata, Latinè versa, notis illustrata, & Ludovico XIII consecrata: *apud Claudium* (*b*) *Morellum*, *Typographum regium*, *viâ Jacobææ*, *ad insigne fontis*. fol. Lutet. 1627.

Ciceronis Philippica quinta: *apud Joan. Libert*. 4. . . Paris. 1627.

Pe-

(*a*) Hoc est (ut puto) opus ultimum, quod Fed. Morellus curavit, paulò pòst anno 1630. defunctus [lege Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 138. 139. 140. 141.]. Nonnulla sunt opuscula à Fed. Morello edita & excusa, quibus annum non subscripsit; qualia hæc: *Libanii sermo ad juvenes de oratione*, *seu apologia silentii*, *Græcè*, *ex MSS. codd. fide emendata*, *Latinè versa*, *ac notis illustrata*; *cum duabus Græcis Libanii ad Andronicum & Olympianum epistolis*. in 8. Et *Iliacum carmen*; *fragmentum epici poëtæ anonymi*, *Græcè nunc primùm prodiens*, *ex vett. MSS. membranis bibliothecæ Is. Casauboni*; *Latinis heroïcis expressum*, *& notis illustratum*. in 8. Quoniam autem in illis Fed. Morellus se professorum & interpr. reg. decanum scribit, non puto ante annum 1614. prodiisse.

(*b*) Claudius Morellus ante hunc annum mortuus est; sed quamvìs titulus anno 1627. signatus hujus nomen retinuerit, tamen ante ejus mortem, *hoc secundum Libanii volumen* (utì in fine legitur) *absolutum est*, 2. *Kal Octobris anni reparatæ salutis M. DC. XXVI.*

Petri Valentis votum Deo Opt. Max. pro ſalute Ludovici XIII. *ex officinâ Rob. Stephani.* 8. Paris. 1627.

Les Oeuvres de Balzac; premiere partie, qui contient quatre livres de ſes lettres; ſixieſme edition, reveuë, corrigée, & augmentée de la moitié: *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne; chez Touſſains du Bray.* 4. à Paris. 1627.

De præcipuis Græcæ dictionis idiotiſmis; ab uno ex patribus Societatis Jeſu [Franciſco Vigero]: *apud Seb. Cramoiſy.* 12. Paris. 1627.

Biblia Veteris & Novi Teſtamenti, Græcè & Latinè; in tres tomos diſtributa; quorum duo priores continent Vetus Teſtamentum ſecundùm LXX. cum ſcholiis, & Nobilii verſione, juxta exemplar Romæ ex Sixti V. authoritate editum; tertius, Novum Teſtamentum Græcè Latinéque, ad fidem probatorum codd. & verſionis vulgatæ; ſtudio Joannis Morini, cum ejus præfatione; tomorum ſingulorum initio præfiguntur nomina & inſignia Typographica; vel *Nicolai Buon;* vel *Antonii Stephani;* vel *Claudii Sonnii;* vel *Sebaſtiani Chappelet;* & ad ſingulorum, *apud Nicolaum* (*a*) *Buon*, *Sebaſtianum* (*b*) *Chappelet*, *Antonium Stephanum Typographum regium*, & *Claudium* (*c*) *Sonnium; viâ Jacobæâ.* (*d*) fol. Lutet. 1628.

Q. Sept. Flor. Tertulliani libri IX. [viz. de Oratione, duo ad uxorem, duo de cultu feminarum, de exhortatione caſtitatis, de coronâ, de præſcriptione hæreticorum, de Scorpiace]

lo-

(*a*) Is erat Gabrielis filius; & eodem, quo Mauricius de Portâ, inſigni utebatur. Caille. pag. 141. 191.

(*b*) Ibid. pag. 224. 179. Erat Claudii filius. Huic erat inſigne ad ipſius nomen alludens, Roſarium, cum his verbis, *cœlóque roſaria florent*; vel Oliva, cum his, *Felix ſi culta Minerva*

(*c*) Ibid. pag. 151. 184. 188. 199 249. Michaëlis Sonnii inſigne fuit idem ac Michaelis Fezendat, nempe Vipera digitum apprehendens. Michaelis filii fuere Laurentius & Michael; Laurentii filius, Claudius, qui Mariam Buon uxorem duxit.

(*d*) Obſervavi in aliquibus exemplaribus titulum tomi ſecundi geminari, & in geminorum altero (qui diſpungendus erat) ſubſcribi hæc, *Apud Claudium Sonnium & Petrum Baillet*; (quaſi Petrus Baillet fuiſſet illorum ſocius) ſed nomen Petri Baillet calamo obliterari. De Petro Baillet lege Caille. pag. 193.

Æſopi Fabulæ ſelectiores Gr. Lat. cum vocum omnium explicatione : *apud Cl. Morel.* 8. Paris. 1625.

Pet. Bertr. Merigoni tres in Ludovicum Juſtum regem panegyrici Græcè, cum analyſi Latinâ; primus de ejus in Deum & matrem auguſtiſſimam pietate, habitus in collegio Becodiano, 7. Cal. Mart. ſecundus & tertius de ejus in Galliam pietate, ille die ſecundâ Martii, hic ſextâ Aprilis habitus; trium illorum ſinguli ſeorſim excuſi; *ex Typographiâ Roberti Stephani; proſtant exemplaria cum aliis authoris operibus, apud Joan. Libert bibliopolam, è regione collegii Cameracenſis viâ D. Joan. Later.* [ſic in primo & ſecundo; at in tertio] *apud Laurentium Saunerium* (*a*) *viâ Jacobæâ, ad inſigne ſolis aurei.* 8. Lutet. 1625.

Les regrets d'Ovide, traduicts en proſe Françoiſe, par J. Binard : *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne; chez Henry* (*b*) *Sara, rüe S. Jean de Beauvais, & en ſa boutique au palais en la gallerie des priſonniers, proche de la chancellerie.* 8. à Paris. 1625.

Dix Sermons de Theodoret eveſque de Cyr, de la providence de Dieu; traduicts par Seb. Hardy: *de l'imprimerie de Rob. Eſtienne.* (*c*) 8. à Paris. 1626.

Joannis Morini Bleſenſis, congregationis Oratorii Jeſu Chriſti presbyteri, exercitationum Eccleſiaſticarum libri duo; de Patriarchar. & Primatum origine, primis eccleſiaſticis diviſionibus, & primigeniâ cenſurarum in Clericos naturâ & praxi: *apud Ant. Stephanum.* 4. Lutet. 1626.

Relations des Agens du Clergé aux Archev. & Eveſq. de ce royaume, ſur ce qui s'eſt paſſé

en

(*a*) Hic Laur. Saunerius & Joan. Libert ſocii forſan fuerant. De Laur. Saunerio lege Caille pag 256. 264. Huic Saunerio excudit Catalogum Cordeſianæ bibliothecæ ann. 1643 in 4. Antonius Vitray.

(*b*) De hôc lege Caille. pag. 248. Neſcio, an ullo aut quo gradu affinis fuerit Joanni Sara, qui anno 1611. excudit Gallicam ſeptem Pſalmorum pœnitentialium expoſitionem à Roberto Stephano ſcriptam.

(*c*) Hæc editio priori ann. 1610. ſimilis eſt; niſi quòd in hâc ad calcem addatur, *le ſixiéme Sermon des douze de Theodoret concernans la guariſon de l'infidelitè de Grecs.*

en l'assemblée tenuë en 1625. & 1626. &c. *chez le méme.* (*a*) 8. . . . à Paris. 1626.

Apologie du Sieur de la Peyre: *chez le méme.* (*b*) 8. . . . à Paris. 1626.

Conseils de medecine par Jos. du Chesne: *chez Cl. Morel.* 8. . . . à Paris. 1626.

Traicté de la medecine Balsamique des anciens Philosophes, par le méme: *chez le méme.* 8. . à Paris. 1626.

Authorum quorundam Mathematicorum opera Latinè, à Marino Mersenno Ord. Minim. collecta: *ex officinâ Rob. Stephani.* (*c*) 12. Lutet. 1626.

Ciceronis Philippica sexta: *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1626.

Expeditio Valtelinæa auspiciis Ludovici Justi suscepta [Authore Abelio Sammarthano narrata]: *ex Typographiâ Rob. Stephani.* 8. . . Paris. 1626.

Pindari & cæterorum Lyricorum carminum, editio V. Græco-Latina: *olivâ Pauli Stephani.* (*d*) 12. . . . . 1626.

S. Athanasii Opera omnia, Gr. Lat. *apud Mich. Sonnium, viduam Claudii Morelli, & Sebastianum Cramoisy.* (*e*) fol. . . . Lutet. 1627.

Dis-

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 301.

(*b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 116.

(*c*) Quoniam hujus editionis exemplaria non semper integra occurrunt; visum est hìc sigillatim describere, quibus partibus hæc constet collectio; viz. quatuor. In primâ continentur Archimedis libri de sphærâ & cylindro, de circuli dimensione, de conoidibus & sphæroidibus, de quadraturâ paraboles, de spiralibus, de æquiponderantibus, de insidentibus in humido, arenarius, & Archimedis supplementum; ad Mich. Subletium, cardinalem abbatem Vindocinensem: In secundâ, Mechanicorum libri tres, quorum primus de centro gravitatis solidorum agit juxta ea, quæ à Commandino ac Lucâ Valerio tradita sunt; ad Henricum de Refuge, senatorem Parisiensem: In tertiâ, libri Apollonii Pergæi conicorum, & Sereni de sectione cylindri: In quartâ, Synopsis mathematica; quæ complectitur libros Sphæricorum Theodosii, Menelaï, Maurolyci Siculi, & Autolyci; librum Theodosii de habitationibus; & Euclidis ex Maurolyci traditione phænomena, ad Simonem Bachelier ordinis minorum generalem. Hanc Synopsin Mathematicam à Natali Carolo (*Noel Charles*) Roberóque Stephano sociis impressam refert Joannes de la Caille. pag. 257.

(*d*) Hæc eadem est editio, ac illa quæ anno 1612. prodiit, & vocatur etiam Quinta.

(*e*) Lege Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 145. 146. 147.

L'ancienne Police de l'Eglise sur l'Administration de l'Euchariftie ; par de l'Aubespine : *par le même.* 8. . à Paris. 1629.

Acta Rothomagensis ecclesiæ à Francisco Archiepiscopo publicata : *apud eundem.* 8. Paris. 1629.

Francisci Rothomag. archiep. ad Urbanum VIII. pont. epistola : *apud eundem.* (*a*) 4. Lutet. 1629.

Petri Fontei jus pontificium Gallicanum : *apud Rob. Stephanum.* (*b*) 8. . Paris. 1629.

Auguste Galland contre le Franc-Alleu sans titre, pretendu par quelques Provinces du Droit ecrit au prejudice du Roy ; avec le texte des loys données au païs des Albigeois & autres, par Simon Comte de Montford en 1212 : *chez Rob. Estienne.* (*c*) 4. & 8. . à Paris. 1629.

Aristotelis Operum tomi duo, Græcè & Latinè ; veterum ac recentiorum interpretum, ut Adr. Turnebi, Is. Casauboni, Julii Pacii, studio emendatissimi ; curâ Gulielmi du Val Pontesiani, Philosophiæ Græcæ & Latinæ in Paris. Academiâ Professoris Regii & Doctoris Medici ; qui addidit analyticam doctrinæ Peripateticæ synopsin, cum multis aliis : *typis regiis, apud Societatem Græcarum editionum ;* & ad finem, *ex Typographiâ Antonii Stephani Typographi regii.* (*d*) Lutet. 1629.

Vincentii Turtureti Siculi, Philippi IV. regis Hispan. Capellani, parallela Ethica & Juridica : *apud Carol. Morellum, Typograph. regium.* 4. Paris. 1629.

C. Jul. Solini Polyhistor, ex veteribus libris emendatus ; cum Claud. Salmasii Plinianis in eundem exercitationibus : *apud eundem,* & *Hier. Drouart,* [cui privilegii partem concessit]. fol. Paris. 1629.

M.

(*a*) Ad calcem additur summa regii privilegii Antonio Stephano, 1625. 4. Sept. dati, ad imprimendum edicta omnia, & quæcunque alia ad res Cleri Gallicani spectant.

(*b*) Bibliothec. Cordesian. pag. 384.

(*c*) Long. Bibliotheq. Historiq. num. 15963. Bibliothec. Cordesian. pag. 452. Caille. pag. 187.

(*d*) Initio præfigitur Aristotelis caput, cum his verbis, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Ο ΣΤΑΓΕΙΡΙΤΗΣ. In aliis exemplaribus, Stephanicæ familiæ Typographicum insigne & lemma.

M. Furii Camilli Oratio adversùs tribunos plebis, quâ suadet, non deserendam esse Romam, ut Veios migretur; ex Tito Livio: *apud Joan. Libert.* 4. . . Paris. 1629.

Les Ambassades du Card. du Perron: *chez Antoine Estienne.* fol. . à Paris. 1629.

Petri Bertii Geographi & profess. regii de aggeribus & pontibus hactenus ad mare exstructis digestum novum: *apud Joan. Libert.* (*a*) 8. Paris. 1629.

Elogia æternæ Memoriæ Ludov. XIII. perduellium victoris &c. Petrus Valens consecrat ob captam Rupellam: *apud Rob. Stephanum.* 8. Paris. 1629.

Aristotelis libri, de rhetoricâ tres, de poëticâ unus; Græcè & Latinè; Dan. Heinsio hujus, Ant. Ricobono illorum interprete; collatis inter se excusis aliquot exemplaribus recensiti & summâ curâ pristino nitori restituti: *apud Joan. Libert.* 8. . . Paris. 1629.

Leonardi Marandæi Ariades; historia fabulosa: *apud Claudium* (*b*) *Cramoisy, juxta primam aulæ Basilicæ columnam.* 8. . Paris. 1629.

Les Oeuvres Poëtiques de Marc-Antoine de Girard, Sieur de Saint-Amand: *de l'imprimerie de Rob. Estienne; pour Francois* (*c*) *Pomeray, & Toussainct* (*d*) *Quinet, au palais en la grande & petite galerie.* 4. . . à Paris 1629.

Gre-

(*a*) In insignis Typographici loco, repræsentatur numisma; cujus altera pars exhibet Rupellam urbem, cum his subtus verbis, RVPELLA CAPTA. 28. *Octob.* & illis marginem cingentibus, oMnes qVi te VIdent e gentIbVs obstVpesCent sVper te [ubi Literæ numerales aggregatæ conficiunt annum M DC VVVVVIII. i. e. 1628. quo Rupella capta] Ezechiel. 28. Pars altera sistit Abimelechum Davidi gladium, quo cæsus fuerat Goliath, offerentem cum his subtus verbis, NON EST ALTER HVIC SIMILIS. I *Reg.* 21. Et inter partem utramque, *Mich. Lochom sculpsit & excudit Lut. Paris. Anno M DC XXVIII.* Calculi hujus historici à se designati rationem reddit author pag. 231.

(*b*) Hic Sebastiani & Gabrielis erat frater; sibíque Abelis Langelier, cujus Typographicam supellectilem coëmerat, insigne (viz. Abelis sacrificium) & lemma adoptavit. De hôc Claudio lege Caille pag. 226.

(*c*) Caille. pag. 224. „ Sa marque estoit „ un pommier avec cet hexametre, *Sic doctrina libris, ut pomus flore virescit.*

(*d*) Ibid. pag 253. „ Sa marque estoit „ un jet d'eau avec ces mots, *Heureux, qui naist ainsi*

Gregor. Nazianz. Opera, Gr. Lat.: *apud Car. Morellum.* fol.	Paris.	1630.
Oecumen. in Act. & Epistol. & Aret in Apocal. Gr. Lat. interprete Joan. Hentenio; ex emendat. Fed. Morelli: *apud Carol. Morellum* [*sumptibus Mich. Sonnii.* 1631.] fol.	Paris.	1630.
Rob. Bellarmini de Scriptoribus Ecclesiasticis liber unus; cum indicibus, & Chronologiâ ab orbe condito ad M. DC. XXX. editio hactenus visis auctior & emendatior: *apud Car. Morellum.* 8.	Paris.	1630.
Uxor justa, seu syntagma excerptum ex lib. 2. Selectorum Joan. Filesaci Theologi Parisiensis: *apud eundem.* 8.	Paris.	1630.
Gabrielis Albaspinæi responsio ad Rigaltii epistolam: *apud Ant. Stephanum.* (*b*) 8.	Lutet.	1630.

La Rhetorique d'Aristote; les deux premiers livres (*b*) traduits du Grec en Francois par le feu sieur Robert Estienne poëte & interprete du Roy és langues Grecques & Latines; & le troisiesme par Robert (*c*) Estienne son nepveu advocat

(*a*) Bibliothec. Cordesian. pag. 71.

(*b*) Duobus his prioribus libris præfigitur hic titulus; *La Rhetorique d'Aristote, traduicte en Francois par le sieur Rob. Estienne interprete du Roy és Langues Grecque & Latine: A Paris, de l'imprimerie de Rob. Estienne, ruë S. Jean de Beauvais. M. DC. XXIV.* Proximè sequitur præfatiuncula; *Au Lecteur. Aristote a faict trois livres de l'art de rhetoriqae. Les deux premiers sont icy traduits en nostre Langue Francoise, avec tant de soin & dexterité, qu'il est aisé d'entendre mesme les endroits les plus difficiles, sans qu'il soit besoin d'outre interpretation. Quant au troisiesme livre, l'auteur de ceste version s'est abstenu de le traduire, d'autant qu'il contient divers preceptes d'eloquence, & observations illustres d'exemples recueillis de divers orateurs & poëtes, dont la grace consiste en la diction Grecque, & y est tellement attachée, qu'elle ne passe point en quelque autre Langue que ce soit &c.* Dubito hic, an idem fuerit Robertus Stephanus duorum horum librorum interpres & Typographus; (Id quidem affirmat Caille. pag. 187.) an hæc interpretatio ad alium quendam Robertum hôc Roberto priorem referenda sit. Sanè si hic, qui hos anno 1624. excudit, eosdem etiam verterit, oportet hunc obiisse ante annum 1630. quo ejusdem defuncti fit mentio Neque igitur idem fuerit, qui excudit ante annum 1624. & post annum 1630. Quod aliquando putaveram; vide Histor. Stephanor. pag. 544. Joannes de la Caille comminiscitur hic Robertos duos (pag. 187. 274): alium Roberti secundi filium, regis poëtam & interpretem, qui artem Typographicam ab 1588. ad 1619. exercuit; alium Henrici filium, advocatum in parliamenti curiâ, eundémque Typographum anno 1630; Illum hujus avunculum; illum duorum de Rhetoricâ librorum; hunc tertii interpretem.

(*c*) Hanc editionem dedicat Rob. Stephanus Joanni Francisco de Gondy, primo

vocat en parlement : *de l'imprimerie de Robert Estienne, rue S. Jean de Beauvais*. 8. à Paris. 1630.

Demosthenis Oratio de Coronâ, seu pro Ctesiphonte, Græcè : *apud Joan. Libert*. 4. Paris. 1630.

Juliani opera, quæ reperiri potuerunt, omnia ; ea partim antehac edita, partim nunc primùm è manuscriptis eruta, & ad horum fidem accuratissimè castigata, Græcè & Latinè ; interpretibus Dion. Petavio, Car. Cantoclaro, Pet. Martinio Morentino, Nic. Rigaltio ; cum Petavii & Cantoclari notis : *sumptibus Sebastiani Cramoisy*. (*a*) 4. Paris. 1630.

Ciceronis Philippica decima tertia : *apud Joan. Libert*. 4. Paris. 1630.

Ovidii Metamorphoseon libri XV. ab omni obscœnitate purgati ; cum bibliopolæ ad lectorem epistolâ hujus editionis institutum declarante : *apud Seb. Cramoisy*. 12. Paris. 1630.

Phædri fabularum libri V ; nova editio ad Rigaltianam anni 1617. recusa, cum Rigaltii notis ; Festi Avieni fabularum liber : *apud eundem*. 12. Paris. 1630.

Pauli Thomæ Engolismensis Rupellaïdos, sive de rebus gestis Ludovici XIII. libri sex : *apud Car. Morellum*. (*b*) 4. Paris. 1630.

Samuelis Petiti Miscellaneorum libri novem : *apud eundem*. 4. Paris. 1630.

Onomasticum Latino-Græcum, in usum collegior. Societ. Jesu ; editio nova auctior & emendatior : *apud Seb. Cramoisy*. 8. Paris. 1630.

S.

mo Archiepiscopo Parisiensi : —— *J'ay creu estre obligé de faire choix d'une personne, qui pûst, en ce premier essay de mes estudes, m'empescher de faire naufrage* &c. *Aristote a changé de guide, & feu Robert Estienne son premier truchement fût contraint de l'abandonner n'ayant traduit, que ses deux premiers livres*. &c.

(*a*) Sebastianus nunc suum Typographicum ciconiarum insigne adornare cœpit quatuor aliis iconibus ad angulos dispositis Historias Liberorum erga parentes pietatem exprimentes continentibus ; cum scuto supernè tribus stellulis & anchorâ signato.

(*b*) Long. Bibliotheq. Historiq. num. 8813. At in 8. Thuan. Bibliothec. part. 1. pag. 395.

S. Cyrilli Hierosol. opera, Gr. Lat. Grodecio interprete, operâ Prevotii: *apud Hier. Drouart, & Car. Morel.* fol. . Paris. 1631.

Theophylact. in Evangelia, Gr. Lat. *apud Car. Morel.* fol. . Paris. 1631.

Synes. Opera, Gr. Lat. interprete Dion. Petavio: *apud eundem.* fol. . Paris. 1631.

S. Augustini Sermones novi XL. ex diversis antiquis exemplaribus collecti; studio Jac. Sirmondi: *apud Seb. Cramoisy.* 8. . à Paris. 1631.

Discours des Saincts Suaires, extrait & traduit du Latin de Jacques Chifflet, par A. D. C. P. *chez le même* 8. . à Paris. 1631.

Epistola Archiepiscopor. & Episcopor. Parisiis nunc agentium, ad Archiepiscopos & Episcopos regni Galliæ super animadversione duorum libellorum, prioris de ecclesiasticâ hierarchiâ authore Nic. Smithæo, posterioris de regendis Angliæ Catholicis tempore persecutionis authore Daniele à Jesu: *jussu Cleri, excudebat Antonius Vitray, Linguarum Orientalium regius Typographus in collegio Lombardorum.* 1631. Censura propositionum quarundam, cùm ex Hiberniâ delatarum, tum ex duobus supra-dictis libellis ex Anglico in Latinum Sermonem conversis excerptarum; per facultatem Theologiæ Parisiensis: *apud Car. Morelum.* 4. . Paris. 1631.

La peste recogneue & combatue, avec la reformation des Theriaques & Antidotes Opiatiques; par Jos. du Chesne: *chez le même.* 8. à Paris. 1631.

Samuelis Petiti Eclogæ Chronologicæ: *apud eundem.* 4 . . Paris. 1631.

Dionysii Periegesis, Græcè: *apud Joan. Libert.* 4. . . Paris. 1631.

L. Fenestellæ de Romanor. magistratib. & sacerdot. libri duo; item Pomp. Læti, Raph.

Vo-

Volaterrani, & Henr. Bebelii, ejusd. argumenti libelli; omnes nitori suo restituti: *apud eundem.* 12.	Paris.	1631.
Pet. Mosellani & Christoph. Hegendorphini Dialogi: *apud Rob. Stephanum.* (*a*) 8.	Paris.	1631.
Abrahami Remmii poëmatum selectiorum libri duo de Rupellâ captâ: *apud Joan. Libert.* 4.	Paris.	1631.
Les divertissemens Poetiques de Guillaume Colletet Parisien: *de l'imprimerie de Rob. Estienne, ruë S. Jean de Beauvais, à l'olivier.* (*b*) 8.	à Paris.	1631.
Petri Aurelii opera: *apud Carolum Morel.* (*c*) 4.	Paris.	1632.
Defensio Ecclesiæ Hierarchiæ adversùs Lœmelii spongiam per Franc. Hallier: *apud eundem.* (*d*) 4.	Paris.	1632.
Le magistrat parfaict par Estienne Bouchin: *chez le même.* 8.	à Paris.	1632.
Solini Polyhistor, à J. Jacobo Grassero Basil. poetâ Cæsareo illustratus: *apud Joan. Libert.* 12.	Paris.	1632.
Florus Francicus, sive rerum à Francis bello gestarum epitome, in IV libellos distincta; auth. Petro Berthault presb. Orat. D. Jesu; secunda editio: *apud eundem* 12.	Paris.	1632.
De præcipuis Græcæ dictionis idiotismis, authore Franc. Vigero Rothomagensi, è Soc. Jesu; secunda editio ab eodem recognita: *apud Seb. Cramoisy.* 12.	Paris.	1632.
S. Chrysostomi annotationes in Nov. Testam. Gr. Lat. 6. tomis: *apud Carolum Morellum* fol.	Paris.	1633.

Joan.

(*a*) Sic Bibliothec. Cordesian. pag. 526. Vereor tamen, ne hìc errârint typothetæ, & 6 pro 5 mendosè posuerint. Hi enim dialogi à Rob. Stephano primo prodierunt anno 1531.

(*b*) Inter illa poëmata; pag. 99. *Hymne de l'imprimerie pour l'an 1627. au Roy.* Et pag. 103. *Vœux de l'imprimerie, durant le siege de la Rochelle, pour l'an 1628. au Roy.*

(*c*, *d*) Bibliothec. Cordesian. pag. 65.

Joan. Fileſaci de pœnitentiâ ſyntagma : *apud eundem.* 8. Paris. 1633.

Doctrina Chriſtiana, Græco-Vulgari idiomate aliàs tractata, nunc verò literis Latinis mandata; per L. V. Athenienſem : *ſumptibus ſocietatis (a) Typographicæ librorum officii eccleſiaſtici, juſſu regis conſtitutæ* 8. Paris. 1633.

Homeri Iliadis liber tertius, Græcè, cum Latinâ verſione interlineari, & vocum difficiliorum explicatione : *apud Seb. Cramoiſy.* 8. Paris. 1633.

Sam. Petiti Variarum Lectionum libri IV. de iis maximè, quæ ad ſacros ſcriptores pertinent : *apud Car. Morellum.* 4. Paris. 1633.

Dictionarium Armeno - Latinum; authore Franciſco Rivolâ, cive Mediolanenſi : *impenſis Societatis Typographicæ Librorum officii eccleſiaſtici.* 4. Lutet. 1633.

Joannis Dartis in Univerſitate Pariſienſi antecesſoris & profesſoris regii de ſtatu eccleſiæ tempore Apoſtolorum liber : *ex officinâ Jacobi (b) Dugaſt; viâ S. Joannis Bellovacenſis, ad olivam*

Ro-

(*a*) In eâ fuit Car. Morellus. Reliquorum nomina lege in Hiſtor. Typogr. Paris. pag. 155. 156.

(*b*) De eo lege Caille. pag. 257. Is huic & aliis (quos mox memorabo) libris olivæ Stephanicæ nomen, & inſigne ſæpe, annexuit. Puto tamen Robertum Stephanum, cujus olivam ſibi adoptavit, ultra annum 1631. non diu artem exercuiſſe, aut in vivis fuiſſe. Libri, quos vidi *ex Typographia Jacobi Dugaſt ad olivam Roberti Stephani* editos, ſunt hi : *Neuf livres de Franc. Bacon ſur l'accroiſſement des Sciences, traduits par Gilbert de Goleſer, Conſeiller & Hiſtoriographe du Roy.* Editio prior, 1632. 4. & poſterior 1634. 4. *La Theorie des planetes, par J. Hume.* 1637. 8. *Eſſay des merveilles de nature, & des plus nobles * artifices, par René Francois predicateur du Roy; dixieſme edition, reveuë, corrigée & augmentée de nouveau.* 1638. 8. *Ab. Sammarthani pro partu regio votum Latinis heroicis, à G. Colletetio Gallicis redditum.* 1638. 4. *Davidis ſancti & Ludovici juſti parallela, ſolutâ Oratione, authore eod. Abel. Sammarthano.* 1640. 4. *Gregorii epiſcopi Turonici operum priorum pars prima & ſecunda, ſtudio Jo. Baleſden.* 1640. 12. Quin etiam poſt Jacobum Dugaſt, Remigius Soubret (de quo Caille. pag. 292.) inſigni Stephanico utebatur, in his, quos videre mihi contigit libris; *l'Hiſtoire Mahometane, traduite d'Arabe en Francois par Pierre Vattier conſeiller & medecin du Duc d'Orleans.* 1657. 4. Et *l'Hiſtoire du grand Tamerlan, traduite auſſi d'Arabe par le méme* 1658. 4. Neque hi ſolùm, ſed & alii deinceps plures bibliopolæ ac Typographi Olivæ Stephanicæ ſigno, in magni illius artificis memoriam, ſuas editiones condecoraverunt.

* In capite XXXVIII. de Typographiâ & totâ ejus ſupellectili diſſerit.

Roberti Stephani; *& in suâ librariâ officinâ*, *ad palatii telonium*. 8. | Paris. | 1634.

Discours pacifique, ou response à la Lettre du Sr D'Aille ministre à Charenton, par Jean de Chaumont Conseiller du Roy en son Conseil d'Estat, & garde des livres du Cabinet de sa Majesté: *par Ant. Estienne* 8. | à Paris. | 1634.

Epinicia Musarum, Cardinali duci de Richelieu: *apud Sebastianum Cramoisy*, (*a*) *Typographum regium*. 4. | Paris. | 1634.

Theophylact. in 4. Evangel. Gr. Lat. *apud Carol. Morellum*. fol. | Paris. | 1635.

Leges Atticæ, Græcè & Latinè; à Sam. Petito collectæ, digestæ, & libro commentario illustratæ: *apud eundem*. fol. | Paris. | 1635.

Pomp. Melæ de situ orbis libri tres, & Æthici cosmographia; Henr. Glareani compendiaria descriptio orbis terrarum: *apud Joan. Libert*. 12. | Paris. | 1635.

Histoire de l'administration du Cardinal Ximenes, par Michel Baudier de Languedoc, gentilhomme de la maison, conseiller & historiographe du Roy: *chez Seb. Cramoisy*. | à Paris. | 1635.

Le Sacrifice des Muses au Cardinal de Richelieu: *chez le même*. 4. | à Paris. | 1635.

Dictionarium Latinum, Græco-barbarum, litterale; authore Simone Portio, S Th. doctore; ex mandato cardinalis de Richelieu: *impensis societatis Typographicæ librorum officii ecclesiastici*. [Et ad calcem, *excudebat Antonius Vitray. M. DC. XXXVI.*] 4. | Lutet. | 1635.

S. Chrysostomi operum tomi sex reliqui, Gr. Lat.

(a) Nunc primùm (quod sciam) assumpsit hunc titulum, ei adscriptum in sibi præfixo huic editioni privilegio, dato 10. Maji. 1633.

Lat. *apud Car. Morellum, & Seb. Cramoisy.* (a) fol.	Paris.	1636.
Justini Martyris, Theophili Antiocheni, Tatiani & Hermiæ opera, Gr. Lat. *apud Car. Morellum.* fol.	Lutet.	1636.
Concilia Generalia & Provincialia, Græca & Latina, quæ reperiri potuerunt omnia; item epistolæ decretales, & Romanorum pontificum vitæ; tomis novem; operâ & studio Severini Binii Metropol. Eccles. Coloniens. canonici: *sumptibus Caroli Morelli.* fol.	Lutet.	1636.
La Pierre de touche Chronologique, par Denis Petau: *chez Seb. Cramoisy.* 8.	à Paris.	1636.
Dion. Petavii Paraphrasis Psalmorum omnium, & Canticorum sparsim in Bibliis occurrentium, Græcis versibus edita, cum Latinâ interpretatione: *apud Seb. Cramoisy.* 12.	Paris.	1637.
Socratis, Antisthenis, & aliorum Socraticorum EPISTOLÆ, Græcè, à Leone Allatio nunc primùm vulgatæ, cum Latinâ ejus versione, notis, & dialogo de scriptis Socratis: *sumptibus Seb. Cramoisy.* 4.	Paris.	1637.
Ovidii Metamorphoseon Libri XV. ad fidem editionum optimarum & codd. MSS. examinati, & notis illustrati; operâ Tho. Farnabii; editio nunc primùm in Galliâ & multis figuris æneis adornata: *sumptibus* ÆGIDII MORELLI, *viâ Jacobæâ, ad insigne fontis.* fol.	Paris.	1637.
Phædri & Avieni fabulæ: *apud Seb. Cramoisy.* 12.	Paris.	1637.
Gregorii Nysseni opera, 3. vol. Gr. Lat. *apud Ægid. Morellum.* fol.	Paris.	1638.

Cy-

(a) Sex alii excusi sunt ann. 1633. De horum, & de aliorum SS. Patrum operum editionibus apud Car. Morellum emissis lege Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 152. usque ad 156.

Cyrilli Alexandr. opera, 6. vol. Gr. Lat. ſtudio Joh. Auberti. *typis regiis.* (*a*) fol. Paris. 1638.

Iſidori Peluſiotæ Epiſtolarum libri quinque, Gr. Lat. tres priores interprete Billio, quartus Rittershuſio, quintus Schoto: *apud Ægid. Morel.* fol. Paris. 1638.

Grammatica Linguæ Græcæ vulgaris, auctore Simone Portio Romano: *ſumptibus Societatis Typogr. libror. off. eccleſ.* 8. Paris. 1638.

Tho. Erpenii Rudimenta Linguæ Arabicæ: *ſumptib ejuſdem ſocietatis*; Et ad finem, *Excudebat Antonius Vitray.* 8. Lutet. 1638.

S. Nili Opera quædam nondum edita, Græcè, ex bibliothecâ Caroli de Montchal Archiepiſcopi Toloſani; à Petro Poſſino Soc. Jeſ. recenſita; & Latinè verſa; & notis illuſtrata: *apud Seb. Cramoiſy.* 4. Paris. 1639.

Jo. Morini Diatribe de Sacri textûs Hebræi Græcíque textûs ſinceritate; & animadverſiones in cenſuram exercitationum eccleſiaſticarum ad Pentateuchum Samaritanum: *excudebat Antonius Vitray regius & cleri Gallicani Typographus.* 8. Paris. 1639.

Catechiſme des Controverſes par Francois Archeveſque de Rouen: *Au chaſteau archiepiſcopal de Pontoiſe par* Henry Estienne *imprimeur ordinaire de mondit Seigneur; & ſe vendent par Antoine Eſtienne, imprimeur & Libraire ordinaire du Roy, ruë S. Jacques, au college royal, devant S. Benoiſt.* [*Achevé d'imprimer le* 26. *Sept.* 1639.] 4. à Paris. 1639.

Ariſtotelis Opera Gr. Lat. veterum ac recentiorum interpretum ſtudio emendatiſſima; ultima editio à Dion. Du-Vallio aucta, correcta, illuſtrata, & variis ad ipſius ſynopſin appendicibus locupletata: *apud Ægid. Morel.* fol. Paris. 1639.

Da-

(*a*) Vix dubito, quin hæc editio à ſocietate Typographicâ ad SS. Patres vulgandos inſtitutâ curata ſit.

Davidis Humii Wedderburnensis poëmata omnia; accessere ad finem (*a*) Unio Britannica, & prælium ad Lipsiam solutâ oratione: *apud Carol. Morel.* 4. . . Paris. 1639.

Hug. Grot. de veritate religionis Christianæ; editio nova, additis seorsim annotationibus: *sumptibus Seb. Cramoisy*. 12. . . Paris. 1640.

S. Cyrill. Hierosol. opera, Gr. Lat. Joan. Grodecio interpr. emendata à Joan. Prevotio: *apud eundem*. (*b*) fol. . . Paris. 1640.

De imitatione Christi Libri IV. E TYPOGRAPHIA REGIA (*c*) fol. . Paris. 1640.

Catechisme des Controverses, par Francois Archev. de Roüen; seconde (*d*) edition: *par Henry Estienne imprimeur ordinaire de mondit Seigneur*. 8. . . à Gaillon. 1640.

Senecæ Philosophi operum tomi tres: *sumptib. Seb. Cramoisy*. (*e*) 12. . Paris. 1640.

Leonis Allatii animadversiones in antiquitatum Etruscarum fragmenta ab Inghiramio edita: *apud Sebastianum Cramoisy Typographum regis ordinarium*. (*f*) 4. . . Paris. 1640.

Ciceronis Philippica quarta: *apud Joan. Libert*. 4. . . Paris. 1640.

Ejusd.

(*a*) His additur novus titulus, & aliûs Typographi nomen: [*Parisiis, apud Franciscum Sevestre Typog. & bibliop. viâ Buchereâ è regione crucis auratæ. M. DC. XXXIX.*] De quo lege Caille. pag. 274.

(*b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 19.

(*c*) Caille. pag. 195. „ Sebastien Cramoisy fut le premier à qui l'on donna „ la direction de l'imprimerie Royale établie au Louvre en 1640. & la garde des „ poinsons & matrices servans à l'imprimerie, avec des appointemens & prerogatives considerables.

(*d*) Hæc ab illâ aliâ anni 1639. nihil omnino differt, nisi quòd illa in 4. hæc in 8. complicetur.

(*e*) Tomus tertius [pag. 303.] continet etiam Senecæ rhetoris opera, sed novo ibidem inserto titulo. [*Parisiis, apud Antonium Vitray, regis & cleri Gallicani Typographum. M. DC. XXXVII*] Occurrunt etiam exemplaria trium illorum tomorum, quæ Antonii Vitray nomen & annum 1637. præferunt.

(*f*) Sebastianus Cramoisy in suâ epistolâ ad Nicolaum le Jay supremi Galliarum senatûs principem datâ prid. Id. Jul. M. DC. XL. ex Typographeio regio, scribit hoc Allatii *exemplar manuscriptum nescio quo fato & fortunâ ad* ipsum *pervenisse*.

Ejusd. Philippica septima: *apud eundem.* 4. Paris. 1640.

Senecæ Tragœdiæ, post omnium editiones recensionésque editæ denuo, & notis Tho. Farnabii illustratæ; nunc denuo in Galliâ editæ: *apud eundem.* 8. . Paris. 1640.

Pæzographia; Dialogus præcipuas loquendi formulas complectens, quas inter ludendum scholastici usurpare solent; in gratiam maximè Pontœsianæ juventutis; authore Guid. Britonello Pontœs. D. Mariæ Castrensis priore commend. scholæque Pontœs. præfecto: *apud eundem.* 12. Paris. 1640.

Introduction à la vie devote, de Francois de Sales evesque de Geneve: *de l'imprimerie royale.* (*a*) fol. . . à Paris. 1641.

Virgilii Opera: *e Typographiâ regiâ.* fol. Paris. 1641.

Hortulus retrogradorum carminum & anagrammatum Bernardi de la Fourcade, Agennensis nuperrimè ducatûs Aculensis vice-judicis; in sex libros divisus: *apud Antonium Stephanum, architypographum regium, viâ Jacobæâ, in novo Franciæ collegio.* 4. . Lutet. 1641.

Hymnes de la Sagesse Divine & de l'Amour Divin, avec un discours de la poësie, & d'autres pieces (*b*) sur diverses matieres; par Pierre le Moyne de la compagnie de Jesus: *chez Seb. Cramoisy.* 4. . . à Paris. 1641.

Nov. Testament. Græc. cum Var. Lection. *e Typographiâ regiâ.* fol. . Paris. 1642.

Biblia Latina, charactere grandiori; 8. vol. *ex eâdem.* . . Paris. 1642.

Theodoreti Opera, 4. vol. Gr. Lat. *apud Sebastianum & GABRIELEM Cramoisy.* fol. Paris. 1642.

D.

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 43.
(*b*) Il y a [pag. 58.] un sonnet de l'imprimerie Royale du Louvre, au Cardin. Duc de Richelieu.

D. Bernardi opera, 6. vol. *e Typographiâ regiâ* fol.	Paris.	1642.
Instruction du Chrestien; par le Card. de Richelieu: *ex eâdem.* (*a*) fol.	à Paris.	1642.
Les principaux poincts de la Foy Catholique contre l'ecrit des ministres de Charenton; par le méme: *ex eâdem.* (*b*) fol.	à Paris.	1642.
Terentii Comoediae: *ex eâdem.* fol.	Paris.	1642.
Horatii Poëmata: *ex eâdem.* fol.	Paris.	1642.
Card. Barberini, nunc Urbani VIII. poëmata; è poesie Toscane: *ex eâdem.* fol.	Paris.	1642.
Sam. Petiti obsservationum libri tres: *apud* SIMEONEM PIGET, *viâ Jacobæâ, ad insigne fontis.* (*c*) 4.	Paris.	1642.
Magna Bibliotheca veterum Patrum Gr. Lat. 17 voluminibus: *apud Ægid. Morellum.* (*d*) fol.	Paris.	1643.
Eusebii Pamphili Cæsar. Episcop. OPUSCULA XIIII. Latinè, nunc primùm in lucem edita studio Jac. Sirmondi: *apud Seb. Cramoisy.* 8.	Paris.	1643.
S. Fulgentii Episcopi librorum contra Fabianum EXCERPTA; nunc primùm à Jac. Sirmondo edita: *apud eundem.* 8.	Paris.	1643.
S. Alcimi Ecdicii AVITI Archiepiscopi Viennensis opera, nunc primùm à Jac. Sirmondo edita, & notis illustrata: *apud eundem.* 8.	Paris.	1643.
Parthenii Patriarchæ Constantinopolitani DECRETUM Synodale super Calvinianis dogmatibus;		

(*a*, *b*) Bibliothec. Tellerian. pag. 43. 45.

(*c*) Privilegium conceditur Ægidio Morello, Parisiis, Prid. Non. Quint. anno 1641. datum. Caille. pag. 291. „ Simeon Piget estoit de la grande compagnie pour l'impression des Peres & des Usages reformez. Il avoit dans le commencement pour marque la fontaine, qui estoit celle de Messieurs Morel, avec lesquels il avoit esté associé, & dont il avoit méme acheté l'imprimerie & le fonds de librairie: mais quelques années apres il prit la Prudence, qui estoit celle de Joseph Cottereau, dont il avoit aussi acheté le fonds de librairie.

(*d*) Caille. pag. 294.

bus; nunc primùm ex Oriente allatum, unà cum Arſenii Hieromonachi epiſtolâ Venetias miſsâ; Græcè & Latinè: *apud eundem.* 8. Paris. 1643.

Les Saintes Metamorphoſes, ou les changemens miraculeux de quelques grands Saints, tirez de leur vies, par J. Baudoin: *en l'imprimerie des nouveaux caractheres de* P. MOREAU, *Maiſtre eſcrivain juré à Paris, & imprimeur ordinaire du Roy; & ſe vend en la boutique au palais, à la ſalle Dauphine, par F. Rouvelin, à l'enſeigne de la verité; avec approb. des doct. & privil. du Roy.* (*a*) 4. à Paris. 1643.

Ciceronis Philippica tertia: *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1643.

Juvenalis Satyra prima: *apud eundem.* 4. Paris. 1643.

Le Pourtraict racourcy du Cardinal de Grimaldi, par Olivier de la Trau, ſieur de la Terrade, grand maiſtre de l'ordre hoſpitalier du S. Eſprit ſous la regle de S. Auguſtin, & archihoſpitalier de toute la Chreſtienté; en vers François: *par Ant. Eſtienne, premier imprimeur & libraire ordin. du Roy, ruë S. Jacques, au college royal, devant S. Benoiſt.* 8. à Paris. 1643.

Bibliothecæ Cordeſianæ Catalogus; cum Joannis Cordeſii eccleſiæ Lemovicenſis canonici elogio, auctore Gabriele Naudæo; *excud Antonius Vitray, regis & cleri Gallicani Typographus; proſtant exemplaria apud Laurentium Saunier, viâ Jacobæâ, ad inſigne ſolis aurei.* 4. Paris. 1643.

S. Dionyſii Areopag. opera, & S. Maximi Scho-

(*a*) Hunc librum ob characterum novitatem commemoravi. De Typographo Caille. pag. 294. ſic: „ Il y avoit environ l'an 1640. un nommé Pierre Moreau, eſcrivain juré à Paris, qui avoit „ inventé une ſorte de caracteres imitans „ l'ecriture baſtarde, dont il imprima „ quantité de livres de devotion & heures, avec privilege du Roy, & qu'il „ rendoit luy-méme. Ce qui fit naiſtre „ une conteſtation entre la communauté „ des libraires & imprimeurs de Paris & „ luy; & il fut defendu audit Moreau „ de ſe méler de vendre des livres. Ses „ caracteres ont enſuite paſſé en pluſieurs „ mains, & ſont enfin demeurez en l'imprimerie de Denis Thierry.

Scholia, & Georg Pachymeræ paraphrasis, & vita S. Dionysii; Græcè & Latinè; tomis duobus; studio Balthas. Corderii, & Pet. Lanssēlii Societ. Jesu presbyterorum; cum Corderii Isagoge, annotationibus, var. lectionibus, & onomastico Dionysiano; item Pet. Halloix Soc. Jes. de Dionysii vitâ ac operibus; Martini Delrio vindiciæ; Lanssēlii apologetica disputatio; & Joannis de Chaumont adversùs hæreticum Calvinistam Charentoni ministrum pro Areopagitâ defensio; & Lanssēlii notæ ad paraphr. Pachymeræ in Epistolas, & ad martyrium Dionysii: *apud Antonium Stephanum*; vel [nam exemplaria variant] *apud Ludovicum* (*a*) *Boulanger*, *viâ Jacobæâ*, *ad insigne S. Ludovici*, *è regione D. Yvonis*; vel *apud Dionysium* (*b*) *Bechet*, *viâ Jacobæâ*, *sub scuto solari*. (*c*) fol. Lutet. 1644.

THEOPHANIS Ceramei archiepiscopi Tauromenitani Homiliæ in Evangelia Dominicalia & Festa totius anni, à Francisco Scorso Panormitano Soc. Jes. Græcè & Latinè nunc primùm editæ, notis illustratæ; ex multorum MSS. fide cum Vaticano exemplari collatæ (*d*) fol. Lutet. 1644.

Igna-

(*a*) Caille. pag. 263. „ Il prenoit la „ qualité de libraire pour les controver- „ ses, & avoit pour marque l'image de „ S. Louis, avec ces mots, *Dominus lux mea est*.

(*b*) Ibid. pag. 276. „ Il étoit neveu de „ Jerosme Drouart. Il fit imprimer *Bi-* „ *blia* * *magna in fol. 5. vol. en* 1643. „ en compagnie avec Antoine Bertier & „ Simeon Piget. Il estoit de la grande „ compagnie des Usages reformez, & as- „ socié en l'impression de quantité de Pe- „ res Grecs & Latins. Il avoit pour „ marque le compas, qui estoit celle de „ Claude [Vid. Caille. pag. 249.] Son- „ nius, avec qui il avoit esté en societé, „ & de qui il acheta le fonds de librai- „ rie. At verò in hâc Dionysii editione aliud adoptavit insigne, nempe *scutum solare coronatum*.

(*c*) Initio epistolam ad Nicolaum de Bailleul *suo & societatis nomine* præfixit *Antonius Stephanus architypographus regius*: de quâ lege Histor. Stephanor. pag. 553. not. 4.

(*d*) Initio præfigitur navis insigne. Ad calcem, Regium privilegium datum 24. Dec. 1643. *à Sebastien Cramoisy Libraire juré & nostre imprimeur ordinaire bourgeois, ancien eschevin & ancien* † *consul de Paris* ——— *signé, par le Roy en son Conseil. CRAMOISY. Le dit Cramoisy a cedé le privilege à Denys Moreau, Gabriel Cramoisy, Jean Branchu, Denys Thierry, & Denys Bechet; tous associez sous la marque de la Navire* &c. *Ce dernier jour de Decembre*, 1643.

* Long. Bibliothec. Sacr. Tom. 1. pag. 639. mentio fit Bibliorum Latin. 5. Vol. fol. Paris. 1643. sumptibus Michaëlis Soly & sociorum. Vide etiam Caille. pag. 234.

† Caille. pag. 195. „ Il fut eschevin de Paris & grand juge-consul en 1636.

Ignatii Loyolæ exercitia ſpiritualia : *è Typogr. regiâ.* (*a*) fol. Paris. 1644.

Les Oeuvres de Pierre Cardinal de Berulle, inſtituteur & premier ſuperieur general de la congregation de l'Oratoire de Jeſus-Chriſt ; par les ſoins de Francois Bourgoing ſuperieur general de la méme congregation : *par Antoine Eſtienne premier imprimeur & libraire ordinaire du Roy, & Sebaſtien* (*b*) *Huré Marchand Libraire, ruë S. Jacques, à l'enſeigne du cœur bon.* fol. Paris. 1644.

Arrianus de Venatione, Gr. Lat. Lucâ Holſtenio interprete : *ſumptibus Sebaſtiani Cramoiſy architypographi regii, & Gabrielis Cramoiſy.* 4. Paris. 1644.

Suetonius, cum iconibus imperatorum : *e Typographiâ regiâ.* 12. Paris. 1644.

Ciceronis Catilinaria ſecunda : *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1644.

Petri Pelleprati Burdegalenſes proluſiones Oratoriæ : *apud eundem.* 8. Paris. 1644.

Juvenalis & Perſii Satyræ : *è Typographiâ regiâ.* fol. Paris. 1644.

Juvenalis Satyra tertia : *apud Joan. Libert.* 4. Paris. 1644.

Perſii Satyræ, cum poſthumis commentariis Joannis Bond, quibus recens acceſſit index verborum ; nunc primum excuſæ : *apud Seb. & Gabr. Cramoiſy.* (*c*) 8. Paris. 1644.

Il Goffredo overo la Gieruſalemme liberata di

Tor-

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 43.

(*b*) Caille. pag. 236. „ Il avoit pour „ marque le cœur bon [*id eſt, cor pueri* „ *Jeſu imaginem includens*] avec ces mots, „ *Ego dormio, & cor meum vigilat* [Can„ tic. cap. 5. vers. 2.] qui eſtoit celle de „ ſon beau-pere Corbon [de quo Caille. „ pag. 180.] dont il avoit épouſé la fil„ le Deniſe. Il fut imprimeur ordinaire „ du Roy par la demiſſion d'Henry E„ ſtienne [*de quo poſtea ad ann.* 1651.] „ fils d'Antoine le 5. Aouſt. 1662. Privilegia Regis & Generalis congregationis ad operum Berullianorum impreſſionem data ſunt junctim Antonio Stephano & Sebaſtiano Huré ; & utriuſque Typographi inſignibus junctis titulus editionis adornata eſt.

(*c*) Hanc editionem adoleſcenti illuſtriſſimo D. de Rohan, Comiti de Rochefort, inſcripſit Joannes Cramoiſy Sebaſtiani filius.

Torquato Tasso: *nella Stamperia reale.* fol. in Parigi. 1644.

Joan. Despauterii Grammatica regia; cujus obscuriores & rudiores versus in dilucidiores & elegantiores sunt commutati à Scipione Dupleix sacri consistorii consiliario & historico regio, in gratiam Ludovici XIV. *apud Seb. & Gabr. Cramoisy; & Claud. Sonnium; & Dionys. Bechet sub circino (a) aureo & scuto solari.* 4. Paris. 1644.

Brevis [Jacobi (b) Mentelii] excursus de loco, tempore & authore inventionis Typographiæ, ad Gabrielem Naudæum: *excudeb. Antonius Vitré, regis, reginæ regentis, & cleri Gallicani Typographus.* 4. Paris. 1644.

Biblia Polyglotta; curâ & impensis Guidonis Michaëlis le Jay; X. Voluminib. *excud. Anton. Vitré.* (c) fol. Paris. 1645.

S. BARNABÆ Apostoli (ut fertur) Epistola catholica, ab antiquis Patribus sub ejusdem nomine laudata & usurpata; Græcè, & Latinè; nunc primùm ex antiquo msto. Bibliothecæ Corbeiensis eruta, & notis illustrata ab Hugone Menardo monacho congregationis S. Mauri in Galliâ; & à Lucâ Dachery ejusdem congregationis, post Menardi obitum, edita: *sumptibus Simeonis Piget.* 4. Paris. 1645.

S. Chrysostomi Homilia de Morali Politiâ & in præcursoris decollationem ac in peccatricem; tertiâ nunc parte auctior ex reg. cod. Græcè & Latinè, interprete Francisco Combefis ord. FF. prædic. congregationis S. Ludovici; cum ejusd. scholiis; & brevibus ad S. Maximi in Dionysium scholia vindiciis, ac nonnullis interpretum

Lans.

(a) De utroque Dionysii Bechet insigni paulò antè dictum est.

(b) Author suum hìc non indicavit nomen: sed sexto postea anno, aperto suo nomine, emisit *parænesin de verâ Typographiæ origine, ad Bernardum à Malinkrot,* in 4. *Parisiis. M. DC. L. ex officinâ Roberti Ballard, architypographi rei musices regis, ad signum Parnassi montis, in vico S. Joannis Bellovacensis.*

(c) Lege Long. Bibliothec. Sacr. part. 1. pag. 27. & Dissertat. sur les Polyglott. pag. 104.

Lanſſelii & Corderii emendationibus: *apud Sim. Piget.* 4. . . Paris. 1645.

L'Art de faire les Deviſes; où il eſt traicté des Hieroglyphiques, Symboles, Emblemes, Ænigmes, Sentences, Paraboles, Revers de Medailles, Armes, Blaſons, Cimiers, Chiffres & Rebus; avec un traicté des rencontres ou mots plaiſants; dedié au Cardinal Mazarin par Henry (a) Eſtienne eſcuyer, ſieur des Foſſez, interprete du Roy es Langues Grecques & Latines: *chez Jean Paſlé, au palais, à l'entrée de la ſalle Dauphiné, à la pomme d'Or.* 8. à Paris. 1645.

Theodulfi Aurelianenſis Epiſc. opera, Jac. Sirmondi ſtudio edita, & notis illuſtrata: *apud Sebaſtianum Cramoiſy, regis & reginæ regentis architypographum; & Gabrielem Cramoiſy.* 8. Paris. 1646.

Leonis Allatii de libris & rebus eccleſiaſticis Græcorum, diſſertationes & obſervationes variæ: *apud eoſdem.* 4. . Paris. 1646.

Luciani ſelecti mortuorum dialogi, Græcè, cum Latinâ interpretatione, & Grammaticâ ſingularum vocum explanatione: *apud eoſdem.* 8. Paris. 1646.

Ciceronis Oratio pro Archiâ poëtâ: *apud Joan. Libert.* 4. . . Paris. 1646.

Ejuſd. Philippica prima, & ſecunda: *apud eundem.* 4, . . Paris. 1646.

Ovidii Faſt. Triſt. Pont. Ib. & ad Liv. [eadem editio, ac ann. 1628.] *apud eundem.* 12. Paris. 1646.

Plutarch. Apophthegmata regum ac imperatorum; Græcè: *apud* VIDUAM *Joan. Libert.* 4. Paris. 1646.

Catalogus librorum, qui reperiuntur in officinâ Simeonis Piget Bibliopolæ Pariſienſis: *ex officinâ Morellianâ ſumptibus Simeonis Piget.* 4. Paris. 1646.

(a) Lege. Hiſtor. Stephanor. pag. 546. uſque ad 549.

Basilii Magni ad S. Gregorium Theologum epistola, de vitâ in solitudine agendâ, Gr. Lat. cum grammaticâ vocabulorum interpretatione: *apud Seb. & Gabr. Cramoisy*. 8. . Paris. 1647.

Rituale Græcorum, juxta usum Orientalis Ecclesiæ, cum selectis Bibliothecæ Regiæ, Barberinæ, Cryptæ-Ferratæ, S. Marci Florentini, Tillianæ, Allatianæ, Coresianæ, & aliis probatis MM. SS. & editis exemplaribus collatum; Græcè; cum Latinâ interpretatione, necnon mixobarbararum vocum brevi glossario, æneis figuris, & observationibus ex antiquis PP. & maximè Græcorum Theologorum expositionibus; operâ Jacobi Goar Parisini, Ord. FF. prædicatorum, nuper in Orientem missi apostolici: *apud Simeonem Piget, ad insigne fontis*. (a) fol. Lutet. 1647.

Le vray tresor de l'Histoire Saincte, sur le transport miraculeux de l'image de Nostre-Dame de Liesse, nouvellement composé par quatre pelerins, faisans ce sainct voyage en l'année 1644. en vers Francois par Monsieur de S. Peres; enrichi de plusieurs belles figures en taille douce: *par Antoine Estienne, premier imprimeur & Libraire ordinaire du Roy au college royal; & se vendent, chez la veufve Denis* (b) *Moreau, ruë S. Jacques à la Salamandre, & chez la veufve Jean* (c) *le Bouc, au bout du pont neuf, prés les Augustins; & au palais. Achevé d'imprimer pour la premiere fois, le dernier jour de Febvrier*. 4. . à Paris. 1647.

Vellejus Paterculus, ex emendatione & recensione Justi Lipsii: *apud viduam Joan. Libert*. 12. Paris. 1647.

Petri Lambecii prodromus lucubrationum criticarum in Aul. Gellium; & ejusdem Lambecii Dissertatio de vitâ & nomine A. Gellii: *apud Seb. & Gabr. Cramoisy*. (d) 8. . Paris. 1647.

Epi-

(a) Huic editioni præfigitur signum Morellianum, cujus mentio in Histor. Typographor. aliq. Parisiens. pag. 90. lin. 4. 5. 6. 7. 8.

(b, c) Caille. pag. 231. & 211.

(d) *Lectori S. —— Jam pridem doctissimi quique viri in Auli Gellii noctibus purgandis se exercuerunt, plerique tamen cur-*

Epicharmata Muſarum in Carolum principem : *apud Anton. Stephanum.* fol. Paris. 1647.

Philippi Cattieri Exercitationes quatuor; deſumptæ ex pluribus aliis, quas dixit ſpectante nobili cœtu ab anno 1641. ad annum 1644. In eis academicè diſputatur ſuper argumentis; ex quibus diſcere eſt, quo pacto bibliotheca Græca inſtituenda ſit, & ſtudia literarum dirigenda: *apud Ant. Stephanum.* (*a*) 4. . Paris. 1647.

Ariſtotel. Rhetoric. Gr. Lat. Ant. Riccobono interprete; editio poſtrema, a mendis, quibus ſcatebat, expurgata: *apud Seb. & Gabr. Cramoiſy.* 8. . . Paris. 1648.

Horatii Carminum liber primus & tertius: *apud viduam Joan. Libert.* 4. . Paris. 1648.

Recueil de divers portraicts des principales dames de la Porte du Grand Turc par George de la Chappelle paintre de la ville de Caen : *chez Ant. Eſtienne.* fol. . à Paris. 1648.

Demoſthenis Oratio de pace, Græcè : *apud viduam Joan. Libert.* 4. . Paris. 1649.

Memoires de Phil. de Comines, revûs & corrigez ſur divers manuſcrits & anciennes impreſſions, augmentez de pluſieurs traitez &c. par Denis Godefroy, hiſtoriographe de France: *de l'imprimerie royale.* (*b*) fol. . à Paris. 1649.

Lu-

*curſim ſaltem & aliud agentes. Inter eos primi ſunt Eraſmus, Aldus Manutius, Joſ. Scaliger, Iſ. Caſaubonus, Adr. Turnebus, J. Lipſius, Lud. Carrio, & H. Stephanus. Ego illis ſucceſſi, uſus manuſcripto Bibliothecæ regiæ, quæ ſingulari fratrum Puteanorum humanitate mihi patuit. Adhibui præterea in conſilium duas omnium antiquiſſimas ex bibliothecâ Mazarin. editiones; quarum una Romæ impreſſa eſt ab Aldo * Manutio M. CCCC. LXIX. altera Venetiis à Nicolao Jenſon M. CCCC. LXXII. His addidi paulò recentiores † Aſcenſii, ‡ Gryphii, § H. Stephani; & præ cæteris eam, quæ cum ipſius emendationibus & conjecturis Francofurti †‡ prodiit M. DC. XXIV.*

(*a*) Hiſtor. Stephanor. in Catalog. pag. 73.

(*b*) Long. Bibliotheq. Hiſtoriq. num. 7494.

* De hôc Lambecii lapſu lege Annal. Typogr. Tom. 1. pag. 100.

† 1519. ‡ 1534. § 1585.

†‡ *Typis Hartmanni Palthenii, ſumptib. hæredum Zachariæ Palthenii.* in 8.

Ludovici XIII. triumphalia monumenta Gallicè & Latinè ænigmaticis figuris expressa, carminibus Latinis à Carolo Beys, Gallicis à Petro Cornelio explicata, symbolis per Henricum (*a*) Stephanum adjectis, Urbium &c. descriptione per Renat. Barry delineatâ, Latino interprete Joan. Nicol. curâ Joan. Valdorii: *in regiâ ipsâ Typographiâ, per Antonium Stephanum.* fol.	Paris.	1649.
Manassès, Tragedie de P. Geffrier: *par Ant. Estienne.* fol.	à Paris.	1649.
Dion. Petavii parerga quædam; hoc est, Ciceronis paradoxa, & ejusdem alia Græcè reddita; ad usum & exemplum tironum Græcè discentium: *apud Seb. & Gabr. Cramoisy.* 8.	Paris.	1649.
Ludovici Cappelli Critica sacra; edita in lucem studio & operâ Joannis Cappelli auctoris filii: *sumptibus Seb. & Gabr. Cramoisy.* fol. *Prima hæc editio absoluta fuit die* 14. *Aprilis.*	Lutet.	1650.
Sex. Jul. Frontini Stratagematum libri quatuor: *apud eosdem.* 12.	Paris.	1650.
Ciceronis Oratio pro M. Marcello: *apud viduam Joan. Libert.* 4.	Paris.	1650.
Gabr. Naudæi Parisini epigrammatum libri duo: *apud Seb. & Gabr. Cramoisy.* 8.	Paris.	1650.
Il Pastor Fido: *appresso Claudio Cramoisy.* 4.	in Parigi.	1650.
Theophylacti archiep. Bulgar. institutio regia, Græcè & Latinè, interprete Petro Possino Soc Jesu: *è Typographiâ regiâ;* & ad finem, *curante Sebastiano Cramoisy, regis & reginæ regentis architypographo.* 4.	Paris.	1651.
Notitia dignitatum imperii Romani ex novâ recensione Philippi Labbe Biturici Soc. Jes. presbyteri; cum pluribus aliis opusculis, indicibus ac notis: *è Typogr. reg. curante Seb. Cramoisy.* 12.	Paris.	1651.

(*a*) De quo priùs ann. 1645.

Ci-

Ciceronis Oratio pro Milone: *apud viduam Joan. Libert.* 4. . Paris. 1651.

Remonstrance de Francois Paumier, faite au Roy sur le pouvoir & authorité de sa Majesté sur le temporel de l'etat ecclesiastique, pour le soulagement de tous les autres sujets, tant nobles que du tiers etat; avec la réponse du méme à la Lettre circulaire & censure du Clergé: *chez Antoine Estienne.* (*a*) 4. . à Paris. 1651.

C. Sol. Apollin. Sidonii Arvernorum episcopi opera, Jac. Sirmondi studio recognita notísque illustrata; editio secunda, ad ejusdem autographum prælo jampridem paratum diligenter exacta: *sumptib. Seb. & Gabr. Cramoisy.* 4. Paris. 1652.

Dion. Petavii rationarium temporum, in partes duas distributum; editio ultima, nonnullis accessionibus auctior, & ab auctore recognita: *apud eosdem.* (*b*) 8. . Paris. 1652.

Ejusdem epistolarum libri tres: *apud eosdem.* 8. Paris. 1652.

Ludovici Jacob à S. Carolo Cabilonensis, Carmelitæ, consiliarii & regis eleemosynarii ac bibliothecæ Gondianæ præfecti, de claris scriptoribus Cabilonensibus libri tres: *apud eosdem.* 4. Paris. 1652.

Petri Puteani regi Christianiss. à consiliis & bibliothecis Vita, curâ Nic. Rigaltii; Claudii Puteani senatoris Parisiensis tumulus; & Clementis Puteani J. C. tumulus: *ex officinâ Cramosianâ.* [Privilegium Sebastiano Cramoisy datum est.] 4. . . Paris. 1652.

Petri Mambruni Arverni è Soc. Jes dissertatio peripatetica de epico carmine: *apud Seb. & Gabr. Cramoisy* 4. . Paris. 1652.

Juvenalis Satyra duodecima: *apud viduam Joan. Libert.* 4. . . Paris. 1652.

Bi-

(*a*) Bibliothec. Tellerian. pag. 222. & Historiq. le Long. num. 2643.

(*b*) Privilegium regium die 19. Sept. 1637. datum est *Sebastiano Cramoisy, regis & reginæ architypographo, regiæ Typographiæ gubernatori, necnon urbis exconsuli.*

Biblia Sacra vulgatæ editionis : *è Typographiâ regiâ, curante Sebastiano Cramoisy*. 4.	Paris.	1653.
Luciani de morte Peregrini libellus, Græcè & Latinè; cum notis Tan. Fabri, qui usus est tribus Luciani MSS. codd. è bibl. reg. ex quibus duo satìs antiqui, tertius non item: *ex officinâ Cramosianâ*. 4.	Paris.	1653.
Homeri Iliadis liber tertius, Gr. Lat. cum notis; editio eadem ac illa, quæ antè anno 1633. prodiit : *apud Seb. & Gabr. Cramoisy*. 8.	Paris.	1653.
Virgilii Æneidos liber primus : *apud eosdem*. 4.	Paris.	1653.
Sæculi genius, Petro Firmiano authore : *apud eosdem*. 8.	Paris.	1653.
Dion. Petavii Orationes : *apud eosdem*. 8.	Paris.	1653.
Philippi Labbe Græc. Prosod. & Dialect. & Epithet. editio tertia prioribus auctior & emendatior : *apud eosdem*. 8.	Paris.	1653.
Nouvelle Methode pour la Langue Latine ; troisiesme edition reveuë & augmentée de nouveau : *chez Antoine Vitré*. (*a*) 8.	à Paris.	1653.
Joseph victrix innocentia, dum fugit in Ægyptum ; Herodis impietas debellata, dum cædit innocentes ; solutâ oratione descriptæ auctore P. P. M. *ex officinâ Cramosianâ*. 12.	Paris	1654.
Hadr. Jordani è Soc. Jesu, Susanna, tragœdia acta coram rege in colleg. Claromont. *ex eâdem*. 12.	Paris.	1654.
Phil. Labbe Thesaurus prosodicus Græco-Latinus : *ex eâdem*. 8.	Paris.	1654.
Luciani Timon Gr. Lat. cum not. Tan. Fabri : *ex officinâ Cramosianâ*. 4.	Paris.	1655.

Va-

(*a*) Le Privilege du Roy est daté *le* 17. *Sept.* 1644. *à Antoine Vitré imprimeur ordinaire du Roy, de la reyne regente, & du clergé* ; le livre fut *achevé d'imprimer pour la premiere fois, le* 13. *Octob.* 1644.

Valerii Maximi libri novem, cum J. Lipsii notis & indice uberrimo; editio nova, ad usum studiosæ juventutis: *ex eâdem* 12. Paris. 1655.

Ciceronis Oratio pro Marcello: *apud Seb. & Gabr. Cramoisy.* (*a*) 4. Paris. 1655.

Nouvelle methode pour la Langue Greque: *de l'imprimerie d'Antoine Vitré.* 8. à Paris. 1655.

Philomathi Musæ juveniles [sive poëmata Fabii Chisii Card. postea Alexandri VII.]; editio novissima prioribus auctior & emendatior: *è Typographiâ regiâ; curante Seb. Cramoisy, regis ac reginæ architypographo.* fol. Paris. 1656.

Filli di Sciro: *appresso Claudio Cramoisy.* 4. in Parigi. 1656.

Nili EPISTOLÆ, in quibus controversiarum hodie flagrantium luculenta extant præjudicia; Græcè & Latinè; nunc primùm editæ ex bibliothecâ Medicæâ; operâ & studio Petri Possini: *è Typographiâ regiâ* 4. Paris. 1657.

S. Methodii episcopi & martyris CONVIVIUM Virginum, Græcè, nunc primùm editum, & Latinitate donatum à Petro Possino: *è Typographiâ regiâ; curante Seb. Cram. reg. & regin. arch.* (*b*) fol. Paris. 1657.

Da-

(*a*) Hujus Orationis, uti & Æneidis libri primi ann. 1653. initio affigitur non Cramosianum insigne, sed nomen Jesu, cum hôc lemmate (ex Psalm. 33. vers. 4) *Exaltemus nomen ejus in id ipsum*; quòd hujusmodi libelli in usum Collegior. Jesu excuderentur.

(*b*) *Lectori curator Typographiæ regiæ S. D. Vacantibus aliquantulum typis regiis expectatione Procopii, Bryennii, reliquorúmque Byzantinæ historiæ scriptorum, quibus edendis addictam dudum operam habemus; suggestum ab amicis est, posse istud succisivum eorum otium in edendo Methodiano convivio non malè collocari. Ejus exemplar integrum, cum Latinâ suâ interpretatione, suisque chartis omnibus, Possinus obicis insuperabilis objectu à spe curandæ Romanis typis opusculi à se conversi editionis exclusus, ad aliquod irritæ operæ solatium, in hanc urbem ad * amicum dono*

* Nempe Henricum Valesium, ad quem epistola Possini præfixa rem totam indicat; ut ab editione exclusus fuerit; suppresso tamen nomine illius, qui *obicem* istum ei *objecerat.* Epistola illa data est Romæ IV. Cal. Feb. M. DC. LVI. in quâ scribit se *ad bibliothecam Vaticanam cum Athan. Kircherio, & viris aliis aliquammultis claris doctisque accitum fuisse, prastò adfuturum Suecorum reginæ visere illam cupienti.* Ibi cùm *à Luc. Holstenio bibliothecæ præfecto offerretur inter alios exquisitæ vetustatis & pretii libros Methodii sumposium, nempe hic, inquit, liber est, regina* Possinum *intuens, quem à te quamprimum*

ex-

Damiani Philosophi HELIODORI Larissæi de Opticis libri duo, nunc primùm editi, Græcè & Latinè, notísque illustrati ab Erasmio Bartholino Casp. filio: *ex officinâ Cramosianâ.* (a) 4. Paris. 1657.

HYPSICLIS Anaphoricus, sive de Ascensionibus; quà Græcè, quà Latinè vulgatus per Jacobum Mentelium: *ex eâdem.* (b) 4. Paris. 1657.

Les Essais de Montagne: *par Henri Estienne, imprimeur de sa Majesté* (c) fol. à Paris. 1657.

Francisci Vavassoris Soc. Jes. de ludicrâ dictione liber: *apud Sebastianum Cramosium architypographum regium.* 4. Paris. 1658.

Renati Rapini Soc. Jes. Eclogæ, cum dissertatione de carmine pastorali: *apud Sebastianum Cramoisy, regis ac reginæ architypographum [regiæ Typographiæ gubernatorem, necnon urbis exconsulem,*

uti

dono miserat. Ille edendum nobis tradidit: sed priùs Græcum contextum ex Vaticano codice locis non paucis, ut ipse interpres admonuerat, mendoso, ab Holstenio bibliothecæ Vaticanæ custode descriptum, cum altero ejusdem libri exemplari ex Mazarinâ bibliothecâ deprompto contulit, &, ubi opus fuit, emendavit.

(a) *Lectori.* —— *In medium profero Heliodorum Larissæum, quem ex bibliothecâ Barberin. transcriptum ante annos aliquot concessit Is. Vossius, ut in publicum ederem. Græcum textum Romæ cum manuscripto codice contuli, & ex aliis codicibus correxi, versionem Latinam adjeci* &c. *Habeo manuscriptum cujusdam Heliodori * Philosophi ad Theodosium Magnum, versibus jambicis, exaratum* περὶ τῆς μυστικῆς φιλοσοφίας, *quod & in bibliothecâ regis Christianiss. invenitur; sed puto authorem nostrum illo esse antiquiorem.* &c. *Fragmentum hujus nostri authoris impressum fuit antea Florentiæ † ut & Hamburgi; unde spero tractatum integrum gratiorem jam futurum, nec illa folia ampliùs requiri.* &c.

(b) *Jac. Lambino in curiâ patrono Jac. Mentelius medicus doctor.* —— *Jacebat apud me situ ac pulvere obductus Hypsiclis Anaphoricus, quem quondam civitate Romanâ donâram, quousque nuper Erasm. Bartholinus, Danus nobilis ac eruditus, mathematices nunc regius Hafniæ professor, Lutetiâ transiens, rogavit, ne vellem* ἀνέκδοτον *Hypsiclem ultrà premere. Non potui juveni tam docto támque humano non morem gerere* &c.

(c) De hâc editione, déque hôc Stephano consule Histor. Stephanor. pag. 558.

expectamus. Interpellat hic vir quidam valde doctus; imò à me expectetur; ego hunc locum occupavi, nec cuiquam concedam. Obmutuit Possinus: *quid enim contrà tenderet adversùs hominem, & majorem natu, & sibi amicum, & cùm Romæ gratiosum, tum ubique suo merito celebrem. Reddidit Holstenio Græcum suum exemplar: interpretationis suæ ipsum* αὐτόγραφον ἀρχέτυπον *ad Valesium misit.* Virum illum clarum constat fuisse Leonem Allatium, qui Methodii Symposium edidit cum versione & diatribâ de Methodiis, Romæ typis congreg. de propag. fid. 1656. 8. Vide Fabric. Biblioth. Gr. lib. 5. cap. 1. pag. 255.

* Lege Fabric. Bibl. Gr. lib. 5. cap. 6. pag. 789.

† Ibid. pag. 799 apud Junt. 1573. 4. & Hamburgi 1610. 4.

utì in adjuncto privilegio legitur dato 10. Dec. 1658. (*a*) 4. Paris. 1659.

Aphthonii progymnaſmata, & fabulæ, Gr. Lat. cum notis [editio eadem, ac illa ann. 1623.]: *apud Seb. Cramoiſy*. 12. Paris. 1660.

Hippolyti Epiſcopi & Martyris demonſtratio de ANTICHRISTO, ex ſacris Scripturis; Græcè; Marquardus Gudius nunc primùm ex duobus MSS. codicibus in lucem edidit: *è Typographiâ Cramoſianâ*. 8. Lutet. 1661.

Pet. Dan Huetii de interpretatione libri duo: *apud Seb. Cramoiſy*. 4. Paris. 1661.

Biblia Latina Vulgat. *excudebat Antonius Vitré, regis & cleri Gallicani Typographus*. fol. Paris. 1662.

Hiſtoire Romaine, depuis le commencement de l'Empire d'Auguſte juſques à celuy de Conſtantin le Grand; avec l'Epitome de Florus depuis la fondation de Rome juſques à la fin de l'Empire d'Auguſte; par le R. P. en Dieu F. N. Coeffeteau, E. de Dardanie, nommé à l'Eveſché de Marſeille; derniere edition, reveuë, corrigée & augmentée avant la mort de l'Autheur: *par Antoine Eſtienne premier imprimeur & Libraire ordinaire de ſa Majeſté*. fol. à Paris. 1663.

Phædri & Avieni fabulæ; [editio valde ſimi-

lis

(*a*) Hujus editionis fini adjecerat Rapinus epiſtolam ad Guillelmum Lamonæum ſenatûs principem de fragmento Theocriti hactenus nondum edito, cum ſuis in illud fragmentum conjecturis. Fragmentum continet 15 verſus poſt ultimum idyllii XXIX. (Ἀλλὰ πέρλξ &c.) *in omnibus editis Theocriti idylliis deſideratos, quos in pervetuſto codice manuſcripto Auguſtinus Gadaldinus doctiſſimus Galeni habet deſcriptos.* Verùm cùm Rapinus intellexiſſet hoc fragmentum jam antea editum fuiſſe in Commelinianâ Theocriti editione (pag. 181.) 1604 4. deſumptum ex notis Iſ. Caſauboni ad Diog. Laert. in Vit. Ariſtippi, curavit illas, in quibus excudebatur, ſuæ editionis paginas omnes diſpungendas; adeò ut etiam ab exemplaribus unà perierint ejus & conjecturæ & Latina fragmenti verſio: cùm ſanè neque hæc nec illæ diſpungi meruerint. Mihi contigit incidere in exemplar, ubi paginæ diſpungendæ adhuc ſervabantur.

lis editioni ann. 1637.]: *apud Sebastianum Cramoisy, architypographum regis.* 12. Paris. 1663.

Arrest au sujet la reception de ceux de la religion pretenduë reformée aux mestiers: *chez Ant. Estienne.* (a). à Paris. 1664.

Pontificale Romanum: *impensis Societatis Typographicæ Librorum officii ecclesiastici, jussu regis constitutæ.* (b) 8. Lutet. 1664.

Quam-

(a) De publicis hujusmodi edictis mox dicetur. Ultra hunc annum nihil adhuc mihi occurrit ab Antonio Stephano impressum; qui decennio pòst obiit octogenarius, viz. anno 1674. Lege Histor. Stephanor. pag. 577.

(b) Regium imprimendi Breviaria, Missalia &c. privilegium, 27. Novemb. 1660. datum est *Sebastiano Cramoisy, mercatori librario jurato, regis & reginæ Typographo ordinario, ac regiæ Typographiæ directori; Gabrieli Cramoisy; Dionysio Bechet; Guilelmo* (a) *le Bé, Gabrieli & Nicolao* (b) *Clopeiau; & eorum in Breviariorum & Officiorum ab Urbano VIII. reformatorum impressione sociis.* Hujus pontificalis impressio absoluta est 20. *Decemb.* 1663. *sumptibus Sebastiani & Claudii Cramoisy, Georgii* (c) *Josse, Dionysii Bechet, Guillelmi le Bé, Sebastiani Huré, Gabrielis & Nicolai Clopeiau, Simeonis Piget, Petri le Petit, Petri* (d) *Billaine, Godefridi* (e) *Marcher, Federici* (f) *Leonard, & Joannis* (g) *Dupuis.* Sebastianus Cramoisy anno 1665. curavit *Rapini hortorum libros IV. cum disputatione de culturâ hortensi*, qui in 4. è *Typographiâ regiâ* prodierunt. Hôc eodem anno 1665. emissus est Homericæ Iliadis liber secundus, Græcè, cum Latinâ versione, & vocum explicatione (h) in 8. *apud Sebastianum Cramoisy & Sebastianum* (i) *Mabre-Cramoisy, regis Typographos.* Anno 1666. prodierunt in 12. *Rapini hortorum libri quatuor, apud Sebastianum Mabre-Cramoisy regis Typographum.* Hôc circiter ergo tempore Sebastianus Cramoisy mortuus est, aut Typographico munere fungi (nisi fallor) cessavit. Anno 1668. in 8. *Ægidii Menagii poëmata, apud Sebastianum Mabre-Cramoisy, regis Typographum:* & ad calcem, *Excudebat Marinus* (k) *Vitré, Linguarum Orientalium regis Typographus* 1667. Anno 1678. editum est in 4. *Systema bibliothecæ collegii Parisiensis Soc. Jes. apud Seb. Mabre-Cramoisy*, qui vocatur *& regis Typographus & regiæ Typographiæ Luparensis director*, in privilegio dato *ultim. Decemb.* 1677. Idem excudit in fol. *Themistii Orationes XXXIII. Gr. Lat. cum not. Dion. Petavii & Joan. Harduini; in Typographiâ regiâ*, 1684. Et obiit anno (l) 1687. Claudio Cramoisy Sebastiani fratri filius fuit (m) Andreas, qui insigni Typographico, sacrificio (non Abelis, utì pater; sed) Abrahami usus, excudit in 4. 1670. *Les poësies heroïques du sieur de Pinchesne (rue S. Jacques, proche S. Severin)* & in 8. 1685. *bibliothecæ Seguierianæ catalogum (viâ dictâ de la harpe).* Iis temporibus inclaruit *Franciscus* (n) *Muguet*,

(a) Caille. pag. 215.
(b) Pag. 307.
(c) Pag. 261.
(d) Pag. 235.
(e) Pag. 312.
(f) Pag. 237. & 322.
(g) Pag. 264. & 311.
(h) Privilegium 9. April 1653. Sebastiano Cramoisy datum est imprimendi libros Iliadis, A. B. Γ. Δ. cum notis grammaticalibus.
(i) Is erat Sebastiani Cramoisy ex matre nepos; de quo Caille. pag. 195. 196.
(k) Caille. pag. 242.
(l) Id. pag. 195.
(m) Id. pag. 226. 227.
(n) Id. pag. 245.

Quamvis in hujus Appendicis Catalogo Edictorum Regiorum à Typographis regiis aliiſve nomenclationem omiſerim plus tædii faſtidiíque quàm voluptatis aut fructûs allaturam; hîc tamen viſum eſt, per annorum ſeriem, Typographorum nomina, titulóſque (ſi quibus inſigniti fuerint) recenſere, qui, vel ſoli, vel cum aliis ſocietate juncti, regia hujuſmodi edicta, decreta, declarationes, patentes literas, ſenatûs-conſulta, aut alia quælibet hujus generis inſtrumenta & acta publica, regis vel ſupremæ curiæ authoritate, typis evulgaverunt.

Anno 1562. Edict du Roy Charles IX. ſur les moyens d'appaiſer les troubles & ſeditions ſurvenus pour le faict de la Religion. in 8 *par Robert Eſtienne imprimeur du Roy.*

1563. Edict & declaration ſur la pacification des troubles. in 4. *par Eloy Gibier, pour Rob. Eſtienne imprimeur du Roy.* Literis regii privilegii Roberto Stephano conceſſi patentibus datis 8. Oct. M. D. LXI. & confirmati 25. Mart. M. D. LXII.

1564. Nouvelle Declaration ſur l'Edict de Pacification. in 8. *par Robert Eſtienne imprimeur du Roy.* Et deinceps per eundem uſque ad annum 1568.

1568. Edict ſur la pacification. in 8. *par Rob. Eſtienne imprim. du Roy.*

1569. Diſcours de la Bataille donnée contre les Rebelles. in 8. *par Jehan (a) Dallier.* Par permiſſion de la court du Parlement.

1572. Ordonnance du Roy portant injonction à tous ſes ſubjects de vivre en amitié in 8. *de l'imprimerie de Federic Morel imprimeur ordinaire du Roy.* Regio diplomate eidem M. D. LXXI. 4. Mart. dato, *d'imprimer ou faire imprimer, vendre & debiter tous edicts, ordonnances, mandements & lettres patentes; ſans qu'autres Libraires & imprimeurs les puiſſent imprimer ne faire imprimer, ſi ce n'eſt du vouloir du dict Morel.*

guct, regis & archiepiſcopi Typographus, viâ citharæ, ad adorationem trium regum: apud quem in 12. *vulgata eſt Horatii Ars poëtica, cum paraphraſi ſcholaſticâ*; anno 1674. Sebaſtiano Mabre-Cramoiſy in Typographiæ regiæ præfecturâ ſucceſſit vir clariſſimus, mihíque (dum vixit) amiciſſimus Joannes Aniſſon; qui anno 1693. *Bibliothecæ Tellerianæ*, anno 1697. *Gloſſarii Hebraïci*, authore Lud. Thomaſſino Orator. D. J. presbytero, editionis, in fol. typis regiis excuſas curavit. Hujus vices in ejuſdem muneris adminiſtratione excepit vir digniſſimus, cujus amicitiâ glorior, Dominus Rigaud; cui ex animo precor, ut diu ſuperſtes gloriam regiæ Typographiæ ſub Ludovico XV. felicibus auſpiciis perpetuet.

(a) Caille. pag. 120. „ Jean Dallier fit „ imprimer l'ordre du couronnement de „ Catherine de Medicis, in 8 1545. Il „ fut pourveu de la charge d'imprimeur „ du Roy pour les monnoyes, le 23. A„ vril, 1559.

1576. Edict sur la Pacification. in 8. *par Fed. Morel impr. ord. du Roy.* [Diplomatis supra-dicti confirmatio & ampliatio eidem Morello concessa est 20. April. M. D. LXXV.] Et deinceps per eundem usque ad annum 1582.

1577. Edict pour l'imposition sur les bledz, vins &c. qui se transportent es pays estrangers. in 8. *à Rouen, de l'imprimerie de Martin le Mesgissier libraire & imprimeur du Roy.* Quod idem edictum Parisiis hôc eodem anno à Fed. Morello excusum est. Nescio an idem sit hic Martinus, aut potiùs hujus filius, cujus mentionem annis postea 57. reperio. viz. Arrests du Conseil Privé touchant les Ministres de Normandie. in 8. *à Rouen; de l'imprimerie de Martin le Mesgissier, imprimeur ordinaire du Roy, tenant sa boutique au haut des degrés du palais.*

1578. Edict sur la creation des contrerolleurs & greffiers des traictes domaniales in 8. *par Mamert Patisson imprimeur du Roy, chez Robert Estienne*

1578. Lettres Patentes à Claude Lyonne &c. in 8. *chez Nicolas Roffet, Libraire* (*a*) *sur le pont S. Michel à la rose blanche.*

1579. Edict de l'érection du bureau de recepte en la Ville de Joigny in 8. *par Pierre* (*b*) *Chevillot devant le petit Navarre à l'image S. Jean l'Evangeliste.*

1579. Declaration sur l'Edict des presidens & esleuz &c. in 8. *par* (*c*) *Jean Mestayer, demourant à l'image S. Jean devant le college de Laon.*

1579. Arrest de la court des Grandz Jours seant en la ville de Poictiers, in 8. *à Poictiers de l'impr. d'Aymé* (*d*) *Mesnier.*

1581. Edict sur la pacification, in 8 *à Blois, jouxte la copie imprimée à Bourdeaux par Pierre Ladime.*

1590. Lettre de Henry de Bourbon à la royne d'Angleterre, in 8 *jouxte la copie imprimée à Rouen par Pierre Courant.*

1591. Bref de Gregoire XIIII. à la Ville de Paris, in 8. *par Fe-*

(*a*) Id. pag. 158 Hujus vidua in artem postea successit. Ordonnance du Roy sur le faict & reglement de ses monnoyes, in 8. *chez la veufve Nicolas Roffet, sur le pont S. Michel, à la rose blanche*: cum hôc lemmate, *Ut rosa inter spinas.*

(*b*) Id. pag 166. „ Il avoit pour mar- „ que la Victoire, avec ces mots, *Victori proponitur.*

(*c*) Anno 1580. excudit in fol. Procop. comment. in Esai. Gr. Lat. Joanne Curterio interprete, *sumptibus Michaelis Sonnii, Joannes Mestayer, in Mathematicis Typographus regius.* In Caille pag. 159. memoratur „ Jean Mettayer, imprimeur or- „ dinaire du Roy; qui imprima pour „ Seb. Nivelle, & pour la compagnie de „ la grand navire de 1586. & avoit pour „ marque la fleur de lys couronnée, a- „ vec ces paroles, *Arte omni præstantior.* „ C'estoit aussi celle de ses freres, Jamet „ & Pierre Mettayer. Varia in nomine *Mestayer* & *Mettayer* Orthographia, nescio, an aliquem possit scrupulum injicere.

(*d*) Affinis forsan fuit Parisiensium Typographorum, Mauricii & Petri Mesnier; de quibus Caille. pag. 115. 120. 178.

Federic Morel, (viz. alterius, qui præceſſit, filium) *imprimeur ordinaire du Roy, rue S. Jacques, à la fontaine.*

1592. Diſcours de la defaite de l'armée des Princes de Conty & de Dombes, in 8. *chez Guillaume Bichon, ruë S. Jacques, au Bichot* (*a*); *& chez Rolin Thierry, rue S. Jacques* (*b*) *au Lis blanc, imprimeur de la ſaincte union.*

1593. Edict de creation de deux receveurs en chacun des greniers à ſel, in 8. *à Tours, chez Jamet Mettayer* (*c*) *imprimeur ordinaire du roy.*

1595. Declaration pour l'entretenement des contracts de conſtitutions de rentes ſur l'hoſtel de Ville de Paris, in 8. *chez Jamet Mettayer & Pierre l'Huillier imprimeurs & Libraires du Roy.*

1599. Edict & declaration ſur les Edicts de pacification, in 8. *par les imprimeurs & libraires ordinaires du Roy.* Quorum nomina recenſentur in privilegio, *F. Morel, Jam. Mettayer, P. L'Huillier,* & *M. Patiſſon.*

1606. Edict ſur l'authoriſation des articles accordez aux trois eſtats du Languedoc: *chez Francois* (*d*) *Jacquin ruë des maſſons au tenant du college des Threſoriers.*

1611. Extraict des Regiſtres du Conſeil d'Eſtat touchant les Lettres de Confirmation pour tous Officiers de ſa Majeſté &c. in 8. *par Gilles* (*e*) *Blaiſot, imprimeur pres la porte S. Marcel en la Cour de Baviere.*

1613. Reglement de par les Prevoſt des Marchans & Eſchevins de la Ville de Paris pour le payment des rentes de ladite ville, in 8. *chez P. Mettayer, imprimeur & libraire ordinaire du Roy*

1614.

(*a*) Caille pag. 179. „ Sa marque eſtoit „ un Bichon courant apres une Biche, a„ vec ces mots, *Nunc fugiens olim pu„ gnabo.*

(*b*) Id. pag. 177. & 204. „ Il avoit pour „ marque trois tiges de ris dans un croiſ„ ſant, avec cet hexametre, *Pœnitet a„ ternum mens non ter provida rite.*

(*c*) Latinè ſe vocabat Jametium Meſſorem ſeu Meſſorium. *Ant Pichonii ad Henr. IV. congratulatio; Auguſtæ Turonum, apud Jametium Meſſorem Typographum regium* 1589. & eodem anno, ibidem, *ejuſd. Pichonii de Henr. III. morte lamentatio*, in 4. *apud Jametium Meſſorium Typogr. reg.* Lutetiam paulò pòſt migravit: *Les deſtinées de la France; & le fragment du poëme de la Loy, de Pierre de Ronſard: à Paris, chez Jamet Mettayer & Pierre L'Huillier, imprimeurs & libraires ordinaires du Roy.* Caille. pag 175. „ Jamet & Jean „ Mettayer, imprimeurs du Roy, impri„ merent la plupart des livres de la com„ pagnie de libraires pour l'impreſſion des „ peres Grecs & Latins en 1586. & 1589. „ qui avoit pour marque un grand navi„ re, avec ces lettres aux maſts, I D P. „ S N. M S. B D P. viz. Jacques Du Puis, „ Seb. Nivelle, Mich. Sonnius, & Bapt. „ Du Puis frere. &c. Id pag. 211. „ Pier„ re L'Huillier fils de Pierre imprima en „ ſocieté avec Fed. Morel & Pier. Met„ tayer, pluſieurs declarations; entr'au„ tres, declaration ſur les edicts de Pacifi„ cation in 8. 1610.

(*d*) Caille. pag. 186.

(*e*) Id. pag. 208.

1614. Articles de la Paix, in 8. *chez F. Morel, & P. Mettayer, imprimeurs & libraires ordinaires du Roy.*

1619. Edict pour la revente du Domaine aliené, in 8. *à Orleans, par Fabian & Saturnin les Hotots imprimeurs ordinaires du Roy.*

1626. Edict sur la paix donnée à ceux de la religion pretenduë reformée, in 8. à Lyon *chez Nicolas (a) Jullieron & Claude Larjot imprimeurs ordinaires du Roy.*

1626. Edict portant attribution de deux deniers pour livre au receveurs & payeurs des rentes &c. in 8. *chez C. Morel, Pet. Mettayer & Ant. Estienne, impr. ordinaires du Roy.*

1626. Declaration pour l'establissement des Relais de chevaux de courbe pour le tirage des batteaux &c. in 8. *chez C. Morel, & P. Mettayer, impr. ord. du Roy.*

1627. Edict General sur le reglement de la justice, in 8. *par A. Estienne, P. Mettayer, & C. (b) Prevost, imprimeurs ordinaires du Roy.*

1628. Articles de grace aux subjects de la Rochelle, in 8. *chez Ant. Vitray.*

1630. Edict d'abolition en faveur des Rebelles de la Religion pretendue reformée, in 8. *à Castres, par Pierre Fabry.*

1631. Articles de Paix entre le Roy Louis le Juste, & le Roy de Marroque, in 8. *chez Sebastien Cramoisy imprimeur ordinaire de la Marine.*

1633. Arrest portant restablissement des deux pour cent de de Brescou, in 8. *chez Pierre (c) Rocolet; au palais, aux armes de la Ville.*

1634. Arrest pour la cassation des jugemens des esleus à l'encontre des nobles, in 8. *par P. Mettayer & A. Estienne, imprim. ord. du Roy.*

1635.

(a) Hujus forsan affinis fuit (nescio an filius) *Guichardus Jullieron Typographus regius*, qui *Lugduni excudit* in 4. *Agonisticon Petri Fabri, sumptibus Thomæ Soubron & Mosis à Pratis, M. D. XCV.* Hujus libri insigne est circinus, cum hâc gnomâ, ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ.

(b) Quo affinitatis gradu hìc Claudius Prevost Benedictum Prevost (de quo antea) attigerit, nescio. Ab his tribus prodiit in 8. 1629. *L'Ordonnance de Louis XIII. sur les plaintes faittes par les deputez des estats de son royaume*, &c. Anno 1629. privilegium solis Antonio Stephano & Petro Mettayer datum est, quo cavetur, ne *hæc Ordinatio* vel mandatum publicetur ab aliis Typographis, *particulierement ceux de Troyes, Chartres, Orleans, & des autres villes du ressort du parlement de Paris.*

(c) Caille. pag. 228. „ Il fût receu im„ primeur & libraire en 1618. & impri„ meur ordinaire du Roy par lettres Pa„ tentes du 14. Avril. 1635. & imprimeur „ de la Ville. [*Ordre pour la garde des portes de Paris.* 8. *M. DC. XXXVI. par Pierre Rocolet, imprim. & lib. ordin. du Roy, & de la maison de Ville, au palais, aux armes du Roy & de la Ville*] De Petri Rocolet erga regem in bellis Parisiensibus fide gratóque regis erga subditum tam bene merentem animo fusè differit Joannes de la Caille.

1635. Lettres pour assembler la noblesse du ban & arriere ban près de Chaalons, in 8. *par P. Mett. A. Est. & P. Rocol. impr. ord. du Roy.*

1635. Declaration sur la Reformation des habits, in 8. *chez Charles Morel, imprim. ord. du Roy.*

1636. Declaration pour establir la royne, gouvernante de Paris, in 8. *par Ant. Estienne P. Mett. C. Prev. & P. Rocol. impr. ord. du Roy.*

1636. Arrest defendant à tous de la Religion pretenduë reformée de ne plus faire leur presches dans les Terres des Ecclesiastiques, in 8. *chez la veufve Jean* (*a*) *de Bordeaux, dans la cour du palais, vis à vis la conciergerie.*

1638. Lettres patentes portant le pouvoir du Prince, pour le gouvernement de Guyenne, in 8. *à Paris jouxte la copie imprimée à Bordeaux par Sim. Millange imprim. du Roy.*

1639. Declaration portant reformation des habits, in 8. *par P. Roc & A. Est. impr. du Roy.*

1639. Arrest du parlement sur les informations de vie & moeurs de ceux qui seront nommez aux archevesches, evesches &c. in 8. *par A. Est. impr. & lib. ord. du Roy.*

1639. Declaration en faveur des gentils-hommes & nobles, in 8. *par A. Est. C. Prev. S Cram. P. Roc. & S.* (de quo jam antea) *Chapelet, imprimeurs ordin. du Roy.*

1639. Ordonnance portant injonction à tous maistres de camp &c. de se rendre aux quartiers &c. in 8 *par S. Cram. A. Est. P. Roc. S Chap & A. Vitr. imprimeurs ord. du Roy.*

1639. Declaration sur le prix du juste poids des especes d'Or, in 8. *chez Seb. Cramoisy imprimeur ordinaire du Roy, & de la cour des monnoyes.*

1641. Articles accordez aux entrepreneurs du canal de la Riviere de Loire venant dans la Riviere de Seine, in 8. *chez Pierre* (*b*) *Champenois, dessus le pont neuf, proche la Samaritaine.*

1643. Arrest du parlement enjoignant ceux de la religion pretenduë reformée de demolir leur temples bastis contre les eglises, in 8. *chez Jean* (*c*) *Bessin, rue de Reims prés la porte du college.*

1644. Edict sur la Pacification, in 8. *par A. Est. premier imprimeur & lib. ordin. du Roy; se vend chez Olivier de Varennes.*

(*a*) Caille pag. 155. „ Il fit imprimer „ en 1569. & 1582. & avoit pour mar- „ que l'Occasion, avec ces mots, *Occasio praeceps.*

(*b*) Id. pag. 258. 279.

(*c*) Id. pag. 243.

rennes ruë S. Jacques ; au vase d'Or.

1645. Contract de Mariage du Roy de Pologne avec la Princesse Marie, in 4. *chez Jacques Dugast impr. & lib. ord. du Roy, au bout du pont S. Michel, vis à vis la ruë de la huchette, à l'olivier.*

1660. Traitté de paix entre les couronnes de France & d'Espagne, avec le contract de Mariage du Roy Tres-Chrestien & de l'infante fille aisnéë du Roy Catholique, in 4. *par les imprimeurs & libraires du Roy.* Quorum nomina privilegium indicat ; viz *A. Estienne, S Cramoisy, P. Rocolet, Pierre (a) le Petit & Jacques (b) Langlois, seuls imprimeurs ordinaires de sa Majesté*

1662. Declaration du Marquis de la Fuente à sa Majesté de la part du Roy Catholique &c. in 4. *chez Ant. Est. prem. impr. du Roy.*

1664. Arrest du Conseil d'Estat, au sujet de la reception de ceux de la religion pretenduë reformée aux arts & mestiers &c. *chez le méme.*

JAm tandem ad metas pervenerunt hæ lucubrationes Typographicæ, alteram à primis artis initiis hecatontadem non multùm supergressæ. ANNALES explent centuriam priorem, APPENDIX posteriorem. Laboris in his exantlati tædiíque devorati me minimè pœnitebit, dummodo, quod eruditis gratum sit, fecerim ; non enim mearum est virium satisfecisse. Quoniam autem multa mihi deinceps innotuerunt, quorum antea vel omnino inscius eram vel incertus ; restat, ut opus integrum secundis curis recognoscam, errata corrigam, incertis & dubiis pluscultum lucis afferam, desiderata suis quæque locis reponam. Id, quod proximum dabo, præstabit Supplementum. Denique, quò opus qualecunque hoc meum utilius sit & commodius, indicem copiosissimum conficiam, qui omnia per singulas operis partes diffusa ac distracta inventûque haud facilia ordine alphabetico quærentibus commonstret. Hoc, quod superest pensi, olei & operæ non parum postulabit : ut verò neque illud nec hæc pereat, Lector (ut spero) laboranti bene consulens, & sæpe cespitanti ignoscens, meos conatus præteritos suorum suffragiorum gratiâ, futuros votis prosequctur.

(a) Id. pag. 301: „ Il fut receu imprimeur & libraire à Paris le 4. Nov. „ 1643. & succeda à Gilles Morel à la „ charge d'imprimeur ordinaire du Roy, „ par la demission dudit Morel, 27. Janv. „ 1647. Il fut aussi choisi imprimeur & „ libraire de l'Academie Francoise, laquelle place avoit exercée Camusat son „ beau-pere.

(b) Id. pag. 278. „ Il etoit imprimeur „ ordinaire du Roy, & fondeur de caracteres d'imprimerie.

F I N I S.

ADMONITIO AD LECTOREM DE ERRATIS TYPOGRAPHICIS.

Sentio, Lector, quàm difficile ſit, opus ullum exire non multis mendis deformatum, ubi author ipſe præſens prælo adſiſtere non poteſt. Te igitur enixè oratum velim, ut plurima paſſim in hoc Tomo errata mihi ne imputes, quem plagulas, antequam ultimam manum iis typographus admoveat, relegere non ſinit locorum diſtantia. Pauca, quantum per feſtinationem raptim licuit (plura enim non potui, cùm meum exemplar ad me nondum fuerit remiſſum) ſubnotavi: ſperans utique reliqua tibi ſenſum animadvertenti in morâ non multùm fore. Pleniorem interea erratorum indicem in proximo, qui ſub prælo nunc ſudat, Tomo à me expectes.

Pag. 3. lin. 4. *lege* 1585. p. 4. l. 1. in lucem edidit. p. 6. n. l. 11. ΛΟΔΟΙΚΟΥ l. 19. *ἀέθλους*, l. 20. *κλέους*. p. 8. l. 33. *condemnes*, p. 19. l. 27. *quinquennio excolui*, p. 20. l. 27. *imperatam* p. 23. l. 1. *uſurpatam* l. 31. BUNELLUS, p. 28. l. 2. Ferrono, p. 29. n. l. 41. SYMON p. 32. n. l. 43. *noſtrarum editionem. Tholoſanas* p. 37. l. 4. *ad (a) librum* p. 43. l. 27. *Falleréque* p. 57. l. 4. *Melanchthon*, l. 8. *Tonſtallus*, l. 20. adnumerat *(u) Joannem* p. 61. l. 25. *Pyrrichium* p. 63. l. 3. 1538. p. 64. l. 2. Tholoſanum, p. 65. n. l. 17. *nigri* p. 66. n. l. 8. SAMARTHANO p. 67. n. l. 2. *ſupellex* p. 68. n. l. 2. *Chartier* &c. &c. Pag. 416. l. 22. Dioſcorid. p. 419. l. 38. Cantabrigiæ p. 420. l. 14. ſuppetebat, l. 24. Græcæ p. 421. l. 22. lectorem p. 423. l. 19. ut ſi omnes ----- qui non extat, p. 424. l. 5. caſtigatior p. 425. l. *penult.* *ἀνατομῆς*, p. 428. l. 5. ibi ſpectabat l. 29. librúmque p. 439. l. 32. Conſtantinopolitanum. Gr. 8. p. 443. l. 12. Trojam p. 455. l. 2. אריכין l. 4. *ἱκανοῖ*. n. l. 4. Chriſtianum Andreæ patrem p. 458. n. l. 12. *ibique* p. 463. l. 11. penè infinitis emendata, p. 469. l. 23. uterque cum Latinâ p. 483. l. 7. *feciſſet* p. 486. n. l. 33. *Ballet* p. 496. n. l. 28. אור פניך p. 503. n. l. 30. philologicos p. 510. l. 9. Toreſani p. 524. n. l. 6. Ciceronianarum l. 17. *plurimum*. &c. &c.

